

**YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİ EĞİTİMİNİN YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETEN ÖĞRETMENLER VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİ**

Mete Yusuf USTABULUT

**DOKTORA TEZİ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

OCAK, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Mete Yusuf
Soyadı : USTABULUT
Bölümü : Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Yansıtıcı Düşünme Becerileri Eğitiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenler ve Türkçe Öğretimi Üzerindeki Etkisi

İngilizce Adı : The Effect Of Reflective Thinking Skills Education On The Teachers Teaching Turkish As A Foreign Language As Well As On Turkish Teaching

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Mete Yusuf USTABULUT

JÜRİ ONAY SAYFASI

Mete Yusuf USTABULUT tarafından hazırlanan “Yansıtıcı Düşünme Becerileri Eğitiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenler ve Türkçe Öğretimi Üzerindeki Etkisi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Mehmet KARA

.....

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

.....

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Hayrunnisa Bolay BELEN

.....

Tıp Fakültesi Nöroloji Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Mustafa DURMUŞ

.....

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Hacettepe Üniversitesi

Üye: Dr.. Öğr. Üyesi Oğuzhan AYDIN

.....

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 16.01.2019

Bu tezin Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

Aileme

TEŞEKKÜR

Lisans ve lisansüstü hayatımda, maddi ve manevi olarak beni destekleyen ve yol göstericiliğini esirgemeyen, hayatımda her zaman var olduğu için dualarımda olan tez danışmanım Doç. Dr. Mehmet Kara'ya;

Lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimimde benim yanımda olan ve beni sürekli destekleyen hocalarım; Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş'a, Prof. Dr. Halit Karatay'a, Doç. Dr. Oğuzhan Aydın'a, Doç. Dr. Kadir Kaan Büyükkiz'e, Doç. Dr. Ahmet Akkaya'ya Dr. Öğr. Üyesi. Asiye Duman'a ve ismini sayamadığım çok kıymetli hocalarıma;

Bayburt Üniversitesinde can yoldaşlığı yaptığımız ve bu çalışmaya fikri olarak destek veren Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Töman ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Elban'a

Özel Kalem Müdürlüğünü yürütmekten büyük bir onur duyduğum bu süreçte yardımlarını esirgemeyen Rektörümüz Prof. Dr. Selçuk Coşkun hocama;

Araştırma sürecinde ne zaman ihtiyacım olsa benden yardımlarını esirgemeyen lisans arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Emrah Boylu'ya, Ercan Sertdemir'e, Mehmet Yönel'a, Serdar Başutku'ya, Öğr. Gör. Haluk Güngör'e, Arş. Gör. Gizem Berk'e, Arş. Gör. İsmail Sarıkaya'ya, Arş. Gör. Ramazan Rıfat Berk'e ve İstanbul Aydın Üniversitesinin kıymetli hocalarıma;

İş yaşamımda ve akademik hayatımda kendisinden ve zamanından fedekârlık eden kıymetli eşim İrem ve biricik oğlum Muhammed Taha'ya

Son olarak destekleri ile yanımda olan anneme, babama, kardeşime ve ağabeyime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

**YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİ EĞİTİMİNİN YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETEN ÖĞRETMENLER VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİ
(Doktora Tezi)**

**Mete Yusuf USTABULUT
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ocak, 2019**

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere yansıtıcı düşünmeyi öğretilip onların yansıtıcı düşünme becerilerini arttırmak ve bu yolla mesleki gelişimlerine katkı sağlamaktır. Araştırmanın deseni, nitel araştırma desenlerinden eylem araştırmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul Aydın Üniversitesinden sekiz (8) öğreten/öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme yöntemlerinden ise ölçüt örnekleme yaklaşımı tercih edilmiştir. Çalışma grubu ile yapılan uygulama süreci sekiz haftadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; yansıtıcı günlük (22 soru), öz-değerlendirme formu (11 soru), yarı-yapılandırılmış görüşme formu (21 soru), akran değerlendirme formu (16 soru), öğretmen-öğrenme denetim soruları (8 soru) ve SWOT analizi formu (4 soru) kullanılmıştır. Veri analizinde ise nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz ve içerik analizi (frekans ve yüzde değerleri) kullanılmıştır. Araştırmanın geçerlik ve güvenirliği, uzman görüşleri ve kodlayıcılar arası uyum ile sağlanmıştır. Kodlayıcılar arası uyum, %82 olarak saptanmıştır. Araştırmanın ortaya koyduğu bazı önemli sonuçlar ise şöyledir: Çalışma grubunda yer alan sekiz öğretmen, sekiz haftalık eğitimin sonunda farklı düzeylerdeki yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmişler ve bu yolla da mesleki gelişimlerine katkı sağlamışlardır. Sekiz öğretmenin sekiz hafta sonunda yansıtıcı düşünme gelişimi, teknik alanda yansıtma düzeyinde %33 (f=1747), uygulama alanında yansıtma düzeyinde %21 (f=1094) ve eleştirel alanda yansıtma düzeyi %46 (f=2047) olarak bulgulanmıştır. Elde edilen sonuçlardan, yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerinde ilerleme olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, yansıtıcı düşünme çalışmalarının, bu çalışmalara katılan yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler üzerinde; bir dersin planlanmasında, hedef-içeriğinde, öğretme-öğrenme sürecinde ve ölçme ve değerlendirmesine yönelik mesleki gelişimleri konusunda

katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca yansıtıcı düşünme becerileri gelişen öğretmenlerin Türkçe öğretimi üzerinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yansıtıcı düşünme, Türkçe öğretimi, yabancılara Türkçe eğitimi

Sayfa Adedi: xxxi+602

Danışman: Doç Dr. Mehmet KARA

**THE EFFECT OF REFLECTIVE THINKING SKILLS EDUCATION ON THE
TEACHERS TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE AS WELL AS
ON TURKISH TEACHING**

(Ph.D. Thesis)

Mete Yusuf USTABULUT

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

January, 2019

ABSTRACT

The main purpose of this research is to teach reflective thinking to teachers who teach Turkish as a foreign language and to improve their reflective thinking skills and thus to contribute to their professional development. The pattern of the research was the action research, one type of qualitative research designs. The study group in the research consisted of eight (8) teachers from Istanbul Aydın University. Purposive sampling, one of the non-probability sampling methods, was used for arranging the study group. The criterion sampling was selected among the purposive sampling methods. The implementation period with the working group was eight weeks. The data collection tools used in In the research were reflective diary (22 questions), self-evaluation form (11 questions), semi-structured interview form (21 questions), peer evaluation form (16 questions), teacher-learning control questions (8 questions) and SWOT analysis form (4 questions). As for the data analysis, descriptive analysis and content analysis (frequency and percentage values) which are types of qualitative data analysis techniques were used. The validity and reliability in the study were provided by the coherence between expert opinions and coders .It was found that the coherence among coders was 82%. Some of the important results of the study were as follows: At the end of eight weeks, eight teachers in the study group developed reflective thinking skills at different levels and thus improved their professional development. Reflective thinking development of eight teachers at the end of eight weeks were found to be 33% (f = 1747) at the reflection level in the tecnical area, 21% (f = 1094) at the reflection level in the application area and 46% (f = 2047) at the reflection level in the technical field. The results revealed that there was an improvement on the reflective thinking skills of the teachers teaching Turkish as a foreign language. In addition, it was observed that reflective thinking studies contributed to the professional development of the teachers (participating in the studies and teaching Turkish as a foreign language) in the planning of a lesson and content objectives, in teaching-learning process and in assessment and evaluation. Apart

from that, the teachers who developed reflective thinking skills had effects on teaching Turkish.

Key Words: reflective thinking, teaching Turkish as a foreign language, teaching Turkish.

Page Number: xxxi+602

Supervisor: Doç Dr. Mehmet KARA

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR	v
ÖZ	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xxxi
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Çalışmanın Önemi	4
1.3. Çalışmanın Amacı	5
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. İlgili Çalışmalar	6
BÖLÜM 2	13
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	13
2.1.Dil Nedir?.....	13
2.1.1.Ana Dili	15

2.1.2. Dil Edinimi	17
2.1.3. İki Dillilik	19
2.2. Yabancı Dil	21
2.2.1.Yabancı Dil Tarihçesi	21
2.2.2. Yabancılar Türkçe Öğretimi Tarihçesine Genel Bir Bakış	24
2.2.2.1. Göktürk Öncesinde ve Göktürk Dönemi Yabancılar Türkçe Öğretimi....	25
2.2.2.2. Uygur Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi.....	26
2.2.2.3.Karahanlı Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi	27
2.2.2.4. Çağatay Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi.....	29
2.2.2.5. Harezmi Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi	30
2.2.2.6. Kıpçak Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi	30
2.2.2.7. Osmanlı Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi	34
2.2.3. Yabancı dil olarak Türkçe Öğreten Kurum ve Kuruluşlar	39
2.2.4. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel İlkeler.....	40
2.2.5. Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Teknikler	46
2.2.5.1. Harf Yöntemi	47
2.2.5.2. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi.....	47
2.2.5.3. Düzvarım Yöntemi.....	48
2.2.5.4. Doğal Yöntem.....	50
2.2.5.5. İşitsel Dilsel Yöntem.....	51
2.2.5.6. Bilişsel Yöntem.....	52
2.2.5.7. Seçmecî Yöntem	53
2.2.5.8. İletişimsel Yöntem	54
2.2.5.9. Telkin Yöntemi	55
2.2.5.10. Grupla Dil Öğretimi	57
2.2.5.11. Tam Fiziksel Tepki Yöntemi	57
2.2.5.12. Sessizlik Yöntemi	59
2.2.5.13. İşitsel-Görsel Yöntem.....	60
2.2.5.14. Görev Temelli Yöntem.....	61
2.2.5.15. Okuma Yöntemi.....	61
2.2.5.16. Gösteri Tekniği	62
2.2.5.17. Soru-Cevap Tekniği	62

2.2.5.18. Tümevarım ve Tümdengelim.....	63
2.2.5.19. Drama Tekniğı	63
2.2.5.20. Rol Oynama Tekniğı	63
2.2.5.21. Benzetim Tekniğı.....	64
2.2.5.22. Mikro Öğretim Tekniğı	64
2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen	66
2.4.Düşünme Kavramı.....	68
2.4.1. Düşünme Türleri.....	72
2.4.1.1. Eleştirel Düşünme	72
2.4.1.2. Problem Çözme.....	75
2.4.1.3. Yaratıcı Düşünme	77
2.4.1.4. Üstbilişsel Düşünme.....	81
2.4.1.5. Yansıtıcı Düşünme	82
2.4.1.5.1. Farra'nın Yansıtıcı Düşünme Modeli	88
2.4.1.5.2. Carol Rodgers'ın Yansıtıcı Düşünme Görüşü.....	89
2.4.1.5.3. Taggart ve Wilson'un Yansıtıcı Düşünme Modeli.....	91
2.4.1.5.4. Van Manen Modeli.....	91
2.4.1.5.5. Yansıtıcı Düşünme ve Diğer Düşünme Becerileri Arasındaki İlişki....	92
2.4.1.5.6. Yansıtıcı Öğretmen Özellikleri	94
2.4.1.5.7.Yansıtıcı Düşünceyi Geliştiren Yöntem ve Teknikler.....	97
BÖLÜM 3	110
YÖNTEM	110
3.1. Araştırmanın Yöntemi	110
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	111
3.3. Veri Toplama Araçları.....	112
3.4. Verilerin Toplanması.....	114
3.5. Verilerin Analizi.....	114
3.6. Kodlama, Geçerlik-Güvenirlilik.....	117
BÖLÜM 4	118
BULGULAR TARTIŞMA VE YORUM	118
4.1. Birinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar.....	119

4.2. İkinci Öğretmene Ait Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	177
4.3. Üçüncü Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	231
4.4. Dördüncü Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar.....	286
4.5. Beşinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar.....	340
4.6. Altıncı Öğretmene Ait Bulgular ve Yorumlar	395
4.7. Yedinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	449
4.8. Sekizinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	503
4.9. Sekiz Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar.....	557
BÖLÜM 5	560
SONUÇ VE ÖNERİLER	560
5.1. Sonuçlar	560
5.2. Öneriler	566
KAYNAKLAR	570
EKLER	585
EK 1. Öğretim Elemanı Yansıtıcı Günlüğü	586
EK 2. Öz Değerlendirme Formu	589
EK 3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	590
EK 4. Yansıtıcı Düşünme Rubriği	591
EK 5. Akran Değerlendirme	593
EK 6. Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları.....	594
Ek 7. SWOT Analizi	595
EK 8. İzin Yazısı	596
EK 9. İzin Yazısı/Cevap	597
EK 10. Sınıf Fotoğrafı 1.	598
EK 11. Sınıf Fotoğrafı 2	599
EK 12. Örnek Uygulama Kağıtları 1	600
EK 13. Örnek Uygulama Kağıtları 2.....	601
EK 14. Örnek Uygulama Kağıtları 3.....	602

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	112
Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Temalar ve Kategoriler.....	116
Tablo 3. Kodlama Güverliği Formu.....	117
Tablo 4.I. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.	119
Tablo 5.I. Öğretmenin 1. Haftada Öğretmen Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	121
Tablo 6.I.Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	123
Tablo 7.I.Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları..	125
Tablo 8.I.Öğretmenin 2. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	127
Tablo 9.I.Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	129
Tablo 10.I.Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	131
Tablo 11.I.Öğretmenin 3. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	133
Tablo 12.I.Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	135
Tablo 13.I.Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	137
Tablo 14.I.Öğretmenin 4. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	139
Tablo 15.I.Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	141
Tablo 16.I.Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	143

Tablo 17.I.Öğretmenin 5. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	145
Tablo 18.I.Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	147
Tablo 19.I.Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	149
Tablo 20.I.Öğretmenin 6. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	151
Tablo 21.I.Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	154
Tablo 22.I.Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	156
Tablo 23.I.Öğretmenin 7. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	158
Tablo 24.I.Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	161
Tablo 25.I.Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	163
Tablo 26.I.Öğretmenin 8. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	166
Tablo 27.I.Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	169
Tablo 28.I.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	171
Tablo 29.I.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	171
Tablo 30.I.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	172
Tablo 31.I.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	172
Tablo 32.I.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	173
Tablo 33.I.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	173
Tablo 34.I.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	174
Tablo 35.I.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	174
Tablo 36.I.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	175

Tablo 37.II. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	177
Tablo 38.II. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	179
Tablo 39.II. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	181
Tablo 40.II. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	183
Tablo 41.II. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	185
Tablo 42.II. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	187
Tablo 43.II. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	189
Tablo 44.II. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	191
Tablo 45.II. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	193
Tablo 46.II. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	195
Tablo 47.II. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	197
Tablo 48.II. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	199
Tablo 49.II. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	201
Tablo 50.II. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	203
Tablo 51.II. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	205
Tablo 52.II. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	207

Tablo 53.II. Öğretmenin 6. Haftata Öğretme- Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	209
Tablo 54.II. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	211
Tablo 55.II. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	213
Tablo 56.II. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	215
Tablo 57.II. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	217
Tablo 58.II. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	219
Tablo 59.II. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	221
Tablo 60.II. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	223
Tablo 61.II.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	224
Tablo 62.II.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	225
Tablo 63.II.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	225
Tablo 64.II.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	226
Tablo 65.II.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	226
Tablo 66.II.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	227
Tablo 67.II.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	227
Tablo 68.II.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	228
Tablo 69.II.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	228

Tablo 70.III. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	231
Tablo 71.III. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	232
Tablo 72.III. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	235
Tablo 73.III. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	237
Tablo 74.III. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	239
Tablo 75.III. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	241
Tablo 76.III. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	243
Tablo 77.III. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	245
Tablo 78.III. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	247
Tablo 79.III. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	249
Tablo 80.III. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	251
Tablo 81.III. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	253
Tablo 82.III. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	255
Tablo 83.III. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	257
Tablo 84.III. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	259
Tablo 85.III. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	261

Tablo 86.III. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	263
Tablo 87.III. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	265
Tablo 88.III. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	267
Tablo 89.III. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	269
Tablo 90.III. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	271
Tablo 91.III. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	273
Tablo 92.III. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	275
Tablo 93.III. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	277
Tablo 94.III.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	279
Tablo 95.III.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	279
Tablo 96.III.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	280
Tablo 97.III.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	280
Tablo 98.III.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	281
Tablo 99.III.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	282
Tablo 100.III.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	282
Tablo 101.III.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	283
Tablo 102.III.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	283

Tablo 103.IV. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	286
Tablo 104. IV. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	288
Tablo 105.IV. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	290
Tablo 106.IV. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	292
Tablo 107.IV. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	294
Tablo 108.IV. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	296
Tablo 109.IV. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	298
Tablo 110.IV. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	300
Tablo 111.IV. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	302
Tablo 112.IV. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	304
Tablo 113.IV. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	306
Tablo 114. IV. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	308
Tablo 115.IV. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	310
Tablo 116.IV. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	312
Tablo 117.IV. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	314
Tablo 118.IV. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	316

Tablo 119.IV. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	318
Tablo 120.IV. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	320
Tablo 121.IV. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	322
Tablo 122.IV. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	324
Tablo 123.IV. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	326
Tablo 124.IV. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	328
Tablo 125.IV. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	330
Tablo 126.IV. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	332
Tablo 127.IV.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	334
Tablo 128.IV.Öğretmenin İkincii Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	334
Tablo 129.IV.Öğretmenin Üçüncü Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri ...	335
Tablo 130.IV.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	335
Tablo 131.IV.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	336
Tablo 132.IV.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	336
Tablo 133.IV.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	337
Tablo 134.IV.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	337
Tablo 135.IV. Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	338

Tablo 136.V. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	340
Tablo 137.V. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	342
Tablo 138. V. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	344
Tablo 139.V. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	346
Tablo 140.V. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	348
Tablo 141.V. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	350
Tablo 142.V. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	352
Tablo 143.V. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	354
Tablo 144.V. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	356
Tablo 145.V. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	358
Tablo 146.V. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	360
Tablo 147.V. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	362
Tablo 148.V. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	364
Tablo 149.V. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	366
Tablo 150.V. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	368
Tablo 151.V. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	370

Tablo 152.V. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	372
Tablo 153.V. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	374
Tablo 154.V. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	376
Tablo 155.V. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	378
Tablo 156.V. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	380
Tablo 157.V. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	382
Tablo 158.V. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	384
Tablo 159.V. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	386
Tablo 160.V. Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	388
Tablo 161.V. Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	388
Tablo 162.V. Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	389
Tablo 163.V. Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	389
Tablo 164.V. Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	390
Tablo 165.V. Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	390
Tablo 166.V. Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	391
Tablo 167.V. Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	392

Tablo 168.V.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	392
Tablo 169.VI. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	395
Tablo 170.VI. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	397
Tablo 171.VI. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	399
Tablo 172.VI. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	401
Tablo 173.VI. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	403
Tablo 174.VI. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	405
Tablo 175.VI. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	407
Tablo 176.VI. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	409
Tablo 177.VI. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	411
Tablo 178.VI. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	413
Tablo 179.VI. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	415
Tablo 180.VI. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	417
Tablo 181. VI. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	419
Tablo 182.VI. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	421
Tablo 183.VI. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlnerme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	423

Tablo 184.VI. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	425
Tablo 185. VI. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	427
Tablo 186.VI. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	429
Tablo 187.VI. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	431
Tablo 188.VI. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	433
Tablo 189.VI. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	435
Tablo 190.VI. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	437
Tablo 191.VI. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	439
Tablo 192.VI. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	441
Tablo 193.VI.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	442
Tablo 194.VI.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	443
Tablo 195.VI.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	444
Tablo 196.VI.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	444
Tablo 197.VI.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	445
Tablo 198. VI.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	445
Tablo 199.VI.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	446

Tablo 200.VI.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	447
Tablo 201.VI.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	447
Tablo 202.VII. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	449
Tablo 203.VII. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	451
Tablo 204.VII. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	453
Tablo 205.VII. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	455
Tablo 206. VII. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	457
Tablo 207.VII. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	459
Tablo 208.VII. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	461
Tablo 209.VII. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	463
Tablo 210.VII. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	465
Tablo 211.VII. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	467
Tablo 212.VII. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	469
Tablo 213.VII. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	471
Tablo 214.VII. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	473
Tablo 215.VII. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	475

Tablo 216.VII. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	477
Tablo 217.VII. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	479
Tablo 218.VII. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	481
Tablo 219.VII. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	483
Tablo 220.VII. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	485
Tablo 221.VII. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	487
Tablo 222.VII. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	489
Tablo 223.VII. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	491
Tablo 224.VII. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	493
Tablo 225.VII. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	495
Tablo 226.VII. Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	496
Tablo 227.VII. Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	497
Tablo 228.VII. Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	497
Tablo 229.VII. Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	498
Tablo 230.VII. Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	499
Tablo 231.VII. Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	500

Tablo 232.VII. Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	500
Tablo 233.VII. Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	501
Tablo 234.VII. Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	501
Tablo 235.VIII. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	503
Tablo 236.VIII. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	505
Tablo 237.VIII. Öğretmenin 1.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	507
Tablo 238.VIII. Öğretmenin 2.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	509
Tablo 239.VIII. Öğretmenin 2.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	511
Tablo 240.VIII. Öğretmenin 2.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	513
Tablo 241.VIII. Öğretmenin 3.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	515
Tablo 242.VIII. Öğretmenin 3.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	517
Tablo 243.VIII. Öğretmenin 3.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	519
Tablo 244.VIII. Öğretmenin 4.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	521
Tablo 245.VIII. Öğretmenin 4.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	523
Tablo 246.VIII. Öğretmenin 4.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	525
Tablo 247.VIII. Öğretmenin 5.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	527

Tablo 248.VIII. Öğretmenin 5.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	529
Tablo 249.VIII. Öğretmenin 5.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	531
Tablo 250.VIII. Öğretmenin 6.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	533
Tablo 251.VIII. Öğretmenin 6.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	535
Tablo 252.VIII. Öğretmenin 6.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	537
Tablo 253.VIII. Öğretmenin 7.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	539
Tablo 254.VIII. Öğretmenin 7.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	541
Tablo 255.VIII. Öğretmenin 7.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	543
Tablo 256.VIII. Öğretmenin 8.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	545
Tablo 257.VIII. Öğretmenin 8.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları.....	547
Tablo 258.VIII. Öğretmenin 8.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları	549
Tablo 259.VIII. Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	551
Tablo 260.VIII. Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	551
Tablo 261.VIII. Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	552
Tablo 262.VIII. Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	552
Tablo 263.VIII. Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	553

Tablo 264.VIII. Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	553
Tablo 265.VIII. Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri	554
Tablo 266.VIII. Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	555
Tablo 267.VIII. Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	555
Tablo 268.VIII. Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri.....	557

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Yansıtıcı Düşünme Süreci, (Taggart ve Wilson, 2005).....	90
Şekil 2. Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği.....	175
Şekil 3. Ö ₂ Sekiz Haftalık Değişim Grafiği.....	229
Şekil 4. Ö ₃ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği	284
Şekil 5. Ö ₄ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği	338
Şekil 6. Ö ₅ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği.....	393
Şekil 7.Ö ₆ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği	448
Şekil 8.Ö ₇ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği	502
Şekil 10. Ö ₈ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği.....	556
Şekil 10. Sekiz Öğretmenin Gelişim Grafiği.....	558
Şekil 11. Sekiz Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Yansıtıcı Düşünme Gelişim Grafiği	559
Şekil 12. YDOTÖ Öğretmenlere Yansıtıcı Düşünme Öğretim Modeli	565

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Tezin bu bölümünde problem durumu, çalışmanın önemi, çalışmanın amacı, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ve ilgili araştırmalar adlı başlıklara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, günümüzde ekonomik ve sosyal bir kalkınma aracı olarak hızlı ve sürekli bir değişim içindedir. Yaşadığımız çağ; düşünme becerilerine ve sorun çözme becerilerine sahip, eleştirel düşünen, bilgilerini hayata geçirebilen ve paylaşımcı bireylerin yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Çağın gereklerine uygun bireyleri yetiştirmek ise çağın gereklerine uygun davranışlara ve becerilere sahip öğretmenlerin yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır. Bu bağlamda öğretmen yetiştirme sürecinde öğretmen adayları genel kültür bilgisi, alan bilgisi ve mesleki yeterliklere yönelik birtakım dersler alarak kendilerini geliştirmektedirler. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi henüz lisans eğitimi olan bir bilim dalı değildir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin lisans eğitimleri bu bilim dalı ile ilgili olmadığı için eğitim farklı alanlardan gelen kişiler tarafından verilmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eğitim politikalarını yansıtan programlar ve programların dayandığı felsefe, aynı zamanda uygulama boyutunda amaç, içerik yöntem-teknik araç-gereç gibi durumlar üzerinde ciddiyetle çalışılması gereken konular olarak ele alınmaktadır. Bu noktada tüm bu süreçlerin uygulayıcısı olan öğretmenlerin niteliği gerçekleştirilen öğretimin niteliği üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Şüphesiz eğitim öğretim sürecinin en temel ve önemli öğelerinden birisi öğretmenlerdir. Eğitim öğretim sürecinde önemli bir role sahip olan öğretmenlerin niteliklerinin sorgulanması ve çağın gereklerine uygun olarak yetiştirilmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı ve alan öğretmenliğine ilişkin Millî Eğitim Bakanlığınca 2010 yılında “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı” düzenlenmiştir. Çalıştayın sonucunda aşağıda yer alan maddeler rapor edilmiştir.

1. Lisans programları; yabancılara, yurtdışında yaşayan Türklere, Türk soylu ve akraba topluluklara Türkçenin öğretilmesi amacıyla kurulmamıştır.
2. Ülkemizde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kendine özgü bir lisans programı bulunmamaktadır.
3. Yurtdışında Türkçe öğretmek amacıyla Bakanlıkça görevlendirilen öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programları ihtiyaca cevap verememektedir.
4. Bu alanda üniversitelerimizdeki çok az sayıda olan lisansüstü programlar, içerik ve kapsam açısından birbirlerinden farklılık göstermektedir.
5. Bu konuda hizmet veren kurumlar arasında işbirliği ve eşgüdüm bulunmamaktadır (MEB, 2010, s.152).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde, Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin kendine özgü yapısal niteliklerini bilmesi anlamında alan bilgisine sahip olmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Yabancı dil öğretmeni yetiştiren eğitim fakültesi programları mezunlarına göre Türkçe veya Türk dili ve edebiyatı eğitimi mezunlarının bu konuda daha yeterli bir durumda oldukları ifade edilebilir. Ancak aldıkları eğitim ana dili Türkçe olan bireylere yönelik olması nedeniyle yabancılara Türkçe eğitimi bağlamında bazı eksiklikler söz konusu olmaktadır. Bu yüzden yabancılara Türkçe öğretimi konusunda uzmanlaşmanın sağlanması amacıyla ayrı bölümler üzerinden öğretmen yetiştirmenin işlevsel olacağı düşünülmektedir.

Yansıtıcı düşünme ülkemizde eğitim programları ve uygulamaları açısından yeni tanıştığımız, yeni bir kavram, bir bakış açısı olarak görülebilir. Özellikle 2006-2007 öğretim yılında yürürlüğe giren öğretmen yetiştirme programı problem çözen, öğrenmeyi öğreten, öğretmenler yetiştirmeyi hedeflemektedir (YÖK, 2007). Bunun yanında öğretmen yetiştirme programı ile öğretmen adaylarına entelektüel bir donanım kazandırılması benimsenmiştir. Entellektüel donanımı desteklemek amacıyla gerçekleştirilen yansıtıcı uygulamalar bireye karşılaştığı problemlere çözüm üretmesi ve zorlukların üstesinden gelme becerisini kazandırmaktadır (Rodgers, 2002).

Toplumun ilerlemesi kendisini geliştirmesi okullarda verilecek olan kaliteli bir eğitime bağlıdır. Bu ise nitelikli öğretmenlerin varlığı ile gerçekleştirilebilecek bir hedeftir. Ancak öğretmen yetiştirme programlarında yansıtıcı düşünme becerisine vurgu yapılmasına karşın eğitim fakültelerinde bu beceriye yönelik derslerin yetersiz kalması, öğretmen yetiştirme sürecinde yansıtıcı düşünme uygulamalarını önemli hâle getirmektedir (Derwent, 2012).

Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeyleri ve gelişimlerine yönelik araştırmaların ülkemizde yeni araştırılan bir alan olduğu ifade edilebilir. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeyleri ve gelişimlerine yönelik araştırmaların ülkemizde yeni araştırılan bir alan olduğu ifade edilebilir.

Çeşitli araştırmalarda (Alp ve Taşkın, 2007; Dolapçioğlu, 2007; Yorulmaz, 2006) öğretmenlerin yansıtıcı düşünme kavramından tamamen habersiz olduklarına yönelik bulgulardan bahsedilmektedir. Yansıtıcı düşünme becerileri açısından ise öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme seviyesi olarak en düşük yansıtıcı düşünme düzeyi olan teknik yansıtma düzeyinde becerilere sahip oldukları vurgulanmaktadır (Cengiz, 2014; Gencer, 2008; Kılınç, 2010; Şahin, 2009; Yeşilbursa, 2011, Töman 2015).

Yansıtıcı düşünme ile ilgili ülkemizde yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde genellikle ilkokul öğretmenleri veya sınıf öğretmenleri bağlamında çalışıldığı görülmektedir (Alp ve Taşkın, 2007; Dolapçioğlu, 2007; İskenderoğlu, 1998; Kaf Hasırcı ve Sadık, 2009; Tok, 2008; Yorulmaz, 2006). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerine yönelik çalışmalar ise oldukça yetersiz kalmıştır. Gerçekleştirilen bu araştırma ile yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerileri ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Çalışma bu yönü ile özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, İstanbul Aydın Üniversitesine bağlı Türkçe Öğretim Merkezinde [TÖMER] A1-A2, B1-B2 ve C1 seviyesindeki dersler çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Araştırma kapsamında öğretmenlere yansıtıcı düşünme becerileri kazandırılıp bu becerileri geliştirmelerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretmenlerin öğretim sürecinin her aşamasındaki (hedef-içerik, öğretme-öğrenme süreci, ölçme-değerlendirme) gelişiminin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda araştırmanın temel problem cümlesi ve alt problemleri aşağıdaki gibidir:

Türkçe öğreten öğretmenlerin sekiz haftalık eğitimi sonunda yansıtıcı düşünme becerileri ve mesleki gelişimleri ne düzeyde gelişmiştir?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin hedef-içerik aşamasında sergiledikleri yansıtıcı düşünme becerileri ne düzeydedir?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin öğretme ve öğrenme aşamasında sergiledikleri yansıtıcı düşünme becerileri ne düzeydedir?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme aşamasında sergiledikleri yansıtıcı düşünme becerileri ne düzeydedir?

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere verilen yansıtıcı düşünme eğitiminin öğretmen davranışlarına etkisi nasıldır?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin toplam sekiz haftalık yansıtıcı düşünme becerileri hangi düzeyde gelişmiştir?

1.2. Çalışmanın Önemi

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere yansıtıcı düşünmeyi öğretip yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmanın önemi aşağıda maddeler hâlinde verilmiştir.

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin hedef-içeriği, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirme aşamalarındaki yansıtıcı düşüncelerinin gelişiminin ayrı ayrı ortaya konulması öğretmenlerdeki yansıtıcı düşünme gelişim sürecinin net bir şekilde görülmesine yardımcı olacaktır.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerinin gelişmesinde, öğretimin hangi aşamasında, hangi noktalara dikkat edilmesi gerektiğinin ortaya konulmasına katkı sağlayacaktır.
- Çalışma, öğretim sürecindeki her bir aşamaya (hedef-içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirme) yönelik yansıtıcı düşünmeyi geliştiren yöntemlerin belirlenmesine yardımcı olacaktır.
- Çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin öğretim sürecinin her bir aşamasıyla (hedef-içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirme) ilgili yansıtıcı düşüncelerinin daha çok hangi noktalarda yoğunlaştığının ortaya konulmasına katkı sağlayacaktır.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapacak öğretmenlerin hedef-içeriğin oluşturulması, öğretme-öğrenme sürecinin yapılması ve ölçme ve değerlendirilmesi gibi her bir aşamadaki yansıtıcı düşüncelerinin gelişimini ayrı ayrı ortaya koyan çalışmaların yeteri kadar olmaması,
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin eğitim fakültesi dışından da olması,

- Yansıtıcı düşünmeye yönelik yapılan çalışmaların genellikle sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarına yönelik olması,
- Yapılan çalışmaların genellikle yansıtıcı düşünme seviye ve düzeyinin nicel olarak belirlenmesine yönelik olması,
- Yapılan çalışmaların süreci ortaya koymak yerine daha çok öğretmen veya öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünmeyi nasıl tanımladıklarının belirlenmesine yönelik olması,
- Yapılan çalışmalarda, öğretim sürecindeki her bir aşamaya (hedef-içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirme) yönelik yansıtıcı düşünmeyi geliştiren yöntemlerin ve bu yöntemler arasındaki ilişkilerin yeterince ortaya konulmaması,
- Yapılan çalışmalarda, öğretmen adaylarının öğretim sürecinin her bir aşamasıyla (hedef-içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirme) ilgili yansıtıcı düşünmelerinin daha çok hangi noktalarda yoğunlaştığının yeterince incelenmemesidir.

Yansıtıcı düşünme ile ilgili çalışmaların, ders veren birçok öğretmen üzerinde yapıldığı ancak yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler üzerinde yapılmadığı araştırmalarımız sonucunda tespit edilmiştir. Ancak Türkçe eğitiminde, öğrenciler ile ilgili Tican (2013) yansıtıcı düşünmeye dayalı öğretim etkinliklerinin, öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine, eleştirel düşünme becerilerine, demokratik tutumlarına ve akademik başarılarına etkisini ortaya koymak amacıyla yapmış olduğu çalışmayı, Türkçe öğretmenliği bölümü ikinci sınıftaki 42 öğrenci ile gerçekleştirmiştir. Veri toplama aracı olarak başarı testi, tutum ölçeği kullanmıştır. Araştırma sonunda, yansıtıcı düşünmeye dayalı öğretim etkinliklerin yansıtıcı düşünme, eleştirel düşünme, demokratik tutum, akademik başarı puan ortalamaları açısından, olumlu etkileri belirlenmiştir.

1.3. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymaktır. Bu gelişim süreci detaylı bir şekilde ortaya konulursa genel olarak yansıtıcı düşünmenin gelişimini engelleyen durumlar ya da karşılaşılan zorluklar da ortaya çıkarılabilir. Böylece araştırmalarla belirlenmiş olan, ülkemizde yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme seviyelerinin ne olduğu ve neden genelde teknik seviyede kaldığına yönelik somut bilgiler elde edilebilir.

Bu bilgiler doğrultusunda yansıtıcı düşünmenin geliştirilmesinin önündeki engellerin aşılması için alınacak tedbirler ve yapılması gerekenler konusunda önerilerde bulunulabilir. Bu doğrultuda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin daha etkili ve öğretiminin gerçekleştirilebileceği amaçlanmaktadır.

1.4. Varsayımlar

1. Mikro öğretim esnasında öğretmenlerin doğal davranacakları,
2. Öğretmenlerin araştırmacının katılımcı rolünden olumsuz etkilenmeyecekleri,
3. Öz değerlendirme, akran değerlendirme, SWOT analizi soruları, öğretmen-öğrenme denetim sorularında ve yansıtıcı günlük yazma etkinliklerinde öğretmenlerin samimi görüşlerini yansıtacağı,
4. Yarı yapılandırılmış mülakata katılan öğretmenlerin düşüncelerini samimi bir şekilde ifade edecekleri, varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şöyle belirlenmiştir:

1. Araştırma, İstanbul Aydın Üniversitesine bağlı TÖMER’de yabancı dil olarak Türkçe öğreten 8 öğretmen ile sınırlı olacaktır.
2. Araştırma 2017-2018 döneminde A1-A2, B1-B2 ve C1 kuru dersleri ile sınırlı olacaktır.
3. Araştırma süresince elde edilen veriler mikro öğretim, ders planı, yansıtıcı günlük, öz değerlendirme formu, swot analizi, yarı yapılandırılmış mülakat, akran değerlendirme formu ve öğretmen öğrenme denetim soruları sınırlı olacaktır.
4. Araştırmacının nitel araştırma verilerini analiz etme gücüyle sınırlı olacaktır.
5. Öğretmenlerin araştırma sürecine katılımlarıyla sınırlı olacaktır.

1.6. İlgili Çalışmalar

Yansıtıcı düşünme düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmalarda günlükler kullanılmaktadır. Şahin’in (2009) Fen Bilgisi öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme yeteneklerini öğretmenlik uygulaması için yazdıkları günlüklerdeki cevaplarına göre incelediği çalışmasına, ilköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği dördüncü sınıfa devam eden 20 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmada, 20 fen bilgisi öğretmen adayının öğretmenlik uygulaması dosyasına altı hafta boyunca yazdıkları toplam 120 günlük, doküman inceleme tekniği ile incelenmiştir. Günlükteki yazılar betimsel olarak analiz edilmiştir. Verilerin

analizi ortaya çıkarmıştır ki öğretmen adaylarının daha çok tanımlayıcı yansıtıcı düşünme yeteneklerinin ön plandadır. Eleştirel yansıtıcı düşünme yeteneklerinin daha az olması hatta bazı öğretmen adaylarının eleştirel yansıtıcı düşünme yeteneklerini sergileyememeleri dikkat çekici bir sonuç ortaya koymuştur. Diğer taraftan, Ekiz (2006) çalışmasında, yansıtıcı günlükler aracılığıyla öğretmen adaylarının kendilerine ve başkalarına nasıl baktıklarını incelemiştir. Yapılan bu nitel araştırma 43 öğretmen adayı ile yapılmış ve öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında 14 hafta boyunca hazırladıkları yansıtıcı günlükler incelenmiştir. Araştırmanın verilerine bakıldığında, Adayların uygulama sırasında özellikle planı uygulamaya aktarma, zamanın etkin kullanımı, fakültedeki öğretim kültürü ile okullardaki öğretim kültürü arasındaki farklılık gibi durumlarda zorluk yaşadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, Yeşilbursa (2011) tarafından yapılan öğretmen adaylarının yansıtma seviyelerinin ölçülmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada karma yöntem kullanılmıştır. Çalışma İngilizce öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencileri üzerinden yürütülmüştür. Yansıtıcı yazılar kullanılmıştır. Öğrencilerin çoğunlukla tanımlayıcı seviyede yansıtma yaptıkları belirlenmiştir.

Karadağ (2010), sosyal bilgiler öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme seviyelerinin belirlenmesine yönelik olarak nicel ve nitel bir araştırmaya yapmıştır. Şanlıurfa merkez ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan toplam 277 sosyal bilgiler öğretmeni araştırmaya dahil olmuş. Araştırmanın nitel boyutu için dördü köy, üçü ilçe merkezi ve dördü il merkezindeki ilköğretim okullarında çalışan toplam 11 sosyal bilgiler öğretmeni ile çalışma yapılmıştır. Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerini Belirleme Ölçeği (YANDE), kişisel bilgi formu ve nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme ve gözleme başvurulmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre 11-15 yıllık mesleki deneyime sahip öğretmenlerde yansıtıcı düşünme eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerileri konusunda kendilerine yönelik algılarının olumlu olduğu ancak sınıf içi gözlemlere göre öğretmenlerin açık fikirli olmadıklarını, sınıf içinde öğrencilerin endişe, korku ya da kaygılarını rahatça açıklayabilecekleri demokratik ortamlar yaratamadıklarını göstermiştir.

Öğretmenlerin yansıtıcı düşünme seviyelerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bir diğer çalışma, Kılınç (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini Elazığ iline görev yapan birinci ve ikinci kademe öğretmenlerden olmuştur. Çalışmada Semerci (2007) tarafından geliştirilen Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerini Belirleme Ölçeği (YANDE) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kıdemleri yüksek olan öğretmenlerin yansıtıcı

düşünme eğilimlerin daha yüksek olduğu, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla daha açık fikirli oldukları ve eğitim fakültesinden mezun olanlara kıyasla diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin mesleğe yönelik daha olumlu düşüncelere sahip oldukları ifade edilmiştir. Bunun yanında kalabalık sınıf mevcuduna oranla daha az sayıda sınıf mevcuduna sahip sınıfların öğretmenlerinin daha açık fikirli oldukları ve mesleğe yönelik daha olumlu düşüncelere sahip oldukları ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ise yansıtıcı düşünme bağlamında herhangi bir hizmetiçi vb. eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Hamzah ve Harun (2014) tarafından öğrencilerin işbirlikçi öğrenme öncesi ve sonrası yansıtma seviyelerinin belirlenmesine yönelik çalışma ise 34 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Çevrimiçi tartışma forumunun veri toplama amacıyla kullanıldığı çalışmada, işbirlikçi öğrenmenin öğrencilerin yansıtıcı düşünme düzeylerinin artırdığı belirlenmiştir. İlgili alanyazın incelendiğinde yansıtıcı düşünme düzeylerinin belirlenmesine yönelik mülakatların kullanıldığı çalışmalarda, öğretmen ve öğretmen adaylarının öğrenme ortamlarındaki yansıtıcı düşünme becerilerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, Moallem (1997) tarafından yapılmış bir çalışmada tecrübeli bir fen bilgisi öğretmenin yansıtma davranışları araştırılmış. Araştırmada veriler gözlem ve görüşmeler aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırma sürecinde öğretmeni yansıtıcı düşünmeye yönlendiren sınıf içi etkinliklerin neler olduğu, öğretmenin kendi uygulamaları konusunda neler düşündüğü, öğretmenin inandıkları ile davranışları ve yansıtmaları arasındaki ilişkinin nasıl olduğu ve gelecekteki öğretim faaliyetleri üzerinde yansıtıcı düşünmenin nasıl bir etkisi olduğu sorularını araştırmıştır. Veri toplama sürecinde ise öğretmen sınıf uygulamaları araştırmacı tarafından üç ay süreyle video kayıt cihazları ile kayıt altına alınmış, kayıt altına alınan videolar izlenerek durumlar üzerine görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle öğretmenin eylem öncesi, eylem anında ve eylem içerisinde yansıtma yaptığı ortaya çıkmıştır. Eylem anında yansıtma yapan öğretmenin sınıfında olanların farkında olması, bilgi edinmesi, alternatif yöntemler geliştirmesi ve bunlardan mantıklı olanların seçilip uygulanması gerektiği ortaya konmuştur. Bununla birlikte, Kim, Grabowski ve Sharma (2004) tarafından öğrenciler tarafından algılanan, onların yansıtıcı düşünmelerini farkına vardırarak faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışma 353 ilkökul altıncı sınıf öğrencisi ile yapılmıştır. Araştırmada anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Yansıtıcı düşünmeye özendirici yararlı algıların yedi öğrenme ortamı tasarım faktörleri tespit edilmiştir. Faktörlerin öğrenciler tarafından algılanması: Motivasyonel ve hissel faktörleri

kapsayan (1) ‘Diğerlerinin desteklilik fizibilitesi/Erişkin müdahâle’ (öğretmenin duygusal olarak cesaretlendirmesi ile fiziksel mevcutları olmayan diğerleriyle birlikte çalışma fırsatına sahip olma) ve (2) ‘Esneklik’ (farklı cevaplara izin verme, düşünme zamanına sahip olma, sınıfta konuları araştırmada rahat olma) gibi durumlar düşünmede çok faydalı olmaktadır. Yedi etkenden geriye kalanlar ise şu şekildedir: (3) ‘Bilişsel yapı’ (çizim resimleri, öğretmenin sunduğu kurallar, vb.), (4) ‘Bağımsızlık’ (öğrenen kontrollü öğretim, öğretmenin öğrencinin merakını artırması, akran işbirliği, göreve meydan okuma, araştırma, araştırma faaliyeti), (5) ‘Alternatifler’ (yorumlamanın alternatif formları ve akran eğitimi fırsatı), (6) ‘Yansıtma süreci’ ve (7) ‘Realite’ (motivasyonel ve duygusal faktörler) bu çalışmada en faydalı olarak algılanmıştır. Bilişsel yapı eteni ise en az yararlı olarak ortaya çıkmıştır.

Amobi (2005) ortaya koyduğu çalışmasında yansıtıcı öğretime ilişkin tanımları üniversite öğretim üyelerinin öğretim deneyimlerine dayalı olarak tanımlamaya çalışmıştır. Bire bir görüşmeler yoluyla gerçekleştirilen veri toplama sürecinde öğretim üyelerine öğrencileri yansıtıcı düşünmeye nasıl yönlendirme yaptığı, yansıtıcı düşünmenin kendilerine ne çağrıştırdığı, öğrencilerin yaptıkları yansıtmalardaki farklılıkların neler olduğuna yönelik sorular sorulmuştur. Çalışmadan elde edilen verilere göre yansıtıcı öğretimin, öğretime bir ayna tutmak, durumlara değişik açıdan bakmak ve cesaretli olma noktasında değerlendirildiği ifade edilmiştir. Yazma ve soru sorma ile öğrencilerini yansıtma yapmaya yönlendirdiklerini ifade eden öğretim üyeleri öğrencilerin düşünme seviyelerinin ilerlemesinde yansıtıcı öğretimin önemli olduğunu ortaya koymuşlardır. Öğrenciler arasındaki farklılıklar ise yaş, tecrübe ve bilişsel yetenekler ile açıklanmaya çalışılmıştır. Pedro (2005) ortaya konulan çalışmada aday öğretmenlerin yansıtma kavramına yönelik algıları, uygulama anında nasıl yansıtma yaptıkları, uygulamalara hangi bağlamda müdahil oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Cinsiyet, okul türü ve yaş değişkenlerine göre değişik sınıflarda öğretim yapan beş öğretmen adayı üzerinde gerçekleştirilen çalışmada derinlemesine görüşmeler, yansıtıcı günlükler ve sınıf gözlemleri aracılığıyla veriler toparlanmıştır. 10 hafta sonunda öğretmen adayları ders uygulamalarını yapmış ve bitirmiş ve yansıtıcı günlüklerini araştırmacıya teslim ettikten sonra görüşmeler yapılmıştır. Öğretmen adaylarından ikisine göre yansıtma “geriye dönüp bakma” iken diğer üçüne göre “yapılacak değişiklikler hakkında düşünme” olarak algılanmıştır. Yansıtma sırasında adayların kendilerine daha çok öğrencilerin sınıf içi ihtiyaçları ve öğrencilerle neler yapılabileceği sorularını sordukları görülmüş, yansıtma konusunda ki en iyi durumun

üniversitedeki sınıflarda olduğu ortaya konmuştur. Öğretmen adayları için yansıtıcı düşünme kişisel olarak öğrenilmekte, fiili yapılan durum sonrası ve anında gerçekleştirilmekte kişisel inançlar ve eğitsel teorilere dayanmaktadır.

İskenderoğlu (1998) tarafından öğretmenlerin öğrenme ortamındaki yansıtıcı düşüncelerinin araştırılması amacıyla yapılan araştırmasında nitel ve nicel veriler toplanmıştır. Öğretmenlere değişik zamanlarda uygulanan testler nicel verileri meydana getirmektedir. Nitel veriler ise araştırmacının katılımcı gözlem notları ayrıca öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulardan oluşmaktadır. Nitel ve nicel veri toplama araçlarından elde edilen verilere bakıldığında öğretmenlerin sınıfla ilgili problemlerin farkına varma eğilimlerinin yükseldiği ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin işbirlikli çalışmaya ve mesleki ilerleme olumlu tutum geliştirdikleri gözlenmiştir. Öğrencilerin ise geri dönüşlere karşı daha duyarlı ve sistematik yaklaştıkları bulunmuştur.

Yorulmaz (2006) ilköğretim birinci kademesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirmiş ve öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeye ilişkin görüş ve uygulamalarını yorumlamıştır. Yöntem olarak tarama tekniği kullanıldığı çalışmada, araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır il merkezinde 162 ilköğretim okulundan rastgele seçilen 42 ilköğretim okulunun birinci kademesinde görev yapan 450 sınıf öğretmeninden meydana gelmiştir. Verilere bakıldığında sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünmeye yönelik herhangi bir hizmet içi eğitim almadıkları ortaya çıkmıştır. Sınıfların kalabalık olması nedeniyle öğrencilerin bireysel gelişimine yönelik çalışmaların önemsenmediği bulunmuştur. Öğrencilerin düşüncelerini iletilecek stratejilerin fazla uygulanmadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeye ilişkin uygulamalarında planlamadan değerlendirmeye kadar birçok sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Alp ve Taşkın (2007) tarafından ilköğretimin birinci kademesinde görev yapan öğretmenlerin yansıtıcı düşünceye yönelik bakış açılarını ve yansıtıcı düşünmeyi öğretim-öğretme ortamlarında hangi boyutlarıyla kullandıklarını kendi ifadelerinden yola çıkarak ortaya koymayı amaçlayan bir çalışmadır. Çalışmada tarama modeli ve nitel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Çanakkale'deki ilköğretim birinci kademesindeki okullarda çalışan 30 öğretmen meydana getirmektedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi daha önceden duymadıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi kavramsal olarak bilmedikleri hâlde, sınıf içindeki uygulamalarından bahsederken bazı boyutlarını bilinçsizde olsa kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenler bu süreçleri bilinç dışı olarak kullandıklarından düzenli ve bilimsel bir süreç

izlemedikleri görülmüştür. Dolapçioğlu (2007) ise yansıtıcı düşünme becerilerini içeren öğretmen davranışlarının sınıf öğretmenleri tarafından kullanılma durumlarını betimlemek ve öğretmen görüşlerinin cinsiyete, mesleki kıdeme ve mezun olunan okul türüne göre farklılık oluşturup oluşturmadığını saptamak amacıyla yaptığı çalışmada, tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen 28 maddelik ölçek ve gözlem formu veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler yansıtıcı düşünme ölçeğindeki maddeleri “yansıtıcı günlük tutma” dışında her zaman yerine getirdiklerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde problem çözme ve eleştirileri dikkate alma boyutlarında eksiklikler olduğu meydana gelmiştir. Ayrıca hem gözlem hem de ölçeğe verilen cevaplardan mesleki gelişime açık olma boyutuyla ilgili yansıtıcı günlük tutma uygulamasında ise çoğu öğretmenlerin hiçbir zaman bu davranışı yerine getirmedikleri ortaya çıkmıştır.

Spitzer ve Jansen (2009) ortaokul matematik öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerini araştırarak, adayların kendi öğretim deneyimlerinden nasıl faydalandıklarını tespit etmeye çalıştıkları çalışmalarındaki veriler, otuz üç öğretmen adayının dahil olduğu görüşme yoluyla elde edilmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında, adayların genel talepler yerine öğrencilerin belirli matematiksel anlayışlarını ele aldığı belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının, öğrencileri toplu bir grup olarak karakterize etmektense onları düşünme biçimlerine göre birbirinden ayrı ele aldıkları ve öğretim faaliyetlerini öğrencilerin öğrenmesini nasıl etkilediğine dair farklı varsayımlar ortaya atarak planlayıp, uyguladıkları saptanmıştır.

Töman (2015) tarafından gerçekleştirilen Bayburt Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda 32 öğretmen adayı üzerinde gerçekleştirilen, “Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Becerilerindeki Gelişimin Öğretim Süresi Boyunca İncelenmesi” adlı doktora tezinde öz değerlendirme formu, video kayıtları, yansıtıcı günlükler ve yarı yapılandırılmış mülakatlar ile veriler toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerinin gelişim gösterdiği ve bir dersin planlanması, uygulanması ve değerlendirmesine yönelik mesleki gelişimleri konusunda yansıtıcı düşünme uygulamalarının öğretmen adaylarına katkı sağladığı görülmüştür. Yansıtıcı düşünmeyi geliştirmeye dönük yapılan araştırma sürecinde öğretmen adayları önceleri teknik alanda yansıtma yaparlarken ilerleyen süreçte uygulama ve eleştirel boyutlarda da yansıtma yapabildikleri ortaya çıkmıştır.

Dolayısıyla öğretmen adaylarının deneyimleri ve bu deneyimleri üzerine yaptıkları yansıtma sonucunda dersin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde mesleki gelişimlerini gerçekleştirmiş olmaktadır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Tezin ilgili alan yazını bu bölümde yer almaktadır. Tezin kavramsal çerçevesini oluşturan başlıklar bu bölümde ayrıntılarıyla açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1.Dil Nedir?

Dil ile ilgili günümüze kadar farklı tanımlar yapılmış, bugün de yapılmaya devam etmektedir. Dil, insanlığın birlikte yaşayabilmesi ve gelişebilmesi için sahip olduğu en önemli değerlerden biridir.

Ergin'e göre dil "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine özgü kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş sosyal bir kurum"dur (Ergin, 2004: 3). Aksan'a göre ise dil, "Bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugün de çözemediğimiz büyüğü bir varlıktır" (Aksan, 2003: 11). Kıran'a göre dil "İnsana duygu ve düşüncelerini açıklama, bildirişimde bulunma imkânı sağlayan sesli göstergeler sistemidir" (Kıran, 1986: 19). "Dil yetisinin toplumsal bir ürünü olan dil, kavramları belirten bir göstergeler dizgesidir (Saussure, 1998: 45)". Dil, insanların dertlerini anlatmak için kullandıkları sesli işaretler sistemidir (Banguoğlu, 2007: 9).

Vardar "Belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemli sesli göstergeler dizgesi" (Vardar, 2002: 71), olarak tanımlamaktadır. Kaplan dili, "Duygu ve düşünceyi insanlara aktaran bir araç olduğu için insan topluluklarını amaçsız bir yığın ve kitle olmaktan kurtaran, aralarında duygu ve düşünce birliği olan bir "millet" hâline getiren değer."(Kaplan, 1985:43), Ekmekçi ise, "Aynı kültürü paylasan bir sosyal grup tarafından, iletişim amacıyla kullanılan ve

rastgele, nedensiz seçilmiş ses sembollerinden oluşan bir sistem” (Ekmekçi, 1991, s.23) şeklinde tanımlamaktadır.

“Dil, Almancada önce konuşmak fiilinden türetilmiş ve insanın konuşabilme olgusunu, konuşma tarzını, konuşmayla kastedilen şeyin birebir kendisini ifade eden bir isimdir. İkinci olarak ise dil, belirli bir grup insanın birbirleriyle konuşmasını sağlayan araçların tümüdür.” (Prozig, 1995, s.67).

Andre Martinet’e göre “bir dil, insan deneyiminin, topluluktan topluluğa değişen biçemlerde, anlamsal bir içerikle sessel bir anlatım kapsayan birimlere, başka bir deyişle, anlambirimlere ayrıştırılmasını sağlayan bir bildirişim aracıdır.” (Martinet, 1998, s.28).

Dili farklı yönleriyle ele alan dilbilimciler dile de farklı tanımlar getirmişlerdir. Noam Chomsky (1988) dili, biyolojik olarak tanımlamaya çalışmış; ona göre dil, yetkin bir organ; Humboldt (1963) ise dili düşünceye şekil veren organ, yaratıcı bir etkinlik olarak tanımlamıştır. “Dil bir toplumu ulus yapan bağların en güçlüsüdür. Bireyleri ulusuna, yurduna, geçmişine sıkı sıkıya bağlar; kuşaktan kuşağa aktarılacak gelen dil, bireyi geçmiş ile gelecek arasındaki zincirin bir halkası durumuna getirir.” (Aksan, 1979, s.13)

Genel olarak dil, insanların oluşturduğu topluluklarda; birbirleriyle iletişim kurmayı sağlayan, sistemli, seslerden ve işaretlerden oluşan, kendini devamlı olarak yenileyen bir düşünce aracıdır (Ustabulut, 2014:19).

Yapılan bu tanımlara göre dilin ana özellikleri şu şekilde açıklayabiliriz:

Dil bir iletişim aracıdır: “Sözcüklerden oluşan dil, insanlar arasında anlaşmayı kendi özel koşulları çerçevesinde sağlayan çok yönlü ve en gelişmiş bildirişim aracıdır (Eker, 2006; Aksan, 1990; Tümkiye, 2008)”. “Dil ve iletişimi birbirinden ayırmak bunları birbirlerinden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Birey düşüncelerini, başkalarına dil vasıtasıyla iletir. Bu, insanlığın hayatını sürdürebilmesi için vazgeçilmez bir unsurdur. Dil hem daha önceki kuşakların bilgi birikimlerini yeni kuşaklara taşır, hem de eş zamanlı olarak bireyler arasındaki bildirişimi sağlar (Erkman-Akerson, 2007; Ağaçsapan, 2002).”

Dil bir sistemdir: Dilin sürekli olarak kendini geliştiren bir sistemi vardır. Bu sistem birbiriyle alakalı öğelerden oluşmaktadır. Dili oluşturan öğeler sıradan değildir. Her öğenin görevi ve kendi içinde değeri vardır. Dil de her sistem gibi bir bütünlüğe, bünyesine giren yabancı öğeleri dışlama ve kendini yenileme özelliğine sahiptir. Dil, belli kalıplara ve kurallara uyar ve dilin kendine has belli bir kodlama düzeni vardır (Demirel, 2002; Barın ve Demir, 2006; Çağlar, 1980; Eker, 2006; Tümkiye, 2008).

“Son derece karmaşık bir sistem olan beyinde oluşup, insan zihnini, zamanın üç boyutunda mevcut olan her şeye doğru, onu kullanan bireylerin uzlaşımlarıyla oluşturulan ses, anlam ve biçemlerden örülmüş yapısal birimler eşliğinde; okuma, yazma, dinleme ve konuşma yoluyla harekete geçirebilme gücüne sahip, her yönüyle sistematik, insani bir yetidir.” (Onan, 2011, s.7).

Dil bir düşünme aracıdır: Dil aynı zamanda bir düşünme aracıdır. Dil ve düşünce birbirleriyle etkileşim içindedir. Mehmet Kaplan, “Dil ve Kültür” adlı kitabında bu ilişkiyi, “Dil, onu konuşanların; duygu, düşünce ve hayallerini belirler.” (Kaplan, 2002) diye özetlemektedir. Dilin gelişmediği durumlarda düşüncenin gelişmesi durur. Dil, düşünmenin vazgeçilmez unsurudur. Doğal olarak dille düşünce arasında olumlu bir ilişki vardır. Dil ile düşünce arasındaki iç içe görünüm, her ikisinin de ortak bir geçmişe bağlanabilmesiyle ilgilidir (Eker, 2006; Banguoğlu, 2007).

Dil toplumsal bir kurumdur: “Dil, toplumla birlikte var olan, yaşayıp gelişen, kendini yenileyen, sürekli olarak kendini değiştiren bir yapıdır. Toplum yalnızca dille, birey de yalnızca dille olanaklıdır (Benveniste, 1995: 35).” “Bir topluluğun millet olabilmesi için, o topluluğu meydana getiren kişilerin bazı konularda birlik sağlamış olmaları gerekir. Bunların en önemlisi de dil birliğidir.” (Babacan, 2008: 21).

Dilin toplumsal gerekliliği kabul edilen bir özelliktir. Farklı bakış açılarından ele alınabilen dilin, toplum ile sıkı ve ayrılmaz bir ilişki içerisinde olduğu ve toplumun bütün değerlerini kendisinde barındırdığı, sosyal bir varlık olan bireyin, içinde yaşadığı toplumla iletişim kurabilmesi için o toplumun konuştuğu dili öğrenme konusunda, bütün bilim insanları hemfikirdir.

Dil canlı bir varlıktır: “Dilin kendine özgü bileşenleri, kuralları ve öğeleri vardır. Bunlar dilin değerler sistemini oluşturur. Dilin ortaya çıkmasında rol oynayan bu değerler zaman içerisinde yenilenmektedir. Dildeki değişimler ses, biçim ve anlam düzeylerinde gerçekleşir. Bu bağlamda dil gelişen canlı bir varlıktır ve sürekli bir değişim ve gelişim içindedir (Ünal, 2005; Eker, 2006).”

2.1.1.Ana Dili

İlk önce ana dil ve ana dili terimlerinin farkı üzerinde durmak istiyoruz. İki kavram birbirleriyle devamlı olarak karıştırılmaktadır.

Literatürü incelediğimiz zaman ana dil teriminin dil tarihini alakadar eden, dil bilimi ve dil bilgisi terimi olarak açıklandığı görmekteyiz. Bu tanımlardan bazıları aşağıda gösterilmiştir:

“Başka diller veya lehçeler türetmiş olan dil” (TDK, 2005, s.93).

“Bugün ses yapısı, şekil yapısı ve anlam bakımından birbirinden az çok farklılaşmış bulunan dil veya lehçelerin, kök bakımından bilinmeyen bir tarihte birleştikleri ortak dil; Ana Türkçe, Ana Moğolca, Ana Altayca, Roman dillerine kaynaklık eden Latince gibi. Başlıca dünya dilleri, sayıları sınırlı birtakım eski ana dillerin zaman içinde lehçeler ve müstakil diller hâlinde dallanarak farklılaşmasından oluşmuştur” (Korkmaz, 1992, s.8). “Kendisinden birçok diller türemiş olan dil; İtalyan, Fransız, İspanyol dillerinin türediği Latince gibi” (Göğüş, 1998, s.7).

“Ana dili ile ilgili literatüre baktığımız zaman ise ruh biliminde, toplum biliminde ve eğitim bilimlerin dil öğretim sahasında kullanılan terimdir. Ana dili ile ilgili yapılan tanımlar ise; Ana dili öncelikle anneden edinilen sonra yakın çevreden ve çevresinde ilişkide bulunduğu diğerlerinden öğrenilen bireyin toplumla bağlarını güçlendiren ve bilinçaltına inen dildir (Aksan, 1975)”

“Bir kimsenin ailesi içinde ve çevresinde ilk öğrendiği, somut ve soyut kavramların karşılığını anlatma olanağı kazandığı dil” (Göğüş, 1998, s.7–8).

“İnsanın çocukken ailesinden ve soyca bağlı olduğu topluluktan öğrendiği dil” (TDK, 2005, s.93).

Vygotsky’e göre ana dili kavram öğrenmede, bilginin ve düşünmenin yapılmasında kültürel bir vasıta. Öğrenilen kavramların kapsamı büyüdükçe ve öğrenilen kavram sayısı arttıkça daha da önemli bir hal alır (Uzun, 2000, s.55).

“Ana dili bilinci ve sevgisi aynı ulus içerisinde yaşayan insanlar arasında ortak bir düşünce sistemi, evreni birlikte anlama ve kavrama yeteneği kazandırır. Bu da aynı ulus içerisindeki insanlar arasındaki bağı kuvvetlendirir. “Ana dili” kavramındaki “ana” kavramından dolayı bazı dil bilimciler bu dilin anneden öğrenilen dil ile ilgili olduğunu savunmuşlardır. Ancak Danimarkalı dil bilimci Otto Jespersen ve birçok dil bilimci “ana dili” ile kastedilen kavramın “anne” ile ilgisinin yanında daha çok çevreden öğrenilen ve aynı ulus içerisinde ortak dil olarak kullanılan dilin anlaşılması gerektiğini belirtmişlerdir.” (Aksan, 1994, s.63-64).

Ana dili öğretiminin, bireylere net ve etkin bir iletişim gerçekleştirebilecek dilsel becerileri kazandırma; onların düşünce güçlerini geliştirme ve toplumsallaşma durumlarına katkıda bulunma gibi temel amaçları vardır (Sever, 2004, s.7).

Göğüş (1988), ana dili eğitiminin amaç ve işlevlerini şu şekilde belirtmektedir:

“Ana dili için saptanan dinlediğini, okuduğunu anlayabilmek; düşüncesini, duygusunu anlatabilmek; dilin kurallarını öğrenmek; söz dağarcığını geliştirmek; kendi ulusunun edebiyatını ve dünya edebiyatını tanıyıp bunlardan zevk almak, dil ve edebiyat yoluyla ulusal kültürünü ve insanlık kültürünü tanımak amaçları, bütün uygar milletlerde aynıdır. Ana dili eğitimi çok amaçlı olduğu için uygulaması da okuyup anlama, dinleyip anlama, sözle anlatım, yazı ile anlatım, dil bilgisi, sözcük çalışması, edebiyat sanatının kurallarını öğrenme, edebiyat eserlerini anlayıp değerlendirme gibi çok yönlü olmaktadır.”

İnsan dünyaya geldiği andan sonra ana dilini öğrenmeye ve kullanmaya başlar. Ana dili bireyin ilk dilidir. Ana dili, insanın içinde doğup büyüdüğü aileden öğrendiği dildir. Bazı tanımlarda çevre unsuru da eklenmektedir ancak yurt dışında yaşayan bir birey için bu tanım yanlış olmaktadır. Çünkü yurt dışında ailenin konuştuğu dil farklı toplum dili farklı olabilir (Ustabulut, 2014, s.19).

2.1.2. Dil Edinimi

Dil edinimi üzerine önemli başarılarla imza atan Stephen Krashen, dil ediniminin uzun bir süreci ifade ettiğini belirtir. Edinim, anadili veya hedef dili öğrenen kişinin biliçli bir şekilde olmadan ve dile karşı herhangi bir “defans pozisyonu” nda değilken aldığı anlamlı iletilerin birikimiyle oluşur. Dil edinimi için dilbilgisi ve sıkıcı dil kurallarına ihtiyaç yoktur. Krashen, dil edinimi için bütün imkanlar harika da olsa yeteri kadar dinleme yapmayan anlamlı iletilere maruz kalmayan kişilerin konuşmayacağını, dili öğrenemeyeceğini söyler. Dil öğrenen kişinin “kuluçka” yaşaması gerekir. Kişi kuluçka döneminde içinde bulunduğu ortamda “anlamlı mesajlarla” iç içe olmalıdır.(Krashen, 1981).

Bu konu ile ilgili araştırmacılarımızın da görüşleri aşağıdaki gibidir.

“Yaşamın ilk birkaç yılında tüm çocuklar, insanoğlunun öğrendiği şeylerin belki de en karmaşık olanını -konuşmayı ve ana dillerini kullanmayı- öğrenirler. Genellikle ilkokula başlamadan önce de ana dillerinin temel kurallarını öğrenirler. İlköğretim sırasında ise, daha çok, dili değişik durumlarda nasıl kullanacakları konusunda ustalaşırlar.” (Gürkan, 1986, s. 27).

“Ayrıca çocuklar üzerinde yapılan dil gelişimi araştırmaları neticesinde, “konuşmayı öğrenmenin ilk dönemlerinde yaklaşık olarak tüm dünya çocuklarının temelde aynı dilbilgisi kurallarını kullandıkları sonucuna varılmıştır (Clifford, 1980, s.57).”

Alman dilbilimci Hans Glinz de Deutsche Syntax adlı kitabında çocukların “evrensel açıklamalarından” söz etmektedir. Ona göre, “çocukların ilk kelimeleri, hatta ilk cümleleri diye bir şey söz konusu değildir. Kendisi, çocuklarda ilk olarak evrensel açıklamalardan bahsetmektedir. Bu evrensel açıklamalar herhangi bir durumda, çoğunlukla da bir dinleyiciye verilen bir tepki olarak düşünülmektedir. Bu tepki büyüklerin dilinde cümlenin yerini tutmaktadır.” (Glinz, 1970, s.6).

“Bebekler daha birkaç haftadan itibaren sesli uyarımlar algılamaya ve onlara tepkide bulunmaya başlarlar. Birinci ayda bah ve pah, ga ve da gibi heceleri birbirinden ayırabilirler, seslere dikkatlerini vererek sesin geldiği yöne doğru başlarını çevirebilirler. Üçüncü aydan itibaren, annelerinin sesini başka bir hanımın sesinden ayırabilirler” (Dağabakan, 2007, s.3).

“Çocuk dili kelimeleri genellikle aynı hecenin tekrarına dayalı olarak ortaya çıkarılan kelimelerdir. cici, mama, meme, ninni, nine, kaka, coco...vb. Çocuk dili kelimeleri dilin öz kelimeleridir. Yani alıntı olmayan, tabii yollarla çocukların ihtiyaçları ve dilin doğal gelişim özelliğine bağlı olarak ürettikleri milli dil ürünleri kabul edilmektedir” (İlhan, 2006, s.156).

“Konuşmayı öğrenmek uzun ve karmaşık bir olgudur. Çocuk 12–15 aylıkken ilk sözcüğü söyler. Bu demektir ki, 12. ya da 15. ayda çocuk, iletişimini dile hazırlık şeklinde yapar. Çocuğun ihtiyacı olan iletişim bu evrede mimiklerle, ağlama biçimleriyle ve anlamsız mırıldanmalarla ifade bulur. Kritik dönem olan 15 ay ve üstünde dil gelişimine ilişkin önemli ipuçları bulunabilir. 15 aylık bir bebek daha çok işaret amaçlı dil kullanımını tercih eder. Konuşma sırasındaki kelimeleri veya işittiklerini kullanabilir. 18 aylık bir bebek iki ve yakın kelime genişliğinde anlamlı cümleler kurabilir. Yaklaşık olarak 20–30 kapasiteli kelime hazinesine sahiptir. Yetişkinlerle soru cevap şeklinde iletişim kurmaya çalışır. 7-21 aylık bir çocuk şarkılı oyunları sever. Hareketlerini iletişim amaçlı kullanır. Kendi başına gelenleri anlatmaya çalışır. Bazı zamirleri anlar ve benim, senin, ben ve sen kelimelerini çok kullanır. 24 aylık çocuğun söz dağarcığında yaklaşık 200–300 kelime vardır. Her gün karşılaştığı nesnelerin adlarını öğrenmiştir ve kullanır. Kısa ve tam olmayan cümleler kurar. İçinde, yukarı ve arkasında gibi bazı zarfları kullanır. Üç yaşındaki çocuklar artık kelimelerle oynayabilir, 900–1000’e varan bir kelime hazinesine sahiptirler. 4 yaşında ise yaklaşık 1500–2000 kelime dağarcığıyla oldukça çok soru sorarlar, daha karmaşık cümle yapılarını kullanırlar. Hikâyelendirme bu yaşlarda belli sınırlılıklarla görülür. Niçin ve nasıl sorularına cevap vermekte zorlanırlar. Çocuklar dilbilgisi kurallarının % 90’ını 5–6 yaşlarında tamamlarlar, duygularını ifade etmeye başlarlar ve 2–3 bin konuşma, 20–24 bin anlama kelime hazinesine sahiptirler. Yaklaşık bir yılın sonunda yetişkinlerin anlayıp tanıdıkları

sesleri üreten çocuklar, ilköğretim birinci kademesinin sonunda aşağı yukarı 50 bin kelimelik konuşulan dili anlama kapasitesine ulaşırlar”(Dağabakan, 2007, s.4).

Çocuğun gelişimi ile ilgili olarak İdris Karakuş da “Çocuk tabîî bir sıra ve intizama göre inkişaf eder. Fakat, bütün çocukların gelişim oranı ve süreci aynı değildir; kimi daha hızlı, kimi daha yavaş bir gelişme gösterir. ... Hatta bir milletin aynı yaş gurubundaki çocuklarının biyo-psiko-sosyolojik gelişmeleri de farklıdır.” (Karakuş, 1997, s.373-374) demektedir.

“Gelişmenin diğer görünüşlerinde olduğu gibi dil yeteneği de (bütün çocuklarda) aynı değildir. Bir çocuk ilk kelimeyi 10. ayda diğeri 20. ayda söyleyebilir. Bir çocuk karışık cümleleri 5,5 yaşında diğeri 3 yaşında kullanabilir.” (Genishi, 1996).

Çocuklarda dil edinimi ile ilgili farklı görüşler olmakla birlikte bunlar dört temel görüş çerçevesinde toplanmaktadır. Bunlar “Davranışçı Görüş, Sosyal Etkileşim Kuramı, Ana Dili (nativist) Yaklaşımı, Dilin Gelişimini Biyolojik Temellere Bağlayan Görüş” tür. Bu görüşler “Çocukların dil kurallarını uygulamaya doğuştan eğilimleri olduğunu; sözel davranışları, çevrelerinde göze çarpan başka kimselerce ödüllendirildiği için dil öğrendiğini; çocukların duygusal deneyimlerden söz etmek amacıyla; sosyalleşmek ve başkalarının davranışlarını yönlendirmek amacıyla dil öğrendiğini ve bebeklerin 13 konuşmaya hazır olarak dünyaya geldiğini ve çevrenin onlara dil öğrettiğini” (Dönmez, Arı 1987, s.37) savunmaktadır.

2.1.3. İki Dillilik

Dil tanımında da bahsettiğimiz gibi insanların beraber yaşama isteği ve mecburiyeti dil ilişkilerinin temelini oluşturmaktadır. Farklı dillere mensup insanlar bir arada yaşama isteği hâsıl olunca veya çeşitli nedenlerle ilişkide bulununca iki dillilik kavramı ortaya çıkmaya başlamıştır. Geçmişteki savaşlar, göçler, kültürel etkileşimler, ticaret gibi sebeplerle birlikte günümüzde teknolojik gelişmelere bağlı olarak iletişim araçlarının yaygınlaşması dil ilişkilerini arttırmıştır.

İki dillik üzerine yapılan tanımlarda, genel olarak iki farklı dilde iletişim kurma becerisi olarak anlatılmaktadır. Ancak iki dillilik çok yönlü bir dil olayı olduğu için yapılan tanımlar araştırmanın amacına göre değişmektedir.

İki dillilik üzerine araştırma yapan U. Weinrich “İki dilin birbirini alternatif olacak şekilde kullanılmasına iki dillilik denir ve bunu yapan kişiye de iki dilli denir” (Weinrich, 1968, s.1). diye tanımlamaktadır. L.Bloomfield “Yeni bir dilin tam ve eksiksiz öğrenilmesi doğuştan kazanılan dilin kaybolmamasını sağlar ise ortaya çıkan sonuç iki dilliktir. İlk çocukluk döneminden sonra birçok kişi oldukça iyi derecede fiziksel ve zihinsel özgürlüklere sahip olurlar veya oldukça fazla şans yakalayabilir ve bunlar zamanlarını yabancı bir dil öğrenmek

için kullanılır. Bu tür iki dilliler aramızda çok fazladır. Göçmenler de bunlara bir örnek oluşturabilir. Ayrıca yurt dışı gezileri ve araştırmaları vb. faktörler de örnekler arasında yer alabilir. Ancak bir iki dilli olarak görüldüğünde, tabi ki hiç kimse o dilde gerektiği gibi yeterlilik derecesini belirleyemez çünkü farklılık görecelidir” (Bloomfield, 1933, s.55). Bloomfield tanımında her iki dilin de iyi şekilde kullanılabilmesi gerektiğini belirtirken bunu tam tersine Haugen “Dilde anlamlı ifadeler ortaya koyabilme noktasında iki dilliğin başladığını savunur. Diebold ise iki dilliliğin her iki dilinde birbiriyle temas etmesi ile başladığını belirtir” (Akt. Romaine, 1989, s.10). Yukarıda verilen iki birbirine uç tanımın tam ortasında bir tanımı Titone’den gelmiştir. Ona göre iki dillilik “İkinci dili, ana dili gibi yorumlamaktan daha çok kendi yapısına ve kavramlarına uyarak konuşma becerisidir”(Hammers, Blanc 2000, s.6-7).

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere iki dillilik izafi bir kavramdır. Charlote Hofmann yaptığı araştırma da bazı profiller çizmiştir. “ Bunlar:

- Annesiyle İngilizce, babasıyla Galelice konuşan iki yaşındaki çocuk,
- Oyun sahasında İngilizce, evde Bengali dilini konuşan dört yaşındaki çocuk,
- ABD’de yaşayan İtalyan bir ailenin çocuğu; bu çocuk büyüdükçe evde ve dışarıda İngilizce konuşur fakat bazı akrabaları ona İtalyanca hitap etmesi,
- Montreal’de, Kanadalı bir çocuk, bu çocuk ailesinde İngilizce, okul ortamında Fransızca konuşması,
- On bir yıl boyunca Fransızca üzerine çalışan herhangi bir genç kişi,
- Hayatının büyük bir bölümünü Lehçe yazılan eski metin ve evrak üzerine çalışmış altmış yaşındaki bir bilim adamı,
- Teknik tercüman,
- Önemli bir kamu yöneticisinin özel tercümanı,
- Uzmanlık alanıyla ilgili çalışmaları İngilizce okuyan Portekizli kimyacı,
- İletişiminin önemli bir kısmını İngilizce sağlayan Japon pilot,
- Almanya’ya göç etmiş Türkler, bu kişiler evde, iş arkadaşları ve arkadaşları ile Türkçe konuşurken; müdürü ve resmî makamlarla sözlü ve yazılı olarak Almancayı kullanır,
- Türk göçmenin eşi, alışveriş yaparken Almancayı kullanmasına rağmen Almancada okur-yazarlığı yoktur,
- Yeni Zelanda’da yaşayan Danimarkalı göçmen, bu kişi son kırk yıldır Danca ile iletişimini kesmiştir,
- Brüksel’de yaşayan memurlar, bu kişiler çevresiyle Flamanca konuşur ancak iş ortamlarında iş gereği Fransızca konuşurlar,
- Evde ve iş yerinde Katalanca konuşan milliyetçi Katalanlar, sokakta ve medya açısından bir İspanyol ortamında bulunduğundan İspanyolca konusunda dil sorunu yaşamıyorlar (Hofmann, 1991, s.22).”

Yukarıdaki profillerin oluşmasında Hoffmann'ın, dillerin; öğrenimini, gelişimini, devamını ve kaybolmasını ya da diller arasındaki ilişkilerin oluşumunu göz önünde bulundurduğu söylenebilir.

2.2. Yabancı Dil

2.2.1.Yabancı Dil Tarihçesi

Uluslar arasındaki mesafelerin azalması, farklı ülkeler arasındaki iletişimin giderek hız kazanması, hızla gelişen dünyamızda neredeyse bütün ülkeler birçok konuda birbirleri ile iletişim durumuna gelmesi ve bireyler arasındaki ilişkilerin karmaşıklaşması; dünyayı çeşitli uluslardan, bireylerin kolaylıkla ilişki kurduğu ve bir araya getirdiği küresel bir şehir hâline dönüştürmüştür. Dünya ülkelerinin çağı yakalamak, uluslararası ve ekonomik ilişkilerini yürütebilmek, sosyal, teknolojik, siyasal, kültürel, eğitimsel ve bilimsel alanlarda birbirleri ile bilgi alışverişinde bulunabilmek için her an iletişime geçebilmeleri gerekmektedir. Bu küresel şehir içinde bireysel ilişkileri daha da sağlamlaştıracak etkili bir yabancı dil eğitime ihtiyaç vardır.

İletişim, günümüzde daha yoğun olarak yazılı, görsel ve işitse basın veya bilgisayar vb. gibi bilgi iletişim teknolojileri ile sağlanmaktadır. Dünyadaki gelişmelerin, değişimin, ilerlemenin takip edilebilmesi ve başka toplumlarla iletişime geçilebilmesi en az bir yabancı dil öğrenmek gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, insanlar için yabancı dil kavramının ne zaman ortaya çıktığı konusunun pek fazla aydınlatılmadığı görülmektedir. Dilin öncelikle sözlü olarak ortaya çıktığı ve bugün dahi yazıya geçirilmemiş birçok dil olduğu düşünüldüğünde, yabancı dil öğreniminin de başlangıçta sözlü olarak gerçekleştirildiği öngörülmektedir. Biz de bu bölümümüzde yabancı dil öğretim tarihçesine Sümerlerden başlayarak günümüze kadar ışık tutmaya çalışacağız.

“Yazının olmadığı çağlarda M.Ö. 3000’li yıllara kadar uzanan süreçte yabancı dil öğretiminin gerçekleştirilmesine yönelik iki rivayetten bahsedilir. İlki o dili konuşanlar yoluyla ikincisi ise dilin konuşulduğu toplumda yaşamak yoluyla yabancı dil öğreniminin gerçekleştirildiği ifade edilir. Dil bilgisinin bu süreçte sezgisel olarak verildiği ifade edilebilir (Demircan, 2002).”

“Sümerler ilk yazıyı ve alfabeyi oluşturdukları için dil öğretimine ilişkin ilk belgeler Sümerlerden kalmıştır. Dolayısıyla eğitim ve yabancı dil öğretimine dair çalışmalara Sümer tabletleri ışık tutmuştur. Sümerlerin olayları ve varlıkları anlatabilmeleri için sınırsız bir

alfabe yapısına ihtiyaçları vardı. Sınırsız bir alfabe yapısına sahip olmanın imkânsızlığı onları daha az sayıda olan ve yanyana gelince farklı anlamları ifade eden alfabe yapıya oluşturmaya yöneltti. Alfabadeki semboller çiviye benzediği için de çivi yazısı olarak isimlendirildi. Sümer tabletlerinde deyimler, sözcük öbekleri, bileşik adlar ve eylem çekimleri ile ilgili dersler verildiği görülmektedir. Bunun yanında mesleki eğitim bağlamında yazman yetiştirmeyi de hedefliyorlardı. Aynı zamanda metinleri kopyalayarak taklit ediyorlardı. Akad Samileri tarafından Sümerler ele geçirilince Akadlardan daha üstün bir uygarlık olan Sümerler onlara kendi dillerini öğretmeye çalışmışlardır. Sümerler kendi sözcük ve deyimlerini bir araya getirerek bunların Akadca karşılıklarını bulmaya çalışmışlar. Böylece Sümerler kökeni çok eskiye dayanan birçok dilden sözcükleri derlemişlerdir (Hengirmen, 2002).”

Adı Harappa olan kıyı kenarlarında yerleşmiş bir uygarlık olan Hint uygarlığının ise tarihi M.Ö. 3000'lere kadar uzanır. Hint uygarlığında yabancı dil öğretiminin çeviriye dayalı ve dini amaçlarla gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir.

“M.Ö 1000’li yıllarda ise rastlanan veda metinleri eski Hindistan’daki dil bilgisi incelemelerinin ilk örneklerini oluşturur. Çok zengin bir tarih oluşturan veda metinlerinin yazımının X. veya XI. yüzyıllara dayandığı tahmin edilmektedir. Bu edebiyat “kol” olarak adlandırılan okullar aracılığıyla bize ulaşmıştır. Kutsal Veda Metinlerinin doğru okunması ve anlaşılması amacıyla eski Hindistan da dil bilgisi incelemeleri gerçekleştirilmiştir. (Demircan, 2002).”

“Grekçe sözcük haznesinin dörtte birinin Sami köklerinden olduğu sanılmaktadır. Yine sözcüklerin yaklaşık %50’sinin Hint Avrupa kökünden geldiği tahmin edilmektedir. Stoacılar döneminde M.Ö. 300-45 yıllarında Greklerde dil incelemelerinin dil öğretimine etki etmeye başladığı görülmektedir. Stoacıların dili incelemeleri (M.Ö. VII. yüzyıl) Homeros metinlerinin doğru yorumu ve seslendirilmesine odaklıdır. Grekçenin bir yabancı dil olarak öğretimi ise klasik dönem gramercileri (M.Ö. II. yüzyıl–M.S. IV. yüzyıl) tarafından başlatılmıştır (Demircan, 2002).”

Bu bilgilerden yola çıktığımız zaman Greklerin yabancı dil öğretimi gramer ağırlıklı olduğu ortaya çıkmaktadır.

“Romalılar ise Latince ve Grekçe olmak üzere iki dilde çocuklarına dil eğitimi vermişlerdir. Okullarında Latince “Ludi Magister” ve Grekçe “Gremmatikos” okutulmuştur. Romalılarda Grekçe öğretiminde Romalı öğretmenler tarafından kaleme alınan el kitaplarının

günümüzdeki konuşma kitaplarını andırdığı ifade edilebilir. Bununla birlikte Romalılar okuma öğretiminde çeviriye de yer vermişlerdir (Demircan, 2002).”

“Romalılar döneminde Latince bir yabancı dil olarak ele alınırken yerli dillerin ise önemi yoktu. Dil öğretimi ise Manastırlarda Papazlar tarafından öğretilmekteydi. Antikçağ’ın felsefeden sonra ikinci büyük zihinsel öğretisi olan dili ikna edecek biçimde kullanma sanatı olarak adlandırılan Rhetorica (retorik) ise Eski Yunan da doğup gelişmişti. Retorik aynı zamanda yöntemli konuşma sanatı olarak edebiyatında tüm alanlarında kullanılmaktadır. Roma düşünce dünyasının ve toplum bilincinin değişmesinde de retorik oldukça etkili olmuştur. Romalılar daha önceleri Grek filozofların kullandığı tümevarım yöntemini kullanarak yani kural ezberlemekten uzak bir yöntem kullanarak, dil öğretiminde dil becerilerine kısa yoldan sahip olmayı hedeflemekteydiler. M.S. 88 yılında kaleme alınan “Institutio Oratoria” adlı eserde Quintilian retorik eğitiminden detaylı olarak bahseder. Quintilian bu eserde “daldırma” yöntemi olarak ifade ettiği bir yöntemden bahseder. Quintilian eğitim dilinin Grekçe olmasını ve derslerin Grekçe öğretilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Eski sözcükler yerine çağdaş sözcüklere yer vermeyi de önemsemiştir. Retorik açısından diğer bir eser olan “De Oratore” de ise Cicero, retorik eğitiminin ayrıntılarına yer vermektedir (Demircan, 2002).”

Ortaçağ ile birlikte Grekçe önemini azaltmaya başladıkça yerini Latinceye bırakmaya, önem kazanmaya başlamıştır. Yönetim, din ve ticaret dili olmuştur. Latince Yunan dilini ve Yunan yazını örnek alarak ilerlemiştir.

“XIII. yüzyıldan sonra Ortaçağda dilbilgisi dersine önem verilmeye başlandı ve Latince klasikler okutulmuştur. Donatus ve Priscianus’un IV ve VI. yüzyıla denk gelen dönemde hazırladıkları dilbilgisi eserleri yaklaşık bin yıl süreyle kullanılagelmiştir. Hatta ulusal dillere örnek olmuş ve diller bu modele evrilmiştir. Arapça öğretimi ise Ortaçağda Latince öğretiminin gerisinde kalmıştır. Ulusal diller günlük hayatta kullanılırken Arapça medrese eğitiminde kalmıştır. Kurgusal ve evrensel dilbilgileri ise XII. yy’da mantık öğretiminin ön plana çıkmasıyla ortaya çıkmıştır (Demircan, 2002)”

“Yakınçağda dil öğretiminde ise Rönesans ile Grek ve Roma uygulamalarının eski eserlerinin tekrar incelenip yorumlanması söz konusudur. Grekçe, Latince, Arapça ve İbranice’den ulusal dillere çeviriler yapılmış veya asılları okunmuştur. Bu dönemde doğuyla ticaretin artması ve deniz aşırı ülkelerden sömürge kaynaklarının elde edilmesi sonucu Avrupa’da güçlü bir orta sınıf meydana gelmiştir. Bunun sonucunda ortaçağ imparatorluklarının yerini ulus devletler almaya başlamıştır. Bu dönemde baskı makinesinin kullanılması kaynakların

ucuza kopyalanmasına ve dolayısıyla okuryazarlık oranında artışa neden olmuştur. Bu arada Latince yerine yerel ulusal diller kullanılmaya başlamıştır. Bu dillerin gramerleri yapılmış sözcükleri derlenmiştir. Anlatımda doğrular mantık kriterleriyle belirlenince kural koyucu bir gramer ortaya çıkmıştır. Ortaçağın kurgusal dil bilgisinin evrensel dilbilgisi ve akılcı felsefeyle bu dönemde birleşmesi sonucu akılcı dilbilgisi ortaya çıkmıştır. Ortak yapay dillerin oluşması, ortak kavramlar ve azı dil açısından sesçil abece ortaya çıkarmıştır. Ulusal devlet dilleri giderek sömürgelere doğru yayılmaya başlamıştır. Avrupa’da soylu bir kimsenin Fransızca’yı biliyor olması XVI. yy’da oldukça önemli görülüyordu ve XVII. yüzyılda buna bir de İngilizce eklendi. XX. yüzyılın ilk yarısı ise II. Dünya Savaşı’nın açtığı yaralarla geçti. Bu dönemde de yabancı dile ilişkin çalışmalar sömürgeler bağlamında ele alınıyordu. Temel sözcük ve becerilerin ayrımı ve dilin yapısı üzerine yoğunlaşmıştır. Tamamıyla yabancı dil öğretimine odaklı bu çalışmalarda kitaplar, sözlükler, öğretmen kitapları ve alıştırmalar kitapları öğretime yardımcı unsurlardır.”

Ülkemizde ise Fransızca öncelikli yabancı dil ayrıcalığına sahiptir. Yabancı dil konusunda sadece yabancı dil öğrenmiş olmak bu konudaki yeteneklerin geliştirilmiş olmasından önemli görülmekteydi. II. Dünya Savaşı sonrasında yabancı dil alanında da gelişmeler söz konusu olmuştur. Yapısal dilbiliminden işlevsel, yapısal ve öteki yorumlara geçiş olmuştur. Böylelikle yeni yöntemler de ortaya çıkmaya başlamıştır. Ayrıca bugün sosyoloji, psikoloji olarak adlandırdığımız yeni bilimler ortaya çıkmaya başlamıştır (Demircan, 2002).”

“XX. yüzyılda ise İngilizce birincil yabancı dil hâline gelmiş ve öğretimini yapan öğretim kurumları açılmış ve ayrıca bu yüzyılda dil ile ilgili öğretim, öğrenim ve edinim bağlamında çok sayıda araştırma gerçekleştirilmiştir. 1980 yılları sonrasında ise Almanca ikinci yabancı dil Fransızca ise üçüncü yabancı dil konumuna gelmeye başlamıştır (Demirel, 2003).”

2.2.2. Yabancılar Türkçe Öğretimi Tarihçesine Genel Bir Bakış

Yaşadığımız çağda yaşamın her alanında olduğu gibi eğitimde de hızlı bir değişim ve dönüşüm hissedilmektedir. Bunun sonucunda insanlar kendilerini uluslararası bir etkileşim döngüsünün içinde bulmaktadırlar. Bu durumun sonucu olarak kişilerde bir yabancı dil öğrenme ihtiyacını doğurmaktadır. Uluslararası etkileşim anlamında aktif olan devletlerin dilleri de doğal olarak önemli hâle gelmektedir. Bu bağlamda Türkçenin öneminin artması yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemini ortaya çıkartmaktadır. Uluslararası anlamda tanınırlığının artmasıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin de önemini artırmıştır. Tanınırlığın artmasıyla yabancılar Türkçe öğretimi de hız kazanmaya başlamıştır.

Yabancılar Türkçe öğretimi yurt içinde üniversitelerin veya farklı kurumların yabancılar Türkçe öğretim merkezleri/birimleri tarafından, büyük oranda ise eğitim fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümleri tarafından yürütülmektedir. Türk Kültür Merkezleri, Türkoloji Bölümleri, Türkçe Öğretim Merkezleri ve Yunus Emre Enstitüsü ile Maarif Vakfı Okulları gibi kurumlar aracılığıyla yabancılar Türkçe öğretimi yapılmaktadır.

Türk kültürünün öğretilmesine katkısı olan önemli unsurlardan birinin yabancılar Türkçe öğretimi olduğu bir gerçektir. Dil kültürün bir taşıyıcısıdır. Yabancı dilin öğrenilmesiyle birlikte birey bir şekilde o kültürün içine girmektedir. Bu yüzden dil öğretiminde, dili öğretilen toplumun kültürel öğelerinin de belirli ölçüde öğrencilere iletilmesi, öğretilmesi de oldukça önemlidir (Barın, 2008, s.61).

Türkçenin öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların tarihi, düşünüldüğünden daha eski yıllara dayanmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretiminin tarihsel seyrini şu başlıklar altında incelemek mümkündür.

2.2.2.1. Göktürk Öncesinde ve Göktürk Dönemi Yabancılar Türkçe Öğretimi

Türkçe tarihin en zengin, en eski ve en köklü dillerinden biridir. Türkçe yazılı metinler açısından Hun İmparatorluğundan Göktürk Dönemine kadar izlenebilmesine rağmen, Türkçenin öğretimi söz konusu olduğunda tarihi sürecinin çok uzun bir geçmişe dayanmadığı ifade edilebilir. Türkçenin planlı programlı olarak öğretimine yönelik kesin bilgiler bulunmamaktadır. Uygur Dönemi ve İslami Dönemde çeviri çalışmalarına rastlansa da yakın çevre dışında dil öğretiminin yapıldığına dair bulgulara rastlanmamıştır (Ağar, 2004, s.1).

Çin kaynaklarına göre Hun devletinin IV-V. yy'da yazıya geçmiş olduğuna dair ifadeler söz konusudur. Devletin liderlerideğişik nedenlerden dolayı yazıtlar dikmişlerdir. Bazen kanunname bazen ise kendi tarihlerini anlatan kitaplar yazdırılmıştır. Yazılı dilleri olmayan Hunların o dönemde kendi tarihlerini ve kabul ettikleri Budizm'le ilgili çeşitli kitapları Çinceyi kullanarak yazdırmışlardır. Hükümdarlar bazı Çince kaynakların yazılmasına da öncülük etmişlerdir (Baykuzu, 2008).

"Hunlar Döneminde karşılıklı olarak Türkçe ve Çince birbirlerini etkilemiştir. Hunlar'a ait dil unsurlar Çin kaynaklarında Çince yazı çevrimleriyle geçen sözcüklerdir. Bu sözcükler, Maenchen-Helfen'e göre yüzlerce, Pulleyblank'a göre ise 190 Hunca sözcük bulunmaktadır (Tekin, 1993, s.9). Çin kaynaklarında Hunlara ait bu sözcükler Çincenin Huncadan kelimeler

aldığının göstergesidir. Çin kaynaklarında Türkçe unsurlar şu şekilde sınıflanabilir; Göktürk dil malzemesi, Moğolistan Uygurlarına ait malzeme, T'o-Pa veya Tabgaç kelimeleri, Hiung-nu (Hun) kelimeleri (Tekin, 1997, s.11).”

Çin Şu Türkçe beyitle birlikte Çince anlamının da verilmesi bunu yazan kişinin de Türkçeyi bildiğini ortaya koymaktadır. Tarihin koşullarına göre Türkçeyi öğrenen ve konuşabilen yabancıların olduğu bu tür tarihî kanıtlarla ortaya konulabilir.

“Verilen bilgilere göre, Çinli bir kadın Türk sınırında görevli olarak sürgün edilmiş kocasına MS 350-394 yılları arasında Türk dilinde (Hui language) bir aşk şiiri yazmıştır” (Uglychina’dan akt., Çifçi, 2006, s.81). “Çinli kadının Türkçeyi biliyor olması, başka Çinlilerin ve belki başka uluslardan aydınların da Türkçe öğrenmiş olmaları ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Böyle ise, (Kök) Türklerden önce de ciddi bir Türkçe eğitim ve öğretiminin var olduğunu düşünmek gerekecektir” (Çifçi, 2006, s.81).

“Budizmin Türkler üzerindeki etkisini gösteren belgelerden birinin Tatpar Kağan dönemine ait Bugut Yazıtı olduğu ifade edilebilir. Türk Kağanlığı’nın bilinen ilk resmî belgeleri olarak ifade edile Bugut Yazıtı’nın üç tarafı Soğdca yazıldığı görülmektedir. Bu bağlamda İlk resmi Türk belgeleri niteliğinde olan yazıtların İrani bir dille yazıldığı görülmektedir. Yazıtları ortaya çıkaran kişinin çok iyi Soğdca bilen bir Türk veya çok iyi Türkçe bilen bir Soğd olduğu düşüncesinin yanında Türk toplum yapısı, kültürü ve devlet örgütlenmesini çok iyi tanıyan bir olduğu düşüncesi ortaya çıkmaktadır (Eker, 2010, s.325).”

Orhun yazıtlarında Türkçenin yabancılar tarafından öğrenildiğine dair önemli bulgulara rast gelinmiştir. Ekonomik, siyasi, sosyal meselelerden dolayı sıkı ilişkilerde bulunulduğu, özellikle Çinliler de Türkçeyi öğrenen birilerinin olduğu bir gerçektir. Türklerin kendi döneminde birçok devletle diplomatik ve uluslararası ilişkilerde bulunduğu için Türkçeyi öğrenen kişilerin olması da bunun bir neticesidir. Orhun yazıtlarında Çinli elçilerin sık sık Türk ülkesine gelmesi Çin’de Türkçe bilen kişilerin olabileceğini ortaya koymaktadır.

“Göktürklerden kalma yazılı belgeler Soğdcanın I. Göktürk Kağanlığı zamanında yazı dili olarak kullanılmış olduğunu gösteriyor” (Tekin, 1997, s.42). Türkler Budizm, Maniheizm gibi dinleri Soğdlar aracılığıyla almıştır. Dini yönden yakın ilişkide bulunduğu Soğdlar içerisinde Türkçe bilen kişilerin bulunması gerekmektedir.

2.2.2.2. Uygur Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi

“Orta Asya'nın Moğollar tarafından istilası zamanında, İran medeniyeti, burada tam bir hâkimiyet. sürmüş, ve Arap harfleri ile yan yana, Uygur harfleri de intişar etmiştir

Timuri'lerin sarayında, bu sülalenin en son hükümdarına kadar, “*babşı*” adlı Uygur katipleri bulunmakta idi. Bunların yaptıkları tesirin derecesi, henüz tesbit edilememiştir. Moğollara tamga kullanmayı ve devlet tahriratını öğretenler yine Uygurlar olmuşlardır. Çengiz zamanında, devlet teşkilatında tahrirat sistemine, ilk defa olarak, ancak Naymanların Çengiz Han'ından mağlubiyetinden sonra 1206) başlanmıştır. Naymanlara karşı yapılan seferde, Timuçin, Uygur tamgacılarınm birisini, kendi sarayına getirmiştir. O, Timuçin'e hem devlet idaresinde tamga kullanılması usulünü, hem de resmi tahriratı öğretmiştir. Taş-atun adındaki bu Uygur, sonraları da Çingiz Han'ın sarayında mühürdarlık vazifesini görmüş, ve ayrıca Çingiz'in evlatlarına muailimlik etmiştir. Cüveyni'ye göre Moğolların, bu zamanlarda, kendi alfabeleri mevcut olmamıştır. Bundan dolayı, Moğol gençleri, yazıyı Uygurlardan öğrenmeye mecbur kalmışlardır. Bu Uygur mualliminden önce, Moğollarda müşterek bir yazı dili de mevcut olmamıştır.(Caferoğlu, 1984).”

Uygurlarda yazı yazma kültürünün son derece ilerlemiş olduğunu gösteren en önemli veriler; kâğıdın kullanılması ve dinî eserler üzerinde yaptıkları çevirilerdir. Ancak yazı öğretimlerine yönelik bilgiler bugün için bulunmamaktadır.

Görüleceği üzere, Uygurlar siyasi ve kültürel açıdan üstün oldukları dönemlerde dil konusunda da üstün özellikler göstermişlerdir. Uygurların yabancılara Türkçe öğretimi konusunda, Moğolların Uygur tamgacılardan yazıyı öğrenmeleri örnek olarak gösterilebilir. Aynı zamanda geniş halk kitlelerinin hukuki metinleri yazabilecek boyutta dili kullanabiliyor olmalarının dil öğretimi açısından önemli bir kanıt teşkil ettiği düşünülmektedir. Rasonyi (1988, s.111, akt; Onan, 2003)'e göre Uygurlar yazılı dile hakim oldukları gibi hukuki tabirlere de oldukça hakimdiler. Von Le Coq, Uygurların bu konuda Avrupaya kıyasla daha üstün olduklarını dile getirmektedir. Acaba o dönemlerde kaç Avrupalı kale beyi hukuki tabirlerle el yazısı bir mukavele ortaya çıkarabilirdi. Oysa bir köylü Uygur esnafı bu kabiliyete sahipti.

İslamiyet Öncesi Türk devletleri komşu devletlerle olan sosyal, ekonomik, diplomatik ilişkilerle hem kendi dillerini öğretmişler hem de ilişkide bulunan milletlerin dillerini öğrenmişlerdir.

2.2.2.3.Karahanlı Döneminde Yabancılara Türkçe Öğretimi

Uygurlardan sonra kurulan Karahanlı Devleti'nde, dil bilincinin ilk defa bu denli geliştiğini ve dil öğretimi konusunda ciddi çalışmaların başladığını görüyoruz. Kaşgarlı Mahmud'un yazmış olduğu Divanü Lügati't-Türk yabancılara Türkçe öğretimi konusunda bilinen ilk

yazılı temel eserdir. Divanü Lügati't-Türk Araplara Türkçe öğretmek amacıyla Arapça kaleme alınmış bir eserdir. Eserin Arapça ifadesinin Türkçe karşılığı "Türk Dilleri Lügâti"dir. Burada ifade edilen "lügât" kelimesi Türk topluluklarının diyalektleri anlamına gelmektedir (Ercilasun 2004, s.319; Eker 2006, s.191).

Kaşgarlı Mahmud, Türkçenin Arapça kadar gelişmiş bir dil olduğunu ortaya koymak, Türkler ve Abbasi halifeliği arasındaki ilişkileri daha da güçlendirmek, İslam dünyasında Türk hâkimiyetini pekiştirmek için kendi isteğiyle bu sözlüğü yazmaya karar vermiştir (Kaya, 2009, s.147).

Sözlük Arap alfabesi kullanılarak Türkçe ifade edilerek yazıya geçirildiği için Türk alfabesini öğretmeye çalışılmamıştır. Buna rağmen Türklerin kullandığı ayrı bir alfabaden ise bahsedilmiştir. Uygur alfabesi olarak ifade edilen bu alfabenin kullanımı ile ilgili olarak ise "Kadim zamanlardan ahir zamanlara, Kâşgar'dan Yukarı Çin'e dek Türk ülkesinin dört yanında Hakanlar ve Sultanlar fermanları ve mektuplarında bu yazıyı kullanmışlardır." (Kâşgarlı Mahmûd 2005, s.15) açıklaması yapılmıştır.

Divanü Lügati't-Türk adlı eserinde Kaşgarlı Mahmud Türkçe sözcüklerin öğretimi yanında Türk topluluklarının inançları gelenekleri hakkında da bilgiler vermiştir. Günlük hayattan, atasözlerinden ve manzum eserlerden örnekler mevcuttur. Kaşgarlı Mahmud tümevarım yöntemi olarak ifade edebileceğimiz örnekten kurala gitme anlamında bugünkü modern yöntemlere uygun bir sistem geliştirmiştir. Dilin kültür taşıyıcılığı rolünü vurgulayarak, Türk kültürünü öğretme işlevi açısından da önemli olduğunu ve tekrarlara yer vermenin önem arzettiğini ifade etmiştir (Barın, 1994, s.55).

Prof. Dr. Yahya Akyüz, Divanü Lûgat-it-Türk adlı eserinde Kaşgarlı Mahmut'un izlediği yöntemin özellikleri 5 maddede ifade etmektedir. "Buna göre;

1. "Medreselerde yapıldığı gibi önce ve hemen her zaman sadece kural verme değil, önce çok sayıda örneklerden hareket edip kurala ulaşma yolunu izlemiş ve günümüz yabancı dil öğretiminde benimsenen bir yöntem uygulamıştır.
2. Dil öğrenmede örneklerin, metinlerin önemini çok iyi fark etmiş, verdiği çok sayıda örnekleri günlük hayattan, atasözlerinden, manzum sanat eserlerinden derlemiştir.
3. Türkçeyi öğretirken, Türk kültürünü de tanıtmak, öğretme amacını gütmüş, bu konuya özel bir önem vermiştir.
4. Dil öğretiminde tekrarın önemini çok iyi kavradığından, önceden geçen bir kuralı gerektiğinde tekrar hatırlatmaktan çekinmemiştir.

5. İzlediği bu başarılı yöntemleri buluncaya kadar çok çaba harcayan yazar, iki yıl içinde eserini üç kez yazıp beğenmemiş, nihayet kesin olarak dördüncü kez yazmıştır. Böylece, o, eser yazma yöntemi konusunda da kendisinden sonra geleceklere geçerli bir ders vermektedir.” (Akyüz, 1989, s.45-46).”

2.2.2.4. Çağatay Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi

Türk dilinin şekil ve ses bakımından büyük ilerlemeler kaydettiği dönem 12 ve 13. yy'lara denk gelmektedir. Bu dönemde birbirinden farklı yazı dilleri, edebi lehçeler oluşmaya başlamıştır. Bunlardan Orta Asya'da gelişen Türk dili için çoğu zaman Doğu Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi için ise Batı Türkçesi tabiri kullanılmaktadır (Timurtaş, 1962).

Orta Asya Türk yazı dilinin gelişmesinde, 11. yy'dan 20. yy'ın başlarına kadar süre gelen dönemde devam eden üçüncü safha Çağatay Türkçesi Dönemidir. Çağatay Devleti'nin 14. yy'ın sonlarında Timur hâkimiyetine girmesiyle birlikte Çağatay Türkçesi üzerinde Farsçanın etkisi görülmeye başlamıştır. 15. yüzyılın başından itibaren gelişmeye başlayan Çağatay Türkçesi, Nevâî'nin eserlerinde klasik şeklini almış ve en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

15. yüzyılın en önemli eserlerinden biri olan, “İki dilin karşılaştırılması veya mukayesesi” anlamına gelen Muhakemetü'l Lugateyn Mir Ali Şir Nevaî tarafından Miladi 1499 yılında ölümünden bir yıl önce kaleme alınmış ve Türk dilinin Farsçadan üstün olduğunu ortaya koymak amaçlı yazılmıştır. Eserde Türkçenin, söz varlığı ve dil bilgisi bakımından Farsçaya göre daha üstün bir dil olduğu savunulur (Akar, 2005, s.196).

Eserin giriş bölümünde kovarmak, kuruksamak, üşermek, çigrimek, tarımak, aldamak, nikelemek, yetüremek, karalamak, ingranmak gibi Türkçe sözcükler ile Farsça karşılıkları verilerek kıyas edilmiştir. Bazı yerlerde ise bu sözcüklerin Arapça karşılıkları da parantez içinde verilmiştir (Erdem, 2009, s.894).

Muhakemetü'l Lugateyn de karşılaştırmalı ve tümevarım dil bilimi ilkeleriyle dil bilgisi çeviri yöntemi kullanılarak Türkçe öğretiminin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Nevâyî dilbilgisi çeviri yöntemi ile akademik anlamda Türkçe öğretimini gerçekleştirmeyi hedeflemiştir (Bayraktar, 2002).

18. yy'da ortaya çıkmaya başlayan karşılaştırmalı dil bilim yönteminin 16. yy'dan bir örneği sayılabilecek Muhakemetü'l-Lügateyn de özetle şunlara değinilmiştir.

1. Farsçada karşılıkları tek sözcük olarak bulunmayan Türkçe sözcükler ve yan anlamları
2. Türkçenin kafiye bakımından Farsçaya üstünlüğü
3. Türkçedeki eklerin Farsçada bir karşılığının olmaması,
4. Farsçada pekiştirme durumunun olmaması,
5. Türkçede olan fakat Farsçada olmayan ettirgen ve işteş ekler (Adıgüzel, 2001, s.29).

2.2.2.5. Harezm Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi

Harezm bölgesinin Türkleşmesinden sonra Farsçanın eski ağızlarından biri olan Harezmce'nin Türkçeden etkilenip Altınordu Türkçesi olarak adlandırılmasıyla ortaya çıkar. Döneme ait eserler genellikle dini nitelikte eserlerdir. Zemahşerî'nin Mukaddimetü'l-Edeb'i eseri dönemin tek dil bilgisi ile ilgili olan eseridir. Zemahşerî eserini Arapça bilmeyen Türk ve Farslara Arapça öğretmek kaygısıyla yazdığını ifade etmiştir. Eserde Arapça cümlelerin altında Türkçe karşılıklarına da yer verilmiştir. Batı Türkçesi ve Doğu Türkçesinin ara dönemi olarak görülen bu dönemin, Türkçeye önem verilen bir dönem olarak ifade edilmesi güçtür (Bayraktar, 2002).

"14. yüzyılda kaleme alınmış Hilyetü'l-İnsân ve Heybetü'l-Lisân- Cemâlü'd-dîn İbni Mühennâ (İnsanın Güzel Sıfatları ve Dilin Büyüklüğü) adlı bu eser Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Türkçe, Moğolca ve Farsça sözcüklerin yer aldığı ve üç bölümden oluşan bu eserde Türkmence, Karahanlıca ve Azericeye ilişkin özellikler de yer alır. Azerice "bizim Türkçe" olarak ifade edilir ve 100'den çok Azerice tarım ve sanat terimine yer verilir. Günlük yaşam ve dil bilgisi ile sözcüklere yer verilen bölümlerde söz konusudur. Sözlükte kullanılan yöntem, tümevarım yöntemidir. Sözlük günlük yaşama yönelik sözcüklere yer vermesi nedeniyle pratik olarak Türkçe öğretimini amaçlamakta bunun yanında birçok sanat terimini içermiş olması nedeniyle de Türkçe öğretimine yöneliktir. Dil öğretiminde ise dil bilgisi çeviri yöntemine ağırlıklı olarak yer verildiği gözlenmektedir. Yabancılar Türkçe öğretimi ile ilgili sözcüklerin yazarların göre sınıflandırılması da mümkün görünmektedir (Bayraktar, 2002, s.1)."

2.2.2.6. Kıpçak Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi

Orta Türkçenin batı grubunda yer alan ve Türkçenin eski dallarından biri olan Kıpçak Türkçesi, Kıpçaklardan önce Doğu Karadeniz'e göç eden Türk boylarında bünyelerinde toplanması ile Türkçenin kuzey kanadını oluşturmuşlardır (Toparlı ve Vural, 2004, s.2).

“Kıpçak Türkçesi, Türkçenin yabancılara öğretiminin en fazla önem kazandığı ve Türkçenin saygınlığının dorukta olduğu dönemdir. 1250-1517 yılları arasında hüküm süren Memlûk Devletinde Türk sultanlarının devleti yönetmesi nedeniyle Türk diline karşı ilgi artmıştır. Bu ilgi Araplara Türkçeyi öğretmeyi amaçlayan kitapların yazılmasını sağlamıştır. Mısır ve Suriye’de Türkçenin önem kazanmasının ardından Araplar tarafından çok sayıda sözlük veya gramer niteliğinde eserler kaleme alınmıştır. Arapça dil kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada yer alan Türkçe sözcükler ve gramer bilgisi ile Türk dili tarihi açısından büyük önem taşımaktadır (Toparlı, Çögenli ve Yanık, 1999, s.3).”

“Bir kısmı Araplar, bir kısmı ise Türkler tarafından yazılan bu eserin Türkçe öğretimi tarihinde önemli bir yeri vardır. Kullandıkları yöntemler açısından benzerlikler sergileyen bu eserler Türkçeye olan ilgiyi de göstermektedir. Birlikte bir arada yaşayan Türkler ve Araplar birbirleriyle ilmi, siyasi ve ticari gerekçelerle iletişim kurabilmek adına dil öğretimi kitapları hazırlanmıştır. Daha ziyade öğretmek amaçlı iletişim diline odaklanan bu bakış açısına göre birkaç eserde (Et-Tuhfetü’z-Zekiyye Fil-Lûgati’t-Türkiyye, El-Kavânînü’l-Küllîyye Li-Zabtî’l-Lûgati’t-Türkiyye vs.) ileri düzeyde Türkçeyi öğrenmeleri gerekmektedir (Biçer, 2010).”

Kıpçak Dönemi eserlerinden El-Kavânînü’l-Küllîyye Li-Zabtî’l-Lûgati’t-Türkiyye adlı eserde Türkçe öğrenmenin önemi hakkında şu sözler dile getirilmiştir:

“Tazî lisanından sonra Türkçeden daha iyi ve daha heybetli hiçbir dil yoktur. El-yevm bu lisana rağbet, eski zamandakinden daha fazladır, çünkü ümeranın ve sipeh-sâlârın çoğu Türk’tür, herkesin muhtaç ve talip olduğu devlet ve servet ve nimet onlardadır. Asiller ve büyükler ve onların evlatları Türklerin hizmetindedirler ve onların devleti sayesinde mesut ve muhteremdirler (Toparlı vd.1999, s.5).”

Ortadoğu bölgesinde Kıpçak Türkçesinin XIII. yy’dan sonra bir devlet dili olması nedeniyle Arapça bilen yerli halka Kıpçak Türkçesinin tanıtılması amacıyla hazırlanan gramer kitapları ve sözlükler esasında Kıpçak Türkçesinin izlenebilmesi açısından geniş bir külliyatı bugünlere kadar getirmiştir (Öner, 1998, s.19).

Kıpçak döneminde yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan eserlere örnek olarak şunlar verilebilir; Codex Comanicus, Kitâbü’l-İdrâk li-Lisâni’l-Etrâk, Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugâlî, Et-Tuhfetü’z-Zekiyye fi’l-Lûgati’t-Türkiyye, Bulgatü’l-Müştâk fi Lûgati’t-Türk ve’l-Kıfçak, El-Kavânînü’l-Küllîyye li-Zabtî’l-Lûgati’t-Türkiyye, Ed-Dürretü’l-Mudiyye fi’l-Lûgati’t-Türkiyye.

“Kıpçak Dönemi dil öğretim eserlerinin genel olarak özellikleri şu şekilde ifade edilebilir.

1. Bu eserlerde dönemin yazı dili olan Oğuz-Kıpçak karışımı dil kullanılmaktadır.
2. Eserlerin dili Arapçanın dil bilgisi sistematığına uygun olarak oluşturulmuştur.
3. Harekeler Arapça sözcüklerin yazımında kullanılmazken, Türkçe sözcüklerin yazımında kullanılmıştır.
4. Türkçe sözcükler kırmızı, Arapça sözcükler ise siyah mürekkeple yazılmıştır.
5. Sözlük bölümünde kelimeler tematik olarak sıralanmış, anlamca yakın kelimelerin öğretimi kolaylaştırılmıştır.
6. Dilbilgisi konularının pekiştirilmesi amacıyla örneklendirmeler yapılmıştır.
7. Sözlük bölümünde farklı lehçelere ait sözcüklerin hangi lehçelere ait olduğu ifade edilmiştir.
8. Türklerle iletişim hâlinde olan farklı milletlerin iletişim kurabilmeleri amacıyla sosyal, ticari, sosyal, kültürel unsurlara ait sözcüklerin öğretilmesi hedeflenmiştir.
9. Çok sayıda Arapça ve Farsça kelime Türkçe kabul edilerek sözlükte yer almıştır.
10. Bu eserlerde genele olarak dil bilgisi-çeviri yöntemi kullanılmıştır.
11. Karşılaştırmalı dil bilim prensipleri bağlamında Arapça dil bilgisi kuralları ile Türkçe dil bilgisi kuralları karşılaştırılmıştır.
12. Üretici dönüşümsel dil bilgisi ilkelerine modern dil biliminden asırlar önce yer verilmiştir.
13. Eserler daha ağırlıklı olarak okuma-yazma becerilerine yönelik hazırlanmıştır (Biçer, 2010).”

“Büyük Selçuklu Devleti zamanında -devletin belki bir cihan devleti olma siyasetini gütmesinden dolayı- Türkçe ikinci planda kalmıştır. Anadolu Selçuklu Devleti’nde de durum aynıdır. Türklerden gelen tebaanın muhtaç olduğu, bize kadar gelemeyen dinî ve kahramanlık eserlerinin dışında Farsça ve Arapça yine saray tarafından üstün tutulmuştur” (Yavuz, 1983, s.10). Arapça ve Farsça tahsil medreselerde yer alırken aynı dillerle ilim ve edebiyat yapılmıştır” (Ercilasun, 2007, s.433).

“Selçuklu Döneminde yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış eserlere rastlanılmamaktadır. Arapça ve Farsçaya verilen önem bu dönemde artmışsa da Türk yönetimine giren yerlerde Türk dilini konuşanların sayısı artış göstermiştir (Kara1, 2001, s.25).”

Türk dili tarihi açısından bu dönemin en önemli olayı Karamanoğlu Mehmet Bey’in 15 Mayıs 1277’de yayımladığı “Bugünden sonra, divanda, dergâhta, bargâhta, mecliste, meydanda Türkçeden başka dil konuşulmaya!” fetvasıdır. O yüzyılda Arapça ve Farsça Türkçe üzerinde egemenlik kurdukları için Türkçeye hayat verilmeye çalışılmıştır.

Türkistan ve Altınordu gibi yerlerde Moğolların sayısı Türklerden az olduğu için, kendi dillerini unutarak Türkçeyi kabul etme yoluna gitmişlerdir (Barthold,1963, s.66). Türklerden etkilenen bazı ulusların, Türkçeyi öğrenme ihtiyaçları ortaya çıkmıştır. Bunun sonucu olarak Türkçe öğrenen insanların sayısında artış olmuştur.

“Farsça ve Arapça tamlama ve sözcüklerden oluşan bu dönem eserlerinin çoğu dini ve edebi içeriğe sahiptir. Türkçenin anadili olarak öğretimi Türklerin Anadolu’ya yerleşip uyum sağlamalarından sonra önemi artmış ve medreselerde okutulmak üzere birçok ders kitabı hazırlanmıştır (Bayraktar, 2002, s.60).”

Türkçenin korunup kollandığı Anadolu Beylikleri dönemi Türk dilinin gelişmesi için zeminin hazırlandığı bir dönem olarak değerlendirilebilir. Aslında beylerin Arapça ve Farsçayı yeterince bilmemeleri nedeniyle Türkçe eserlerin yazılmasını teşvik edip Türkçeye sahip çıktıkları ifade edilebilir (Yavuz, 1983, s.10).

Devlet adamları ve padişahların kültür faaliyetlerini destekleme amaçları bir tarafa bırakılırsa eserlerin yazılış sebepleri şu 8 maddeyle ifade edilebilir.

1. Halkın Türk olması ile Türkçe öğrenme arzuları ve Türkçe yazmaya yönlendirilmesi,
2. Tarikat liderlerinin halkı aydınlatmak için Türkçe söylemesi, yazması,
3. Mensubu olduğu millete hizmet etme düşüncesi ile Türkçe eser verme sonucunda unutulmama düşüncesi,
4. Beğenilmeyen şiveleri tercüme kaygısıyla Anadolu Türkçesi hâline dönüştürme gayretleri,
5. Mesleki gayretler,
6. Konuda yeni vadiler arama,
7. Ders, nasihat vermek için eser yazma,
8. Türkçeyi destekleme bilinci ile eser yazma (Yavuz, 1983).

Türkçe eserler veren ve devrin bir düşünürü olma özelliğini taşıyan Aşık Paşa bu dönemde karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı Devleti’nin kuruluş yıllarında düşünceleri ile etkili olduğu bu anlamda ifade edilebilir. Yeni Türk devletinin kuruluşunda temel sorunları ifade eden Aşık Paşa özellikle bu meseleleri Türkçe açısından ele almaktadır (Yavuz, 2003, s.32).

“Türkçecilik akımı içerisinde yer alan Aşık Paşa için Türkçe sevgisi önemlidir. Dil üzerine düşünen, dilin sese bağlı olduğunu ifade eden, ciğerlerden başlayarak hava ile sesin meydana gelişini buradan bir kalıba dökülerek manaya uzandığını ilk ifade eden düşünürlerimizdendir. Aşık Paşa sesin harflerle birleşip kelimeleri oluşturduğunu buradan manaya ulaştığını ifade eder. Bu açılardan ele alındığında modern bir dil düşünürü olarak ifade edilebilir. Onun Türkçe yazması, Türkçe dil bilgisine uygun pek çok kelime türetmesi, gramere yer vermesi, Farsçanın hala etkili olduğu dönemde Türkçe yazarak ürünleri ile Türkçe bir büyük eser ortaya çıkarmış olması ondaki Türkçe bilincinin ne kadar köklü ve derin ve canlı olduğunun göstergesidir(Şapolyo’dan akt. Yavuz, 2000, s.10).”

Türk dili ve edebiyatı tarihinde eserlerini büyük bir sevgi ile Türkçe yazan ve Türk diline değer veren bir şair olarak önemli bir yere sahiptir. İyi bir medrese eğitimi, iyi bir tasavvuf

eğitimi almış, edebiyat dili olarak Farsçayı, bilim dili olarak Arapçayı çok iyi seviyede bilmesine rağmen Türkçeyi kullanmayı tercih etmiştir. Böylelikle Türkçenin yazı ve edebiyat dili olmasının yanında devlet dili hâline gelmesine katkı sağlamıştır (Günşen, 2006, s.24).

Aşık Paşa Garib-nâme eserini Türkçenin küçük görülmesi, Türk dili ile ilgili kimsenin eser vermemesi, Türk milletinin de kendi dillerinin farkında olmaması sebebiyle kaleme aldığını söylemiştir. Türklerin kendi dillerinde eserler vermeleri ve okumalarıyla doğruya ulaşacaklarını söyler (Yavuz, 2000, s.13). Görüleceği üzere Aşık Paşa'nın Türk diline olan ilgisizlikten şikayetçi olduğu ifade edilebilir.

“Aşık Paşa'nın eserine Garip-name adını vermesinin nedeni belki de Selçuklu ve Beylikler devrinde hâkim Arap, Fars kültür ve dillerinin karşısında Türkçenin garip kalmış olması denilebilir (Günşen, 2006, s.38).”

Türklerin İslamiyete girmesiyle birlikte dönemin en güçlü hükümdarlarının konuştuğu dil dikkat çekmiş ve araştırılmaya incelenmeye başlanmıştır. Moğolların da katılmasıyla Araf filologların dikkati Moğolcaya yönelmiştir. Bu konuda çalışan dilcilere İbn-i Mühennâ örnek olarak verilebilir. Hilyetü'l-İnsan ve Heybetü'l-Lisan adlı eserleri, kendi döneminin durumunu çok iyi ifade eden, Orta Asya Türkçesinin İran bölgesindeki şivelerini belirleyen, Türk kültürünün en önemli eserlerinden olmuştur. Eserin de sözlüğünü oluşturduğu yerel şivenin karakterini “Bilmiş ol ki, Arapçanın kökeni Hicaz olduğu gibi Türkçenin kökeni de Türkmenistandır.” cümlesiyle açıklamıştır (Caferoğlu, 1984, s.147).

Fars diline karşı Türk dilinin üstünlüğünü savunan Ali Şir Nevaî gibi İbn-i Mühennâ da benzer bir tavır sergilemiş ve Türkçe sözcüklerin sıralanmasında kendine has bir sistem kullanmıştır. İbn-i Mühennâ da Ali Şir Nevaî gibi yazılışı aynı olup farklı anlamlar ya da telaffuzlara sahip olan sözcükleri bir arada sıralamıştır. Örneğin ot kelimesi beş ayrı anlam ve telaffuza göre sıralanmıştır. Nevaî'de de sıra aynı şekildedir. Bu durumun tesadüfen oluştuğunu düşünmek çok mantıklı değildir (Borovkov'dan akt. Caferoğlu, 1984, s.148).

2.2.2.7. Osmanlı Döneminde Yabancılar Türkçe Öğretimi

Avrupa'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sosyo-politik ve ekonomik koşullara göre zamanla genişlemiş ve yayılmıştır. Üç kıtaya yayılmış olan Osmanlı Devleti ile Avrupalıları yürüttüğü ticari diplomatik ilişkiler nedeniyle elçiliklerde çalışan görevliler ve tercümanlar tarafından Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimi zorunlu hale gelmişti. Osmanlı ile ticari

ilişkiler geliştirmek isteyen Avrupalılar Türkçenin öğrenimine önem vermeye başlamışlardır (Ağıldere, 2010, s.694).

Bu dönemde yabancılara Türkçe öğretmek üzere gerçekleştirilen araştırmalara ve bu bağlamda yazılan eserlere rastlamak mümkündür (Barın, 2010, s.124). Avrupalılar bilimsel ya da siyasi amaçlarla Türkçe öğrenmeye yönelmişlerdir. Örneğin; Ruhi, M. (1893), “conversazione in lingua Turca elkaliona” adlı eserini, Mihri, M. (1884), “kitabü’t-tuhfetü’l-abbasiyetü’l medreset el aliyetü’t – tevfikiye” adlı eserini ve Mısır; Gürcü, S. (1892), Ecnebilere mahsus “elifbâ-yı osmanî” adlı eserlerini sunmuşlardır.

13. ve 20. yüzyıllarda İtalyan edebiyatında Türk imgesinin, Türklerle kurulan yakın ilişkiler ve bu ilişkiler sonucunda ortaya çıkan kültürel etkileşim sonucunda sık kullanılmasına neden olmuştur (Gürol, 1987). Flippo Argetti İtalyan tüccarlar yardım etmek için 1553 yılında sözlük niteliğinde bir konuşma kılavuzu yayınlamıştır. Ayrıca İtalyan papaz Pietro Ferraguto 1611 yılında Türkiye’ye gelecek olan papazlara yardımcı olması amacıyla dil kılavuzu niteliğinde bir kitap yazmıştır (Dilâçar, 1989, s.198-199).

Diğer bazı Avrupalı ülkelerinde ekonomik ya da siyasi sebeplerle Türkçeye önem verdikleri görülmektedir. Örneğin Fransa 1699 yılı itibariyle her üç yılda bir, İstanbul’daki Katolik papazların yanında Türkçe öğrenmeleri amacıyla 6-9 yaşlarında birkaç çocuk göndermeye karar vermiştir. İleride bu çocuklar Fransa’nın Osmanlı devletindeki mütercimleri veya elçileri olarak görev yapacaklardı. Türk diline yönelik Fransanın bu alakası 18. yy itibariyle İngiltere, Rusya, Hollanda ve Avusturya gibi ülkelerde de görülmeye başladı. Bununla birlikte Osmanlı devletinde ise III. Selim döneminde kurulan Kara Harp Okulu’nda öğrencilere Türkçenin yanında Batı dilleri de öğretilmekteydi. Osmanlı diline olan bu ilginin geri planında onun dilini ve harsını öğrenerek kendilerinden güçlü olan Osmanlıyı araştırmak ve onu parçalamak hedefi de ifade edilebilir (Barın, 1992; Barın 2004).

Avrupalıların Türkçeye yönelmeleri ticari ve siyasi ilişkiler açısından Osmanlı devleti ile ilişkilerinin gelişmesine ve birçok üniversitede Türkoloji bölümlerinin açılmasını sağlamıştır. 19. yy. sonu ve 20. yy başlarında yaşanan gelişmeler Türkoloji’nin müstakil bir ilim dalı olmasına sağlamıştır. "Türkolojinin Doğuşu, Gelişmesi ve Türkoloji Kongreleri" adlı eserinde Ercilasun (1983, s.43) durumu şu şekilde dile getirmiştir. “Avrupa’nın pek çok yerinde, Paris’te, Londra’da, Roma’da, Viyana’da, Budapeşte’de, Berlin’de, Krakov’da, Helsinki’de, St. Petersburg’da ve Kazan üniversitelerinde Türkoloji ile ilgili kürsüler kurulur, dersler verilir; ilim dernekleri faaliyete geçer; periyodikler yayınlanır. Türkoloji kürsülerinde sadece Türk incelemeleri yapılmamış, aynı zamanda Türkçe öğretimi üzerinde

de çalışılmıştır. Türkolojinin ana unsurunu teşkil eden Türkçenin öğretiminde yabancı Türkologlar tarafından tercih edilen metot da daha ziyade dil bilgisi tercüme metodu olmuştur” (Adıgüzel, s.30).

Rusya’da Türkoloji alanındaki araştırmalar Avrupa ile aynı tarihlerde başlamaktadır. St. Petersburg Üniversitesi’nde 1855’te “Doğu Dilleri Fakültesi’nin” açılmasıyla Rusya’da “Şarkiyat” hızlı bir biçimde genişlemeye başladı. 19. yüzyılın ikinci yarısında Rusya’da Türkolojinin gelişmesiyle derinlemesine Türkçe öğrenimi de yaygınlaşmaya başladı (Genç, b.t.). Osmanlı ordusu içinde devşirmelere, acemi oğlanlara ve Enderun’a alınan gençlere öteden beri Türkçe öğretilmekteydi. Tercüman yetiştirmek amacıyla Fener Patrikhanesi özel olarak belirli sayıda Rum gencine Türkçe ders verip öğretmişlerdir. Tanzimat’tan sonra ise azınlık çocuklarına Türk okullarına giriş izni verilmişti. 1895’ten itibaren de Türkçe öğretimi, azınlık okullarına da girmişti (Orhonlu 1971, Merdivenci 1980, s.15-21; Bağış, 1983).

19. yüzyılın ikinci yarısında Türkçe öğrenimi ile ilgi Rusça bir dizi eserler yazılmıştır. 1867’de St. Petersburg’da V.A. Maksimov’un Türkçenin Anadolu gelenek ve göreneklerini öğretmek amacıyla yazdığı ve halen ilk günkü önemini koruyan, “Hüdavendigâr ve Karaman’daki Türk Dialektleri Araştırmaları” adlı eser yazılan eserlerin ilki olma özelliğini taşımaktadır.(Yeşilyurt ,2015)

Bazı askeri sözlükler de önemli bir yer tutmaktadır. 1875-76’da St. Petersburg’da M.A. Terentyev’in yazdığı “Türk, Fars, Kırgız ve Özbek Dili Grameri” adlı iki kitap bu alandaki önemli eserler arasında sayılmaktadır. .(Yeşilyurt ,2015)

Dahası, 1887’de St. Petersburg’da, doğu dillerine ait ilk sözlük olarak kabul edilen “Rusça-Fransızca-Türkçe-Farsça Askeri ve Teknik Terimler Sözlüğü” basılmıştır. Türk dil, tarih ve edebiyatının derinlemesine öğretilmesi alanındaki çalışmalarda yeni ve çok önemli bir dönem I.N. Berezin ve V.V. Grigoryev’in öğrencisi Vasiliy Dmitriyeviç Smirnov’la başlamaktadır. V.D. Smirnov’un 1891’de Snt. Petersburg’da çıkan “Osmanlı Edebiyatından Seçme Eserler” adlı kitabı en önemli derleme kaynak sayılmaktadır. Yazarın bazı değişiklikler ve eklemeler yaptığı bu eser 1903 yılında ikinci kez basılmıştır. Bizim bütün Türkologlarımız, kendi sahasında tek olan bu derleme eserle yetinmiş ve yetinmektedir (Kononov, 1956; Genç, b.t.).

Bu yüzyılda Almanca olarak basılan önemli eserler şunlardır;

“Theoretisch- Practische Turkische Sprachlere“ (Teorik ve Pratikte Türk Anadili): 1829’da Artin Hindoglou tarafından Viyana’da yazılan eser 178 sayfadır. Yazar Türkçe öğretimi ve Türk dili üzerine yazdığı bu eseri 1834’te Fransızcaya çevirmiştir. .(Yeşilyurt ,2015)

“Practisches Handbuchder Osmanische–Turkischen Sprache” (Osmanlı–Türk Dilinin Pratik Elkitabı): Adolf Wahrmund’a ait olan kitap 1869’da Gissen’de kaleme alınmıştır. 3 bölümden oluşmaktadır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Grammatik der Turkisch–Osmanische Umgansprache” (Türk dilbilgisi–Osmanlı Konuşması- Şivesi): Viyana’da 1870 ‘de yazılmıştır. Yazarı P.J. Piquere ‘dir. .(Yeşilyurt ,2015)

“Türkischer Dragoman” (Türk Mütercim): L. Fink’in kaleme aldığı kitap ilk olarak 1872’de Leipzig’te basılmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Phonetik der Nördlichen Türksprachen” (Kuzey Türk Dilleri Fonetigi): 316 sayfa olan eser Wilhelm Radloff’a aittir. 1882’de Leipzig’te yayınlanmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Türkische Grammatik mit Paradigmen, Literatur, Chrestomathia und Glossar” (Örnek-çekim, Edebiyat, Krestomati ve Sözlük Bölümüyle Türkçe Dilbilgisi): 1889’da Berlin’de yazılmış olan eserin yazarı Auguste Müller’dir. “Versuch Eines Wörterbuches der Türk - Dialecte”(Türk Lehçelerinde Bir Sözlük Denemesi) .(Yeşilyurt ,2015)

Wilhelm Radloff’un yazdığı bir başka eser. 5. numaralı eserin yayınlanmasından sonra 1893’te 4 cilt hâlinde hazırlanan eser 1911’de ve 1960’ta olmak üzere başka baskıları da yapılmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Lehrbuch der modernen Osmanisches Sprache” (Modern Osmanlı Dili Ders Kitabı): 1893’te Stuttgart şehrinde J. J. Manissadjiman tarafından yazılmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Türkisches Konversations-Grammatik”(Türkçe Diyaloglar-Dilbilgisi): 420 sayfadan oluşan eser H. Jehlitschka tarafından Heidelberg şehrinde 1895 yazılmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

Bu dönemde Fransızca yazılan eserlerden bazıları da şunlardır:

“Elements de la Grammaire Turque” (Türk Dilbilgisinin Öğeleri): 1823’te Amedee Jaubert tarafından Paris’te yazılmıştır, 2 kısımdan oluşmaktadır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Abrege de la Grammaire Turque et un Petit Vocabulaire en Français, Turc en Hongrois” (Fransızca, Türkçe ve Macarca Kelime Bölümüyle Türkçe Dilbilgisi Özeti): 1829 yılında J. K. Besse tarafından yazılan eser Budapeşte’de yayınlanmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Grammaire Theorique et Pratique de la Langue Turque” (Türk Dilinin Teorik ve Pratik Dilbilgisi): 1834 ‘te Artin Hindoglou tarafından Paris’te yazılmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Grammaire Turque” (Türk Dilbilgisi): Arthur Lumley Davids tarafından 1832’de Londra’da İngilizce yazılmış olan “A Grammar of the Turkish Language” kitabının 1836’da Fransızcaya çevrilmiş halidir. .(Yeşilyurt ,2015)

“Le Guide de la Conversation en Français et en Turc” (Fransızca ve Türkçe Diyalog Rehberi): 1839’da Paris’te T.X. Bianchi tarafından yazılmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

“Grammaire Raisonnee de la language Ottomane” (Osmanlı Dilinin Açıklamalı Dilbilgisi): 1846’da Paris’te yayımlanan eserin müellifi Sir James Redhouse’tur. 336 sayfadan oluşan Redhouse’un bu kitabından Cevdet ve Fuat Paşaların oldukça istifade ettikleri Çobanzade (1926, s.213) tarafından belirtilir. Sir James Redhouse Türkiye’de ıslahat devrinin başlangıcında maarif ve hatta siyaset sahasında büyük rol oynamış ve ilk “Türk Encümen-i Daniş”inde aza olarak iştirak etmiştir (Özçam, 1997, s.22). Teze konu olan kitabın yazarı Barker da aynı şekilde kendi eserini bu eserle mukayese etmiş, ve çok kapsamlı olan bu esere nispetle kendi eserini yüzeysel olarak nitelendirmiştir. .(Yeşilyurt ,2015)

“Grammaire Turque” (Türkçe Dilbilgisi): Auguste Pfizmaier imzalı olan eser 1847’de Viyana’da yazılmıştır. .(Yeşilyurt ,2015)

Bu dönemde İngilizce yazılan eserlerden bazıları da şunlardır:

“A Grammar of the Turkish Language “ (Türk Dili Grameri) Arthur Dumley Davids tarafından 1832’de Londra’da yayınlanmış olan kitap 208 sayfadır. Yazar bu eserin ortaya çıkmasında yararlandığı kaynakları eserin I. Bölümünde Türk Dili ve Edebiyatı’ndan bahsederek sıralar. II. bölümde ise yazar Arap harfli Türk alfabesini vererek seslerin harflerin telaffuzunu anlatır. Ayrıca harf-i tarifler, çokluk yapma,hal ekleri, fiiller, isimler, isimlerde cinsiyet, isim çekimleri, sıfatlar, zamirler, fiil çekimleri üzerinde durulur. Burada yazar “vardur”u her sayıya ve şahsa karşılık olabilecek kaide dışı bir fiil olarak ele alır. Son kısımda da önekler, edatlarzarflar, sonekler ve ünlemler de yer alır (Ersoylu, 1981, s.119; Özçam, 1997, s. 23.Yeşilyurt ,2015)).

“A Practical Grammar of the Turkish Language” (Türk Dili Pratik Dilbilgisi) Charles Wells’in kaleminden çıkan eser 1880’de Londra’da yayımlanmıştır. 271 sayfadan oluşmaktadır. Kitabında Türkçenin Tatar kökenli bir dil olduğunu anlatarak, bununla birlikte sıfatlar, fiiller, bağlama edatları, çokluk yapma yolları, isimlerde nitelik, zamirler, zarflar, ön edatlar, Arapça kelime şekilleri, ve Türkçe imlaya da yer vermiştir. Aynı zamanda eserde diğer gramer unsurları ile sentaks ifade edilerek açıklayıcı örnekler verilmiştir (Ersoylu, 1981, s.121; Özçam, 1997, s.25.Yeşilyurt ,2015)).

“A Simple Transliterated Grammar of the Turkish Language With Dialogues and Vocabulary”(Diyaloglar ve Kelime Bölümüyle Türk Dilinin Basit Çeviri Dilbilgisi)

79 sayfalık eser 1891 yılında Edwin Arnold tarafından Londra’da yazılmıştır. Bu küçük Türkçe gramer 3 kısımdan oluşmuştur: I. kısmında Türk alfabesi, isim, sıfat, sayılar, zamirler vb. gramer unsurları özetle işlenmiştir. II. kısımdaki sentaks bilgisi çok yetersizdir. III. Kısım ise lügatçeden oluşmaktadır (Ersoylu, 1981, s.121; Özçam, 1997, s.23.Yeşilyurt ,2015)).

“ A Turkish Grammar” (Türk Dilbilgisi) 1896’da 418 sayfa olarak yazılan eserin yazarı Anton Tien’dir. Eski harfli Türk alfabesinin incelenmesiyle başlayan eserde daha sonra seslerin Fars, Türk, Arap alfabelerinde olup olmadığı gösterilir. İsim ve çekimli halleri, sıfatlar, harekeler ve isimlerde nicelik eserin ilk kısımlarındaki müfredattır. Arapça ve Farsçadan dilimize geçen sayılar ise sayılar kısmında ayrı bir bölüm olarak ele alınmıştır. Türkçede 6 çeşit zamir olduğunu ifade eden yazar hemen sonra Türkçede fiiller konusunu işler. Birleşik çekimler, zamanlar ve fiil çekimleri “eylemek”,“etmek” yardımcı fiilleri ile yapılan çekimler; sentaks bölümünde fiil ve fiil isimleri, basit cümleler bu dil bilgisinin başlıca yazılarıdır (Ersoylu, 1926, s.121-122; Özçam, 1997, s.24.Yeşilyurt ,2015)).

2.2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Kurum ve Kuruluşlar

Dünyaya açılan, her yıl milyonlarca yabancıyı turist olarak ağırlayan ve gün geçtikçe ticaret hacmini artıran Türkiye, vatandaşlarına ikinci bir dili öğretmek durumunda kalmıştır. Ancak yabancılara Türkçe öğretimi söz konusu olduğunda ülkemizin istenilen seviyelere ulaşamadığı ifade edilebilir. Bugün üniversitelerimizin Türkçe bölümleri, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalları ve Türkoloji bölümleri Türk dilinin öğretilmesine değil eski edebi eserlere, tarihi ve kültürel çalışmalara odaklanmıştır. Türk diline ait standart bir dil bilgisi yapısının belirlenmesinde ise geç kalınmıştır (Ungan, 2006, s.223).

Oldukça geniş bir coğrafyaya yayılan Türkçenin ana dili olarak konuşulduğu yerlerin başında Türkiye Cumhuriyeti gelmektedir. Ülkemizde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda ise önemli sayılabilecek çalışmaların gerçekleştirildiği ifade edilebilir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda yurt içi ve yurtdışında çalışmalar gerçekleştiren kurum ve kuruluşların varlığı söz konusudur.

Bu görevi yerine getiren kurumlar arasında Yunus Emre Vakfına bağlı Yunus Emre Enstitüsü’nden bahsetmek yerinde olacaktır. Yunus Emre Vakfı; “Türkiye’yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak; bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine

sunmak; Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek; Türkiye'nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini arttırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla 05.05.2007 tarihli ve 5653 sayılı kanunla kurulmuş bir kamu vakfıdır.”(www.yee.org.tr) Yurt dışında açtığı 56 kültür merkezi ile yurt içinde birçok yaz okulları aracılığıyla yabancı gençlere Türkçe öğretimi düzenlemesi ile Yunus Emre enstitüsü önemli bir açığı kapatmaktadır.

2.2.4. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel İlkeler

Eğitim-öğretimde yer alan çeşitli derslerin, ders konularının seçilip ders kitaplarının yazılmasında ve dersin sınıflarda öğretmenler tarafından işlenmesinde esas alınan, doğruluğu kabul edilen, eğitim-öğretim etkinliklerinin amaçlarına başarıyla ulaşacak şekilde düzenlenip yürütülmesine rehberlik ederek yönlendiren etkili ve öncü fikirlerdir. “İlke, genel anlamda temel düşünce ya da temel kanıdır. Diğer bir deyişle, ilke, bireysel karar ve eylemlerin tutarlı ve eleştirel biçimde değerlendirilmesine olanak sağlayan ana kuraldır (Demirel, 2007, s.29)”.

Yabancı dil öğretiminin ve öğretmenin başarısı büyük oranda yukarıda bahsedilen ilkelerin etkili bir şekilde uygulanmasına ve benimsenmesine bağlı olacaktır. Böylece sınıf için uygulamaların etkililiği artacak ve eğitimin niteliği de bundan olumlu etkilenecektir (Demirel, 2007).

- Dil Öğretiminin Planlanması

Yabancı dil öğretiminde hangi gruba ne kadar bir zamanda ve ne tür ihtiyaçlara yönelik bir öğretimin yapılacağı konularında önceden planlama yapılmalıdır. (Barın, 2004:19-30).

- Dört Temel Beceriye Dikkate Alma

Eğitimin ilk yıllarından itibaren dört temel beceri olarak isimlendirilen dinleme, konuşma okuma ve yazma birlikte değerlendirilmelidir. Çünkü iletişim kurmanın ve dili kullanmanın yolu bu dört temel beceriden geçmektedir. Bu bağlamda yabancılar Türkçe öğretimi konusunda da yazılan ders kitaplarında bu dört temel beceriye odaklanmak gerekmektedir (Barın, 2004:19-30).

- Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Gitme

Dil öğretiminde bireylere öncelikle çevresinde var olan görülebilir olan ve bireyin yakınında olan kullanabileceği kelimeler öğretilmelidir. Genel bir öğretim ilkesi olarak tümevarımsal

bir süreç içerisinde Türkçe öğretirken kalıplaşmış diyaloglar, söz kalıpları verileceği için tündengelimine dayalı bir süreç de göz ardı edilmemelidir (Barın, 2004:9-30).

Öğretim sürecinde kolaydan zora, basitten karmaşığa ilkesine uyulmaması durumunda öğrencilerin özgüveni bundan olumsuz etkilenecek, öğrenilmiş çaresizlik yaşanacak bundan dolayı dil öğrenmeleri zorlaşacaktır. Bu yüzden dil öğretiminde kolay cümle kalıplarından başlanarak zor cümle kalıplarına doğru bir sürecin gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Demirel, 2007).

Genel bir öğretim prensibi olarak konular somuttan soyuta doğru aktarıldığında öğrenme daha kolay ve akılda kalıcı olmaktadır. Bu yüzden soyut kavramların öğretiminde de somut durumlardan yararlanmak ya da bunları oluşturmak gerekmektedir. Yabancı dil öğretiminde de kolaydan zora, basitten karmaşığa ve somuttan soyuta doğru ilerleyecek bir yol izlemek gerekecektir (Demirel, 2007).

- Tek Yapıyı Sunma

“Yabancılarla Türkçe öğretirken üzerinde durulması gereken en önemli husus öğrenciye bir gramer yapısı öğretilmeden yeni bir yapıya geçilmemesi gereğidir. Aynı anda birden fazla yapıyı öğrenciye öğretmeye çalışmak, anlatılmak istenenin tam kavranmamasına ve belirli bir zaman geçtikten sonra unutulmasına ya da diğer yapılarla karıştırılmasına neden olmaktadır. Verilen yapıların iletişimde kullanıldığı biçimiyle örneklerle desteklenmelidir. Çünkü uygulaması yapılamayan bilgi, çabuk unutulacaktır. (Barın, 2004:19-30).”

- Hayata Uygunluk

Yabancılarla Türkçe öğretimi esnasında kullanılan bilgiler ve yaşantıların teoride değil pratikte olduğu gibi kullanılması önemlidir. Dili öğrenen yabancı öğrendiklerini ancak toplum içinde uygulamaya dökebilir. İletişimden yoksun olan bir dil öğretimi insanı kültürden de dilden de uzaklaştırır (Barın, 2004:19-30).

Öğrenme gerçek yaşam uygulamalarına yönelik planlanmalı, çocuğun yaşantısından destek alınmalıdır. Yani okulda öğrenilecek olan bilgiler bütününe çocuğun günlük yaşamında karşılaşılabileceği şekilde dizyanedilmelidir. Öğrenmenin kalıcılığı ve niteliği ancak bilginin hayatta kullanılmasıyla mümkün olabilir (Demirel, 2007). Bu durum aynı zamanda eğitim-öğretim sürecine olan ilgiyi, dikkati artıracak ve öğrenme isteğini yükseltecektir.

- Öğrencileri Aktif Kılma

Dil öğretiminde aktif olmanın temel yolu yaşayarak öğrenmektir. İnsan duyduklarını unutabilir, okuduğunun bir kısmını hatırlar ama yaşadıklarından deneyim kazanır. Bu ise

öğrenmede aktif olmanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Sınıftaki uygulamaların öğrenciye dönük olması öğrencinin etkinliklerin merkezinde yer alması anlamına gelir. Öğrencilerin derse katılımı ve aktif olması, onların sınırlı olan dikkat sürelerini de verimli kullanmalarının en güzel yoludur (Barın, 2004:19-30).

- Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma

Dil öğretiminde yer alan öğrencilerin özellikleri birbirinden farklıdır. Öğrencilerin dil öğrenmeye yönelik istekleri, öğrenme sebepleri, sosyal ve kültürel durumları, zeka seviyeleri aynı olmayabilir. Bu sebeple, öğrencilerin demografik özellikleri de dahil olmak üzere Türkçeyi öğrenme sebepleri mutlaka göz önüne alınmalı ve eğitim bunlara göre verilmelidir. (Barın, 2004:19-30).

- Görme ve İşitmeye Dayalı Araçlardan Yararlanma

“Teknolojideki başka gelişmeler bir yana, televizyon, bilgisayar ve internet teknolojilerindeki hızlı gelişmelerle bilgi üretimindeki hızlı artış, yüzyılların eğitim sistemini her yönüyle sarsmaktadır.” (Esirgen, 1997: 57) İletişim araçlarının önemli hale geldiği günümüzde kitle iletişim araçları da dahil bir çok eğitim teknolojisi aracı dil öğretiminde aktif şekilde kullanılmakta ve dil öğretimdeki dört temel becerinin öğretilmesinde katkılar sağlamaktadır. Şayet dil en önemli iletişim aracı ise iletişim araçlarından faydalanmadan dil öğretmeye çalışmak modern eğitim anlayışıyla da uyuşmayacaktır. (Barın, 2004:19-30).

Yabancılar Türkçe öğretiminde genel ilkeler ise şöyledir:

- Kullanılan Dilin Öğretilmesi

Yabancılar Türkçe öğretimindeki en önemli husus günlük dildeki Türkçenin öğretilmesidir. Türk toplumu içinde sağlıklı iletişim kurmak isteyen yabancı öğrenciler için bu olmazsa olmazdır. Aksi durumda Türkçeyi öğretme hedefinden uzaklaşılır. Yabancılar dil öğretiminde süreç içindeki tüm materyaller ve sınıf içi iletişim yapaylıktan uzak ve doğal ortama göre ayarlanmalıdır. Uygulamayı yürüten akademisyen, yetkili kişi yalnız kendi konuştuğu dili değil toplum tarafında konuşulan Türkçeyi öğretmek zorundadır (Barın, 2004:19-30). Bir toplumun dil ile açıkladığı sözlü ve yazılı her şey kültür kavramına girer. Dil onu konuşan toplum gibi yaşayan bir canlıdır. Gündelik hayatta; evde, sokakta, iş yerinde, çarşıda onu konuşan insanlar tarafından yaşatılır. Bu sebeple dil, duygu, düşünce ve anılarla dolu hayatın kendisidir (Kaplan, 2005:151).

- Telâffuza Önem Verme

Farklı milletlerden insanların Türkçe öğreneceği bir ortamda en önemli konu, Türkçeyi telâffuz, vurgu ve tonlamaya uygun öğretmektir. Alfabe öğretilirken verilecek örnekler çok önemlidir. Alfabedeki seslerin doğru öğretilmesi aynı sınıfta birden fazla söyleyiş biçimiyle karşılaşmamak açısından önemlidir (Barın, 2004:19-30).

- Öğrencilerin Bildiği Kelimelere Dayanarak Yeni Cümleler Kurma

Yabancı dil öğrenirken anlamı bilinmeyen kelimeler düşünmek yersiz ve faydasızdır. Öğrencilere sunulan okuma metinleri içerisinde daha önce çeşitli uygulamalarla öğretilen kelimeler yer almalı, ancak her metinde de öğrencinin sezebileceği şekilde birkaç yeni kelime verilmelidir. (Barın, 2004:19-30).

- Öğrencilere Öğrendiklerini Uygulama İmkânının Verilmesi

Uygulama yapılmadan dil öğretiminin başarıya ulaşması pek mümkün görülmemektedir. Bu sebeple sınıfta teorik olarak sunulan bilgiler, bireysel ve grup etkinlikleriyle eğlenceli ve zevkli bir ortam içinde uygulatılmalıdır.(Barın, 2004:19-30).

- Herkese Eşit Söz Hakkı Tanınması

Her öğrencinin derse katılım süresi, öğretim elemanının dikkat etmesi gereken diğer bir konudur. Derste her öğrencinin eşit süreler alarak katılım göstermesi öğrencileri pasif durumdan aktif ve etkin duruma getirecektir. Bu aynı zamanda herkesi eşit olduğu düşüncesini pekiştirecektir (Barın, 2004:19-30).

- Öğrencinin Kendini Yazılı ve Sözlü İfade Edebilmesi

Dil öğretiminde yazma ve konuşma eğitiminin eş zamanlı verilmesi gerekir. Yabancı öğrencinin duygu ve düşüncelerini hem yazılı hem görsel olarak ifade etmesi kalıcılığı daha da arttıracaktır (Barın, 2004:19-30).

- Dil ile Birlikte Kültürün Verilmesi

İletişim sürecinde yer alan her kelimenin ardında bir anlam ve kabul edilmişlik vardır. Kelimenin anlamı ve kabul görmesindeki gizem, kullanıldığı toplumun kültüründen bir parça olmasıdır. Özellikle deyimler ve atasözleri çok iyi öğretilmelidir. Günlük yaşantımızda özellikle deyimlere çok fazla yer vermekteyiz. Yabancı biri, Türkçedeki deyimleri iyi kullandığında insanlarla konuşması ve iletişim kurması daha iyi olacaktır. Yaşantılardan bağımsız bir dil öğretimi dilin gelişimi açısından da kültürün devamlılığı açısından da

önemlidir. Yabancılar Türkçe öğretirken insanlığın ortak yönlerini kullanmak gerekir (Aksan, 2003:67).

Kültürel hayata ait olmanın temelinde o kültürün taşıyıcısı olan dil yer alır. Yabancı bir dili öğrenirken toplumun tarihi, coğrafyası, dünya görüşü, düşünme tarzı, değer oluşturma biçimleri unutulmamalıdır (Çelikbaş, 2008:488). Yabancı bir dil öğrenilmeye başlandığında farklı ve yeni bir dünyayla karşılaşılır. Dilin özelliklerini, yapısını, dil bilgisini öğrenip uygulamak bazen yeterli geleyebilir. Yeni öğrenilen kelimelerin kendi dilimizdeki anlamı ile yeni öğrenilen dildeki karşılığını karşılaştırmak dahi yeterli değildir (Dilidüzgün, 1995:7; Avcı, 2002:2).

Dil bilgisi ve kültür arasında yakın bir ilişki vardır. Bir dile ait gramerin tezkireler, mecmualar, dergiler ve antolojiler oluşturmak gibi bir görevi yoktur. Dilin grameri taşıdığı sözlü ve yazılı edebî malzeme ile edebî kültürün oluşmasına, genişlemesine ve transferine dolaylı olarak hizmet eder. Eserlerin elle yazılıp basıldığı zamanlarda, dilin kültürel aktarım konusundaki önemi daha da çoktu. Türk dil bilgisi tarihinde öyle eserler vardır ki taşıdıkları malzeme ile âdeta bir edebiyat antolojisi gibidirler (Karahan, 2011:107).

Hem Bireysel Çalışmalara Hem de Grup Çalışmalarına Gereken Ölçüde Yer Verilmesi

Sınıf içi veya dışı etkinlikler öğrencinin kendi yapabileceği türde olmalıdır. Bu süreçte drama çalışmaları yaptırmak verimliliği arttırmaktadır. Önce ikili daha sonra daha fazla sayıda gruplar oluşturarak yapılan drama çalışmaları kullanılmalıdır (Barın, 2004:19-30).

- Dersi Sıkıcı Olmaktan Kurtaracak Çeşitli Uygulamalara Yer Verilmesi

Dersin sıkıcılıktan kurtulması farklı uygulamalara yer verilmesini gerektirir. Aynı zamanda yaparak ve yaşayarak öğrenme deneyimi sağlaması açısından şarkı, şiir, fıkra, tekerleme, bulmaca ve değişik oyunlardan yararlanmak gerekir. İnsanların yabancı dil öğrenirken hafızalarında en çok kalan unsurlar şarkılar ve tekerlemelerdir (Barın, 2004:19-30).

- Öğretilmeyenlerin Sorulmaması

Dil öğretiminde pratikliği ve kalıcılığı sağlayan en temel unsur öğrenilen kelimelerin öğretim sürecinde kullanılmasıdır. Dolayısı ile öğrencilere öğretmediğimiz kelime ve gramer kurallarının gerek sınıf içi uygulamalarda gerekse sınavlarda sorulmaması gerekir (Barın, 2004:19-30).

- Öğrencinin Öğreneceği Kadar Bilgi Verilmesi

Türkçe öğrenen yabancı bir öğrencinin sıkılacağı ve alamayacağı kadar bilgi verilmemelidir. Dil öğretiminin temel kurallarından biri de plana ve kolaylığa bağlı olmasıdır. Unutulmaması gereken husus karşıdaki öğrencinin Türk olmadığı ve Türkçeyi bizim çizdiğimiz kadar öğrendiğidir (Barın, 2004:19-30).

- Öğrencilerin Yanlışlarının Zamanında Düzetilmesi

Dil öğretiminin en başından itibaren öğrencilerin yaptıkları yazılı ve sözlü hataları zamanında ve hızlı bir şekilde düzeltmek gerekiyor. Eğer hatalar düzeltilmezse yanlışlar birikecek ve telafisi zor olacak. Öğrenci bu düzeltmenin kendi iyiliği için yapıldığını anladığında daha mutlu olacaktır. (Barın, 2004:19-30).

- Yöntemin Belirlenmesi

Dil öğretiminde dikkat edilmesi gereken 3 nokta vardır. Bunlar; iyi bir planlama, amaca uygun yöntem belirlemek ve amaca uygun dil eğitimi vermektir (Barın, 2004:19-30). Bu ilkeler doğrultusunda yabancı dil öğretimi gerçekleştirildiğinde ders verimliliği ve öğrenci başarısı artmaktadır. Hazırlanacak materyaller, ders planları bu ilkeler göz önüne alınarak oluşturulmalıdır. Yukarıdaki ilkeleri özetleyecek olursak(Demirel, 2010:29-33):

1. Öğretimde, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. Farklı dil ailelerine mensup öğrencilere, Türk alfabesinin yazımı, sondan eklemeli bir dil olması ve cümle yapısı zor gelmektedir. Dildeki bu değişikliklere dikkat edilerek öğretim yapılmalıdır.
2. Okuma, dinleme, konuşma, yazma, görsel okuma, programda eşit oranda yer verilmeli, ilgili beceriler birlikte geliştirilmelidir.
3. Becerilerin kalıcı hâle gelebilmesi için, öğretilenlerin hayata uygunluğu sağlanmalıdır. Rol yapma, drama gibi teknikler kelime öğretimi ve öğrenilen kuralların kalıcılığı için dil öğretiminde önemlidir. Ayrıca bu teknikler öğrencinin derste motivasyonunu arttırmakta, dersi zevkli hâle getirmektedir.
4. Öncelikli olarak ihtiyaç duyulan temel kalıp ve temel kelimeler öğretilmelidir. Bilgi kolaydan zora, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta olacak şekilde sunulmalıdır.
5. Bir defada tek bir yapı sunulmalı, aşamalı öğretimle tek bir dilsel konuya odaklanılmalıdır.

6. Teknolojiden etkin biçiminde yararlanılmalı, görsel ve işitsel araçlar aktif bir şekilde kullanılmalı, birden fazla duyuya hitap edilerek sunulan bilgilerin ve dilsel girdilerin kalıcı olması sağlanmalıdır.
7. Öğretimde, öğrencilerin anlam üzerine odaklandığından emin olunmalıdır.
8. Öğretimde; yüzeydeki açık anlamları da ihmal etmeden, öğrencilerde üstü kapalı, derin anlamların gelişimine de odaklanılmalıdır.
9. Başarılı bir dil öğretim süreci, kapsamlı bir dil girdisi ve çıktısı içermelidir.
10. Öğretimde etkileşim için uygun ortamlar, fırsatlar sunmak, hedef dil kullanımında yeterlilikleri sağlamak için önemlidir.
11. Öğrencilerin ana dilleri ancak gerekli durumlarda kullanılmalı, dil öğretimi öğrenim programının amacının hedef dilde iletişim becerilerini geliştirmek olduğu unutulmamalıdır.
12. Öğretim/öğrenim, bütün yönleriyle önceden planlanmalıdır. Üniteye ve derse yönelik planlar sürecin daha etkin işlemlerini sağlamaktadır.
13. Öğrencilerin derse hazır bulunuşlukları göz önünde bulundurulmalıdır.
14. Öğrencilerin derse etkin biçimde katılımına; bununla birlikte de öğrenciler arasında eşitliğin sağlanmasına ve onların kişisel hassasiyetlerinin gözetilmesine özen gösterilmelidir.
15. Öğrencilerin dilde yeterliliklerinin değerlendirilmesinde hem serbest hem kontrollü üretim yoklanmalıdır. Ödev verilmelidir.
16. Öğretilenlerin pekiştirilebilmesi için buna yönelik ders içi ve ders dışı çalışmaların yapılması sağlanmalıdır.
17. Dil bilgisi öğretiminin amacı, sadece kural öğretimi olmamalıdır, hedef dili çok yönlü iletişim ortamlarında kullanabilmeye yönelik olmalıdır. Aksi takdirde işlevsel ve iletişimsel olmadığı için öğrenci bilgiyi çabuk unutacaktır.
18. Yeni içerikler bilinen dil bilgisi yapılarıyla ve söz varlığıyla birlikte sunulmalıdır.
19. Öğrencilerin mevcut bilgilerine göre planlama yapılmalıdır. Böylece ilk öğrenilen ve son öğretilen arasındaki bağlantı da sağlanacaktır.

2.2.5. Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Teknikler

Yabancı dil öğretimi, kullanılan yöntemler bağlamında tarih boyunca tartışma konusu olmuştur. Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler dili öğretmekten daha çok öğrenciyi aktif ve yetkin bir öğrenen hâline getirmenin araçlarıdır.

Yabancı dil öğretiminde çeşitli yöntemlerin bulunması, dil öğretiminde hangi yöntem daha etkili tartışmasını da beraberinde getirmektedir. Metodlar farklı bireyler üzerinde farklı başarı oranları gösterebilir (Tarcan, 2004, s.6). Yabancı dil öğretiminde farklı yöntemlerin geliştirilmesi için yaklaşım ve yöntemlerin bilinmesi gereklidir (Demircan, 2013).

Avrupa konseyi ile Milli Eğitim Bakanlığı Ekim 1982’de “Yabancı Dil Öğretim Programları” isimli seminerde belli başlı çağdaş öğretme metotlarını sınıflandırmışlardır (Demirel, 2003). Aşağıda bu yöntem ve teknikleri ele alacağız.

2.2.5.1. Harf Yöntemi

Harf yöntemi, alfabetik okuryazarlığı temel alır. Alfabe yöntemi olarak da bilinen bu metod elifba kitaplarının tamamında yer alır. Harf yöntemi esasına göre yazılan eserlerin ortak özellikleri harflerin birleşme biçimlerini hareke-i resmiye (üstün, esre, ötre, cezm) ile öğretmeleridir. Bu eserlerin bir bölümü hareke-i harfiye ile harfleri öğretmektedir. Kendisinden sonra gelen harflerle birleşmeyen harflerle (huruf-ı munfasıla) alfabe öğretimine başlayan kitaplarda öncelik hareke-i harfiyeye verilmesi esastır (Barın, 2010, s.127).

2.2.5.2. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi

Çeviri Yöntemi, Orta Çağ’dan başlayarak kullanılan bir yöntemdir. En çok Doğu’da Arapçanın, Batı’da Latincenin öğretimi için kullanılmış, sonra farklı dillere uygulanmıştır. “Dil bilgisi - çeviri yöntemi, dil öğretiminde gramer bilgisini ve çeviriyi temel alan bir yöntemdir. Bu yöntemin amacı gramer ve çeviri uygulamalarını kullanarak yabancı dil öğretmektir. Bu hâliyle gramer ve çeviri yöntemleri dil öğretiminde bir araç olarak kullanılmaktadır. Bütün diğer dil öğretim yöntemlerinde olduğu gibi, dil bilgisi-çeviri yönteminde de asıl amaç yabancı dilin öğretilmesidir” (Adıgüzel, 2001, s.30).

“Bu metod ile dil öğretmek için dil bilgisi ve çeviri kullanılır. Dil öğreniminde bu metodu kullananlar dil bilgisi öğretimi, sözlük kullanımı ve metinlerin yorumlanmasıyla yabancı dilde okuma yeteneklerini geliştirmişlerdir (Howatt, 2000, s.11).”

Kelime seçimi yalnızca kullanılmakta olan okuma metinlerine dayanır ve sözcükler iki dilde hazırlanan kelime listeleri, sözlük çalışması ve ezber yöntemi ile öğretilir. Tipik bir dil bilgisi - çeviri metni, kelime ve bu kelimelerin diğer dildeki anlamlarını ihtiva eden bir liste oluşturularak yapılan alıştırmalardır. Dil bilgisi tümünden bölüme gidilecek şekilde öğretilir.

Öncelikle dil bilgisi kuralları verilerek incelenir, daha sonra çeviri yolu ile alıştırma yapılır. Çoğu dil bilgisi - çeviri kitabında, kitap içerisinde dil bilgisi kurallarının sıralamasına dayanan bir programla devam ettirilir ve dil bilgisini düzenli bir şekilde öğretme çabası bulunmaktaydı (Richards ve Rodgers, 1986). Bu methodun genel özellikleri şunlardır:

1. Öğrencilere ilk olarak gramer kalıpları sunulur. Daha sonra okuma metinlerine geçilerek bunların incelenmesi ile öğretilir.
2. Öğretim genellikle anadilde verilir. Öğretimi yapılan yabancı dil anadile oranla daha az kullanılmaktadır.
3. Dil öğrenen bireyin kelime hazinesinin zengin olması gerekmektedir. Bu nedenle üzerinde çalışan metinlerin içindeki kelimelerin ezberlenmesi önemlidir.
4. Öğrenimi zor olan dil bilgisi ve gramer kuralları açıklayıcı bir şekilde verilir. Gramer ile birlikte gerekli cümle kalıplarının öğrenilmesi dili öğrenmek için kişiye yeterli gelecektir.
5. Kurallar öğretilirken fiil çekimleri, çeviriler ve bağımsız cümlelerden yararlanılır.
6. Çeviri çalışmalarında ilk kural okuma yapmaktır. Öncelikle kolay ve klasik eserlerin okunması ve çevirisi üzerinde çalışılması ile başlanır. Bunlardan sonra zor ve karmaşık eserlerin çevirisi ile çalışmalara devam edilir.
7. Okunan metinlerde içerik önemli değildir. Ancak metnin dilbilgisi çalışmalarına elverişli olması gerekmektedir. Asıl olan metin içerisinde bulunan cümle kalıplarıdır.
8. Alıştırmalar farklı cümlelerin öğrenilen yabancı dilden ana dile çevrilmesi ile yapılır.
9. Çeviride telaffuza dikkat edilmez ve önemi de yoktur. Bu nedenle çevirilerde telaffuza yer verilmez. Çeviri çalışmalarında telaffuz önemli değildir ve buna dikkate edilmez bu (Demirel, 2003).

1970 yılında kadar yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan kitapların tamamı Dilbilgisi-Çeviri yöntemi ile yazılmıştır. 1970'ten günümüze kadar yazılan kitapların da çoğunluğu yine bu yönteme göre hazırlanmıştır. (Hengirmen, 2006, s.17).

Ülkemizde birçok yabancı dil öğreten öğretmenleri yetiştirmede kullanılmış bu yöntemle birlikte, eğitim alan öğretmenlerimizin hedef dili aktif bir şekilde kullanmaktan çok uzak oldukları görülmektedir. Günümüzde kabul edilen öğrenci merkezli öğretim anlayışında öğretmenin merkez konumunda olması doğru değildir.

2.2.5.3. Düzvarım Yöntemi

Yabancı dil öğrenmenin ana dil öğrenme deneyimine benzerlik gösterdiği düşünülen yöntem, dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı oluşmuş bir tepki olarak 1950'li yıllarda gelişmeye başlamış, dilbilgisi-çeviri yönteminin yerini alarak aktif bir şekilde kullanılmıştır.

Yabancı dil öğrenmeyi anadilini öğrenmeye benzeten bu metotta sözlü öğretim ilk plandadır. (Demirel, 2010, s.40). Dil öğretiminin yapıldığı mekanda bulunan nesneler, olaylar ve durumlar gösterilir anlatılır. Bu yöntem ile temel dil becerileri olan dinleme, konuşma, yazma ve okuma kullanılmaktadır. Dilin kullanımında tavsiye edilen sıkıcı ve analitik bir yöntem yerine daha rahat ve serbest bir şekilde dili kullanmaktır. Böylelikle öğrenciler dil bilgisi kurallarını kendileri kavrayabileceklerdi. Öğretimin ilk zamanlarında öğretmen ders kitabı görevi görür. Çeviri metodunda önemli görülmeyen telaffuz bu kısımda ilk planda bulunmaktadır. Yeni sözcükler, bilinen sözcükler ve resimler yardımı ile öğretilir (Richards ve Rodgers, 1986, s.9). Öğrencilerin kelimelerin telaffuz ve yazılışları konusunda kafalarının karışmasını engellemek amacıyla ilk aşamalarda kitap kullanılmaz (Demircan, 2013, s.197).

“Bu yöntemde asıl ilgi odağı dil bilgisi kurallarından konuşma ve telaffuza kaymıştır. Türkçede geçiş sıklığı yüksek olan sözcük ve cümleler üzerinde durulur. Konuşma ve dinleme öncelikle öğretilirken doğru telaffuz ve dil bilgisi üzerinde de durulur.” (Yaylı ve Yaylı, 2011). Yöntemin özellikleri ise Benhür’e (2002) göre şu şekildedir:

1. İlk aşamada sınıfın içerisinde bulunan nesnelerin tanıtımının yapılması, telaffuzunun söylenmesi ve yapılan tekrarlar ile başlayan uygulama kısa diyalogların yapılması ile devam eder.
2. Ana dil öğrenimindekine benzer şekilde öncelik sözlü öğretimdir. Böylece yeni kelimeler ve dil bilgisi kuralları sözlü bir şekilde öğretilir.
3. Öğretim başlar başlamaz üzerinde çokça durulan konulardan biri de telaffuzdur.
4. Öğretilen dil sınıf ortamında kullanılan tek dil olması nedeni ile öğretmen tarafından çok iyi bilinmesi gerekmektedir.
5. Anadil kullanımı ve çeviri yapılmasına izin verilmez.
6. Dil bilgisi kuralları dersler yapılmaya devam ettikçe ayrıntılı olarak tümevarım yolu ile verilir.
7. Öğrenilen dilin ülkesinin kültür ve hayat tarzı incelenen metinlerde varolan en önemli konulardandır.
8. Ders boyunca işleyişte öğretmenin ağırlıklı bir rolü olmasına karşın öğrencinin de ciddi bir şekilde derse katılımı en önemli özelliklerindendir.

Bu öğretim modeli dilbilgisi çeviri yönteminin aksine öğretmen merkezlidir. Öğrenciye derste gerekli materyali hazırlama ve adım adım öğrenciye sunmada öğretmen etkindir. Bu modelde öğrenciye sunulan materyaller öğrencilerin anlamalarını daha kolaylaştırmak için kullanılır. Öğrenciler öğrenilmesi hedeflenen dilin kültürünü, konuşulduğu yerleri ve özelliklerini de öğrenmeye çalışırlar. Öğrenciler böylelikle öğrenilmesi hedeflenen dilin tüm özelliklerini bilme ve anlama fırsatı elde eder.

Bu yöntem, yabancı dil öğretimini anadil öğretimine andırmaktadır. Ancak bir çocuğun anadilini öğrendiği şartların, yetişkin öğrencilerle sınıfta tekrar oluşturulması mümkün değildir (Demirel, 2010, s.39).

2.2.5.4. Doğal Yöntem

Yabancı dilin, anadiline benzer şekilde öğretilmesi gerektiğini savunan bu yöntem, Dilbilgisi-Çeviri yöntemine tepki olarak orataya çıkmıştır. Bu yöntem, yabancı dil öğretiminde yazılı dili eski eserler vasıtasıyla öğretmek yerine, yaşayan ve yaşanan zamanda konuşulan şeklini öğretmeyi hedefler.

Doğal yöntem, öğretmenin ana dilini sürekli konuşmayla iletişim kurmak ve bu etkileşimi birbirleriyle bir metin oluştururcasına bağlantılı, fakat dil bilgisi kuralları öğretilmeden anlaşılabilir seviyede sade bir cümle dizisiyle gerçekleştirmektir (Demirel, 2004, s.40).

Doğal yöntemde klasik dil değil bunun yerine konuşma dili öğretilir. Dil bilgisi üzerinde çok durulmaz. Konuşma dili temel alınan bu yöntemde dilin konuşmaya dayalı bir yöntemle aktarılması beklenir.

Bu yöntemde öğrenme sürecinin başlamasından itibaren öğrenilen yabancı dil kullanılır. Öğrenciler, en başlarda öğretmenlerini dinleyerek ve öğrendikleri dili duyarak öğrenim sürecine başlarlar (Köksal ve Varışoğlu, 2012).

Bu yaklaşımın temel özelliklerini (Benhür, 2002) aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

1. Öğretmen konuşur ve öğrenci onu dinler.
2. Dil öğretiminde en çok dikkat edilmesi gereken kelime öğretimidir. Bu sebeple öğretilen dilde sıkça kullanılan kelimeler belirlenerek öğretilmelidir.
3. Öğretmen konuştukları ve anlattıkları ile ilgili olarak mimiklerle, mümkün olmadığında ise yabancı dil ile açıklar.
4. Öğrenci duyduğu bir kelime veya cümlenin anlamını tam olarak kavrayamamış olsa bile kelimeyi tekrarlar. Sesletim olayının tamamı taklide dayalıdır.
5. Dili öğrenen kişi sınıf içinde sürekli aktif olarak rol almalıdır. Çocukların anadil öğrenim sürecinde yanlışlar yapması gibi yeni dil öğrenen kişi de hatalar yapacaktır. Bu hatalar sınıfta öğretmeni tarafından hemen düzeltilir.
6. Dildeki yapılar alıştırmalar aracılığı ile öğretilir. Sınırlı yapılan okuma çalışmalarında sesletim önemli bir yer tutar.

2.2.5.5. İşitsel Dilsel Yöntem

“İşitsel-dilsel yöntemde temel kaynak dinleme ve konuşma gibi dilin temel becerileridir. Okuma ve yazma göz ardı dinleme ve konuşma önceliklidir ve öğretim sıralamasında okuma ve yazmanın önüne geçer. Doğrudan yöntemde olduğu gibi, işitsel-dilsel yöntem de ana dili kullanmadan amaç dil becerilerin ileletmeye çalışır. İşitsel-dilsel yöntem savunucuları yabancı dil öğretiminin kültürel yönlerinde ısrarcı olmamalarına rağmen, dil öğrenimi her şeyden önce temel iletişim becerilerinin edinimi olarak görülmektedir”(Stern, 1991, s.464). “Dilbilimci William Moulton (1961) “Avrupa ve Amerika Dilbilim Akımları” isimli kitabında yöntemin ilkeleri şu şekilde sıralamaktadır:

1. Dil, yazma değil konuşmadır.
2. Dil, bir alışkanlıklar bütünüdür.
3. Dil alanındaki düşünceler değil sadece dil öğretilir.
4. Bir dil, o dili anadili olarak konuşanların ne söylemeleri gerektiği değil, ne söyledikleridir.
5. Her dil birbirinden farklıdır. (Demirel, 2010, s.42).

“İşitsel-dilsel sınıflarda diyalog ve alıştırma'nın önemli bir yeri vardır. Diyaloglar, hedef dilin bazı kültürel öğelerinin kullanıldığı örnek durumlar ve anahtar yapıların dikkate alınmasına olanak sağlar. Diyaloglar tekrar ve ezber için kullanılır. Doğru telaffuz, vurgu, ritim ve tonlamayı belirgin hâle getirir” (Richards ve Rodgers, 1986, s.53).

İşitsel-dilsel yöntem davranışçı metodu üzerine temellendirilmektedir. “Davranışçılık, insan davranışları üzerine odaklanan bir kuramdır. Davranışçılığın etkisinde dilin bir alışkanlıklar düzeni olduğu ileri sürülmüş ve dil öğrenimine de bir koşullanma zinciri olarak bakılmıştır. Uyarıcı-pekiştireç-yanıt ilişkisi dilin öğrenilmesini açıklamak için yeterli görülmüştür. Pekiştirilen davranışın tekrarlanması yoluyla doğru davranışların elde edilmesi mantığını benimseyen davranışçılık, etkilediği dil yaklaşımında da tekrarcılığı ve dolayısıyla ezberciliği öne çıkarmıştır” (Yaylı ve Yaylı, 2011, s.14). Bu yöntemin özellikleri Benhür (2002) tarafından şöyle sıralanmaktadır:

1. Yapılar genelde diyaloglarla öğrenciye sunulur, cümlelerde varolan yeni dil bilgisi kuralları da yalnızca sözlü olarak verilir.
2. Tekrar, taklit ve ezber oldukça önemli unsurlardır. Sorulara verilecek yanlış cevaplar hemen düzeltilir, doğru cevaplar ise olumlu pekiştireçlerle desteklenir.

3. Öğrenmede dinleme, konuşma, okuma ve yazma sıralamasının devamında karşılıklı dinleme ve konuşma önceliktir.
4. Dil laboratuvarları ve teyp sınıf içi uygulamalarda vazgeçilmezdir.
5. Öğretilen dilin kültürel yapısı verilirken dilin canlı bir varlık olduğu ve sürekli bir değişim içinde bulunduğu özellikle vurgulanır.

2.2.5.6. Bilişsel Yöntem

Bu yöntem, Ausubel ve ünlü dilbilimci Chomsky'nin görüşlerinin tesiri ile 1960'lı yıllarda bilişsel psikolog John Bissell Carroll ve uygulamalı dilbilimci Kenneth Chastain tarafından geliştirilmiştir. Genel itibariyle davranışsal dil öğretimine bir tepki olarak ortaya atılmıştır.

Bilişsel yöntem dilbilgisi-çeviri metodu ile bazı yönlerden benzerlikler göstermektedir. Ancak bazı taraflardan farklılıkları bulunmaktadır. Dilbilgisi-çeviri yönteminin hedefi öncelikle öğrencilere edebi okumalarda yardımcı olmakken, bilişsel yöntem öğrencilere okuma ve yazmanın yanında dört temel becerinin geliştirilmesi yönünden de desteklemeye çalışır. Olasılıklar birbirine benzer olarak görürölür (Krashen, 1982).

Bilişsel öğrenme yöntemini diğer yöntemlerden ayıran tarafı yabancı dildeki yeni bilgilerin toplanması ve eski bilgilerin yeni anlamlar ve bağlar kazanmasıdır. Yeni bir öğrenmenin daha önceki öğrenilmiş bilgiler ile bütünleşmesi sayesinde anlamlı öğrenme gerçekleşir.

Bilişsel kuram, Stern'e göre, öğrencinin yabancı dilin yapısını kavramayı ve bu yapının kolayca kullanılmasını temel alır. Koşullanma, yetiştirme, pekiştirme, alışkanlık kazanma ve aşırı öğrenme hususundaki davranışçı görüşün yerini, Ausubel gibi bilişselci psikologun önerdiği kural öğrenme, anlamlı alıştırmaya ve yaratıcılık konuları olarak önem kazanmıştır (Tosun, 2006). Benhür'e (2002) göre bilişsel öğrenme yaklaşımının temel özellikleri şöyle sıralanır:

1. Dil bilinçli olarak öğrenilen bir kurallar ve bilgiler bütünüdür, bir alışkanlık değildir.
2. Öncelikli konu anlama ve bunun bir sonraki aşamasında öğrenilen dilin kullanımını sağlayan kavramdır.
3. Dört temel beceri eşit öneme sahiptir ve birinin herhangi bir diğerinden üstün tutulması yanlıştır.
4. Telaffuz önemli bir konu olmamakla birlikte dili kullanırken dikkat edilmesi gereken bir incelikler. Sadece grup çalışmalarına önem verilmeyip sınıf içi uygulamalarda bireysel çalışmalarının yapılmasında gerekmektedir.
5. Dil bilgisi kuralları hem tümevarım, hem de tümdengelim metotlarının birlikte kullanılması ile öğrenciye sunulmalıdır.
6. Öğretmen dil öğrenimini kolaylaştırıcı bir görev üstlenmelidir.

2.2.5.7. Seçmeci Yöntem

“Bilinen yöntemlerin amaca en uygun ve öğretimde en başarılı olan yönleri seçilerek birbiriyle en verimli biçimde uyuşturulmasıyla elde edilen yönteme seçmeci yöntem denir” (Demircan, 2002, s.162).

“Seçmeci görüşü savunanlar çok tanınan dil öğretim yöntemlerinin en iyi tekniklerini kendi ders işleyişlerine uyarlamaya, bu teknikleri en uygun oldukları amaca göre kullanmaya çalışırlar. Yeni olan her tekniği olduğu gibi ve amaçsızca uyarlayıveren kişiler ile gerçek seçmeci yöntem kullanıcıları arasındaki fark, seçmeci yöntemi gerçek anlamı ile uygulayanların her aşamada dört temel becerinin dengeli gelişimini hedeflemeleri ve dersin amacına uygun düşen işitmeye-konuşmaya dayalı becerilerin gelişimi üzerinde durmalarıdır. Ders verme yöntemlerini günün değişen koşullarına ve sınıflarındaki öğrencilerin özelliklerine göre uyarlarlar. Sonunda kendi öğretim anlayışlarına uygun bir yöntem geliştirirler” (Gür ve Gür, 1995, s.78).

Bu yöntemin genel özellikleri Barın (2004) ve Benhür’e (2002) göre şöyle sıralanabilir:

1. Dil öğrenimi anlamlı olmalı ve gerçek hayata yönelik kurgulanmalı, kuralların veya klişelerin ezberletilmesi üzerine dayanılmamalıdır.
2. Zorunlu haller dışında öğrenilen dilden farklı olarak hiçbir dil kullanılmamalı, sınıf içinde kelimeler ve dil bilgisi kuralları öğrenilen dilde açıklanmalıdır.
3. Çevirinin özellikle başlangıç seviyelerinde yapılması doğru değildir.
4. Öğretim basitten karmaşığa, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene şeklinde yapılmalıdır.
5. Sadece dinleme ve konuşma becerisi üzerinde durulmamalı, okuma ve yazma becerisi de geliştirilmelidir.
6. Öğretilen yapının kontrolüne ilişkin alıştırmalar mekanik ve tekrarlardan oluşmamalıdır, mantığa dayalı çözümlemeler de içermelidir.
7. Öğretimde bir seferde tek bir dil bilgisi yapısı verilmeli ve tamamen kavrandığına emin olunmadan bir başka konuya geçilmemelidir.
8. Öğretmen sınıf içi uygulamalarda ne zaman hangi teknik ve yolu kullanabileceğine doğru karar verecek kadar yeterli olmalıdır.
9. Sınıf içinde olabilecek bireysel farklılıklar düşünülerek öğretim sürdürülmelidir.
10. Dilin kültürle ilişkisi olduğu da düşünülerek sadece temel hedef olarak sözcük veya dil bilgisi kalıpları öğretilmesinden kaçınılmalıdır.
11. Dil öğretimi hayata dönük olmalıdır.

12. Çeviri yöntemi yeni başlayan öğrenciler için yararlı değildir.
13. Sıkça yapılan tekrarlar yerine, iletişime dönük ve anlamaya gerekli alıştırmalar yapılmalıdır.
14. Öğretilen bir yapı yeterince anlaşılmadan farklı bir kalıp öğretilmemelidir.
15. Öğrencilerin okuma ve yazma becerileri için de öğretim ivedi bir şekilde yapılmalıdır.
16. Sözcüklerin öğretilmesine başlanmalı ve zamanla cümle içerisinde kullanılmaları için uğraşılmalıdır.
17. Öğrencilerde dili öğrenme isteği uyandıracak çalışmalar yapılmalıdır.

2.2.5.8. İletişimsel Yöntem

Yöntem, sosyo-dilbilimci Hymes, dil öğretim uzmanları Henry Widdowson (1978), Christopher Brumfit (1979) ve Keith Johnson (1982) tarafından geliştirilmiştir. Uzmanlar, “Chomsky'nin ileri sürdüğü kavramlarla dilin doğasını açıklanmanın yeterli olmadığını, bu kavramlara ek olarak iletişim yetisi adıyla üçüncü bir boyutu eklemenin doğru olacağını belirtmişlerdir” (Hengirmen, 2006, s.31). Öğretmenin sınıftaki vazifesi öğrencilerin dil öğretilmede aktif olmalarını sağlamaktır. “Öğretmen, öğrencilerin iletişime geçmesinde; tepki geliştirme modeli, rastlantılı öğretim, ve bekleme süreli eğitim etkinliklerini kullanarak iletişim becerilerini geliştirmeye çalışır”(Doğan, 2012, s.147).

Öğretmen öğrencilerin anadilini de öğretilen dile de çok iyi bir şekilde bilmelidir. Öğretilen dil etkinlik ve ödevlerde kullanılır. Gerektiği takdirlerde öğretmen ve öğrenciler anadile başvurabilir ve çeviri yapabilir. (Hengirmen, 2006, s.34).

İkili konuşma çalışmalarında, bu çalışmaların başlangıcına ya da sonuna uygun olan cümleler eklenebilir. Alıştırma olarak diyaloglar içinde bazı alanlar boş bırakılarak öğrencilerin doldurulması sağlanır. Benzer göreve sahip cümlelerin çeşitli şekillerde de ifade edilebileceğini gösterir ve yeni çoklu konuşma metinleri de hazırlanır (Demirel, 2010, s.51). Ön öğrenmelerden hareketle öğrencilere kendi hayatlarından örnek teşkil edilecek sorular sorulur. Daha sonra yeni hikayeler oluşturulur ve öğrencilerden biri ile yeni ve farklı diyaloglar üretmeleri istenir (Demirel, 2010, s.52).

İletişimsel dil öğretiminde, öğrenci öğrenme ve süreç arasında uzlaşmacı bir role sahiptir. Bu metodda hedef dil bilgisinden çok iletişim süreçleri olarak görüldüğü için öğrenci öğrenme sürecine katkı sağlar ve ayrı bir yolla öğrenir. Öğretmen bu süreçte iletişimin yönlendiricisi olup sürecinde etkin bir parçasıdır (Yaylı ve Yaylı, 2011, s.18).

Bu yöntem farklı öğretim programları için kullanılabilir, genel amaçlar kategorisinde yer almıştır. İletişimsel yöntem aslında öğrencilerin gereksinim duyduğu okuma, yazma, dinleme ve konuşmanın etki alanındadır. Yani en basit iletişim faaliyetleri dahi iletişimsel ihtiyaçlar için uygulanabilir faaliyetler olarak söylenebilir. Müfredata, istenilen yeterlilik düzeylerine göre bu etkinlik aşamaları düzenlenebilir. (Richards ve Rodgers, 1986, s.73).

İletişimsel yöntemin es geçtiği ezber kavramı aslında faydalı bir yetenek olarak karşımıza çıkar. Ezber yerinde kullanıldığı takdirde güzel faydalar sağlayacak bir yöntemdir. (Hengirmen, 2006, s.36).

Derste diyalogların kullanılması, ve bu diyalogların kullanılan ders materyalleri içerisinde olmayışı öğrencilerin öğrenim alışkanlıklarının dışında olmasından dolayı öğrenmeleri noktasında bazı engeller oluşturabilir. Öğrenciler kendi aralarında iletişim yollarını aktif bir şekilde kullandıklarında öğretmenler bunu yeterli bir şekilde yönlendiremez ve yapılan yanlışları anında düzeltme fırsatı bulamaz. Bunların öğretmenin sınıf içi otoritesini sarsmasının yanı sıra verimli bir öğretim süreci oluşmasına da engel olur.

2.2.5.9. Telkin Yöntemi

Telkin yöntemi Bulgar psikiyatr Lozanov tarafından 1960'tan sonra geliştirilmeye başlanmıştır. Yöntemin amacı, öğrencinin öğrenilen yabancı dilin kullanıldığı bir ortamın bir parçası haline getirmek ve sonrasında öğrencinin kendini sözlü bir yöntemle ifade etmesini gerekli kılan öğretim yöntemidir (Hengirmen, 1993).

Psikiyatr ve eğitimci olan G. Lozanov bu metotta yoga ve ruhbilim verilerinden faydalanmıştır. Yöntem oldukça öğrenmeyi hızlandırmayı amaçlamaktadır. Telkin yöntemi, yabancı dil öğrenecek öğrencinin ortaya çıkmamış yaratıcı özelliklerini açığa çıkarmayı amaçlamaktadır. Derse başlamadan önce öğrenciye yeni bir kimlik verilir ve yeni bir isme sahip olduğu söylenir. Öğrenilmesi hedeflenen dilin günlük konuşmaları müzikle birarada öğrenciye sunulur. Bu nedenle yöntem farklı mistik bir ortamın oluşmasını sağlar. Melodiler ve müziğin ritmi öğrenme sürecinde önemli bir yer kaplar. Otoriter tutumun öğrenmeyi arttırdığı düşünüldüğü için telkin yönteminde öğretmen otoriter bir figürdür (Demirel, 2003). Bu metodun uygulandığı sınıflar için kapasite 12 kişilik küçük gruplar olarak belirlenmiştir. Dersler yoğun bir şekilde işlenir. Günlük dörder saatten dersler bir ay sürer. Telkin metodunda sınıftaki öğrencilerin tümüne engellerin üstesinden gelinmesine ilişkin dramalarda yeni birer ad verilir. Bu yöntemde özel nefes alıştırmaları bulunmaktadır ve bunun amacı zihinsel uyanıklığın artırılması ve gerginliğin en aza indirilmesidir (Krashen, 1982). Bu yöntemi farklı kılan en belirgin özellikleri sınıftaki dekorasyon, derste müzik

kullanılması ve öğretmenin otoriter davranışlarıdır. Yabancı dil öğretim mekanları rahat iletişim kurulacak biçimde tasarlanmakta ve öğretimde müzikten aktif bir şekilde yararlanılmaktadır (Memiş ve Erdem, 2013).

Bu yöntemde dil iletişim için öğretildiğinden karşılıklı konuşmalar çok önemlidir ve üç adımda öğretilir. Birinci adımda diyalog, baştan sona kadar okunur ve gerekli tüm açıklamalar öğrencilere yapılır. İkinci aşamada vurgu ve tonlamalara üzerinde durularak bu konuşma metni müzikle birlikte yeniden okunur, gerekli görülen yerlerde anadille açıklamalar da yapılabilir. Üçüncü aşamada öğrencilerin rahat koltuklarında oturtulur ve gözleri kapalı bir şekilde klasik müzik ile birlikte metni tekrar dinlemeleri ve zihinlerinde tutmaları istenir (Demirel, 2010, s.60).

Öğretilen diyaloglar işlevsel olacak konular ve durumlardan seçilir. Böylece öğrencilerin öğrendiklerini kullanabileceklerine karşı içlerinde bir inanç oluşur. (Doğan, 2012, s.312) ve öğrendikleri bilgilerin gerekliliğini içselleştirmeleri sağlanır.

Dilbilgisi kurallarının öğretimi ise müzik ile beraber ya da kuralları şiirselleştirilerek, öğrencilere grup hâlinde tekrar ettirilerek yapılır (Doğan, 2012, s.313).

Öğrencinin pasif kalmasını engellemek için, bu yöntem, soru-cevap, çeviri ve tekrarlar gibi sınıfta yapılan farklı faaliyetler ile öğrencilerin derse aktif katılımı sağlamaya çalışılır. Böylelikle öğrencinin öğrendikleri pekiştirilir. (Doğan, 2012, s.313).

Drama, hayal kurma, müzik, resim vb. farklı uygulama çeşitleri ile öğrenmeye karşı oluşturulan zorluklar azaltılmaya çalışılır. Bu nedenle bu metodda farklı sanat dallarının öğretilerinden en fazla şekilde faydalanılmaya çalışılır (İşcan, 2011, s.1283).

Yanlışlara toleransla yaklaşılmalıdır. Asıl olan şekil değil içeriktir. Öğretmen yapılan yanlış hemen düzeltmez. Bunun yerine sonrasında yanlış doğru şekilde kullanarak öğrencilerin olması gereken formu kendilerinin duyması sağlanmalıdır (Larsen-Freeman, 1986, s.75-76). Bu yöntemi uygulayacak öğretmenin, özel eğitimden geçmiş, vasıflı, tecrübeli ve donanımlı olması gerekmektedir. Bu nitelikleri taşıyan öğretici bulmak her zaman mümkün değildir (Doğan, 2012, s.318).

Telkin dil öğretim ortamında çok faydalı görülebilir fakat öğrenciler, öğrenme esnasında bu yönteme bağımlı hâle getirebilir. Öğrencilerde bu yöntem bir alışkanlık hâlini alırsa bu onların dil öğrenme yetilerine büyük zararlar verebilir.

2.2.5.10. Grupla Dil Öğretimi

Grupla dil öğretimi yöntemi Amerikalı psikiyatrist Curran tarafından geliştirilmiştir. Curran, bireylerin yeni bir dil öğrenirken yanlış yapma korkusu ve iç kaygıları nedeniyle kendilerini güzel bir şekilde ifade edemediklerini gözlemlemiştir. Curran, bu kaygıların ortadan kalkması ve yanlış yapma endişesinin üstesinden gelebilmek için yalnızca öğretmenin değil, öğrencilerin de birtakım sorumluluklar üstlenmesi gerektiğinin üzerinde durmuştur. Bu metotta öğrenme sürecinin merkezinde öğrenciler bulunmaktadır ve bu metodla ders işlenirken öğrenciler sınıfta bir çember oluşturacak biçimde otururlar. Sınıf öğretmeni bu çembere dahil olmaz, dışında kalır. Her öğrenci için ya da 3-4 kişi ile oluşan gruplar için bir öğrenci, danışman öğrenci olarak seçilir. Böylece öğrenciler, danışman öğrencilerle kendi anladıkları gibi rahat bir şekilde iletişim kurma şansına sahip olurlar (Demirel, 2004).

Bu yöntem üzerine kaleme alınan yazıların çoğunluğu bu yöntemin yabancı bir dilde tanıtım konuşması noktasında kullanıldığını belirtir. Varsayımlar, bu metot ile öğretmenin bilgi ve becerilerinin öğrencilere başarılı bir şekilde aktardığını gösterir. Bu durum hedef dili ana dili gibi konuşabilmenin hedeflendiğini ortaya koyar (Richards ve Rodgers, 1986, s.119).

“İlk derslerde sınıfta ses kayıt cihazları ile sadece öğrencilerin hedef dilde söyledikleri kaydedilir. Öğrenciler grup çalışması yapmak istedikleri konuda kendi aralarında tartışabilirler; hatta bu tartışmayı anadilde yapmaları istenir.” (Demirel, 2010, s.61).

Grup çalışmalarını dışarıdan izleyen öğretmen anadilde yapılan konuşmaları öğrenilmesi hedeflenen dile çevirerek öğrencilere kolaylık sağlar (Doğan, 2012, s.293).

Öğretmenlerin kontrolünde öğrencilerin kendi aralarında konuşmaları istenir. Karşılıklı konuşmayı başlatmak üzere bir öğrenci bir diğerine anadilde belirlenmiş olan bir konu hakkında mesaj gönderir. Öğretmen bunu öğrenilmesi hedeflenen dile çevirir ve mesajı gönderen öğrenci hedef dilde bunu tekrarlar. Dersin sonunda yeniden dinlenilmek üzere, Hedef dilde yapılan bu tekrarlar ses kayıt cihazıyla kayıt edilir. (Doğan, 2012, s.294).

2.2.5.11. Tam Fiziksel Tepki Yöntemi

Total Physical Response (TPR) yönteminde anlatım çoğunlukla hareketlerle anlatılmaya çalışılır. Anlama olayı, konuşmaktan daha çok vurgulanır. Bu yöntemde emir cümlelerinin sıklıkla kullanılır. Öğretmen öğrencilerinin hareketlerine şekil verir ve söylediklerini öğrencilerin anlayıp anlamadığını da öğrencilerin davranışlarını izleyerek karar verir (Freeman, 1986).

“Sözlü emirleri yerine getiren fiziksel (motor) etkinlikler aracılığıyla ilk önce duyduğunu anlama becerisini, ondan sonra da herhangi bir zorlama olmaksızın sözlü anlatımı başlangıç düzeyinde geliştirmeyi amaçlayan bir yöntemdir” (Demircan, 2002, s.221).

Bu kurama göre bir olay ne kadar fazla tekrarlanırsa ve zihinde ne kadar güçlü iz bırakırsa, o olayın sonra hatırlanması daha kolay olacaktır. Yöntemin geliştiricisi Asher, yabancı dil öğrenen bir yetişkinin gösterdiği başarıyı, ana dili öğrenen bir çocuğun gösterdiği gelişimle paralel görür. Asher’a göre, çocuklar ile yapılan konuşmalar çoğunlukla çocukların fiziksel bir tepkide gösterdikleri ve yanıt verdikleri emirler bütünüdür. Fiziksel tepki sözlü tepkiden önce gelir.(Demirel, 2004, s.56).

Tam fiziksel tepkinin asıl hedefi başlangıç düzeyinde öğrencilere sözel becerileri öğretmektir. Anlama, son bir araçtır ve asıl önemli hedefi temel konuşma becerilerini öğretmektir. Tam fiziksel tepki dersi, yeterli ve güçlü bir iletişim becerisine sahip, hedef dili, ana dil olan bireylerle anlaşabilen öğrenciler yetiştirmeyi hedefler. (Richards ve Rodgers, 1986, s.91).

Bu yöntemin önemli noktalarından birkaçı öğrencilerin kendilerini yeterli görmeleri ve endişelerinin azalmasıdır. Çünkü, fazla kaygıya sahip bireylerin öğrenmeleri kendileri için bir engeldir. TPR yöntemini kullanan bir öğretmen öğrencilerinin hedef dili kullanırken zevk alacaklarını düşünür ve dersi eğlenceli bir biçimde işler. Öğretmen tüm öğrencileri yönlendirmekle görevlidir. Öğrenciler ise öğretmenin talimatlarını uygularlar. Bu yöntemle aslında model alma yoluyla dersler işlenir (Brown, 1994).

Bazı sözel talimatlar öğrenciler tarafından uygulandıktan sonra bu talimatları yazma ve okumayı öğrenme aşamasına geçilir. Öğrenci ve öğretmen arasında bütünsel veya bireysel bir etkileşim bulunmaktadır. İkili veya grup halinde yapılan uygulamalar esnasında öğrenciler ne kadar az stres olursa o kadar rahat ve çabuk öğrenme gerçekleşir. Zaten bu yöntemin ortaya çıkış sebebi, bireylerin yabancı dili öğrenirken hissettikleri stresi en aza indirmek ya da tamamen ortadan kaldırmaktır. Bunu sağlamanın en iyi şekli ise, öğrenci kendini hazır hissettiğinde konuşmasını istemektir. Bununla birlikte, ilk defa konuşmaya başlayan öğrencide muhakkak hatalar bulunacaktır. Bu zamanlarda öğretmen öğrenciye karşı toleranslı davranmalıdır. Yalnızca öğrenci çok büyük hatalar yaptığı takdirde yine öğrencinin anlayabileceği biçimde bu hatalar söylenebilir ve düzeltilmesi yapılabilir (Freeman, 1986) .

Bütün fiziksel tepki yöntemine son zamanlarda hikâye anlatımlı öğretim tekniği de dahil olmuştur. Hikâyeler dinlenir ve daha sonra öğrenciler tarafından oyun şeklinde canlandırılır (Doğan, 2012, s.243).

“Bu yöntemle ders işlerken yeni başlayanlar için öğretim materyali kullanılmaz. Sınıf etkinlikleri için öğretmenin hareketleri, mimikleri ve sesi yeterli olarak görülür. Daha sonra öğretmen sınıf içindeki nesneleri kullanır. Dersler ilerledikçe resim, dia, poster gibi değişik görsel araçlardan da yararlanır” (Demirel, 2010, s.62).

“Dilin komutlarla öğretilbilecek bölümü sınırlı olduğundan dilin soyut yapıları öğretilmemektedir” (Doğan, 2012, s.249).

Dil öğrenecek bireylerin bazı ayırıcı niteliklere haiz olmaları gerekmektedir. Dışa dönük olmayan, girişkenlik ve aktiflik niteliklerini bulundurmayan öğrenciler hedef dilin öğreniminde başarılı olamazlar. Sürekli olarak emir kipinin derste kullanılması hedef dilin kaba bir şekilde öğretilmesine sebebiyet vermektedir. Tekrarların sıkça yapılması ise derslerin sıkıcı geçmesine ve zaman kayıplarına neden olmaktadır.

2.2.5.12. Sessizlik Yöntemi

Sessizlik Yöntemi, Calep Gattegno tarafından 1972 yılında Fransa’da geliştirilmiştir. Yöntemin üzerine kurulu olduğu öğrenme teorisi, öğrenme süreçlerinin kendilerinin ne olmaları gerekeceği açıklamadan, öğrenmenin gerçekleşmesi için zaruri şartların hazırlanmasıdır. Bu yöntemde öğretmen sessiz kalır ve öğrencilerin öğrenmede aktif bir şekilde rol almalarını sağlamaya çalışır.

Bu yöntem dil öğretimini, amaçlı bir problem çözme yaklaşımı olarak görür. Bu yöntemin öğretim pratikleri de öğrenmeyi öğrenme üzerine odaklıdır (Doğan, 2012, s.270-271). Bu yöntemin temel ve belirgin özelliği öğrencinin sınıftaki tüm hareketleri dikkatle izlemesi ve sınıf içindeki diğer öğrenci ve öğretmeni dinlemesi ve bunlardan anlam çıkarmasıdır (Demirel, 2010, s.61).

Bu yöntemde “fidel” ismiyle anılan telaffuz tabloları oluşturulmaktadır. Bu tablolar öğretilen dilin yapısına elverişli olacak şekilde hazırlanır. Semboller telaffuz niteliklerine göre renklerle kodlanır. Dersler anadilde aynı şekilde kodlanarak hazırlanmış telaffuz tablolarının kullanımı ile başlar (Doğan, 2012, s.274).

Öğretimde yardımcı doküman ve gereçlerin kullanımı önemlidir ve her zaman sınıf ortamında hazır bulundurulur. Bu materyaller şu şekilde sıralanabilir: Renkli emir verme

çubukları, sözcük listeleri, duvar panoları, çizimler, plak, bant, resim, slâyt, film, ders içi görev kağıtları ve okuma kitapları vb. (Doğan, 2012, s.276).

Sessizlik yöntemi özel amaçlı dil öğrenim hedeflerini gerçekleştirmede başarılı değildir. Bunun nedeni ise çağdaş dil öğretim ilkelerinden bireysel farklılıkları dikkate alma prensibini göz ardı edilmesidir (Doğan, 2012, s.282).

Bu yöntemin en çok eleştirilen yönü, konuşma becerisini yöntem ilkesi olarak göz ardı etmesidir.

2.2.5.13. İşitsel-Görsel Yöntem

“İşitsel-görsel yaklaşım, yabancı dil öğretiminde ses ile görüntünün, bir başka deyişle görsel bağlamın öğrenmeye yardım etmek ve onu kolaylaştırmak için ses ile birleştirilmesidir. En başarılı uygulama, dil deneyliğinin ortaya çıkması (projeksiyon aleti - teyp) ile başlamış, bu birliğin özellikle Fransızca öğretiminde teyp ve parça film göstericisiyle kurulması, İşitsel-Görsel Yöntem adını almasını sağlamıştır” (Demircan, 2002, s.197).

Dil öğreniminin farklı aşamalardan geçtiği düşünülür: İşitsel-görsel yöntem bilhassa birinci aşamaya uygulanabilir; çünkü bu adımda dili öğrenen birey français fundamentalda tanımlanan günlük konuşma ile tanışır; ikinci aşamada genel konularda daha hızlı bir biçimde konuşabilme ve özel bir alanı kapsamayan yazıları ve gazeteleri okuma becerisi bulunur; üçüncü aşamada profesyonel ve diğer özel alanlar yer almaktadır. Görsel-işitsel yöntem birinci aşamayı hedeflemektedir (Stern, 1991, s.467).

Bu yöntemde hedef dil öğretiminin gerçek iletişime benzetilmeye çalışılmasıdır . Bu nedenle en basit bir yapısal bir alıştırma dahi olsa iletişimsel yönü düşünülerek soru-cevap yöntemi kullanılır (Demircan, 2013, s.233).

“Öğretilecek diyalog resimlerle birlikte öğrenciye iki kez gösterilir, sonra diyalog resimler akarken dinletilir ve son olarak öğrenciler diyalogu tekrarlar Öğrenciye çok az özgürlük alanı verildiği için, öğrenciler ‘kendini harekete geçirme, ait olma ve hedefi gerçekleştirme’ ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Bu yöntemde kullanılan öğretim araçlarının yardımcı işitsel-görsel araçlar olarak değil de bir öğretim yöntemi gibi kullanılması öğretmenleri tembelleştirir ve onların kolayca kaçmasına neden olur” (Doğan, 2012, s.199).

2.2.5.14. Görev Temelli Yöntem

Görev temelli yöntem, dört temel dil becerisinin de aynı seviyede geliştirilmesini temel alan modern bir dil öğretim yöntemidir. Yöntemi Harold Palmer ve Chomsky'den etkilenen Dr. N.S. Prabhu geliştirmiştir.

Yöntem “öğrencilerin bir düşünce sürecinde verilen bilgilerle bir sonuca varmaları ve öğretmenlerin de bu süreci kontrol etmeleri, düzenlemeleri için gereken etkinlikleri göstermesini ‘görev’ kabul eder” (Prabhu, 1987). Görev bu metoda göre, öncelikli dil öğrenim hedeflerinin anlamlı etkinliklere çevirilmiş şeklidir. Görev temelli öğretim metodu ile öğretim programı hedef dilin iletişim işlevleri yoluyla öğretilmesi yaklaşımına dayanmaktadır (Doğan, 2012, s.382).

Yöntem, dilin sadece sınırlı sayıda şekli ile karşılaşmış, yeterli ve aktif kullanım becerisi kazanmamış başlangıç seviyesindeki öğrenciler için uygun bulunmamış ve göreve bağlı sistematik bir dilbilgisi, pedagojik girdi ve güncel müfredattan olmaması (Doğan, 2012, s.401) nedeniyle bütüncül bir dil öğretiminde kullanılması mümkün görülmemiştir.

2.2.5.15. Okuma Yöntemi

Claude Marcel (1867)'de okuma yöntemini düzenlemiştir. Bireyin okumaya geçince faydalanacağı düşünüldüğü için öğretim sözlü olarak başlar ve daha sonra ses düzeni ile birlikte basit konuşmalar öğretilirdi. Okumaya geçildikten sonra sesli okumalar yapılır ve metin üzerindeki soruları içeren alıştırmalar çözüldü. Bu yöntemle sadece metin okuması yapılmakla kalmaz, kültürel içerikli metinler seçilerek bu dili konuşan halkın kültürü ve yaşayış biçimi gibi konulara öğrencinin ilgisi çekilir. Bu tür sınıf içi çalışmalarda hedef dili konuşan halkın kültürünü, gelenekleri, görenekleri, yaşam tarzları gibi bilgilere dikkat çekilerek öğrencileri daha ileri seviye okumalara teşvik ederdi (Demircan, 2002).

“Kullanılan teknikler daha önceki yöntemlerde uygulanan tekniklerle benzerdir. Dil bilgisi-çeviri yönteminde olduğu gibi, dil öğretiminde ana dilin kullanımına bir yasak getirilmemiştir. İkinci dil sunumu doğrudan yöntemde olduğu gibi sözeldir; çünkü telaffuzda ve içsel konuşmada ustalık kazanmak, okuma - anlama açısından önemli bir yardımcı olarak görülmektedir. Okuma metinlerinde sözcük bilgisinin denetlenmesine çok önem verilmesiyle birlikte, ayrıntılı çalışma için kullanılan yoğun okuma tekniğiyle genel kavrama amacıyla zorluk derecesine göre sıralanmış metinlerin okunmasında kullanılan kapsamlı hızlı okuma tekniği arasındaki fark da önemlidir” (Stern, 1991, s.461).

2.2.5.16. Gösteri Tekniği

Gösteri tekniği görme ve işitme duyularını harekete geçirmeye yönelik bir tekniktir. Bu sebeple sınıf içi iletişimi yani bir işin nasıl yapılacağını göstermek temel prensibidir. Bu yöntemde öğretmen bir işi gösteri yoluyla öğrencilere sunar ve onların duyu organlarını etkilemeye çalışır.

“Teknik görsel ve işitsel öğeleri kullandığı için daha etkili bir yöntemdir. Öğrenciye önce yapacakları gösteri tekniğiyle gösterilirken sonra bunları öğrencinin yapması beklenir. Bu teknik yabancı dil derslerinde güzel konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesini sağlar. Öğrenci duyduğu, okuduğu ya da anlatılanlardan ziyade gördüğünü daha iyi öğrenecek ve daha çok aklında kalacaktır. Bu nedenle de gösteri tekniğine etkili bir tekniktir, diyebiliriz.

Gösteri tekniğinin uygulama aşaması; model, diyagram ya da gerçek bir nesne, slayt, film şeridi, basit çizimler, hareketli filmler, resim, semboller kullanılarak yapılabilir. Önemli olan bu araçların hangisi ya da hangilerinin kullanılacağına karar vermektir. Aynı zamanda hedef iyice belirlenirken zaman kavramı da gözden çıkarılmamalıdır. Zamanın yetip yetmeyeceği iyice değerlendirilmelidir. Öğrencilerin olaya nasıl katılacakları onlara hangi sorular sorulacağı ve not alıp almayacakları önceden belirlenmelidir” (Aykaç, 2005; Demirel, 2003; Tok, 2006).

2.2.5.17. Soru- Cevap Tekniği

Soru-cevap tekniğini kullanırken öğretmen, her öğrenciyi konuşturmayı denemeli ve sorularını bütün öğrencilere eşit olarak yöneltmelidir. Öğretmenin hazırlıklı olması ve konu hakkında bilgi sahibi olması bu tekniği iyi kullanabilmesi için gereklidir. Sorunun sınıfta hep bir ağızdan cevaplandırılmaması için öğretmen soruyu sınıfa sormalı fakat cevabı öğrencilerin yalnız birinden almalıdır. (Alperen, 1991, s.34).

“Öğretmen bu tekniği uygularken önceden hazırlık yapar. Bu soru hazırlama temeline dayanır. Öğretmenin yaptığı hazırlığı öğrenciler de yapmalıdır. Böylelikle konuya uygun sorular ders öncesi belirlenecektir. Öğretmen soruları sorarken öğrencinin yalnızca hatırlama seviyesine değil düşünmesine de etki etmelidir. Sorular öğrencinin bilişsel yeteneklerini ortaya çıkarmaya uygun olmalıdır. Ders sırasında çeşitli amaçlar göz önüne alınarak sorular sorulur. Bunlar dersi tekrar etme üzerine, öğrenciyi güdüleme, yapıcı fikir ve düşüncelere yönlendirme, öğrencinin anlama kabiliyetini yoklama ve değerlendirme düşüncelerin belli bir düzen içerisinde verme gibi, amaçlar baz alınarak sorular bu doğrultuda hazırlanmalıdır. Teknik öğrenciye düşünme konuşma alışkanlıkları vermesi bakımından da önem taşır.

Yabancı dil öğretiminde duyduğunu ve okuduğunu anlama kabiliyetini artırmada sık kullanılan bir tekniktir. Aynı zamanda teknik yaratıcı düşünmede öğretilen konuya geri dönüt verir ve öğrencide konuları bilişsel düzeyde eleştirebilme, değerlendirme imkânı yaratır” (Demirel, 2003; Aykaç, 2005; Tok, 2006).

2.2.5.18. Tümevarım ve Tümdengelim

Tümevarım tekniği dilbilgisi konularının öğretiminde tercih edilebilir. Bir okuma parçası yapılırken içerisindeki varlıkların adlarını bildiren kelimelere öğrencilerin dikkatlerinin çekilmesi, sonrasında ise bu sözcüklerin işlevleri üzerinde öğrencilerin bir genelleme yaparak kelimenin tanımını anlamaya başlamaları bu yönetime örnek gösterilebilir. Bu teknik daha çok gözleme ve deneye dayandırıldığı için öğrencide ezbercilik değil bilimsel düşünme alışkanlığının kazanılmasına yardımcı olur (Kavcar vd., 1997, s.18).

Tümdengelim tekniği ise öğrencilerin artık genellemelerden anlar duruma geldikleri, ilköğretimin son sınıfında ve B2 kurlarından sonra kullanılabilir. Metin incelemeleri, konuşma yazma çalışmaları öncesinde yapılan hazırlıklar ve çalışmanın aslı, öğrenci metinler ile alakalı etkinliğe başlamadan önce onların izlemesi istenilen yönergeler ve konu anlatımı sırasında bu teknik kullanılabilir. (Calp, 2005, s.253).

2.2.5.19. Drama Tekniği

Herhangi bir ders konusunun rol veya taklit yapılarak sınıfta canlandırılması tekniğidir. Çocuklar oyun oynamaktan asla bıkmazlari bu onlar için çok önemlidir. Dersi bir oyun havasında sürdürmek, farklı farklı taklitler yaparak konuya ilgi duymalarını sağlamak bilgilerin öğrenilmesi ve bunun yanında kalıcı olması bakımından oldukça faydalıdır. Bu teknik öğrencinin önünde somut olarak canlandırılmasından dolayı konunun kolay anlaşılmasını sağlar. Rol yapma sanatının başarısı arttıkça da sanatın duyguları etkileme gücünden faydalanılır (Cemiloğlu, 2001, s.101).

2.2.5.20. Rol Oynama Tekniği

Rol oynama, kişinin kendine özgü fikir ve duyguların, içine girdiği kişilik yoluyla ortaya çıkmasını sağlayan bir yöntemdir. Rol oynama tekniğinde farklı ve yaratıcı fikirler ile öğrencinin başarılı olması doğru orantılıdır. Bu teknik öğrenci merkezlidir. Buna rağmen , rol oynama sürecini kontrol eden ve yöneten öğretmendir. Bu yöntem öğrencinin empati kurmasını, yaratıcılığını geliştirmesini ve toplumsal olayları daha iyi anlamasını ve yorumlamasına yardımcı olur.

Bu teknik ile öğrenci olaylara karşı farklı bakış açıları geliştirir. Bunun yanısıra, sadece kabiliyet sahibi öğrenciler değil, düşük kapasiteli öğrenciler de başarılı sağlayabilirler (Aykaç, 2005; Tok, 2006; Demirel, 2003).

2.2.5.21. Benzetim Tekniği

“Benzetim, gerçekçi bir ortamda öğrenme fırsatı sunan ve problem çözme becerilerini tehlikesiz bir ortamda pratik yapma olanağı sağlayan öğretimle ilgili bir tekniktir” (Güven ve Ören, 2005, s.245). Öğrencilere normal hayatta en yakın oluşabilecek durumlarını sunmak bu durumları yaşamalarını ve değerlendirmede bulunmalarını sağlamak bu yöntemin amacıdır.

“Benzetim ile dil öğretiminin gerçekleştirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında, benzetim ile dil birbirinden ayrı düşünülemez (Jones, 1982) fikrinin katkısı büyüktür. Duke (1974) da ana tezi olarak benzetimin kendisinin bir dil olduğunu belirtmektedir (Akt. Duke, 1989). Hem benzetim hem de dil kendi kelimelerine, söz dizimine, anlam sistemlerine ve analitik araçlara sahiptir” (Crookall ve Oxford, 1990, s.14).

2.2.5.22. Mikro Öğretim Tekniği

Mikro öğretim belli öğretim yeteneklerini kapsayan uygulamalı bir teknolojiye sahiptir. Öğretmen adaylarına tecrübe kazandırır. Göreve başlamadan önce becerilerini arttırarak gelişim göstermelerini sağlar. Yabancı dilin nasıl öğretilceği konusunda aday öğretmenleri yetiştirmek, onlara şahsiyet kazandırmak ve araştırma kabiliyetlerini arttırmak bu yöntemin hedefidir.

Uygulamalı bir teknoloji içermektedir. Bu yüzden mikro öğretim sınıfı da az öğrenci sayısı içeren gerçek bir sınıftır. Dersler 5 ile 20 dakika arasında tutulur. Öğrenci sayısı az tutulmuştur bu sebeple öğretim sınama ve yanılma usulüne dayanır. Bu sınama-yanılma olayı “öğret-yeniden öğret” çevrim denmektedir. Bu çevrim ise altı kademedен oluşur.

1. Herkese verilen görevlerin muhtevasına uygun bir mikro ders hazırlanır.
2. Hazırlanan bu mikro ders öğretilir.
3. Bu dersin sonunda konunun ne derece öğrenildiğini anlamak maksadı ile sözlü ya da yazılı veya teyp ile geri dönüş alınır.
4. Bu dönütlerin sonuçlarına göre mikro ders tekrar tasarlanır.
5. Mikro ders, dersi dinleyenlere yani katılımcılara yeniden öğretilir.
6. Yeniden yapılan mikro dersin sonrasında yapılan veya yapılamayan yeni düzenlemelerle alakalı sözlü, yazılı veya teyp yolu ile dönütler alınır. (Aykaç, 2005)

Mikro öğretim, adayların aşağıda belirtilen becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak şekilde hazırlanabilir.

1. Öğretimi tasarlama ve örgütleme,
2. Öğrencilerle sağlam ilişkiler kurma,
3. Öğretimde mevcut dökümanları hazırlama ve kullanma,
4. Öğrencinin derse katılımını sağlayacak teknikleri kullanma,
5. Öğretimi yorumlama.

Mikro öğretimi hazırlarken ve örgütlerken aşağıdaki adımlar izlenir.

1. Üniteyi organize etme,
2. Öğretim yöntemleri ve dokümanları seçme,
3. Dersin canlandırmasını yapma,
4. Kısa üniteyi / konuyu anlatma
5. Dersi yorumlama

Mikro öğretimde öğrenciler aşağıdaki gibi üç şekilde değerlendirilir;

1. Öğretim elemanının aday öğretmen hakkında değerlendirmede bulunması
2. Diğer öğrencilerin aday öğretmeni değerlendirmesi
3. Adayın öz değerlendirmesini yapması (Tok, 2006, s.156)

Mikro öğretim yönteminin etkili kullanımı için dikkat edilecek noktalar aşağıdaki gibidir:

1. Aday öğretmenin mesleğe başlamadan önce mesleki yeterliliğini geliştirmeyi hedeflemelidir.
2. Aday öğretmen dersin hazırlığını ve uygulanmasını sağlam bir şekilde yapmalıdır.
3. Adayın kendini izleyerek değerlendirmede bulunabilmesi için VCD ya da DVD teknolojilerinden faydalanılmalıdır.
4. Aday öğretmen sadece öğretmenler tarafından değil hem de öğrenciler tarafından değerlendirilmeli ayrıca performansı hakkında kendisini geliştirmesine yönelik yapıcı eleştiriler yapılmalıdır.
5. Uygun ortamlar oluşturularak öğretmen adayının kendini daha rahat hissetmesi sağlanmalıdır (Tok, 2006).

Mikro öğretim tekniğinde, adayların yabancı dil öğretiminde uygulanan temaların tümünü bir arada görebilmeleri ve öğrenmeleri imkansızdır. Adaylar temaları önce kelimenin nasıl öğretilceği, daha sonra okuma metinlerinin nasıl irdeleneceği gibi bir bütün halinde değil, sırayla küçük parçalar şeklinde öğrenmelidirler. Öğretecekleri konunun içeriklerini

öğrencilerin yabancı dil düzeyine uygun olacak şekilde seçilmelidir. Bu yöntemdeki en mühim husus öğretim basamaklarını sırasıyla sunabilmektir (Demirel, 2003; Aykaç, 2005; Tok, 2006).

2.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen

Öğretmenliğin en stresli mesleklerin başında geldiği bilinmektedir. (Adams, 2001) Öğretmenliğin bu özelliği dikkate alındığında ana dili konuşuru ya da ana dili konuşuru olmayan öğreticinin yeterlikleri, sahip olduğu meziyetler hakkında bilgi sahibi olmak Türkçenin öğretimi konusunda oldukça önemlidir. Bunun yanında öğretimin kalitesini etkileyen temel unsurlardan biri de, öğreticinin hedef dil hakkındaki algı ve inancıdır. Bilhassa ana dil konuşuru olmayan öğreticiler için bu olay, daha da önemli bir öge olarak değerlendirilmektedir. Çünkü geleneksel dilbilim teorileri, tek güvenilir kaynağın ana dili konuşurlarının dilsel veriler olduğunu düşünmektedirler (Chomsky, 1965). Bu sebeple Türkçenin ana dili olmadığı ve Türkçe öğretimi yapan kişinin dile karşı tutumu, algısı, inancı, motivasyonu vb. öğrenciye de benzer şekilde yansıyacak; öğreticinin algısı bu durumda öğrencinin algısına dönüşecektir. Soodak ve Podell (1997) bu konuyu, öğreticinin derse karşı algı ve inancı öğrenciye doğrudan aksetmekte ve öğrencinin derse ve öğrenmeye yönelik gösterdiği tutumu veya kazandığı davranışı etkilemektedir, ifadesiyle vurgulamaktadırlar.

Öğretmenlerin algı ve inançlarını etkileyen bireysel ve genel öğretim inançları olmak üzere iki temel unsurun olduğu yapılan çalışmalarda söylenmektedir (Tschannen Moran ve Wookfolk Hoy, 2001). Kişisel inançlar, öğrencinin öğrenme yetenekleri ile oluşturdukları farklılıkları; genel inançlarsa okul ve öğreticinin denetleyemediği sınıf dışında oluşan faktörleri kapsamaktadır (Coladarcı, 1992).

Öğretmenler öğretim süreçlerini yöneten, öğrenme sürecinde rehber olan kişilerdir. Öğretmenler ders edinimleri doğrultusunda hazırladıkları izleni öğretimin sürecinin başarılı geçmesini sağlayabilir. Seferoğlu (2004, s.41) öğrenciler için olumlu öğrenme koşulları sağlayabilecek öğretmenlerin mesleki açıdan iyi yetişenler olmaları gerektiğini söylemiştir. Dil öğretim süreci ve öğretmenler hakkında Göçer (2013, s. 30) öğrencilere, belirlenen amaçlar doğrultusunda dil yeterliliklerini kazandırmada mekanın sosyal ve fiziksel boyutunun, kullanılan materyallerin mahiyetinin, öğretmenin pedagojik altyapısının, aile ilgisinin, öğrenci algısının vb. değişken nesnelerin çok önemli olduğu, bu değişkenlerden en önemlisinin öğretmenin sahip olduğu yeterlilik yani öğrencilere dil becerilerini kazandırma niteliği olduğunu ve öğrenme-öğretme sürecinin pedagojik bir yaklaşımla öğrencileri aktif

olmasını sağlayacak bir şekilde biçimlendirilmesinin, süreçte doğru materyal, strateji, yöntem ve tekniğin seçiminin öğretmen yeterliliği ile ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin aldıkları eğitim ve sahip oldukları tecrübenin oluşturduğu bilgiler ders sürecini etkiler. Dil öğretim sürecinde meslekî açıdan nitelikli öğretmenlerle öğretim süreci başarılı bir biçimde tamamlanabilir. Yabancı dil öğretimi yapan öğretmenlerde bulunması gereken vasıflar ise şunlardır (Peyton, 1997):

1. Öğretmenlerin hedef dildeki okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri yüksek seviyede olması,
2. Sosyal ve profesyonel alanlarda hedef dili kullanabilmesi,
3. Sözlü ve yazılı basından yabancı dili anlayabilmesi, yurt içinde ve yurt dışında ana dili kullanıcılarıyla başarılı bir şekilde iletişime girebilmesi,
4. Sosyal bilimler alanında donanımlı bir öğretmen olması,
5. Hedef dilin konuşulduğu ülkelerdeki sosyal, siyasi ve ekonomik alanlarda yeterli bilgiye sahip olması ve iyi anlayabilmesi,
6. Eğitim bilimine, ikinci dil öğrenimine, kültürel anlamda bir kavrayış veya anlayış geliştirecek stratejilere sahip olması,
7. Bilgi teknolojilerinden eğitim için yararlanması ve bilgi teknolojilerini kullanabilmesi.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında Türkiye’de eğitim veren herhangi bir lisans programı olmaması sebebi ile yabancılara Türkçe öğretme görevi farklı programlarından (Türkçe Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı, Alman Dili ve Edebiyatı, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Fransız Dili ve Edebiyatı, Dil Bilim vb.) mezun olmuş öğretim elemanları tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu bölümlerin bir bölümünde Türkçenin öğretimi için hazırlanmış dersler varken diğer bir bölümünde ise bu dersler bulunmamaktadır.

“Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin konu ile ilgili eğitimleri, genellikle göreve başladıktan sonra deneyimli öğretmenlerden staj niteliğinde gerçekleşmektedir. Bu durum, görev yerlerine göre eğitim sürecinde farklılıklara neden olmaktadır. Öğretmenlerin yöntem ve uygulamaları, staj yaptıkları kurum ve kişilere göre değişkenlik göstermektedir. Değişik bölümlerden lisans mezunlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretmenliği yapabilmeleri adına farklı kaynaklardan eğitimler almaları, eşgüdüm ve iş birliği olmadığından uygulamaların da farklılaşmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla bu da öğretimde tutarlılığı ve güvenilirliği zayıflatabilmektedir. Ülkemizde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi konusuna eğitim politikalarında yer verilerek alanın gerektirdiği donanıma sahip öğretmen yetiştirilmesine

özellikle hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir. Öğretmenlik bilgi kadar beceri, tutum ve değerlere sahip olmayı da gerektirmektedir. Sadece bilgi boyutu öğretmenlik için yeterli olamayacağı için uygulama derslerine gereken önem verilerek öğretmen adaylarına göreve başlamadan önce farklı hedef gruplarla pratik yapma olanağı sağlanmalıdır”(Mete, 2013). Yabancılar Türkçe öğretmek bazı nitelikleri taşımayı, sahip olmayı gerektirir. Aslında tüm öğretmenlerde olması gereken nitelikler -Yabancılar Türkçe öğreten öğretmenlerde daha çok olması gerekiyor- şu şekilde sıralanabilir:

1. Kendi kültürüne hakim olmalıdır.
2. Öğretmen diline karşı ön yargılı olmamalıdır.
3. Yönetici olmalı, bunun yanı sıra kendisini geri planda tutmayı bilmelidir.
4. Öğrencinin örnek aldığı ilk kişi öğretmenidir bu nedenle öğretmen örnek olmalıdır.
5. Sabırlı bir yapıya sahip olmalıdır.
6. Sınıfa girerken samimi bir şekilde gülümsemeli ve coşku dolu olarak öğrencilerin dikkatini canlı tutmalıdır.
7. Esprili ve olabildiğince aktif olmalıdır.
8. Öğretmen güvenilir olmalıdır. Güvenilir olan öğretmen öğrenci tarafından daha çok dinlenir ve dedikleri daha çok yapılır. Böylece kısa zamanda daha fazla şey öğrenilir ve zaman kaybı yaşanmamış olur.
9. Adaletli olmalıdır.
10. Dili öğretim yöntem ve tekniklerini bilmelidir.
11. Öğrencinin düzeyine, ilgisine, ihtiyacına göre kişiye özel ödevler verebilmelidir.
12. Temel yaşam alanlarını düşünerek iletişim becerileri oluşturabilmelidir.
13. Oyun, şarkı ve türkülerden faydalanarak sınıfı aktif durumda tutmalıdır.
14. Anlayışlı olmalı diğerlerinin kültürüne saygılı olmalıdır.
15. Gündemi hakkında fikir sahibi olmalı ve takip etmelidir.

2.4.Düşünme Kavramı

Düşünme, insanları diğer varlıklardan ayıran, çevresinde gerçekleşen olgu ve olaylara anlamlar yüklemesini sağlayan bir niteliktir. Düşünme önce var olan durumu anlamak, sonrasında bunlar arasındaki ilişkileri kavrayarak ortaya koymaktır. Günlük hayattaki düşünme biçimimiz ile bilimsel alandaki düşünme şekli arasında muhakkak ki önemli farklar bulunmaktadır. Bilimsel nitelikli düşünme yeteneklerinin kazandırılması eğitim kurumlarının görevleri arasında olmasından dolayı okulun görevlerinden birisi de doğru düşünmeyi öğretmektir (Gülveren, 2007).

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde ise (1988, s.424) düşünmenin tanımı, bir sonuca varmak amacıyla bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki ilgilerden yararlanarak düşünme üretmek, zihni yetiler oluşturmak, muhakeme etmek, zihniyle arayıp bulmak, ne olabileceğini önceden kestirmek olarak verilmiştir.

Düşünme, bireyi iç ve dış faktörler tarafından rahatsız eden, kişinin fiziksel ve psikolojik dengesini bozan durumların giderilmesi için başvurulacak bilinçli zihinsel davranışların tümüdür. Bireyin sergilediği zihinsel davranışlar, izlediği yöntemler farklı durumlara göre değişir (Kazancı, 1989, s.12).

Düşünme insanın doğuşu ile başlamıştır, daha sonraki süreçte ise doğrudan veya dolaylı yollardan geliştirilebilen insana özgü özelliktir. Düşünebilmenin bir ayrıcalık olmasından dolayı diğer canlılardan farklı olarak kendisi hakkında düşünmeye başlaması ile insan, var oluş anlamını ve nedenini fark edebilmiş ve kazandığı bilgiler ona kendi geleceğini kararlaştırma, hak ve imkânını tanımıştır. İnsanın, çoğu zaman farkında olmadan, alışkanlık olarak yaptığı düşünme olayı, farklı farklı şekillerde ortaya çıkar. Düşünme etkinliğinin sonucunda ortaya çıkan zihinsel ürün ise “düşünce”dir (İlköğretim Düşünme Eğitimi Programı, 2007; akt. C. Akar, 2007).

Sağlam (2002, s.4) ise düşünmeyi, girdi, işlem ve çıktıdan oluşan üç boyutlu bir süreç olarak tanımlamaktadır. Bu sürecin ilk aşaması olan girdi boyutu, düşünmenin ilk şartı olan bilgi edinme, yani öğrenmeden meydana gelmektedir. İkinci boyut olan işlem, bilgiyi farklı bir durumda hedefe yönelik ve bilinçli bir şekilde kullanmayı kastetmektedir. Düşünme sürecinde üçüncü olan çıktı boyutu ise, yeni bir bilgiye ulaşmayı (anlama, kavram-ilke oluşturma v.b.) ya da bir davranış göstermeyi (karar verme, sorun çözme, alıştırma yapma vb.) gerektiren son aşama olarak karşımıza çıkmaktadır. Şöyle ki, düşünme etkinliği bilgi edinme, bilgiyi kullanma ve yeni bilgi ya da davranış üretme olarak üç aşamada (boyutta) meydana gelmektedir.

Felsefî bir terim olarak düşünme; “Duyum ve izlenimlerden, tasarımlardan ayrı olarak usun bağımsız ve kendine özgü eylemi; karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetisi” ve “Zihnin bütün faaliyeti, duyuların müdahâlesi olmadan zihnin kendi malzemesi ile yaptığı eylem, duyumculara göre duyuma sahip olmak (Akarsu, 1996) Bir hüküm (yargı), bir fikir sahibi olmak, insanın tamamen zihnî ve aklî faaliyeti”olarak tarif edilmektedir (Bolay 1997). Aristoteles insan ve hayvan arasındaki en önemli farkı düşünmek olarak kabul etmiştir. Yalnızca insanoğlu düşünür ve düşündüklerini anlatabilir.

Psikoloji alanının verilerine göre ise düşünme faaliyeti, beynin fonksiyonlarından (Baymur, 1990). Her birey bilişsel güce sahip olarak doğar. İnsandaki bilişsel gücün kaynağı beyindir. Duyu organları aracılığıyla insan beyni etrafından çeşitli bilişsel girdiler alır yani çevresini algılar. Düşünme, kısa ya da uzun süreli belleğe yerleşen algıların kullanılması ile rastgele bir konuda bir soruna yeni bir çözüm üretmektir. Ayrıca düşünmenin içeriğini oluşturan unsurlar, karar vermek, bir konuyu hakkında incelemede bulunmak, nesne ve olaylar arasındaki ilişkilerden sonuca varmak, bilgileri karşılaştırmak, ayırmak, birleştirmek ve kavramaktır (Başaran, 1997).

Farklı akademik gelenekler için düşünmek insan deneyimi olarak kabul edilmektedir. Özellikle felsefe, psikoloji ve sosyoloji alanları düşünmeye hem kişisel hem de kültürel anlamda bakış açıları sunmaktadır. Psikoloji düşünmenin geliştirilmesiyle ilgilenir. Felsefe düşünmeyi zihin ve bilgi kuramları açısından işler. Sosyoloji ise düşünmeye okulların yapıları, görevleri ve eğitimsel faaliyetleri açısından ele almaktadır (Moseley, Baumfield, Elliot, Gregson, Higgins, Miller ve Newton, 2005, s.9).

Düşünme konusunu farklı açıklama alanlarında yapılan tanımlardan bakılarak iki ana eğilim üzerinde olduğu söylenebilir. Birinci eğilimdekiler düşünceyi bir ürün ya da sonuç olarak değerlendirirken, ikinci eğilimdekiler düşünceyi süreç olarak tanımlamayı seçmişlerdir. Birinci eğilimdekiler daha çok ortaya çıkan sonuçlara ve istenilen sonucun elde edilmesi için uyarıcıların nasıl bir yol izlenmesi konusuna önem verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Diğer eğilimdekiler ise, genellikle düşünmenin elemanları, yapısı, işleyişi yani düşünme süreciyle ve bu sürecin uzmanlaştırılması ile ilgilenmişlerdir (Doğan, 2007).

Zihinsel bir süreç olan düşünme, neyi ifade ettiğini, kavramın anlamının ne olduğu ve bu kavramla ne denilmek istendiği ile alakalı olarak Tompson (1969, s.13-17) bu kavramın altı farklı durumu anlatmada kullanıldığını ifade etmektedir. Bunlar şöyle sıralanmıştır (akt: Kazancı, 1989, s.10):

- İçten gelen arzuları yansıtan hayal kurma gücü,
- Anımsamak, bellekte arayıp bulmak,
- Hayal kurma, hayali düşünme, imgeleme,
- Uyarmak, dikkati hedefi doğrultusunda zihinsel süreç,
- Belli bir şeye ya da şeylere inanma, inanç noktasında gelen süreç,
- Akıl yürütme, sorun çözme ve eleştiriye ait zihinsel süreç,

Bu anlamlarla birlikte Mayer (1992) düşünmenin; simgeleri, sözcükleri, harita sembollerini, sayıları, hadiseleri ve nesneleri içerdiğini ifade ederek bunları şu şekilde sıralamaktadır (Mayer, 1992, s.7);

- 1- Düşünce, davranıştan kaynaklanır fakat bilişseldir. Aklın veya bilişsel sistemin içinden gelir.
- 2- Düşünme, bilişsel sistem içinde bilgiye dayalı işlemlerin tümünü ya da tümünün bazı değişkenlerini ihtiva eden bir süreçtir.
- 3- Düşünme, çözüme doğru yönlendirilmiş bir tutum ya da bir sorunun çözümüyle neticelenen, davranışın sonucudur.

Düşünme hangi bilginin bizim için dikkate değer, hangisinin hedefimize uygun olduğuna karar verirken, hangi bilgiyi kendi düşüncelerimizi desteklemek üzere bir kanıt olarak kullanabileceğimize, öne sürülen görüşleri, varsayımları çürütmek için hangilerini kullanacağımızı belirlerken bize yardım edecektir. Bunun yanı sıra, bu bilgilerden “hangisi önemli? Nasıl öğrenilir? Hangi yolların kullanımı doğrudur? İhtiyacımız olan bilgiye nasıl ulaşılır? Ulaşılan bilgiyi hangi yollarla bir araya getirilerek anlamlı bir bütün oluşturulabilir?” sorularının yanıtlarını bulmak için düşünme önemli bir yetidir (Gülveren, 2007).

Düşünmenin tamamlanması ve oluşan düşüncelerin etkin olabilmesi için dört koşul bulunmaktadır. Bu koşulların her biri, düşünme sürecine başlangıçta aynı seviyede önem taşımaktadır (Chuska, 1986, s.9-12):

- a. Üstünde düşünülecek rastgele bir şey; bir olay, konu, düşünce, sorun, nesne, kişi, canlı veya durum olmalıdır.
- b. tecrübe, gözlem, inanç veya hisler gibi düşünmek için kişiyi harekete geçirecek bir şey olmalıdır.
- c. Karşılaştırma, özetleme, sınıflama gibi düşünmeyi nedne olacak yollar olmalıdır.
- d. Bir anlaşmazlığı çözmek, bir konuda karar vermek, bir konuyu açığa çıkarmak gibi düşünmeyi gerektirecek bir hedef veya neden olmalıdır.

Düşünme, hedefi ve içerdiği yetenekler yönünden çeşitli yönlerden sınıflara ayrılmaktadır. Bunlardan yansıtıcı düşünme, yaratıcı düşünme, karar verme, sorun çözme, eleştirel düşünme literatürde var olan düşünme türlerinin örneklerindendir (Bruning, Schraw ve Ronning, 1995; Akt. Güven ve Kürüm, 2008, s.56). Fakat, bu düşünme türleri birbirinden tamamen bağımsız veya karşıtı olmamakla birlikte her biri kendi içinde önemli becerileri kapsamaktadır. (Güven ve Kürüm, 2008, s.56).

2.4.1. Düşünme Türleri

Düşünme durumu, karşılaşılan hadise ve durumlara verilen tepkiler açısından çeşitliliklere sebep olmaktadır. Bu farklılaşma düşünme çeşitlerini ve niteliklerinin ayrımını da yanında getirmektedir.

Çağdaş eğitimde öğrencilerden amaçlanan üst düzey düşünme (analiz, sentez ve değerlendirme) seviyelerine ulaşması umulmaktadır. Analizi eleştirel düşünme, sentezi yaratıcı düşünme ve değerlendirmeyi karar verme becerisi olarak ilişkilendirebiliriz (Lipman, 1991). Yansıtıcı düşünme, diğer düşünme çeşitleri olan yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, bilişüstü düşünme ve sorunları çözme ile ilişkilidir. Yaratıcı düşünen öğretmen bulunduğu sınıf ortamını düzenleyerek öğrencilerinin öğrenme konusunda heyecan duymasını ve zevk almasını sağlar. Yaratıcı düşünen öğretmen öğrenciler için cazip ve anlamlı öğrenmeyi tasarlayacak, geleceği düşünmede çaba sarf edecektir (Norton, 1994, s.140).

2.4.1.1. Eleştirel Düşünme

Eleştirel kelimesinin İngilizce karşılığı olan “critical” kelimesi değerlendirme, yargılama, ayırt etme anlamlarını dile getiren Yunanca “kritikos” teriminden üretilmiş, Latince’ye “criticus” olarak geçmiş ve bu vasıta diğer dillere yayılmıştır. Eleştirme, bir şeyi iyi ya da kötü tarafları ile değerlendirme anlamına gelmektedir (Kaya, 1997’den akt., Kayagil ve Erdoğan, 2011, s.1).

“Eleştirel düşünmenin geçmişi Platon’a dayanmaktadır. İlk defa Batı modelindeki üniversitelerde ortaya çıkmıştır. Bu kavram, felsefe ve psikoloji gibi iki disiplin alanı açısından açıklanmaya çalışılmıştır. Felsefi yaklaşım; iyi düşünmeyi, zihinsel becerileri araştırırken, psikolojik yaklaşım; düşünme ve düşünmeyi temel alan karmaşık düşüncelerin öğrenilmesinde bireysel farklılıkları ve eleştirel düşünme kavramı ile yakından ilgili olan problem çözme kavramını araştırma konusu olarak ele almıştır. Bu ilk çalışmalar genellikle yazılı anlatımların eleştirilerek değerlendirilmesi ile başlamıştır” (Torun, 2011, s.10).

Eleştirel düşünme bazen yüksek düzey düşünme, üretken düşünme, yansıtıcı düşünme, sorgulayıcı düşünme ya da mantık yürütme olarak adlandırılır (Johnson, 1998). Dewey (1933, 1938) tarafından, yansıtıcı düşünme ve eleştirel düşünme kavramları bazen bir diğerinin yerine kullanılmaktadırlar (King ve Kitchener, 1994). Bir Amerikalı felsefeci ve eğitimci olan Dewey modern eleştirel düşünmenin babası olarak bilinmektedir. Bu kavramı “yansıtıcı düşünme” diye isimlendirmiştir (Fisher, 2001). Dewey, yansıtıcı düşünmeyi “bir

inaniş ve varsayılan bilgi biçiminin onu destekleyen temeller ve üretmesi muhtemel sonuçlar ışığında aktif, ısrarcı ve dikkatli bir biçimde ele alınmasıdır” olarak açıklamıştır (Dewey, 1933). Dewey’in yansıtıcı düşünme algılaması eleştirel düşünmenin bir çok önemli kuramcısını etkilemiştir (Fisher, 2008).

Eleştirel düşünme;

- Kendi deneyimlerimizin bir düzeni içerisinde gelen sorunlar ve konuları farklı yönlerden düşünme eğiliminde olma tutumudur.
- Mantıksal sorgulama ve muhakeme yöntemlerini bilme ve bu yöntemleri uygulamada bazı yeteneklerinin olmasıdır. Glaser 1941’de eleştirel düşünmeyi yüksek düşünme ve muhakeme olarak tanımlanan yansıtıcı düşünme olarak da görür(Akt: Nottingham, 1998, s.74).

Nottingham 1977’de eleştirel düşünmeyi, disipline edilmiş düşünme olarak açıklar (Nottingham, 1998, s.75). Dewey “kendi temel prensiplerini kritik bir incelemeye tabi tutmayan her teori ve uygulama dogmatiktir” demektedir (Dewey, 1966, s.14).

Eleştirel düşünme kişinin neye inandığı ve bu inanç üzerine neler yapması gerektiğine akılcı şekilde kararlaştırmasıdır. Eleştirel düşünmenin sınıf ortamında uygulanması için öğretmenin, programı sürdürmesinin yanı sıra kendi inisiyatifi de kullanarak öğretim plancısı görevini üstüne almıştır. Dersin tasarlanmasından değerlendirilmesine kadar öğrencileri her anlamda geliştirecek aktivitelere yer vermelidir. Olumlu bir sınıf ortamı oluşturarak tüm alanlarda öğrencinin kendini anlatmasına yardımcı olacaktır. Sadece öğrencinin kendini sözlü olarak ifade etmesi eleştirel düşünmenin gelişmesi anlamına gelmez. Eleştirel düşünmenin gelişmesi bir resim, yazı ve proje vb. şeklinde de öğrenci tarafından gösterilebilir.

Dünyayı etkileyen dahilerin, resim çizerek, proje sunarak ve günlük tutarak eleştirel gözle çevrelerine baktıklarını da bilmekteyiz. Yansıtıcı düşünen öğretmenden birinci olarak beklenen aksiyon, öğrencisinin becerilerinin ne olduğunu bilmesi, farkında olmasıdır. Her öğrenciyi tek tek değerlendirerek yaratıcılık özelliklerini ortaya çıkarmalıdır. Örneğin sözlü bir şekilde kendini anlatamayan öğrencilerin, yazılı şekilde kendilerini ifade etmelerine imkân tanınmalıdır. Sınıfta yapılan tartışmalarıda, öğretmenler öğrencilerin doğru kararlar vermesi ve kişisel deneyimleri hakkında ilişkiler kurmasına fırsat tanır. Sınıf tartışmaları esnasında öğretmen üzerinde konuşulabilecek açık uçlu sorular sorarak öğrencilerin eleştirel düşünmesini ve bulduğu fikirler ile kararı benimsemesini sağlamalıdır. Sınıfta öğrencilerin fikirlerini tartışması kısa sürmeyebilir ve zaman alabilir. Öğretmen hedefinden çıkan

tartışmaları yönetebilir ve yoluna koyabilir. Öğretmenler öğrencilere şu soruları sorarak eleştirel düşünme yeteneklerini hareketlendirebilir;

- Bu tür bir durumda ne yapmak istersiniz?
- hayatınızda bu bilgiyle ne yapacaksınız?
- Bu bilgi inanç sisteminize ne tür bir etkiye bulunur? (Smith, 1991, s.5).

Öğrencinin eleştirel düşünceyi öğrenmesi, öğretmenin bu konuda eğitilmiş ise gerçekleşebilir. Eleştirel düşünceyi anlayan öğretmen, öğrencilerinin okuma alışkanlığı kazanması için farklı etkinlikler arayışına girer. Sınıf içinde öğrencinin cevabı doğru olmasa bile kendisini anlatmasına fırsat vermelidir. Öğretmenler sınıfında eleştirel düşünceyi uygulamak istiyorsa daha önceki günlerde derslerine hazırlık yapmalıdır. Eğer sınıfta eleştirel düşünme uygulanamıyorsa yazılı veya sözlü kendini açıklayamayan öğrenciler yetiştirilir. Toplumda metinlerden ve konuşmalardan anlam çıkarma yeteneği olmayan bireyler ile karşılaşırız (Demirci, 2000, s.5).

Eleştirel düşünmenin iki farklı disiplin tarafından incelendiği görülmektedir. Felsefi bakış açısına göre, eleştirel düşünme, iyi düşünmenin tanımı, insan düşüncesinin rasyonel yönü ve dünyayı anlamada makul ve adil olmak için gerekli olan entelektüel özellikler olarak ele alınmaktadır. Psikologlar ise, eleştirel düşünmeyi ilk olarak üst düzey düşünme becerileri olarak düşünmektedirler. Doğru öğrenme ve öğretim süreçleri üzerinde durmaktadırlar (Ten Dam ve Volman, 2004; Hagelskamp, 2000'den akt., Koç, 2011, s.3). Modern eleştirel düşünme geleneğinin babası olarak görülen Dewey, eleştirel düşünmeyi yansıtıcı düşünme kavramını ile birlikte yorumlamış ve tanımlamıştır: Bir inanç ya da bilgi üstünde, onu destekleyen nedenler ve eğilimli olduğu neticeler ışığında etkin, sürekli ve dikkatli düşünmedir. Özden (2005, s.160) eleştirel düşünmeyi, kendi düşüncelerimiz ve iki tarafli etkilerin olduğu kişilerin düşüncelerini gözardı etmeden kendimizi, etrafımızda gerçekleşen olayları, durumları ve düşünceleri anlamayı amaçlayan etkin ve organize edilmiş zihinsel bir süreç olarak açıklamıştır (akt. Turan, 2014). Glaser, eleştirel düşünmeyi, (1) birinin tecrübe alanı dâhilinde, sorunların ve konuların mantıklı bir yolla ele alınması eğilimi; (2) mantıklı soruşturma ve akıl yürütme teknikleri bilgisi; ve (3) bu yöntemlere başvurmada kullanılan bazı kazanımlar olarak tanımlamaktadır (Fisher, 2001'den akt. Koç, 2011, s.4). Lipmann'a (1988) göre düşünme ile eleştirel düşünme arasındaki temel farklardan önemlileri düşünmede "tahmin etme" varken eleştirel düşünmede "yordama"; düşünmede "ilişkileri anlama" varken eleştirel düşünmede "ilişkiler arasındaki ilişkileri fark etme" vardır (akt. Yağcı, 2008, s.35).

Eleştirel düşünmenin önemli olduğunun öne sürülmesinin başka bir sebebi ise öğrenme sürecini daha düşündürücü bir duruma getirmesi ve daha tatmin edici neticelere ulaşılmasını sağlamasıdır. Bunun sebebi ise öğrencilerin eleştirel düşünmede etkin katılımcılar olmalarıdır.

Eleştirel düşünme sürecindeki beceriler arasında şunlar bulunmaktadır:

1. Öne sürülen iddialar ve doğruluğu kanıtlanmış gerçekler arasındaki ayrımları yakalayabilme,
2. Edinilen bilgilere ilişkin kaynakların güvenli olup olmadıklarını sorgulayabilme,
3. İlgisi bulunmayan bilgileri kanıtlardan ayıklayabilme,
4. Ön yargı ve bilimsel yanlışları farkedebilme,
5. Tutarlı olmayan yargıları anlayabilme,
6. Etkili soru sorma kabiliyetinin olması,
7. Sözlü ve yazılı dili etkin kullanabilme,
8. Kişinin kendi fikirlerinin farkında olduğu üst bilişe sahip olma.

Bu yetiler eleştirel düşünme eğitiminin temelleridir (Kökdemir, 2000):

Beyer'in (1988) belirlediği ana eleştirel düşünme becerileri ise şu şekilde sıralanabilir:

1. Kanıtlanabilir gerçekler ile değer iddialarının farklarını anlayabilme,
2. İlişkisi bulunan bilgi, önerme ve sebeplerle, hiçbir ilgisi olmayanları birbirinden ayırt edebilme,
3. Bir düşüncenin doğruluğunu tayin edebilme,
4. Bir kaynağın güvenilirliğini farkedebilme,
5. Belirsiz önerme ve tartışmaları açıklayabilme,
6. Doğru bir şekilde açıklanmış varsayımları tanımlayabilme,
7. Önyargıların farkında olma,
8. Mantıksal yanlışları tanımlayabilme,
9. Mantık yürütme işleminde mantıksal tutarsızlıkları fark edebilme,
10. Herhangi bir önerme ya da tartışmanın gücünü tayin edebilme.

2.4.1.2.Problem Çözme

Eğitim alan çalışmaları incelendiğinde problem çözmeyi bilim adamlarının bazen başka bir düşünme türü ya da düşünmenin zenginleşmesini sağlayan metot olarak gördükleri bilinmektedir. Problem çözme, öğrencilerin bir problemle karşı karşıya kaldıklarında takip edecekleri ve tercih edecekleri yolları gösterir. Herhangi bir belirsizlik oluştuğunda başvurulacak ana kaynaktır. Yani bilinenden bilinmeyi ayırt etmek için sistematik ve

analitik olarak yapılan zihinsel bir faaliyettir. Bu zihinsel faaliyete sebep olan problem çözmenin bir strateji mi yoksa bir metot mu olduğu mevzusunda tartışmalar vardır (Semerci, 1999, s.33).

Dewey'in 1910'da açıkladığı biçimiyle düşünme, problem çözmeye dayalı bir eğitimsel araştırma metodudur. Ana düşünce, kişinin karşı karşıya kaldığı ve bilimsel yöntem yönünde çözdüğü problemleri ihtiva eder. Dewey' in problem çözme metodu veya bütünsel düşünme davranışı beş aşamada oluşur;

1. Problematik hal,
2. Problemi tarif etmek,
3. Problemi tenvir etmek,
4. Kesinlik içermeyen hipotezler oluşturmak,
5. Seçilen bir hipotezin denenerek teste tabi tutulması.

Problem çözmenin ilk aşaması olan olan problematik durum, kişinin tarif edilmemiş, belirsiz bir durumla karşılaşp şaşırdığı durumdur. Problemin tanımlanmasında; birey problemli durumun farkeder ve bu durumu tarif eder. Problemi aydınlatmak; problemli durumun içeriklerini analiz etmek, dikkatlice araştırmak, kontrolünü sağlamak, denetlemek, tüm olarak üzerinde çalışmak gibi olguları içerir. Bu üçüncü aşamada, güçlüğü çözmeye yarayacak vasıta ve fikirler bulunarak problem sistemli bir şekilde çözülmeye çalışılır. Kesinliği bulunmayan hipotezler ortaya koymak; birey bu aşamada, problemin halledilmesinde araç vazifesi sayılacak bir çok genelleme ve karara ulaşır. Bu süre içinde bireyin geleceğe yönelik, muhtemel olacak sonuçlar üzerine tespit ettiği zihinsel bulgular ortaya çıkar. Hipotezlerin sonucunda birey, problemi ortadan kaldırabilecek, beklenen sonuçlara götürecek önemli olasılıklara dayanan kesin olmayan çözümlere ulaşır. Seçilen bir hipotezin denenerek test edilmesi; bu önemli bir evre olup, hipotezler test edilip problem çözülmüş ve istenen sonuçlara varılmışsa, birey başka bir problemle karşılaşınca kadar tekrar eski davranışına devam eder. Eğer problem olduğu gibi duruyorsa, başka bir hipoteze ihtiyaç duyar (akt: Gutek, 2001, s.107).

Problem kavramı ile ilgili tanımlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan mühim sonuçlardan birisi sorunun insan zihnini karıştıran bir öge olmasıdır. Bu açıdan incelendiğinde bir durumun problem teşkil etmesi için daha önceden hiç karşı karşıya kalınmamış bir durum olması gerekmektedir. Bu sebeple bazı insanlar için sorun olarak görülen durumlar bazı insanlar içinse problem olmayabilir. Çözüm stratejisi olması gereken bir durum ile karşı

karşıya gelindiğinde, kişi durumu görmekte fakat çözüm stratejisi o an zihninde belirlemiyorsa o durumda ortada bir problem bulunduğu söylenebilir (Yenilmez, 2010, s.125).

Öğrenme öğretme sürecinde yansıtıcı öğretmen soruları çözmeyi bir araştırmacı edası ile kullanmalıdır. Problem çözmeye dayalı öğrenmenin yararları aşağıda şu şekilde sıralanmıştır;

1. Öğrencilerin motivasyonlarını yükseltir.
2. Öğrencilerin öğrenmelerini gerçek hayatla ilişkili hale getirir.
3. Öğrencilerin yüksek veya ileri seviyede düşünmelerini sağlar.
4. Öğrencilerin öğrenme sürecinde samimi olmalarını temin eder.
5. Öğrencileri öğrenmeye istekli hale getirir.
6. Öğrenciler arasındaki birlikteliği güçlendirir (Saban, 2002, s.219-220) .

2.4.1.3. Yaratıcı Düşünme

Yaratıcılık, eş ve zıt anlamları birarada düşünmeyi gerektirir. Yaratıcılık, verileri mantıklı bir şekilde düzenleme, katı olmayan yaklaşımlar ile birlikte problemi çözme ve ortaya orjinal bir ürün çıkarmadır. Torrance, yaratıcılığı, problemlere, arızalara, bilgi eksikliklerine, kayıp unsurlara, ahenksizliğe karşı duyarlı olma; güçlüğü tanıma, çözüm yöntemleri arama, tahminlerde bulunma veya yeni hipotezler üretme, bunları farklılaştırma, tekrar deneme ve sonuçları irdeleme şeklinde açıklamıştır (Torrance, 1962; akt., Sungur 1997, s.14).

Saban (2002: 120) yaratıcılığın kişinin sahip olduğu kalıplardan çıkması, statükoyu istintak etmesi veya başka olma cesaretini göstermesi manasına geldiğini söylemektedir. Wakefield (1992)'e göre ise yaratıcılık, kişinin bireysel fikirlerini ve becerilerini kullanarak problemleri tarif etmesi ve çözümü ile ilgili anlamlı yanıtlar oluşturmaktır. Mott'a göre yaratıcılık, insanda ortaya çıkman ve saklı kalan bütün yetenekleri ihya etme, bunula birlikte yeni fikirler türetme, şekillendirme ve keşfetme gücüdür. Ayrıca yaratıcılık, çok merak etme, şaşırtıcı olabilme, başkalarının fark edemedikleri konuları görme ve diğerlerinden başka tepkiler verebilme becerilerini içerir (Öncü, 1989).

Yenilmez ve Yolcu'ya (2007) göre yaratıcı düşünme; buluşçu, yenilik arayan ya da eski sorunlara yeni neticeler bulan ve orijinal fikirlerin oluşmasını sağlayan bir düşünce şeklidir. Bilgi çağında, yaratıcı düşünme bilgi üretilen bir toplumda yaşam bulması ve geliştirilmesi beklenen bir kavramdır. Yaratıcı düşünme özgürdür, hareket halindedir, üretkenliğin olduğu bir süreçtir. Farklı yönlerden bakmak, birden fazla seçenekli çözüm yolları bulmak gerekir.

Yaratıcılık alanında önemli çalışmalarıyla bilinen Torrance ve Guilford yaratıcı düşünürlerin kendi fikirlerinin yanında bazı unsurlarında olması gerektiğini söylemekte ve bu unsurları şu şekilde açıklamaktadırlar (Gartenhaus, 2000):

Akıcılık: Üretilen uygun düşünce sayısı ya da problem için birçok çözüm yolları geliştirme yeteneğidir. Duman'a (2007) göre ise akıcılık, bilginin hemen hızlı ve akıcı bir yolla üretilip kullanılmasıdır.

Esneklik: Farklı kategorilere giren düşünce üretme becerisi ya da sorunları çözmede yaklaşımları farklılaştırma, Kazancı'ya (1989) göre ise esneklik, zihinsel bakımdan esneklik, düşünmeye olumlu yönde etki eden önemli unsurlardan birisidir.

Özgünlük: Eşine rastlanmayan, farklı, akıllı düşünceler bulma becerisi ya da farklı özgün çözümler getirme yeteneğidir. Üstündağ'a (2005) göre ise özgünlük, daha önce konuşulmamış olanı söyleme ve daha önce bulunmamış yanıtlar üretme olarak açıklanmaktadır.

Zenginleştirme: Düşünceyi tamamlayarak geliştirme, detaylara girebilme, cevaplar ekleme becerisi şeklinde açıklanabilir.

Fisher'da (1995) benzer olarak yaratıcılığın, akıcılık, esneklik, özgünlük ve ayrıntılama olmak dört farklı tarafının olduğunu belirtmektedir. Akıcılık zihinde saklanan bilgilerin ihtiyaç duyulduğu takdirde hızlı ve akıcı bir şekilde kullanılmasıdır. Esneklik ise bir problem ilşe karşı karşıya kalındığında kalıpların dışına çıkıp, kendin olarak bireysel düşünmeyi ifade etmektedir. Özgünlük, sorunu alışagelmış ya da bilindik olmayan bir yöntemle çözmektir. Ayrıntılama ise; bir uyarıcıya yeni ilaveler yaparak onu geliştirme işini yapmaktır.

Yıldırım'a (1998) göre, yaratıcı düşünmenin gelişmesi için ihtiyaç duyulan tutumlar şu şekilde sıralanabilir:

- a. Toplumdan başka olmayı göze alabilme,
- b. Hızlı karar vermeme,
- c. Katı bir şekilde düşünmeme,
- d. Akıl yürütme konusunda çabuk olma,
- e. Konuya hemen odaklanabilme,
- f. Özgüveninin yüksek olması,
- g. Mükemmel olma konusunda ısrarcı olmama,
- h. Her şeyi doğru ve yanlış perspektifinde görmeme,
- i. Mizah duygusunun olması,
- j. Hayal gücüne sahip olma.

Bu tutumların yanında yaratıcılık için bazı yetenekler de gerekmektedir. Perkins'e (1991) göre bu yetenekler şu şekilde sıralanabilir:

- Yoğun bir çaba ve istek yaratıcılık için gereklidir. Hayal ve esin kaynağı ile birlikte istek ve çabanın olması yaratıcılık için gereklidir.
- Yaratıcılık dışsal güdülenmeden çok içsel güdülenme gerektirir. Dışsal uyarıcı ve ödüllerin başarı üzerindeki etkisi içsel güdülenmeye oranla daha az ve geçicidir.
- Yaratıcılık düşüncelerin yeniden zihinde biçimlenmesini gerektirir. Yaratıcı ürünler çoğunlukla hiçbir yerde görülmemiş ilişkilerin oluşturulması ve tekrar kurulmasıyla oluşur.
- Yaratıcılık bazen çok fazla çalışmaların sonunda, zihnin rahat olduğu bir zamanda oluşabilir.
- Yaratıcılık zihnin ortasında değil çok uç kısımda çalışmaya ihtiyaç duyar. Başka bir deyişle, zihnin çözümüne alışkın olmadığı ve zor baş edebileceği sorunlar çoğunlukla yaratıcılığı doğurur. Tersine çözümü güç olmayan ya da kolay ve olası olan problemler yaratıcılığın gelişimine katkı sağlamaz.

Guilford (1950, akt. Sünbül, 2000) ise yaratıcı düşünmenin gelişmesi için gerekli olan yedi temel yeteneğin üzerinde durmuştur. Bunlar:

1. Sorun ve sorun olduğu anlara duyarlılık gösterme,
2. Fikirlerde akıcılık gösterebilme ya da diğer bir deyişle çok sayıda gerekli fikir yürütebilme,
3. Daha önce görülmemiş; orjinal fakat kullanışlı fikirler üretebilme,
4. Bir fikirden diğer bir fikre kolaylıkla geçebilme,
5. Sentez becerisine sahip olma,
6. Girift ilişkileri kontrol edebilme,
7. Yorumlama yapabilmidir.

Yaratıcı düşünme dönemi ile ilişkili en yalın açıklamayı getiren model Wallas'ın 1926'da oluşturduğu yöntemidir. Wallas'ın bu modeli dört evreden oluşmaktadır. Bunlar; Hazırlık aşaması: Hazırlık sürecinde, problem, ihtiyaç veya gerçekleştirilmek istenen olaya karar verilir, açıklanır. Çözüm ya da ihtiyaçlar için bilgi ve materyaller toplanır daha sonra bunlar çözümün geçerliliği ve işlerliği açısından ölçütler ile değerlendirilir.

Kuluçka aşaması: Kuluçka döneminde, problemden çıkarak geriye doğru gidilir, problem zihin irdelemesine, incelemesine tabi tutulur. Bu süreçte hazırlık aşamasındaki gibi çok kısa bir zaman sürebileceği gibi, çok uzun zamanlarda sürebilir.

Aydınlanma aşaması: Aydınlanma sürecinde düşünceler yaratıcılığa dayanak olmak üzere zihinden doğarlar. Bu düşünceler, netice ya da ürünün parçaları olabileceği gibi neticede olabilirler. Bağlamın bütünü, her iki pozisyonda da bir bölümden veya bütün olarak görülür. Bu aşama genellikle anlıktır, geniş bir içgörüler zenginliği içinde gelişim gösterir, zaman için kısıtlama yoktur, birkaç dakika ya da birkaç saat sürebilir. Düşünceler, sözel olmadan formüle edilmiş ve çoğunlukla bir “hah!” ünlemi ile gözlemlenmiştir. Archimedes’in hikâyesi bu konuya en güzel örneklerdendir.

Gerçekleşme-Doğrulama aşaması: Bu süreçte, aydınlanma aşamasında oluşan sonucun ya da ürünün ihtiyaçları karşılayıp karşılamayacağını, hazırlık aşamasında belirlenmiş ölçülere uygun olup olmadığının anlaşılması ve gösterilmesi için oluşan sıralı bir çok eylemi ihtiva eder. birden ortaya çıkan yeni düşünce sorun durumuna uygulanır. Problemi çözmediği anlaşılırsa süreç yeniden başlatılır ya da küçük oynamalar yapılarak çözüme ulaşılır(Tarman, 1999).

Bunun yanında yaratıcı bireyde bulunması lazım olan özellikleri Stein tarafından 1968 yılında ortaya atılmıştır (Akt: Yavuz, 1989). Buna göre yaratıcı kişi:

1. Konuda uzmandır.
2. Merak hissi vardır.
3. Kendini öldürme ihtiyacı içerisinde durmaktadır.
4. Liderdir, kişisel girişimlerde bulunur.
5. Geleneklere bağlı değildir ve umursamazdır.
6. Hislerinde süreklilik, iş yapma becerisi ve sevgisi bulunmaktadır.
7. Sabırlı bir yapıya sahiptir.
8. Yüksek üretim gücü ve bir işi bitirme becerisine sahiptir.
9. Bağımlı değildir ve özerktir.
10. Yapıcı ve eleştirici olmasında kaynaklı, mutlu değildir ve tatmin edilmemiştir.
11. Bilgisi yaygın, farklı ilgi odakları bulunan, çok yönlü bir bireydir.
12. Canlı ve coşkuludur. Ayrıca duygu ve heyecanlara açıktır,
13. Yargıları ve yönelimleri estetiğe doğru kaymaktadır.
14. Ekonomik değerlere önemsenmez.
15. İnsanlar arasındaki iletişimlerle çok ilgilenmez, içe dönük olduğu kadar sosyal değerlerden etkilenmez.
16. “Kadını” ilgiler olarak nitelendirilen konularda daha özgür deyimler kullanır. Ayrıca erkekçe saldırganlıktan da mahrumdur.
17. Duygusal açıdan durulmamıştır, bunun yanı sıra istikrarsızlığını doğru bir biçimde kullanabilir.
18. Kendini yaratıcı olarak görür.
19. Önsezilidir. Empati duygusu geliştirmiştir.

20. Kendini neredeyse hiç eleştirmez. Ayrıca olumlu olmayan ve alçaltıcı sıfatlar kullanma eğilimi yoktur.
21. Diğer bireyleri etkilemektedir.

2.4.1.4.Üstbilişsel Düşünme

Biliş (cognition); öğrenme, problem çözme, geleceği planlama gibi girift zihinsel dönemlerin genel tanımıdır. Düşünme, yargılama, karar alma, problem çözüme kavuşturma, kavramlaştırma becerisi, dil yeteneği gibi ileri derecede zihinsel süreçler ve daha basit olduğu bilinen dikkat, algı, bellek gibi süreçler bilişsel süreçlerin içerisinde. kişinin ne bildiğinin farkında olması yani sahip olduğu bilgisinin bilincinde olması ise üst biliş etkinliği olarak düşünülmektedir. Biliş üstü (metacognition) yetenek bireyin öğrenme etkinliklerini kontrol ederek o günün şartlarında yeni düzenlemeleri için ihtiyaç duyulan izleksel bilgiyi içerisine alır. Bu sebeple bilişüstü yetenekler; vazifeyi yönlendirme, tasarlama, kontrol etme, yansıtma ve ortaya çıkarma gibi yeteneklerdir (Emer, 2007, s.11).

İlk olarak Flavell (1985) tarafından kullanılan üst biliş olgusu, kişinin algılama, anımsama ve düşünmesinde yer bulan zihinsel aktivitelerini bilmesi ve bunları kontrol etmesi olarak açıklanmaktadır (Hacker ve Dunlosky, 2003). Üstbilişsel davranışın temel noktası, bireyin bireysel düşünmesini ve öğrenmesini bilmesi ve farkında olması olayıdır. Üstbiliş bireysel düşünme davranışını bilmesi ve onu kontrol altında tutmasıdır (Fogarty, 1994). Flavell'e göre, bireyin bilişsel süreçleri konusundaki bilgisi ve bu bilginin bilissel süreçleri kontrol altında tutmak için uygulaması olarak açıklanmıştır. Butterfield, Albertson ve Johnston'a (1995) göre üst biliş, bilişi etkileyen unsurların anlaşılması ve küçük modeller beraberinde bilişin gözlemlenerek kontrol edilmesi; Sternberg'e (1988) göre, kişinin sorunu çözmesinde tasarlama, izleme ve yorumlamasını kullandığı ileri düzeyde bir yönetsel dönem; King (1990), öğrencilerin bireysel düşünme yollarını izleme, karmaşık karar verme, düşünceler arasındaki ilişkileri belirleme, bilgilerini eleştirel şekilde fikir edinmeyi düşünmüş olmaları gerektiğini söylemektedir (Akt. Çetinkaya ve Erkin, 2002). Reeve ve Brown'a (1985) göre ise, kişinin kendi bilişsel vetiresini kontrol edebilme ve yönlendirebilme becerisi; Shanahan'a (1992) göre, bilişsel etkinliklerin bilinmesi ve kontrol edilmesi olarak açıklamaktadır (Özsoy, 2008, s.715).

Açıklamalardan yola çıkarak üstbilişsel düşünmenin benzer özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Bireyin kendi düşünmesini bilmesi,
2. Bireyin kendi düşüncelerinin farkında olması,

3. Bireyin bilişsel yollarını etkin biçimde izlemesi,
4. Bireyin daha çok öğrenmesi için bilişsel yolları düzenleme işidir.

(Middlefehledr ve Grotzer, 2003; akt., Bağ, Usak ve Caner, 2006, s.252).

Üstbiliş çok önem taşımaktadır çünkü öğrenmeye, bilmeye, akılda tutmaya ve öğrenilen şeyin yapılmasına etki eder. Ayrıca bunlar öğrenme verimliliğine, eleştirel düşünmesine ve sorunu çözmesine de etki eder. Üstbilişsel farkındalık akıl yürütme ve öğrenme süreçleri ve çıkan ürünün üzerinde hakimiyete sahip olmayı mümkün kılar (Hartman, 1998).

Drmrod'a (1990) göre üstbilişsel düşünme becerisi var olan bir öğrencinin aşağıdaki tutumları göstermesi beklenir:

1. Bireysel öğrenme sürecini, zihninin ve hangi öğrenme vazifelerinin tamamlanması gerektiğini bilme,
2. Hangi öğrenme metodunun etkili, hangi metodun ise etkisiz olduğunun farkında olma,
3. Karşı karşıya kaldığı bir görev için başarılı olacağını bildiği bir program hazırlama,
4. Öğrenme stratejilerini aktif şekilde kullanma,
5. O anki öğrenme durumu takip edebilme, bilgiyi olması gereken şekilde öğrenip öğrenmediğini bilme,
6. Önceden öğrenilmiş bilginin yeniden çağırılması için doğru yöntemleri bilme.

Yansıtıcı bir düşünür olmanın temel şartı üstbilişe sahip olmaktır. Öğretmen adayları düşünmelerinde yansıtıcı oldukları zaman, kendi düşünmelerinin, akıl yürütmelerinin ve karar alma süreçlerini bilir, bu da üstbilişin bir göstergesi olarak karşımıza çıkar (Weber, 2013).

2.4.1.5. Yansıtıcı Düşünme

Bundan 200 yıl önce Vilhelm von Humboldt öğrenmenin yanında nasıl öğrenildiğinin öğrenilmesi kavramını dile getirerek “yansıtıcı öğrenme” olgusunu ilk kullanan kişi olmuştur (Fichtner, 2005). Fakat yansıtma, başlangıç noktasını John Dewey'in (1933) yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımından almıştır. Dewey 'e göre (1933) yansıtıcı düşünme, bilgi ve inançların birbirinden ayrılmadığı, iki olgunun ilişkili olarak fikirlerin nedenleme yaparak dizilen etkin ve bilerek yapılan bir süreçtir.

Body ve Fales (1983) deneyimi anlamlı hale getirerek tanımladığımız bir süreç (geçmiş veya mevcut) içinde kendi tarafından ve kendi ile ilişkili olarak dünyasını yaratmasına yansıtma denir. (kendiliğinden).

Lee (2005) yansıtıcı düşünmeyi; anımsama (bir kişinin deneyimlerine duruma göre yeniden başvurmaya dayanır), akla yatkın hale getirme (tecrübeleri arasında ilişki kurma), ve yansıtma (kişiler değişme ve gelecekte gelişme amacıyla tecrübelerini kullanır) bölümlerinden meydana gelen aşamalı bir süreç olarak açıklanmıştır.

Taggart ve Wilson (2005) yansıtıcı düşünme, eğitim ile alakalı konularda bilgi temelli ve akılcı kararlar alma sonrasında ise bunların neticelerini yorumlama sürecidir.

Norton (1992) , yansıtıcı düşünme, eğitim aktivitelerinin sebepleri, metotları, materyalleri ve neticeleri konusunda sorgulamadır.

Ünver (2003) yansıtıcı düşünme, bireyin öğretme ya da öğrenme metodu ve seviyesine ilişkin olumlu olan veya olmayan durumları göstermeye ve problemleri çözmeye ilişkin düşünme sürecidir.

Ünver'e (2003, s.3) göre, Dewey yansıtıcı düşünmenin anlamını dört boyutta ortaya koymuştur:

1. Yansıtıcı düşünmede görüşler sadece yalın bir şekilde sıralanmaz; fikirler arasında anlamlı ilişkilere dayanan bir sıralama bulunmaktadır. Bir görüş ondan önce var olan bir görüşe dayanır ve sonrasında oluşacak bir görüşün doğru olup olmayacağına karar verir.
2. Yansıtıcı düşünmede olanlar ve olaylara ilişkin duygu ve inançlara bakılır. Yansıtıcı düşünme, duyguları iyi bir konuma getirme ve gelişmeyi hedefler.
3. Yansıtıcı düşünme, inancı bir takım temellere dayandırır. Fark edilen ya da düşünülen durumlar akla yatkın olarak uygun olup olmama şartına göre kabul edilir veya ret yer.
4. Yansıtıcı düşünme bir inancın doğası, şartları ve temelleri ile alakalı bilinçli bir araştırmayı gerekli kılar.

Moon (2004) yansıtma bir hedefi yapmak ya da beklenen bir neticeye ulaşmak adına kullanabildiğimiz, bir düşünme şekli gibi bir zihinsel süreçtir.

Loughran (1996) bireyin düşünce ve fiillerinin hedefli ve bilinerek bir sorgulama fiili olan yansıtma aracılığı ile düşünceye dayalı ve doğru bir tepkinin teste tabi tutulması için algılanan bir sorun incelenir.

Hatton ve Smith (1995) de yansıtma, ana kaynakta yatan inanç ve bilgileri dikkate alan birbirleri ile bağlantılı fikirlerinin dizilimlerini içeren aktif ve kasıtlı bilişsel bir süreç olarak görülebilir, yansıtıcı düşünme ise genellikle mümkün çözümlere ulaşılmadan önce şüphe ve karmaşıklığa izin veren kolay problemleri ele alır olarak anlatmıştır

Campbell ve Campbell-Jones (2002, s.134, akt., Taggart ve Wilson 2005, s.2) yansıtıcı düşünmeyi kişinin deneyim, inanç ve algılarını açığa çıkaran bir içsel konuşma olarak açıklar.

Osterman ve Kottkamp (1993, s.183), yansıtmayı “kişinin gelecekte daha iyi eylemlerde bulunması için seçim ve karar vermesini geliştirme amaçlı (dışarıdan bir gözlemci gibi) eylemlerinde farkındalık ve analitik bakış açısı uygulama döngüsü” olarak açıklar.

Yukarıdaki açıklamalara dayanarak; yansıtıcı düşünme, bireyin deneyimini, inancını, algılarını, tutumlarını ve gözlemledikleri üzerinden farkındalık oluşturup, onları sentezleyerek olumlu davranışlara çevirmeye çalışıp eleştirel bir biçimde yorumlama yapıp bireyin kendisine bir davranış hazırlama sürecidir.

John Dewey’in Yansıtıcı Düşünme Görüşü

Dewey, düşüncelerini, insan topluluğunun gereksinimleri, toplumun gelişimi ve bireyin topluma uyumu noktalarına değinmiştir. Bu nedenle onun pragmatizmi, bilgi ile etkinlik arasında devamlılık, bilerek eylem yapmak arasında sıkı bir bağlılık düşüncesini içerir (Peters, 1952).

Dewey, yansıtıcı düşünmeyi herhangi bir bilgiyi ve onun hedeflediği neticelere ulaşmayı bekleyen bir bilgiyi aktif, devamlı ve dikkatli bir şekilde düşünme olarak açıklamaktadır (Köksal ve Demirel, 2008).

Dewey’in “Nasıl düşünürüz?” (How We Think, 1933) adlı eserinde ilk defa karşımıza çıkan yansıtıcı düşünme olgusunu ve öğretme kavramı üzerine fikirleri şöyledir: “Her şey değişir, hiçbir şey aynı kalmaz. Zaman değişiyor, insanlar değişiyor, her şey değişiyor... ve siz yansıtıcı bir öğretmen değilseniz, onlarla birlikte değişemezsiniz. Ve değişmiyorsanız etkili olamayacaksınız. Bu değişikliklere hazır ve uymaya istekli olmak zorundasınız”. özetle Dewey yansıtmanın doğasını değerlendirip nasıl meydana geldiği üzerine durmaktadır (Moon, 1999).

Dewey (1933), yansıtmanın meydana gelmesi için bireyde olması gereken nitelikleri de açık fikirlilik, tam isteklilik ve sorumluluk olarak açıklamaktadır:

Açık fikirlilik, probleme değişik ve yeni açılardan bakabilme becerisidir. Açık fikirli olmak farklı düşüncede olduğu bir konuya karşı etkin bir dinleyici olmayı, diğer kişileri dinlemeye hazır olmayı ve inançlarının yanlış olabileceğini anlamayı gerektirir.

Tam isteklilik, bir kavramı tamamıyla dâhil olunduğunda karşımıza çıkar. Birçok fikri ve düşünceyi tecrübe etmekle bütünleşir.

Sorumluluk, kişinin eylemlerinin sonucunu göze almasıdır. Nedeni bilmeye, öğrenilendeki manayı aramaya olan gereksinimdir.

Dewey'e (1933) göre, yansıtıcı düşünme bir eğitimsel hedef doğrultusunda olmalıdır. Düşünme becerisi çok önemlidir; bu beceri insanları hayvanlardan ayırt edici özellik olarak kabul görmektedir. Fakat düşünmenin niçin ve neden önemli olduğu ile alakalı bilindik fikirler belirli olmadığından, yansıtıcı düşünmenin kapsadığı değerleri net bir şekilde ortaya koymak önemlidir. Temelde, içgüdüsel ve rutin eylemden özgür kılar. Düşünme, öngörü ile eylemlerimizi yönlendirmemizi sağlar ve farkında olduğumuz olabilecek sonuçlar ya da hedefler doğrultusunda tasarı yapmamızı sağlar. Gelecek amaçlara ulaşmamız için bilinçli bir şekilde bilerek hareket etmemizi sağlar. Takip edilebilecek olan değişik yolların olabilecek neticelerini ortaya koyarak, hareketi gerçekleştirmek üzere olduğumuzda ne ile yüz yüze olduğumuzu fark etmemizi sağlar. Kör, içten gelen hareketi mantıklı bir harekete dönüştürür.

Dewey'e göre yansıtıcı düşünmede nedenleri sağlam temellere dayanan bilinçli ve gönüllü bir çaba vardır ve mevcut problemlere değişik açılardan bakarak çözümler geliştirmek, çözümleri sürekli olarak sorgulamak, yapılanları gerekçelendirmek, mevcut bilgileri değerlendirmek ve süreçleri bir aynadan bakarcasına yansıtmak gerekir (Kıvılcım, 2012).

Dewey (1997) yansıtıcı düşünme kavramını dört madde de açıklamıştır.

- a) Yansıtıcı düşünmede görüşler yalnızca basit bir biçimde sıralanmaz; görüşler arasında anlamlı ilişkilere dayanan bir ardışıklık vardır. Bir görüş kendisinden önceki görüşe dayanır ve kendisinden sonraki görüşün uygunluğuna karar verir.
- b) Yansıtıcı düşünmede olgular ve olaylara ilişkin duygu ve inançlar üzerinde durulur. Yansıtıcı düşünme, duyguları olumlu duruma getirme ve geliştirmeyi amaçlar.
- c) Algılanılan ya da düşünülen durumlar mantıksal olarak uygun olup olmama koşuluna göre kabul ya da reddedilir.
- d) Yansıtıcı düşünme bir inancın doğasına, koşullarına ve temellerine ilişkin bilinçli bir araştırma yapmayı gerektirir.

Her yansıtıcı faaliyette yer alan belli alt süreçler şunlardır: (a) kafa karışıklığı, duraksama, şüphe; (b) önerilen inancı destekleyen ya da geçersiz kılan daha fazla gerçeğe ışık tutma yönünde yapılacak araştırma ya da sorgulamadır (Dewey, 1997).

Dewey'e göre öğrenme süreci içinde yer alan yansıtıcı düşünme, gerçek bir yaşantı ortamında, gerçek bir problem ile ilgili ihtiyaç duyulan gözlemler ve toplanan bilgiler doğrultusunda çözüm önerilerinin ortaya konması ve geçerliklerini kanıtlamak için onları uygulamayla test etmektir (Ünver, 2003).

Dewey, yansıtıcı düşünmenin beş safhasını şöyle açıklamıştır:

1. İçinde zihnin olası bir çözüme doğru sıçrama yaptığı öneriler;
2. Çözümlemesi gereken ya da cevabı bulunması gereken bir problem bağlamında yaşanan güçlük ya da karmaşıklığın algılanması;
3. Gerçekçi materyallerin toplanması için gözlemleri başlatmak ve yöneltmek ve diğer operasyonları başlatmak için önderlik eden bir fikir ya da hipotez olarak bir öneriyi kullanmak;
4. Bir fikrin veya varsayımın zihinsel olarak detaylandırılması
5. Açık ya da hayali eylem vasıtası ile hipotezin test edilmesidir (Dewey, 1933).

Yansıtıcı düşünmenin genel amacı, bir durumu, bir olayı ya da bir bilgiyi anlamak ve var olan sorunu daha iyi çözmektir. Yansıtıcı düşünme iddia, problem, hipotez, muhakeme ve test etme aşamalarından oluşur. Öğrencinin tam olarak yansıtıcı düşünebilmesi için aşağıda var olan aşamaları verilen sırada takip etmesi gerekmektedir. Bu aşamalar şöyle sıralanmıştır (Dewey, 1933) :

1. Deneyim,
2. Deneyimi kendiliğinden anlama,
3. Deneyimin dışında var olan problemleri ya da soruları adlandırma,
4. Öne sürülen problemler ve sorular için olumlu açıklamalar geliştirme,
5. Tam gelişmiş hipotezler içerisinde açıklamaları kollara ayırma,
6. Seçilen hipotezleri test etme,

Öte yandan Dewey (1933)'e göre var olan gerçekleri hiç sorgulamadan kabul etmek körlük, her şeyi sürekli olarak sorgulamak ise kibirliliktir.

Donald A. Schön'ün Yansıtıcı Düşünme Görüşü

“Yansıtma kavramını, bireyin olaylar ve kişisel deneyimlemeleri sonucu ulaştığı veriler olarak nitelendirmektedir. Bu kavram rahatsızlık algısı üzerine kurulan bir sorgulama döngüsüdür (Schön, 1983 akt.Özbek 2014).”

Uygulama açısından ise yansıtıcı düşünmeye en çok Schön'ün araştırmalarının katkı verdiği söylenebilir (Ekiz, 2006). Schön'ün yansıtıcı uygulaması öğretmen eğitimi programlarının ve mesleki gelişim çabalarının ana temeli olmuştur, yansıtıcı uygulama ile ilgili düşünme ve onu hayata geçirmenin özel ve düzenli yollarını ortaya koymuştur(Vagle, 2010). Schön (1983) özellikle eğitim ve sağlıkta olmak üzere diğer pek çok işte önemli etkileri olan “yansıtıcı uygulama” kavramını tamamen oluşturulmuştur (Wilson, 2008). “Yansıtıcı düşünme kavramı Schön, tarafından tanıtıldıktan sonra eğitim fakülteleri, öğretmen eğitimi ve mesleki gelişim programlarını bu kavrama göre şekillendirmeye başlamışlardır. Programlar bu kavrama göre şekillendirilirken John Dewey'in kavrama felsefi yaklaşımı ile kavramın öğretim sürecinde uygulanmasına yönelik daha kapsamlı yaklaşımı olan Schön'ün yaklaşımı dikkate alınmıştır (Ferraro, 2000 akt.Özbek 2014).”

Schön “Öğrenen dinamik kapalı bir sistem, örgütün kişiye sunduğu temel çalışmalara bir tehdit oluşturmadan, belli bir seviyede ve belli bir yolla değişime izin veren bir sistemdir. Sistemlerimiz bu sisteme ait olan kişilerin benliklerini muhafaza ve beslemeyi bilmeli ancak aynı zamanda da kendilerini dönüştürebilmelidir” der (1973:57; akt. Smith 2001).

Uzmanlar yansıtıcı düşünme sürecine girdikleri zaman sorunları belirleyerek çözümlerini deneyebilirler ve çözümlerle ilgili yorum yapabilirler (Schön, 1987).Yansıtıcı düşünme ve uygulama deneyimli bir kişinin önderliğinde bireysel deneyimleri revize etme, derinlemesine incelemeyi içerir (Schön, 1983).

“Schön profesyonellerin eylemlerini anlamlandırmada ve geliştirmede iki çeşit yansıtma uyguladıklarını öne sürmektedir. Bunlar; eylem sırasında yansıtma ve eylem sonrası yansıtma. Yansıtmanın boyutları, gelecekteki eylemlere rehberlik edecek yönetime sahip üst bilişsel süreçlerdir. Yansımanın en çarpıcı örneklerinin eylem sırasında meydana geldiği belirten Schön, eylemden sonra yansıtma yapmanın öğrenmeyi sağlayacağını belirtmektedir (Schön, 1983 akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014). Aşağıda bu iki kavram anlatılmaya çalışılmıştır.

Eylemde yansıtma, bireyin gerçekleştirmekte olduğu eylemle ilgili ayrıntılı düşünmesidir. Eylemde yansıtma birey eylem sırasında bilgilerini bilinçsiz bir şekilde kullanır ve eylemi daha iyi anlamak için yansıtma yapar. Yansıtıcı düşünmenin sürekliliği ile kendi eylemleri hakkında ulaştığı verileri, gelecekte yapacak olduğu eylemleri şekillendirmede kullanır. Eylem sırasındaki yansıtma öğretim sürecindeki öğrenci-öğretmen etkileşimi üzerinde ayrıntılı olarak düşünmek ve değerlendirmek gerekir. “Ayakları üzerinde düşünme”, “yaparak öğrenme” gibi ifadeler sadece bir şey yapma hakkında düşündüğümüzü değil aynı

zamanda bir şeyi yaparken onun hakkında düşünme gerçekleştirebileceğimizi işaret eder. Bu sürecin en ilginç örnekleri performansın ortasında gerçekleşir (Schön, 1983). Öğretmen eğitiminde öğretmen adayları ders sırasında neyi, neden, nasıl organize edeceklerini sorgulayarak eğitim öğretim sürecinde daha aktif olabilirler ve farkındalık geliştirebilirler (Schön, 1983 akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014).”

“Eylem sonrasında yansıtma da bireyin uygulamalarını yeniden değerlendirmesi, uygulamaları üzerinde derinlemesine düşünmesidir. Schön’e göre eylemden sonra yansıtma, öğretmen adaylarının kuramsal bilgilerinden ziyade öğrenme tecrübelerinin ve uygulama üzerinden öğrenmelerinin gelişmesine katkı sağlar. Eylem sonrası yapılan yansıtma, dersin planlanması ve uygulanışı ile ilgili ayrıntılı bir düşünmenin ve değerlendirmenin yapılmasının ve öğretmen adayının neyi, neden, nasıl yaptığını ayrıntılı düşünmesi, sorgulaması ve bu doğrultuda tekrardan gözden geçirmesinin gerektiğini vurgulamıştır. Uygulamadan sonra yapılan yansıtma öğretmen adayları dersin sonrasında, ders sürecinde yaptıklarını baştan sona dikkatli bir şekilde tekrar tekrar gözden geçirirler. Schön uygulamadan sonra yansıtma yapılmış olan ders planı üzerinde ve dersin işlenişindeki tüm süreçler hakkında ayrıntılı düşünmenin gerekliliğini belirtmiştir (Schön, 1983; Schön, 1987 akt. Özbek 2014).”

2.4.1.5.1. Farra’nın Yansıtıcı Düşünme Modeli

Yansıtıcı düşünme süreci ile ilgili bir diğer görüşte ise, Dewey’ in öne sürdüğü “Bir karışıklık, duraksama ve merak durumu” ile “ileri sürülen görüşü onaylama ya da reddetmeye yarayan olguları ortaya çıkarmaya yönelik bir araştırma ya da inceleme” öğeleri, Farra’ nın ifade ettiği yansıtıcı düşünme süreci içinde kendisine yer bulur. Bu yansıtıcı düşünme süreci üç bölümden oluşmaktadır (Farra, 1988).

Yansıtma Öncesi: Bu aşama herhangi bir ikilem, kriz, kargaşa, gerginlik ya da sorunu tanımlar. Başka bir deyişle, bir sorunun algılandığı andır. Bazı şeylerin yanlış olduğu ve düzeltilmesi gerektiğinin ayırtına varılır.

Yansıtma: Bu aşama bilişte belirli bir hedefe yönelik sıralı bir düşünme sürecini önerir.

- a) Bir sorunun varlığı hissedildikten sonra doğal olarak gözden geçirilir ve detaylar incelenir.
- b) Gözlem ve incelemeler yapılırken gerçek problemin ve mümkün çözümlerin ne olduğuna ilişkin görüşler ve öneriler meydana gelir.

- c) Gerçek problemin ne olduğu net bir şekilde anlatılır
- d) Gerçek probleme karar verince en uygun çözümler ortaya konur
- e) En iyi çözüm yolunun belirledikten sonra onu destekleyen ek materyaller düzenlenir ve bu çözüm yolunun hipotezi kurulur.
- f) En iyi çözüm yolunun geçerlik ve güvenilirliği test edilir.
- g) Bazı sebeplerle başarısız olunursa C, D, E, F' ye geri dönülür ve başka bir olası çözüm yolu bulmaya çalışılır.
- h) Problemi çözen kişiye çözme sürecinin herhangi bir yerinde olumlu pekiştirme verilmelidir.
- i) Sorun ve çözümü genellikle büyük bir bağlamın parçasıdır. Çözüm yolunu kesin olarak kabul etmeden ve uygulamadan önce durumun tarihsel bağlamı gözden geçirilmelidir. Öneriler her zaman sorunu çözen kişinin yaşantılarına dayanır.
- j) Çözümler geçmişte kalsalar da geleceğe yansıtılmalıdır. Yansıtıcı düşünme çözümlerin gelecekte nasıl etkili olabileceğini de düşünmeyi gerektirir.

Yansıtma Sonrası: Sorun çözüldükçe büyük bir doyum, hoşlanma duygusu var olur. Bu aşamada bilişsel ve duyuşsal dengeye ulaşılır(Ünver, 2003, s.4).

2.4.1.5.2. Carol Rodgers'ın Yansıtıcı Düşünme Görüşü

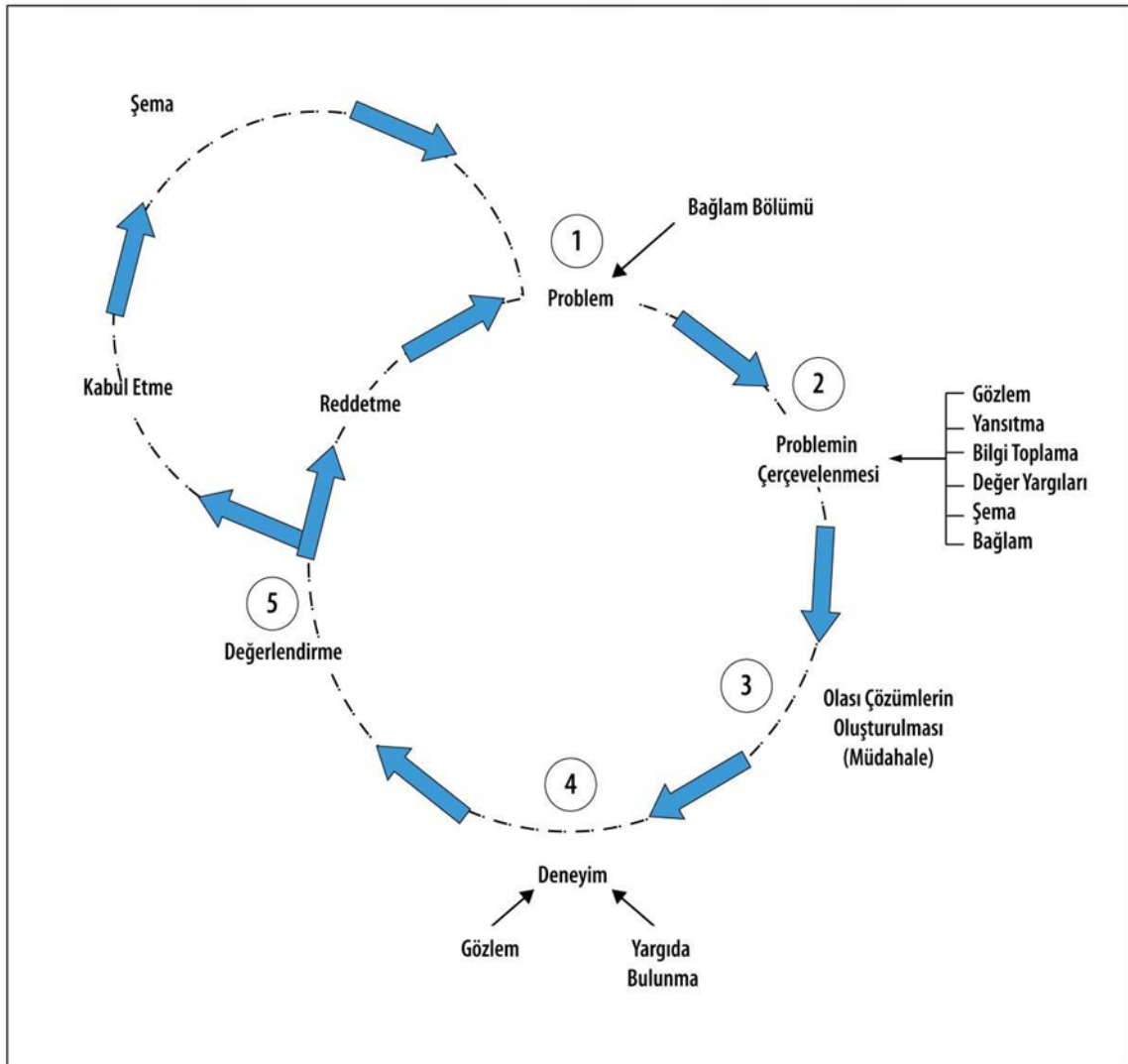
Rodgers (2002), Dewey'in düşünme biçimini daha daha koay hale getirebilmek için onun yansıtma algılamasının ana noktalarını oluşturduğu ve bu yansıtmanın hizmet ettiği hedefleri ortaya koyduğunu düşündüğü dört tane noktayı Dewey'in düşüncelerine dayalı olarak açıklamıştır.

1. Yansıtma diğer deneyim ve fikirler ile olan ilişki ve bağlantılarının daha temel bir anlayışı ile öğreneni bir deneyimden diğer bir deneyime taşıyan anlam verme sürecidir. Bu, öğrenmenin devamlılığını olanaklı hale getiren bir yoldur ve bireyin dolayısı ile de toplumun ilerlemesini sağlar. Bu ahlaki sonuçlara götüren bir araçtır.
2. Yansıtma düzenli, titiz ve disiplinli düşünmenin bir yoludur ve temelleri bilimsel sorgulamada yatmaktadır.
3. Yansıtmanın diğerleri ile etkileşim içinde toplumda olması gerekir.
4. Yansıtma kişinin kendisinin ve diğerlerinin entelektüel gelişimine değer veren davranışlar gerektirir.

Dewey'in süreç ile ilgili olarak açıklamalarından şu sonuçlar çıkmaktadır. Bunlar;

- Bir deneyim,
- Deneyimlerin doğal değerlendirilmesi,
- Deneyimlerde ortaya çıkan problemlerin tanımlanması
- Ortaya konulan problem ya da sorular için muhtemel açıklamaların oluşturulması,
- Açıklamaların kesinlikle oluşmuş hipotezlere dönüştürülmesi,
- Seçilmiş olan hipotezlerin deneyimlenmesi ya da uygulanması (Rodgers, 2002).

Rodgers (2002), yansıtma sürecinin titiz ve sistematik ve diğer daha az yapılandırılmış olan düşünme biçimlerinden çok farklı olduğunu dile getirmiştir. Bunun temelleri bilimsel yöntemde vardır ve böyle olduğu için, net adımlar içermektedir. Bir deneyimin gözlemlenmesi ve detaylı bir biçimde açıklanması, açıklamaların oluşturulması ve kuramların geliştirilmesini içeren tecrübenin analizi ve deneyimleme bir kuramın testidir.

Şekil 1. Yansıtıcı Düşünme Süreci, (Taggart ve Wilson, 2005 akt. Tican 2013)

2.4.1.5.3. Taggart ve Wilson'un Yansıtıcı Düşünme Modeli

“Yansıtıcı düşünmeye karşı atılan ilk adım bir problem içermektedir. Süreçteki ikinci adım, problemin sınırlarını çizebilmek ya da yeniden belirlemek amacıyla probleme üçüncü bir kişinin gözüyle bakabilmek için geri çekilmektir. Yansıtıcı uygulamacı muhtemelen rutin olmayan bir duruma rutin çözümler araştırdıktan sonra ya da benzer geçmiş tecrübeler vasıtası ile mantık yürütme temelinde olası çözümler geliştirdikten sonra, tahminler yapılır ve olası çözümler geliştirilir. Bu çözümler daha sonraki gözlemler ve incelemeler tarafından sistematik olarak test edilir ve gerekli olursa müdahâlenin başarı düzeyi ile ilgili olarak hükümler verilir (Taggart ve Wilson, 2005 akt. Tican 2013).”

“Süreçteki bir sonraki safha olan değerlendirme uygulama sürecinin ve çözümün sonuçlarının gözden geçirilmesinden oluşmaktadır. Burada çözümün kabulü ya da reddi gerçekleşir. Eğer çözümün başarılı olduğu ortaya çıkarsa, bu durum daha sonra karşılaşılabilecek benzer durumlarda kullanılmak üzere saklanır ya da rutin hâline gelebilir. Eğer çözüm başarılı ise, problem yeniden çerçevelendirilebilir ve süreç tekrarlanır (Taggart ve Wilson, 2005 akt. Tican 2013).”

2.4.1.5.4. Van Manen Modeli

Max Van Manen (1977) yansıtıcı düşünme becerisini geliştirmek üzere bir model geliştirilmiştir. Max Van Manen, teknik, uygulama ve eleştirel olmak üzere üç yansıtma düzeyi belirlemiştir. Ayrıca yansıtma düzeyleri aşağıda açıklanmıştır.

a) Teknik Alanda Yansıtma

Öğretmenler teknik alanda yansıtma, uyguladıkları öğretim programının hedeflerinin eğitsel değerlerini yorumlama yapmadan, sorgulamadan programın amaçlarını yapmaya çalışırlar. Burada sadece eğitsel bilgi ve gösterilen amaçlara ulaşmada gerekli olan kurallara odaklanılır. Tecrübesiz öğretmenlerin bu alanda devamlı ve genel olarak yansıtmalara sahip olmalarının nedeni öğretmenlik becerilerine yönelik yeterince tecrübe sahibi olmamalarından kaynaklanmaktadır. (Van Manen, 1977).

Teknik alanda yansıtma seviyesi, teorik bilgiyi pratiğe dönürme becerisi gelişmeyen, deneyimsiz öğretmenin yansıtma alanıdır (Yeşilbursa, 2011). Bu öğretmen adayları veya öğretmenler sınıfta gözlenebilen sonuçların yeterliliği ve verimliliği üzerinde dururlar. Elde ettikleri çözümleri herkese mal edemezler. Ellerindeki plan ve programları birebir sınıfta uygulamaya koyarlar.

b) Uygulama Alanında Yansıtma

Uygulama alanında yansıtma yapan öğretmenlerin, öğretmenlik kabiliyetlerine yönelik deneyimlerden faydalanmaya başladığı, karşılaştıkları problemler üzerinde düşünmeye ve çözüm yolları bulmaya çalıştıkları bir çalışma sahası olarak adlandırılabilir (Ünver, 2010). Bu alanda öğretmen hedeflere ulaşp ulaşmadığını, ulaşıldıysa nasıl ulaşıldığını, ulaşmadıysa niçin ulaşmadığını, gereksinimlerini vb. anlamak için öğrenci davranışlarını çözümler. Gözlenebilen öğrenci davranışlarını bireysel algılamalarına temellendirilerek yorumlarlar (Wilson ve Jan, 1993).

Uygulama alanında yansıtma yapan öğretmen için uygulanan öğretim ilke ve yöntemleri, öğretim teknikleri/stratejileri ve öğretim materyalleri net bir biçimde sınırları çizilmemiştir. Bu yansıtma türünün genel çerçevesi, uygulamada kullanılan yöntemlerin, tekniklerin ve materyallerin verimliliğinin yorumlanmasıdır. (Karadağ, 2010). Bu düzeyde yansıtıcı düşünmenin gerçekleşmesi için, öğretmenlerin kuram ve uygulamaya ilişkin bilgilerinin devamlı olarak ilerletmesi gerekir (Ünver, 2003).

c) Eleştirel Alanda Yansıtma

Eleştirel alanda yansıtma en üst düzeyde ve en zirvede bulunan yansıtmadır. Bu alanda anahtar kelimeler bilginin kıymetli olmasıdır. Eleştirel alanda yansıtma, öğretim uygulamalarının etik değerlerle ilişkisi irdelenir. Öğretmen, amaçlara ulaşmada bu amaçların değerini göz önünde bulundurur. Eleştirel alanda yansıtma yaparken eğitim; eşitlik, özgürlük, odaklanma, adalet gibi temel değerlerin ve içtimai durumların nesnel şekilde temel oluşturduğu bir temelin üstüne yerleştirilir (Taggart ve Wilson, 2005).

Taggart ve Wilson (2005) eleştirel alanda düşünen öğretmen adaylarının veya öğretmenlerin, uygulamalarını yeniden yapılandırma ve kendilerini gözden geçirme becerisinin geliştiğini; uygulamalarının farklı taraflarını görüp onları deneyebildiğini ve problemlerini çözmek için başarılı girişimlerde bulunabildiğini belirtmiştir. (Akt: Karadağ, 2010)

Özet olarak, teknik yansıtma diğer insanların beklentilerini, uygulama alanında yansıtma bireyin kendi beklentilerini, eleştirel yansıtma ise iyi olan beklentileri bulmayı içerir (etik öğretim) (Wakefield, 1996).

2.4.1.5.5. Yansıtıcı Düşünme ve Diğer Düşünme Becerileri Arasındaki İlişki

Zihinsel bir işlem olarak düşünme beyinde gerçekleşmektedir. Beynin bütün loblarında kimyasal ve sinirsel özellikler bulunur. Bu özellikler bağlantı ve kimyasal reaksiyonlar sonucunda loblardaki işlemler birbirine bağlı olarak yapar. Düşünme gerçekleşirken beyindeki işlemlerden yalnızca bir kaçı meydana gelebileceği gibi beyin farklı bölümlerindeki farklı işlemlerde ilişkili bir biçimde oluşur (Üstünoğlu, 2006). Bu noktadan hareketle beyinde meydana gelen olaylara istinaden, yansıtıcı düşünme, eleştirel düşünme, analitik düşünme, biliş ötesi düşünme, yaratıcı düşünme ve problem çözme gibi farklı düşünme türleri son yıllarda eğitim araştırmalarında üzerinde durulan konular arasına girmiştir (Özden, 2012).

Üst düzey düşünme becerilerinden biri olan yansıtıcı düşünme eleştirel düşünme, problem çözme ve biliş ötesi düşünme gibi düşünme türleriyle ilişkilidir.

Yansıtıcı düşünme ile eleştirel düşünme arasındaki ilişkili yönler ise 10 maddede ele alınmıştır;

1. İnceleme
2. Açıklama
3. Örgütlenme
4. Mantık yürütme
5. Hipotez oluşturma
6. Tahmin etme
7. Analiz
8. Sentez
9. Yorumlama/değerlendirme
10. Genelleme (Wilson ve Jan, 1993)

Yansıtıcı düşünme ile problem çözme becerisi arasındaki ilişkili yönler ise 8 maddede ele alınmıştır;

1. Sorunu bilmek ve onunla uğraşma ihtiyacını duymak,
2. Sorunu açıklamaya, niteliğini, sahasını tanımaya ve onunla ilgili ikincil problemleri kavramaya çalışmak,
3. Problemlle ilgili veri ve bilgileri toplamak,
4. Problemin özüne en uygun düşecek verileri almak ve düzenlemek,
5. Toplanmış bulguların ve problemle ilgili bilgilerin ışığı altında farklı olasılıklı çözüm yollarını tespit etmek,

6. Çözüm şekillerini yorumlamak ve durumu uygun olanlar arasından en iyisini seçmek,
7. Üzerinde karak kılınan çözüm yolunu uygulamak,
8. Kullanılan problem çözme yöntemini yorumlamak (Bingham, 2004).

Yansıtıcı düşünme ile Üstbilişsel düşünme arasındaki ilişkili yönler ise 3 madde de ele alınmıştır;

1. Planlama
2. İzleme
3. Değerlendirme (Ertmer ve Newby, 1996).

Yansıtıcı düşünme ile yaratıcı düşünme arasındaki ilişkili yönler ise 4 maddede ele alınmıştır;

1. Akıcılık
2. Esneklik
3. Orijinallik
4. Detaylandırma (Torrance, (Tarihsiz), dan akt. Fisher, 2005).

2.4.1.5.6. Yansıtıcı Öğretmen Özellikleri

Bir toplumun ileri bir seviyeye ulaşabilmesi için nitelikli bireylerden oluşması gerekir. Kaliteli insanlar yetişmesi de şüphesiz nitelikli öğretmenler vasıtasıyla olacaktır. Vasıflı öğretmen olmanın en önemli işaretlerinden biri de yansıtıcı düşünme becerilerine sahip olmaktır (Johns, 2009; Şirin, 2008; Tok, 2008; Yıldız, 2010).

Yansıtıcı düşünmenin öğrenilmesinde, pratik bir şekilde yapılması ve yansıtma becerinin kazandırılmasında şüphesiz ki en büyük rol öğretmenindir. Çünkü öğretmen öğrencilerin bilgiyi anlamlı bir şekilde yapılandırmaları için en uygun öğrenme ortamlarını hazırlayan ve öğrencilere rehberlik eden bir orkestra şefi gibidir. Bu açıdan yansıtıcı düşünme becerisini öğrencilere kazandırmak için öncelikle öğretmenlerin bu beceriyi kendi içinde içselleştirmiş olması gerekmektedir. (Dymoke ve Harrison 2008; Marcos, Sanchez ve Tilemma, 2008; Üstünoğlu, 2006). “Yansıtma, öğretmenlerin uygulamalarını kendi öğretimlerini geliştirme amacı ile ele aldıkları ve analiz ettikleri bir süreç olarak tanımlanır (Williams ve Grudnoff, 2011 akt. Köstekçi 2016).” Yansıtmanın en önemli işlevlerinden birisi, öğretmenlerin kendi zihinsel yapılarının farkında olmalarına, onları kritiğe tabi tutmalarına ve ihtiyaç duyarlarsa yeniden yapılandırmalarına yardımcı olmasıdır (Korthagen, 2001b). Yansıtma,

öğretmenlerin mesleki gelişimi ve ilerlemesi için büyük bir öneme sahiptir. (Mok, 2010). Öğrenciler için demokratik bir öğrenme ortamı oluşturarak öğrencilerin farklı beceri ve yeteneklerini ortaya çıkarmak da, öğrencileri sınıfta etkinliğini kırarak yeteneklerinin yok olmasına sebep olmak da öğretmenin elindedir. Yansıtıcı düşünme, öğretmenin sistemli bir şekilde hareket etmesini ve devamlı olarak sorgulamasını, çalışma yapmasını ve çözüm üretmesini sağladığı için, öğretmenler için önemli bir düşünme becerisidir (Alp ve Taşkın, 2008). Danielson'a (2009) göre, ileri seviye yansıtmayı geliştirmek için, öğretmenler sınıf etkinlikleri hakkında sual sormalıdır.

Aşağıdaki gibi yönergeler devamlı bir şekilde yansıtma yapmayı desteklemektedir (Danielson, 2009):

- Bu derste bana ne katkı sağladı? Nereden biliyorum?
- Eğer bu dersi yeniden öğretsem neleri aynı neleri değiştirdim? Neden?
- Hangi temel sebep bu öğrenci davranışını desteklemekte ya da sürekli hâle getirmektedir?
- Öğrencilerin ne şekilde öğrendiği ile ilgili düşüncelerim nelerdir? Bu düşünceler benim öğretimime nasıl etki etmektedir?
- Bu sorun hakkında bilgi temelli bir şeyler yapmak için neye gereksinim duymaktayım?
- Bu işi yapmanın en etkin yolu bu mudur?

Yansıtıcı öğretmenlik uygulaması profesyonel ilerlemeyi destekleyen yansıtıcı eğitimin temel noktasıdır. Hizmet öncesi düzeyde uygulama öğretmeni ve akran katılımı ile yapılan yansitmalar en fazla görülen yansıtıcı uygulamanın iki yönüdür. Yansıtma genellikle bireysel bir süreç olmasına rağmen diğer öğretmen adayları ile fikir ve deneyimlerini paylaşmak yararlıdır (Ferraro, 2000). "Öğretmen adayının akranlarını gözlemlemesi ve gözlemler sonucu kendi öğretim süreçleri ile karşılaştırmalar yapması arkadaşlarının başarılı olan davranışlarını yapma, başarısız olan davranışlarını tekrarlamama eğiliminde olmasını sağlar (Bağcıoğlu, 2000 akt.Özbek 2014)."

Norton'a (1996) göre yansıtıcı düşünmeyi içselleştirmiş öğretmenler;

- Her zaman öğretme sürecini değerlendirir, öğretim sürecinde değişiklik yapmak için düşünür ya da düşüncelerini yaptıkları işe yansıtır,
- Fikirleri duru ve açıktır. Kendi görüşleri ve öğretim uygulamaları hakkındaki eleştirilere daima açık davranırlar, farklı çözümler üretirler,
- Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor ihtiyaçlarından kendilerini sorumlu tutarlar. Her öğrencinin gelişim aşamalarını sürekli gözetim altında tutarlar,

- İleri görüşlüdürler ve öğrencilerin de ileriye gitmelerinde onlara rehber olurlar,
- Öğrenme ortamlarındaki sorunlarla uğraşırken bunları sadece tanımlayıp genelleme yapmak değil, aynı zamanda kendi mesleki ilerlemelerine ve pratik anlayışlarını geliştirmek için kullanırlar (Norton, 1996: 405).

Shulman (1987) öğretmenlerin başarılı yansıtıcı uygulamalar için sahip olması gereken bilgiyi şöyle gruplamıştır:

- a) İçerik bilgisi,
- b) Genel pedagojik bilgi,
- c) Müfredat bilgisi,
- d) Eğitimiçerik bilgisi,
- e) Öğrencileri ve özelliklerini bilme,
- f) Eğitim çevre ve durumlarını bilmek,
- g) Eğitimsel amaçları, değerleri ve bunların tarihsel ve felsefi özelliklerini bilmek.

“Zeichner ve Liston’a (1996; 6) göre yansıtıcı öğretmen;

- a) Sınıf içindeki ikilemleri/sorunları tetkik eder, şekillendirir, bir çerçeveye oturtur ve çözmeye çalışır.
- b) Öğretimini şekillendiren varsayımlarının ve değerlerinin farkındadır.
- c) Öğretim verdiği kurumsal ve kültürel ortama duyarlıdır.
- d) Müfredat geliştirilmesinde ve okuldaki değişimlerde aktif rol alır.
- e) Profesyonel gelişiminde sorumluluğu üzerine alır. (akt.Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014)

“York-Barr ve diğerlerine (2006, s.16) göre yansıtıcı eğitimci:

- a) Eğitimin ana hedefi olan öğrencinin öğrenmesi ve gelişimine odaklanır.
- b) Kendisini, uygulamalarını sürekli geliştirmeye adanmıştır.
- c) Kendi gelişiminin ve öğrenmesinin sorumluluğunu taşır.
- d) Kendisinin, diğerlerinin ve etrafının farkındadır.
- e) Etkili sorgulama için düşünme becerilerini geliştirir.
- f) Yeni yaklaşımlara uygun eylemlerde bulunur.
- g) Okul içerisinde liderlik potansiyeli taşır.
- h) Farklı türlerdeki bilgiyi anlamaya çalışır. (Akt.Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014)”

Sonuç olarak yansıtıcı öğretmen, hızla gelişen dünyada dönüşüme ve gelişime devamlı bağlı kalan, kendi hazırladığı ders etkinlik ve uygulamalarını gözden geçirmede fikir, hâl ve hareketlerini kontrol etmede, disiplini elinde bulunduran ve devamlı değişime açık öğretmendir.

2.4.1.5.7. Yansıtıcı Düşünceyi Geliştiren Yöntem ve Teknikler

“Yansıtıcı uygulamanın amacı kişisel ve örgütsel bazda öğrenmeyi arttırmaktır. Bu nedenle yansıtıcı düşünmeyi harekete geçirmek, yansıtıcı uygulamayı geliştirmek ve içselleştirmek için çeşitli stratejiler ve teknikler kullanılmaktadır. Kullanılan bu tekniklerin ortak amacı özetle;

- a) Hedeflenen amaca ulaşıp ulaşılmadığını görmek için bir süreci gözden geçirmek,
- b) Bakış açımızı ve anlayışımızı geliştirmek,
- c) Öğrenmeyi somutlaştırmak, hayatımızdaki her olay için öğrenme döngüsünü tamamlamak,
- d) Bir olaya daha düşünülmüş cevaplar verebilmek,
- e) Kendimize ve eylemlerimize değer katmak,
- f) Acemilikten uzmanlığa geçiş için bu teknikler kullanılmaktadır (York-Barr ve diğerleri 2006:17 akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014).”

2.4.1.5.7.1. Yansıtıcı Günlük Tutma

Loughran (1996); günlükleri, açık fikirli, içten ve sorumluluk anlayışlarının nasıl keşfedilmiş olabileceğini göstermede öğrencilerin düşüncesine açılan bir pencere olarak açıklamaktadır. Wilson ve Jan’a (1993) göre ise günlükler, öğrencilerin kendi cümleleri ile öğrenmelerinin kapsamı ve süreci ile ilgili kişisel yanıtlarını, şüphelerini, duygularını, değişen düşüncelerini ve bilgilerini yansıttıkları öğrenme günlükleridir.

Öğretmen adaylarındaki yansıtıcı düşünme becerilerinin gelişmesinin amaçlandığı bu araştırmanın uygulama süreçlerine ilişkin yansıtıcı günlük tutmaları onların yansıtıcı düşüncelerinin gelişimlerinde önemli role sahiptir. Çünkü yansıtıcı günlükler aracılığıyla öğretmen adayları teori ve uygulama arasında daha anlamlı ilişkiler kurarak kendi öğrenme süreçlerine ilişkin daha üst seviyelerde yansıtma yaparlar (Kellum, 2009; Yenilmez ve Yolcu, 2007). Günlük tutmanın öğretmen adaylarında yansıtıcı düşünme üzerindeki etkileri ise şöyle sıralanabilir (Hammud ve Collins, 1991; akt. Bağcıoğlu, 1999):

1. Yeni sorunlar ve soruları düşünmeye başlamada etkili olma
2. Düşünceleri düzenlemede yardım etme,
3. Öğrenme materyalini daha sonradan revize etme imkanı tanıma,
4. Duygu ve davranışlardaki değişiklikleri görme olanağı tanıma,
5. Aynı hataları yinelenmeyi önleme,

6. Kendini daha iyi gözlemleme.

Yansıtıcı günlüğün, normal bir günlükten ayıran özelliği, belirli bir yapıya sahip olmasıdır. Yansıtıcı günlükler Kolb tarafından önerilen modeli temele alır; deneyim gerçekleştirilir, deneyim üzerinde yansıtma yapılır, deneyimden öğrenme gerçekleşir, sonuca varılır ve bir sonraki adım planlanır. Bu süreç bir döngü hâlinde sürer (Malthouse ve Roffey- Barentsen, 2013).

Ünver'e (2010) göre öğrenme yazıları öğretmen adaylarının yalnızca öğrenme yaşantısı, ya da etkinliğini basit olarak tanımladığı yazılar değildir. Öğrenme yazılarında öğretmen adayları deneyimleri üzerinde yaptıkları açıklamalar, yorumlar, çözümlemeler ve yansitmalar yer alır (Burgess, 1999; Ekiz, 2006; Töman, Çimer ve Çimer, 2014).

Yansıtıcı günlük tutma, öğrencilerin yansıtıcı bir biçimde öğretme uygulaması ile uğraşmalarına olanak tanıyan bir araçtır. Günlük tutma, onların öğretmenlik uygulamasına yaklaşma ya da çeşitli okul vaka ya da olaya tepki verme biçimlerini etkileyen inançlarını, değerlerini, deneyimlerini ve önermelerini incelemelerini olanaklı hale getirir (Minott, 2008). Günlükler, öğrencilere öğrenen kişiler olarak kendi gelişimlerini inceleme fırsatları sunar aynı zamanda öğretmen olarak mesleki ilerlemeleri gözler önüne serer. Her iki anlamda da günlük yazma, hem yapıcı hem de yansıtıcı bir süreç hizmeti sunar. Anlam verme ve anlama sürecinde, günlük tutma öğrenenlerin kendilerine ait ilgili fikir ve inançları fark etmelerine olanak sağlar (Dart, Boulton-Lewis, Brownlee ve McCrindle, 1998).

“Jacobsen, Ergen ve Kauchak’a göre öğretmenlerin günlük yazarken su soruları göz önünde bulundurmaları istenebilir;

- a. Seçtiğim konular öğrencilerim, okulun ders programı ve toplum için ne kadar uygundu?
- b. Konuların sıralamasını uygun yapabildim mi? Değilse, sıralamada hangi değişiklikleri yapmam gerekir?
- c. Hedeflerim; öğrencilerim, öğretme-öğrenme ortamı ve toplum için uygun muydu?
- d. Öğretimim düzenli miydi? Ders planlarım ünite planımla uyumlu muydu?
- e. Gerçekleştirdiğim işlemler ve değerlendirmeler hedeflerimle tutarlı mıydı?
- f. Kullandığım yöntemler olabilecekleri kadar etkili miydi? Değilse, hangi yöntemler daha etkili olabilir?
- g. Kullandığım araç-gereçler konuyu tam olarak açıklıyor muydu?
- h. Konuyu hangi yöntem ya da kaynaklar daha anlaşılır duruma getirebilir?

- i. Öğrenme ortamını öğrenmeye daha uygun duruma getirebilmem için başka bir yol var mı? (Akt: Ünver, 2003: 49).”

Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin öğrenme ortamlarında yansıtıcı günlükleri kullanmalarının asıl amacı, öğretim uygulamalarında ne yaptıkları, nasıl yaptıkları, neden yaptıkları ve değişik neler yapabileceklerine yönelik farkındalık kazandırmaktır. Ayrıca yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktır. Öğretmen yazılan yansıtıcı günlükleri her hafta düzelterip dönüt vererek yansıtıcı günlük yazımının verimliliğine önemli katkıda bulunur.

2.4.1.5.7.2. Kavram Haritaları Oluşturma

Joseph Novak tarafından 1970’li yılların sonuna doğru ortaya çıkan ve temelini “Anlamlı Öğrenme Teorisinden” alan kavram haritaları, bilgi ve kavramlar arasındaki ilişkiyi genelden özele doğru görsel bir şekil hâline getiren, anlatma yöntemidir.

Anlamsal ağlar ve zihinsel haritalar olarak bilinen kavram haritaları, kavramlar arasında bağlantılar ve ilişkileri düzenlemeyi sağlar. Kavram haritalarının amacı, hem bilginin organize bir biçimde verilmesi hem de bilginin kişinin zihinsel süreçlerinde kendince organize edilmesine olanak sağlar (Kinchin, 2000).

Kavram haritaları, öğrencilere eğitim sürecinin her aşamasında öğretilmektedir. Bu haritalar, düşünceleri tasarımlamak ve ifade etme yeteneklerini artırmaktadır. (Wilson ve Jan, 1993; akt. Yorulmaz, 2006). Yansıtıcı düşünme açısından bakıldığında, öğrenciler kavram haritası hazırlarken öncelikle anahtar kavramları belirler; sonra önemli kavramları genelden özele doğru sıralayarak listeler ve kavramlar arasındaki ilişkileri gösterirler (Campbell, Campbell ve Dickinson, 1996; akt. Ünver, 2003). Böylece öğrenciler süreç içinde kavramlar arasındaki ilişkiler üzerinde durarak kendi öğrenmeleri hakkında fikir edinirler ve bu kavramları nasıl öğreneceklerine dair beyin fırtınası yaparlar.

Kavram haritalama her yaştan öğrenciye öğretilabilir ve çok değişik disiplinlerde kullanılabilir. Kavram haritalama, öğrencilere düşüncelerini sisteme oturtma ve sunma imkânı verir. Öğrencilerin kavram ve kavramlar arası ilişkiler konusunda neler bildiklerini, neler bilmediklerini ve yanlış anlamalarını sergiler (Wilson ve Jan, 1993).

“Örgütlenmiş (sınıflandırılmış, birbiriyle ilişkilendirilmiş) bilgiler dağınık ya da karmaşık bilgilere göre daha kolay anlaşılır ve hatırlanır. Kavram haritaları da bilgileri birbiriyle

ilişkili olarak sınıflandırmaktadır. Bir konu ile ilgili kavramları ve kavramlar arası ilişkileri grafiksel olarak gösteren kavram haritaları, öğrencilerin kavramları nasıl algıladığını ve sentezlediğini anlamada, ön kavramlarını ve alternatif kavramlarını belirlemede ayrıca kavramsal anlamalarını değerlendirmede kullanılan iki boyutlu bir şemadır (Kaya, 2003: 71).”

2.4.1.5.7.3. Soru Sorma

Eğitim-öğretim ortamında en sık kullanılan araçlardan birisi olan soru sorma, öğrencilerin konuları irdelemesine, öğretmenler açısından ise öğrencilerin konuyu özümsemesine, farklı noktaları görmesine, düşünme sınırlarını genişletmesine yardımcı olmaktadır. Soru sormanın amaçlarından biri de öğrenciyi düşünmeye sevk etmek ve öğrencilerin anlayıp anlamadıklarına bakmaktır (Açıkgöz, 2012).

İnsan yaşamında ve özellikle eğitim sürecinde soruların çok yer tutması, soru sorma becerilerinin eğitim açısından önemini göstermektedir. Öğretmen ve öğrencilerin soru sorma becerilerine sahip olmalarının, eğitsel verimliliği yükselteceği söylenebilir. Özellikle; öğrencilerin etkin düşünme, soru sorma ve sorgulama, düşünceleri organize etme ve ifade becerilerinin geliştirilmesi üzerinde öğretmenlerin doğru ve etkin soru sorabilme yeterliliğine etkisi büyüktür (Kauchak ve Eggen, 1998: 158; Morgan ve Saxton, 1994: 3; Weimer, 1993: 51; Büyükalan, 2002: 7; Messick ve Reynolds, 1992: 190; akt. Yeşil, 2008: 60).

Öğrenciler öğrenme süreci boyunca kendilerine birçok soru sorarak öğrenme etkinliklerine ilişkin yansımalarda bulunur. Öğrencilerin kendilerine sordukları sorular neyi, ne kadar ve nasıl öğreneceklerine; neyi ne kadar ve nasıl öğrendiklerine; hangi konuda öğrenme eksiklerinin olduğuna ilişkin bilgi edinmelerini sağlar. Ayrıca, öğrencilerin öğrenme sırasında sordukları yansıtıcı sorular kendilerini değerlendirmelerini de sağlar. Öğrencilerde yansıtıcı düşünmeyi geliştirmede öğretmenin öğrencilere ve öğrencilerin de öğretmene ve birbirlerine sordukları soruların büyük bir etkisi vardır. Bu soruların üst düzeyde düşünmeye yönelik olması gerekir (Wilson ve Jan, 1993 akt. Ünver, 2003,). “Aşağıda öğrencilerin kendilerine sorabilecekleri soru örnekleri bulunmaktadır (Wilson ve Jan, 1993: 77; akt; Ünver, 2003: 25):

- Bu konu hakkında ne biliyorum?
- Neleri öğrenmeye ihtiyacım var?
- Bunu öğrenmem ne kadar zaman sürer?

- Hangi materyalleri kullanacağım?
- Bundan sonra ne yapabilirim?
- İhtiyaç duyduğum bütün bilgiyi elde edebildim mi?
- Ne yaptığımı anlıyor muyum?
- Amaçlarıma ulaşabildim mi?
- Hangi yaklaşımları kullandım?
- Ne öğrendim?

Öğretmen de aşağıdakilere benzeyen sorular sorarak öğrencilerin yansıtıcı düşüncelerini etkili kılabilir:

1. Bunu (görevi) nasıl yaptın?
2. Bunu yaptığın vakit ne düşünüyordun?
3. Bu yöntemi / tekniği vb. neden seçtin?
4. Bu misyonda izlediğin bütün basamakları açıklayabilir misin?
5. Bunu baştan yapsan, ne değişiklik yaparsın? Niçin? (Wilson ve Jan, 1993; akt. Ünver, 2003: 35–36).”

2.4.1.5.7.4. Akran Değerlendirme

“Akran değerlendirme, akranların arkadaşlarının başarılarını, öğrenme bilgilerini değerlendirmeleri olarak adlandırılabilir. Somervell (1993) akran değerlendirmenin sadece notlandırma içeren bir prosedür olmadığını aynı zamanda becerilerin geliştiği bir öğrenme süreci olduğunu vurgulamaktadır. Öğrenciler öğrenme süreci boyunca akranlarını gözlemleme fırsatı bulurlar ve genellikle akranlarının çalışmaları ile ilgili daha detaylı bilgiliye öğretmenlerinden daha fazla sahiptirler. Keaten ve Richardson (1993) akran değerlendirmenin, öğrencilerin akranlarıyla ilgili yargılarında adil ve tutarlı olmaları koşuluyla, öğrenciler arasında sorumluluk almayı teşvik edeceği görüşünü savunmaktadır. Kane ve Lawler (1978) akran değerlendirmeyi belli gruplara ayırmışlardır.

Akran sıralama: Her bir grup üyesi diğer grup üyelerini bir veya daha fazla faktöre göre en iyiden en kötüye doğru sıralar.

Akran aday gösterme: her bir grup üyesi herhangi bir performansın bir dalında veya bir özellikte grup içerisinde en iyi olan olarak kabul edilen üyeyi aday gösterir.

Akran değerlendirme: her bir grup üyesinin diğer grup üyesini bir değerlendirme ölçeğine göre değerlendirmesidir.” (Uysal, 2008)

“Başka bir tanımda akran değerlendirilmede sınıfın üyeleri ilgili ölçütlere göre akranlarının performansını veya ürününü değerlendirir. Akran dönütünde yine belirlenmiş ölçütlere göre öğrenciler akranlarının performansı veya ürünü ile ilgili eleştiri yaparlar ve onlara dönüt verirler. Akran öğrenme de ise aynı sınıfta veya ortak yerde bulunanların birbirleriyle ve birbirlerinden yeni şeyler öğrenmeleri söz konusudur (Falchikov, 2001; 2-3 akt. Uysal, 2008)”

Riley(1995) akran değerlendirmenin öğrencilerin takım çalışması becerileri geliştirmelerinde yararlı olduğunu ayrıca sözlü iletişim ve müzakere becerilerini de geliştirdiğini belirtmiştir. Nasıl dönüt verilmesi gerektiğini öğrenmek ve eleştirileri kabul etmek sosyal becerilerin geliştiğinin bir göstergesidir. (Akt. Uysal, 2008)

Eğer izleme yeteri kadar sağlanamazsa uygulama kişisel çatışmalar, önyargı ve yaşlılar arasında aşırı derecede yarış gibi olumsuz sonuçlar da ortaya koyabilir. (Ellington, 1997).

Akran değerlendirme hem ölçme değerlendirme hem de eğitim-öğretim sürecinin içerik aşamasının bir unsuru olarak algılanabilir. “Temizkan’a (2009) göre öğretmenlerin sınıf içerisinde akran değerlendirmeyi uygulama amaçları şunlardır:

1. Öğrencilerin öğrendikleri konuları test etmelerine ve bu konular hakkında eleştirel düşünmelerine yardımcı olmak,
2. Öğrencilere hem kendi çalışmalarını hem de diğer öğrencilerin çalışmalarını değerlendirirken hangi kriterleri kullanmaları gerektiği konusunda yardımcı olmak,
3. Öğrencilerin akranlarının çalışmalarını değerlendirmek üzere belirledikleri kriterleri objektif bir şekilde kullanmalarını sağlamak,
4. Öğrencilerin diğer öğrencilerin çalışmalarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlamak amacıyla işbirlikli çalışmalarını sağlamak,
5. Öğrencilerin akranlarının çalışmaları hakkında geribildirim vermelerini sağlamak Akran değerlendirmede sınıf içerisinde yapılan çalışmalar hakkında öğretmen yerine öğrenciler düzeltici, geliştirici ve fikir verici geribildirim vermektedirler (Topping, 2009 akt. Temizkan 2009).”

Coffman ile De Groot akran değerlendirmelerinde, değerlendirmeyi yapanlar arasında standartlar ve dereceleme stilleri açısından bireysel farklılıklar olabildiğini bildirmektedirler (Sluijsmans, 2002). Bu nedenle puanlamalarda farklılıklar olabilmektedir. Ayrıca bu değerlendirmeler sırasında ortaya çıktığı belirtilen bazı puanlama hataları da bildirilmektedir. Bu hataların akran değerlendirmeleri sonuçlarına yansımaları farklı olmaktadır. Bunlar şu şekilde ifade edilmektedir (Sluijsmans ve Moerkerke, 1999):

- Yumuşaklık: Akranına yüksek puan verme şeklinde meydana gelmektedir.
- Arkadaşlık puanı: Akranına yüksek puan verme şeklinde meydana gelmektedir.
- Sertlik: Akranına düşük puan verme şeklinde meydana gelmektedir.
- Anlaşmalı puan verme: Grup içinde farklılıkların ortadan kalkması şeklinde meydana gelmektedir.
- Şiddet puanlaması: Grupta etkin ve baskın olanın yüksek puan alması şeklinde meydana gelmektedir.
- Parazit puanlama: Öğrencinin gruba katkısı az olsa da, grup puanlamasından yararlanması şeklinde meydana gelmektedir.
- Hâle etkisi: Öğrencinin bir özelliği ile ilgili değerlendirmenin tüm diğer özellikleri de etkilemesidir.
- Anlamlandırma etkisi: Öğrencilerin iyi performansın ne olduğu hakkında farklı görüşlerinin olması şeklinde meydana gelmektedir.
- Değerlendirme politikası: Her öğrencinin kendine özgü bir değerlendirme politikasına sahip olmasıdır.

2.4.1.5.7.5. Kendini Sorgulama/Öz Değerlendirme

Öz değerlendirme “öğrencilerin çalışmalarına uygulayacakları standart ve/veya kriterleri belirleme sürecine katılması ve bu standart ve / veya kriterleri ne derece yerine getirdikleri konusunda yargıda bulunmalarıdır.” (Boud,1986: 5).

“Öz değerlendirme yapmak, öğrenenlerin başarılı olmaları için gerekli olan standartları tanımlamaları ve bunları yaptıkları işlerde kullanmaları için, öğrendikleri şeyler hakkında eleştirel düşüncelerini gerektirmektedir (Sluijsmans ve Moerkerke, 1999 akt. Özcan 2008).”

“Öz değerlendirme:

1. Öğrencilerin daha azla sorumluluk almalarına “öğrenme için değerlendirme” sürecine aktif bir şekilde katılmalarını sağlar.
2. Öğrencilerin kendilerine hedef koyma ve zaman yönetimi becerilerini geliştirir.
3. Öğretmenlerin belirlemiş oldukları ve öğrencilerin genelde haberdar olmadığı ölçütlere göre değerlendirme yapılmasından doğabilecek sorunları en aza indirir.
4. Öğrencilerin için en hızlı şekilde dönüt alabilmelerini sağlar.
5. Öğrencilerin bireysel çalışmalarını kendi kendilerine değerlendirmelerini, kendi yanlışlarından yeni şeyler öğrenmelerini sağlar.

6. Öğrenmeyi ve içselleştirmeyi artırır (Ellington,1997 akt: Uysal, 2008).”

“Öz değerlendirme öğrenmeye yardımcı olmasının yanı sıra, öğretmenlerin de öğrencileri hakkında daha detaylı bilgiler edinmelerini sağlar. Düzenli yapılan öz değerlendirme çalışmaları sayesinde öğrendiklerini ve düşüncelerini açığa vurma şansı tanınmış olacak, beklentileri ve ihtiyaçları hakkında daha net bilgiler elde edilebilecektir. Öz değerlendirme araştırmalarında elde edilen sonuçlar her bir öğrencinin öğrenme durumlarını gösteren hikayesi gibidir (Huerta-Macias,1995 akt: Uysal, 2008).”

Kendini değerlendirme uygulamalarında dikkat edilmesi gereken durumlar şunlardır (McAleer, 2001):

- Öz değerlendirme yapmanın temel amacı, öğrenmeyi ileriye taşımaktır.
- Öz değerlendirme uygulamalarında kullanılan ölçütlerin belirlenmesinde öğrenciler direkt olarak yer almalıdır.
- Öğrenciler öz değerlendirmeyi nedniçin yaptıklarını bilmelidir.
- Öz değerlendirme yapmak öğrencilere zorla kabul ettirilmemeli, onlara dayatılmamalıdır.
- Öz değerlendirme uygulamalarında kaliteli dönüt kullanılmalıdır.
- Uygulamalar diğer değerlendirme yöntemlerinin yerini almamalıdır.
- Öğrenciler öğrenme sürecinin içerisinde de etkin olarak var olmalıdır.
- Öğrenciler ve eğiticiler arasında dostçave karşılıklı iyi ilişkiler olmalıdır.

2.4.1.5.7.6. Anlaşmalı Öğrenme

“Anlaşmalı öğrenme, öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde alınan kararlara etkin olarak söz hakkının olmasıdır. Sözleşme imzalama anlaşmalı öğrenmeye örnek gösterilebilir. Öğrenciler anlaşma belgelerini uygulamaya koyduklarında; farklı hızlarda, seviyelerde ve görevlerde çalışırlar. Amaçladıkları sonuçlar için beraber çalışırlar. Bireysel farklılıklar olduğu için farklı seviyede öğrenme ve düşünme becerilerini geliştirirler. (Kırnık, 2010).”

Anlaşmalı öğrenme, bireysel ve grupta yapılabilir. Bireysel olarak uygulandığında öğrenme kontratı, anlaşmalı öğrenmeyi desteklemede araç olarak kullanılabilir. Öğrenme kontratında farklı öğrencilerin değişik öğrenme ihtiyaçları da belirtilebilir. Öğrenciler kontratlarını yaptıklarında; farklı hızlarda, düzeylerde ve görevlerde çalışırlar, ortak amaçlar üzerinde çalışırlar, bağımsız öğrenme ve düşünme becerilerini ileriye taşırlar (Wilson ve Jan, 1993; akt. Yorulmaz, 2006).

Öğretmenlerinin önderliğinde öğrenciler neyi, ne zaman, neden öğrendiklerini ve bu öğrenmelerinin neden gerekli olduğu hakkında karar verebilirler (Wilson ve Jan, 1993).

Anlaşma aşağıdaki gibi olabilir;

- a. Öğretmen ve öğrenciler dönem başında sınıf kurallarını oluşturmada anlaşabilirler.
- b. Öğretmen ve öğrenci bireysel çalışma için gerekli koşulları için kendi aralarında (öğretmen-öğrenci) aralarında anlaşabilirler.
- c. Öğretmenler diğer öğretmenlerle ve bazen ailelerle birlikte içerik, süreçler ve kaynakları kapsayan müfredat programları üzerinde akranları ile anlaşabilirler (Wilson ve Jan, 1993).

Ayrıca karşı taraf üzerinde etkili olan bir anlaşma aşağıdaki durumları sağlar;

1. Yansıtıcı ve üstbilişsel düşünme,
2. Sorunları çözme,
3. Karar verme,
4. Zaman kontrolü,
5. Amaç koyma,
6. İşbirliği yapma (Wilson ve Jan, 1993).

2.4.1.5.7.7. Öğrenme Denetimleri

“Öğretmenlerin yetişkin öğrenciler olarak neyi nasıl öğrendiklerine odaklandıkları bir tekniktir (Brookfield, 1995, s.75 akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014)”. “Brookfield’in (1995) geliştirdiği bu denetim tekniği dönemlik ya da senelik olarak uygulanır. Uygulamadaki amaç öğretmenlikleri boyunca değişmediklerini, uygulamalarında ve öğretim metotlarında gelişme göremeyen öğretmenlere kendi gelişimlerini görmelerini sağlamaktır. Brookfield bu amaçla öğretmenlerin kendilerine soracakları sorular hazırlamıştır. Bu soruları cevaplayıp cevaplarını okuyan öğretmenlerde öğrenmeleri hakkında farkındalıklarının gelişmesi ve kendilerini bir öğrenci gibi düşünme alışkanlığı içine girmeleri amaçlamaktadır. (akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014)”

2.4.1.5.7.8. Örnek Olay

Günlük hayatta karşılaşılan bir sorun veya durumu sınıf ortamında tartışmaya örnek olay yöntemi denir. Öğrenciler bu araştırma esnasında bu olayla ilgili konunun bilgi, beceri ve davranış haline getirirler. Bu kazanımları benzer olayların çözümünde tekrarlayabilirler(Ayaş, Çepni ve Ayvacı, 2008, s.161).

Örnek olay incelemesi, öğrencilere olayları başkalarının bakış açısından görebilme, başkalarının duygularını görebilme ve başkalarını anlamada gerçeğe yakın olabilme imkânı verir. Öğrenciye, sergilediği davranışlarının sonuçlarını gösterir. Bu yöntemde davranışların başkalarına yaptığı olumlu ya da olumsuz etkilere dikkat çekilir. Böylece öğrenci, kendisini bir başkasının yerine koyabilir (Aydın, 2004, s.167).

“Öğretmen eğitimi ya da profesyonel gelişim programlarında olay incelemelerinin büyük yararları vardır:

- a) Teori ve uygulama arasında bağlantı kurar,
- b) Problemlerin analizini ve çözümlerin geliştirilmesini sağlar,
- c) Uygulayıcıların alternatif/çoklu çözümlerin farkına varmalarını sağlar,
- d) Alternatiflerin uygulanabilirliklerini ve eylemlerin sonuçlarını değerlendirmeyi kolaylaştırır.
- e) Eleştirel yansıtma ve problem çözümü sürecini geliştirir,
- f) Öğretme alışkanlıkları ve karakteristiği hakkında farkındalık uyandırır.” (Taggart, 2005, s.145 akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. 2014)

2.4.1.5.7.9. Mikro Öğretim

Öğretmen adaylarının, teorik derslerin yanı sıra bilgi ve becerilerini uygulayabileceği gerçek ya da gerçeğe yakın sınıf uygulamalarına katılması, mesleki ilerlemeleri açısından önemli görülmektedir (Beeth ve Adadan, 2006; Goodlad, 1991; Meade 1991; Peker, 2009a; Roth ve Tobin, 2001; Sachs, 1997; Tigchelaar ve Korthagen, 2004; Sumpter, 1995 akt. Kablan 2012). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri ile mikro öğretim uygulamaları yukarıdaki durumu izah edebilir.

“Okul deneyimi dersinde öğretmen adaylarının gerçek sınıf uygulamalarını gözlemlemesi, öğretmenlik uygulaması dersinde ise öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir öğretim ortamı içerisinde kullanabilme yetilerini geliştirebilmesi

amaçlanmaktadır. Mikro öğretim uygulamalarında ise gerçek sınıf yaşantıları, sınıf büyüklüğü ve ders süresi açısından daha küçük ölçekli bir uygulamaya dönüştürülmektedir (Kallenbach ve Gall, 1969; akt. Kablan 2012).”

Mikro öğretim uygulamaları, belirli bir dersin beş yada 10 dakikadan daha kısa bir bölümünü içermekte ve bu uygulamalarda öğretmen adayı, pratik yapmak amacıyla ya akranlarına ya da öğrencilere ders anlatmaktadır. (Allen, 1980; Huber ve Ward, 1969; Peker, 2009a).

Öğretmenlik mesleğine başlanılmadan hizmet öncesi öğretmen adaylarına gerçek öğrenme ortamında uygulama mikro öğretim yapılması tecrübe kazandırır (Ünver, 2010).

Öğretmen adaylarının öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymanın amaçlandığı bu çalışmada mikro öğretim etkinliği kullanılmıştır. Çünkü mikro öğretim uygulamalarında, öğretmen adaylarına mesleki deneyim sunulurken, öğretmen adayının öğretmenlik becerilerinde talep edilen yönde değişmeyi ve mesleki ilerlemeyi sağlayacak yaşantıları sağlamak temel gaye olarak kabul edilmektedir (Güney ve Semerci, 2009; Töman, Çimer ve Çimer, 2014).

2.4.1.5.7.10. Video Kaydı

Video kayıtları bireyin ölçülebilir uygulamaları hakkında bilgi vermekte oldukça faydalıdır. (Kottkamp ve Osterman, 2004 akt. Bakioğlu ve Dalgıç 2015). Video kayıtları, olayları tarafsız(Kottkamp ve Osterman, 2004, akt.Bakioğlu ve Dalgıç 2014) ve diğerlerinin gözüyle (Brookfield, 1995; akt. Bakioğlu ve Dalgıç 2014) görmemize olanak sağlar. Öğretmenler ders ortamı içinde videoları izledikleri zaman hem kendilerinin hem de öğrencilerin davranışlarını izleme olanağı bulurlar (Brookfield, 1995, s.79; Clarke 1995 akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. (2014). “Böylelikle öğretmen sınıfta en çok ne gibi davranışlarda bulunduğunu görebilir. (akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. (2014))”

“Eleştirel lens öğretmene sınıfta daha demokratik bir ortam yaratmak için davranışlarına ve yaklaşımlarına şekil ve yön verme şansı verir. Bu teknik öğretmende kendine dönük bir eleştirel bakış yarattığı gibi öğretmenin kendine yönelik eleştirilere karşı tutumunu yumuşatıp, onun eleştiriler karşısında kendini daha az savunmaya geçmesini sağlayabilir (Brookfield, 1995, s.80 akt. Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. (2014)).”

2.4.1.5.7.11. Ders Planı

Öğretmen adaylarındaki yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymanın amaçlandığı bu çalışmada öğretmen adayları uygulamalarına yönelik ders planları hazırlamışlardır. Çünkü öğretim elemanının, öğretmen adaylarının uygulamalarıyla ilgili hazırladıkları ders planları üzerinden dönütler vermesi yansıtıcı düşünme üzerinde oldukça etkilidir (Ünver, 2010). Ünver (2003) yaptığı araştırmada öğretim elemanının öğretmen adaylarının öğretim planları üzerinde yaptığı eleştirilerin aşağıdaki yararları sağladığı ortaya çıkmıştır;

- Noksan yerleri düzeltme,
- Ders planına yeniden düzenleip ekleme yapma,
- Başarılı olan etkinlikleri geliştirme,
- Yanlışlarını düzeltme,

Eğitim fakültesi öğretmen adayları, öğretmenlik becerilerini ilerletmeye ve geliştirmeye yönelik derslerde ve uygulama okullarındaki dersler için ders planları hazırlarlar. Özellikle ilk etapta ders planı hazırlarken öğretim elemanının yardımına ihtiyaç duyarlar. Çünkü neyi, neden ve ne zaman öğreteceklerine karar vermekte zorluk çekerler. Öğretmen adayı ders planı hazırlarken öğretim elamanı da yardımcı olur.. Bunun yanında ders planları için kesin ve katı kanunlar belirlenmemelidir (Ekiz, 2006; Evans, 2009). Öğretmen adayları ders planlarında gerektiğinde müdahale edip değişiklik yapabilmelidirler. Öğretmen adayları ihtiyaç duydukları zaman üniversite hocaları ile tartışabilmelidirler. Öğretim elemanlarının geri dönüş teknikleri ve durumları da çok önemlidir . Dönütler olumlu bir tarzda verilmelidir (Aytaç, 2010).

2.4.1.5.7.11. SWOT Analizi

SWOT İngilizce “Strength” (güçlü yönler), “Weakness” (zayıf yönler), “Opportunity” (fırsatlar), “Threat” (Tehdit ve tehlikeler) kelimelerinin baş harflerinden meydana gelmiştir. SWOT analizi, kısaca iç ve dış durum değerlendirilmesi yapılması demektir.

“SWOT Analizini ilk olarak Prof. Heinz Weihrich, San Francisco Üniversitesi’nde yönetim profesörü iken “Long Range Planning”de çıkan makalesi ile ortaya atmış, stratejik planlama kavramının yerini stratejik pazarlamaya henüz bırakmadığı yıllarda makale hayli ilgi

görmüş, stratejik planlama ile ilgili yayınlarda kendine yer edinmiştir. Günümüzde de bu araç güncelliğini yitirmediği görülmektedir” (Cebecioğlu, 2006).

“Stratejik yönetimin en önemli konularından birisi SWOT Analizinin yapılmasıdır. SWOT Analizi, organizasyonun iç ve dış çevresinin değerlendirilmesine imkân sağlayan bir analiz tekniğidir. SWOT Analizi, örgütsel ve çevresel faktörlerin olumlu ve olumsuz yönleriyle incelenmesini içermektedir. SWOT, aşağıdaki İngilizce kelimelerin baş harflerinden oluşturulmuş bir kısaltmadır” (Cebecioğlu, 2006):

S : Strength (Güçlü olan yönlerinin tespit edilmesi)

W : Weaknesses (güçsüz olan yönlerinin tespit edilmesi)

O : Opportunities (fırsatları ifade etme)

T : Threats (tehdit/tehlikeleri ifade etme)

Bu anlamda SWOT bir “Mevcut Durum Analizi”dir. SWOT aynı zamanda organizasyonun ileri bir zamanda durumunun ne olacağı tespit ve olasılıkları bilmeye yarayan bir analiz tekniğidir. SWOT bir “Gelecek Durum Analizi”dir. Bu durumlar çerçevesinde SWOT Analizini uzağı ve yakını görmemizi sağlayan bir gözlük olarak adlandırabiliriz. (Aktan, 1999).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırmanın çalışma grubu, araştırmanın veri toplama araçları, araştırmada veri toplama süreci ve araştırmanın veri analiz süreci açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere yansıtıcı düşünmeyi öğretip, mesleki gelişimlerine yardımcı olmak ve yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırma, incelenen durumun özelliğinden dolayı eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Eylem araştırması, alan yazında çok farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. Eylem araştırması, öğretim ortamında aynı zamanda araştırmacı olan öğretmenlerin, öğrencilerinin nasıl daha iyi öğrenebilecekleri, nasıl öğretim yaptıkları ve okullarının nasıl işlediği konusunda bilgi edinmek amacıyla yaptıkları sistemli bir araştırma sürecidir (Mills, 2003). Eylem araştırması bir problem durumuyla başlayan, veri toplamaya başlamadan önce iyi planlanması gereken, verilerin toplanması, analizi ve raporlaştırılmasında esneklik içeren ve düzenli gözlemler gerektiren bir süreçtir (Ay, 2010, Kuzu, 2005; Miller, 2007). Eylem araştırmasının anahtar özellikleri genel olarak aşağıdaki gibi özetlenebilir (Johnson, 2015, s.20-21).

Eylem araştırması sistematiktir. Bir yanıtla başlamalısınız. Bir eylem araştırmasının kesin veya etkili olması için karmaşık olması gerekmez. Veri toplamaya başlamadan önce araştırmanızı yeterince planlamalısınız. Eylem araştırması projeleri çeşitli uzunluktadır. Gözlemler düzenli olmalı fakat uzun olmak zorunda değildir. Eylem araştırması projeleri basit ve resmi olmayandan, ayrıntılı ve resmi olana kadar bir aralıkta yer alır. Eylem araştırması bazen kurama gömüktür. Eylem araştırması nicel araştırma değildir.

Lankshear ve Knobel'e (2004) göre, eylem araştırması türleri iş birlikli, karşılıklı iş birliği, eleştirel, araştırmacının uygulayıcı olduğu ve katılımcı eylem araştırması olmak üzere 5

gruba ayrılır. Mevcut çalışma karşılıklı iş birliğini içeren eylem araştırması olarak desenlenecektir. Bu yaklaşımda araştırmacı ve uygulayıcılar bir araya gelerek uygulama sürecindeki sorunları, bu sorunlara neden olan etmenleri ve müdahâle yöntemini saptarlar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nihai olarak araştırmacı tarafında yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak araştırmada niteler araştırma desenlerinde eylem araştırması deseni kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda örneklem elde etmede araştırmacı ilk olarak kimi ve neyi araştırma konusu edineceğine karar verir. Önerilen veya geliştirilmekte olan araştırmayla ilgi evren ve olaylar saptanır. Genellikle çalışma grubuna dâhil edilecek bireylerin sahip olması gereken ölçütler veya nitelikler belirlenir. Bu ölçütler araştırmaya kimlerin dâhil edileceğini, kimlerin dâhil edilmeyeceğini ayırt etmek için kullanılır. Zira bu ölçütler belirlendikten sonra artık çalışma grubunu elde etmek için harekete geçilir (Johnson ve Christensen, 2014, s.235).

Çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenecektir. Ölçüt örnekleme önceden tespit edilmiş bazı önem ölçütlerini karşılayabilen durumlar üzerine çalışma olarak tanımlanmaktadır (Patton, 2014, s.230). Ölçüt örnekleme yönteminde ölçütler önceden belirlenmiş olabileceği gibi araştırmacı tarafından da geliştirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.140). Özetle ölçüt örnekleme (criterion sampling) aşağıdaki gibi özetlenebilir ve örneklendirilebilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010, s.91):

Bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesneler, olaylar vb.) örnekleme alınırlar...Liselerde şiddet davranışının ölçütlerini ortaya çıkartmak amacıyla yapılacak nitel bir çalışma için örneklem, okul kayıtlarına göre daha önce iki veya daha fazla şiddet olayına karışan öğrencileri kapsayacak şekilde belirlenebilir. Resmi kayıtlarda en az iki şiddet olayına karışmış olma durumu, araştırma için örneklem oluşturmada temel alınan ölçüttür...

Bu çalışmadaki ölçütler araştırmacı tarafından geliştirilecektir. Bu çalışmadaki ölçüt öğretmenlerin TÖMER’de çalışıyor olması ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere A, B ve C kurlarında ders veriyor olmalarıdır. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubunu İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER’de yabancılara Türkçe öğreten 8 öğretmen oluşturacaktır. Araştırmaya dâhil edilecek olan öğretmenlerin isimlerine yer verilmeyecek,

öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3... diye numaralandırılacaktır. Araştırmada diğer bir önemli ölçüt ise çalışma grubuna dâhil edilecek bireylerin araştırmaya katılmada gönüllü olmasıdır. Söz konusu sekiz öğreten araştırmaya katkı sağlamak istemeleri, onların çalışma grubuna dâhil edilmelerinde önemli bir ölçüt olmuştur. Özetle yukarıdaki kuramsal bilgilerden hareketle araştırmada kullanılan örneklem yöntemi, seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden amaçsal örneklemidir. Amaçsal örneklem yaklaşımlarından ise ölçüt örneklem yöntemi araştırmada kullanılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada altı veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama araçlarına ilişkin uzman araştırma konusunda ilişkin uzman görüşlerinden istifade edilmiştir. Kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçları	Hedef-İçeriğe İlişkin sorular	Öğrenme-Öğretme Süreci	Ölçme ve Değerlendirme	Toplam Soru Sayısı
Yansıtıcı Günlük	8	8	6	22
Öz Değerlendirme Formu	8	2	1	11
Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu (Mülakat)	5 (6,7,8,9,10)	9 (4,5,11,12,13,14,15,16,17)	7 (18,19,20,21,22,23,24)	21
Akran Değerlendirme Formu	5 (1,2,3,4,5)	5 (6,7,8,9,10)	6 (11,12,13,14,15,16)	16
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	-	8	-	8
SWOT Analizi	-	4	-	4
Toplam Soru Sayısı	26	36	20	82

Tablo 1’de görüldüğüze araştırmada kullanılan veri toplama araçları; yansıtıcı günlük, öz değerlendirme formu, yarı-yapılandırılmış görüşme formu, akran değerlendirme formu, öğretmen öğrenme denetim soruları ve SWOT analizi sorularından müteşekkildir. Tüm veri toplama araçlarıyla birlikte toplam soru sayısı seksen iki (82)’dir. Veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Yansıtıcı Günlük: Yansıtıcı günlük sorularının sekizi (8) hedef-içerik, sekizi (8) öğrenme öğretme ve altısı (6) ölçme ve değerlendirme alanından olmak üzere toplam yirmi iki (22) sorudan oluşmaktadır. Bahse konu ölçme aracı araştırmacı Töman(2015)'dan yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Yansıtıcı günlüğün nihai hâli Ek 1'de sunulmuştur.

Öz Değerlendirme Formu: Öz değerlendirme formu sorularının sekizi (8) hedef-içerik, ikisi (2) öğrenme öğretme ve biri (1) ölçme ve değerlendirme alanından olmak üzere toplam on bir (11) sorudan müteşekkildir. Öz değerlendirme formu Wong (2003) ve Töman (2015)'dan yararlanılarak araştırmacı tarafından ilgili literatüre dayalı olarak geliştirilmiştir. Elde edilen öz değerlendirme formu Ek 2'de sunulmuştur.

Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu: Yarı-yapılandırılmış görüşme formu sorularının beşi (5) hedef-içerik, dokuzu (9) öğrenme öğretme ve yedisi (7) ölçme ve değerlendirme alanından olmak üzere toplam yirmi bir (21) sorudan meydana gelmektedir. Görüşme formu ilgili literatürden hareketle araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Zikredilen formun nihai hâli Bu veri toplama aracında öğrenme ve öğretme sürecine ilişkin sekiz (8) soru bulunmaktadır. Bahse konu veri toplama aracı McMillan and Schumacher (2006) yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirmiştir. Öğretmen öğrenme denetim soruları Ek 3'te verilmiştir.

Akran Değerlendirme Formu: Akran değerlendirme formu, beş (5) hedef-içerik, beş (5) öğrenme öğretme ve altı (6) ölçme ve değerlendirme olmak üzere toplam on altı (16) sorudan müteşekkildir. Sözü edilen form araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Akran değerlendirme formunun son hâli Ek 5'te sunulmuştur.

Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları: Bu veri toplama aracında öğrenme ve öğretme sürecine ilişkin sekiz (8) soru bulunmaktadır. Bahse konu veri toplama aracı Brookfield (1995) yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirmiştir. Öğretmen öğrenme denetim soruları Ek 6'te verilmiştir.

SWOT Analizi: Sözü edilen veri toplama aracı öğrenme ve öğretme sürecini izlemeye dönük 4 soru içermektedir. Sorular araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. SWOT analizi soruları Ek 7'de sunulmuştur.

Veri Toplam Araçlarının Geçerliği ve Güvenirliği: Araştırma kullanılan veri toplama araçlarının geçerliğine dönük yansıtıcı düşünme alanında 2 uzman akademisyen görüşlerine başvurulmuştur. Veri toplama araçlarındaki soruların yansıtıcı düşünmeye ilişkin olduğu uzman görüşlerince de tasdik edilmiştir. Başka bir ifadeyle tüm sorular ölçmek istenilen kazanımları ölçmeye yöneliktir. Ölçme araçlarındaki soruların güvenirliliğine ilişkin araştırma grundan bağımsız olarak 10 öğretene söz konusu sorular yöneltilmiş ve soruların

anlaşılabilirliği doğrulanmıştır. Anlaşılmasında güçlük çekilen sorulara yönelik ise soru cümlelerinde iyileştirilmeye gidilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama aşamasında ilk olarak gerekli yasal izinler alınacaktır. Araştırmacı tarafından bizzat öğretmenlerin tamamı 1 hafta boyunca gözlemlenecektir. Devam eden süreçte öğretmenlere yansıtıcı düşünme becerisi ile ilgili öncelikli olarak kuramsal bilgiler verilecek, ders esnasında yansıtıcı düşünme becerilerini nasıl kullanabilecekleri izah edilecek ve sınıf içi etkinliklerde yansıtıcı düşünme becerilerini nasıl kullanabilecekleri hususunda bilgilendirileceklerdir. Daha sonra yansıtıcı düşünme konusunda eğitim alan öğretmenler dönüşümlü olarak sekiz hafta boyunca gözlemlenecektir. Bu süreç içerisinde öğretmenlerle görüşmeler yapılacak, görüşmeler öğretmenlerin uygun gördüğü yer ve zamanda görevi aksatmama durumuna dikkat edilerek yapılacaktır. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilecektir. Gerekli izinlerin alınmasıyla öğretmenlerin TÖMER’de verdikleri dersler kamera ile kayıt altına alınacaktır. Öğretmenlerin sürecin tamamına yönelik günlük tutmaları istenecektir. Bu süreçlerin tamamında etik ilkelere azami olarak dikkat edilmesi tasarlanmaktadır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada ölçme araçlarından elde edilen verilerin analizinde öncelikle içerik analizi yöntemi işe koşulmuştur. Nitekim içerik analizi tarihçi ve edebiyatçıların doküman incelemesi için kullandığı bir uygulamadır (Merriam, 2013, s.144). Bu bağlamda söz konusu araştırma için dokümanlar ilgili ölçme araçlarındaki sorulara, öğretmenlerin verdikleri cevaplardan oluşan içeriklerdir. İçerik analizinde okuyucunun kavrayabileceği şekilde türdeş veriler; belirlenen kavramlar ve temalar altında özetlenir. Bahse konu işlemin icrasında bazı süreçler uygulanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259). İçerik analizinin temel süreçleri aşağıdaki gibidir:

- i) “Problemi tanımlama: Araştırma sorusunu/amacını belirleme ve varsayımları formüle etme,
- ii) Kategori sistemini oluşturma: Kategorileri tanımlama ve kodlama kurallarını belirleme,
- iii) Ölçüm birimlerini belirleme: Kodlama ve analiz birimlerini tanımlama ve örneklem yöntemini belirleme” (Gökçe, 2006:51).

Söz konusu bilgilerden hareket edildiğinde içerik analizi, içeriklerin kodlanması problemiyle, diğer bir ifadeyle kategorilerin oluşturulması, belirli kodlama ya da kayıt birimlerini saptama ile başlayacaktır (Bilgin, 2014:12). Kodlama işleminde analiz kategorileri (Berelson'dan aktaran Bilgin, 2014:12). Kategorilerin oluşturulmasında farklı yöntemler vardır (Tavşancıl ve Aslan, 2001:72-77). Araştırmada oluşturulan kategorilerde Taggart ve Wilson (2005)' nın yaptığı çalışmadan istifade edilmiştir(Ek 4). Nitekim içerik analizinde kategoriler teorik formasyonndan ve mesaj içeriklerinde oluşturulabilir (Henry ve Moscovici'den aktaran Bilgin, 2014:13-14). Ayrıca kodlama sürecinde aşağıda belirtilen uygulamalar esas alınır:(Yıldırım ve Şimşek, 2013,:261-264).

...Verilerin analizinden önce genel bir kavramsal yapı oluşturmak mümkündür. Bu kavramsal yapıya göre kodlama yapılır. Ancak ortaya çıkan yeni kodlar listeye dâhil edilir. Bu şekilde önceden belirlenen bir kod listesi içerik analizini yönlendirirken, tümevarımcı bir anlayışla verilerin incelenmesi sonucu ortaya çıkan veriler de, daha önceden oluşturulan kod listesine eklenir ya da yeni kodlara göre eski kodlar değiştirilir. Bu tür kodlama sürecinde, genel kategoriler ya da temalar önceden belirlenir ve bu temalar altında yer alabilecek olan daha ayrıntılı kodlar, verilerin incelenmesi sonucu ortaya çıkar...

Yukarıdaki kuramsal bilgilerden hareketle temalar ile ilgili kategorilerinin tanımlarını ve kapsamaları aşağıda sunulmuştur:

Tablo 2.

Araştırmada Kullanılan Temalar ve Kategoriler

Tema	İlgili Kategori	Kategorinin Tanımı
<i>Teknik Alanda Yansıtma</i>	Gerekçesiz sonuç	Geçmiş deneyimlere yönelik gerekçe oluşturmadan sonuç belirtme.
	Gerekçesiz öneri	Geçmiş deneyimlere yönelik gerekçe belirtmeden öneriler oluşturma
	Basit Tanımlama	Geçmiş deneyimlere yönelik basit tanımlama yapma
<i>Uygulama Alanında Yansıtma</i>	Nedensellik Oluşturma	Geçmiş deneyimlerdeki uygulamalara yönelik nedenler bulma.
	Teori-Uygulama Bağlantısı	Geçmiş deneyimlere dair teorik bilgiler ile uygulama arasında bağ oluşturabilme
	İhtiyaç Yansıtma	Geçmiş deneyimler için var olan ihtiyaçları saptama
	Yargıya Varma	Geçmiş deneyimlere yönelik eleştirel düzeyde yargıda bulunma.
<i>Eleştirel Alanda Yansıtma</i>	Öneri	Geçmiş tecrübelerle yönelik gelişmiş ve eleştirel düzeyde öneriler getirme
	Yapılandırma	Geçmiş deneyimlerdeki çelişkileri, eksikleri, başarıları sorgular.
	Yeniden Yapılandırma	Geçmiş deneyimlerdeki eksiklikleri saptama ve bunlara yönelik öneriler düşünme

Tablo 2’de araştırmada geliştirilen kategoriler ve bunlara ilişkin temalar görülmektedir. Bu aşamadan sonra ise neyin analiz edileceği açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu kodlama biriminin ne olacağına saptamak ile ilgilidir. Kodlama birimi ise kelime, cümle, paragraf, resim olabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010, s.270). Araştırmada kodlama birimi olarak kelime ve kelime grupları bir birim olarak ele alınmıştır. Bu kodlar bulgularda paylaşılmıştır.

İçerik analizinin önemli özelliklerinden biri sayısallaştırmadır. Başka bir ifadeyle kodlama birimleri ifadelerin sıklığının saptanmasında sayılar kullanılır. Araştırmacı belgedeki kodlama birimlerini, oluşturduğu kategoriler altında vermelidir. Araştırmada

sayısallaştırmada frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2010, s.272-273).

3.6.Kodlama, Geçerlik-Güvenirlik

Kodlama güvenilirliği, farklı kodlayıcıların aynı içeriği uyumlu şekilde kodlamalarına dayanır (Bilgin, 2014, s.16). Bunlardan ilkinde güvenilirliği test etmek için güvenilirlik katsayısı kullanılmaktadır. Kodlayıcılar arasındaki uyumu kullanılan güvenilirlik katsayısı “*Güvenirlik=uzlaşma sayısı /(uzlaşma sayısı + uzlaşmama sayısı)*” formülüyle hesaplanır ve güvenilirlik için %70’ten yüksek bir uygunluk beklenir. Araştırmada farklı kodlayıcıların aynı metni uyumlu şekilde kodlamalarına dayanan kodlama güvenilirliği yapılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki uyumda kullanılan güvenilirlik katsayısı “*Güvenirlik=uzlaşma sayısı /(uzlaşma sayısı + uzlaşmama sayısı)*” (Miles ve Huberman, 2015, s.64; Muijs, 2004, s.73) %82 bulunmuştur. Geçerlik konuya ilişkin uzmanların görüşleri ile doğrulanmıştır. Ayrıca araştırmada nicel verileri desteklemek amacıyla betimsel analiz yapılmıştır. Bu yolla araştırmanın iç-güvenirliği ve geçerliği arttırılmaya çalışılmıştır. Yapılan betimsel analizde aday öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3, ...şeklinde kodlanmıştır. Ayrıca kodlama güvenilirliğine ilişkin kullanılan örnek kodlama formu aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.

Kodlama Güverliği Formu

Cevaplar	Kodlayıcı 1	Kodlayıcı 2	Uyuşma	Uyuşmama
Cevap 1	Yargıya Varma	Yargıya Varma	x	
Cevap 2	Yeniden Yapılandırma	Yeniden Yapılandırma	x	
Cevap 3	İhtiyaç Yansıtma	Yargıya Varma		X
.....			...	...

Tablo 3’te araştırmada kullanılan kodlama güvenilirliği formu görülmektedir. Örnekte görüldüğü kodlayıcı 1 ve kodlayıcı 2 birinci ve ikinci soruya verilen cevapta uyuşurken, üçüncü cevapta uyuşmamışlardır. Böylelikle uyuşma sayısı elde edilmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırma grubunda yer alan sekiz öğretmenle yapılan öğretmenlerle yapılan yansıtıcı günlükler, öz değerlendirme formu, mülakat soruları, akran değerlendirme soruları, swot analizi ve öğretmen öğrenme denetim soruları araştırmanın amaçlarına ve araştırma sorularına göre analiz edilerek sunulmuştur. Analizlerde içerik ve betimsel analiz hâlinde verilmiştir. Elde edilen bulgular, ilgili alanyazın bağlamında yorumlanmıştır.

4.1. Birinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.

I. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

		Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç	... Kazandırılmıştır	X		
		2	Gereksiz sonuç	... düşünüyorum.	X		
		3	Gereksiz sonuç	...karşılaşmadım	X		
		4	Gerekçesiz sonuç	 Yapmazdım	X		
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç	... düşünüyorum	X		
		2	Gerekçesiz Sonuç	 düşünmüyorum.	X		
		3	Gerekçesiz sonuç	... Karşılaşmadım	X		
		4	Gereksiz sonuç	... Gerek duymuyorum	X		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma	...ulaşabildim			x
		2	Nedensellik oluşturma	...yeterli ...çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama	Evet. Kalabildim	X		
		4	Teorik uygulama bağlantısı	... sonuç gaye iyi		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma	... düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama	Evet. Kalabildim	X		
		3	İhtiyaç yansıtma	... içerik vardı		x	
		4	Öneri	 değiştirebilirdim			x
Mutlakat	Hedef	6	Yargıya Varma	... İmkan sağlıyor			x
		7	Gerekçesiz sonuç	... iyi değerlendiriyorum	X		
		8	Gerekçesiz sonuç	... Düşünüyorum	X		
		9	Nedensellik oluşturma	çünkü... olabiliyor		x	
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç	... olumlu	X		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama	... anlattı	X		
		2	Basit Tanımlama	... yaşadı	X		
		3	Basit Tanımlama	... gösterirdim	X		
		4	Nedensellik oluşturma	... fakat biraz eksikti		x	
	İçerik	5	Basit tanımlama	... verirdim	X		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların tamamı *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *planlamada herhangi bir değişiklik yapmazdım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber ikişer tane *teknik ve eleştirel alanda* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Plan yeterliydi çünkü 45 dakika boyunca amaçladığım iki etkinliği de zamanında ve amaca uygun gerçekleştirebildim...*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya örnek* teşkil etmektedir. *Teknik alandaki* yansıtma “...evet kalabildim...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik alandaki* cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ise *nedensellik oluşturma* ve eleştirel yansıtma alanında yargıya varma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*doğru hedeflere ulaştığımı düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir*.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *teknik düzeyde* yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Teknik alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *basit tanımlama* şeklindedir. *Basit tanımlama* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*hedefe uygun olarak anlattı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 5.

I. Öğretmenin 1. Haftada Öğretmen Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkili olmuştur.	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... ihtiyaç duymadım	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...yardımcı olmuştur	x		
	4	Nedensellik oluşturma	çünkü...düşünüyorum		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... olmuştur	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... Karşılaşmadım	x		
	8	Öneri	... İsterdim			x
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...yeterince gerçekleştirdim	x		
	2	Yeniden yapılandırma	...kullanabilirdim ama kullanmadım			x
Mülakat	4	Basit tanımlama	...hepsi güçlüydü	x		
	5	Basit tanımlama	Güçsüz yönü yoktu	x		
	11	Yargıya varma	... isabetli oluyor			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... uygulayabiliyorum	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... anlayabiliyorum	x		
	14	Basit tanımlama	... Yoktu	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşayabiliyorum	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... değiştirdim	x		
	17	Basit tanımlama	Evet işe yarıyor	x		
Akran Değ.	6	Gerekçesiz sonuç	...izledi... anlattı	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygundu	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...materyallerden,örneklerden	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... gözlemlemedim.	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...gayret ederim	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...alan olması			x
	2	Yargıya varma	... İmkan vermesi			x
	3	Yargıya varma	... Şeklinde olması			x
	4	Yargıya Varma	... dikkat gerektiriyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya Varma	... gösterebiliyor			x
	2	Teori uygulama bağlantısı	...hangi kuralı hangi yöntemle		x	
	3	İhtiyaç yansıtma	... öğrenci ihtiyaçlarına tavsiyeler verebiliyorum.		x	
	4	Yargıya varma	...görmemdir			x
	5	Yargıya varma	... çok hizmet edeceğidir			x
	6	Yapılandırma	daha iyi planlaması gerektiğidir			x
	7	Teori uygulama bağlantısı	... tekniği kullanıyor		x	
	8	Yargıya Varma	...daha yetkin bir öğretmen olmam			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *gereksiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca birer adet *uygulama ve eleştirel* alanda yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*kullandığım materyallerin konu için yeterli olduğunu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *gereksiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel ve teknik* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*kitabı tahtaya yansıtarak alıştırma kitapları boşluklara tebeşir yardımıyla yazdım. Her materyali kullandım. Oyun odaklı bir materyal hazırlayıp kullanabilirdim. Zamanı daha etkin kullanmak adına kullanmadım...*” şeklindeki cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alana* uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen ikişer adet de *eleştirel ve uygulama* alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gereksiz sonuç ve basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...*Genellikle uygulayabiliyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde *eleştirel ifadeler ve uygulama alanındaki ifadeler ve teknik alandaki ifadelerine* göre daha azdır.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gereksiz sonuç* şeklindedir. Gereksiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*anlatım iyiydi...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alanındaki* yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varmaya olarak “*Kültür aktarımı boyutunu hem öğretmenden hem de öğrenciden öğretme şeklinde göstermesi...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların büyük bir çoğunluğuna *eleştirel düzeyde* yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki

yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derste ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey kesinlikle yeni kural öğretiminin ilk derslerde yapılıp konuşma ve oyun gibi etkinliklerin son derse alınmasıdır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 6.

1.Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygunluk göstermektedir	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... gözlemledim	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	Karşılaşmadım	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... gereği duymadım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... etkili olduğunu gösterdi			x
Mülakat	18	Basit tanımlama	... yardımcı oluyor	x		
	19	İhtiyaç yansıtma	... Olanak verdi		x	
	20	Basit tanımlama	Düşünüyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oluyor	x		
	22	Yapılandırma	... yapmamaya çalışıyorum			x
	23	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x		
	24	Yeniden yapılandırma	... anladım... denetliyorum			x
Akran	11	Basit tanımlama	... oluşturdu	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... Uygundu	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... Kullandım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... getirmiştir	x		
	15	Basit tanımlama	Evet	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...sunardım	x		

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirme yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Kullandığım ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrenciye geri bildirimleriyle yüzeysel bir ölçme değerlendirme*

yapmayı amaçladım. Geri dönütlerin olumlu yönde olması etkili olduğunu gösterdi.” şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda *eleştirel alanda* *iki ve uygulama alanında* yansıtmadan bir tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ihtiyaç yansıtma, eleştirel alanda ise yapılandırma ve yeniden yapılandırma kategorilerinde yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin *“problem olmadığını düşünüyorum...”* şeklinde ifadeleri *basit tanımlamaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“konusuyla ilgili sorumluluğu yerine getirmiştir...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 7.

I.Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkili bir şekilde... aktarılmıştır.	x		
	2	Gereksiz sonuç	... düşünüyorum.	x		
	3	İhtiyaç yansıtma	... zorlandım		x	
	4	Gerekçesiz sonuç	 gereği duymazdım	x		
	1	Gerekçesiz Sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Gerekçesiz Sonuç	 düşünüyorum.	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	... Problem yaşadım	x		
	4	Yapılandırma	... geliştirdim			x
	1	Yargıya Varma	...güçlendiriyor			x
	2	Nedensellik oluşturma	...yeterli ...çünkü		x	
Öz değerlendirme	3	Basit Tanımlama	Evet.	x		
	4	Teorik uygulama bağlantısı	... sonuçları...görebileceğiz		x	
	1	İhtiyaç yansıtma	... sağladım		x	
	2	Basit tanımlama	Evet.	x		
	3	Nedensellik oluşturma	çünkü... yardımcı oluyor		x	
	4	Öneri	 gidebilirdim			x
	6	Yargıya Varma	... Ulaşmamı sağlıyor			x
	7	Nedensellik oluşturma	... sorarsam... değerlendiririm		x	
	8	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	9	Uygulamada Yansıtma	... kaynaklı olabiliyor		x	
Mülakat	10	Yapılandırma	... uğraşıyorum			x
Akran değerlendirme	1	Basit Tanımlama	... anlattı	x		
	2	Basit Tanımlama	... anlattı	x		
	3	Basit Tanımlama	... yapardım	x		
	4	Basit tanımlama	... saptırmadı	x		
	5	Basit tanımlama	... tasarlardım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef* ve *içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber birer tane uygulama ve *eleştirel alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu

öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... konu etkili bir şekilde aktarılmıştır...” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber *ikişer tane teknik ve eleştirel alanda* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Bol alıştırma yaparak kurala ait bilgileri kavratıldım. Sonuçları ilerleyen zamanlarda daha net görebiliyoruz...*” şeklinde cevabı *teorik uygulama bağlantısı örnek* teşkil etmektedir. *Teknik alandaki* yansıtmaya “...alıştırmalarla kuralı pekiştirmelerini sağladım...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel ve uygulama* alanında yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alandaki* cevaplarına bakıldığında *yargıya varma ve yapılandırma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ise *nedensellik oluşturma* ve uygulamada yansıtma alanlarında yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*Öğrencilerimin ve kendimin eksikliklerini anlayarak işe başlıyorum. Bu yönde kendimi geliştiriyorum. Bu doğru hedeflere ulaşmamı sağlıyor...*” şeklinde ifadeleri *yargıya vardığını* göstermektedir. Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına verilen cevaplar *teknik* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Teknik alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *basit tanımlama* şeklindedir. *Basit tanımlama* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...konusunu bize iyi anlattı...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 8.

I.Öğretmenin 2. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkili olmuştur.	X		
	2	Gereksiz sonuç	... etkili olmuştur	X		
	3	Gereksiz sonuç	...materyallerin... etkili ...düşünüyorum	X		
	4	İhtiyaç yansıtma	...-gerçekleştirdim		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	6	İhtiyaç yansıtma	... öğrencilere... istekliydi		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... Oldu	x		
	8	Nedensellik oluşturma	... çünkü...hızlandırıyor		x	
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...kılmaya çalıştım			x
	2	Nedensellik oluşturma	...fakat etkisiz kullandım		x	
Mülakat	4	Yapılandırma	...eksiklikleri düzeltebiliyoruz			x
	5	Uygulamada yansıtma	uygulamada...-hizmet etmeyebiliyor		x	
	11	Yargıya varma	... isabetli oluyor			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... uygulayabiliyorum	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... anlayabiliyorum	x		
	14	Teori-Uygulama bağlantısı	... katılmayabiliyorlar		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşayabiliyorum	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... Değiştirdim	x		
	17	Basit tanımlama	Evet işe yarıyor	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...izledi... anlattı	x		
Akran Değ.	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygundu	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...materyallerden,örneklerden	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... gözlemlemedim.	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...gayret ederim	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...imkânın olması			x
	2	Yargıya varma	... gelişiminin görülemiyor olması			x
	3	Yargıya varma	... artıyor olması			x
	4	Yargıya Varma	... sayılabilir			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya Varma	... sahibim			x
	2	Yargıya varma	...yapabiliyorum			x
	3	İhtiyaç yansıtma	... öğrenci ihtiyaçlarına tavsiyeler verebiliyorum.		x	
	4	Yargıya varma	...verim alıyorlar.			x
	5	Yargıya varma	...gerekli olduğudur			x
	6	Yapılandırma	... fark etmemdi.			x
	7	Teori uygulama bağlantısı	... tekniği kullanıyor		x	
	8	Yargıya Varma	...kendimi eleştirmemdir.			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *gereksiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca üç adet de *uygulama* alanında yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu “*seçtiğim yöntem ve teknikler konunun işlenmesinde yeterli olmuştur...*” şeklindeki ifadesi *gereksiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulara öğretmen *uygulama* ve *eleştirel* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Soru- cevap yöntemi buluş yöntemi kullandığım yöntem teknikler arasında. Karışık öğretim yöntemi kullanarak dersi etkili kılmaya çalıştım. Kural öğretimi ve alıştırmalar söz konusu olduğu için bu yöntemleri tam olarak takip edememiş olabilirim..*” şeklindeki cevabı yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik soruların mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik* alana uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen ikişer adet de *eleştirel* ve *uygulama* alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gereksiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...Genellikle uygulayabiliyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde *eleştirel* ifadeler ve *uygulama* alanındaki ifadeler ve *teknik* alandaki ifadelerine göre daha azdır.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gereksiz sonuç* şeklindedir. Gereksiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*olumsuzluklar gözlemlemedi...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik soruların SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varmaya olarak “*Derste hedeflenen birçok kazanımı süreçte öğretmenin gözlemleme imkânının olması...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların büyük bir çoğunluğuna *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki

yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Bir önceki dersle karşılaştığımda şimdi önceki tecrübelerimi düşündüğümde daha doğru strateji ve teknikle daha kolay bir öğretim yapabiliyorum...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 9.

1.Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... ele aldım	X		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	X		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygun buluyorum	X		
	4	Gerekçesiz sonuç	... aldım	X		
	5	Nedensellik Oluşturma	..nedeniyle olumsuz bir sonuçtur.		x	
	6	Öneri	... geliştirdim			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... yapabildim			x
Mülakat	18	İhtiyaç yansıtma	... yardımcı oluyor		x	
	19	İhtiyaç yansıtma	... Seçmemi sağladı		x	
	20	Basit Tanımlama	 düşünüyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oluyor	x		
	22	Yapılandırma	... yapmamaya çalışıyorum			x
	23	Basit tanımlama	... fayda sağladığımı düşünüyorum	x		
	24	Yeniden yapılandırma	... anlıyorum... düzeltiyorum			x
Akran	11	Basit tanımlama	... paylaştı	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... Çıkmadı	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... desteklerdim	x		
	14	Gerekçesiz öneri	... materyal sunma gibi	x		
	15	Basit tanımlama	Evet ...söyledi	x		
	16	Gerekçesiz öneri	Öz eleştiri yapardım	x		

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin dört adet teknik, *eleştirel* ve *uygulama* alanında ise bir adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuç, uygulama alanında nedensellik oluşturma ve eleştirel alanda öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan

soruya vermiş olduğu “*Etkili olduğumu düşündüğüm için bir değışiklik yapmazdım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Özellikle bir ölçme değerlendirme tasarlamadım. Süreç sonunda yapılanlarla, sorulan sorulara verilen cevaplarla bunu ölçme yoluna gittim. Bir sonraki günde yapacaklarıma yol gösterici olması adına bunu yaptım. Daha sistemli bir ölçme değerlendirme yapabilirdim...*” şeklindeki ifade yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda *eleştirel ve uygulama alanında* yansıtmadan iki tane yansıtma yaptığı görölmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ihtiyaç yansıtma, eleştirel alanda ise yapılandırma ve yeniden yapılandırma kategorilerinde yansıtma yaptığı görönmektedir. Öğretmenin “*faydalarını alıyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlamaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*Evet kullandı. Öğretmen öğrenci düşüncelerinin ortak olduğunu söyledi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 10.

I.Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... etkili bir şekilde... düşünüyorum.	x		
		2	Yapılandırma ... söyleyebilirim.			x
		3	Nedensellik Oluşturma Nedeniyle problem oluşturdu		x	
		4	Öneri Özen gösteririm.			x
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ... uygundur.	x		
		2	Gerekçesiz Sonuç düşünmüyorum.	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... Yaşamadım	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ... Düşünmüyorum	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...-ebildim.			x
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterli değildi		x	
		3	Basit Tanımlama Evet büyük oranda kaldım	x		
		4	Yeniden yapılandırma ... düşündüm			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim.		x	
		2	Basit tanımlama Evet.	x		
		3	Nedensellik oluşturma fakat... eksik kaldı..		x	
		4	Öneri hazırlardım			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ... Düzenlediğimi düşünüyorum			x
		7	Yargıya varma ... anlıyorum			x
		8	Nedensellik oluşturma ...çünkü... gösteriyor		x	
		9	Uygulamada Yansıtma ... konuşabiliyor.		x	
	İçerik	10	Yapılandırma ... bunu düşünüyorum			x
		1	Basit Tanımlama ... davrandı	x		
		2	Basit Tanımlama ... ulaşabildi.	x		
		3	Basit Tanımlama ... çalışırdım	x		
Akran değerlendirme	Hedef	4	Basit tanımlama ... anlattı	x		
	İçerik	5	Basit tanımlama ... tasarlardım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler

kullandığı görülmektedir. Bununla beraber iki tane uygulama bir adet de *eleştirel alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *İçeriği hazırlarken büyük bir sorun yaşamadım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *eleştirel ve uygulama alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber iki tane de *teknik alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Hayattan diyaloglar kurarak daha iyi anlamalarını sağlamaya çalıştım. Sorularla onların kullanımlarını görmek istedim. Hep ve kendinin hâl ekleriyle bir arada kullanımını ayrıntılı olarak anlatmalıydım. Bir önceki iyelik eki konusunda bu yola başvurduğum için önceki öğrenmelerinden hareketle yapabileceklerini düşündüm...*” şeklinde cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir. Uygulama alandaki yansıtma “...yeterli değildi. Bu kullanımların yer aldığı video ve ses kayıtlarıyla zenginleştirebilirdim...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel ve uygulama alanında* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alandaki* cevaplarına bakıldığında *yargıya varma ve yapılandırma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Bir hedef belirlediğimde aldığım eğitimden bir şeyler katarak o hedefi belirliyorum. Öğrenciye kesinlikle çıktılarını alamayacağım ya da onlarda gözle göremeyeceğim bir hedef belirlememeye çalışıyorum. Yani hedefleri belirlediğimde eğitim ortamını ona göre uyarlıyorum, düzenliyorum ...*” şeklinde ifadeleri *yargıya vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına verilen cevaplar *teknik* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Teknik alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *basit tanımlama* şeklindedir. *Basit tanımlama* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...evet hedeflere ulaşılabildi...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 11.

I.Öğretmenin 3. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

3.hafta 1.öğretmen Öğretme Öğrenme Süreci						
	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkili olmuştur.	x		
	2	Basit Tanımlama	... Yeterli olmuştur.	x		
	3	İhtiyaç yansıtma	...çeşitlendirilebilir		x	
	4	İhtiyaç yansıtma	...-tercih ederdim		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	6	İhtiyaç yansıtma	... öğrencilere... olumlu bir durum		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... Yaşamamıştır	x		
	8	Yargıya varma	... yapabilirim.			x
Öz Değ.	1	Uygulamada Yansıtma	...büyük oranda yaptım		x	
	2	Nedensellik oluşturma	...çünkü dikkatimi çekti		x	
	4	Yargıya varma	...-ebiliyoruz			x
	5	Uygulamada yansıtma	uygulamada...-ifade ederim		x	
	11	Yapılandırma	... beni için olumlu oldu			x
Mülakat	12	Gerekçesiz sonuç	... uygulayabiliyorum	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... gösteriyor	x		
	14	Teori-Uygulama bağlantısı	... Anlamayabiliyor		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşayabiliyoruz	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... çalıştım.	x		
	17	Basit tanımlama	Evet işe yaradı.	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...izledi... anlattı	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygundu	x		
Akran Değ.	8	Gerekçesiz öneri	...materyallerden,örneklerden	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... gözlemlemedim.	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	1	Yargıya varma	...kolaylaştırmasıdır			x
SWOT Analizi	2	Yargıya varma	... Sınırlandırmasıdır			x
	3	Yargıya varma	... İmkan vermesidir			x
	4	Yargıya Varma	... zorlaştırmasıdır			x
	1	Yargıya Varma	... sorgulayabiliyorum			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	2	Yargıya varma	...Çaba gösterebiliyorum			x
	3	İhtiyaç yansıtma	... öğrenci ihtiyaçlarına tavsiyeler verebiliyorum.		x	
	4	Yargıya varma	...gözlemliyorum.			x
	5	Yargıya varma	...önemli olduğudur			x
	6	Uygulamada Yansıtma	Öğrencilere uygulamalar gerekir		x	
	7	Yapılandırma	öz denetim ile... karara vardım			x
	8	Yargıya Varma	...düzeltme yoluna gitmem			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca üç adet de *uygulama* alanında bir adet de *eleştirel* alanda yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*kullandığım yöntem ve teknikler yeterli olmuştur...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *uygulama* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *uygulama* alanında yansıtmaya yönelik olarak “*Sunu, bilgisayar, fotokopi, kitap(ders kitabı +PDF) faydalandım Materyalin bir kısmını ve slaytı ben hazırladım Görseller kullanarak tasarladım. Fotokopiyi etkili kullanamadım çünkü bazı üst düzey gramerler dikkatimi o anda çekti...*” şeklindeki cevabı *nedensellik oluşturma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alana* uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen ikişer adet de *eleştirel* ve *uygulama* alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...*Genellikle uygulayabiliyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde *eleştirel* ifadeler ve *uygulama* alanındaki ifadeler ve *teknik* alandaki ifadelerine göre daha azdır.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde tamamına *teknik* alanda yansıtmada bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Teknik alandaki* yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç*, *gerekçesiz öneri* şeklinde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz öneri* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...*materyallerden örneklerden...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanda* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretmenin ve öğrencinin gelişimine fırsat vermesi sürekli karşılıklı kültür ve bilgi aktarımına imkân vermesidir ...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların büyük bir çoğunluğuna *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Eleştirel* alandaki

yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derste öğrencilerim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey yeni bir kural öğretiminde en iyi öğrenmelerin kendilerine ait olduğu örnekler vasıtasıyla daha iyi olduğunu gözlemlemiş olmamdır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 12.

I.Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Yargıya varma	... gözlemledim			x
	5	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle zor olmuştur.		x	
	6	Öneri	... isterdim			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... Yetersizdi			x
	18	Teori uygulama bağlantısı	... belirler oldum		x	
Mülakat	19	İhtiyaç yansıtma	... rahatlıkla belirliyorum		x	
	20	Gerekçesiz sonuç	 anlıyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...göstermiştir	x		
	22	Yapılandırma	... daha iyisini yapabilirim			x
	23	Nedensellik ilkesi	... böylece... teşvik ediyor		x	
	24	Sorgulama	... sağlıyor... denetliyorum.			x
Akran	11	Basit tanımlama	... paylaştı	x		
	12	Teori uygulama bağlantısı	... Yaptı		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... Yapardım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... vardı	x		
	15	Basit tanımlama	Evet ...söyledi	x		
	16	Gerekçesiz öneri	... Yapardı	x		

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin üç adet teknik, *eleştirel* alanda iki tane ve *uygulama* alanında ise bir adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuç, uygulama alanında nedensellik oluşturma ve eleştirel alanda öneriye

yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Kullandığım ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygun olamadığını düşünmüyorum...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Her zamanki gibi soru-cevaplarla işleyen bir süreç ile öğrenci cevaplarından kuralı öğrenip öğrenmediklerini ölçmeye çalıştım. Ölçme değerlendirme etkili olmakla beraber yetersizdi. Fakat öğrencilerin ders bitiminde bu kuralın yer aldığı cümlelere başvurması bir bakıma ölçme değerlendirme işlemidir...*” şeklindeki ifade yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama ve teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda *eleştirel alanında* yansıtmadan bir tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında *teori uygulama bağlantısı, ihtiyaç yansıtma ve nedensellik ilkesi kategorilerinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Teknik alanda ise *gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama* kategorilerinde yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin Hangi etkinlik ya da hangi ölçme değerlendirmeyi rahatlıkla belirleyebiliyorum. Sonuçlarını ona göre düzenliyorum...” şeklinde ifadeleri *ihtiyaç yansıtma* olduğunu göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna *teknik düzeyde* yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. Bunun yanı sıra *uygulama alanında da* yansıtma ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*evet kullandı. Öğretmen öğrenci düşüncelerinin ortak olduğunu söyledi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 13.

I.Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya Varma ... hedef etkili olmuştur			x
		2	Basit Tanımlama Düşünmüyorum	x		
		3	Nedensellik Oluşturma Nedeniyle problem oluşturdu		x	
		4	Öneri yapabilirdim.			x
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ... açısından uygundur.	x		
		2	Yapılandırma metinler bulunabilirdi.			x
		3	Nedensellik Oluşturma Nedeniyle ... zorlaştırmaktadır		x	
		4	Yargıya Varma ... değişiklik yapmazdım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...-ebildim.			x
		2	Nedensellik oluşturma Çünkü...oldu.		x	
		3	Basit Tanımlama Evet.	x		
		4	Yargıya varmak ... aktif olarak gerçekleştirdim.			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim.		x	
		2	Basit tanımlama Evet.	x		
		3	Nedensellik oluşturma Çünkü... uygundu.		x	
		4	Öneri giderdim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ... kattığımı/uyguladığımı düşünüyorum			x
		7	Basit tanımlama İyi.	x		
		8	Uygulamada Yansıtma ... konuşabiliyor.		x	
		9	Nedensellik oluşturma Tecrübesizlikten dolayı...		x	
	İçerik	10	Basit Tanımlama ... şu anda aklıma gelmiyor.	x		
		1	Basit Tanımlama ... düşünüyorum	x		
		2	Basit Tanımlama ... ulaşabildi.	x		
		3	İhtiyaç yansıtma ... hakkında sunardım.		x	
Akran değerlendirme	Hedef	4	Teori uygulama bağlantısı ... kaynakları vardı.		x	
		5	İhtiyaç yansıtma ... yer verirdim.		x	

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef* ve *içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber ikişer tane de hem *uygulama* hem de *teknik alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *Hedef belirtme eklerinin kazandırılmasıdır. Öğrenciler sürecin sonunda kuralı öğrenmişlerdir. Bu sebeple hedef etkili olmuştur diyebilirim.*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama ve teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber iki tane de *teknik alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Örneklerimi düzenlerken sınıfın içinden öğrencilerimi dâhil ettiğim bir içerik için düzenleme yoluna giderdim...*” şeklinde cevabı öneriye örnek teşkil etmektedir. *Uygulama alandaki* yansıtmaya “...yeterliydi çünkü geri dönütleri olumlu yönde oldu. Süreçte herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını gördüm...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alan ve uygulama alanında* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca bir tane *eleştirel alanda* yansıtma yapmıştır. Öğretmenin *teknik alandaki* cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*etkili olduğunu düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama yaptığı* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak verilen cevaplar *uygulama düzeyde* yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Uygulama alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *ihtiyaç yansıma* şeklindedir. *İhtiyaç yansıtma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...*hedefleri ile tutarlıydı konusuna uygun araştırma ve sunacağı kaynaklar vardı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 14.

I.Öğretmenin 4. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya Varma	... etkili olmuştur.			x
	2	Basit Tanımlama	... Önermiyorum.	x		
	3	Uygulamada Yansıtma	...aktarıldı		x	
	4	Öneri	...-i buldururdum.			x
	5	Yargıya varma	... ön plana çıkarmıştır.			x
	6	İhtiyaç yansıtma	... öğrencilere... olumlu bir durum		x	
	7	İhtiyaç yansıtma	... olumsuz bir durum olmuştur.		x	
	8	Öneri	... katkı sağlayabilirdim.			x
Öz Değ.	1	Uygulamada Yansıtma	...uygulamalarını yaptım		x	
	2	Yargıya Varma	...ihtiyaç duymadım.			x
	4	Yargıya varma	...-ebiliyor			x
	5	Yargıya varma	...-ebiliyor			x
Mülakat	11	Yargıya varma	... yapabiliyorum.			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... uygulayabiliyorum	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum.	x		
	14	Teori-Uygulama bağlantısı	... yönde etkileyebiliyor.		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşayabiliyorum.	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... Gittim.	x		
	17	Basit tanımlama	Evet.	x		
	6	Yargıya varma	...izledi.			x
Akran Değ.	7	Gerekçesiz Sonuç	O ... belirtti.	x		
	8	İhtiyaç Yansıtma	Öğrenci ihtiyaçlarına göre bunu yapardım		x	
	9	Gerekçesiz sonuç	... gözlemlemedim.	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
SWOT Analizi	1	Gerekçesiz sonuç	...sunması	x		
	2	Yargıya varma	... ulaşılabilir			x
	3	Yargıya varma	... geliştiriyor.			x
	4	Yargıya Varma	Bunlar tehdittir			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya Varma	Nedeniyle daha isteklidirler			x
	2	İhtiyaç Yansıtma	Öğrencilerin ihtiyaçlarını saptayabiliyorum		x	
	3	Yargıya Varma	Nedeniyle görebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...gözlemliyorum.			x
	5	Uygulamada Yansıtma	Öğrencilerin ihtiyacı olduğudur		x	
	6	Uygulamada Yansıtma	Öğrencilere uygulamalar gerekir		x	
	7	Yapılandırma	Gözden geçirdim, karara vardım			x
	8	Yargıya Varma	...fark ediyor olmam..			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varma ve öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, *basit tanımlama* kategorisinde teknik alanda yansıtma yapmıştır. Ayrıca üç adet de *uygulama alanında* yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*öğrencilerden belirtme eki kullandırılarak metin ya da cümleler yazmalarını isterdim. Böylece sadece konuşma değil yazma becerilerini geliştirmeye de katkı sağladım...*” şeklindeki ifadesi *öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel ve uygulama* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *uygulama* alanında yansıtma yönelik olarak “*Yapılandırmacılık doğrultusunda ders süreci geçirdim. Sezdirmeyi, sor cevabı zaman zaman da dramayı etkili kullandığımı düşünüyorum..*” şeklindeki cevabı *uygulamada yansıtma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alana* uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen üç adet *eleştirel* ve bir tane de *uygulama* alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...Evet işe yarıyor...*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç* yaptığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde *eleştirel* ifadeler ve *uygulama alanındaki* ifadeler ve teknik alandaki ifadelerine göre daha azdır.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde teknik düzeyde üç tane *uygulama* alanda bir tane *eleştirel* alanda bir tane yansıtma bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Teknik alandaki* yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* , *uygulama alanında ihtiyaç yansıtma* *eleştirel alanda ise yargıya varma* şeklinde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... Uygundu ve konuyu somut olarak da bir kaynak da belirtti...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına yakınına *eleştirel alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alanındaki* yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Bazen öğrencilerin hassas olduğu noktaları varsayamadığımızda(anne babası vefat etmiş öğrenciye’ anne babanı tanı’ cümlesini kurmak gibi cümleler bize bir tehdittir ...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların büyük bir çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey bu meslek için yaratılmış olduğumu her defasında fark ediyor olmamdır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 15.

I.Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya Varma	... anladıklarımı ortaya koymuştur.			x
	2	Nedensellik oluşturma	... yapardım.		x	
	3	Gerekçesiz Sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Gerekçesiz Sonuç	... anlamışlardır	x		
	5	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle iyi gelmemiştir.		x	
	6	Öneri	... isterdim			x
Öz Değ.	1	İhtiyaç Yansıtma	... Tasarlama yapmadım		x	
Mülakat	18	Yapılandırma	... istiyorum/ çalışıyorum			x
	19	İhtiyaç yansıtma	... nasıl ölçeceğimi kazandırdı.		x	
	20	Yargıya varma	 –madığını düşünüyorum			x
	21	Basit tanımlama	Faydalı.	x		
	22	Basit tanımlama	Faydalarını alıyorum.	x		
	23	Gerekçesiz sonuç	... olumlu dönütler sağlıyor.	x		
	24	Sorgulama	... hataları anlıyorum... düzeltiyorum.			x
	11	Basit tanımlama	... kullandı... başarılıydı.	x		
Akran	12	Teori uygulama bağlantısı	... konunun dışına çıkmadı.		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... kullanırdım.	x		
	14	Yargıya varma	... bağlantılı bir etkinlikti.			x
	15	Basit tanımlama	Evet etkili kullandı.	x		
	16	İhtiyaç yansıtma	... İsterdim/yapardım		x	

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin iki adet eleştirel, teknik

alandaki iki tane ve uygulama alanında ise iki adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuç, uygulama alanında nedensellik oluşturma ve eleştirel alanda yargıya varma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Öğrencilere ölçme-değerlendirme yöntemi olarak kısa cevaplı yazılı yoklama ve boşluk doldurma uygulanmıştır. Uygulanan bu yöntemlerden elde edilen sonuçlar, öğrencilerin belirtme hâl ekini anladıklarını ortaya koymuştur...*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*özellikle tasarlama yapmadım. Süreç içerisinde gözlemlerle bu ölçümü yapıyorum. Ünite sonu etkinliklerin varlığı da bu ünite sonunda bizlere değerlendirme yaptırmaktadır...*” şeklindeki ifade ihtiyaç yansıtma örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda ve teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda uygulama alanında yansıtmadan bir tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma, sorulama ve yapılandırma kategorilerinde kullandığı göze çarpmaktadır. Teknik alanda ise gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde yansıtma yaptığı görünmektedir. Öğretmenin “*Öğrencilerin genelinin başarılı olup olmadığını gösteriyor. Öğrencilerin eksikliklerini gösteriyor ve ek etkinlikler uygulamalar yapmamı sağlıyor. Yaptığım hataları bir daha yapmamam gerektiğini anlıyorum ve kendimi düzeltiyorum...*” şeklinde ifadeleri sorulamaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç şeklindedir. Bunun yanı sıra uygulama alanında ve eleştirel alanda da yansıtma ifadelerde ortaya çıkmıştır. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*evet etkili kullanabildi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 16.

I.Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Gerekçesiz Sonuç	Etkili buluyorum	x		
		2 Basit Tanımlama	Düşünmüyorum	x		
		3 Yargıya Varma	Nedeniyle beni zorladı			x
		4 Basit Tanımlama	Değişikliğe gitmezdim	x		
	İçerik	1 Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle düşünüyorum		x	
		2 Öneri	Nedeniyle yapabilirdim			x
		3 Uygulamada Yansıtma	Derste işimi zorlaştırdı		x	
		4 Basit Tanımlama	Gerek görmüyorum	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya Varma	Gözden geçirdim ve ulaşabildim			x
		2 Basit Tanımlama	Yeterliydi	x		
		3 Basit Tanımlama	Evet fazlasıyla	x		
		4 Yargıya Varma	Çünkü yapabildim			x
	İçerik	1 Teori-Uygulama Bağlantısı	Sunumları yaptım		x	
		2 Basit Tanımlama	Evet fazlasıyla	x		
		3 Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle tutarlıydı		x	
		4 Gerekçesiz Sonuç	Değişikliğe gitmezdim	x		
Mülakat	Hedef	6 Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle farkına varabiliyorum		x	
		7 Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle farkına varabiliyorum		x	
		8 Gerekçesiz Sonuç	Genellikle ulaşabildim	x		
		9 Yargıya Varma	Nedeniyle yapamadım			x
	İçerik	10 Yargıya Varma	...bana katkı sağladı			x
		1 Uygulamada Yansıtma	O teoriyi uygulamıştır		x	
		2 Uygulamada Yansıtma	Uygulamaları kısmen yapabilmiştir		x	
		3 Öneri	O...seçebilirdi			x
Akran değerlendirme	Hedef	4 Yargıya Varma	O...yapabilirdi.			x
		5 Öneri	O...yapabilirdi			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber ikişer tane de hem *uygulama* hem de *eleştirel alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *basit tanımlamaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... hedeflerimin etkili olduğunu düşünüyorum.” şeklindeki ifadesi *basit tanımlama* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber ikişer tane de hem *uygulama* hem de *eleştirel alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Evet fazlasıyla.” şeklinde cevabı *basit tanımlamaya* örnek teşkil etmektedir. *Eleştirel alandaki* yansitmaya “...Sunum hazırladım görsellerle, öğrenciye yönelik sorularla kavramalarını sağladım. Ardından alıştırmalarla pekiştirmelerine imkân verdim olumlu sonuçlandı...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel alan ve uygulama* alanında yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca bir tane *teknik alanda* yansıtma yapmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “Bu yönde kendimi geliştiriyorum. BU doğru hedeflere ulaşmamı sağlıyor. Eksiklerimi belirliyorum.” şeklinde ifadeleri *yargıya vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak verilen cevaplar eleştirel düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. *Öneri* kategorisindeki yansitmaya örnek olarak “...Açık sade ve daha basit bir anlatım yolu seçerdim. Birde öğrencilerin yani dinleyici kitlenin yeterlilik düzeyini değerlendirirken *eleştirel düşünme becerilerine* yönelik gelişmelerde bulunurdum...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 17.

I.Öğretmenin 5. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle etkiliydi		x	
	2	Öneri	Nedeniyle yapabilirdim			x
	3	Yargıya Varma	Nedeniyle etkili olmuştur			x
	4	Yargıya Varma	...gerek duymazdım			x
	5	Yargıya Varma	... sorulara doğru cevaplar verebilmiştir			x
	6	Teori-Uygulama Bağlantısı	...öğrenciler yapabildiler		x	
	7	Teori-Uygulama Bağlantısı	Bazı öğrenciler yaptılar		x	
	8	Öneri	...yı yapardım			x
öz Değ.	1	Yargıya Varma	Yaptım ve etkili oldu			x
	2	Yargıya Varma	Yaptım ve etkili oldu			x
	4	Yargıya Varma	...kendini düzeltiyor			x
	5	Basit Tanımlama	Güven eksikliğidir	x		
	11	Yargıya Varma	...isabetli kararlar verebiliyorum			x
	12	Gerekçesiz Sonuç	Genellikle uygulayabiliyorum	x		
	13	Teori-Uygulama Bağlantısı	Seçerim-Uygularım		x	
	14	Sorgulama	Bazen sıkıntılar yaşanabiliyor			x
Mülakat	15	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle sıkıntılar yaşayabiliyorum		x	
	16	Yeniden yapılandırma	Yeni durumları uyguladım			x
	17	Basit Tanımlama	Evet	x		
	6	Yargıya Varma	O...yapabilmiştir			x
	7	Yargıya Varma	O...yapabilmiştir			x
	8	Öneri	O...yapabilirdi			x
	9	Yargıya Varma	O...yapabilirdi			x
	10	Nedensellik Oluşturma	...nedeniyle çalışırdım		x	
Akran Değ.	1	Yargıya Varma	İmkan sağlar			x
	2	Yargıya Varma	Maliyet gerektirir			x
	3	Yargıya Varma	Olanak verir			x
	4	Yargıya Varma	Risk taşır			x
	1	Yargıya Varma	Etkili öğretebilirim			x
	2	Yargıya Varma	Belirlerim			x
	3	Yargıya Varma	Öğretebilirim			x
	4	Yargıya Varma	...gerektiğidir			x
SWOT Analizi	5	Yargıya Varma	...olmasıdır			x
	6	Yargıya Varma	...anlayabileceğidir			x
	7	Yargıya Varma	...görmemdir			x
	8	Yargıya Varma	...gerekli olduğudur			
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya Varma	İmkan sağlar			x
	2	Yargıya Varma	Maliyet gerektirir			x
	3	Yargıya Varma	Olanak verir			x
	4	Yargıya Varma	Risk taşır			x
	1	Yargıya Varma	Etkili öğretebilirim			x
	2	Yargıya Varma	Belirlerim			x
	3	Yargıya Varma	Öğretebilirim			x
	4	Yargıya Varma	...gerektiğidir			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, *öneri* kategorisinde eleştirel alanda yansıtma yapmıştır. Ayrıca üç adet de *uygulama alanında* yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Kullanılan materyal saat, slayt, tahta ve fotokopidir. Konuya en uygun materyal saat olmuştur. Kullanılan materyaller yeterli olmuştur...*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Bilgisayar ve hazırladığım sunuyu, ders kitabını, tahtayı ve fotokopi gibi materyalleri etkili kullandım. Sunuyu ve fotokopiyi ben hazırladım. Görsellerle ihtiyaca yönelik hazırladım. Etkili bir dersti. Materyaller yeterliydi...*” şeklindeki cevabı *yargıya varma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel alanına* uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen üç adet *teknik* ve iki tane de *uygulama alanında* yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma*, *sorgulama* ve *yeniden yapılandırma* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...o an anlık çözümler yaparak hedeflediğim şeyi değiştirdim...*” şeklinde ifadeleri *yeniden yapılandırma* yaptığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde teknik ifadeler ve uygulama alanındaki ifadeler ve eleştirel alandaki ifadelerine göre daha azdır.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde eleştirel düzeyde dört tane uygulama alanda bir tane yansıtma bulunduğuna ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *öneri* ve *yargıya varma* kategorilerinde, uygulama alanında *nedensellik oluşturma* şeklinde ortaya çıkmıştır. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... Duygularına hakim olamama ve sürekli anlatım da kesinti. Hazırlıksız konuşmalardan dolayı sunuma ayak uyduramama gibi sorunlar vardı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına eleştirel alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak yabancı dil*

olarak Türkçe derslerinin zayıf yönleri; öğreticiyi muhakkak bir materyal kullanmaya mecbur bırakması. Maliyet ve donatım gerektirmesi ...” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak” Geçmiş derste materyal kullanma hakkında öğrendiğim en önemli şey materyalin ilgi çekici olması gerektiği ve saatlerin bu uygulamaya uygun olmasıdır...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 18.

I.Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	Gözden geçirdim, bunlardı			x
	2	Öneri	nedeniyle ... yapabiliirdi.			x
	3	Öneri	nedeniyle ... yapabiliirdi.			x
	4	Uygulamada Yansıtma	Öğrenciler yapabiliirdi		x	
	5	Uygulamada Yansıtma	Öğrenciler yapabiliirdi		x	
Öz Değ.	6	Öneri	...nedeniyle o bunu yapabiliirdi.			x
	1	Yargıya Varma	...etkili yapabildim			x
Mülakat	18	Uygulamada Yansıtma	Uygulamalar yardımcı oluyor		x	
	19	Yargıya Varma	...bana katkı sağladı			x
	20	Uygulamada Yansıtma	Uygulamayı değerlendiriyorum, düşünüyorum		x	
	21	Yargıya Varma	...bana katkı sağladı			x
	22	Yargıya Varma	...cevaplar sağlayabiliyorum			x
	23	Yargıya Varma	Fayda sağladığını düşünüyorum			x
	24	Yargıya Varma	...iyi oluyor			x
Akran	11	Yargıya Varma	O...yapabilmiştir			x
	12	Yargıya Varma	O...yapabilmiştir			x
	13	Gerekçesiz Öneri	O bunları yapabilir	x		
	14	Yargıya Varma	O yapamadı, yaptı			x
	15	Gerekçesiz Sonuç	Kısmen	x		
	16	Öneri	O yapabiliirdi			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin dört adet eleştirel, uygulama alanında ise iki adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda yapılandırma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“Çoktan seçmeli ve doğru yanlış sorularıyla hazırladığım fotokopiyi öğrencilere dağıttım. Konunun anlatılmasının ardından öğrenciler soruları çözdüler. Kullandığım ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum ancak geliştirilebilir...”* şeklindeki ifadesi *yapılandırma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Ders esnasında ve sonunda birlikte yanıtlanan alıştırmalarla ve sorulara verilen cevaplarla bir değerlendirme yapmayı tasarlamıştım. O dersteki hedeflerime yönelik etkiliydi...”* şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda *uygulama alanında* yansıtmadan iki tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde yoğun kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“Öğrencilerin genelinin başarılı olup olmadığını, kavranıp kavranmadığını gösteriyor. Öğrencilerin eksiklerini gösteriyor ve ek etkinlikler, uygulamalar yapmamı sağlıyor. Yaptığım hataları bir daha yapmamam gerektiğini anlıyorum ve kendimi düzeltiyorum. Öğrencilerin kendilerini görmeleri açısından iyi oluyor...”* şeklinde ifadeleri *yargıya varmayı* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma ve öneri* şeklindedir. Bunun yanı sıra *teknik alanda* yansıtma ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“Bireylerin bilmek istediği noktalara değinilmiştir. Yapılan testlerle güzel bir ölçüm yapılmıştır...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 19.

I.Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Gereksiz Sonuç	Hedeflerim yerindedir	x		
		2 Gereksiz Sonuç	Etkili olmadığını düşünmüyorum	x		
		3 Gereksiz Sonuç	Konuyla ilgili örnekler bulamadım	x		
		4 Gereksiz Öneri	Bun yapardım	x		
	İçerik	1 Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle uygun olduğunu düşünüyorum		x	
		2 Öneri	...daha iyi anlaşılması sağlanabilir.			x
		3 Uygulamada Yansıtma	...problemler yaratabiliyor		x	
		4 Öneri	...daha uygun hâle getiririm			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya Varma	...büyük oranda yapabildim			x
		2 Basit Tanımlama	Evet	x		
		3 Basit Tanımlama	Evet	x		
		4 Yargıya Varma	...yı yapabildim, olumlu sonuçlandı			x
	İçerik	1 Uygulamada Yansıtma	Uygulamada yapabildim		x	
		2 Basit Tanımlama	Evet	x		
		3 Yargıya Varma	...etkili oldu.			x
		4 İhtiyaç Yansıtma	...yı öğrencilere yapabilirdim.		x	
Mülakat	Hedef	6 Yeniden Yapılandırma	...yı düzenliyorum yeniden uyguluyorum			x
		7 Sorgulama	...yı yaptım			x
		8 Gereksiz Sonuç	Hedeflerime ulaşabildim	x		
		9 Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle ulaşamadım		x	
	İçerik	10 Sorgulama	...yı sorguluyorum			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Yargıya Varma	O ulaşabilmiştir			x
		2 Yargıya Varma	O ulaşabilmiştir			x
		3 Öneri	O yapabilirdi			x
	İçerik	4 Yargıya Varma	O oluşturabildi			x
		5 Öneri	O kazandırabilirdi			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber ikişer tane de hem *uygulama* hem de *eleştirel alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *hedeflerimin yerinde olduğunu düşünüyorum.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik ve eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *teknik alanında basit tanımlama*, uygulama alanında uygulamada yansıtma ve ihtiyaç yansıtma, *eleştirel alanda* ise *yargıya varma* olduğu görünmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Hedefim yer yön tarifinde kullanacağı ifadeleri öğretmek ve konuşmalarında kullanmalarını görmektir. Büyük oranda ulaştım.*” şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir. *Teknik alandaki* yansıtma “...evet...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca birer tane de uygulama ve teknik alanda yansıtma yapmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında sorgulama, yeniden yapılandırma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Eski hatalarımı düzelterek bir sonraki içeriği tasarlıyorum. İçeriği hazırlarken öğrenciye doğru kazanımı veriyor muyum ve yöntemi doğru kullanıp kullanmadığımı sorgulamamı sağlıyor.*” şeklinde ifadeleri sorgulama yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına verilen cevaplar eleştirel düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri ve yargıya varma şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*Bilgiler analiz edilmiş çeşitli kaynaklardan bilgiler toplanarak bireyin ihtiyacı olan bilgilere ulaşılmıştır...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 20.

I.Öğretmenin 6. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz Sonuç	..etkili olduğunu düşünüyorum	X		
	2	Teori-Uygulama	Teoriyi daha iyi uygulayabilirdim		x	
	3	Uygulamada Yansıtma	...kullanıldı		x	
	4	Öneri	...e bildirdim			x
	5	Sorgulama	Daha iyisini yapabilirdim			x
	6	Yargıya varma	...ettiği için kabul ettim			x
	7	Yargıya Varma	...nedeniyle yapamadım			x
	8	Gerekçesiz Öneri	...yapardım	x		
Öz Değ.	1	Uygulamada Yansıtma	...uygulamalarını yaptım		x	
	2	Yargıya Varma	...yı yapabildim			x
Mülakat	4	Yapılandırma	...gözden geçiriyorum, daha iyisini görüyorum.			x
	5	Yapılandırma	...gözden geçiriyorum, daha iyisini görüyorum.			x
	11	Yargıya Varma	Artık yapabiliyorum			x
	12	Gerekçesiz Sonuç	Genellikle uygulayabiliyorum	x		
	13	Basit Tanımlama	Yapılabildi.	x		
	14	Uygulamada Yansıtma	Öğrenciler yapabildiklerini yapamadıklarını gördüm		x	
	15	Gerekçesiz Sonuç	Yaşayabiliyorum	x		
	16	Gerekçesiz Sonuç	Farklı yöntemler deneyerek	x		
Akran Değ.	17	Basit Tanımlama	Evet işe yarıyor	x		
	6	Öneri	O gerçekleştirebilirdi			x
	7	Gerekçesiz Sonuç	O zayıftı	x		
	8	İhtiyaç Yansıtma	Öğrenci ihtiyaçlarına göre bunu yapardım		x	
SWOT Analizi	9	Yargıya Varma	Çünkü yapamadı			x
	10	Öneri	...ortaya koyardım			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya Varma	O bunu yapabildi.			x
	2	Gerekçesiz Sonuç	Güç olması	x		
	3	Nedensellik Oluşturma	...nedeniyle olmasıdır		x	
	4	Yargıya Varma	Bunlar tehdittir			x
	1	Yargıya Varma	Nedeniyle daha isteklidirler			x
	2	İhtiyaç Yansıtma	Öğrencilerin ihtiyaçlarını saptayabiliyorum		x	
	3	Yargıya Varma	Nedeniyle görebiliyorum			x
	4	Sorgulama	...öğrenciye etmemiştir			x
	5	Uygulamada Yansıtma	Öğrencilerin ihtiyacı olduğudur		x	
	6	Uygulamada Yansıtma	Öğrencilere uygulamalar gerekir		x	
	7	Yapılandırma	Gözden geçirdim, karara vardım			x
	8	Yargıya Varma	...nedeniyle görebiliyorum			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra yapılandırma, *öneri ve sorgulama* kategorilerinde eleştirel alanda yansıtma yapmıştır. Ayrıca ikişer adet de *teknik ve uygulama alanında* yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*İyi olduğumu düşünüyorum ancak daha iyisini yapabilirim. Dinleme ve konuşma becerilerini daha iyi kazandırdığımı düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *uygulama ve eleştirel* alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde uygulama alanında yansıtma yönelik olarak “*Oyun temelli öğretimi tercih ettim. Birlikte konuşma ile bu kelimeleri öğrenmelerini sağladım...*” şeklinde cevabı *uygulamada yansıtma*ya örnek teşkil etmektedir. Eleştirel alanında yapmış olduğu yansıtıcı ifadeler analiz edildiğinde öğretmenin *yargıya varmada* yansıtmayı kullandığı ortaya çıkmıştır. *Eleştirel alanındaki* yansıtma “*... Sunu, tahta, kitap, sınıftaki nesneleri kullandım. Materyalleri tasarlamadım. Fakat o an elimde olan materyalleri aktif kıldım...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen üç adet eleştirel ve bir tane de uygulama alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*Genellikle uygulayabiliyorum...*” şeklinde ifadeleri basit tanımlama yaptığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde teknik ifadeler, uygulama ve eleştirel alandaki ifadelerine göre daha fazladır.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde eleştirel düzeyde üç tane uygulama ve teknik alanda birer tane yansıtma bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *öneri ve yargıya varma* kategorilerinde, teknik alanda *gerekçesiz sonuç*, uygulama alanında *ihtiyaç yansıtma* şeklinde ortaya çıkmıştır. *Öneri* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*... Düz anlatım yerine tartışma ortamı kurulabilir ve zıt düşüncelerle konunun eksik yönleri ele alınarak öğrenim tam anlamıyla gerçekleşebilir..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen genel olarak eleştirel *alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Bunun yanı sıra teknik alanda gerekçesiz sonuç, uygulama alanında nedensellik oluşturma kategorilerinde de yansıtma yapmıştır. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak yabancı dil olarak Türkçe derslerinin güçlü yönü; öğretmene öğretmenlik doyumunu, öğrencilere ise yeni dil öğrenmede başarıyı tattırması...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca üç tane de uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir. Bunun yanı sıra yapılandırma ve sorgulama kategorisinde yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derste ders işleyişim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey ders anında öğrenci beklentisine sönük işleyiş değişiklikleri yapmaya çalışmış olmamdır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 21.

I.Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz Sonuç	Genel anlamda etkili olmuştur	X		
	2	Yapılandırma	...yaptım			x
	3	Öneri	...yı yapabilirdim			x
	4	Nedensellik Oluşturma	...nedeniyle uygundu		x	
	5	Sorgulama	...eksik yönümdü			x
	6	Gerekçesiz Öneri	Kullanırdım	X		
Öz Değ.	1	Uygulamada Yansıtma	...uygulamalarını yaptım		x	
Mülakat	18	Gerekçesiz Öneri	...yapmalı	x		
	19	Sorgulama	...yı sorguluyorum			x
	20	Gerekçesiz Sonuç	Genellikle ulaşabiliyorum	x		
	21	Yargıya Varma	...yı yapabiliyorum			x
	22	Yapılandırma	...gözden geçiriyorum, daha iyisini görüyorum.			x
	23	Yapılandırma	...gözden geçiriyorum, daha iyisini görüyorum.			x
	24	Gerekçesiz Sonuç	Fayda sağladı	x		
	11	Gerekçesiz Öneri	...yı yapabilirdi	x		
Akran Değ.	12	Gerekçesiz Sonuç	...ya ulaşabildi.	x		
	13	Öneri	...nedeniyle o bunu yapabilirdi.			x
	14	Yargıya Varma	...gözden geçirmiş, daha iyisini görmüştür			x
	15	Yargıya Varma	O yapabilmıştır			x
	16	Öneri	O, nedeniyle bunları yapabilirdi			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin üç adet eleştirel, iki adet teknik ve uygulama alanında bir tane yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda sorgulama, yapılandırma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*soru-cevap tekniğinin kullanımını arttırdım çünkü diğer ölçme değerlendirme yöntemleri öğrencinin sadece yazma becerilerine yönelikti..*” şeklindeki ifadesi *yapılandırma* kategorisine örnek olarak verilebilir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda *gereksiz sonuca* yönelik ifadeler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma “*Genel anlamda etkili olmuştur...*” şeklindeki söylemi örnek verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *uygulama alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrencilerin kullanımlarıyla değerlendirmeye çalıştım. Yönleri ve tarifleri anladıklarını ve uygulamalarla gösterdiklerini...*” şeklinde *uygulamada yansıtma*ya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan üç tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında *yapılandırma* kategorisinde yoğun kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*bazen kendi akranımızda biz de olmayan, eksik şeyleri görebiliyoruz. Noksanları gözlemlediğimizde bu yönde tavsiyelerde bulunabiliyoruz...*” şeklinde ifadeleri *yapılandırma* yaptığı göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* ve *öneri* şeklindedir. Bunun yanı sıra *teknik ve uygulama alanında* yansıtma da ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*özgün konuşması ve üslubuyla, farklı fikirlerle verdiği tanımsal örneklerle yansıtıcı düşünmeyi etkin kılmıştır.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 22.

I.Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Nedensellik Oluşturma	İçin...çıkmamıştır		x	
		2 Basit Tanımlama	düşünüyorum	x		
		3 Nedensellik Oluşturma	İçin...-ebilir		x	
		4 Öneri	...hazırladım			x
	İçerik	1 Basit Tanımlama	düşünüyorum	x		
		2 Yapılandırma	...e yapardım			x
		3 Sorgulama	...sıkıntılar yaşayabiliyorum			x
		4 Öneri	...içerik hazırlarım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yapılandırma	...yapamadım fakat...ile yapabileceğim			x
		2 Nedensellik Oluşturma	...yetersiz kaldı		x	
		3 Gereksiz Sonuç	...aksamalar oldu	x		
		4 Yargıya Varma	...verimli ders oldu			x
	İçerik	1 İhtiyaç Yansıtması	...öğrenci ihtiyaçlarını karşıladım		x	
		2 Basit Tanımlama	...kalabildim	x		
		3 Nedensellik Oluşturma	Çünkü...idi.		x	
		4 Yapılandırma	...yapabilirdim			x
Mülakat	Hedef	6 Yargıya Varma	...yapabiliyorum			x
		7 Yargıya Varma	...e biliyorum			x
		8 Sorgulama	...e olabilir			x
		9 İhtiyaç Yansıtması			x	
	İçerik	10 Yargıya Varma	...e.. yapabiliyorum			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Yargıya Varma	...yapılmıştır			x
		2 Nedensellik Oluşturma	İçin...olmuştur		x	
		3 Öneri	...önerirdim.			x
		4 Yargıya Varma	O...yapabilmiştir			x
	İçerik	5 Öneri	...yapardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki

gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber ikişer tane de hem *teknik* hem de *uygulama alanında* yansıtma yaptığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... konuları özetleyecek materyaller ve çalışma kağıtları hazırladım.” şeklindeki ifadesi *öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama ve eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde uygulama alanında *nedensellik oluşturma*, eleştirel alanda ise *yapılandırma* olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Tutarlıydı. Çünkü genel tekrara yönelik bir içerikti. Gereksiz bir şeye yer vermedim.*” Şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir. Eleştirel alandaki yansıtma “*Öğrencilerin A₁ kuruna dair genel gramer bilgilerini hatırlatmak, hatalarını eksiklerini kapatmaya çalışmak... Genel anlamda ulaşabileceğimi düşünüyorum.*” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca bir tane de uygulama alanda yansıtma yapmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında sorgulama, yeniden yapılandırma ve yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Hedefleri belirlerken yansıtıcı düşünme eğitimini göz önünde bulunduruyorum ve öğrencinin aldığı eğitim sonucunda hedefe ulaşıp ulaşmadığını daha iyi belirliyorum.*” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Sadece bir soruda uygulama alanda yansıtma yapmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* ve *yargıya varma* şeklindedir. *Öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...Öncelikle sınıftaki öğrencilerin seviyesini belirlemekle işe başladım. Durumu göz önünde bulundurarak anlatacağım konuyu ne için, ne maksatla sunacağımı gözden geçirirdim...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 23.

I.Öğretmenin 7. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik Oluşturma	İçin etkili olduğunu düşünüyorum		X	
	2	Yapılandırma	...ı yapabildim			x
	3	Yargıya Varma	... olduğunu düşünüyorum			x
	4	Öneri	...ı tercih ederdim			x
	5	Yargıya Varma	...gelişir			x
	6	Yargıya Varma	...yı sağlamıştır			x
	7	Sorgulama	...beni olumsuz etkiledi			x
	8	Öneri	...yı isterdim			x
Öz Değ.	1	Sorgulama	...yı yaptım.			x
	2	Basit Tanımlama	Etkili kullandım	x		
Mülakat	4	Nedensellik Oluşturma	Yaptığınızda etkili olmuyor		X	
	5	Yargıya Varma	...belirleyebiliyorum			x
	11	Teori-Uygulama Bağlantısı	Hedefleri uygulayabiliyorum		X	
	12	Yargıya Varma	...görebiliyorum			x
	13	Sorgulama	Bazıları olumlu bazıları olumsuz			x
	14	Basit Tanımlama	...problem yaşamıyorum	x		
	15	Basit tanımlama	Problem yaşamadım	x		
	16	Yeniden Yapılandırma	...yı yeniden yapıyorum			x
Akran Değ.	17	Yargıya Varma	Daha iyi biliyorum			x
	6	Yargıya Varma	O...yı yapamamıştır			x
	7	Teori-Uygulama Bağlantısı	...yı uygulamıştır		X	
	8	Gerekçesiz Öneri	...yı yapardım	x		
	9	Öneri	...yı yapabildi			x
	10	Gerekçesiz Öneri	...yı yapardım	x		
SWOT Analizi	1	Uygulamada Yansıtma	...imkân verir		X	
	2	Nedensellik Oluşturma	...yetersiz kalması		X	
	3	İhtiyaç Yansıtması	Öğrenciye ...benimsetmesi		X	
	4	Nedensellik Oluşturma	Öğrenciye göre yetersiz kalması		X	
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Gerekçesiz Öneri	yapmalıyım	x		
	2	İhtiyaç Yansıtma	Öğrenciye göre düzenleme yapabiliyorum		X	
	3	Gerekçesiz Öneri	Öğretebilirim	x		
	4	Yargıya Varma	Sonuçları görebiliyorum			x
	5	Yapılandırma	Materyaller hazırlanmasıdır			x
	6	Yargıya Varma	Yapmam gerekir			x
	7	Yargıya Varma	Aktif öğrenme katkı sağlar			x
	8	Yargıya Varma	Yapmam gerekir			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra yapılandırma, *öneri ve sorgulama* kategorilerinde eleştirel alanda yansıtma yapmıştır. Ayrıca bir tane de *uygulama alanında* yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Öğrencilerde kalıcılığı sağlayacak ve yaparak-yaşayarak öğrenmeyi geliştirecek türden materyaller ve etkinlikler kullanmayı tercih ederdim...*” şeklindeki ifadesi *öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir. Bunun yanında Ö₁ kodlu öğretmen *nedensellik oluşturma* bulunarak uygulama alanında yansıtma yapmıştır.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen teknik ve eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde teknik alanında yansitmaya yönelik olarak “*bilgisayar fotokopi kullandım.. Etkili kullandım.*” şeklinde cevabı *basit tanımlamaya* örnek teşkil etmektedir. Eleştirel alanında yapmış olduğu yansıtıcı ifadeler analiz edildiğinde öğretmenin *sorgulama* yansıtmayı kullandığı ortaya çıkmıştır. *Eleştirel alanındaki* yansitmaya “*... Belirli bir stratejim yoktu. Sadece dersi tekrar verdim... yer yer konuşma yaptım.*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen ikiye adet teknik ve uygulama alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma, yeniden yapılandırma ve sorgulama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*Problem yaşadığım anda başka yöntem ve tekniklere başvuruyorum. Ya da dersin gidişatını değiştiriyorum çözüm yolu genelde işe yarıyor bu şekilde...*” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde teknik ve uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeleri eleştirel alandaki ifadelerine göre daha azdır

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde eleştirel düzeyde iki tane uygulama alanında bir tane teknik alan düzeyinde iki tane yansıtma bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *öneri ve yargıya varma* kategorilerinde, teknik alanda gereksiz *öneri*, uygulama alanında *teori-uygulama bağlantısı* şeklinde ortaya çıkmıştır. Yargıya varma kategorisindeki yansitmaya örnek olarak “*... basitten karmaşığa yöntemi göz ardı edilerek izleyicilere konunun özü kavrattırılamamıştır..*” şeklindeki

yansıtma verilebilir. Teknik alandaki yansitmaya da “...adete sunumu yaşattırırdım.” ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *uygulama alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeleri ağırlıklı olarak *nedensellik oluşturma* şeklindedir. Bunun yanı sıra uygulamada yansıtma ve ihtiyaç yansıtma kategorilerinde de yansıtma yapmıştır. Buna örnek olarak “Öğrenciye öğretimin yanı sıra kültürel birçok unsuru kazandırması...” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca iki tane teknik alanda yansıtma bir adet de uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir. Bunun yanı sıra yeniden yapılandırma kategorisinde yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Yargıya varma kategorisindeki yansitmaya örnek olarak” *Geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey amaçların her ne olursa olsun ders palanını doğru ve sistemli yapmak gerektiğidir.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 24.

I.Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya Varma	Etkili olduğunu düşünüyorum			X
	2	Gerekçesi Sonuç	Düşünüyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	Söyleyebilirim	x		
	4	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle etkili oldu		X	
	5	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle etkisiz oldu		X	
	6	Öneri	Testler geliştirmek isterdim			X
Öz Değ.	1	İhtiyaç Yansıtma	Öğrencilerin ihtiyaçlarına göre değildi		X	
Mülakat	18	Yargıya Varma	Bana katkı sağladı			X
	19	Yargıya Varma	Amacıma ulaştığımı görüyorum			X
	20	Gerekçesiz Sonuç	Bana gösterdi	x		
	21	Yargıya Varma	...bana fayda sağladı			X
	22	Basit Tanımlama	Bana gösterdi	x		
	23	Yargıya Varma	Hata oranını azaltıyor			X
	24	Basit Tanımlama	... etkili oldu	x		
Akran	11	Yargıya Varma	... değerlendirme yapılmıştır			X
	12	Yargıya Varma	...bilgiler verilebilmiştir			X
	13	Gerekçesiz Öneri	Bilimsel araştırma yöntemlerinden yararlanırdım	x		
	14	Teori-Uygulama Bağlantısı	Teorinin uygunluğunu sağlamıştır		x	
	15	Gerekçesiz Sonuç	Evet kullanabilmiştir	x		
	16	Öneri	...bilincinde olurdum			X

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ikişer adet eleştirel ve uygulama alanında bir tene de teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda yargıya varma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “Genel bir ders tekrarı olduğu için hangi ölçme yöntem ve tekniği kullanırsam kullanayım faydalı olacağını düşünüyorum

ancak bu dersimde soru cevap, doğru-yanlış, kısa cevaplı yazılı yoklama ve çoktan seçmeli soru yöntemlerini kullandım ve etkili olduğunu düşünüyorum.” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir. .. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, uygulama alanında nedensellik *oluşturmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma “*konuların fazla olması ve soru sayısının bazen fazla olması öğrenciyi sıkmaktadır...*” şeklindeki söylemi örnek verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrencilerin alıştırmaya verdikleri cevapların doğruluk oranına göre bir ölçme değerlendirme yapmaya çalıştım. Sistematiğ değildi.*” şeklinde cevabı ihtiyaç yansıtmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan üç tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*yansıtıcı düşünme ve öz değerlendirme birbiriyle bağlantılı iki kavram. Öz değerlendirme yaparak kendimi her zaman daha iyisine zorluyorum. Mesleki açıdan gelişmem de fayda sağlıyor.*” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler yargıya varma ve öneri şeklindedir. Bunun yanı sıra teknik ve uygulama alanında yansıtma da ifadelerde ortaya çıkmıştır. Öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*öz eleştiri faaliyetlerinde bulunarak değerlendirmelerden ders çıkardım yaptıklarımı değerlendirerek sorumluluğumun bilincinde olurdum.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 25.

I.Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Basit Tanımlama	Hedefim yerinde	x		
		2 Basit Tanımlama	Etkili olmadığını düşünmüyorum	x		
		3 Basit Tanımlama	Bulmakta zorlandım	x		
		4 Basit Tanımlama	Bir değişiklik yapmazdım	x		
	İçerik	1 Nedensellik Oluşturma	Çünkü...ilgi gösterirler.		x	
		2 Basit Tanımlama	"...olmadığını düşünmüyorum"	x		
		3 Basit Tanımlama	"problem yaşamadım"	x		
		4 Gereksiz Öneri	"yeni örnekler getirirdim"	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1 Gereksiz Sonuç	"... ifade edebildiler"	x		
		2 Nedensellik Oluşturma	Çünkü...dır/dir/dur/dür.		x	
		3 Basit Tanımlama	"Evet kaldım"	x		
		4 Basit Tanımlama	"...sağladım"	x		
	İçerik	1 Basit Tanımlama	"...anlattım"	x		
		2 Basit Tanımlama	Evet	x		
		3 Nedensellik Oluşturma	Çünkü...dır/dir/dur/dür.		x	
		4 Nedensellik Oluşturma	Çünkü etkili olurdu		x	
Mülakat	Hedef	6 Yeniden Yapılandırma	"Göre...kullanabiliyorum."			x
		7 Nedensellik Oluşturma	"Çünkü...yapıyorum.		x	
		8 Yargıya Varma	"Ulaşamadığım zamanda oluyor"			x
		9 Yargıya Varma	"...ulaşamıyorum/yapamıyorum"			x
	İçerik	10 Sorgulama	"oldu mu?, etkili oldu mu? Verimli işlendi mi?"			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Yapılandırma	"...desteklemiştir"			x
		2 Öneri	"...yapabilirdi"			x
		3 Öneri	"...kavratırdım.			x
		4 Yargıya Varma	"...uygundur"			x
	İçerik	5 Öneri	"...yapardım"			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki

gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının basit tanımlamaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Hedeflerimin yerinde olduğunu düşünüyorum*” şeklindeki ifadesi *basit tanımlama* kategorisine örnek olarak verilebilir. Bunun yanında Ö1 kodlu öğretmen gerekçesiz önerilerde bulunarak teknik alanda yansıtma yapmıştır. Öğretmenin vermiş olduğu “Farklı ve biraz daha zor yemek tarifleri örnekleri getirirdim” şeklindeki cevabı mevcut durumu temsil eder niteliktedir. Ö1 kodlu öğretmenin günlüklerdeki cevapları analiz edildiğinde yalnızca içeriğe yönelik nedensellik oluşturduğu ve sadece bu kategoride uygulama alanında yansıtma yaptığı belirlenmiştir. Uygulama alanında yansıtma örnek olarak “Hedeflerin kazandırılması bakımından ders içeriğinin uygun olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrenciler Türk yemekleri konusuna ilgi gösterdiler” şeklindeki cevap verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamaların yoğun olduğu görünmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Öğrencilerle Türk kültürüne ait yemeklerden ve kendi kültürlerindeki yemeklerden konuştuk.” şeklinde cevabı basit tanımlamaya örnek teşkil etmektedir. Teknik alandaki yansıtma göre öğretmen uygulama alanında daha az şekilde yansıtma yapmıştır. Uygulama alanında yapmış olduğu yansıtıcı ifadeler analiz edildiğinde öğretmenin nedensellik oluşturu yansıtma kullandığı ortaya çıkmıştır. Uygulama alanındaki yansıtma “Tutarlıydı. Çünkü öğrencilerin bir yemek tarifi için hangi kelimelere ihtiyaç duyacaklarını fark etmelerini ve tarifte hangi kuralı kullanmaları gerektiğini görmelerini sağladım.” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında sorgulama, yeniden yapılandırma ve yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “içeriği tasarlıyorum ve içeriği öğrenciye veriyorum. Bunun ölçme değerlendirmesini yaptıktan sonra ‘benim için bu ders ne kadar faydalı oldu?’ ‘amaçlarıma hizmet etti mi?’ ‘dersi verimli işledim mi?’ gibi soruları görmem açısından etkili oluyor.” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeleri

eleştirel alandaki ifadelerine göre daha azdır. Öğretmen uygulama alanında yansıtma yaparken nedensellik oluşturmuştur. Bu durumu daha iyi ifade etmesi açısından “Hedeflerime büyük oranda ulaşıyorum. Ulaşamadığım zamanda oluyor. Fakat öğrenci çıktıları bana olumlu geliyor. Bu yönden olumlu olduğunu düşünüyorum.” şeklinde cevap örnek olarak verilebilir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Bunun yanı sıra yapılandırma ve yargıya varma kategorilerine yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Sadece sunum yapmakla kalmaz. Grupsal olarak her bireyin fikir ve ideolojisini de hesaba katarak içeriğe öznel bir aktarımda bulunurdum. Böylece içerik hem yaratıcı görünür hem de birçok fikir ve ideoloji olacağından sınıfsal olarak bir genelleyici bakış açısıyla konu her telden fikre uyum gösterir. Yabancılik kaygısı çekilmezdi diye düşünüyorum.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 26.

I.Öğretmenin 8. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit Tanımlama	"...düşünüyorum"	x		
	2	Yeniden Yapılandırma	"...e/a bilirdim"			x
	3	Basit Tanımlama	"...olmuştur"	x		
	4	Yeniden Yapılandırma	"...e/a bilirdim"			x
	5	Basit Tanımlama	"...düşünüyorum"	x		
	6	Yargıya Varma	"den/dan görüyorum"			x
	7	Nedensellik Oluşturma	"nedeniyle...madı"		x	
	8	Yeniden Yapılandırma	"...yapardım/isterdim"			x
Öz Değ.	1	Teori/Uygulama Bağlantısı	"Teori uygulamada yeterliydi"		x	
	2	Yeniden Yapılandırma	"...e/a...bilirdim."			x
Mülakat	4	Yargıya Varma	"maya biliyor"			x
	5	Yeniden Yapılandırma	"e/a...biliyorum"			x
	11	Yeniden Yapılandırma	"e/a...biliyorum"			x
	12	Yargıya Varma	"e/a...değerlendiriyorum"			x
	13	Yargıya Varma	"...olumlu/olumlu durumlardır"			x
	14	Basit Tanımlama	"hayır yaşamıyorum"	x		
	15	Basit Tanımlama	yaşamadım	x		
	16	Nedensellik Oluşturma	"nedeniyle...madım"		x	
Akran Değ.	17	Yargıya Varma	...e biliyorum			x
	6	Yeniden Yapılandırma	Ama...olmalıdır			x
	7	Yargıya Varma	...yapılmıştır			x
	8	Yeniden Yapılandırma	...yapardım			x
	9	Yeniden Yapılandırma	...yapılabilirdi			x
	10	Yeniden Yapılandırma	...yapılabilirdi			x
SWOT Analizi	1	Teori/Uygulama Bağlantısı	"Teori uygulamada yetersizdi"		x	
	2	Teori/Uygulama Bağlantısı	"Teori uygulamada yetersizdi"		x	
	3	Yargıya Varma	...imkân tanınması			x
	4	Nedensellik Oluşturma	...nedeniyle oluşur		x	
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya Varma	...e biliyorum			x
	2	Yargıya Varma	...e biliyorum			x
	3	Yargıya Varma	...e biliyorum			x
	4	Yargıya Varma	...e biliyorlar			x
	5	Yeniden Yapılandırma	Doğru yöntem ve materyal seçme daha önemlidir.			x
	6	Öneri	Planlama doğru yapılmalıdır			x
	7	Yeniden Yapılandırma	Öneri olarak...yapılmalıdır			x
	8	Yargıya Varma	...nedeniyle anlamamdır			x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yeniden yapılandırmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*gösterip yaptırma tekniğiyle yemek tarifleri yaparak anlatıp amir kiplerinin daha kalıcı hâle gelmesini sağlayabilirdim.*” şeklindeki ifadesi *yeniden yapılandırma* kategorisine örnek olarak verilebilir. Bunun yanında Ö1 kodlu öğretmen *basit tanımlamada* bulunarak teknik alanda yansıtma yapmıştır. Öğretmenin vermiş olduğu “Etkili olduğunu düşünüyorum” şeklindeki cevabı mevcut durumu temsil eder niteliktedir. Ö1 kodlu öğretmenin günlüklerdeki cevapları analiz edildiğinde yalnızca içeriğe yönelik nedensellik oluşturduğu ve sadece bu kategoride uygulama alanında yansıtma yaptığı belirlenmiştir. Uygulama alanında yansıtma örnek olarak “öğrencilerin konuya yatkın olması sebebiyle bir sorun çıkmadı” şeklindeki cevap verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulara öğretmen uygulama alanında ve eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde uygulama alanında yansıtma yönelik olarak “Sunuş yoluyla öğrenmede soru-cevap tekniğini ön plana almıştım. Büyük oranda bu yöntemle devam ettim. Bu ders için yeterliydi diyebilirim.” şeklinde cevabı *teori-uygulama bağlantısına* örnek teşkil etmektedir. Eleştirel alanında yapmış olduğu yansıtıcı ifadeler analiz edildiğinde öğretmenin yeniden yapılandırmacı yansıtmayı kullandığı ortaya çıkmıştır. *Eleştirel alanındaki* yansıtma “Sunumda PDF’yi yansıtarak ders kitabının bu şekilde takip etmelerini sağladım. Sık sık internetten görsel bulma yoluna gittim. Materyali etkili kullandım. Video kullanabilirdim. Daha sonraki süreçlerde kullanmayı planlamıştım.” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yeniden yapılandırma ve yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “Öğrencinin eğlendiğini görmek ve yansıtıcı düşünmeyi uygulama esnasında birbirlerine karşı kullanmaları olumlu durumlardır. Olumsuz durumlar da bazen birtakım öğrenciler katılım sağlamıyor bu olumsuz yönü.” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir. Öğretmen sorulara vermiş olduğu cevaplardaki ifadelerinde teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri eleştirel alandaki ifadelerine göre daha azdır. Öğretmen teknik alanda yansıtma yaparken basit tanımlama yapmıştır. Bu durumu daha iyi ifade etmesi açısından “Hayır, herhangi bir problem yaşamıyorum.” şeklinde cevap örnek olarak verilebilir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yeniden yapılandırma şeklindedir. Bunun yanı sıra yargıya varma kategorisine yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Yeniden yapılandırma kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “*Sunumsal olarak konu anlatılmış ve örneklerle somutlaştırılmıştır. Ama bilinir ki öğretimde sunumsal anlatım kısa ve öz olmalı. Dinleyici kitleye sıkıntı vermeden akıcılık sağlanmalıdır.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *uygulama alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeleri ağırlıklı olarak *teori uygula bağlantısı* şeklindedir. Buna örnek olarak” Teknolojinin yetersiz olduğu sınıflarda öğretim kısıtlanıyor.” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir. Bunun yanı sıra yeniden yapılandırma ve öneri kategorilerine yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Yargıya varma kategorisindeki yansıtıma örnek olarak” Geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey öğretimim etkililiğinin benim ders motivasyonumla doğru orantılı olduğunu görmedir.” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 27.

I.Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit Tanımlama	Genel anlamda etkili olmuştur	x		
	2	Nedensellik Oluşturma	Çünkü...düşünüyorum		x	
	3	Yeniden Yapılandırma	...yapabilirdim			x
	4	Teori-Uygulama Bağlantısı	...uygulamam olumluydu		x	
	5	Nedensellik Oluşturma	...nedeniyle oluşmadı		x	
	6	Yeniden Yapılandırma	...isterdim			x
Öz Değ.	1	Sorgulama	...tecrübeleri sorgular			x
Mülakat	18	Yargıya Varma	... sağladı			x
	19	Yapılandırma	...gösteriyor			x
	20	Yargıya Varma	...e biliyorum			x
	21	Basit Tanımlama	...faydası olacaktır	x		
	22	Yapılandırma	...görebiliyorum			x
	23	Basit Tanımlama	...bana katkı sağladı	x		
Akran	24	Yargıya Varma	...bana katkı sağladı			x
	11	Yargıya Varma	...O e yapabiliyor			x
	12	Yargıya Varma	...O e yapabiliyor			x
	13	Yapılandırma	...sorgular ve cevaplar sunar			x
	14	Yargıya Varma	O...değerlendirdi/yapabildi.			x
	15	Yapılandırma	Sorgular ve cevaplar bulur			x
	16	Öneri	O...yapabilirdi			x

Ö₁ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra teknik alanda ve eleştirel alanda yansıtmaya da birer cevap vermiştir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye

yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Soru cevap tekniğinin kullanımını arttırdım çünkü emir kipinin en iyi konuşularak anlaşılacağını düşünüyorum.*” şeklindeki ifadesi nedensellik oluşturma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrenci performanslarından bir ölçme işlemi yapmayı düşünmüştüm. Bu şekilde yol izledim. Belirli bir yöntem kullanmadım. Konuşmalarından gözlemlemeye çalıştım.*” şeklinde cevabı sorgulamaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan da iki tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yapılandırma ve yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Akran değerlendirmeyi genelde kendi öğrencilerim arasında kullanmaya çalışıyorum. Ya da kendi meslektaşlarımla da yapmaya çalışıyorum... beni değerlendirmesini olumlu karşılıyorum.*” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Bunun yanı sıra yapılandırma ve öneri kategorilerine yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Sunumda kullandığım slayttın sonunda anketsel faaliyetlerde bulunarak grup tartışması yapardım. Sonra da yaptıklarımı değerlendirirdim.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Birinci öğretmene ait frekans değerleri;

Aşağıda Ö₁ birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 28.

I.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik	Alanda	Uygulama	Alanında	Eleştirel	Alanda	Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	17	65	6	23	3	12	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	20	56	4	11	12	33	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	16	80	1	5	3	15	20	100
Toplam	53	65	11	13	18	22	82	100

Tablo 28 incelendiğinde Ö₁'in birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %65 (f=54), UAY düzeyinde %11 (f=11) ve EAY düzeyinde %22 (f=18) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 29'de verilmiştir.

Tablo 29.

I.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	14	54	7	27	5	19	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	15	42	8	22	13	36	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	13	65	3	15	4	20	20	100
Toplam	42	51	18	22	22	27	82	100

Tablo 29 incelendiğinde Ö₁'in ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %51 (f=42), UAY düzeyinde %22 (f=18) ve EAY düzeyinde %27 (f=22) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30.

I.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	12	46	6	23	8	31	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	14	39	9	25	13	36	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	10	50	5	25	5	25	20	100
Toplam	36	44	20	24	26	32	82	100

Tablo 30 incelendiğinde Ö₁'in üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %44 (f=36), UAY düzeyinde %24 (f=20) ve EAY düzeyinde %32 (f=26) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31.

I.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	8	31	10	38	8	31	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	10	28	9	25	17	47	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	8	40	6	30	6	30	20	100
Toplam	26	32	25	30	31	38	82	100

Tablo 31 incelendiğinde Ö₁'in dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %32 (f=26), UAY düzeyinde %30 (f=25) ve EAY düzeyinde %38 (f=31) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32.

I.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	9	34	8	31	9	35	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	3	8	6	17	27	75	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	2	10	4	20	14	70	20	100
Toplam	14	17	18	22	50	61	82	100

Tablo 32 incelendiğinde Ö₁'in beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %17 (f=14), UAY düzeyinde %22 (f=18) ve EAY düzeyinde %61 (f=50) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 33'de verilmiştir.

Tablo 33.

I.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	8	31	5	19	13	50	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	9	25	9	25	18	50	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	6	30	2	10	12	60	20	100
Toplam	23	28	16	20	43	52	82	100

Tablo 33 incelendiğinde Ö₁'in altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %28 (f=23), UAY düzeyinde %20 (f=16) ve EAY düzeyinde %52 (f=43) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34.

I.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	4	15	7	27	15	58	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	7	19	9	25	20	56	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	8	40	3	15	9	45	20	100
Toplam	19	23	19	23	44	54	82	100

Tablo 34 incelendiğinde Ö₁'in yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %23 (f=19), UAY düzeyinde %23 (f=19) ve EAY düzeyinde %54 (f=44) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35.

I.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	12	46	5	19	9	35	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	5	14	6	17	25	69	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	3	15	3	15	14	70	20	100
Toplam	20	24	14	17	48	59	82	100

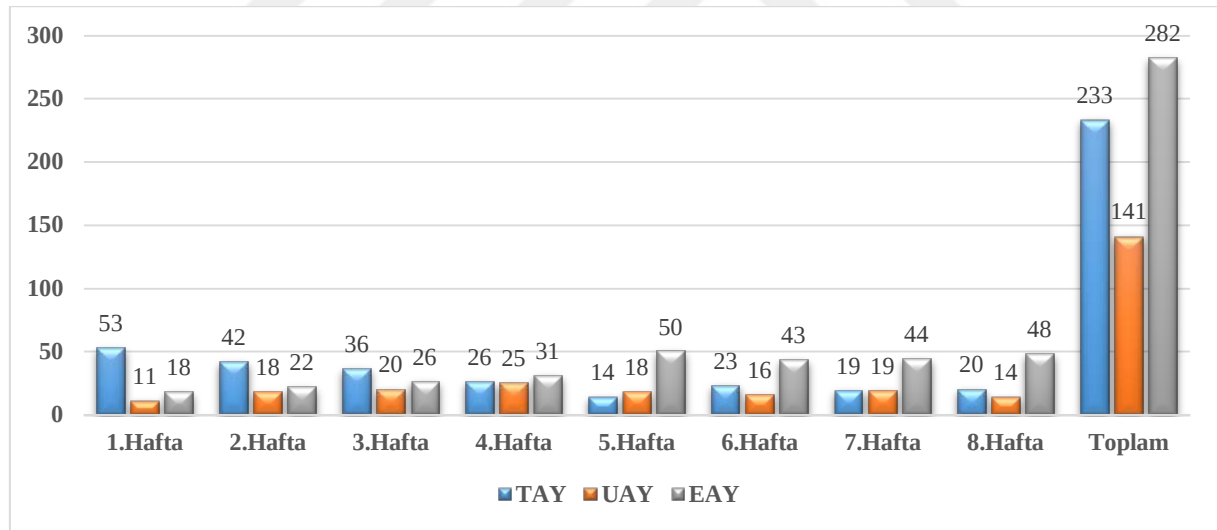
Tablo 35 incelendiğinde Ö₁'in sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %24 (f=20), UAY düzeyinde %17 (f=14) ve EAY düzeyinde %59 (f=48) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁'in sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 36'te verilmiştir.

Tablo 36.

I.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	84	40	54	26	70	34	208	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	83	29	60	21	145	50	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	66	41	27	17	67	42	160	100
Toplam	233	36	141	21	282	43	656	100

Tablo 36 incelendiğinde Ö₁'in sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %36 (f=233), UAY düzeyinde %21 (f=141) ve EAY düzeyinde %43 (f=282) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₁'in toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak sunulmuştur

Şekil 2. Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği

Şekil 2 incelendiğinde Ö₁'in sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %36 (f=233), UAY düzeyinde %21 (f=141) ve EAY düzeyinde %43 (f=282) gelişim sağladığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten Ö₁'in yansıtıcı düşünme seviyesi birinci uygulamadan son uygulamaya doğru, teknik seviyeden eleştirel düşünme seviyesine doğru değişim

göstermiştir. Töman (2015) ve Batman (2017) tarafından yapılan çalışmalarda da yansıtıcı düşünme düzeylerinde artış görülmüştür.

Ö1 hedef- içerik kısmına yönelik genellikle, öğretim yöntemleri, öğretim teknikleri, öğretim materyalleri, zaman, konu içeriği gibi noktaların planlanmasına yönelik ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulamaları arttıkça yoğunlaştıkları noktalar çok fazla değişmezken, ifadelerindeki sentezin arttığı belirlenmiştir. Lee (2007) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenlerden elde edilen bulgulara bakıldığında, her uygulama sonunda, dersin öğrenme-öğretme sürecinde kullandıkları öğretim stratejileri, materyalleri, yöntem ve tekniklerini genel olarak, öğrenci hâl ve hareketlerini, derse hazır bulunuşluklarını, öğretmenlik yeterliliklerini, dersin süresi, dersin hedefleri ve içeriği ve değerlendirme süreci ile bağlantı kurmuşlardır. Öğretmenin birinci uygulaması sonunda dersin işlenişi ile ilgili ele aldığı noktaları ifade ederken basit, gerekçesiz ve yalın ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin öğretim uygulamalarının sayıları yargıya varan, sorgulayan, karşılaştırma yapan, yapılandıran yorumlarda bulunmuştur. Benzer sonuçlar Tok (2008) tarafından yapılan araştırmada da görülmüştür.

Öğretmenin yansıtıcı günlüklerinde, öz değerlendirmelerinde, akran değerlendirmelerinde ve mülakatlarındaki cevapları incelendiğinde, birinci haftadan sekizinci haftanın sonuna kadar, dersin ölçme ve değerlendirilmesinde; seviye, kur, süre, öğrenci hâl ve hareketleri, hedef ve içerikler, materyaller ve alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Öğretmen, birinci uygulamadan sekizinci haftadaki son uygulamasına kadar ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle bağlantı kurduğu ve yaptığı açıklamaları ile analiz edip detaylandığı ortaya çıkmaktadır. Erdoğan (2017) tarafından yapılan araştırmada benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

4.2.İkinci Öğretmene Ait Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 37.

II. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçsiz sonuç ... kaldım.	x		
		2	Gerekçsiz sonuç ... düşünüyorum.	x		
		3	Gerekçsiz sonuç ...olduğu sorular...	x		
		4	Gerekçsiz sonuç belki yapardım	x		
	İçerik	1	Gerekçsiz Sonuç ... tamamen düşünüyorum	x		
		2	Gerekçsiz Sonuç düşünmüyorum.	x		
		3	Gerekçsiz sonuç ... yaşadık...	x		
		4	Öneri ... isterdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ... ulaştığımı düşünüyorum			x
		2	Teori-Uygulama Bağlantısı ...amacım; ulaştığımı düşünüyorum		x	
		3	Basit Tanımlama Kısmen kalabildim	x		
		4	Yeniden yapılandırma ... sonuç gaye iyi			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... yazmalarını istedim		x	
		2	Basit tanımlama sadık kalabildim	x		
		3	Basit tanımlama ... tutarlıydı	x		
		4	Gerekçsiz Sonuç yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6	Gerekçsiz Sonuç ... İmkan sağlıyor	x		
		7	Gerekçsiz sonuç ... iyi değerlendiriyorum	x		
		8	Gerekçsiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		9	Nedensellik oluşturma çünkü... olabiliyor		x	
	İçerik	10	Gerekçsiz sonuç ... olumluydu.	x		
		1	Basit Tanımlama ... hareket etti	x		
		2	Nedensellik oluşturma ... fakat... adapte olamadı		x	
		3	Basit Tanımlama ... bulundurdum	x		
Akran değerlendirme	Hedef	4	Basit Tanımlama ... yoktu	x		
		5	Basit tanımlama ... hazırlardım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef* ve *içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların tamamına yakınına *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *gereksiz sonuca yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *tekerleme yazımında problemler yaşadık...*” şeklindeki ifadesi *gereksiz sonuç kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber ikişer tane *uygulama ve eleştirel alanda* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrencilerimden*”-mıştı,-armış,-acakmış, ve –saymış gramerlerini kullanarak kendilerinin bir masal yazmalarını istedim. Ancak bu masalın en az 300 kelimelik bir masal olmasını ve masalın başında bir tekerlemede oluşturmalarını istedim. Yazmış oldukları masalları sınıfta masal sesletim kurallarına dikkat ederek okutturdum. Böylelikle hem masal yazma becerileri gelişti hem de masal nasıl seslendirilir öğrenmiş oldular...” şeklinde cevabı yeniden yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir. Teknik alandaki yansıtma “...hazırlamış olduğum etkinlikte bir değişiklik yapmazdım...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik alandaki* cevaplarına bakıldığında *gereksiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ise *nedensellik oluşturma* yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*istediğim hedeflere ulaştığımı düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *gereksiz sonuca vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *teknik* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *basit tanımlama* şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...konusu ile ilgili pek fazla örnek yoktu...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 38.

II. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... gerek duymadım	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...iyi plana sahipti.	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	...aynılarını	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... olumlu düşünüyorum	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... hepsi olumluydu	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... karşılaşmadım	x		
	8	Öneri	... İsterdim			x
Öz Değ.	1	Basit tanımlama	...kullandım.	x		
	2	Yeniden yapılandırma	...kullanabilirdim			x
Mülakat	4	Basit tanımlama	... güçlüydü	x		
	5	Basit tanımlama	yönü yoktu	x		
	11	Gerekçesiz sonuç	... etkili oluyor	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... genellikle uygulayabiliyorum	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... anlayabiliyorum	x		
	14	Basit tanımlama	... Yoktu	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşayabiliyorum	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... Düzelttim	x		
	17	Basit tanımlama	Kesinlikle işe yarıyor	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...izledi... çalıştı	x		
Akran Değ.	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygundu... çalıştı	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...yapardım	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... devam edebildi	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...anlattırdım.	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...istekli hâle getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... Düşünmeye çalışmaları			x
	3	Yargıya varma	... Fırsatı sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... düzeltmeye çalışması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	İhtiyaç Yansıtma	... vermek lazım		x	
	2	Teori uygulama bağlantısı	...yapabiliyorum		x	
	3	İhtiyaç yansıtma	... etkinlik hazırlanacağını		x	
	4	Yargıya varma	...olmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Gereksiz öneri	...dört beceri	x		
	7	Teori uygulama bağlantısı	... olmasıdır		x	
	8	Yargıya Varma	...fark ettim			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik

alandaki yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca birer adet *eleştirel* alanda yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*olumsuz bir durum yaşamadım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulara öğretmen *eleştirel* ve *teknik* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Bugünkü dersimde masal yazmaları için hazırlamış olduğum kağıdı kullandım. Materyallerimi kendim hazırladım. Word dosyasında tasarladım. Materyalimi etkili kullandığımı düşünüyorum. Belki kâğıt yerine renkli karton kağıtlarda kullanabilirdim. Öğrenciler masallarını bu kartonların üzerine yazabilirlerdi...*” şeklindeki cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına *teknik* alana uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...çoğu zaman uygulayabiliyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*anlatım iyiydi...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varmaya olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin tehditti öğrencilerin daha önceden sokaktan duyarak, internetten dizi ya da film izleyerek öğrenmiş oldukları cümle kurma yeteneklerini ders ortamında gramer kurallarıyla öğretmeye çalışmak. Yanlışlarını düzeltmeye çalışmak...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların ağırlıklı bir kısmına *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey başarılı etkinlik ve alıştırma hazırlayabildiğimi fark etmemdir...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 39.

II. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygundu	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... alabilmem	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... gerek yoktu	x		
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... yöntemleri etkiliydi			x
Mülakat	18	Basit tanımlama	... olumlu etkiledi	x		
	19	Basit Tanımlama	... Olanak verdi	x		
	20	Basit tanımlama	Düşünüyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oluyor	x		
	22	Gerekçesiz Sonuç	... çalışıyorum	x		
	23	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x		
	24	Yeniden yapılandırma	... olumlu fayda sağladı	x		
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	... getirdi	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... Hemen hemen tutarlıydı	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... Kullanırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	...aktif ve etkiliydi	x		
	15	Basit tanımlama	Evet. Kullanabildi	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...isterdim	x		

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*geriye dönüt alabilmem...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe

yönelik kullandığı “Öğrencilerimin masal yazma yetneklerinin ne ölçüde geliştiğini ölçmek istedim. Çünkü masal yazmayla ilk kez A2 kurunda karşılaşmışlardı. Kelime hazineleri daha az kelimedenden oluştuğu için çok fazla başarılı değildi. C1 seviyesinde tekrardan masal yazdırarak hayal dünyalarında tasarlamış olduklarını kağıda dökmelerine fırsat tanımış oldum. Kullanmış olduğum ölçme değerlendirme yöntemleri etkiliydi...” şeklindeki ifade yeniden yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında basit tanımlama kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “bir sıkıntı olmadığını düşünüyorum...” şeklinde ifadeleri basit tanımlamaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “Evet etkili kullanabildi...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 40.

II. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... Ulaştığımı düşünüyorum	x		
		2	Gereksiz sonuç ... Etkili olduğunu düşünüyorum.	x		
		3	Gereksiz sonuç ...ara ara sorulan sorular	x		
		4	İhtiyaç yansıtma ...yapardım		x	
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ... tamamen düşünüyorum	x		
		2	Nedensellik oluşturma çünkü... yapardım		x	
		3	Uygulamada yansıtma ... Birkaç teknik problemli		x	
		4	Öneri ... Olabilirdi			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...sağlamaktır			x
		2	Yargıya varma ...yeterliydi			x
		3	Basit Tanımlama sadık kaldım	x		
		4	Yapılandırma ... ödüllendirdim			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... ekledim		x	
		2	Basit tanımlama sadık kalabildim	x		
		3	Yargıya varma ... gramer konuları ile tutarlıydı			x
		4	Gerekçesiz Sonuç kullanırdım	x		
Mülakat	Hedef	6	Gerekçesiz Sonuç ... Çok faydalı olduğunu düşünüyorum	x		
		7	Gerekçesiz sonuç ... iyi değerlendiriyorum	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		9	Nedensellik oluşturma çünkü... mümkündür		x	
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ...çünkü... olumluydu.		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama ... uyumlu hareket etti	x		
		2	Yargıya varma ... başarılı bir şekilde aktardı			X
		3	Basit Tanımlama ... verirdim	x		
		4	Uygulamada yansıtma ... uygundu		x	
	İçerik	5	Basit tanımlama ...anlatırdım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların tamamına yakınına *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *gereksiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... Öğrencilerin konuyla ilgili ara ara sorduğu sorular...” şeklindeki ifadesi *gereksiz sonuç kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber üç tane *teknik ve bir adet de uygulama alanda* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Derse ilk olarak öğrencilerden küçüklük anılarından bir tanesini anlatmalarını istedim. Gramer konusunda önce öğrencileri konuya hazırlamış oldum. Daha sonra ‘şimdiki zaman hikayesi’ gramer konusuyla ilgili hazırlamış olduğum slaytı projektörle sınıfa yansıtarak konumu anlattım. Bunun sonucunda gramer konusunu öğrendikleri için kendi küçüklük anılarını ‘-mış, -yordu’ grameriyle kullanarak defterlerine yazmalarını istedim. Bunun ardından bu anılarını sınıfta okumalarını istedim. En ilginç hikâye aralarında hangisi oylaması yapmalarını istedim. Konuyu pekiştirmek adına kendi anımın yer aldığı slayt sayfasını tahtaya yansıtarak öğrencilerimin anımın sonunu tahmin etmelerini istedim. En çok sonuca yaklaşıp bir bardak çay ısmarlayarak ödüllendirdim ...” şeklinde cevabı yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir. Teknik alandaki yansıtma “...genel olarak hazırladığım plana sadık kaldım...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik alandaki* cevaplarına bakıldığında *gereksiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ise *nedensellik oluşturma* yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “çok faydalı olduğunu düşünüyorum...” şeklinde ifadeleri *gereksiz sonuca* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *teknik* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı

sıra iki tane de eleştirel alanda yansıtma yapmıştır. *Teknik* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *basit tanımlama* şeklindedir. *Basit tanımlama* kategorisindeki yansıtma örneği olarak “...İlgi çekici açıklamalarla anlattırdım...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 41.

II. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... Etkili oldu	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Öneri	...hazırlardım			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... hepsi olumluydu	x		
	7	İhtiyaç yansıtma	... Geri dönütler aldım		x	
	8	Öneri	... Hazırlardım			x
Öz Değ.	1	Basit tanımlama	...kullandım.	x		
	2	Yargıya varma	...çözdürdüm			x
	4	Basit tanımlama	... güçlü olduğunu söyleyebilirim	x		
	5	Basit tanımlama	...yoktu	x		
Mülakat	11	Nedensellik oluşturma	... etkili oluyor çünkü		x	
	12	Gerekçesiz sonuç	... çoğu zaman uygulayabiliyorum	x		
	13	Uygulamada yansıtma	... uygulama esnasında görebiliyorum		x	
	14	Basit tanımlama	... Yoktu	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşayabiliyorum	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... Problem yaşamadım	x		
	17	Basit tanımlama	Evet yaradı	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...izledi... sundu	x		
Akran Değ.	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygundu... çalıştı	x		
	8	Öneri	...yapardım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	... devam edebildi	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...anlattırdım.	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	... getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... çalışmaları			x
	3	Yargıya varma	... Sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... çalışması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	İhtiyaç Yansıtma	... imkân tanımak gerekiyor		x	
	2	İhtiyaç yansıtma	...yapabiliyorum		x	
	3	Yargıya varma	... etkinlik hazırlanacağını			x
	4	Yargıya varma	... hevesli olmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Gereksiz öneri	...dört beceri	x		
	7	Teori uygulama bağlantısı	... olmasıdır		x	
	8	Yargıya Varma	...fark ettim			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bir adet uygulamada yansıtma ve iki adet de *eleştirel* alanda yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Tüm becerilerde başarılı olduğumu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve *teknik* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtmaya yönelik olarak “*Dersimde hazırlamış olduğum slaytı ve hazırlamış olduğum gramer alıştırma kağıtlarını kullandım. Materyalleri zamanında ve en uygun zamanda kullandığımı düşünüyorum. Öğrencilerim grameri kavradıktan sonra gramer fotokopi kağıtlarını dağıttım. Öğrencilerim zorlanmadan kavrayabildiler. Kendi hazırlamış olduğum alıştırma dışındaki ‘yabancı dilim’ kitabından da fotokopi çektiler ve öğrencilere dağıttım...*” şeklindeki cevabı *yargıya varma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına *teknik* alana uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca öğretmen iki tane de *uygula* alanında yansıtma yapmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...güçlü olduğunu söyleyebilirim...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir. Öğretmenin *akran değerlendirme* sorularına yakınına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*maddeli açıklamalı bir yöntem izledi. Uygun bir şekilde sundu...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına yakınına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin fırsatları Türkiye’de eğitim görme hakkına sahip olması iş bulma olanağı sağlaması ve en önemlisi Türkiye’de sosyalleşerek yaşama fırsatı sağlaması...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların ağırlıklı bir kısmına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derste ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey etkinlik ve alıştırma hazırlamada gelişmelerin olması...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 42.

II. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... için... düşünüyorum		x	
	2	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygun olduğunu düşünüyorum	x		
	4	Yargıya varma	... çok iyi öğrenmeleri			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	6	Öneri	... hazırlardım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... istedim			x
Mülakat	18	Nedensellik oluşturma	... başarılı etkiledi çünkü...		x	
	19	Gerekçesiz sonuç	... Katkı sağladı	x		
	20	Basit tanımlama	düşünüyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oluyor	x		
	22	Gerekçesiz Sonuç	... çalışıyorum	x		
	23	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x		
	24	Yeniden yapılandırma	... olumlu fayda sağladı çünkü		x	
	11	Gerekçesiz sonuç	... dinlettirdi	x		
Akran	12	Gerekçesiz sonuç	... Hedefler doğrultusunda anlattı	x		
	13	İhtiyaç yansıtma	... Kullandım		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	...üstlendi	x		
	15	Basit tanımlama	Evet. kullanabildi	x		
	16	Öneri	...isterdim			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların ağırlıklı olarak teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₁ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*zamanı az olarak hazırlamamdı...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrencilerimin şimdiki zaman’-yor’ ile şimdiki zamanın Hikayesi olan ‘-yordu’ zamanının karıştırmamalarını tasarladım. Öğrencilerden defterlerine hem şimdiki zaman gramerinin olduğu cümleleri hem de şimdiki zamanın hikayesi ile ilgili cümleler yazmalarını istedim. Bu cümlelerin aynı olmasını sadece fiile eklenen zaman ekinin’-yor’ ve ‘-yordu’ olarak değiştirmelerin istedim. Böylelikle gramere daha çabuk hâkimiyet kurmalarını sağladım. Öğrencilerin her birine defterlerine yazmış oldukları örnekleri okumalarını istedim. Aynı olan cümlelerin biri-yor’ diğeri’-yordu’ ile yazıldığı için bunların farkını öğrencilerin söylemesini istedim...*” şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmen bunun yanı sıra uygulama alanında nedensellik oluşturmaya da örnekler verdiği görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*çok olumlu fayda sağladığını düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlamaya vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca eleştirel ve uygulama alanında da yansıtma yapmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama* ve *gerekçesiz sonuç*, *gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*kendini sınıfa dinletti...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 43.

II. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Ulaştığımı düşünüyorum çünkü..		x	
		2	Gereksiz sonuç ... düşünüyorum.	x		
		3	Gereksiz sonuç ... zaman zaman sorulan sorular	x		
		4	Teori uygulama bağlamında ... yapardım		x	
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ... düşünüyorum	x		
		2	Nedensellik oluşturma çünkü... yapardım		x	
		3	Uygulamada yansıtma ... Önemsiz teknik problemdi		x	
		4	Öneri ... yapardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Teori uygulama bağlantısı ... kullanabilmeleri idi		x	
		2	Yargıya varma ... çok istekliydi			x
		3	Gerekçesiz sonuç kalabildim	x		
		4	Sorgulama ... tartıştık			x
	İçerik	1	Yargıya Varma ... düzenledim			x
		2	Yargıya varma ... sadık kalabildim			x
		3	Nedensellik oluşturma Tutarlıydı çünkü		x	
		4	Gerekçesiz Sonuç ... yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ... Düşünüyorum çünkü		x	
		7	Gerekçesiz sonuç ... değerlendiriyorum	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... Olumlu düşünüyorum	x		
		9	Nedensellik oluşturma çünkü... mümkündür		x	
	İçerik	10	Nedensellik oluşturma ...çünkü... olumluydu.		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Uygulamada yansıtma ... hedeflere uygundu		x	
		2	Basit tanımlama ... kısmen	x		
		3	Öneri ... yapardım			x
	İçerik	4	Uygulamada yansıtma ... gerçekleştirdi		x	
		5	Nedensellik oluşturma ... tasarladım çünkü		x	

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef* ve *içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların genel olarak *uygulama alanda* yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturmaya yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *hedeflerimi gerçekleştirdiğimi düşünüyorum çünkü öğrenciler zevkle dersimi takip etti...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber iki tane *teknik ve bir adet de uygulama alanda* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Sınıfa şans oyunlarından tombalay getirdim. Ve şans oyunun ne demek olduğunu anlattım. Ders bu şekilde eğlenceli bir girişle girdikten sonra ‘-yorsa, -arsa,-dıysa,-mışsa, gramerlerini bir hafta boyunca alıştırmalarla kavradım. Bunun sonucunda öğrencilerden bir şans oyunu tasarlamalarını istedim. Herkes kendi şans oyununu tanıttı. Bunun hemen arkasından da öğrencilerin birbirinin tasarımlarını görüp hazırlanan tasarımların ortaya çıkması için hangi şartlar oluşmuş, tahmin edip arkadaşına söyleyip doğru olup olmadığını tartıştık...*” şeklinde cevabı sorgulamaya örnek teşkil etmektedir. Teknik alandaki yansıtma “...planıma sadık kalabildim...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *uygulama alandaki* cevaplarına bakıldığında *nedensellik oluşturma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Teknik alanında ise *gereksiz sonuç* yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*faydalı olduğunu düşünüyorum çünkü öğrencilerim ile daha çok zevk almaya başladım...*” şeklinde ifadeleri *gereksiz sonuca vardığını göstermektedir*.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak verilen cevaplar *uygulama düzeyde* yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra birer tane de *teknik ve eleştirel alanda* yansıtma yapmıştır. *uygulama alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *uygulamada yansıtma* şeklindedir. *Uygulamada yansıtma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*hedefler kazanımlara uygundur. Hedefler anlaşılır. Anlatım hedeflere hizmet ediyor...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 44.

II. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... Etkili oldu	x		
	3	Nedensellik oluşturma	... etkili olduğunu düşünüyorum çünkü		x	
	4	Öneri	...hazırlardım			x
	5	Yargıya varma	... tüm becerilerde başarılı ...düşünüyorum			x
	6	Gerekçesiz sonuç	... olumluydu	x		
	7	İhtiyaç yansıtma	... aldım		x	
	8	Öneri	... hazırlardım			x
Öz Değ.	1	Teori uygulama bağlantısı	... tekniğini kullandım.		x	
	2	Yargıya varma	...çok mutlu olduklarını belirttiler			x
Mülakat	4	Basit tanımlama	... olmayabiliyor	x		
	5	İhtiyaç yansıtma	...kullanabiliyorum		x	
	11	Nedensellik oluşturma	... evet etkili oluyor çünkü		x	
	12	Gerekçesiz sonuç	... çoğu zaman uygulayabiliyorum	x		
	13	Uygulamada yansıtma	... etkinlik esnasında görebiliyorum		x	
	14	Basit tanımlama	... yaşamıyorum	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... genelde yaşamıyorum	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... Problem yaşamadım	x		
Akran Değ.	17	Basit tanımlama	Evet yaradı	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...uyguladı	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...kanaatindeyim	x		
	8	Öneri	...seçerdim			x
SWOT Analizi	9	Gerekçesiz sonuç	... açıkçası	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...yapamazdım	x		
	1	Yargıya varma	... getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... çalışmaları			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	3	Yargıya varma	... sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... çalışması			x
	1	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	2	İhtiyaç yansıtma	...yapabiliyorum		x	
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... olmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Gereksiz öneri	...geliştirmek için	x		
	7	Teori uygulama bağlantısı	... olmasıdır		x	
	8	Yargıya Varma	...fark ettim			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin,

ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca iki adet uygulamada yansıtma ve üç adet de *eleştirel* alanda yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö2 kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*etkinliğimde bir problem yaşamadım ...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*şans oyunlarından ‘tombala’ hazırlamış olduğum gramer slaytları. Aynı zamanda öğrencilerimin kendi şans oyunlarını tasarlamaları için gerekli kırtasiye malzemeleri materyallerini ben tasarladım. Öğrenciler kendi şans oyunlarını tasarladılar. Materyalleri hepimizin etkili kullandığını düşünüyorum. Çünkü öğrencilerimin anlamadığı ya da problem yaşadıkları herhangi bir şey yaşamadım. Öğrenmeyi eğlence hâline getirdiğim için çok mutlu olduklarını da belirttiler...*” şeklindeki cevabı *yargıya varma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına yakınına *teknik* alana uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca öğretmen üç tane de uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...hayır genelde bir problem yaşamıyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına yakınına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*açıkçası kişinin pek bir olumsuz yanını görmedim...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına eleştirel alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varmaya olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin zayıf yönleri bazı gramer konularının kendi dillerinde karşılığının olmaması ya da kendi dilindeki gibi düşünmeye çalışmaları...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların ağırlıklı bir kısmına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma

örnek olarak” Geçmiş dersle karşılaştırdığımda öğreneceğim en önemli şey öğrencilerin ders içerisinde daha çok konuşmasına olana vermemiz gerekiyor...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 45.

II. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... için... düşünüyorum		X	
	2	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum ama		X	
	3	Uygulamada yansıtma	...hedefime tamamen uygundu		X	
	4	Yargıya varma	... kalabilmem			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	6	Öneri	... hazırlardım			x
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... Pekiştirmiş oldular			x
Mülakat	18	Nedensellik oluşturma	... olumlu etkilediği için ...		x	
	19	Yargıya varma	... sağladı			x
	20	Nedensellik oluşturma	Düşünüyorum çünkü		x	
	21	Basit tanımlama	... oluyor	x		
	22	Gerekçesiz Sonuç	... olumlu değerlendiriyorum	x		
	23	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x		
	24	Nedensellik oluşturma	... olumlu fayda sağladı çünkü		x	
	11	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
Akran	12	Yargıya varma	... Açık ve netti			x
	13	öneri	... eklerdim			x
	14	Gerekçesiz sonuç	...yaratıcı düşünceydi	x		
	15	Basit tanımlama	çalıştı	x		
	16	Öneri	...alırdım.			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların ağırlıklı olarak uygulama düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, uygulama alanında nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*etkili olduğunu düşünüyorum çok fazla etkinli yaptığım için başarılıydım...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Bugünkü dersimde oyun yoluyla öğrencilerimin derse katılımlarını arttırmayı hedefledim. İstedğim gibi de oldu. Öğrencilerim gözlem yoluyla öğrenip öğrendikleri ile bir oyun tasarlamalarını ve tasarlanan ortaya çıkmasında hangi şartların olduğunu anlatmalarını söyledim. Ders içerisinde hem aktif rol aldılar hem de öğrenmiş oldukları gramer konularını sözlü anlatım ile pekiştirmiş oldular...*” şeklindeki ifade yeniden yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmen bunun yanı sıra uygulama alanında nedensellik oluşturmaya, eleştirel alanda yargıya varmaya da örnekler verdiği görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*sürecime olumlu katkılar sağladığımı düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlamaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *teknik* ve *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama* ve *gereksiz sonuç*, şeklindeyken eleştirel alandaki uygulamaları öneri ve yargıya varma şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*ikisini dengede tuttu, yani ayrı ayrı iyi şeyler yaptı; bu yüzden sunumu açık ve netti...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 46.

II. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Ulaştığımı düşünüyorum çünkü..		x	
		2	Gereksiz sonuç ... düşünüyorum.	x		
		3	Gereksiz sonuç ...drama yaparken utanmaları	x		
		4	Öneri ...yapardım			x
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ... düşünüyorum	x		
		2	Nedensellik oluşturma çünkü... yapardım		x	
		3	Yargıya varma ... yaşamadım			x
		4	Öneri ... düzenlerdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ...ulaştığımı düşünüyorum			x
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliydi çünkü		x	
		3	Gerekçesiz sonuç kalabildim	x		
		4	Yapılandırma ... istedim			x
	İçerik	1	Yeniden yapılandırma ...oluşturdum			x
		2	Yargıya varma ...sadık kalabildim			x
		3	Nedensellik oluşturma Tutarlıydı çünkü		x	
		4	Gerekçesiz Sonuç ... yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ... Bazen olumlu bazen olumsuz oluğunu düşünüyorum çünkü		x	
		7	Nedensellik oluşturma ... olumlu değerlendiriyorum çünkü		x	
		8	Gerekçesiz sonuç ...düşünüyorum	x		
		9	Nedensellik oluşturma çünkü... mümkündür		x	
	İçerik	10	Nedensellik oluşturma ...çünkü... mükemmel sonuçlar ortaya çıkıyor		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Uygulamada yansıtma ... hedeflere uygundu		x	
		2	Basit tanımlama ... gibi	x		
		3	Öneri ...anlatırdım			x
		4	Uygulamada yansıtma ... uyumluydu		x	
	İçerik	5	Öneri ...verirdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların genel olarak *teknik ve eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *öneriye yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *içeriği yeniden düzenleyecek olsam drama için kostümleri yeniden düzenlemek isterdim...*” şeklindeki ifadesi *öneri kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bununla beraber iki tane *teknik ve uygulama alanda* yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*öğrencileri en az iki en fazla üç kişilik gruplara ayırdım. Bu gruplardan şikayet dilekçesi yazmalarını istedim. Daha sonra öğrencilerden bu şikayet dilekçesini canlandırmalarını istedim. Toplumdaki görmüş oldukları sorunları hem yazılı hem de sözlü olarak dile getirmeleri ve haklarını savunmak için...*” şeklinde cevabı sorgulamaya örnek teşkil etmektedir. Teknik alandaki yansıtma “...hazırlamış olduğum planıma sadık kalabildim...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *uygulama alandaki* cevaplarına bakıldığında *nedensellik oluşturma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Teknik alanında ise *gereksiz sonuç* yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*içerik tasarlama konusunda aldığımız eğitimin bazen olumlu bazen olumsuz durumlar çıkardığını görüyorum ama yine de çok faydalı olduğunu düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *nedensellik oluşturma* yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak verilen cevaplar *uygulama ve eleştirel* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra bir tane de teknik yansıtma yapmıştır. *uygulama alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *uygulamada yansıtma* şeklindedir. *Uygulamada yansıtma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*kişi anlatacağı konuya hakim bir şekilde sınıfa gelmiş hedeflerini uygun bir biçimde dile getirmeye çalıştı ...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 47.

II. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... etkiliydi çünkü		x	
	2	Gerekçesiz sonuç	... Etkili oldu	x		
	3	Nedensellik oluşturma	... etkiliydi.. çünkü		x	
	4	Öneri	...hazırlardım			x
	5	Yargıya varma	... başarılı ...düşünüyorum			x
	6	Nedensellik oluşturma	... olumluydu çünkü		x	
	7	İhtiyaç yansıtma	... aldım		x	
	8	Öneri	... hazırlardım			x
Öz Değ.	1	Teori uygulama bağlantısı	... tekniğini kullandım.		x	
	2	Yargıya varma	...kullandılar			x
Mülakat	4	Basit tanımlama	... olmayabiliyor	x		
	5	İhtiyaç yansıtma	...kullanabiliyorum		x	
	11	Nedensellik oluşturma	... evet etkili oluyor çünkü		x	
	12	Nedensellik oluşturma	... çoğu zaman uygulayabiliyorum çünkü		x	
	13	Uygulamada yansıtma	... etkinlik esnasında görebiliyorum		x	
	14	Basit tanımlama	... yaşamıyorum	x		
	15	Nedensellik oluşturma	... yaşamıyorum çünkü		x	
	16	Gerekçesiz sonuç	yaşamadım	x		
Akran Değ.	17	Basit tanımlama	Evet kesinlikle yaradı	x		
	6	Yeniden Yapılandırma	...kullanabilirdi			x
	7	Gerekçesiz Sonuç	...iyiydi	x		
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Uygulamada Yansıtma	... gideremedi		x	
	10	Uygulamada Yansıtma	...yansıtırdım		x	
	1	Yargıya varma	... getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... çalışmaları			x
SWOT Analizi	3	Yargıya varma	... sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... çalışması			x
	1	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	2	İhtiyaç yansıtma	...yapabiliyorum		x	
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... olmalıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Yargıya varma	...geliştirmek için			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	7	Teori uygulama bağlantısı	... olmasıdır		x	
	8	Yargıya Varma	...fark ettim			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *uygulama* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu

öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca üç adet eleştirel yansıtma ve bir adet de *teknik* alanda yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*etkiliydi çünkü öğrencinin çevresinden öğrendiği şeyleri gözlemleyerek canlandırma fırsatı buldu...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve *uygulama* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansitmaya yönelik olarak “*Bugün dersimde birkaç eşya ve kıyafetten oluşan materyal kullandım. Materyalleri hazır kullandım. Materyalleri ben değil öğrencileri kendisi kullandı. Etkili kullandıklarını düşünüyorum. Bir eşyayı birden fazla nesne yerine kullandılar.*” şeklindeki cevabı yargıya varma örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *uygulama alanına* uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca öğretmen dört tane de *teknik* alanında yansıtma yapmıştır. Öğretmenin *uygulama* alandaki cevaplarına bakıldığında *nedensellik oluşturma* ve *uygulamada yansıtma* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...genelde bir problem yaşamıyorum çünkü problemlerimi nasıl yenmem gerektiğini biliyorum...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların genel olarak *uygulama* ve *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Uygulama* alanındaki yansıtıcı ifadeler *uygulamada yansıtma* şeklindedir. *Uygulamada yansıtma* kategorisindeki yansitmaya örnek olarak” *Metine bağlı kalmaktansa daha etkili kılmak için o an düşüncelerimi yansıttım...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanına* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alanındaki* yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin güçlü yönleri Türkçenin bünyesinde Arapça ve Farsça çok fazla kelimenin yer alması, öğrencilerin derse karşı sempati duymaları ve öğrenmelerini istekli hâle getirmesi...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların ağırlıklı bir kısmına *eleştirel düzeyde* yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Eleştirel alandaki* yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansitmaya örnek olarak” *Geçmiş dersle karşılaştırdığımda dört temel dil becerisinin öğretimi hakkında*

öğrendiğim en önemli şey dört beceriyi geliştirmek için yaptığım etkinliklerdir...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 48.

II. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... için... düşünüyorum		x	
	2	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum ama		x	
	3	Nedensellik oluşturma	...hedefime tamamen uygundu çünkü		x	
	4	Yargıya varma	... tamamlayabilmem			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olumsuz yönü yoktu çünkü		x	
	6	Öneri	... hazırlardım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... etkili... düşünüyorum			x
	18	Nedensellik oluşturma	... olumlu etkilediği için ...		x	
Mülakat	19	Yargıya varma	... sağladı			x
	20	Yargıya varma	...Düşünüyorum			x
	21	Basit tanımlama	... oluyor	x		
	22	Gerekçesiz Sonuç	... olumlu	x		
	23	Nedensellik oluşturma	... olumlu fayda sağladı çünkü		x	
	24	Nedensellik oluşturma	... olumlu ...çünkü		x	
Akran	11	Yargıya varma	... eksik tamamladı			x
	12	Yargıya varma	... Çelişki yoktu			x
	13	Yargıya varma	... Etkili olamadı			x
	14	Gerekçesiz sonuç	... anlattı	x		
	15	Basit tanımlama	Çalıştı	x		
	16	Teori uygulama bağlantısı	...çalışırdım		x	

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların ağırlıklı olarak uygulama düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, uygulama alanında nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*olumsuz yönü yoktu çünkü ölçme araçlarımı daha önceden hazırlamıştım...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*bugünkü dersimde öğrencilerimin sosyal hayatta yaşamış oldukları problemlerin neler olduğunu ve bu problemler karşısında nasıl tepkiler verdiklerini ölçmeye çalıştım. Yapmış olduğum ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum...*” şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel ve uygulama* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmen bunun yanı sıra uygulama alanında nedensellik oluşturmaya, eleştirel alanda yargıya varmaya da örnekler verdiği görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*aldığımız ölçme değerlendirme eğitimi sürece devamlı olarak olumlu katkılar sağladı...*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma*, şeklindeyken uygulama alanında teori uygulama alanında şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*yansıtıcı düşünmeyi sınıf ortamında etkili kullanabilmek için sorgulama yapmalı öğrencilerle sıkı bir düşünme mantığı anlayabilmeli bunlar eksik olduğu etkili olamadı maalesef...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 49.

II. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... olduğunu düşünüyorum çünkü..		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... düşünüyorum. çünkü		x	
		3	Gereksiz sonuç ... yoktu	x		
		4	Öneri ... yapardım			x
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ... uygun. düşünüyorum.. çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma çünkü... yapardım		x	
		3	Yargıya varma ... yaşamadım			x
		4	Öneri ... yapardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yeniden yapılandırma ...kazandırmaktı			x
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliydi çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma Düşünüyorum çünkü		x	
		4	Yapılandırma ... amaçladım			x
	İçerik	1	Yeniden yapılandırma ...düzenledim			x
		2	Yargıya varma ...sadık kalabildim			x
		3	Nedensellik oluşturma Tutarlıydı çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma ... yapmazdım çünkü		x	
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ... düşünüyorum çünkü		x	
		7	Nedensellik oluşturma ... olumlu değerlendiriyorum çünkü		x	
		8	Yargıya varma ...düşünüyorum			x
		9	Nedensellik oluşturma çünkü...		x	
	İçerik	10	Nedensellik oluşturma ...çünkü... oldu		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... yer vermişti			x
		2	Basit tanımlama ... hakimdi	x		
		3	Öneri ...çalışırdım			x
		4	Uygulamada yansıtma ...tutarlıydı		x	
	İçerik	5	Öneri ...verirdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların genel olarak *uygulama alanında* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *etkili olduğunu düşünüyorum çünkü hedeflerime ulaştığımı geri dönütlerde görebiliyorum...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *eleştirel ve uygulama alanında* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Hedefime ilişkin olarak aile filmi olan ‘Gökdelen’ isimli filmi seçtim. Sınıfta bu filmi projektör yardımıyla yansıtarak izlettim. Filmin bitiminde öğrencilere hazırlamış olduğum filmle ilgili soruları cevaplamaları istedim. Daha sonra filmin özetini çıkarmalarını istedim. Böylelikle uzun bir metni kısa olarak yazma becerilerini geliştirmeyi amaçladım*” şeklindeki ifadesi yapılandırmaya örnek verilebilir. Uygulama alanına ise “...*içeriğimi değiştirmedim çünkü başarılı olduğumu düşünüyorum...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *uygulama* alandaki cevaplarına bakıldığında *nedensellik oluşturma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Eleştirel alanında ise *yargıya varma* yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*hedefleri belirlemede yansıtıcı düşünme ile ilgili aldığım eğitimler etkili oldu çünkü daha önceden böyle bir eğitim almamıştım...*” şeklinde ifadeleri *nedensellik oluşturmaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak verilen cevaplar *eleştirel* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra iki tane uygulama alanında bir tane de teknik yansıtma yapmıştır. *Eleştirel* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. *Öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*slaytı hazırlarken yazı tipini büyük seçerdim. Renkli ifadeler kullanırdım. Yazı biçiminde tutarsızlık vardı. Onu dengeli şekilde yayardım .*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 50.

II. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... etkiliydi çünkü		x	
	2	Yargıya varma	... etkili oldu			x
	3	Nedensellik oluşturma	... için... etkiliydi		x	
	4	Öneri	... hazırlardım			x
	5	Yargıya varma	... başarılı ... düşünüyorum			x
	6	Nedensellik oluşturma	... olumluydu çünkü heveslilerdi		x	
	7	Yargıya varma	... karşılaşmadım			x
	8	Öneri	... hazırlardım			x
Öz Değ.	1	Teori uygulama bağlantısı	... tekniğini kullandım.		x	
	2	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	4	Yargıya varma	... olumludur			x
Mülakat	5	İhtiyaç yansıtma	... kullanabiliyorum		x	
	11	Nedensellik oluşturma	... evet etkili çünkü		x	
	12	Nedensellik oluşturma	... zaman zaman uygulayabiliyorum çünkü		x	
	13	Uygulamada yansıtma	... uygulamada görebiliyorum		x	
	14	Nedensellik oluşturma	... yaşamıyorum çünkü		x	
	15	Nedensellik oluşturma	... yaşamıyorum çünkü		x	
	16	Gerekçesiz sonuç	yaşamadım	x		
	17	Yargıya varma	... yaradı			x
Akran Değ.	6	Yargıya varma	... kapı açmıştır			x
	7	Yargıya varma	... dikkat çekiciydi			x
	8	Öneri	... tutardım			x
	9	Uygulamada Yansıtma	... azaltmaya çalıştı		x	
	10	Öneri	... çalışırdım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	... getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... çalışmaları			x
	3	Yargıya varma	... sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... çalışması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	2	İhtiyaç yansıtma	... yapabiliyorum		x	
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... olmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Yargıya varma	... geliştirmek için			x
	7	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	8	Yargıya Varma	... gerekliliğidir			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin,

ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca üç adet uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*tüm becerileri derste ele alığım için başarılı olduğumu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *yargıya varmaya* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Sınıfta internetten açmış olduğum ‘Gökdelen’ isimli filmi izlettirdim. Kendi hazırlamış olduğum ‘Gökdelen’ filmiyle ilgili sorular. Materyallerimi zamanında ve etkili kullandığımı düşünüyorum.*” şeklindeki cevabı *yargıya varma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak uygulama alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca öğretmen iki tane eleştirel bir tane de teknik yansıtma yapmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma ve uygulamada yansıtma kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...Strateji yöntem seçimlerimde aldığınız yansıtıcı düşünme dersleri etkili olduğunu düşünüyorum çünkü yöntem ve stratejilerimi daha net ortaya koyabiliyorum...*” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturma yaptığını göstermektedir

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz soruların genel olarak *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeler uygulamada yansıtma şeklindedir. Eleştirel kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Materyaller konunun içeriğine uygundu. Hazırladıkları materyali sınıfta göstermeleri dikkat çekiciydi. Birden fazla ders kitabı bulmak anlatımı etkin kılmıştır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına eleştirel alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin güçlü yönleri farklı kültürleri birleştirme imkânını verip çok kültürlü bir ortam sağlamasıdır...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların ağırlıklı bir kısmına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Geçmiş dersle karşılaştırdığımda kendimle ilgili öğrendiğim en önemli şey*

derse her zaman hazırlıklı gelmem gerekliliğidir...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 51.

II. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... için... düşünüyorum		x	
	2	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum			x
	3	Yargıya varma	...uygundu			x
	4	Yargıya varma	... alabilmem			x
	5	Nedensellik oluşturma	... yoktu çünkü		x	
	6	Öneri	... yapardım			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... Etkili... düşünüyorum			x
	18	Nedensellik oluşturma	... olumlu etkilediği için ...		x	
Mülakat	19	Yargıya varma	... sağladı			x
	20	Yargıya varma	...Düşünüyorum			x
	21	Yargıya varma	... oluyor			x
	22	Yargıya varma	... olumlu			x
	23	Nedensellik oluşturma	... olumlu çünkü		x	
	24	Nedensellik oluşturma	... olumlu ...çünkü		x	
Akran	11	Yargıya varma	... pekiştirmişti			x
	12	Yargıya varma	... hazırlanmıştı			x
	13	Öneri	... arttıırdım			x
	14	Sorgulama	...yapmadı			x
	15	Nedensellik oluşturma	Çünkü taçlandırabilirdi		x	
	16	Teori uygulama bağlantısı	...yapardım		x	

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanında *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“kullandığım ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum. Süreç boyunca benim motivasyonumu yüksek tutmuştur....”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel* alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Bugünkü dersimde öğrencilerimin izlediklerini ne ölçüde anladıklarını ölçmeyi ve değerlendirmeyi tasarladım. Öğrencilerim açısından bu yöntem etkili oldu. Kullandığım ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum...”* şeklindeki ifade *yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmen bunun yanı sıra uygulama alanında nedensellik oluşturmaya, eleştirel alanda *yargıya varmaya* da örnekler verdiği görülmektedir. Öğretmenin *“tuttuğumuz günlükler derslerde neler yaptığımızı görmemiz açısından çok faydalı olduğunu düşünüyorum...”* şeklinde ifadeleri *yargıya varma* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* ve *öneri*, şeklindeyken uygulama alanında teori uygulama alanında şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtıma örnek olarak *“planlı şekilde konuya hazırlanmıştı. Heyecan olmasa daha verimli bir süreç olurdu. Ama zamanla bunu yendi. Yaptıklarını değerlendirmede. Sorumluluğunu yerine getirdi. Öz eleştiri yapmadı...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 52.

II. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... olduğunu düşünüyorum			x
		2	Nedensellik oluşturma ... düşünüyorum. çünkü		x	
		3	Teori uygulama bağlantısı ... teknik problemler		x	
		4	Öneri ... isterdim			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... uygun. düşünüyorum			x
		2	Nedensellik oluşturma çünkü... yapardım		x	
		3	Yargıya varma ... yaşamadım			x
		4	Öneri ... istedim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yapılandırma ... getirebildiler			x
		2	Nedensellik oluşturma ... hazırladığım plan yeterliydi çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma Düşünüyorum çünkü		x	
		4	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
	İçerik	1	Yeniden yapılandırma ... düzenledim			x
		2	Yargıya varma ... sadık kalabildim			x
		3	Nedensellik oluşturma Tutarlıydı çünkü		x	
		4	Öneri ... tavsiye ederdim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		7	Nedensellik oluşturma ... olumlu çünkü		x	
		8	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		9	Nedensellik oluşturma çünkü... hedeflerim		x	
	İçerik	10	Nedensellik oluşturma ... çünkü... tasarladım		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... sundu			x
		2	Yargıya varma ... anlaşıldı			x
		3	Öneri ... aracıdır			x
		4	Uygulamada yansıtma ... tutarlıydı		x	
	İçerik	5	Öneri ... ayarlardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların genel olarak *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının öneri ve yargıya varmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... Öğrencilerin ülkeleri ile ilgili daha fazla fotoğraf bulmalarını ve slayta eklemelerini isterdim...” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “İlk olarak öğrencilerime bir hafta önce ‘slayt nedir, nasıl slayt yapılır?’ anlattım. Daha sonra öğrencilerime ülkeleri tanıtıcı bir slayt hazırlamalarını istedim. Öğrencilerim bir hafta sonra sırayla tahtaya gelerek sunumları yaptılar. Böylelikle farklı ülkeleri ve kültürleri tanımış oldular. Aynı zamanda tahtada konuşma yaparken ki stresli davranışlarının azalmasını sağladığımı düşünüyorum” şeklindeki ifadesi yargıya varmaya örnek verilebilir. Uygulama alanına ise “...hazırladığım içerikle hedefim tutarlıydı çünkü öğrencilerimden istemiş olduğum slaytlardı..” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak uygulama alanında yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında *nedensellik oluşturma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Eleştirel alanında ise yargıya varma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “yansıtıcı düşünme eğitiminin içerik tasarlamada etkili olduğunu düşünüyorum çünkü yansıtıcı düşünme kavramı içerik hazırlamaya yönelik birçok etkinlik sağlıyor...” şeklinde ifadeleri *nedensellik oluşturmaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak verilen cevaplar *eleştirel* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra bir tane uygulama alanında yansıtma yapmıştır. *Eleştirel* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...Sunum güzeldi, sadece yazının boyutunda ve tipinde sıkıntı vardı. Sunumu hazırlarken sınıfta olduğumu düşünerek o şekilde boyutları ayarladım. Herkese uygun olmasına dikkat ederdim .” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 53.

II. Öğretmenin 6. Haftata Öğretme- Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	2	Yargıya varma	... Etkili oldu			x
	3	Teori uygulama bağlantısı	... geri dönüt aldım		x	
	4	Öneri	...isterdim			x
	5	Yargıya varma	... uygun ...düşünüyorum			x
	6	Sorgulama	... tanımış oldular			x
	7	Yargıya varma	... karşılaştım			x
	8	Öneri	... hazırladım			x
Öz Değ.	1	Teori uygula bağlantısı	... tekniğini kullandım.		x	
	2	Sorgulama	...bulamadım gibi..			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... olumludur			x
	5	Yargıya varma	...olumlu			x
	11	Yapılandırma	... etkiliydi			x
	12	Yargıya varma	... uygulayabiliyorum			x
	13	Uygulamada yansıtma	... uygulamada görebiliyorum		x	
	14	Nedensellik oluşturma	... Yaşamıyorum çünkü		x	
	15	Nedensellik oluşturma	... yaşamıyorum çünkü		x	
	16	Yargıya varma	çözdüm			x
Akran Değ.	17	Yargıya varma	...yaradı			x
	6	Yargıya varma	...sağlandı			x
	7	Yargıya varma	...uygundu			x
	8	Öneri	...anlatırdım			x
	9	Uygulamada Yansıtma	... jest mimik kullandı		x	
	10	Öneri	...destek alırdım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	... getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... çalışmaları			x
	3	Yargıya varma	... sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... çalışması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	2	Yargıya varma	...görebiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... olmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Yargıya varma	...geliştirmek için			x
	7	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	8	Yargıya Varma	...gerekliğidir			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma ve öneri* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bir adet uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Sunumlarında daha fazla fotoğraf kullanmalarını isterdim. Slaytların uzunluğunu en az 50 sayfa olarak sınırlandırırdım...*” şeklindeki ifadesi *öneriye* örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve *uygulama* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*bugünkü dersimdeki materyalleri öğrencilerim kendileri hazırladılar. Materyallerini etkili bir şekilde hazırladıklarını düşünüyorum. Çünkü anlattıkları ile slaytta yer alan görseller anlamsal olarak bir bütün oluşturmaktadırlar. Öğrencilerim kendi ülkelerine ait müzik dinletimi ve video izletimi yapabilirlerdi. Neden kullanmadıklarını sorduğum zaman çeşitli bahaneler söylediler. Hoparlörden güzel ses çıkmıyor., aklımıza gelmedi, internette bulamadım gibi*” şeklindeki cevabı sorgulamaya örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel alanına* uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca öğretmen üç tane uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma ve yapılandırma* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...öğrendiğim yöntem ve stratejileri derslerimde uyguladığımı düşünüyorum. Öğrencilerim ile ilgili daha kolay nasıl öğretebilirim bu konuları diye düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* yaptığını göstermektedir

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların genel olarak *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeler *uygulamada yansıtma* şeklindedir. Eleştirel kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Konuya hakim olduğumu düşünerek sakinleşip devam ederdim. Grup arkadaşlarımdan destek alırdım...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT*

öğretiminin zayıf yönleri her derse girerken öğrencilerimin konuları unutup olmaları...” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş dersle karşılaştırdığımda kendimle ilgili öğrendiğim en önemli şey kullandığım yöntem ve teknikleri her ders değiştirmem gerektiğini biliyor olmasıdır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 54.

II. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... aldım			X
	2	Yargıya varma	... düşünüyorum			X
	3	Yargıya varma	...uygundu			X
	4	Yargıya varma	... öğrendiler			X
	5	İhtiyaç yansıtma	... desteklenmemesiydi		x	
	6	Öneri	... koyardım			X
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... bulmuş oldular			X
	18	Yargıya varma	... olumluydu			X
Mülakat	19	Yargıya varma	... Olumlu katkılar sağladı			X
	20	Yargıya varma	...Düşünüyorum			X
	21	Yargıya varma	... oluyor			X
	22	Yargıya varma	... olumlu			X
	23	Nedensellik oluşturma	... olumlu çünkü		x	
	24	Yargıya varma	Harika oldu			X
Akran	11	Yargıya varma	... katmıştır			X
	12	Yargıya varma	... uygundu			X
	13	Öneri	... kullanırdım			X
	14	Sorgulama	... yapmadı			X
	15	Yargıya varma	Etkili kullandı			X
	16	Teori uygulama bağlantısı	...yapardım		x	

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanında *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*öğrencilerim topluluk önünde konuşurken nelere dikkat etmesi gerekiyor nelerden kaçınması gerekiyorsa hepsini öğrendiler....*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel* alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*bugünkü dersimi buluş yoluyla işlediğim için öğrenci merkezli bir ders işledik. Öğrencilerimden kendi ülkelerini tanıtmalarını istedim çünkü öğrencilerim sınıf arkadaşlarını tanısalar bile kültürlerini bilmiyorlar. Bunu fark ettiğim için böyle bir etkinlik gerçekleştirmek istedim. Kullanmış olduğum ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrenciler sunum yaparken düşünerek konuşmaya gayret ettiler. Doğru ve kurallı cümleler kurmaya çaba gösterdiler. Böylelikle kendi yanlışlarını ve doğrularını fark etme fırsatı bulmuş oldular...*” şeklindeki ifade yeniden yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmen bunun yanı sıra uygulama alanında nedensellik oluşturmaya, eleştirel alanda *yargıya varmaya* da örnekler verdiği görülmektedir. Öğretmenin “*öğrenme denetim soruları bizim için çok olumluydu. Derslerde öğrendiğimiz konulara eleştirel gözle bakma imkânı sağladı...*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* ve *öneri*, şeklindeyken uygulama alanında teori uygulama alanında şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “*slayt sonunda kullanılan test soruları anlatıma kalıcılık katmıştır. O tip sorulara denk geldiğimde anlatılan sunum aklıma gelebilir...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 55.

II. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... düşünüyorum			X
		2	Nedensellik oluşturma ... düşünüyorum. çünkü		x	
		3	Sorgulama ...problemsizdi			X
		4	Öneri ...kullanabilirdim			X
	İçerik	1	Yargıya varma ... uygun. düşünüyorum			X
		2	Nedensellik oluşturma çünkü... yapardım		x	
		3	Yargıya varma ... Seçeceğime.. yaşadım			x
		4	Öneri ... katarım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yapılandırma ...sağlamaktı			x
		2	Nedensellik oluşturma ... plan yeterliydi çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma Düşünüyorum çünkü		x	
		4	Yargıya varma ... istedim			x
	İçerik	1	Yeniden yapılandırma ...düzenledim			x
		2	Yargıya varma ...sadık kalabildim			x
		3	Yargıya varma Tutarlıydı			x
		4	Öneri ... değiştirdim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		7	Nedensellik oluşturma ... olumlu			x
		8	Yargıya varma ...düşünüyorum			x
	İçerik	9	Nedensellik oluşturma çünkü... içerikle		x	
		10	Nedensellik oluşturma ...çünkü... kafamda bunlar vardı		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... uygundu			x
		2	Yargıya varma ... başardı			x
	İçerik	3	Öneri ...sunardım			x
		4	Yargıya varma ... anlattı			x
		5	Öneri ...dikkat ederdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların genel olarak *eleştirel alanında* yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının öneri ve yargıya varmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... içeriği yeniden düzenleyecek olsaydım fotoğraflara daha dikkatli olurdum Daha fazla çeşitlilik katardım...” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “İlk olarak evde özel olarak görselleri internetten seçtim Bu fotoğraflar birbirine yakın ama içinde zıtlık içeren fotoğraflardı bu fotoğrafı kartonun üzerine yapıştırdım. Öğrencilerin her birine tek tek sorarak fotoğraflar arasındaki farkların neler olduğunu yorumlamalarını istedim “şeklindeki ifadesi yargıya varmaya örnek verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Eleştirel alanında ise yargıya varma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “derse girmeden önce hazırladığım ders planı ile birlikte dersin bir özetini yapmışım. Dersin planı elimizde olduğu zaman süreci olumlu olarak ileriye taşıyabildiğimizi düşünüyorum...” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına verilen cevaplar eleştirel düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri ve yargıya varma şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...içerik olarak sunum iyi. Ama yazı tipi sık ve anlaşılır değildi. Yazılar uzun tutulduğu için anlaşılması zor oldu. Bunlara dikkat ederdim ” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 56.

II. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... etkiliydi			x
	2	Yargıya varma	... Etkili oldu			x
	3	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
	4	Öneri	...tercih ederdim			x
	5	Yargıya varma	... mutlu etti			x
	6	Sorgulama	... kararsızlardı			x
	7	Yargıya varma	... karşılaşmadım			x
	8	Öneri	... yapabilirlerdi			x
Öz Değ.	1	Teori uygula bağlantısı	... tekniğini kullandım.		x	
	2	Yargıya varma	... inanıyorum			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... olumludur			x
	5	Yargıya varma	...olumlu			x
	11	Yapılandırma	... etkiliydi			x
	12	Yargıya varma	... uygulayabiliyorum			x
	13	Yargıya varma	... olumluydu		x	
	14	Nedensellik oluşturma	... Yaşamıyorum çünkü		x	
	15	Yargıya varma	... yaşamıyorum			x
	16	Yargıya varma	çözdüm			x
Akran Değ.	17	Yargıya varma	... faydalıydı			x
	6	Yargıya varma	...pekiştirmiş			x
	7	Yargıya varma	...uygundu			x
	8	Öneri	...yapardım			x
	9	Sorgulama	... atlattı			x
	10	Öneri	...destek alırdım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	... getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... çalışmaları			x
	3	Yargıya varma	... sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... çalışması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	2	Yargıya varma	...görebiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... olmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Yargıya varma	... geliştirmek için			x
	7	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	8	Yargıya Varma	...gerekliliğidir			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma ve öneri* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bir adet uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Her öğrenciye tek tek fotoğraflamak yerine grup çalışması olarak fotoğrafları yorumlatabilirdim. Böylelikle fikir alışverişi yapabilirlerdi...*” şeklindeki ifadesi *öneriye* örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve *uygulama* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Karton, fotoğraflar kullandım. Materyalleri internetten araştırdım. Etkinliğime uygun olarak gördüğüm fotoğrafların çıktısını aldım ve kartonların üzerine yapıştırdım. Materyalleri etkili kullandığıma inanıyorum*” şeklindeki cevabı *yargıya varma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel alanına* uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca öğretmen uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma ve yapılandırma* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...dersten önce belirlediğim yöntem ve stratejiler olumlu olarak yansıtılabildim.*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirme*indeki ifadeleri analiz soruların tamamına *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*İlk başlarda heyecan gayet normaldi. Ama daha sonra ortama alışarak bilgi aktarımı gerçekleşir. Ben de heyecanımı yatıştırmak için biraz bekler nefes alıp her şeyin olumlu olacağına inanarak kendimi toplardım...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alanındaki* yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin fırsatları büyüyen Türkiye ile beraber iş imkânlarının artması...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı

ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş dersle karşılaştırdığımda şimdi derse planlı olarak gelip etkinlik ve alıştırmaları daha sık yapabiliyorum...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 57.

II. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... sahip olduk			x
	2	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	3	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	4	Yargıya varma	... ilerlemesi			x
	5	İhtiyaç yansıtma	... karasızlıklar		x	
	6	Öneri	... uzatabilirdim			x
Öz Değ.	1	Sorgulama	... Açıklamalarını istedim			x
	18	Yargıya varma	... olumluydu			x
Mülakat	19	Yargıya varma	... sağladı			x
	20	Yargıya varma	...Düşünüyorum			x
	21	Yargıya varma	... oluyor			x
	22	Yargıya varma	... olumlu			x
	23	Yargıya varma	... olumlu			x
	24	Yargıya varma	Güzeldi.			x
	11	Yargıya varma	... olmuştur			x
Akran	12	Yargıya varma	... hazırlanmıştı			x
	13	Öneri	... kullanırdım			x
	14	Sorgulama	... yapmadı			x
	15	Yargıya varma	tuttu			x
	16	Teori uygulama bağlantısı	...yapardım		x	

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanında *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu

“ölçme değerlendirme sürecini yeniden yapılandıracak olsaydım eğer belki süreyi uzatabilirdim...” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Öğrencilerin yorumlama ve yargıya varmadaki durumlarını ölçmeye çalıştım. Bunun için fotoğraflar hazırladım. İki fotoğraf arasındaki farklılıkları öğrencilerin yorumlamasını istedim. Bunun sonucunda da yorumladıkları fotoğraflar hakkında kesin bir yargıya varıp varamadıklarını sordum. Neden? Yargıya vardıklarını açıklamalarını istedim...”* şeklindeki ifade yeniden sorgulamaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *“Swot analizi ile birlikte yabancılara Türkçe öğretiminin güçlü ve zayıf yönlerini görmem açısından olumlu...”* şeklinde ifadeleri *yargıya varma* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* ve *öneri*, şeklindeyken uygulama alanında teori uygulama bağlantısı alanında şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“Sunum yapan kişi planlı bir şekilde konuya başladı. Sorunsuz şekilde kendine ayrılan zamanı tamamladı. Yaptıklarını değerlendirmede. Sorumluluğunu yerine getirdi. Öz eleştiri yapmadı...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 58.

II. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... ölçtüm			x
		2	Nedensellik oluşturma çünkü		x	
		3	Yargıya varma ... yaşamadım			x
		4	Öneri ... kullanabilirdim			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		2	Yargıya varma ... yapardım			x
		3	Yargıya varma ... yaşadım			x
		4	Öneri ... yapardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yapılandırma ... sağlamaktı			x
		2	Nedensellik oluşturma ... plan yeterliydi çünkü sınav...		x	
		3	Nedensellik oluşturma Düşünüyorum çünkü		x	
		4	Yargıya varma ... hazırladım			x
	İçerik	1	Yeniden yapılandırma ... düzenledim			x
		2	Yargıya varma ... sadık kalabildiğimi düşünüyorum			x
		3	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		4	Öneri ... sorabildim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		7	Nedensellik oluşturma ... olumlu			x
		8	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		9	Uygulamada yansıtma Uyum sağladım		x	
	İçerik	10	Nedensellik oluşturma ... çünkü...		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... iyiydi			x
		2	Yargıya varma ... ulaştı			x
		3	Öneri ... çalışırdım			x
		4	Yargıya varma ... sunulmuştu			x
	İçerik	5	Öneri ... yazardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların genel olarak *eleştirel alanında* yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının öneri ve yargıya varmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... hedeflerin etkililiği konusunda yaptığım küçük sınavda bütün kitabın ve kurun etkililiğini ölçtüm...” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “öğrencilerime küçük sınav için ‘İstanbul’ kitabında yer alan gramer konuları, atasözleri ve deyimlerin olduğu bir sınav kağıdı hazırladım. Sınavı yaptım. Öğrencilerim başarılı oldular.” şeklindeki ifadesi yargıya varmaya örnek verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma ve uygulamada yansıtma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Eleştirel alanında ise yargıya varma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “hedeflere ulaşabilmek için yansıtıcı düşünmeye ihtiyaç duydum. Hedeflerim için ders planı yaptım ve olumluydu...” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına verilen cevaplar eleştirel düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri ve yargıya varma şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...ben de slyat hazırlardım, slaytı kısa ve öz şekilde hazırlardım. Önemli bilgileri not şeklinde gruplandırarak yazardım .” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 59.

II. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... etkiliydi			x
	2	Nedensellik oluşturma	... Çünkü Etkili oldu		x	
	3	Yargıya varma	... cevapladılar			x
	4	Öneri	...sorardım			x
	5	Yargıya varma	... başarılı olduğumu düşünüyorum			x
	6	Sorgulama	... verebildiler			x
	7	Yargıya varma	... yaşamadım			x
	8	Öneri	... isterdim			x
Öz Değ.	1	Teori uygulama bağlantısı	... tekniğini kullandım.		x	
	2	Yargıya varma	... inanıyorum			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... olumludur			x
	5	Yargıya varma	...olumlu			x
	11	Yapılandırma	... etkiliydi			x
	12	Yargıya varma	... uygulayabiliyorum			x
	13	Yargıya varma	... olumluydu		x	
	14	Nedensellik oluşturma	... Yaşamıyorum çünkü		x	
	15	Yargıya varma	... yaşamıyorum			x
	16	Yargıya varma	çözdüm			x
Akran Değ.	17	Yargıya varma	... faydalıydı			x
	6	Öneri	...dağıttırdım			x
	7	Yargıya varma	... yöntemdi			x
	8	Öneri	...kullandım			x
	9	Yargıya varma	... topladı			x
	10	Öneri	... çalıştırdım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	... getirmesi			x
	2	Yargıya varma	... çalışmaları			x
	3	Yargıya varma	... sağlaması			x
	4	Yargıya Varma	... çalışması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	2	Yargıya varma	...görebiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... olmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... plan hazırlamak			x
	6	Yargıya varma	...geliştirmek için			x
	7	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	8	Yargıya Varma	...gerekliğidir			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin,

ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma* ve *öneri* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bir adet uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*4 temel dil becerisinin öğretiminde kendimi başarılı buluyorum. Dil becerileri üzerine yoğunlaşarak daha fazla etkinli yapmak isterdim...*” şeklindeki ifadesi *öneriye* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Hazırlamış olduğum alıştırma içerikli kağıdı çoğaltarak kullandım. Materyali etkili olarak hazırladığımı düşünüyorum. Çünkü kitaptaki bütün ünitelerde er alan gramerleri alıştırma kullandım...*” şeklindeki cevabı *yargıya varma* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Ayrıca öğretmen uygulama alanında yansıtma yapmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* ve yapılandırma kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “... ders esnasında yöntem ve stratejilerime başvurarak süreci düzgün bir şekilde götürdüm...” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır.. Eleştirel kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*İlk başlarda heyecan gayet normaldi. Ama daha sonra ortama alışarak bilgi aktarımı gerçekleşir. Ben de heyecanımı yatıştırmak için biraz bekler nefes alıp her şeyin olumlu olacağına inanarak kendimi toplardım...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin fırsatları zayıf yönü derslerle günlük hayat arasında bazen bağların bulunmaması...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Geçmiş dersle karşılaştırdığımda şimdi kendimle ilgili öğrendiğim en önemli şey derse hazır gelme isteğim...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 60.

II. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	2	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	3	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	4	Yargıya varma	... yüksek olması			x
	5	İhtiyaç yansıtma	... daha fazla etkinlik		x	
	6	Öneri	... yapabiliyordum			x
Öz Değ.	1	Sorgulama	... düşünüyorum			x
	18	Yargıya varma	... sağladı			x
Mülakat	19	Yargıya varma	... sağladı			x
	20	Yargıya varma	...Düşünüyorum			x
	21	Yargıya varma	... oluyor			x
	22	Yargıya varma	... gösterdi			x
	23	Yargıya varma	... olumlu			x
	24	Yargıya varma	Güzeldi.			x
	11	Yargıya varma	... verimliydi			x
Akran	12	Yargıya varma	... kullanmışlardı			x
	13	Öneri	... kullanırdım			x
	14	Sorgulama	...yoktu			x
	15	Yargıya varma	... kullandı			x
	16	Öneri	...değerlendirirdim			x

Ö₂ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₂ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanında *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₂ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “ölçme değerlendirme sürecimin olumlu yönü küçük sınav sonucunda başarının yüksek olmasıdır...” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Öğrencilerin sekiz hafta boyunca öğrendikleri gramer konularını ne ölçüde öğrendiklerini ölçmeye çalıştım. Bunun için küçük sınav hazırladım. Bu küçük sınav

sonucunda öğrencilerin sınav kaygılarının azalacağını düşündüm. Aynı zamanda sınav öncesi hangi konuda tekrardan konu tekrarı yapmaları gerektiğini görmelerini istedim. Yöntemimin etkili olduğunu düşünüyorum...” şeklindeki ifade yeniden sorgulamaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına eleştirel yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin “öğretmen denetim soruları bize daha güzel nasıl ders anlatabiliriz eksiklerimiz nerede bunları gösterdi...” şeklinde ifadeleri yargıya varma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler yargıya varma ve öneri, şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “planlı bir şekilde sunumunu sorunsuz bitirdi. Değerlendirme yapmadı. Sorumluluğunu yerine getirdi. Öz eleştiri yoktu.....” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Aşağıda Ö₂ birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak verilmiştir.

Tablo 61.

II.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	19	73	4	15	3	12	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	23	64	4	11	9	25	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	19	95	0	0	1	5	20	100
Toplam	61	74	8	10	13	16	82	100

Tablo 61 incelendiğinde Ö₂'in birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %74 (f=61), UAY düzeyinde %10 (f=10) ve EAY düzeyinde %16 (f=13) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 62’de verilmiştir.

Tablo 62.

II.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	13	50	7	27	6	23	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	18	50	6	7	12	33	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	12	60	4	20	4	20	20	100
Toplam	43	52	17	21	22	27	82	100

Tablo 62 incelendiğinde Ö₂'nin ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %52 (f=43), UAY düzeyinde %21 (f=17) ve EAY düzeyinde %27 (f=22) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 63'de verilmiştir.

Tablo 63.

II.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	8	31	12	46	6	23	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	14	39	8	22	14	39	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	7	35	6	30	7	35	20	100
Toplam	29	35	26	32	27	33	82	100

Tablo 63 incelendiğinde Ö₂'nin üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %35 (f=29), UAY düzeyinde %32 (f=26) ve EAY düzeyinde %33 (f=27) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 64'te verilmiştir.

Tablo 64.

II.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	7	27	10	38	9	35	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	6	17	14	39	16	44	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	4	20	8	40	8	40	20	100
Toplam	17	21	32	39	33	40	82	100

Tablo 64 incelendiğinde Ö₂'nin dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %21 (f=17), UAY düzeyinde %39 (f=32) ve EAY düzeyinde %40 (f=33) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak 65'te verilmiştir.

Tablo 65.II.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	2	8	13	50	11	42	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	1	3	12	33	23	64	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	7	35	13	65	20	100
Toplam	3	4	32	39	47	57	82	100

Tablo 65 incelendiğinde Ö₂'nin beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %4 (f=3), UAY düzeyinde %39 (f=32) ve EAY düzeyinde %57 (f=47) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 66'te verilmiştir.

Tablo 66.II.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	10	38	16	62	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	0	0	6	17	30	83	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	3	15	17	85	20	100
Toplam	0	0	19	23	63	77	82	100

Tablo 66 incelendiğinde Ö₂'nin altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %0 (f=0), UAY düzeyinde %23 (f=19) ve EAY düzeyinde %77 (f=63) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 67'de verilmiştir.

Tablo 67.

II.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	6	23	20	77	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	0	0	4	11	32	89	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	2	10	18	90	20	100
Toplam	0	0	12	15	70	85	82	100

Tablo 67 incelendiğinde Ö₂'nin yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %0 (f=0), UAY düzeyinde %15 (f=12) ve EAY düzeyinde %85 (f=70) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak, Tablo 68'de verilmiştir.

Tablo 68.

II.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	5	19	21	81	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	0	0	4	11	32	89	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	1	5	19	95	20	100
Toplam	0	0	10	12	72	88	82	100

Tablo 68 incelendiğinde Ö₂'nin sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %0 (f=0), UAY düzeyinde %12 (f=10) ve EAY düzeyinde %88 (f=72) gelişim sağladığı görülmektedir.

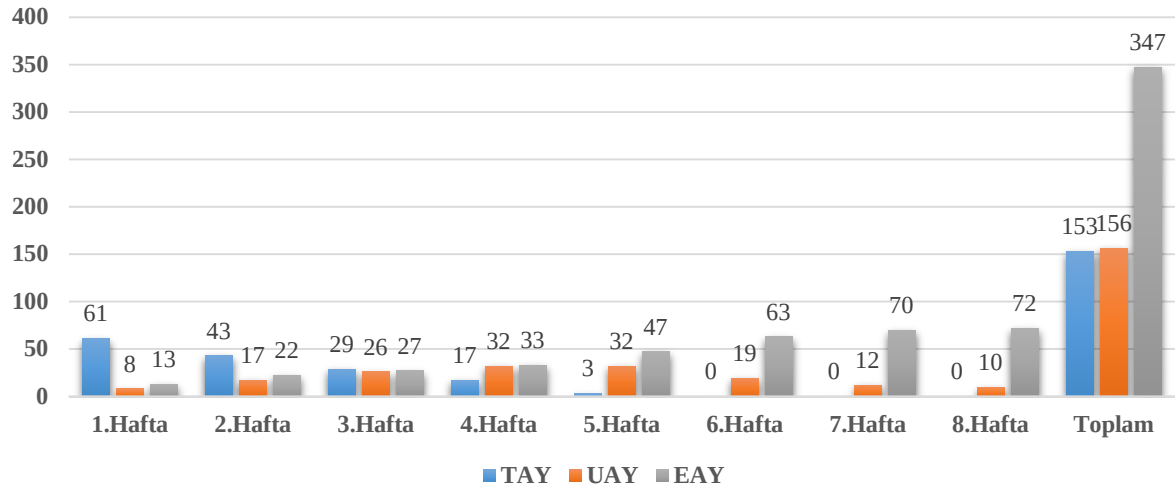
Aşağıda Ö₂'nin sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 69'da verilmiştir.

Tablo 69.

II.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	F	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	49	24	67	32	92	44	208	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	62	22	58	20	168	58	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	42	26	31	20	87	54	160	100
Toplam	153	23	156	24	347	53	656	100

Tablo 69 incelendiğinde Ö₂'nin sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %23 (f=153), UAY düzeyinde %24 (f=156) ve EAY düzeyinde %53 (f=347) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₂'nin toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak sunulmuştur

Şekil 3. Ö₂ Sekiz Haftalık Değişim Grafiği

Şekil 3 incelendiğinde Ö₂'nin sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %23 (f=153), UAY düzeyinde %24 (f=156) ve EAY düzeyinde %53 (f=347) gelişim sağladığı görülmektedir. Öğretmen uygulamaların birçoğunda dersin hedef ve içeriğine yönelik olarak; öğretim ilke ve yöntemleri, öğretim materyalleri, dersin süresi, kur bilgisi, öğrencinin derse iştirak etmesi, sınıf ortamı, öğrencinin dersteki motivasyonu ve öğretmenlik becerileri gibi noktaları ele almıştır. Öğretmen yaptığı uygulamalarda benzer noktaları ele alıyor olsa bile, birinci haftadan sekizinci haftaya gidildikçe ifadelerini daha yorumlayıcı ve derin bir şekilde yaptığı belirlenmiştir. Bu durum Bayram (2018) tarafından yapılan araştırmada da ortaya çıkmıştır.

Öğretmen öğrenme ve öğretme sürecinde; çoğunlukla, birinci uygulamasında teknik alanda yansıtılarda bulunurken, sekizinci haftaya doğru yaptığı uygulamalarda uygulama ve eleştirel alanlarda yansıtma düzeyi yaptığı belirlenmiştir. Öğretmen uygulamalarında dersin öğrenme ve öğretme sürecinde kullandığı öğretim stratejileri, yöntem ve teknikleri ve materyallerinin nedensellik oluşturarak, ihtiyaç yansıtarak ve uygulamada yansıtma yaparak göstermişlerdir. Öğretmenin son uygulamalarında ise, kullandığı öğretim ilke ve yöntemleri, strateji ve teknikleri ve materyalleriyle ilgili yorum yapma, yeniden yapılandırma, sorgulama ve öneri ortaya koydukları belirlenmiştir. Benzer bulgulara Çimen (2017) tarafından yapılan çalışmada da ulaşılmıştır.

Öğretmenin ölçme ve değerlendirmesine yönelik olarak dersinde elde edilen bulgular incelendiğinde, öğretmen çoğunlukla, birinci uygulamasında teknik alanda yansıtma bulunduğu ortadayken sekizinci haftadaki uygulamasında ise eleştirel alanda yansıtma düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Öğretmen ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin olarak alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullandığı ya da öneri yaptığı görülmektedir. Öğretmenin uygulama süreci arttıkça ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yönelik açıklamalarının üst becerilere doğru ilerlediği görülmüştür. Benzer bulgulara Langer (2002) tarafından yapılan araştırmada da ulaşılmıştır.

4.3.Üçüncü Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 70.

III. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Basit tanımlama ... bilmesi	x		
		2	Gereksiz sonuç ... düşünüyorum.	x		
		3	Gereksiz sonuç ...düşüncesiydi	x		
		4	Gerekçesiz sonuç yapmazdım	x		
	İçerik	1	Basit tanımlama ... paralel ilerliyor	x		
		2	Gerekçesiz Sonuç aktarabilir	x		
		3	Yeniden yapılandırma ... Belki ...edebilirdim			x
		4	Öneri ... yapabilirdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Uygulamada yansıtma ... hissettirmekt		x	
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliyi çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama çıktım	x		
		4	Yargıya varma ... aldım			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... hazırlamıştım		x	
		2	Basit tanımlama Evet kitapla paralel gittim.	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... tutarlıydı çünkü		x	
		4	Öneri çoğaltabilirdim... yapabilirdim			x
Mülakat	Hedef	6	Basit tanımlama ... düşünüyorum	x		
		7	Gerekçesiz sonuç ... kılmaya çalıştım	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		9	Gerekçesiz sonuç etkiledi	x		
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama ... hedefe uygundu	x		
		2	Nedensellik oluşturma ... yeterli olduğu için uygundu		x	
		3	Gerekçesiz öneri ... verirdim	x		
		4	Basit Tanımlama ... çalıştı	x		
	İçerik	5	Basit tanımlama ... anlatırdım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö3 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö3 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir

kısının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“bir değişiklik yapmazdım.”* şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma'nın yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Evet tutarlıydı, kitaplarla hazırladığım notlar benzerdi. Özellikle bu iki kipin peş peşe öğretilmesi çok iyiydi. Çünkü soru ve cevap yönteminde de beraber uygulanıyor.”* şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“planlama ve uygulamada kolaylık sağladığını düşünüyorum.”* şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtıma örnek olarak *“Anlattığı konu hedefe uygundu.”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

III. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Teori Uygulama bağlantısı	... pratik oldu		x	
	2	İhtiyaç yansıtma	... değişebildiğini düşünüyorum		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	... getiriyor	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... etkiliydi	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... aldım	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... hepsi olumluydu	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... düşündüler	x		
	8	Öneri	... isterdim			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...kullandım.			x
	2	Yeniden yapılandırma	...kullanabilirdim			x
Mülakat	4	Basit tanımlama	... çalıştım	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	geliştiremedim	x		
	11	Yargıya varma	... çalıştım			x
	12	Basit tanımlama	... bildiğim kadarıyla	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... ulaşmaya çalıştım	x		
	14	Basit tanımlama	... olabilir	x		
	15	Basit tanımlama	... biraz durgundu	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... düzelttim	x		
	17	Gerekçesiz sonuç	Dersi işlemeye çalıştım	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...iyiydi	x		
Akran Değ.	7	Gerekçesiz Sonuç	...iyiydi	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...verirdim	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... görmedim	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...hazırlanırdım.	x		
	1	Yargıya varma	...kazanıyoruz			x
	2	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	3	Yargıya varma	... sağlıyoruz			x
	4	Yargıya Varma	... başlıyor			x
	1	İhtiyaç Yansıtma	... sağlayabiliyorum		x	
	2	Teori uygulama bağlantısı	...uygulama yapabiliyorum		x	
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... davranmaktır			x
	5	Yargıya varma	... sağlamasıdır			x
	6	İhtiyaç yansıtma	...gerekmektedir		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... olmamasıdır	x		
	8	Yargıya Varma	...gerektiğidir			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*burada konuşma daha etkiliydi...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*İki şekilde materyal kullandım. Birincisi DİLMER kitabını kullandım. Ayrıca çalışma kitabı ve yazma ödevleri vererek konuyu pekiştirdim. İkincisi ben slayt hazırladım ve öğrencilere navigasyon oyunu oynattım. Evde yaptıkları yemeklerin videolarını çektirebildim. Hasta- Doktor diyalog konuşma etkinliği yaptırdım. Tatile gitmek isteyen öğrencilere tavsiyelerde bulunduk...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* e basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*Öğrencilerin anlayabilmesi için onların anladığı şekilde anlatmaya çalıştım.*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Bunun yanı sıra *gerekçesiz öneri* kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*bilgilerini paylaşma şekli iyiydi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin fırsatları; konulardaki materyal tasarımları rahatlıkla uygulama fırsatlarımız oluyor. Bunu da diğer hocalar ile paylaşıp çeşit olarak artış sağlıyoruz.*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı

ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” Geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey ön hazırlığın mutlaka yapılması gerektiğidir.” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 72.

III. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
	2	Gerekçesiz öneri	... tercih ediyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	... kullanılıyor	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... oluyor	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...görülebiliyor	x		
	6	Gerekçesiz öneri	... deneyebilirim	x		
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... Unutulmayacağını düşünüyorum			x
	18	Yargıya varma	... değerlendirirdim			x
Mülakat	19	Basit Tanımlama	... kavradım	x		
	20	Basit tanımlama	çalıştım	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oldu	x		
	22	Yargıya varma	...faydalarını gördüm			x
	23	Basit tanımlama	... vardım	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... kalaylık sağladı	x		
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	... örnekti	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... uygundu	x		
	13	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
	14	Basit tanımlama	...yer vermesi	x		
	15	Basit tanımlama	Evet.	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...sunardım	x		

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra uygulama alanda yansıtmaya da bir cevap vermiştir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya

vermiş olduğu “*Farklı yöntemleri de deneyebilirdim.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Tasarladığım şekilde uyguladım. Öğrenciler bu konuda çok zorlanmadıklarını söylediler. Emir kipi ile istek kipinin farklarını öğendiler. Karşılaştırmalı şekilde öğretmek daha pratik oldu. ‘kolay gelsin, geçmiş olsun’ gibi dilekleri A1’den biliyorlardı. Bu gramerin olduğunu görünce şaşırdılar. İstek konusunu anlatmadan önce ‘mak istemek’ konusunu hatırladık. Bazen derslerde geriye dönüş yapıyorum. Beraber yemeğe gittik. Menüden bir grameri tekrar ederek yemek seçip garson ile sohbet ettiler. Uygulanınca unutulmayacağını düşünüyorum.*” şeklinde cevabı yeniden yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan da iki tane eleştirel yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*eksik yönlerimi geliştirmem hususunda kolaylık sağladı.*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirme*indeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri* ve *basit tanımlama* şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*konumu iyice araştırıp sunardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 73.

III. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY	
Günlük	Hedef	1	Basit tanımlama	... vardı	x		
		2	Yargıya varma	... sağladım		x	
		3	Gereksiz sonuç	...kısa yaptım	x		
		4	Gerekçesiz öneri	 yoğunlaştırdım	x		
	İçerik	1	Teori .uygulama bağlantısı	... konuyu uygun		x	
		2	Gerekçesiz Sonuç	 düşünüyorum	x		
		3	Yeniden yapılandırma	... kullanmasaydı		x	
		4	Öneri	... hatırlatabilirdim		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Uygulamada yansıtma	...tanıtabilmesi		x	
		2	Nedensellik oluşturma	...yeterli olduğunu... çünkü		x	
		3	Gerekçesiz sonuç	Sadık kaldım	x		
		4	Yargıya varma	...sağladım		x	
	İçerik	1	Teori uygulama bağlantısı	... hatırlattım		x	
		2	Basit tanımlama	Sadık kalabildim	x		
		3	Yargıya varma	... bağdaştırdım		x	
		4	Öneri	 bahsedebilirdim		x	
	Mülakat	Hedef	6	Gerekçesiz sonuç	... kullanamadım	x	
			7	Gerekçesiz sonuç	... kullanamadım	x	
8			Gerekçesiz sonuç	... inanıyorum	x		
9			Sorgulama	Bu olumsuzluğu aşacağımı...		x	
İçerik		10	İhtiyaç yansıtma	...olmuştur		x	
Akran değerlendirme		Hedef	1	Basit Tanımlama	... hedefe uygundu	x	
	2		Gerekçesiz sonuç	... ulaşılmadı		x	
	3		Öneri	... verirdim		x	
	4		Basit Tanımlama	... iyiydi	x		
	İçerik	5	öneri	... olurdum		x	

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “uygun olduğunu düşünüyorum..” şeklindeki ifadesi gerekçesiz sonuç kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama ve eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma ve yargıya varmanın yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Evet onlarla oyun oynadım. Oyunumdan da sınıftan bir öğrenciye isim vermeden anlatmasıydı. Daha sonra bir önceki konu ile bağdaştırdım. Kumpir hazırladık(acısız, az mısırlı). Daha sonra icatlarımızı tanıdık. Kendi ülkelerindeki ünlülerden bahsettik..” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “hedefim karşı tarafa faydalı olmaktı, az çok bunu başardığıma inanıyorum.” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel düzeyde yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “Ben olsaydım öncelikle araştırmamı tam yapardım. Hazırlıklı olurum sorulan sorulara karşı. İçerik sunumumu daha derin kapsamlı bir şekilde tasarlardım. Konuya hakim olurum.” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 74.

III. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... etkiliydi çünkü		x	
	2	İhtiyaç yansıtma	... çok kısa kullanıyorum		x	
	3	Yeniden yapılandırma	...oyun oynadık			x
	4	Gerekçesiz öneri	...seçerdim	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... aktif olabiliyor	x		
	6	Uygulamada yansıtma	... zorlandılar		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... düşündüler	x		
	8	Öneri	... ekleyebilirdim			x
Öz Değ.	1	Teori uygulama bağlantısı	...kullandım.		x	
	2	Yapılandırma	...dağıttım			x
Mülakat	4	Basit tanımlama	... çabaladım	x		
	5	Nedensellik oluşturma	İçin ilgi çekici olmadı		x	
	11	Yargıya varma	... yapabildim			x
	12	Basit tanımlama	... eksikim var	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... kısmen düşünüyorum	x		
	14	Yargıya varma	... gerçekleşti			x
	15	Basit tanımlama	... azdı	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... sağladım	x		
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	İşe yaradı	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...izlenmişti	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...yararlanırdım	x		
	9	Yargıya varma	... giderebildi			x
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz sonuç	...getiriyor	x		
	1	Yargıya varma	...mutlu oluyor			x
	2	Yargıya varma	... Neden oluyor			x
	3	Yargıya varma	... Fırsatı var			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	... olabilir			x
	1	İhtiyaç Yansıtma	... daha çok örnek		x	
	2	Teori uygulama bağlantısı	...sınıfı aktif		x	
	3	Yargıya varma	... tercih ettiğimdir			x
	4	Yargıya varma	...başlamalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... olduğudur			x
	6	Yargıya varma	...plandadır		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaymaktır	x		
	8	Yargıya Varma	...getirmektir			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik ve uygulama alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca uygulama alanında ise uygulamada yansıtmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*soyut kavramları ve bazı sıfatlardaki mecazlarını anlamakta zorlandılar(kötü-kötülük, beş paralık adam)...*” şeklindeki ifadesi uygulamada yansıtma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde uygulama alanındaki yansıtmaya yönelik olarak “*geçmişe yönlendirme taktiğini kullandım, beyin fırtınası tekniği ile destekledim ve okuma metninde sesli okuma yöntemi ile devam ettim...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*öğrenciler biraz durgundu derse katılım azdı...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonucu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Bunun yanı sıra gerekçesiz öneri kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*bu yolları düzenli planlı bir şekilde uyguladığımı düşünüyorum...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin tehditleri belki hem isimde hem fiilde kullanılan bir ek olması sebebiyle kafa karıştırıyor olabilir..*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtma örnek olarak” Geçmiş derste öğrencilerim hakkında öğrendiğim en önemli şey geçmiş zaman konusunda zamanların farkındalığını kazanmaya başlamalarıdır.” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 75.

III. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü kullandım		x	
	2	Gerekçesiz öneri	... kullanabilirdim	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	... ilerledim	x		
	4	Uygulamada yansıtma	... kullanıyorlar		x	
	5	Yargıya varma	... zorlandılar			x
	6	Gerekçesiz öneri	... uyarlayabilirdim	x		
Öz Değ.	1	Gerekçesiz Öneri	... kullanabilirdim	x		
	18	Yargıya varma	... değerlendirirdim			x
Mülakat	19	Basit Tanımlama	... kavradım	x		
	20	Basit tanımlama	ulaştım	x		
	21	Basit tanımlama	... oldu	x		
	22	Yeniden yapılandırma	... devam edeceğim			x
	23	Öneri	... ders çıkarırım			x
	24	Uygulamada Yansıtma	... sonuçlara ulaşamaz		x	
	11	Nedensellik oluşturma	... çalıştı çünkü		x	
Akran	12	Gerekçesiz sonuç	... iyiydi	x		
	13	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
	14	Basit tanımlama	... paylaştı	x		
	15	Basit tanımlama	kullandı	x		
	16	Öneri	... desteklerdim			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra uygulama ve eleştirel alanda da yansıtma yansıtma yapmıştır. Ö₃ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*belki daha farklı teknikler bu gramere uyarlayabilirdim...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*verdiğim fotokopilerin cevaplarına göre değerlendirme yaptım. Daha etkili yöntemler kullanabilirdim...*” şeklinde cevabı *gerekçesiz öneriye* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik ve eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda uygulama alanında da yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Hazırlık ve hatırlatma konusunda yardımcı oldu...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve basit tanımlama* şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*elindeki metinleri sade bir şekilde bizlerle paylaştı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 76.

III. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Yargıya varma	... Üzerinde durdum			x
		2 Gereksiz sonuç	... yaşamadım	x		
		3 Yapılandırma	...başladım			x
		4 Gereksiz öneri	 yapmazdım	x		
	İçerik	1 Nedensellik oluşturma	... çünkü kullanıyorlardı		x	
		2 Gereksiz öneri	 bulabilirdim	x		
		3 Teori uygulama bağlantısı	... oldu		x	
		4 Öneri	... yaşadılar			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Uygulamada yansıtma	...sağlamaktı		x	
		2 Yargıya varma	...sağladım			x
		3 Teori uygulama bağlantısı	Bazen kalamadım		x	
		4 Gereksiz sonuç	...oldu	x		
	İçerik	1 Teori uygulama bağlantısı	... düzenledim		x	
		2 Basit tanımlama	...kaldım	x		
		3 Öneri	... istedim			x
		4 Öneri	 açıklayabilirdim			x
Mülakat	Hedef	6 Gereksiz sonuç	... almadım	x		
		7 Gereksiz sonuç	... almadım	x		
		8 Uygulamada yansıtma	... Planımı geçirebilirdim		x	
		9 Gereksiz sonuç	ulaşabildim			x
	İçerik	10 Gereksiz sonuç	...eğitim...alamadım	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1 Basit tanımlama	... hedefe uygundu	x		
		2 Basit tanımlama	... kısmen	x		
		3 Öneri	... hazırlardım			x
		4 İhtiyaç yansıtma	...uyumluydu		x	
	İçerik	5 Öneri	... olurdum			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin

*yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*bununla ilgili problem yaşamadım..*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.*

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama ve eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma ve önerinin yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Olaylardan bahsederek cümle oluşturmaya çalıştım. Sebep-sonuç örneklerinde cümle yer değiştirince anlamdaki ve bağlaç değişikliğine dikkat çekecek şekilde düzenledim...*” şeklinde cevabı *teori uygulama bağlantısına* örnek teşkil etmektedir. *Hedef ve içeriğe* yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “çok etkili bir eğitim almadım...” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel düzeyde yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Ben olsaydım içeriğe slaytlardan farklı farklı insanların eğitim hakkındaki düşüncelerini eklerdim...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 77.

III. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... kullandım			x
	2	Öneri	... yapabiliyordim			x
	3	Gerekçesiz sonuç	...yetti	x		
	4	Gerekçesiz öneri	...seçerdim	x		
	5	Uygulamada yansıtma	... çalıştım		x	
	6	Uygulamada yansıtma	... yaşadım		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... düşündüler	x		
	8	Öneri	... arttırdım			x
Öz Değ.	1	Teori uygulama bağlantısı	...kullanırım		x	
	2	Öneri	...kullanabiliyordim			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... öğrendim			x
	5	Gerekçesiz sonuç	düşünmüyorum	x		
	11	Yargıya varma	... öğrendim			x
	12	İhtiyaç yansıtma	... düşündüm		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... ulaşabildim	x		
	14	Sorgulama	... Öz eleştiri yapabildim			x
	15	Basit tanımlama	... çektim	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... çözdüm	x		
	17	Gerekçesiz sonuç	İşe yaradı	x		
Akran Değ.	6	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	7	Gerekçesiz Sonuç	...erli yerindeydi	x		
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	...ritmi düştü	x		
	10	Gerekçesiz öneri	...yapardım	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...gerekir			x
	2	Yargıya varma	... anlaşılabiliyoruz			x
	3	Yargıya varma	... oluşabilir			x
	4	Yargıya Varma	... kalabiliriz			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... seçiyorum			x
	2	Yargıya varma	...uygulamalar yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...iyi sonuçlar aldığımdır			x
	5	Yargıya varma	... yıkmasıdır			x
	6	Gerekçesiz sonuç	...eşit olması	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... gerektiğidir	x		
	8	Yargıya Varma	...edebilmemdir			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca eleştirel alanında ise öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*evet, bir problem yaşamadım. Tam öğrenme yöntemini kullandım ama “ile” konusunda yazılıştta birleşikken veya ayrıyken yazımda biraz problem yaşadım...*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde uygulama alanındaki yansıtma yönelik olarak “*klasik öğrenmenin özelliklerini çok kullanmıyorum. Grameri anlatırken 15dk kadar belki. Sunuş yoluyla öğrenmeyi genellikle kullanırım...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*Su içerek ve arkadaşımın desteği ile çözdüm...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonucu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Bunun yanı sıra gerekçesiz öneri kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*kişi hızlı anlattı bazen ritmi düştü...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin zayıf yönleri çok eklerin olması önce bir önyargı oluşturuyor. Sonra bizim dilimizde de böyle diyerek daha rahat anlaşıyoruz...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtma örnek olarak” Bir önceki derle karşılaştırdığımda şimdi öğrencilerimin algılama güçlerini hissediyorum ve uygulamaları yapabiliyorum” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 78.

III. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	yapılandırma	... bunu deniyorum			x
	2	Gerekçesiz öneri	... yapabilirdi	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...uygundu çünkü		x	
	4	Basit tanımlama	... aktıftı	x		
	5	Yargıya varma	...karşılaştım			x
	6	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
Öz Değ.	1	Uygulamada yansıtma	... sorabilirler		x	
	18	Gerekçesiz sonuç	... almadım	x		
Mülakat	19	Yapılandırma	... öğrendim			x
	20	Basit tanımlama	tuttum	x		
	21	Basit tanımlama	... oldu	x		
	22	Yeniden yapılandırma	...sağladı			x
	23	Öneri	... objektif olmayı sağladı			x
	24	Yargıya varma	... öğrendim			x
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	12	Yargıya varma	... ulaştı			x
	13	Öneri	... verirdim			x
	14	Basit tanımlama	...durdu	x		
	15	Uygulamada yansıtma	Etkili değildi		x	
	16	Öneri	...hazırlardım			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra uygulama ve eleştirel alanda da yansıtma yansıtma yapmıştır. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz öneriye yönelik olduğu

ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*kendi kendini değerlendirme yapabilirdi...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*genellikle sözlü şekilde ölçme ve değerlendirme yapıyorum. Yazarken de doğru kullanması yeterli. Bazen öğrenci arkadaşıyla kelimesindeki ‘la’ nedir diye düşünebiliyor...*” şeklinde cevabı uygulamada yansıtmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik ve eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yapılandırma, yargıya varma ve yeniden yapılandırma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*evet faydalar sağladı. Objektif olmayı, eleştiri yapmayı, insanları her açıdan değerlendirmeyi öğrendim...*” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve basit tanımlama* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*Ölçme değerlendirme yöntemine uygun şekilde konuşmasını yaptı ve hedefleriyle çelişmeden hedeflerine ulaştı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 79.

III. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Yargıya varma	... yapmalıyım			x
		2 Uygulamada yansıtma	... yöntemi kullanıyorum		x	
		3 Sorgulama	...uzun olabiliyor			x
		4 Gereksiz öneri	 yapardım	x		
	İçerik	1 Nedensellik oluşturma	... çünkü başlıyorum		x	
		2 Gereksiz öneri	... kullanırım	x		
		3 Yeniden yapılandırma	... İzah ettim			x
		4 Öneri	... çoğaltırdım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Uygulamada yansıtma	...hissettirmek istedim		x	
		2 Yargıya varma	...aktardım			x
		3 Teori uygulama bağlantısı	...fazla yaptım		x	
		4 Yargıya varma	...konuyu kavradı			x
	İçerik	1 Teori uygulama bağlantısı	... bulundular		x	
		2 Uygulamada yansıtma	...sonra... yapmak istiyorum		x	
		3 Yargıya varma	... yönlendirirdim			x
		4 Öneri	...desteklerdim			x
Mülakat	Hedef	6 Yargıya varma	... düşünüyorum			x
		7 Gereksiz sonuç	... almadım	x		
		8 İhtiyaç yansıtma	... Olumlu tepkiler aldım		x	
	İçerik	9 Gereksiz sonuç	ulaşabildim	x		
		10 Yargıya varma	...öğrendim			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Basit tanımlama	... belirli açtı	x		
		2 Basit tanımlama	... hakimdi	x		
		3 Öneri	... yapardım			x
	İçerik	4 İhtiyaç yansıtma	...anlatabildi		x	
		5 öneri	... olurum			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının yeniden yapılandırmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “Gibi kadar konusunda 1.si ikisi de aynı örnekte iki şekilde de kullanılınca öğrencide bir anlaşmazlık oldu. 2.si bu öğrenciler örneğin; keçinin inatçılığını bilemezse o benzetmeyi anlayamaz . önce izah ettim..” şeklindeki ifadesi yeniden yapılandırma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama ve eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “içeriğe yönelik örneğin; öğrencilere kahve yapıp fal bakarak eğlendik. Gelecek hakkında tahminlerde bulundular...” şeklinde cevabı uygulamada yansıtmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına teknik ve eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “evet ulaşabildim. Olumlu tepkiler aldım...” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik düzeyde yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “Hedeflediği konu uygundu, belirli ve açıktı...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 80.

III. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... kullandım			x
	2	Öneri	... olmalıydı			x
	3	Teori uygulama bağlantısı	...bakarak yaptılar		x	
	4	Gerekçesiz öneri	...dönüştürebilirdim	x		
	5	Uygulamada yansıtma	...anladılar		x	
	6	Uygulamada yansıtma	... yaşadım		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... düşündüler	x		
	8	Öneri	... isterdim			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...yapabildim			x
	2	Teori uygulama bağlantısı	...yaptım		x	
Mülakat	4	Yargıya varma	... getirmiştir.			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	11	Yargıya varma	... çalıştım			x
	12	Uygulamada yansıtma	... uygulayabildik		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... tutarlıydı	x		
	14	Sorgulama	... aldık			x
	15	Basit tanımlama	... hayır yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... çözdüm	x		
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...-dığı için çözüm yolu		x	
	6	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	7	Gerekçesiz Sonuç	...erli yerindeydi	x		
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	...ritmi düştü	x		
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz öneri	...yapardım	x		
	1	Yargıya varma	...tarzımdır			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	2	Yargıya varma	... oldu			x
	3	Yargıya varma	... keşfediyoruz			x
	4	Yargıya Varma	... varmaları			x
	1	Yargıya varma	... verebilirim			x
	2	Yargıya varma	...uygulamalar yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... kullanmaktır			x
	5	Yargıya varma	... arttıgıdır			x
	6	Yargıya varma	... kullanmaktır			x
	7	Gerekçesiz sonuç	... sıra ile gitmendir	x		
	8	Yargıya Varma	...edebilmemdir			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*dersi yeniden işleyecek olsam zaman problemini daha etkili bir şekilde çözmek isterdim...*” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir. *Öz değerlendirme* formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alandaki yansıtma yönelik olarak “*evet hepsini de yapabildim. Ayrıca rol yapma tekniğini de kullandım. Falcı- müşteri ya da arkadaşlar arasındaki diyalog gibi...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*Su içerek ve arkadaşımın desteği ile çözdüm...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonucu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Bunun yanı sıra gerekçesiz öneri kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*yaşadığım herhangi ir problem yoktu...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak” *Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin güçlü yönleri TÖMER’in bize yaptığı etkinlikler ve benim derslerde öğrencilere aktarış tarzımdır...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *Bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi biliyorum bir önceki*

konuyu tekrar edip bir sonraki konuya hazırlık amaçlı birkaç örnek verebilirim...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 81.

III. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... uyguladım			x
	2	Uygulamada yansıtma	... yapabiliyordim		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Yargıya varma	...gayet iyi anladılar			x
	5	Yargıya varma	...yarattı			x
	6	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
Öz Değ.	1	Uygulamada yansıtma	... sorabilirler		x	
Mülakat	18	Gerekçesiz sonuç	... etkili oldu	x		
	19	Yeniden yapılandırma	... Kattı			x
	20	Yargıya varma	ulaşabildim			x
	21	Basit tanımlama	... ilerledim	x		
	22	Yeniden yapılandırma	...oldu			x
	23	Öneri	... çıkardım			x
	24	Yargıya varma	... sağladım			x
	11	Yargıya varma	... iyi bir ölçmeydi			x
	12	Teori uygulama bağlantısı	... vardı			x
Akran	13	Öneri	... arttırabilirdi			x
	14	Teori uygulama bağlantısı	...değerlendirmede bulunamadı		x	
	15	Basit tanımlama	İyi kullandı	x		
	16	Öneri	...yapardım			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra uygulama ve eleştirel alanda da yansıtma yansıtma yapmıştır Bu duruma Ö₃ kodlu

öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*kendi kendini değerlendirme yapabiliirdi...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*gelecek zamanı gayet iyi anladılar. Zaman kelimelerini de bilmeleri pratiklik sağladı(yarın, ertesi gün gibi.)...*” şeklinde cevabı uygulamada yansıtma örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yapılandırma, yargıya varma ve yeniden yapılandırma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*amacıma ulaşabildim zaman konusunu anlatırken ölçme ve değerlendirme araçlarından faydalandım bu sayede hem içeriğe uygun hem de sınıf seviyesine uygun oldu..*” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve basit tanımlama* şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*konuyu pekiştirmek için testi ben de kullanırdım. Sınıfa sorular sorarak ya da eşleştirme, karşılaştırma soruları uygulardım. Soru sayısını arttırabilirdi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 82.

III. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Yeniden yapılandırma	... hissettirmektir			x
		2 Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
		3 Yargıya varma	...yaşadım			x
		4 Gereksiz öneri	 dağıtırdım	x		
	İçerik	1 Nedensellik oluşturma	... çünkü drama yaptıracağım		x	
		2 Yargıya varma	... sağladım			x
		3 Yeniden yapılandırma	... anlattım			x
		4 Öneri	... yapardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Uygulamada yansıtma	...anlatmak oldu		x	
		2 Yargıya varma	...problem olmadı			x
		3 Uygulamada yansıtma	...konuştum		x	
		4 Gereksiz sonuç	...farklılığıydı	x		
	İçerik	1 Yapılandırma	... istedim			x
		2 Uygulamada yansıtma	...devam ettim		x	
		3 Yeniden yapılandırma	...izledik			x
		4 Öneri	...bulabilirdim			x
Mülakat	Hedef	6 Yargıya varma	... Değiştirdiğini düşünüyorum			x
		7 Gereksiz sonuç	... çalıştım	x		
		8 İhtiyaç yansıtma	... Olumlu tepkiler aldım		x	
		9 Yargıya varma	...değişti			x
	İçerik	10 Gereksiz sonuç	...evet ulaşabildim	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1 Basit tanımlama	... uygundu	x		
		2 Basit tanımlama	... hakimdi	x		
	İçerik	3 Öneri	... yazılabildi			x
		4 Yargıya varma	...doğru kıldı			x
		5 öneri	... olurum			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının yargıya varma ve yeniden yapılandırmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“İçerik düzenlerken ders kitabını hedef aldım. Önce soru-cevap yaptım. Sunumdan pekiştirme sıfatlarını anlattım. Planlama yaparken de ‘-mı’ ekini uzun anlatmayı düşündüm bunda biraz problem yaşadım..”* şeklindeki ifadesi *yeniden yapılandırma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef* ve *içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama ve eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“evet konu dışına çıkmamaya çalıştım. Nasreddin Hoca ile ilgili bilgiler okuduk. Fıkraları izledik. Öğrencilerimden de kendi ülkelerindeki masalları da bulmalarını istedim..”* şeklinde cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve *içeriğe* yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına *teknik* ve *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç eleştirel alanda bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“evet ulaşabildim. Olumlu tepkileri aldım. Dinleyici kitlenin düşüncesi değişti. Farklı bakış açılarını belirli düzeyde aşılabilirdiğimi düşünüyorum..”* şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel düzeyde yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* ve *yargıya varma* şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“slaytta bazı kavramlar vardı. Dağınık olan dikkatimizi çekmek için onlar renkli puntolar ile yazılabilirdi...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 83.

III. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... kullandım			x
	2	Karşılaştırma	... Bu yöntem daha etkiliydi			x
	3	Teori uygulama bağlantısı	...masallar dağıttım		x	
	4	Öneri	...not çıkarırdım			x
	5	İhtiyaç yansıtma	...güçlendirmek		x	
	6	Uygulamada yansıtma	... yaşadım		x	
	7	Sorgulama	... sordular			x
	8	Öneri	... anlatırdım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...öğrendiler			x
	2	Teori uygulama bağlantısı	...kullandık		x	
Mülakat	4	Yargıya varma	... sağladım			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	11	Yargıya varma	... çalıştım			x
	12	Uygulamada yansıtma	... zenginleştirdik		x	
	13	Uygulamada yansıtma	... materyaller vardı		x	
	14	Sorgulama	... anlatabildim			x
	15	Basit tanımlama	... hayır yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... yoktu	x		
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...-dığım için çözüm yolu		x	
	6	Yargıya varma	...iyi yöntemdi			x
	7	Gerekçesiz Sonuç	...çekti	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...olabilirdi	x		
	9	Yapılandırma	...olabilirdi			x
SWOT Analizi	10	Öneri	...tutardım			x
	1	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	2	Yargıya varma	... anladılar			x
	3	Yargıya varma	... kullanabiliyorlar			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	... arttı			x
	1	Yargıya varma	... kullanacaklar			x
	2	Yargıya varma	...uygulamalar yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...yapmalarıdır			x
	5	Yargıya varma	... dikkat çekicidir			x
	6	Yargıya varma	...kullanmaktır			x
	7	Yargıya varma	... çalıştığımıdır			x
	8	Yargıya Varma	...edebilmemdir			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Öğrenciler pekiştirme ekinde neden “prsm” de bir kural yok dedi. Neden ‘yesyesl’ değil sorusunu sordular...*” şeklindeki ifadesi sorgulama kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alandaki yansıtma yönelik olarak “*Araştırma yoluyla öğrenme yaptık. Herkes bir fıkra anlattı. Burada diye söyledi, diye söylemiş doğrudan anlatım kalıplarını öğrendiler...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*yaşadığım problem yoktu...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonucu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. Bunun yanı sıra *yargıya varma* kategorisine yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*ses tonunu yüksek tutardım. Jest ve mimikleriyle konuşabilirdi....*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin güçlü yönleri bu grameri çok duyuyorlar çevreden rahat öğrenileceğini düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi yeni ve ilk defa*

karşılaştıkları pekiştirme sıfatlarını kullanacakları ve onları ormana götürerek uygulamasını yapabiliyorum...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 84.

III. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... değerlendirdim			x
	2	Basit tanımlama	... Bence etkiliydi	x		
	3	Yargıya varma	...çözdük	x		
	4	Yargıya varma	...ifade edebildi			x
	5	Yapılandırma	...yaptım			x
	6	Gerekçesiz öneri	... olurdu	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... Test yaptık			x
Mülakat	18	Nedensellik oluşturma	... ama etkili oldu		x	
	19	Yargıya varma	... Sahip oldum			x
	20	Yargıya varma	...uygundu			x
	21	Teori uygulama bağlantısı	... zamanı verimli kullandık		x	
	22	Yeniden yapılandırma	...oldum			x
	23	Yargıya varma	... sağladı			x
	24	Yargıya varma	... kullanmayı sağladı			x
	11	Yargıya varma	... iyi bir ölçmeydi			x
	12	Teori uygulama bağlantısı	... Hedefler tutarlıydı		x	
	13	Öneri	... arttırabilirdi			x
Akran	14	Teori uygulama bağlantısı	...öz eleştiri yapmadı		x	
	15	Uygulamada yansıtma	... eleştiri yoktu		x	
	16	Öneri	...değerlendirir... yapardım			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra teknik

ve eleştirel alanda da yansıtma yapmıştır. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“küçük bir sınav yaptım. Daha sonra yazma yaparak öğrencilerimin durumunu değerlendirdim...”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Kavram haritalarıyla masal ve hikayeler yazdık. Emojilerle konuşma yaptılar. Dramayı çok kullanıyorum. Doğru-yanlış, boşluk doldurma ve test yaptık....”* şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* ve yeniden yapılandırma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“eksiklerimi görmemde ve onları tamamlamamda yardımcı oldu. Böylece bir dahaki çalışmam da bu eksikliklerimi yapmamayı öğrenmiş oldum..”* şeklinde ifadeleri *yargıya varmaya* vardığını göstermektedir. Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel ve uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“Ben de soru cevap tekniğini kullanırdım. Sınıfa ne anlattığımı ne anladıklarını kısa soru ve cevaplarla yanıtlandırmak isterdim. Soru sayısı artırılabilirdi...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 85.

III. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Yeniden yapılandırma	... hazırladım			x
		2 Nedensellik oluşturma	... Etkili oldu çünkü		x	
		3 Yargıya varma	...problem oldu			x
		4 Öneri	 Tablo hazırladım			x
	İçerik	1 Uygulamada yansıtma	... öğretimi arttırdım		x	
		2 Yargıya varma	 uyarladım			x
		3 Yeniden yapılandırma	... takviye yaptım			x
		4 Öneri	... yapardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...ulaşabildim			x
		2 Yargıya varma	...değindim			x
		3 Nedensellik oluşturma	...çünkü		x	
		4 Yapılandırma	...alacaksın			x
	İçerik	1 Yapılandırma	... öğrettim			x
		2 Basit Tanımlama	...açıkçası kalamadım	x		
		3 Yeniden yapılandırma	...ilerledim			x
		4 Öneri	...anlatmalıydım			x
Mülakat	Hedef	6 Yargıya varma	... Değiştirdiğini düşünüyorum			x
		7 Gerekçesiz sonuç	... almadım	x		
		8 İhtiyaç yansıtma	... kullanabiliyorum		x	
		9 Yargıya varma	...ulaşacağım			x
	İçerik	10 Gerekçesiz sonuç	...evet ulaşabildim	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1 Uygulamada yansıtma	... planlı ve programlı		x	
		2 Basit tanımlama	... ulaşılabilmiştir.	x		
		3 Öneri	... yapardım			x
		4 Yargıya varma	...ifade edilmiştir			x
	İçerik	5 öneri	... sunardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö3 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneri ve yeniden yapılandırmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö3 kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“hedefimin etkili olduğunu düşünüyorum. Bu konuda iki cümle var. Bu cümleyi slayt şeklinde hazırladım..”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama ve eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Hedeflerime uydum. Hatta biraz geniş zaman konusuna geçtim. Etkinlik olarak mağazaya götürüp bağlaçları kullandım. Ya bu ayakkabıyı olacaksın ya da bu elbiseyi alacaksın...”* şeklinde cevabı *yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına *teknik ve eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç eleştirel alanda bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“hedeflerime ilerleyen zamanlarda daha çok çalışarak zamanı ve planlamaları doğru kullanarak ulaşacağım...”* şeklinde ifadeleri *yargıya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel düzeyde yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri ve yargıya varma* şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“verilmek istenenin sadece özünü verir, tanımlamalarımı kısa tutar izleyicilere hammadde olarak bilgileri işlemesini sağlayacak ve bunun içinde soru söyleyecek imkânlar sunardım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 86.

III. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... yaptırdım			x
	2	Yargıya varma	... sürdü			x
	3	Teori uygulama bağlantısı	...afiş hazırlattım		x	
	4	Öneri	...yapardım			x
	5	İhtiyaç yansıtma	...okudular		x	
	6	Uygulamada yansıtma	... yaşadım		x	
	7	Sorgulama	... oldu			x
	8	Öneri	... yapardım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...etkili oldu			x
	2	Yapılandırma	...kuruyorlar			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... öğrendim			x
	5	İhtiyaç yansıtma	...eksiklerim var		x	
	11	Yargıya varma	... öğrendim			x
	12	Uygulamada yansıtma	... sunumda uyguladım		x	
	13	Uygulamada yansıtma	... ilerletebileceğimi düşünüyorum		x	
	14	Sorgulama	... Kesintiler oldu			x
	15	Uygulamada yansıtma	... jest mimik kullanamadım		x	
	16	Gerekçesiz sonuç	... geldim	x		
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	6	Yargıya varma	...sağlanmıştı			x
	7	Yargıya varma	...kullanmıştı			x
	8	Gerekçesiz öneri	...yararlanırdım	x		
	9	Karşılaştırma	...gözlemlemedim			x
	10	Öneri	...tutardım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...hatırlıyorum			x
	2	Yargıya varma	... yüksektir			x
	3	Yargıya varma	... öğrenebilirsin			x
	4	Yargıya Varma	...zor olabilir			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... kullanacaklar			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...getirebiliyorum			x
	5	Yargıya varma	... dikkat çekicidir			x
	6	Yargıya varma	...kullanmaktır			x
	7	Yargıya varma	... devam ederim			x
	8	Yargıya Varma	...öğrenirim			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“Ben burada grup tartışması yaptırdım hem... hem.. ya... ya... bağlaçlarıyla anlatmalarını istedim. Ama evde önceden tartışma konuları vermiştim....”* şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alandaki yansıtma yönelik olarak *“Evet dijital uygulamalı Türkçe öğretimi yaptık. Bilgisayara rastgele resimler ve kelimeler geliyor ve öğrenciler bağlaçlarla cümleler kuruyor...”* şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında uygulamada yansıtma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“heyecanlandığım için kelimeleri tam telaffuz edemedim ve bu yüzden sunumda çoğu zaman kesintiler oldu...”* şeklinde ifadeleri uygulamada yansıtma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“strateji, yöntem ve teknikler hedeflerle çelişmemektedir. Mesela materyaller tam yerinde kullanılmış ve görsel olarak ifade edilebilmiştir. Soru sorma yeteneğini konuyla alakalı bir şekilde kullanmıştır...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak *“Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin fırsatları; bu dili öğrendiklerinde Türkçeye benzer dilleri de öğrenebileceklerini biliyorlar...”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtmaya örnek olarak” Bir önceki dersle karşılaştırdığımda dört temel dil becerisinin öğretimi ile ilgili öğrendiğim en önemi şey hepsinin iç içe olması ve birlikte kullanıldığıdır...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 87.

III. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... kullandım			x
	2	Öneri	... durabilirdim			x
	3	Yargıya varma	...uygundu			x
	4	Yargıya varma	...yaptık			x
	5	Uygulamada yansıtma	...karıştırdılar		x	
	6	Gerekçesiz öneri	... olurdu	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... yaptık			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... sağladı			x
	19	Yargıya varma	... yol göstericiydi			x
	20	Yargıya varma	...uygundu			x
	21	Teori uygulama bağlantısı	... kullandık		x	
	22	Yargıya varma	...gördüm			x
	23	Yargıya varma	...gördüm			x
	24	Yargıya varma	... öğrendim			x
	11	Yargıya varma	... bulunmuştur			x
Akran	12	Teori uygulama bağlantısı	... Hedefler tutarlıydı		x	
	13	Öneri	... oluşturarak			x
	14	Yapılandırma	...kullanabildi			x
	15	Uygulamada yansıtma	... kullanabilmiştir		x	
	16	Öneri	...hakim olurum			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra teknik ve eleştirel alanda da yansıtmaya yansıtma yapmıştır. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri

incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“doğru-yanlış, çoktan seçmeli sorular var bunları kullandım. Bu hususta bunları kullanmak etkili oldu...”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“geleneksel ve modern ölçme ve değerlendirmelerini yaptık. Bu yöntemler etkili oluyor. Öğrenci pekiştiriyor. Hem de unutmamasını sağlıyor. Okuma ve dinlemede soru-cevap doğru-yanlış eşleştirmeler yaptık....”* şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“ileriki dönemlerde çocuklara karşı nasıl davranmam gerektiğini gördüm. Planlı ve programlı çalışmam gerektiğini öğrendim..”* şeklinde ifadeleri *yargıya varmaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel ve uygulama düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“yaratıcı özelliğimi ortaya koyar kendime özgü ifadelerimle konuya hakim olurdum. Sorumluluğumun bilincinde olur eleştirel faaliyetlerle izleyicilere belli bir ideolojiyi kavratmak isterdim...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 88.

III. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Yeniden yapılandırma	... göstermektir			x
		2 Nedensellik oluşturma	... Etkili oldu çünkü		x	
		3 Öneri	...istedim			x
		4 Öneri	 olurdu			x
	İçerik	1 Uygulamada yansıtma	... konu zor		x	
		2 Yargıya varma	 çalıştım			x
		3 Yargıya varma	... zorlandılar			x
		4 Öneri	... isterdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...yaptım			x
		2 Yargıya varma	...günlük yazdırdım			x
		3 Nedensellik oluşturma	...çünkü kaldım		x	
		4 Yapılandırma	...öğrendiler			x
	İçerik	1 Yapılandırma	... anlattılar			x
		2 Basit Tanımlama	...sadık kaldım	x		
		3 Yeniden yapılandırma	...bahsettik			x
		4 Öneri	...yapardım			x
Mülakat	Hedef	6 Yargıya varma	... yaptım			x
		7 Nedensellik oluşturma	... etkiledi çünkü		x	
		8 İhtiyaç yansıtma	... kullanabiliyorum		x	
		9 Yargıya varma	...düşüneceğim			x
	İçerik	10 Yargıya varma	...ayarladım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Yapılandırma	... yapılmıştır			x
		2 Uygulamada yansıtma	... hâl almıştır		x	
		3 Öneri	... ulaşırdım			x
		4 Yargıya varma	...uymamıştır			x
	İçerik	5 öneri	... zenginleştirdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneri ve yeniden yapılandırmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“Hedefim hava durumunu, doğal afetleri her zaman olan durumları, tahmin ve bilgi veren metinleri nasıl yazmamız gerektiğini göstermektir...”* şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Bugünkü derse önceki konulara geri dönüş yaptık. Tekrar yapmamız kur sınavına yönelik başarı sağlayacağını düşündüm. Ders sonunda küçük bir sınav yaptım...”* şeklinde cevabı yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına uygulama ve eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma eleştirel alanda bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“ulaştığımı düşünüyorum. Planı hazırladım ve o plan dâhilinde çalışmamı sürdürdüm. Değerlendirme yaptım. Karşımdakilere anlaşılır bir şekilde sunduğumu düşünüyorum...”* şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel düzeyde yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri ve yargıya varma şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“hedeflerin konusu planlı, programlı bir anlatımla içerikte anlatılmıştır. Planlı, programlı olmasına karşın fazla ayrıntıya girilmesi hedefe yönelik tutumlara uymamıştır...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 89.

III. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... konuştuk			x
	2	Yargıya varma	... oldu			x
	3	Yapılandırma	...inceledik			x
	4	Öneri	...izletebilirdim			x
	5	Sorgulama	...istemiştim			x
	6	Uygulamada yansıtma	... buldum		x	
	7	Sorgulama	... oldu			x
	8	Öneri	... yapardım			x
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	...yarattım			x
	2	Yapılandırma	...inceledim			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... sağlamam			x
	5	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	11	Yargıya varma	... tespit ettim			x
	12	Uygulamada yansıtma	... uygulamamı ... etkiledi		x	
	13	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	14	Sorgulama	... yaşadım			x
	15	Uygulamada yansıtma	... oldu		x	
	16	Yargıya varma	... düzelttim			x
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...-düşünüyorum çünkü		x	
	6	Yapılandırma	...uygulanabilirdi			x
	7	Yargıya varma	...özleşmiştir			x
	8	Yargıya varma	...yararlanırdım			x
	9	Karşılaştırma	...gözlemlemedim			x
SWOT Analizi	10	Öneri	...çalışırdım			x
	1	Yargıya varma	...olmasıdır			x
	2	Yargıya varma	... oluşturuyor			x
	3	Yargıya varma	... oluyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	...var			x
	1	Yargıya varma	... kullanıyorlar			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...getirebiliyorum			x
	5	Yargıya varma	... çoğaltmak			x
	6	Yargıya varma	...geliştigidir			x
	7	Yargıya varma	... devam ederim			x
	8	Yargıya Varma	...engellemektir			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Düz anlatım, gözlem yöntem ve teknikleri kullandık. Hayatımızda her zaman olan şeyleri konuştuk...*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alandaki yansıtma yönelik olarak “*Hitit kitabı ve bazı gramer kitaplarından konuyu anlatma ve kullanım alanlarını inceledim...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*heyecanımı konuya adapte olduktan sonra atlattım. Konuya hakim olduktan sonra örnekleri türetebildim. Slaytı sonradan grup çalışmasının yardımıyla düzeltiltim.*” şeklinde ifadeleri yargıya varma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Doğrudan öğretim metodu, sunuş yoluyla öğretiminde verilmesi gereken bilgilere uygundur. Etkileşimli öğretim faaliyetlerinde bulunarak hedeflerle özdeşmiştir...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin zayıf yönleri; çok eklerin olması öğrencide önyargı oluyor...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derslerde öğrendiğim en önemli şey artık temel seviyeyi yapıyorlar....*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 90.

III. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	2	Öneri	... yapabildim			x
	3	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	4	Yargıya varma	...katkısı oldu			x
	5	Sorgulama	...etken oldu			x
	6	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... sağladı			x
	18	Yargıya varma	... sağladı			x
	19	Yargıya varma	... yol gösterdi			x
Mülakat	20	Yargıya varma	...uygundu			x
	21	Teori uygulama bağlantısı	...yaptık		x	
	22	Yargıya varma	...gözlemledim			x
	23	Yargıya varma	...yaşadım			x
	24	Yargıya varma	... anladım			x
	11	Yargıya varma	... değerlendirilmiştir			x
	12	Yargıya varma	... oluşturmuştur			x
Akran	13	Öneri	... hazırlardım			x
	14	Yapılandırma	...kalmıştır			x
	15	Uygulamada yansıtma	... kullanabilmiştir		x	
	16	Öneri	...yapardım			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra teknik ve eleştirel alanda da yansıtmaya yansıtma yapmıştır. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varma* yönelik olduğu ortaya

çıkıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*tek heceli ve çok heceli durumlarda farklı eklerin gelmesi biraz öğrencileri zorladı. 13 fiilin istisna olması ölçmede büyük etken oldu..*” şeklindeki ifadesi sorgulama kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Çoktan seçmeli, doğru-yanlış, boşluk doldurma ve dikte yöntemlerini kullandım. Öğrenciden dönütleri puanlandırıdım. Sınava girmeden önce kaç puan alacaklarını ya da hangi konuyu tekrar etmem gerektiğini anlamamı sağladı....*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*ileriki dönemlerde çocuklara karşı nasıl davranmam gerektiğini gördüm. Planlı ve programlı çalışmam gerektiğini öğrendim. Bilgiyi nasıl hangi yolları kullanarak aktarmam gerektiğini konusunda fayda sağladı. Teknikler kullanmam gerektiğini anladım...*” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel ve uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*öğrencilerin mevcut bilgi ve becerilerin teşhis etmek için soru sorma yöntemini kullandı. Çünkü öğrencilere kazanımlarda bulunabilmek için aktif hâle getirmek gerekir. Son olarak çıkmış sorularla da öğrettiklerini değerlendirmiştir....*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 91.

III. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Karşılaştırma	... görmeleridir			x
		2 Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum			x
		3 Yeniden yapılandırma	...çok düşündüm			x
		4 Öneri	 yapardım			x
	İçerik	1 Uygulamada yansıtma	... uygulama... istedim		x	
		2 Yargıya varma	uygundur			x
		3 Yargıya varma	... Fark ettim			x
		4 Öneri	... isterdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...gösterdim			x
		2 Öneri	...istedim ve verdiler			x
		3 Yargıya varma	...yer verdim			x
		4 Yapılandırma	...ettim			x
	İçerik	1 Yapılandırma	... seçtim			x
		2 Basit Tanımlama	...kalabildim	x		
		3 Yeniden yapılandırma	...ekledim			x
		4 Öneri	...yapabilirdim			x
Mülakat	Hedef	6 Yargıya varma	... etkiliydi			x
		7 Nedensellik oluşturma	... etkiledi çünkü		x	
		8 İhtiyaç yansıtma	... ulaştım		x	
		9 Yargıya varma	...kaynaklıdır			x
	İçerik	10 Yargıya varma	...düşünüyorum			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	... anlatabilmiştir			x
		2 Yargıya varma	... uğramıştır			x
		3 Öneri	...yapardım			x
		4 Yargıya varma	...kılınmıştır			x
	İçerik	5 Öneri	... gösterirdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneri ve yargıya varmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hedefim burada öğrencinin yeteneklerini aktarabilmesi, becerisinin kabiliyetinin olmaması, tahmin, rica, tavsiye, izin anlamlarının var olması ve zarf fiili ilk defa görmeleri ve iki işin yapılma önceliği ya da sonralığını görmeleridir...*” şeklindeki ifadesi *karşılaştırma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef* ve *içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*bugünkü dersimin içeriğini en çok görselle aktardım. Anlamını bilmedikleri kelimelerin anlamlarını buldum. Deyim ve atasözü öğretimini seviyeye uygun olanları seçtim...*” şeklinde cevabı *yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve *içeriğe* yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına *uygulama* ve *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma eleştirel alanda bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*ulaşamadığım hedeflerimin sebebi tecrübesizliğimden kaynaklıdır...*” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel düzeyde yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* ve *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*hedeflere kısmen ulaşılabilmiştir. Konu fazla ayrıntılı ve gereksiz birtakım bilgilerin işgaline uğramıştır...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 92.

III. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... kullandık			x
	2	Yargıya varma	...olmuştur			x
	3	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	4	Öneri	...istedim			x
	5	Yapılandırma	...sağlıyorum			x
	6	Yargıya varma	... kullandılar			x
	7	Sorgulama	... yaşadık			x
	8	Öneri	... olurdu			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...istedim			x
	2	Yeniden yapılandırma	...hazırlattım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... kıları			x
	5	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	11	Yargıya varma	... oldu			x
	12	Uygulamada yansıtma	... uygulamamı ...düşünüyorum		x	
	13	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	14	Sorgulama	... yapmadım			x
	15	Yargıya varma	...karşılaşmadım			x
	16	Yargıya varma	... düzelttim			x
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	6	Yapılandırma	...uygun			x
	7	Yargıya varma	...oluşturmuştur			x
	8	Yargıya varma	...yöneltirdim			x
	9	Karşılaştırma	...sergilemiştir			x
	10	Öneri	...çalışırdım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...olmasıdır			x
	2	Yargıya varma	...tekrarlıyoruz			x
	3	Yargıya varma	... yapılabilir			x
	4	Yargıya Varma	...oluyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... yapabilirler			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...aktarabiliyorum			x
	5	Yargıya varma	... öğrenmişimdir			x
	6	Yargıya varma	...sadeleşmesidir			x
	7	Yargıya varma	... bırakmaktır			x
	8	Yargıya Varma	...olabileceğimdir			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₃ kodlu

öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneriye ve yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“olumlu dönütler aldım. Öğrenciler derste benden izin isterken, rica ederken, tavsiye isterken bu eki kullandılar...”* şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alandaki yansıtmaya yönelik olarak *“materyal olarak önceden karta yazarak hazırlamış olduğum yönergeleri sorup cevaplar aldım. Kitabın sonundaki kültürden kültüre adlı kısımların pano sunu hazırlattım ...”* şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“uygulama yaptığım zamanlarda kesin güçlü yönlerini ortaya çıkarabiliyorum. Uygulamalarım anlatımımı daha etkili kılıyor...”* şeklinde ifadeleri yargıya varma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“Doğrudan öğretim metodu, sunuş yoluyla öğretiminde verilmesi gereken bilgilere uygundur. Etkileşimli öğretim faaliyetlerinde bulunarak hedeflerle özdeşmiştir...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak *“Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin tehditleri; fırsatlarda belirttiğimiz durumların ilk kez deniyor olması deneme-yanılma yoluyla bazı çalışmaların yapılmasına neden oluyor...”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“geçmiş derslerde materyal kullanma hakkında öğrendiğim en*

önemli şey materyalin özelliklerini kısa ve net yönergelerle anlatabileceğimi öğrenmişimdir. ...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 93.

III. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... kullandık			x
	2	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	3	Yargıya varma	...akılda kalır			x
	4	Sorgulama	...sordum			x
	5	Yargıya varma	...yaşamadık			x
	6	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... düşündüm			x
	18	Yargıya varma	... dikkat ediyorum			x
Mülakat	19	Yargıya varma	... kazandırdı			x
	20	Karşılaştırma	...değerlendiririm			x
	21	Teori uygulama bağlantısı	...yaptık		x	
	22	Yargıya varma	...sağlıyor			x
	23	Yargıya varma	...çıkıyor			x
	24	Yargıya varma	... anladım			x
	11	Yargıya varma	... test edilmiştir			x
Akran	12	Yargıya varma	... olmuştur			x
	13	Yargıya varma	... özelleştirdim			x
	14	Yapılandırma	...bütünleşmiştir			x
	15	Uygulamada yansıtma	... kullanabilmiştir		x	
	16	Öneri	...sürebilirdim			x

Ö₃ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra teknik ve eleştirel alanda da yansıtmaya yansıtma yapmıştır. Ö₃ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₃ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“tek heceli ve çok heceli durumlarda farklı eklerin gelmesi biraz öğrencileri zorladı. 13 fiilin istisna olması ölçmede büyük etken oldu..”* şeklindeki ifadesi sorgulama kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Sonuçta o panoyu hazırlamaları o konuyu anladıklarının göstergesi oldu aslında. Diğerlerini bu haftaya kadar çok sık kullandım. Kurun son haftası olduğu için artık pano yapmalarının yeterli olduğunu düşündüm....”* şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“etkinlikleri değerlendirirken de ölçme değerlendirmeye dikkat ediyorum. Dikkat ettiğim zamanlarda dersin daha verimli olduğunu daha verimliliğini sağlıyor...”* şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların ağırlıklı olarak eleştirel ve uygulama düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“sunumu esnasında ara ara sorduğu sorularla öğrencilerin seviyesini ölçmüş ve konu sonunda değerlendirme testleri ile öğrencilerin öğrenmişlik düzeyi test edilmiştir....”* şeklindeki yansıtma verilebilir. Aşağıda Ö₃ birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 93’te verilmiştir.

Tablo 94.

III.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	17	66	5	19	4	15	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	19	53	5	14	12	33	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	16	80	1	5	3	15	20	100
Toplam	52	64	11	13	19	23	82	100

Tablo 94 incelendiğinde Ö₃'ün birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %64 (f=52), UAY düzeyinde %13 (f=11) ve EAY düzeyinde %23 (f=19) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 95'te verilmiştir.

Tablo 95.

III.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	11	42	6	23	9	35	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	13	36	8	22	15	42	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	11	55	4	20	5	25	20	100
Toplam	35	43	18	22	29	35	82	100

Tablo 95 incelendiğinde Ö₃'ün ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %43 (f=35), UAY düzeyinde %22 (f=18) ve EAY düzeyinde %35 (f=29) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 96'da verilmiştir.

Tablo 96.

III.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	10	38	7	27	9	35	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	13	36	5	14	18	50	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	8	40	3	15	9	45	20	100
Toplam	31	38	15	18	36	44	82	100

Tablo 96 incelendiğinde Ö₃'ün üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %38 (f=31), UAY düzeyinde %18 (f=15) ve EAY düzeyinde %44 (f=36) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 97'de verilmiştir.

Tablo 97.

III.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Öğretmen ₃ 4.Hafta							
	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	6	23	8	31	12	46	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	9	25	7	19	20	56	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	5	25	3	15	12	60	20	100
Toplam	20	24	18	22	44	54	82	100

Tablo 97 incelendiğinde Ö₃'ün dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %24 (f=20), UAY düzeyinde %22 (f=18) ve EAY düzeyinde %54 (f=44) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 98'de verilmiştir.

Tablo 98.

III.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Öğretmen ₃ 5.Hafta								
Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri						Toplam	
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda			
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	6	23	6	23	14	54	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	5	14	7	19	24	67	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	3	15	5	25	12	60	20	100
Toplam	14	17	18	22	50	61	82	100

Tablo 98 incelendiğinde Ö₃'ün beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %17 (f=14), UAY düzeyinde %22 (f=18) ve EAY düzeyinde %61 (f=50) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 99'da verilmiştir.

Tablo 99.

III.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	4	15	5	19	17	66	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	2	6	8	22	26	72	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	1	5	4	20	15	75	20	100
Toplam	7	8	17	21	58	71	82	100

Tablo 99 incelendiğinde Ö₃'ün altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %8 (f=7), UAY düzeyinde %21 (f=17) ve EAY düzeyinde %71 (f=58) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 100'de verilmiştir.

Tablo 100.

III.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	1	4	6	23	19	73	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	0	0	5	14	31	86	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	1	5	2	10	17	85	20	100
Toplam	2	2	13	16	67	82	82	100

Tablo 100 incelendiğinde Ö₃'ün yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %2 (f=2), UAY düzeyinde %16 (f=13) ve EAY düzeyinde %82 (f=67) gelişim sağladığı görülmektedir.

Aşağıda Ö₃ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 101’de verilmiştir.

Tablo 101.

III.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	1	4	3	11	22	85	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	0	0	2	6	34	94	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	1	5	2	10	17	85	20	100
Toplam	2	2	7	9	73	89	82	100

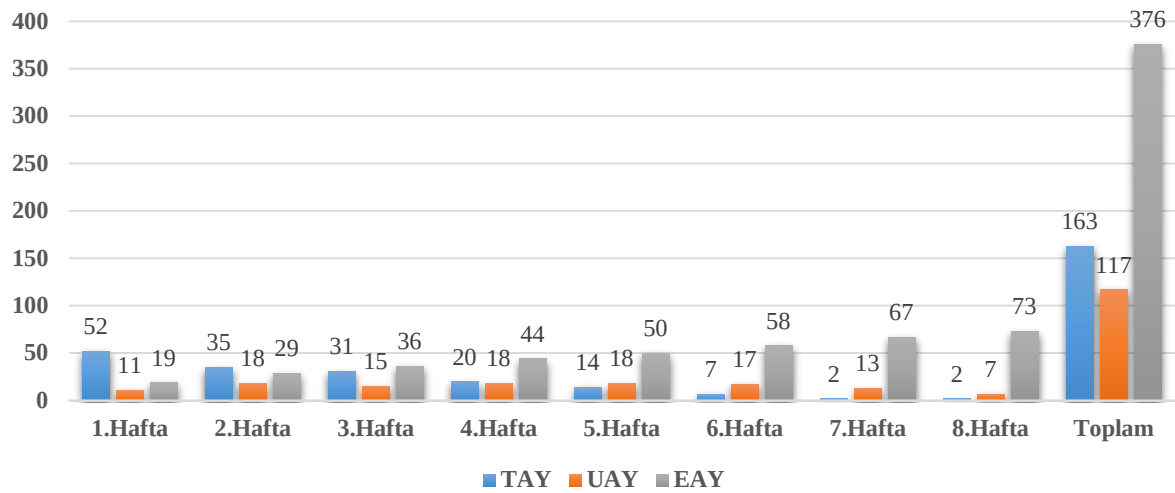
Tablo 101 incelendiğinde Ö₃’ün sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %2 (f=2), UAY düzeyinde %9 (f=7) ve EAY düzeyinde %89 (f=73) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃’ün sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 102’de verilmiştir.

Tablo 102.

III.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	56	27	46	22	106	51	208	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	61	21	47	16	180	63	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	46	29	24	15	90	56	160	100
Toplam	163	25	117	18	376	57	656	100

Tablo 102 incelendiğinde Ö₃'ün sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %25 (f=163), UAY düzeyinde %18 (f=117) ve EAY düzeyinde %57 (f=376) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃'ün toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak Şekil 4.'de sunulmuştur

Şekil 4. Ö₃ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği

Şekil 4 incelendiğinde Ö₃'ün sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %25 (f=163), UAY düzeyinde %18 (f=117) ve EAY düzeyinde %57 (f=376) gelişim sağladığı görülmektedir. Öğretmen, yansıtıcı günlüğünde, akran değerlendirmesinde , öz değerlendirmesinde ve mülakatındaki cevaplarına bakıldığında dersin hedef ve içeriğine yönelik olarak, hedeflerin konu, kur, materyal, strateji ve teknikler ile olan bağlantılara odaklanmış olsa da ilerleyen haftalarda yapmış olduğu açıklamaların seviyesi artmıştır. Birinci hafta sonunda öğretmen odaklandığı noktaları açıklarken basit ve gerekçesiz ifadelerle yalnızca yaptıklarını tanımlayıp sonuçlandırırken, sekizinci haftaya doğru öğretmen eleştirel seviyede yorum yapma yapılandırma, öneri ve sorgulayıcı ifadeler kullanması, derslerinde eski tecrübelerini dikkate aldığını göstermektedir.

Öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik olarak odaklandığı yerler ile ilgili açıklamalarındaki seviye uygulamalarla birlikte büyük bir artış göstermiştir. Öğretmenin birinci hafta uygulamasına ilişkin basit düzeyde derinliği olmayan cümleler kurduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenin birinci haftada yeterince yorum, analiz, sorgulama, yapılandırma ve öneri yapmamasında, öğretmenin; dersin hedef içerik, öğrenme-öğretme ve ölçme ve değerlendirme gibi boyutları ele alan çalışmaları daha önceden yapmadıkları

düşünülmektedir. Öğretmenin sekizinci haftaya doğru eleştirel alanda yansıtma düzeyi belirlenmiştir. Öğretmenin cevaplarına bakıldığında, yansıtıcı düşünme eğitiminin öğretmenlerin seviyelerini arttırdığı görülmektedir. (Deniz, 2017).

Öğretmenin, dersin ölçme ve değerlendirmesine yönelik bulgularına bakıldığında öğretmen, çoğunlukla, birinci uygulamasında teknik alanda yansıtmalarda bulunurken sekizinci haftaya doğru yaptığı uygulamalarında ise eleştirel alanda yansıtma düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenin sekizinci haftaya doğru eleştirel alanda yansıtmaya yönelik ifadelerinin olmasında akran değerlendirme uygulamalarından elde ettiği tecrübeler üzerinde yansıtıcı uygulamaların etkisinin olduğu söylenebilir. Benzer sonuçlar Aydoğmuş (2017) tarafından yapılan çalışmada da ulaşılmıştır.

4.4.Dördüncü Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 103.

IV. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Basit tanımlama ... niteliktedir	x		
		2	Gereksiz sonuç ... düşünüyorum.	x		
		3	Gereksiz sonuç ... yaşamadım	x		
		4	Nedensellik oluşturma Yapmazdım çünkü		x	
	İçerik	1	Yargıya varma ... öğrenci odaklıdır			x
		2	Gerekçesiz Sonuç aktarabilir	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... yaşamıyorum	x		
		4	Gerekçesiz öneri ... değiştirim	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... ulaştım çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... yeterliydi çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama ... evet	x		
		4	Yargıya varma ... iyi sonuçlandı			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtmaya ... düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama Evet kitapla paralel gittim.	x		
		3	Basit tanımlama ... tutarlıydı	x		
		4	Gerekçesiz öneri değiştirmedim	x		
Mülakat	Hedef	6	Teori uygulama bağlantısı ... Hedefleri belirledik		x	
		7	Gerekçesiz sonuç ... sağladı	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		9	Gerekçesiz sonuç ... sebep olmadı	x		
	İçerik	10	Yargıya varma ... hazırladık... sağladık			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama ... çalıştı	x		
		2	Basit tanımlama ... diyebiliriz	x		
		3	Gerekçesiz öneri ... çalışırdım	x		
		4	Basit Tanımlama ... tutarlıydı	x		
	İçerik	5	Gerekçesiz öneri ... çoğaltabilirdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*problem yaşamıyorum..*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma ve basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “1. *konudaki şimdiki ve görülen geçmiş zamanı hatırlatarak şimdiki zamanın hikayesine geçiş yaptım. Konuyu anlam ve görevini örneklerle ve metin bağlamında öğrettim. 2. ve 3. konularda da örnekler ve metin bağlamında sezdirme yaptıktan sonra anlama ve işlevine vurgu yaptım. Türkçe öğretiminin özü gramerimin anlam ve görevini öğretmektir. Tabi ki bunu uygun yöntem ve tekniklerle yapmalıyız. İyi sonuçlandı .*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “hedeflerimize istediğimiz şekilde ulaştık .” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “*hedefler tutarlıydı.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 104.

IV. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	... pratik oldu	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	... niteliktedir	x		
	4	Öneri	... kullandım			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... aldım	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... hepsi olumluydu	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... düşündüler	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... değiştirdim	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... kullandım.			x
	2	Yargıya varma	... dönütler aldım			x
Mülakat	4	Uygulamada yansıtma	... başvurduk... sağladı		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
	11	Yargıya varma	... çalıştık			x
	12	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... aktardık	x		
	14	Basit tanımlama	... olabilir	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... bitirdik	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadık	x		
	17	Yeniden yapılandırma	... çalışırdım			x
Akran Değ.	6	Gerekçesiz sonuç	... çalıştı	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	... çalıştı	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... çalışırdım	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... kalındı	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	... gelebilirdim	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	... oluyoruz			x
	2	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	3	Yargıya varma	... başarıyoruz			x
	4	Yargıya Varma	... başlıyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... sağlayabiliyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... davranmaktır			x
	5	Yargıya varma	... sağlamasıdır			x
	6	Yargıya varma	... gerekmektedir			x
	7	Yargıya varma	... etmemdir			x
	8	Yargıya Varma	... olmasıdır			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*4 temel beceriyi geliştirici niteliktedir...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtmaya yönelik olarak “*1. konudaki geçmiş konuları hatırlatarak anlamı vurguladım. Zaten dil öğretimi sarmal sisteme göre ilerlemeli. 2. ve 3.konularda yine anlam odaklı bir öğretim yaptım. Görseller ve videolar kullandım. bir hafta boyunca bu üç konuyu drama tekniğinden yararlanarak da pekiştirdim ki drama işimizin ayrılmaz parçasıdır. Tabi ki dört temel dil becerisini geliştirici yöntemler kullandım ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “konuyu rahatlıkla anlatabildik.” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonucu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Bunun yanı sıra gerekçesiz öneri kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*slayta fazlasıyla bağlı kalındı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak” Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin fırsatları; slaytlar hazırlayarak dersi daha iyi nasıl anlatırız ve derste nasıl verim alacağımızı öğrenmiş oluyoruz.” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” Geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey desten önce kendimi derse motive etmemdir.” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir. Ö₄.’ün birinci hafta ölçme ve değerlendirme alanında yansıtıcı düşünme bulguları aşağıda Tablo 104’te sunulmuştur.

Tablo 105.

IV. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... daha iyi olmalı			x
	2	Gerekçesiz öneri	... tercih ediyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygundur	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... oluyor	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...yok	x		
	6	Gerekçesiz öneri	... alırdım	x		
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... Yapacak nitelikteydi			x
	18	Yargıya varma	... faydalarını gördüm			x
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	... gördük	x		
	20	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oldu	x		
	22	Yargıya varma	...sağladı			x
	23	Yargıya varma	... sağladı			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... öğrendik	x		
Akran	11	Basit tanımlama	... tekniğidir	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... tutarlıydı	x		
	13	Gerekçesiz öneri	... çoğaltırdım	x		
	14	Basit tanımlama	...çalıştı	x		
	15	Basit tanımlama	...kullanabildi	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...olabilirdi	x		

Tablo 105'te Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra uygulama alanda yansıtmaya da bir cevap vermiştir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu "*etkinliklerim değiştiğin için daha iyiye doğru alırdım.*" şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe

yönelik kullandığı “Ölçme değerlendirme dört beceri içinde yapılmalı. Zaten benim ders planım bu doğrultuda devam eder. Konulara uygun dinleme ve okuma metinlerini uyguladıktan sonra yine anlam üzerinden yazma ve konuşma etkinlikleri yaptırđım. Yazma konusu ve konuşma soruları iyi bir ölçme değerlendirme yapacak nitelikteydi...” şeklinde cevabı yeniden yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan da üç tane eleştirel yansıtma yaptığı görölmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “yaptığımız akran değerlendirme sayesinde konu anlatan arkadaşımızın konu esnasındaki yaptığı şeyleri değerlenebilmeyi olumlu olumsuz yönleri söylemeyi fikirlerimizi ve düşüncelerimizi açıkça dile getirmemizi sağladı.” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz öneri ve basit tanımlama şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “kendi planına uymaya çalıştı...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 106.

IV. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Ulaştı çünkü		x	
		2	Gereksiz sonuç ... düşünüyorum.	x		
		3	Gereksiz sonuç ... yaşamadım	x		
		4	Nedensellik oluşturma Yapmazdım çünkü		x	
	İçerik	1	Yargıya varma ... niteliktedir			x
		2	Gerekçesiz Sonuç aktarabilir	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... Yaşamadım çünkü	x		
		4	Gerekçesiz öneri ... yapmazdım	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... ulaştım çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... ulaştım çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama ... evet	x		
		4	Yargıya varma ... pekiştirdim			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtmı ... düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama Evet kitapla paralel gittim.	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... evet çünkü		x	
		4	Gerekçesiz öneri değiştirmedim	x		
Mülakat	Hedef	6	Teori uygulama bağlantısı ... Hedefleri belirledik		x	
		7	Basit tanımlama ... etkisi var	x		
		8	Nedensellik oluşturma ... Verebildik çünkü		x	
		9	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
	İçerik	10	Yargıya varma ... ilerleyemedik			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... uymuştu çünkü		x	
		2	Basit tanımlama ... diyebiliriz	x		
		3	Gerekçesiz öneri ... çalışırdım	x		
		4	Basit Tanımlama ... tutarlıydı	x		
	İçerik	5	Gerekçesiz öneri ... çoğaltabilirdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Öğrenciler hedeflenen kazanımlara ulaştı..*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma ve basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*İyi sonuçlandı. Yaptıklarım yeterliydi. İsim fiillerin kullanım alanlarını, anlam ve görevini sınıflandırarak verdim. Yaşayan Türkçede neden ihtiyaç duyduğumuza vurgu yapıcı örnekler üzerinden öğretim yaptım. Görsellerle destekledim. _ış isim fiilinde ek kök anlatımı yapmadan orijinal kelimeleri listeledim. Bu kelimeleri cümleler ve etkinliklerle destekledim. 3. Konuda sezdirme yaptıktan sonra metin bağlamında öğretim yaptım. Yazma ve konuşma etkinliğiyle pekiştirdim .*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “hedeflerimize ulaşabildiğimizi düşünüyorum .” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “... *ulaşılabildi.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 107.

IV. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	... evet	x		
	2	Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x		
	4	Öneri	...seçerdim			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... aldım	x		
	6	Uygulamada yansıtma	... uygulamalar olumluydu		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... düşündüler	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yenden yapılandırma	...yaptım			x
	2	Yargıya varma	...kullandım			x
Mülakat	4	Teori Uygulama Bağlantısı	... yer verdik		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...sağlamadık	x		
	11	Yargıya varma	... verdik			x
	12	Basit tanımlama	...değiştirdik	x		
	13	Uygulamada yansıtma	... amaçlarımıza ulaştık		x	
	14	Basit tanımlama	... olmasıydı	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadık	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... Büyütmeden çözdük	x		
Akran Değ.	17	Yeniden yapılandırma	...çalışırdım			x
	6	Nedensellik oluşturma	...kullanmıştı çünkü		x	
	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygundu	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...çalışırdım	x		
	9	Nedensellik oluşturma	... gözleyemedim çünkü		x	
	10	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...verebilirsiniz			x
	2	Yargıya varma	... yapılabilir			x
	3	Yargıya varma	... kolaylaştırır			x
	4	Yargıya Varma	... zorluyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...yapıyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...yapmaktır			x
	5	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	6	Yargıya varma	...öğretebilmesidir			x
	7	Yargıya varma	... kullandığımdır			x
	8	Yargıya Varma	...olduğumdur			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hızlı dönüt aldım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*4 temel beceriyi geliştirici etkinlik ve materyaller kullandım. Anlam odaklı konuşma etkinlikleri yaptım. Konuyu geliştirici yazma etkinlikleri yaptım. Şarkı dinlettim öğretilen konular ile ilgili. Kısa videolar izlettim. Bunlar hakkında tekrara konuşma yaptırdım. Anlam ve görev odaklı öğretim yaptım. Yapmam gereken her şeyi konu ve kazanım dâhilinde yaptım. ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “çok fazla problem yaşamadık.” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Bunun yanı sıra *gerekçesiz öneri* kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*konu için çok doğru bir yöntem kullanmıştı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin güçlü yönleri; Türkçe kendi içinde sistemi olan bir dildir. Bu durum ipuçlarını vererek öğretilmesini kolaylaştırır. Ne sorarsanız aynı sistemde şahıs eklerini değiştirerek cevap verebilirsiniz” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı

ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi daha çok materyalim var ve özellikle yazma ve konuşma geliştirici etkili bir anlatım yapabiliyorum.*” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 108.

IV. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... olmalı			x
	2	Gerekçesiz öneri	... tercih ediyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygundur	x		
	4	Nedensellik oluşturma	... aldım çünkü		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yok	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... yazdırdım			x
	18	Yargıya varma	... öğretti			x
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	...yaradı	x		
	20	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	21	İhtiyaç yansıtma	...geliştirmesidir		x	
	22	Yargıya varma	...öğrendim			x
	23	Yargıya varma	... geliştirdim			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... kazandırdı	x		
Akran	11	Basit tanımlama	... yöntemdi	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... uygundu	x		
	13	Gerekçesiz öneri	... çalışırdım	x		
	14	Basit tanımlama	...kullanmıştı	x		
	15	Basit tanımlama	...kullandı	x		
	16	Öneri	...kolaylaştırdım			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra

uygulama alanda yansıtmaya da bir cevap vermiştir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hızlı dönüt aldım.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “konuşma ve yazma etkinliklerinde kaliteli bir değerlendirme yaptım. Anlama yönelik sorularla öğrencide konuyu pekiştirip sağlamlaştırdım. Yazma da konuya uygun bir kompozisyon yazdırdım. ...” şeklinde cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda eleştirel yansıtmadan da üç tane eleştirel yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*bilgiyi karşı tarafa verebildik mi veremedik mi diye ölçmemizi sağladı .*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuç varlığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve basit tanımlama* şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*soruları çoğaltmaya çalışırdım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 109.

IV. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Ulaştı çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... Düşünüyorum çünkü		x	
		3	Gereksiz sonuç ... yaşamadım	x		
		4	Nedensellik oluşturma Yapmazdım çünkü		x	
	İçerik	1	Yargıya varma ... niteliktedir			x
		2	Gerekçesiz Sonuç aktarabilir	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... Yaşamadım çünkü	x		
		4	Nedensellik oluşturma ... Yapmazdım çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... ulaştım çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... ulaştım çünkü		x	
		3	Basit tanımlama ... evet	x		
		4	Yargıya varma ... aldım			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama Evet kitapla paralel gittim.	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... evet çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma yapmazdım çünkü		x	
Mülakat	Hedef	6	Yapılandırma ... Şekil alıyor			x
		7	Basit tanımlama ... yaradı	x		
		8	Nedensellik oluşturma ... Ulaşmaya çalıştım çünkü		x	
		9	Uygulamada yansıtma ... heyecanlanmamdı		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ... plan yaptım			x
	Hedef	1	Yargıya varma ... sağlamıştır			x
		2	Basit tanımlama ... evet	x		
		3	Öneri ... sağladım			x
Akran değerlendirme	İçerik	4	Basit Tanımlama ... düşünüyorum	x		
		5	Gerekçesiz öneri ... dikkat ederdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hedeflerimde kazanımlara ulaştım çünkü hedeflerime ulaşmak için planla birlikte hareket ettim.*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*yapmazdım çünkü içeriğimde belirttiğim bütün kazanımlara ulaştım* .” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *uygulama ve eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında uygulamada yansıtma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşmada zaman kısıtlı olduğu için heyecanlandım ve hedeflerime tam olarak ulaşamadım.*” şeklinde ifadeleri uygulamada yansıtma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama ve gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... ilgi çekici olmasına dikkat ederdim.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 110.

IV. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...etkiliydi çünkü		x	
	2	Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x		
	4	Öneri	...kullanırdım			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... aldım	x		
	6	Uygulamada yansıtma	... uygulamalar olumluydu		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... öğretiyorum	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...oldu			x
	2	Yargıya varma	...oldu			x
Mülakat	4	Teori Uygulama Bağlantısı	... uygun olur		x	
	5	Basit tanımlama	...vardır	x		
	11	Yargıya varma	... oldu			x
	12	Karşılaştırma	...pekişti			x
	13	Uygulamada yansıtma	... uygun... oldu		x	
	14	Uygulamada yansıtma	... Heyecana kapıldım		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... heyecandı	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... çalıştı	x		
Akran Değ.	17	Yeniden yapılandırma	...çalıştırdım			x
	6	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	7	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	8	Gerekçesiz öneri	...kolaylaştırdım	x		
	9	Nedensellik oluşturma	... heyecanlıydı çünkü		x	
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz öneri	...düşünürdüm	x		
	1	Yargıya varma	...kolaylaştırır			x
	2	Yargıya varma	... ekler			x
	3	Yargıya varma	... öğrenilmesi			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	... geçerli			x
	1	Yargıya varma	...ediyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...yapmaktır			x
	5	Yargıya varma	... kullanmaktır			x
	6	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	7	Yargıya varma	... ilerlediğimdir			x
	8	Yargıya Varma	...olduğumdur			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hepsini eşit şekilde öğretiyorum...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansitmaya yönelik olarak “*bugünkü dersimin işleyişi için sezdirme, soru-cevap, bağlam içinde öğretim yaptım. Bunlar da yeterli oldu. ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik ve uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında uygulamada yansıtma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*bir an heyecana kapıldım bu en büyük olumsuzluktu. .*” şeklinde ifadeleri uygulamada yansıtma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorularına öğretmen tamamına yakınına uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*anlatımı basitten karmaşığa doğru yaptığını düşünüyorum çünkü dersin planını güzel ayarlamıştı.*” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturma göstermektedir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak” Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin *tehditleri; tekrar edilmezse konuşma ve yazmada sorun yaşanması ki bu tüm diller için geçerli*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansitmaya örnek olarak” *Bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi meslektaşına daha iyi Türkçe öğretebileceğini anlatabilirim.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 111.

IV. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...ulaştırıyor			x
	2	Gerekçesiz öneri	... tercih ediyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygundur	x		
	4	Nedensellik oluşturma	... aldım çünkü		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yok	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... Yaptım ... etkili oldu			x
	18	Yargıya varma	... olumlu etkiledi			x
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	20	Gerekçesiz sonuç	...ulaştı	x		
	21	İhtiyaç yansıtma	...geliştirmesidir		x	
	22	Yargıya varma	...gördüm			x
	23	Yargıya varma	...kazandım			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... kazandım	x		
Akran	11	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... uygundu	x		
	13	Gerekçesiz öneri	... getiririm	x		
	14	Basit tanımlama	...analitik düşünme	x		
	15	Basit tanımlama	...evet	x		
	16	Öneri	...uygulayabilirdim			x

Ö4 kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra

uygulama alanda yansıtmaya da bir cevap vermiştir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hızlı dönütler alıyorum. Hedef kitle olumlu dönüt veriyor.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*bugünkü dersimin işleyişinde konuşma ve yazmada konuyla uyumlu anlam ve görev odaklı ölçme değerlendirme yaptım. Etkili oldu. ...*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*değerlendirme sürecime olumlu etki sağladı .*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç* varlığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri* ve *basit tanımlama* şeklindedir. *Gerekçesiz öneri* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*ben de sorular sorarak anlatımı etkili hâle getirirdim ...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 112.

IV. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Ulaştı çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... Düşünüyorum çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma ...karşılaşmadım çünkü		x	
		4	Öneri yapardım			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		2	Gerekçesiz Sonuç aktarabilir	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... Yaşamadım çünkü	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ... Yapmazdım	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... ulaşıldı			x
		2	Nedensellik oluşturma ... ulaştım çünkü		x	
		3	Gerekçesiz sonuç ... sadık kaldım	x		
		4	Yargıya varma ... tamamladım			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama ... kaldım	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... evet çünkü tutarlıydı		x	
		4	Gerekçesiz öneri yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6	Yapılandırma ... alıyor			x
		7	Basit tanımlama ...olumlu oldu	x		
		8	Uygulamada yansıtma ... uyguladım		x	
		9	Uygulamada yansıtma ...tedirgindim		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ... yaptım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... hareket etti			x
		2	Basit tanımlama ... güzeldi	x		
		3	Öneri ... desteklerdim			x
		4	Nedensellik oluşturma ...tutarlıydı çünkü		x	
	İçerik	5	Gerekçesiz öneri ... tasarlardım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*içeriğin konuya uygun olduğunu düşünüyorum çünkü konunun anlatılmasında (hâl eki)9 rahat bir durum oldu.*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir. Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*içerik hedeflerle tutarlıydı çünkü dersimin büyük bir bölümünü hazırladığım içerikten yola çıkarak yaptım .*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *uygulama ve eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında uygulamada yansıtma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşmada tedirgindim. Sebebi olarak içerik ile hedefleri tutturabileceğimi düşünmüyordum.*” şeklinde ifadeleri uygulamada yansıtma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik ve eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama ve gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... slayt hâlinde bölüm bölüm hazırlardım.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 113.

IV. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...etkiliydi çünkü		x	
	2	Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	...etkiliydi	x		
	4	Öneri	...kullandım			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... olumluydu	x		
	6	Uygulamada yansıtma	... uygulamalar olumluydu		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... öğretiyorum	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...sağladım			x
	2	Yargıya varma	...kullandım			x
Mülakat	4	Nedensellik oluşturma	... güçlüydü çünkü		x	
	5	Basit tanımlama	...vardır	x		
	11	Yargıya varma	... oldu			x
	12	Yargıya varma	...uyguladım			x
	13	Uygulamada yansıtma	... uygun... oldu		x	
	14	Uygulamada yansıtma	... Tedirgin oldum		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... heyecandı	x		
	16	Yargıya varma	... çalıştı			x
	17	Yeniden yapılandırma	...çalışırdım			x
Akran Değ.	6	Yargıya varma	...çok beğendim			x
	7	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	8	Gerekçesiz öneri	...yapardım	x		
	9	Teori uygulama bağlantısı	... hazırlanmıştı		x	
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz öneri	...devam ederdim	x		
	1	Yargıya varma	...olması			x
	2	Yargıya varma	... ekler			x
	3	Yargıya varma	... öğrenilmesi			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	... güzeldir			x
	1	Yargıya varma	...ediyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...yapmaktır			x
	5	Yargıya varma	... kullanmaktır			x
	6	Yargıya varma	... inanıyorum			x
	7	Yargıya varma	... ilerlediğimdir			x
	8	Yargıya Varma	...yaptığımdır			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*teknik ve yöntemler etkiliydi...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*etkili öğrenmenin gerçekleşmesi için derste oyunlara yer verdim. Çeşitli kaynaklardan hazırlanan materyalleri kullandım. Derse aktif katılımlarını sağladım ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*uygulama esnasında öğrencilerde dikkat dağınıklığı çok sık olmakta ancak yansıtıcı düşünme de aldığımı eğitimle hepsi olumlu oldu. Sistem çalıştı. .*” şeklinde ifadeleri yargıya varma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorularına öğretmen tamamına yakınına uygulama alanda ve teknik yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*strateji ve yöntem uygun olduğunu düşünüyorum çünkü hepsi bir ütün olmalı birbirinden bağımsız olmamalı.*” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturma göstermektedir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak” Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin *fırsatları; hayatının her döneminde kurduğun güzel dostlukların devam edecek olması*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *Bir önceki dersle karşılaştığımda şimdi derse hazır gelmenin*

öğrenciler üzerinde etkisi olduğuna inanıyorum.” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 114.

IV. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...ulaştırıyor			x
	2	Nedensellik oluşturma	... olduğu için		x	
	3	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	4	Basit tanımlama	... yönüydü	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...yapılandırmazdım	x		
Öz Değ.		Yargıya varma				
	1		... Yaptım ...			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... olumlu etkiledi			x
	19	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	20	Gerekçesiz sonuç	...olumluydu	x		
	21	İhtiyaç yansıtma	...olumluydu		x	
	22	Yargıya varma	...gördüm			x
	23	Yargıya varma	...çok ... düşünüyorum			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... başardım	x		
	11	Yargıya varma	... hoşuma gitti			x
Akran	12	Gerekçesiz sonuç	... sağlamıştı	x		
	13	Öneri	... giderdim			x
	14	Basit tanımlama	...aktarması	x		
	15	Basit tanımlama	...evet kullandı	x		
	16	Öneri	...yapardım			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra uygulama alanda yansıtmaya da bir cevap vermiştir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*olumsuz yönü yoktu.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*bugünkü dersimin işleyişinde hâl eklerinin öğretimi üzerinde durdum. Dersin ölçme değerlendirme araçları ise kısa cevaplı sorulardan oluşuyordu. Derse öğrenciler yoğun bir şekilde katıldı. Ben de onların önünü açarak dersi kolay yaptım. ...*” şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik ve eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*akran değerlendirme olumluydu .*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç* olduğunu göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve basit tanımlama* şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*bilgileri çok iyi aktarması ...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 115.

IV. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
		2 Nedensellik oluşturma	... etkiliydi çünkü		x	
		3 Nedensellik oluşturma	...karşılaşmadım çünkü		x	
		4 Öneri	 yapardım			x
	İçerik	1 Yargıya varma	... düşünüyorum			x
		2 Gereksiz Sonuç	 yapmazdım	x		
		3 Nedensellik oluşturma	... Yaşamadım çünkü	x		
		4 Öneri	... Yapardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...hedefimdi... ulaşıldı			x
		2 Nedensellik oluşturma	...yeterliydi çünkü		x	
		3 Uygulamada yansıtma	...sadık kaldım... uyguladım		x	
		4 Yargıya varma	... tamamladım			x
	İçerik	1 İhtiyaç yansıtma	... düzenledim		x	
		2 Basit tanımlama	...kaldım	x		
		3 Nedensellik oluşturma	... evet çünkü tutarlıydı		x	
		4 Gereksiz öneri	yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6 Yargıya varma	... Olumlu etki yaptı			x
		7 Nedensellik oluşturma	...olumlu oldu çünkü		x	
		8 Uygulamada yansıtma	... uyguladım		x	
	İçerik	9 Uygulamada yansıtma	...hazırlık eksikti		x	
		10 Yargıya varma	... anladım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Uygulamada yansıtma	... uyum içindeydi		x	
		2 Gereksiz sonuç	... ulaştı	x		
	İçerik	3 Öneri	... etkilerdim			x
		4 İhtiyaç yansıtma	...tutarlı... yaptı		x	
		5 Gereksiz öneri	... desteklerdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*içeriğin konuya uygun olduğunu düşünüyorum çünkü içerikle hedefim aynı doğrultuda.*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hazırladığım içerik hedeflerle birlikte uyum içinde tutarlıydı çünkü aldığımız eğitimde bunlar bize gösterildi...*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir. Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *uygulama ve eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alanındaki cevaplarına bakıldığında uygulamada yansıtma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşmada derse tam hazır olmadığım için üstümde bir baskı vardı. .*” şeklinde ifadeleri uygulamada yansıtma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik ve uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama ve gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... bilgiler ve fotoğraflarla desteklerdim.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 116.

IV. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	...sonuçlar iyiydi			x
	2	Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	...etkiliydi	x		
	4	Öneri	...kullandım			x
	5	Yargıya varma	... başarılı... düşünüyorum			x
	6	Uygulamada yansıtma	... etkinlikler olumluydu		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...sağladım			x
	2	Yargıya varma	...kullandım			x
Mülakat	4	Nedensellik oluşturma	... güçlüydü çünkü		x	
	5	Yargıya varma	...ederim			x
	11	Yargıya varma	... oldu			x
	12	Yargıya varma	...uyguladım			x
	13	İhtiyaç yansıtma	... oldu		x	
	14	Uygulamada yansıtma	... hazırlıksızdım		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... hazırlıksız geldim	x		
	16	Yargıya varma	... çözdüm			x
	17	Yeniden yapılandırma	...yapardım			x
	6	Yargıya varma	...iyiydi.			x
Akran Değ.	7	Nedensellik oluşturma	...bütünlük içerisindeydi çünkü		x	
	8	nedensellik oluşturma	...-dığı için		x	
	9	Teori uygulama bağlantısı	...heyecan vardı		x	
	10	Gerekçesiz öneri	...söyleyebilirim	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...olması			x
	2	Yargıya varma	... gelmesi			x
	3	Yargıya varma	... öğrenilmesi			x
	4	Yargıya Varma	... yaratabiliyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...ediyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...yapmaktır			x
	5	Yargıya varma	... yapmaktır			x
	6	Yargıya varma	...oluyor			x
	7	Yargıya varma	... ilerlediğimdir			x
	8	Yargıya Varma	...yapmamdır			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu “*öğrencilerin sorularına doğru cevap vermesi benim için olumlu...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*etkili öğrenmenin gerçekleşmesi için derste oyunlara yer verdim. Çeşitli kaynaklardan hazırlanan materyalleri kullandım. Derse aktif katılımlarını sağladım ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik soruların mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*uygulamam esnasında derse tam hazır gelmemiştim. Bundan dolayı derste biraz tedirginlik yaşadım ancak aldığımız eğitimle bunu çözdüm. .*” şeklinde ifadeleri yargıya varma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorularına öğretmen tamamına yakınına uygulama alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*strateji ve yöntem kullanımı iyiydi. Ama dersi daha etkili kılmak için videolardan yararlanırdım.*” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturma göstermektedir.

Öğretme öğrenmeye yönelik soruların SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin tehditleri; mezhep ve din farklılıkları bazen çatışma ortamı yaratabiliyor*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtmaya örnek olarak” geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en nemli şey derse gelirken mutlaka hazırlık yapamamdır.” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 117.

IV. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...etkili oldu			x
	2	Nedensellik oluşturma	... olduğu için		x	
	3	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	4	Yargıya varma	... başarılı oldular			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olumsuz değildi çünkü		x	
	6	Gerekçesiz öneri	...yapılandırmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... Verimli geçti...			x
	18	Yargıya varma	... olumlu etkiledi			x
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	20	Gerekçesiz sonuç	...uygundu	x		
	21	İhtiyaç yansıtma	...olumluydu		x	
	22	Yargıya varma	...fark ettim			x
	23	Yargıya varma	...çok ... düşünüyorum			x
	24	Yargıya varma	...eleştirebiliyorum			x
Akran	11	Yargıya varma	... beğendim			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... tutarlıydı	x		
	13	Öneri	... Bilgi verirdim			x
	14	Teori uygulama bağlantısı	...aktarabildiğimi düşünüyorum		x	
	15	Basit tanımlama	...evet kullanabildi	x		
	16	Öneri	...cevaplardım			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*ölçme değerlendirme sürecinin olumsuz yanı yoktu çünkü ölçme araçlarımı sayılara uygun hâlde hazırlamıştım.*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*bugünkü dersimin işleyişinde sayılar üzeninde durdum. Derse tam olarak hazır gelmemiştim. Ancak tecrübemle birlikte dersi güzel bir şekilde işledim. Kullandığım ölçme araçlarım ise doğru yanlış soruları ve kısa cevaplı etkinliklerdi. Dersin sonunda öğrencilerim ile küçük de bir oyun oynayarak dersi bitirdim. Ders çok verimli geçti ...*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*...derslerde yaptığım öğrenme denetimi etkinlikleri beni bir sonraki derse hazır olarak getirmemi sağlıyor. Kendimi eleştirebiliyorum...*” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve basit tanımlama* şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*hedefleri ve konuşması çok tutarlıydı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 118.

IV. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ...düşünüyorum çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ...etkiliydi çünkü		x	
		3	Uygulamada yansıtma ...problemdi..		x	
		4	Öneri yapardım			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		2	Gerekçesiz Sonuç ...yapmazdım	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... Yaşamadım çünkü		x	
		4	Öneri ...Yapardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... ulaştım			x
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliydi çünkü		x	
		3	Yargıya varma ...kaldım			x
		4	Teori uygulama bağlantısı ...pratik yaptım		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama ...kaldım	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... evet çünkü tutarlıydı		x	
		4	Gerekçesiz öneri ...yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6	Uygulamada yansıtma ... Olumlu...yaptı		x	
		7	Yargıya varma ...olumluydu			x
		8	Yargıya varma ... yaptım			x
		9	Uygulamada yansıtma ...sorular zordu		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ... yaptım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Uygulamada yansıtma ... konuya uygundu		x	
		2	Gerekçesiz sonuç ... başarılı sunumdu	x		
		3	Öneri ... ilerlerdim			x
		4	Nedensellik oluşturma ...düşünüyorum çünkü		x	
	İçerik	5	Öneri ... gösterirdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hedeflerimizin etkili olduğunu düşünüyorum çünkü hedeflerimden yola çıkarak dersimi verimli işledim..*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hazırladığım içerik hedeflerle birlikte uyum içinde tutarlıydı çünkü oyunlarla desin içeriğine katkı sağladım....*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *uygulama ve eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alanındaki cevaplarına bakıldığında uygulamada yansıtma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşmada derse tam hazır olmadığım için üstümde bir baskı vardı. .*” şeklinde ifadeleri uygulamada yansıtma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel ve uygulama düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*...Ben de aynı şekilde ilerlerdim ve tasarlardım. Belki biraz daha kısa ve öz olmasına özen gösterirdim.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 119.

IV. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	...etkili olduğunu anladım			x
	2	Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
	3	Uygulamada yansıtma	...materyal... içeriğe uygundu		x	
	4	Öneri	...kullanırdım			x
	5	Yargıya varma	... başarılı... düşünüyorum			x
	6	Uygulamada yansıtma	... zaman eki olumluydu		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... karşılaştım	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...olmalarını sağladım			x
	2	Yargıya varma	...etkili kullandım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... pozitif etki yaptı			x
	5	Yargıya varma	...ederim			x
	11	Uygulamada yansıtma	... oldu		x	
	12	Yargıya varma	...çektim			x
	13	İhtiyaç yansıtma	... oldu		x	
	14	Uygulamada yansıtma	... şımarıklık		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... şımarık olmaları	x		
	16	Yargıya varma	... çözdüm			x
Akran Değ.	17	Yeniden yapılandırma	...yapardım			x
	6	Yargıya varma	...ilerlediğimi düşünüyorum			x
	7	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	8	Yapılandırma	...desteklerdim			x
	9	Teori uygulama bağlantısı	...gözlemlemedim		x	
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz öneri	...çalışırdım	x		
	1	Yargıya varma	...zordur			x
	2	Yargıya varma	... öğreniyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğrenilmesi			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	... fark ettiriyor			x
	1	Yargıya varma	...ediyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...yapmaktır			x
	5	Yargıya varma	... yapmaktır			x
	6	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	7	Yargıya varma	... yapmamdır			x
	8	Yargıya Varma	...etkilenmemdir			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *uygulamada yansıtma*ya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu “*öğrenme öğretme sürecinde yaşadığımız en önemli durum bence zaman ekini anlayıp doğru olarak kullanmaları...*” şeklindeki ifadesi uygulamada yansıtma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtmaya yönelik olarak “*etkili öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencinin derse aktif bir şekilde katılmalarını sağladım. Dersin içeriğine uygun materyaller kullanarak materyalleri etkili kullandım...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik soruların mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*öğrenme öğretme süreci içerisinde ders planı hazırladım ancak öğrencilerim bugün bira şımarıktı. Dersi toparlamakta zorluk çektim. .*” şeklinde ifadeleri yargıya varma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorularına öğretmen tamamına yakınına eleştirel alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*belirli bir amaç doğrultusunda ilerlediğini bu amaç doğrultusunda strateji/yöntem ve tekniğin amaca uygun ilerlediğini düşünüyorum.*” şeklinde ifadeleri yargıya varmayı göstermektedir.

Öğretme öğrenmeye yönelik soruların SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak “Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin fırsatları; kendi adıma derse hazırlık aşamasında Türkçenin inceliklerini öğreniyorum” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derslerde dört temel dil becerisinin öğretimi hakkında öğrendiğim en önemli şey hepsi birbiriyle ilişkili olmasıdır.*” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 120.

IV. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...-dığı için		x	
	2	Öneri	... yapardım			x
	3	Nedensellik oluşturma	...uygundur çünkü		x	
	4	Yargıya varma	... olumluydu.			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olumsuz değildi çünkü		x	
	6	Gerekçesiz öneri	...yapılandırmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... Başvurdum			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... fayda getirdi			x
	19	Yargıya varma	... Katkı verdi			x
	20	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x		
	21	İhtiyaç yansıtma	...olumluydu		x	
	22	Yargıya varma	...dikkatimi çektim			x
	23	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	24	Yargıya varma	...eleştirebiliyorum			x
	11	Yargıya varma	... buldum			x
Akran	12	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	13	Öneri	... faydalanırım			x
	14	Teori uygulama bağlantısı	...üstlenilmiştir		x	
	15	Basit tanımlama	...ilerlendi	x		
	16	Öneri	...sağlayabilirdim			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“içerik ve konuyu ölçme değerlendirme araçları ile tamamladığım*

için etkili olduğunu düşünüyorum.” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“bugünkü dersimin konusu şimdiki zamandı. Öğrencilerim ile şimdiki zaman üzerine konuşmalar yaptık. Daha sonra slayttan gösterip ‘o ne yapıyor’ sorusunu sordum. Hareket eden nesneler üzerinden dersimi anlattım. Boşluk doldurmaya sık sık başvurdum. ...”* şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“yaptığımız öz değerlendirme etkinliği kendimi değerlendirmem açısından çok başarılı olduğumu düşünüyorum .”* şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* ve *öneri* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“Ölçme- değerlendirme yöntemlerinin hedeflerle tutarlı olduğunu düşünüyorum. Anlatılan konu ile sorular birbiri ile çelişkili değildi ...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 121.

IV. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... düşünüyorum çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... etkiliydi çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma ...problemdi. çünkü		x	
		4	Öneri düzenlerdim			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... veremedi			x
		2	Gerekçesiz Sonuç yapmazdım	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... Yaşamadım çünkü		x	
		4	Öneri ... düzenlerdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... hedefe ulaştım			x
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliydi çünkü		x	
		3	Yargıya varma ...kaldım			x
		4	Teori uygulama bağlantısı ...kaynak kitaptan faydalandım		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim		x	
		2	Yargıya varma ...kaldım			x
		3	Nedensellik oluşturma ... evet çünkü tutarlıydı		x	
		4	Öneri düzenlerdim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... olumluydu			x
		7	Yargıya varma ...olumluydu			x
		8	Yargıya varma ... ettim			x
		9	Uygulamada yansıtma ... zordu		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ... yaptım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		2	Gerekçesiz sonuç ... sunumdu	x		
		3	Öneri ... gösterirdim			x
		4	Nedensellik oluşturma ...düşünüyorum çünkü		x	
	İçerik	5	Öneri ... çalışırdım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmennin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının yargıya varmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*planlama sürecimde karşılaştığım en önemli problem motivasyon kaynaklıdır. Öğrencilerin motivasyonu eksik olduğu için derse kendilerini veremedi..*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hazırladığım içerikte uyumluydu planlarım ile çünkü bu hâl ekinin kavratılması doğru şekilde kullanılması önemliydi...*” şeklinde cevabı nedensellik oluşturmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşmada derse tam hazırdım. Bu yüzden öğrenciler üzerinde etkim büyüktü. Hâl eklerinin öğretiminde birçok uygulama yaptım.*” şeklinde ifadeleri yargıya varma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel ve uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... kısa ve öz olmasına özen gösterirdim. Sunum yaptığım kitlenin sıkılmasını engellemeye çalışırdım.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 122.

IV. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	...geliştirdim			x
	2	Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
	3	Nedensellik oluşturma	...karşılaşmadım çünkü		x	
	4	Öneri	...kullandım			x
	5	Yargıya varma	... başarılı... düşünüyorum			x
	6	Uygulamada yansıtma	... hâl ekleri zordu		x	
	7	Yargıya varma	... çözdüm			x
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...tasarladım			x
	2	Yargıya varma	...yararlandım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... yaptı			x
	5	Yargıya varma	...ederim			x
	11	Yargıya varma	... yaptım			x
	12	Yargıya varma	...çektim			x
	13	Yargıya varma	... oldu			x
	14	Uygulamada yansıtma	... Sorulan sorular		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... sorulardı	x		
	16	Yargıya varma	... çözdüm			x
Akran Değ.	17	Yeniden yapılandırma	...ederdim			x
	6	Yargıya varma	...ulaşmıştır			x
	7	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	8	Yapılandırma	...desteklerdim			x
	9	Teori uygulama bağlantısı	...gözlemlemedim		x	
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz öneri	...çalışırdım	x		
	1	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	2	Yargıya varma	... yaşaması			x
	3	Yargıya varma	... bulunması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	... zorlaşıyor			x
	1	Yargıya varma	...yapabiliyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...yapmaktır			x
	5	Yargıya varma	...budur			x
	6	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	7	Yargıya varma	... gerektiğidir			x
	8	Yargıya Varma	...etkilenmemdir			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*öğrenme öğretme sürecinde kullandığımız materyaller bana çok fayda sağladı. Hâl ekinin öğretiminde başarılı olduğumu düşünüyorum..*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*etkili öğrenmenin gerçekleşmesi için bir ders saati içinde hangi yöntem ve strateji kullanacağımı biliyordum. Bu yüzden rahattım. Eksik materyallerim vardı ama başka kaynaklardan da yararlandım..*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*uygulama esnasında dersin motivasyonunu yükseltmek için çalıştım. Çaba göstererek öğrenciler üzerinde etkili olduğumu düşünüyorum..*” şeklinde ifadeleri yargıya varma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorularına öğretmen tamamına yakınına eleştirel alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*ben de düz anlatım yönteminden yararlanarak bunu materyallerle destekledim. Süreçte de herhangi bir olumsuzluk gözlemlemedim.*” şeklinde ifadeleri yargıya varmayı göstermektedir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin fırsatları; dilbilgisini öğrendiğim zamanlarda doğu dillerini öğreneceğimi rahatlıkla düşünüyorum” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtmaya örnek olarak” Geçmiş derslerde ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey dersin motivasyonun hep yüksekte tutma gerektiğidir..” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 123.

IV. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...-dığı için		x	
	2	Öneri	... yapardım			x
	3	Nedensellik oluşturma	...uygundur çünkü		x	
	4	Yargıya varma	... olumluydu.			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olumsuz değildi çünkü		x	
	6	Gerekçesiz öneri	...yapılandırmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... başvurdum			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... fayda getirdi			x
	19	Yargıya varma	... Katkı verdi			x
	20	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x		
	21	İhtiyaç yansıtma	...olumluydu		x	
	22	Yargıya varma	...dikkatimi çektim			x
	23	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	24	Yargıya varma	...eleştirebiliyorum			x
Akran	11	Yargıya varma	... buldum			x
	12	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	13	Öneri	... faydalanırım			x
	14	Teori uygulama bağlantısı	...üstlenilmiştir		x	
	15	Basit tanımlama	...ilerlendi	x		
	16	Öneri	...sağlayabilirdim			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Ö₄ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“içerik ve konuyu ölçme değerlendirme araçları ile tamamladığım için etkili olduğunu düşünüyorum.”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“bugünkü dersimin konusu şimdiki zamandı. Öğrencilerim ile şimdiki zaman üzerine konuşmalar yaptık. Daha sonra slayttan gösterip ‘o ne yapıyor’ sorusunu sordum. Hareket eden nesneler üzerinden dersimi anlattım. Boşluk doldurmaya sık sık başvurdum. ...”* şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“yaptığımız öz değerlendirme etkinliği kendimi değerlendirmem açısından çok başarılı olduğumu düşünüyorum .”* şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* ve *öneri* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“Ölçme- değerlendirme yöntemlerinin hedeflerle tutarlı olduğunu düşünüyorum. Anlatılan konu ile sorular birbiri ile çelişkili değildi ...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 124.

IV. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		2	Gerekçesiz sonuç ... etkiliydi		x	
		3	Yapılandırma ... yapabildim		x	
		4	Öneri değiştirdim			x
	İçerik	1	Yeniden yapılandırma ... yapıldı			x
		2	Öneri değiştirdim			x
		3	Nedensellik oluşturma ... Yaşamadım çünkü		x	
		4	Öneri ... düzenlerdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... ulaştım			x
		2	Nedensellik oluşturma ... yeterliydi çünkü		x	
		3	Yargıya varma ... kaldım			x
		4	Yeniden yapılandırma ... sonuçlandı		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim		x	
		2	Yargıya varma ... kaldım			x
		3	Nedensellik oluşturma ... evet çünkü tutarlıydı		x	
		4	Öneri düzenlerdim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... Pozitif etki yaptı			x
		7	Yargıya varma ... olumluydu			x
		8	Yargıya varma ... yaptım			x
		9	Uygulamada yansıtma ... problem yaşamadım		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ... yaptım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		2	Yargıya varma ... düşünüyorum			x
		3	Öneri ... gösterirdim			x
	İçerik	4	Teori uygulama bağlantısı ...içerik... hedef uyumlu		x	
		5	Öneri ... gösterirdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik

ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneri yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*planlamam gayet iyiydi. Ancak bazen ani durumlar olabiliyor. Bu durumlar için acilen değişiklik yapmamız lazım. Ben de hemen değişiklik yapardım. Planımı değiştirdim..*” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hazırladığım içerikte uyumluydu planlarım ile çünkü bu hâl ekinin kavratılması doğru şekilde kullanılması önemliydi...*” şeklinde cevabı nedensellik oluşturmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşmada bir problem yaşamadım. Bu Kim O kalıplarını öğretmek için planlama yapmıştım her şey olumluydu. .*” şeklinde ifadeleri yargıya varma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel ve uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... başarılı bir sunum yapmasından ötürü ben de izlediğim kişiyle aynı yolu izlerdim. Biraz da karşı tarafı sıkmamaya özen gösterirdim.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 125.

IV. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	2	Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
	3	Uygulamada yansıtma	...materyaller uyumluydu		x	
	4	Öneri	...kullanırdım			x
	5	Yargıya varma	... öğrettiğimi... düşünüyorum			x
	6	Yargıya varma	... olumluydu			x
	7	Yargıya varma	... çözdüm			x
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...tasarladım			x
	2	Yargıya varma	...kullandım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	5	Yargıya varma	...ederim			x
	11	Yargıya varma	... oldu			x
	12	Yargıya varma	...çektim			x
	13	Yargıya varma	... oldu			x
	14	Yargıya varma	... yaptım			x
	15	Gerekçesiz sonuç	... sorulardı	x		
	16	Yargıya varma	... çözdüm			x
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	...başarılıydı	x		
	6	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	7	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	8	Yapılandırma	...desteklerdim			x
	9	Yargıya varma	...giderebildi			x
	10	Gerekçesiz öneri	...çalıştırdım	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...biliyorsun			x
	2	Yargıya varma	... olmak			x
	3	Yargıya varma	... bulunması			x
	4	Yargıya Varma	... azdır			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...yapabiliyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... gösterebilirim			x
	4	Yargıya varma	...yapmaktır			x
	5	Yargıya varma	...budur			x
	6	Yargıya varma	...olmasıdır			x
	7	Yargıya varma	... gerektiğidir			x
	8	Yargıya Varma	...etkilenmemdir			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*dört temel dil becerisinin öğretimindeki başarımlar hedef içerik uyumu ile dersin öğretim sürecindeki hâkimiyetinden geldiğini düşünüyorum..*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*derste etkili bir öğretim yapmak için kişiler ve nesneler üzerinden dersi anlatmaya karar verdim. Dersimi cansız nesneler göstererek başladım. Öğrencilerime bu kim, bu ne, vb. sorular sordum. Dersimi anlatırken öğrencilerimin motivasyonu iyiydi. Değişik yöntem ve stratejiler kullandım...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*uygulamalar esnasında bazen süreçte kopmalar meydana geliyor. Ben de dersimi toparlamak için komik bazı hareketler yapıyorum. Etkili olduğunu düşünüyorum..*” şeklinde ifadeleri yargıya varma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorularına öğretmen tamamına yakınına eleştirel alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*dikkatimin dağılmamasına dikkat ederdim. Ayrıca yöntem ve tekniğin hedeflere uygun olduğunu düşünüyorum..*” şeklinde ifadeleri yargıya varmayı göstermektedir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin zayıf yönleri dersin her zaman tekrarını yapıyor olmak*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı

ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *geçmiş dersle karşılaştırdığımda şimdi bir meslektaşına nasıl dersi daha iyi anlatabileceğini gösterebilirim...*” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 126.

IV. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	2	Öneri	... yapardım			x
	3	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	4	Yargıya varma	... olumluydu.			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olumsuz çünkü		x	
	6	Gerekçesiz sonuç	...yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	18	Yargıya varma	... olumluydu			x
Mülakat	19	Yargıya varma	... yaptım			x
	20	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x		
	21	İhtiyaç yansıtma	...olumluydu		x	
	22	Yargıya varma	...yapabiliyorum			x
	23	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	24	Yargıya varma	...düşünebiliyorum			x
	11	Yargıya varma	...zenginleştirdi			x
Akran	12	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	13	Öneri	... Yansıttığımı ölçerdim			x
	14	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	15	Yargıya varma	...sahipti			x
	16	Öneri	...ilerlerdim			x

Ö₄ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Ö₄ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya* yönelik olduğu

ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₄ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*derste kullandığım soru cevap ve boşluk doldurma araçlarının dersin anlaşılmasına uygun olduğunu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi yargıya varmaya kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*bugün dersimde bu kim, bu ne, bu, şu ve o kalıplarını öğretmek için çalıştım. Başarılı olduğumu düşünüyorum. Dersimde başka hangi araçları kullanırdım bilmiyorum. Ama slaytım ile dersi verimli hâlde anlattığımı düşünüyorum ...*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*yaptığım öğretmen denetim soruları ile kendimi de akranlarımı da daha iyi nasıl değerlendireceğimi öğrendim. Her dersten sonra eleştiri yapabiliyorum. .*” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma ve öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*görsel yolla öğrenmeyi sağlayabilirdim. Renkleri dikkat çekici kıladım. Odak noktası belirlerdim ve bu doğrultuda ilerlerdim...*” şeklindeki yansıtma verilebilir. Aşağıda Ö₄ birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 126’da verilmiştir.

Tablo 127.

IV.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	18	69	5	19	3	12	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	18	50	1	3	17	47	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	15	75	0	0	5	25	20	100
Toplam	51	62	6	7	25	31	82	100

Tablo 127 incelendiğinde Ö₄'ün birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %62 (f=51), UAY düzeyinde %7 (f=6) ve EAY düzeyinde %31 (f=25) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₃ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 128'de verilmiştir.

Tablo 128.IV.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	14	54	9	35	3	11	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	13	36	6	17	17	47	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	12	60	2	10	6	30	20	100
Toplam	39	47	17	21	26	32	82	100

Tablo 128 incelendiğinde Ö₄'ün ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %47 (f=39), UAY düzeyinde %21 (f=17) ve EAY düzeyinde %32 (f=26) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₄ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 129'de verilmiştir.

Tablo 129.

IV.Öğretmenin Üçüncü Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	9	35	11	42	6	23	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	9	25	9	25	18	50	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	11	55	2	10	7	35	20	100
Toplam	29	35	22	27	31	38	82	100

Tablo 129 incelendiğinde Ö₄'ün üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %35 (f=29), UAY düzeyinde %27 (f=22) ve EAY düzeyinde %38 (f=31) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₄ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 130'da verilmiştir.

Tablo 130.

IV.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	9	35	9	34	8	31	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	8	22	8	22	20	56	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	9	45	3	15	8	40	20	100
Toplam	26	32	20	24	36	44	82	100

Tablo 130 incelendiğinde Ö₃'ün dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %32 (f=26), UAY düzeyinde %24 (f=20) ve EAY düzeyinde %44 (f=36) gelişim sağladığı görülmektedir.

Aşağıda Ö₄ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 131’de verilmiştir.

Tablo 131.

IV.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	F	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	6	23	12	46	8	31	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	5	14	8	22	23	64	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	5	25	5	25	10	50	20	100
Toplam	16	20	25	30	41	50	82	100

Tablo 131 incelendiğinde Ö₄’ün beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %20 (f=16), UAY düzeyinde %30 (f=25) ve EAY düzeyinde %50 (f=41) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₄ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 132’de verilmiştir.

Tablo 132.IV.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	4	15	12	46	10	39	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	4	11	7	20	25	69	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	3	15	5	25	12	60	20	100
Toplam	11	14	24	29	47	57	82	100

Tablo 132 incelendiğinde Ö₄'ün altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %14 (f=11), UAY düzeyinde %29 (f=24) ve EAY düzeyinde %57 (f=47) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₄ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 133'te verilmiştir.

Tablo 133.

IV.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	2	8	10	38	14	54	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	3	8	5	14	28	78	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	3	15	5	25	12	60	20	100
Toplam	8	10	20	24	54	66	82	100

Tablo 133 incelendiğinde Ö₄'ün yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %10 (f=8), UAY düzeyinde %24 (f=20) ve EAY düzeyinde %66 (f=54) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₄ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 134'te verilmiştir.

Tablo 134.IV.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	F	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	9	35	17	65	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	4	11	2	6	30	83	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	2	10	2	10	16	80	20	100
Toplam	6	7	13	16	63	77	82	100

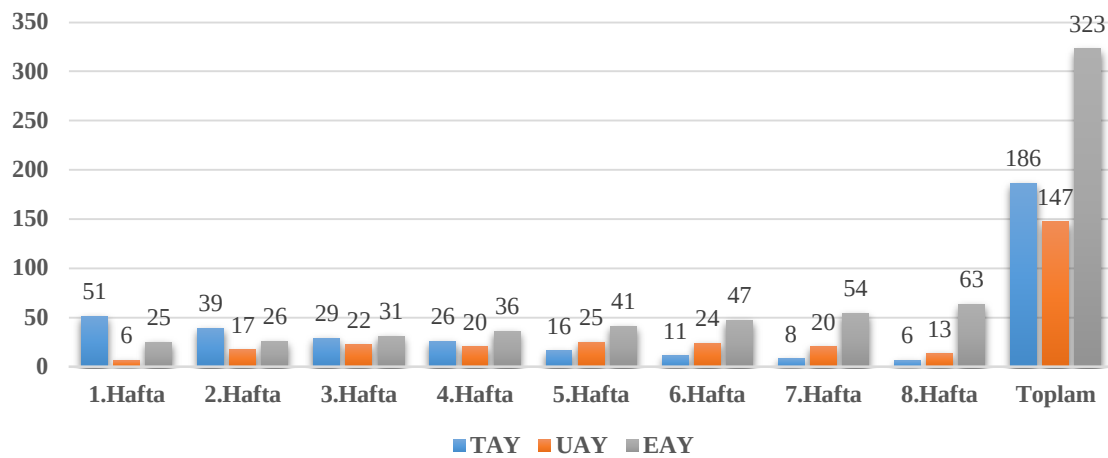
Tablo 134 incelendiğinde Ö₄'ün sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %7 (f=6), UAY düzeyinde %16 (f=13) ve EAY düzeyinde %77 (f=63) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₄'ün sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 135'te verilmiştir.

Tablo 135.

IV. Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	62	30	77	37	69	33	208	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	64	22	46	16	178	62	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	60	37	24	15	76	48	160	100
Toplam	186	28	147	23	323	49	656	100

Tablo 135 incelendiğinde Ö₄'ün sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %28 (f=186), UAY düzeyinde %23 (f=147) ve EAY düzeyinde %49 (f=323) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₄'ün toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak sunulmuştur

Şekil 5. Ö4 Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği

Şekil 5. incelendiğinde Ö₄'ün sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %28 (f=186), UAY düzeyinde %23 (f=147) ve EAY düzeyinde %49 (f=323) gelişim sağladığı görülmektedir. Öğretmenin hedef ve içeriğe yönelik elde edilen bulgulara bakıldığında, öğretmen çoğunlukla, birinci haftadaki çalışmasında teknik alanda yansıtılarda bulunurken, sekizinci haftaya doğru yapılan uygulamalarda ise eleştirel alanda yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin, yansıtıcı günlüklerinde, öz değerlendirmelerinde, akran değerlendirme ve mülakatlarındaki cevaplarına bakıldığında, yapılan her çalışmanın neticesinde, hedef ve içeriği tekrar planlamaları durumunda öğretim ilke ve yöntemleri, öğretim teknikleri, öğretim materyalleri ve konu, kur ile ilgili durumlara dikkat edeceklerini söylemişlerdir. Erdoğan (2017) tarafından yapılan çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik olarak odaklandığı yerler ile ilgili açıklamalarındaki seviye uygulamalarla birlikte büyük bir artış göstermiştir. Öğretmenin birinci hafta uygulamasına ilişkin basit düzeyde derinliği olmayan cümleler kurduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenin birinci haftada yeterince yorum, analiz, sorgulama, yapılandırma ve öneri yapmamasında, öğretmenin; dersin hedef içerik, öğrenme-öğretme ve ölçme ve değerlendirme gibi boyutları ele alan çalışmaları daha önceden yapmadıkları düşünülmektedir. Öğretmenin sekizinci haftaya doğru eleştirel alanda yansıtma düzeyi belirlenmiştir. Öğretmen sekizinci haftaya doğru, tekrar yapmaları hâlinde etkili öğrenmeyi sağlayacak olası öğretim ilke ve yöntemleri ve materyallerine yönelik düzenli sorgulamalar geliştirdikleri belirlenmiştir. Benzer bulgulara Türk (2017) tarafından yapılan çalışmada da ulaşılmıştır.

Birinci haftadaki uygulamasında çoğunlukla teknik alanda yansıtma yapan öğretmen ölçme ve değerlendirme yöntemlerini yalın ifadelerle anlatmayı tercih etmiştir. Öğretmenin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yönelik sade ifadeler kullanmasının sebebi ölçme ve değerlendirme ile ilgili yalın, sade ve gerekçesiz bilgilere sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Sekizinci haftaya doğru öğretmenin ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin farklı değişkenlerle olan ilişkilerini ifade ederlerken, ilişkilerde nedensellik aramış teori-uygulama bağlantısına dikkat çekmiştir, yorum yapmış önerilerde bulunmuştur. Benzer durum Tenkoğlu (2017) tarafından yapılan çalışmada da ele alınmıştır.

4.5.Beşinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 136.

V. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç	Etkili olduğunu düşünüyorum	x	
		2	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum.	x	
		3	Gerekçesiz sonuç	...karşılaşmadım	x	
		4	Nedensellik oluşturma	...tekrar yapardım		x
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç	... uygun olduğunu düşünüyorum	x	
		2	Basit tanımlama	 uygun	x	
		3	Gerekçesiz sonuç	... problem yaşamadım	x	
		4	Gerekçesiz sonuç	...yapmazdım	x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Nedensellik oluşturma	...hedefe ulaşıldı		x
		2	Nedensellik oluşturma	...yeterliydi		x
		3	Basit Tanımlama	Evet, sadık kaldım	x	
		4	Yargıya varma	... yaparak öğrenmiş oldular		x
	İçerik	1	Yargıya varma	... düzenledim		x
		2	Basit tanımlama	Evet, sadık kaldım.	x	
		3	Basit tanımlama	...tutarlıydı.	x	
		4	Gerekçesiz öneri	...düzenlemezdim çünkü	x	
Mülakat	Hedef	6	Gerekçesiz sonuç	... çok etki etti	x	
		7	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x	
		8	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x	
		9	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x	
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum.	x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama	... uygundur	x	
		2	Basit tanımlama	... ulaşabildi	x	
	İçerik	3	Gerekçesiz öneri	... aynen uygulardım	x	
		4	Basit Tanımlama	... tutarlıydı	x	
		5	Gerekçesiz öneri	... artırabilirdim	x	

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmennin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Etkili olduğunu düşünüyorum*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Evet sadık kaldım kaldım*” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*olumlu olduğunu düşünüyorum.*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*tutarlıydı.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 137.

V. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	Evet etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... etkiliydi	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	... kullanılmıştır	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... yöntemini de kullandım	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	6	Nedensellik oluşturma	... yaşadık çünkü			x
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... eklerdim	x		
Öz Değ.	1	Öneri	... verebilirdim			x
	2	Yargıya varma	... kullandım			x
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... faydalı oldu	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... yoktu	x		
	11	Yargıya varma	... yararlı oldu			x
	12	Yargıya varma	... uygulayabildim.			x
	13	Gerekçesiz sonuç	... uygundu	x		
	14	Basit tanımlama	... olabilir	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadık	x		
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	Çoğunlukla yarar.	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... buluyorum	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	... uygundur	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... kullandım	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... giderdi	x		
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz sonuç	... gelirdim	x		
	1	Basit tanımlama	... yeniliklerin yapılması	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... programın olmamasıdır	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	... açılmış olması	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Gerekçesiz sonuç	... olması	x		
	1	Basit tanımlama	... ders anlatılmalı	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... olabiliyorum	x		
	3	Yargıya varma	... söyleyebilirim			x
	4	Yargıya varma	... daha dikkatli dinlediğidir			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... ilgisini artırıyor	x		
	6	Gerekçesiz öneri	... yer verilmesidir	x		
	7	Yargıya varma	... aktif olmasıdır			x
	8	Gerekçesiz sonuç	... denenmelidir	x		

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*etkili olduğunu düşünüyorum*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*Sunuş yoluyla strateji yöntemi ve tekniği kullandım. Bana ayarlanan zaman boyunca yapmaya çalıştım. Heyecanımı biraz daha yenebilirdim daha fazla görsele yer verebilirdim ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...bunlar faydalı oldu.” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Bunun yanı sıra *gerekçesiz sonuç* kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*uygundur...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Buna örnek olarak “...*tehditleri zor olabilir.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*öğrencilerin ilgisini artırıyor...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 138.

V. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	...konu kavrama testleriydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...kazandırılmıştır	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... ulaşmış olması	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... yoktu	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... gerek duymadım	x		
Öz Değ.	1	Sorgulama	...etkiliydi...ama			x
Mülakat	18	Basit tanımlama	... yardımcı oluyor	x		
	19	Basit tanımlama	... kolaylık sağlıyor	x		
	20	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x		
	21	Basit sonuç	...olumlu etkiledi	x		
	22	Basit tanımlama	... kendimi yansıtıyorum	x		
	23	Gerekçesiz sonuç	... olumlu olduğunu düşünüyorum	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... olumlu katkı sağladı	x		
	11	Yargıya varma	... eksik buluyorum			x
Akran	12	Gerekçesiz sonuç	... tutarlıydı.	x		
	13	Gerekçesiz öneri	... kullanırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... getirmiştir	x		
	15	Basit tanımlama	Evet	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...oluştururdum	x		

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *konu kavrama testleriydi* ” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*ölçme değerlendirmemi soru cevap açık uçlu soru şeklinde tasarlamıştım. Bu yöntemi kullandım. Etkiliydi ama en etkili ölçme değerlendirme yöntemi bu değildi. .*” şeklindeki ifade *sorgulama* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır.. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *kolaylık sağlıyor*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlamaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *teknik* düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz öneri* kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “... *farklı etkinlikler oluşturdum*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 139.

V. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Basit tanımlama	Etkili olduğunu düşünüyorum	x		
		2 Nedensellik oluşturma	... problem yok çünkü		x	
		3 Gereksiz sonuç	Problemlerle karşılaşmadım	x		
		4 Nedensellik oluşturma	...değişiklik yapmazdım çünkü		x	
	İçerik	1 Basit tanımlama	... olduğunu düşünüyorum	x		
		2 Nedensellik oluşturma	... çünkü...iyi geliyor		x	
		3 Gereksiz sonuç	...problem yaşamadım	x		
		4 Gereksiz öneri	...yapmazdım	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1 İhtiyaç yansıtması	...ulaşabildim çünkü		x	
		2 Basit tanımlama	Evet yeterliydi	x		
		3 Basit Tanımlama	Evet, sağdık kaldım	x		
		4 Yargıya varma	...örnek vermesini sağladım			x
	İçerik	1 Yargıya varma	... hazırladım			x
		2 Basit tanımlama	Evet, sadık kaldım.	x		
		3 Basit tanımlama	Tutarlıydı.	x		
		4 Gereksiz öneri	Değiştirmezdim	x		
Mülakat	Hedef	6 Gereksiz sonuç	... inanıyorum	x		
		7 Gereksiz sonuç	... etkililiği fazladır.	x		
		8 Yargıya varma	... ulaştığımı düşünüyorum			x
		9 Basit tanımlama	...ulaştım	x		
	İçerik	10 Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü.		x	
Akran değerlendirme	Hedef	1 Gereksiz sonuç	...iyi bir yolda	x		
		2 Gereksiz sonuç	... daha iyiye gidiyor	x		
		3 Gereksiz öneri	... geliştirmeye çalışırdım	x		
		4 Basit Tanımlama	... tutarlıydı	x		
	İçerik	5 Öneri	...çeşitlendirirdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki

gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuç yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...Bir problem ile karşılaşmadım” şeklindeki ifadesi *basit tanımlama* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturmanın ve basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Evet sağdık kaldım” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir. Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “...Faydalı olduğuna inanıyorum..” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansitmaya örnek olarak “...iyi bir yolda.” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 140.

V. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	Etkili	x		
	2	Basit tanımlama	Örnek olay tekniği	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...tercih ederdim çünkü		x	
	4	Gerekçesiz sonuç	...hepsini iyi kullanıyorum	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...kolayca anlamalarıdır	x		
	6	Nedensellik oluşturma	...olumluydu çünkü		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	Olumsuz bir şey yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...teşvik edebilirdim	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...teknikini kullandım			x
	2	Teori – Uygulama bağlantısı	... etkili kullandım		x	
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... eğlenceliydi	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... öğrenciler zorlandı	x		
	11	Yargıya varma	... yararı olduğunu düşünüyorum			x
	12	Yargıya varma	... uygulayabildim.			x
	13	Gerekçesiz sonuç	... amaçlara uygundu	x		
	14	Sorgulama	zorluklar ...olumsuzdur			x
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	Bir problem oluşmadı	x		
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	...büyük ölçüde yaradı.	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...çoğu kez uygun buluyorum	x		
	7	Basit tanımlama	...dersteki aktifliğiyle	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...kullanırdım	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzluk göremedim	x		
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzluk göremedim	x		
	1	Yargıya varma	...yabancı öğrenci gelmesi			x
	2	Yargıya varma	...üniversitelerde YTÖ bölümünün olmaması			x
	3	Yargıya varma	...katkı sağlıyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya varma	... ortak programın olmaması			x
	1	Yargıya varma	...zorlanıyor			x
	2	Yargıya varma	...önemli olduğunu biliyorum			x
	3	Yargıya varma	... söyleyebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...pekiştiriliyor			x
	5	Yargıya varma	... uygun olmalıdır			x
	6	Yargıya varma	...kullanılmalıdır			x
	7	Yargıya varma	... olacağıdır			x
	8	Yargıya varma	...sabırlı olduğumdur.			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...hepsini iyi kullanıyorum.” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “Sunum yöntemini kullandım. Sunum yöntemini yapabildim. Materyallerimi sundum. Hacivat Karagöz oyunu ile bilgi vermeye çalıştım. Videolara yer verebilirdim. Bütün bunların yanında seçmeli tekniğin kullandım.” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...dersler bu sayede eğlenceliydi.” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Bunun yanı sıra *gerekçesiz sonuç* kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...çoğu kez uygun buluyorum.” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “Öğretim elemanı olarak derslerin fırsatları; kökenli bir dil olması, kültürümüzü devam ettirme yönlerinin olması.” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak

“... Geçmiş derslerde ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey, aktif etkili bir ders işlemenin ancak materyallerle olacağıdır.” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 141.

V. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit Tanımlama	Evet, etkiliydi	x		
	2	Teori Uygulama bağlantısı	...örnek olay tekniği		x	
	3	Gerekçesiz öneri	...tercih ederdim	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	...iyi kullanıyorum	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...kolayca anlamalarıdır	x		
	6	Nedensellik oluşturma	...yaşamadım çünkü		x	
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...kullandım			x
	18	Gerekçesiz sonuç	... kolaylık sağlıyor	x		
Mülakat	19	Yargıya varma	..Doğru ... sağladı			x
	20	Basit tanımlama	...Deneyerek	x		
	21	Gerekçesiz sonuç	...olumlu etkiledi	x		
	22	Yargıya varma	...Düzen sağladı			x
	23	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
Akran	11	Yargıya varma	... iyileşme görülmekte			x
	12	Gerekçesiz sonuç	...çoğu zaman tutarlıdır	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... kullanırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... getirmiştir	x		
	15	Basit tanımlama	Evet	x		
	16	Öneri	...bunları...yapardım.			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu

“...kolayca anlamalaridir” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “...konu bağlamında oluşturulan testler ve sorular ile ölçme değerlendirme tasarladım. Sorular hazırlayarak bunları öğrencilerime sundum. Konunun özünü verebilmek için sunumumda eksik olan noktaları belirleyip sunumuma eklemeler yaptım. Kullandığım ölçme değerlendirme etkiliydi. Yine aynı şekilde kullandım.” şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır.. Öğretmenin “... aradaki farkı görmemi sağladı” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç* olduğunu göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...çoğu zaman tutarlıdır” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 142.

V. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... olduğunu düşünüyorum			x
		2	Gerekçesiz sonuç ... düşünmüyorum	x		
		3	Basit tanımlama Problemle karşılaşmadım	x		
		4	Nedensellik oluşturma ... yapmazdım çünkü		x	
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma Düşünüyorum çünkü		x	
		2	Gerekçesiz öneri Değişiklik yapardım	x		
		3	Gerekçesiz sonuç Problem yaşamadım	x		
		4	Öneri ... kullanabilirdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Basit tanımlama ... kavradı	x		
		2	Basit tanımlama Evet yeterliydi	x		
		3	Gerekçesiz sonuç Evet, sadık kaldım	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ... sağladım	x		
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ... düzenledim çünkü		x	
		2	Basit tanımlama Evet, sadık kaldım.	x		
		3	Basit tanımlama Tutarlıydı.	x		
		4	Gerekçesiz sonuç Değiştirmedim	x		
Mülakat	Hedef	6	Gerekçesiz sonuç Kolaylık sağlıyor	x		
		7	Nedensellik oluşturma ... çünkü... etkili oluyor		x	
		8	Yargıya varma ... ulaştığımı... düşünüyorum			x
		9	Gerekçesiz sonuç ... hedefe ulaşıyorum	x		
	İçerik	10	yapılandırma ... yaratıcı fikirler kazandırıyor			x
		1	Gerekçesi öneri ... daha iyi olabilir	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... çoğunlukla ulaşıyor	x		
		3	Gerekçesiz öneri Daha iyi bir program yapardım	x		
Akran değerlendirme	Hedef	4	Öneri ... daha özverili olmalı			x
		5	Öneri ... yapabilirim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Problem yaşamadım.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamanın yoğun olduğu görünmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Evet yeterliydi.” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Kolaylık sağlıyor*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Daha iyi bir program yapardım*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 143.

V. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	Evet etkiliydi.	x		
	2	Uygulamada Yansıtma	İşitsel dilsel yöntem.		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	4	Nedensellik oluşturma	...kullanırdım çünkü		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yaşamadım	x		
	6	Nedensellik oluşturma	Drama kullanırdım çünkü		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Öneri	...arttırdım			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...faydalandım			x
	2	Teori – Uygulama bağlantısı	Bilgisayar, slayt, şarkı kullandım		x	
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... anlaşılmadı	x		
	11	Yargıya varma	... olduğunu düşünüyorum			x
	12	Nedensellik oluşturma	... uygulayabildim çünkü... seçtim		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... değerlendiririm	x		
	14	Sorgulama	Öğrencilerin...sıkılması..			x
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	Bir problem oluşmadı	x		
Akran Değ.	17	Basit tanımlama	Evet	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...ağır basmaktadır	x		
	7	Uygulamada Yansıtma	...öğrencilerin sıkılmamasıyla		x	
	8	Nedensellik oluşturma	...kullanırdım çünkü...etkili		x	
	9	Gerekçesiz sonuç	... plana sadık kalmadı	x		
SWOT Analizi	10	Yeniden yapılandırma	... kullanarak gelirdim.			x
	1	Yargıya varma	...atılımların yapılması			x
	2	Yargıya varma	...olmamasıdır			x
	3	Yargıya varma	...dizi ve filmlerin yurtdışında seyredilmesi			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya varma	...ortak programın olmaması			x
	1	Yargıya varma	...ölçütlerdir			x
	2	Yargıya varma	... hakim olabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... nasıl olacağını öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...kolay kavrayabiliyorlar			x
	5	Yargıya varma	... materyal hazırlanmalı			x
	6	Yargıya varma	...kullanılması			x
	7	Yargıya varma	... aktif olmasıdır			x
	8	Yargıya varma	...yola çıkarak anlatılmalı			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... herhangi bir sorun yaşamadım.” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*Sunuş ve buluş yöntemlerini bir arada kullanıp örneklemeler ve kendine özgü ifadelerle konuyu somutlama tekniğine başvurup yaşanmamışlıkları ele alan bir stratejinin olanaklarından faydalandım*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*bir problem yaşanmadı...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonucu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*plana sadık kalmadı*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak Türkçe derslerinin zayıf yönü güçlü bir yabancılara Türkçe öğretim programının olmamasıdır.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak Bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi biliyorum ki içerik, plan, strateji yöntem ve teknikler bağlamında ölçme değerlendirmeler anlatımı yaratmak için olması gereken ölçütlerdir.” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 144.

V. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Sorgulama	...araçların.. olduğunu düşünüyorum			x
	2	Gerekçesiz öneri	... kullanırdım	x		
	3	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
	4	Gerekçesiz sonuç	...seviyelerine uygundu	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	Olumsuz yönü yoktu	x		
	6	Öneri	...bulmalıyım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...yaptık			x
	18	Gerekçesiz sonuç	... yardımcı oluyor	x		
Mülakat	19	Yargıya varma	...görmemi sağladı			x
	20	Nedensellik oluşturma	...uyguluyorum çünkü ...bilemem		x	
	21	Nedensellik oluşturma	...tutmamıştım ancak...tutacağım		x	
	22	Gerekçesiz sonuç	...bilinçlendim.	x		
	23	Yargıya varma	... farklılıkları gördüm			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
Akran	11	Sorgulama	... iyiye ...görüyorum			x
	12	Gerekçesiz sonuç	...başladı	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... kullanırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... olmasıdır	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	...kullanabiliyor.	x		
	16	Öneri	...yapardım.			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu

“...olumsuz yönü yoktu” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “...sunumum sonunda sınıf içi tartışma ortamı oluşturdum. Anlatımım hakkında öğrencilerin de fikirlerini aldım. Konu bağlamında çok etkili oldu. Öğrencilerim ile beyin fırtınası yaptık..” şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır.. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... dersleri doğru işlememize yardımcı oluyor” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...tutarlı hâle gelmeye başladı” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 145.

V. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ...etkili... düşünüyorum			x
		2	Gerekçesiz sonuç ... düşünmüyorum	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ...yaşamadım	x		
		4	Öneri ...tercih ederdim			x
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ...düşünüyorum çünkü...		x	
		2	Gerekçesiz öneri ...yapabilirim	x		
		3	Nedensellik oluşturma ...Problem yaşamadım çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma ...yapmazdım çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Basit tanımlama Evet, ulaştım	x		
		2	Gerekçesiz sonuç Evet, yeterliydi	x		
		3	Gerekçesiz sonuç Evet, sadık kaldım	x		
		4	Yargıya varma ...anlattım			x
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... düzenledim	x		
		2	Basit tanımlama Evet, sadık kaldım.	x		
		3	Basit tanımlama Tutarlıydı.	x		
		4	Öneri ...sorabilirdim			x
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ...olmuştur çünkü...		x	
		7	Nedensellik oluşturma ... etkili olurdu çünkü		x	
		8	Gerekçesiz sonuç ...düşünüyorum	x		
		9	Basit tanımlama Yoktur.	x		
	İçerik	10	Yargıya varma ...ufuk açıcıdır.			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesi sonuç ...geliştirmeye gayretli.	x		
		2	Nedensellik oluşturma ... kısmen...çünkü...		x	
		3	Öneri ...yapardım			x
		4	Gerekçesiz sonuç ... tutarsızlıkları vardı	x		
	İçerik	5	Öneri ...yapardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Hedeflerim bana özgü olduğu için etkiydi. Çünkü plan yaparken kendimden bir şeyler katarak yaptım.*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamanın yoğun olduğu görünmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Evet yeterliydi*” şeklinde cevabı *asit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *teknik ve uygulama* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç, uygulama alanındakine bakıldığında nedensellik oluşturma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*İzlediğim kişi farklı yöntemler kullanmış olsaydı etkili olurdu çünkü kendisi tekdüze bir anlatım tercih etti.*” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara genel olarak teknik ve eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*derslerini geliştirmeye gayretliydi*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 146.

V. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No .	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	Evet, etkiliydi	x		
	2	Nedensellik oluşturma	Doğrudan öğrenme		x	
	3	Basit tanım	...düşünüyorum	x		
	4	İhtiyaç yansıtması	...bunları...öğretiyorum		x	
	5	Yargıya varma	Dönüt almam olumluydu			x
	6	Nedensellik oluşturma	... olumluydu çünkü		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	Olumsuzluk yaşamadım	x		
	8	Öneri	... yapmazdım			x
Öz Değ.	1	Öneri	...tercih ederdim			x
	2	Teori – Uygulama bağlantısı	Saat, bilgisayar, slayt kullandım		x	
	4	Uygulamada yansıtma	... uygundu		x	
Mülakat	5	Gerekçesiz sonuç	... yoktu	x		
	11	Gerekçesiz sonuç	Fayda gösterdi.	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	Evet uyguladım	x		
	13	Uygulamada yansıtma	Geri dönütlere bakarak		x	
	14	Basit tanımlama	... sevgisi	x		
	15	Sorgulama	...sorunlar.. yaşadım			x
	16	Gerekçesiz sonuç	Bir problem oluşmadı	x		
	17	Basit tanımlama	Evet	x		
Akran Değ.	6	Gerekçesiz sonuç	...uygun görünüyor	x		
	7	Nedensellik oluşturma	...dersin akışıyla çünkü...		x	
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	... görmedim	x		
	10	Nedensellik oluşturma	... yaparak çünkü		x	
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...atılım yapılmaya başlaması			x
	2	Yargıya varma	...olmaması			x
	3	Yargıya varma	...yabancı öğrenci gelmesi			x
	4	Yargıya varma	...görünmesi			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...seviyor			x
	2	Yargıya varma	... etkiliyor			x
	3	Yargıya varma	... biliyorum			x
	4	Yargıya varma	...seviyorlar			x
	5	Yargıya varma	...hissediyorum			x
	6	Yargıya varma	...desteklenmeli			x
	7	Yargıya varma	...olmasıdır			x
	8	Yargıya varma	...eğlendirerek öğretebiliyorum			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *olumsuzluk yaşamadım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*Edebiliği yaşamışlığı tam anlamı ile hissettiren kaynaklardan yararlanarak rasyonelliği büyük ölçüde sağlayabilmiş somut ve soyut materyalleri tercih ederdim.*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*bir problem yaşanmadı.*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve uygulama düzeyinde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*anlatımı konuya uygun görünüyor...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT öğretiminin tehditleri; Türkiye’yi ve Türkçeyi sevmeyen kişilerce ayrımcı gözde görünmesi*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*...Geçmiş derste ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey konunun bir plan çerçevesinde işlenecek olmasıdır.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 147.

V. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
	2	Gerekçesiz öneri	...uygulardım	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	4	Gerekçesiz sonuç	...fark etmiş olmam.	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	Olumsuzluk yoktu	x		
	6	Öneri	...yapmalıyım			x
Öz Değ.	1	Öneri	...yapılabilirdi			x
	18	Yargıya varma	... bilgimi artırdı			x
	19	Gerekçesiz sonuç	...kolaylık sağlıyor	x		
Mülakat	20	Uygulamada yansıtma	Geri dönütlere bakarım		x	
	21	Gerekçesiz sonuç	Etki yapmadı	x		
	22	Teori Uygulama bağlantısı	Otokontrol ...sağladı		x	
	23	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	11	Sorgulama	... uyguluyor.			x
Akran	12	Gerekçesiz sonuç	...tutarlılığı arttı.	x		
	13	Nedensellik oluşturma	... kullanırdım çünkü		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	... uyguladı	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	...kullanabiliyor.	x		
	16	öneri	...yapabilirdim.			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş

olduğu “*Olumsuzluk yoktu*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “...*Geçmişimiz ve geleceğimiz bağlamında metinler oluşturdum. Hem sözlü hem de yazılı kültürün olanaklarından faydalanırdım. Ölçme araçlarımı da buna uygun seçmek isterdim. Daha farklı ölçme araçları kullanarak ölçüm yapılabilirdi.*” şeklindeki ifade öneriye örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “...*ölçme araçları bana kolaylık sağlıyor*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç* *vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansitmaya örnek olarak “...*uygun ölçme değerlendirme araçları kullandı.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 148.

V. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... düşünüyorum çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... Düşünmüyorum çünkü		x	
		3	Gerekçesiz sonuç Problemlerle karşılaşmadım	x		
		4	Sorgulama ...ihtiyacı duymadım			x
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ...düşünüyorum çünkü...		x	
		2	Gerekçesiz sonuç ...düşünüyorum çünkü		x	
		3	Yargıya varma ...karşılaşmadım			x
		4	Nedensellik oluşturma ...yapmazdım		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ...ulaşabildim çünkü		x	
		2	Gerekçesiz sonuç Evet, yeterliydi	x		
		3	Uygulamada yansıtma ...sadık kalarak uyguladım		x	
		4	Yargıya varma ...cümleler kurdum			x
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... düzenledim	x		
		2	Nedensellik oluşturma ... sadık kaldım çünkü		x	
		3	Basit tanımlama Evet tutarlıydı.	x		
		4	Öneri ...yapardım			x
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ...olmuştur çünkü...		x	
		7	Nedensellik oluşturma ... etkili olur çünkü		x	
		8	Gerekçesiz sonuç ...kısmen olmuştur.			x
		9	Nedensellik oluşturma Olabilir çünkü		x	
	İçerik	10	Yeniden yapılandırma ...yaratıcı içerikler bulur			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Sorgulama ...geliştiğini görüyorum.			x
		2	Yargıya varma ... çoğu zaman ulaştı.			x
	İçerik	3	Nedensellik oluşturma ...yapardım çünkü...		x	
		4	Gerekçesiz sonuç ... tutarlıydı.	x		
		5	Öneri ...kullanırdım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı uygulama ve eleştirel alanda yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“hedeflerim etkili olduğunu düşünüyorum çünkü hedeflerimi planlarken öğrencilerimin seviyelerini de göz önünde bulundurdum.”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca yargıya varma kategorisinde de yansıtma yapmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“hazırladığım plana sadık kaldım çünkü plan hazırlarken dersin özelliklerine dikkat ettim.”* şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“hedeflerime ulaşabildim çünkü dersime motive bir şekilde gelmiştim...”* şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“ben olsaydım içerik sunumu hazırlarken sunum dışında başka bir yolda bulmaya çalışırdım. Dese renk katmak için daha verimli örnekler kullanırdım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 149.

V. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	Evet, etkiliydi	x		
	2	Nedensellik oluşturma	...tekniklerini kullanırım çünkü		x	
	3	Nedensellik oluşturma	...faydalandım çünkü	x		
	4	Sorgulama	...değişiklik gösterebiliyor			x
	5	Yapılandırma	...daha çabuk kavradı			x
	6	Nedensellik oluşturma	...olumluydu çünkü		x	
	7	Sorgulama	... çalışırdım			x
	8	Yapılandırma	...cümleleri daha sonra verirdim			x
Öz Değ.	1	Öneri	... isterdim			x
	2	Yapılandırma	...kullandı			x
Mülakat	4	Nedensellik oluşturma	... başarılı buluyorum çünkü		x	
	5	İhtiyaç yansıtma	... materyal eksikliğidir.		x	
	11	Nedensellik oluşturma	Faydalı oldu çünkü		x	
	12	Yargıya varma	...uygulayabiliyorum			x
	13	Nedensellik oluşturma	Seviyeye göre çünkü		x	
	14	Yargıya varma	... derse katılmalarıdır			x
	15	Gerekçesiz sonuç	... oldu	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	...sağlayarak	x		
Akran Değ.	17	Basit tanımlama	...Çoğu zaman yaradı	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...uygun bir hâldedir	x		
	7	Öneri	...yapardım			x
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	... gördü.	x		
	10	Nedensellik oluşturma	... çalışırdım çünkü		x	
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...olmasıdır			x
	2	Yargıya varma	...öğretmenin az alması			x
	3	Yargıya varma	...dizi ve film izlemesi			x
	4	Yargıya varma	... öğrenmek istemesi çünkü			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...gereklidir			x
	2	Yargıya varma	... edebiliyorum			x
	3	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...sorgulamalarıdır			x
	5	Yargıya varma	...gereklidir			x
	6	Yargıya varma	...düzenlenmelidir			x
	7	Yargıya varma	...gerektiğidir			x
	8	Yargıya varma	...anladım			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel

alandaki yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *sorgulamaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara soruya vermiş olduğu “*dersi yeniden işleyecek olsaydım bazı konuları azaltmaya çalışırdım, kafamda bazı soruların cevabını hâlâ bulamadım. Bunları bulmak için çalışırdım...*” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulara öğretmen eleştirel yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*Sunuş yoluyla gerçekleştirdim. Slayt tekniğini kullandım. Konu değerlendirme testi dağıttım sınıfa. Farklı materyaller hazırlayabilirdim. Eksiklerimi tamamlamak isterdim.*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik soruların mülakat sorularına öğretmen genel olarak uygulama alanında yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alanındaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma ifadeleri kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...dersimin güçlü yönlerini başarılı buluyorum çünkü dersim hem zevkli idi hem de öğrenciler keyif aldı.*” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturmaya göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel ve teknik düzeyinde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Teknik alandaki yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*ders plan olarak uygun bir hâldedir...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik soruların SWOT analizi sorularına tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin güçlü yönleri; ana dil olması ve dünyanın her yanına yayılacak olmasıdır.*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*bir önceki dersle karşılaştığımda kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey heyecanımı zamanla yeneceğimi ve konuya adapte oldukça iyi bir sonuç alabileceğimi anladım...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 150.

V. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... gerekiyor çünkü		x	
	2	Öneri	... yapabilirdim			x
	3	Sorgumla	...olabilirdi			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...öğrenilmiş olması	x		
	5	Nedensellik oluşturma	...oluşmadı çünkü		x	
	6	Uygulamada yansıtma	...yaptırırdım		x	
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...kaliteli...vardı			x
	18	Yargıya varma	...yapabiliyorum			x
Mülakat	19	Nedensellik oluşturma	...güvenilir oluyor çünkü		x	
	20	Gerekçesiz öneri	...değerlendiririm	x		
	21	Gerekçesiz sonuç	Olumlu yönleri oldu	x		
	22	Yargıya varma	... dersler... çıkarıyoruz			x
	23	Yargıya varma	... oluşturdu			x
	24	Yargıya varma	...konuyu... sağladı			x
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	...düzeltti	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	...tutarlıydı	x		
	13	Öneri	... kullanabilirdim			x
	14	Yargıya varma	... yapabiliyor			x
	15	Yargıya varma	...kullanabiliyor.			x
	16	Gerekçesiz sonuç	...bulundum	X		

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel ve uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturma yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “ölçme değerlendirme sürecini olumlu görmemiz

gerekiyor çünkü slaytlarım ile konunun üzerinde öğrencilerimi motive ettim” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturmaya* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“soru cevap tekniğini kullandım. Sorular düzeye göre hazırlanmıştı. konunun daha iyi anlaşılması için yaptım. Etkili olduğunu düşünüyorum. Kaliteli ve güzel sorulardı. Soruların çok olması konuyu daha iyi pekiştirdi. Her bölüme ait sorular vardı...”* şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“derslerden sonra kendimizi değerlendirdiğimiz akran değerlendirme bize çok olumlu katkılar sunuyor. Akran değerlendirme sayesinde kendi hatalarımızı başka arkadaşlarımızda da görüyoruz. Böylece hatalarımızdan dersler çıkarıyoruz.”* şeklinde ifadeleri yargıya varma vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Teknik yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“eleştirel ve tartışmacı faaliyetlerde bulundum...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 151.

V. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Nedensellik oluşturma	... Düşünüyorum çünkü		x	
		2 Gereksiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
		3 Sorgulama	...sorunsal şeyler..			x
		4 Yargıya varma	...verimliydi			x
	İçerik	1 Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum		x	
		2 Gereksiz sonuç	...düşünüyorum çünkü		x	
		3 Yargıya varma	problem...yaşamadım			x
		4 Öneri	...değişiklik yapmazdım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...kavratılmasıdır			x
		2 Yapılandırma	...eklemeler yapılabilir			x
		3 Gereksiz sonuç	...sadık kaldım	x		
		4 Yargıya varma	...sağladım			x
	İçerik	1 Nedensellik oluşturma	...çünkü yaparak anlattım		x	
		2 Basit tanımlama	Evet, sadık kaldım	x		
		3 Gereksiz öneri	Evet, tutarlıydı	x		
		4 Öneri	...arttırırdım			x
Mülakat	Hedef	6 Nedensellik oluşturma	...önemli çünkü...		x	
		7 Yeniden yapılandırma	... farkındalığımı artırdı.			x
		8 Gereksiz sonuç	...kısmen olmuştur.	x		
		9 İhtiyaç yansıtma	Hastalıklar olabilir.		x	
	İçerik	10 Yargıya varma	...düzeni sağlar.			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Sorgulama	...gelişimi belirgindir			x
		2 Öneri	... yapmalıydı			x
		3 Öneri	...yapabilirdim			x
	İçerik	4 Nedensellik oluşturma	... tutarlıydı çünkü		x	
		5 Uygulamada yansıtma	...kullanırdım		x	

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı uygulama ve eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının yargıya varma yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“düzenlemiş olduğum içeriğin dersime uygun olduğunu düşünüyorum. Dersimin plan ile birlikte hareket ettiğini tespit ettim. Bir problem ile karşılaşmadan dersimi verimli işledim.”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde önerinin yoğun olduğu görülmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“...hedefe uygun bir şekilde dersimi hazırladım. Bence başarılı bir plandı. Ama yeniden bir şeyleri düzeltecek olsam içeriğe uygun örnekleri arttıırırdım.”* şeklinde cevabı öneriye örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *uygulama* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“...hedeflere ulaşmada aldığımız eğitim önemliydi çünkü aldığımız yansıtıcı düşünme eğitimi ile derslerimizi daha verimli işledik.”* şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“...ben olsaydım görsel sunumlar eksik olduğu için görselleri desteklemeye özen gösterirdim.”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 152.

V. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	Evet, etkiliydi	x		
	2	Sorgulama	...sağlayabilirdim			x
	3	Nedensellik oluşturma	...dikkatini çekti		x	
	4	Öneri	...tekrar kullandım			x
	5	Yargıya varma	...kullanmaya çalışıyorum			x
	6	Yargıya varma	... hitap...ettim			x
	7	Nedensellik oluşturma	...olumlu etkiliyor		x	
	8	Gerekçesiz sonuç	...değişiklik yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...vurgu yaptım			x
	2	Öneri	...etkili kullandım			x
Mülakat	4	İhtiyaç yansıtması	... yaparak yaşayarak öğrendiler		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... dikkat sorunudur.	x		
	11	Yargıya varma	tamamlayabiliyorum			x
	12	Yargıya varma	...uygulayabiliyorum			x
	13	Öneri	...yaşa uygun olmalı			x
	14	Uygulamada yansıtma	... derse katılmamalarıdır		x	
	15	Nedensellik oluşturma	... oldu ancak düzelttim		x	
	16	Nedensellik oluşturma	...yaptım çünkü		x	
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	Hayır çünkü...		x	
	6	Gerekçesiz sonuç	...uygunlaştı	x		
	7	Yargıya varma	...karşılmasıyla oldu			x
	8	Öneri	...kullandım			x
	9	Yapılandırma	... düzenlemeye çalıştı			x
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz öneri	...gelebilirdim	x		
	1	Yargıya varma	...hazırlanan Türkçe programlar			x
	2	Yargıya varma	...zor olabilir			x
	3	Yargıya varma	...Türkiye’de üniversite okumak istemesi			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya varma	... zayıflatması çünkü			x
	1	Yargıya varma	...anlatılmalı			x
	2	Yargıya varma	... olabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	...söyleyebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...sonra verilmeli			x
	5	Yargıya varma	...olmalıdır			x
	6	Yargıya varma	...gerektiğidir			x
	7	Yargıya varma	...gerektiğidir			x
	8	Yargıya varma	...gidilmemeli			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel

alandanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“sunuş yoluyla yaptığım için öğrencilerim hem dinleme hem de görsel becerisine hitap ettim...”* şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak *“hedefe ulaşmak için belirttiğim stratejim uygundu. Yöntem olarak da doğru yöntemi seçtiğimi düşünüyorum. Hem görsel hem işitsel duyulara vurgu yaptım. ..”* şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alanındaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturmaya yönelik ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“dersin bazı bölümlerinde öğrenciler dersten koptu ama düzelttim onların derse tekrar dönmesini sağladım”* şeklinde ifadeleri göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyinde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır.. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“okuyarak anlatma yerine akılda kalıcı izler bırakacak hayattan kesitler vererek sunumla bağdaştıracak anlatım yöntemi kullandım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak *“Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin zayıf yönleri; fazla kural içerdiğinden anlaşılması zor olabilir.”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“...geçmiş derste ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey akıcı ve anlaşılır bir sunum hazırlamaktır.”* şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 153.

V. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...olduğunu düşünüyorum çünkü		x	
	2	Nedensellik oluşturma	...artırırdım çünkü		x	
	3	Yargıya varma	...gördüm			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...yönüdür	x		
	5	Yargıya varma	...karşılaşmadım			x
	6	Yapılandırma	...uyguladım			x
Öz Değ.	1	Öneri	...yapabilirdim			x
Mülakat	18	Nedensellik oluşturma	...olumluydu çünkü		x	
	19	Sorgulama	...adil puanlama sağlıyor			x
	20	Öneri	...değerlendiririm			x
	21	Yargıya varma	Gelişimimi görebiliyorum.			x
	22	Yapılandırma	Bilinçlenmemi sağladı			x
	23	Sorgulama	... farklı görüş kazandırdı.			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	11	Gerekçesiz sonuç	...başarılıdır	x		
Akran	12	Nedensellik oluşturma	...tutarlıydı çünkü		x	
	13	Öneri	... İyi olurdu			x
	14	Yargıya varma	... yapabiliyor			x
	15	Yargıya varma	...kullanabilir			x
	16	Nedensellik oluşturma	...uygulardım çünkü		x	

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“kullandığım ölçme değerlendirme yöntemi sınıfın seviyesine uygundur. Slayt tekniğini çok iyi kullandım. Öğrencilerime ders sonu test yaparak ne kadar başarılı olduğumu gördüm...”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“... örneğin sınıfa meyveler sebzeler, hayvanlar vb. gibi posterler getirilir. Mesela tanıtılmak istenen kelimenin görseli gösterilir ve söylenir daha sonra kelimeler ile ilgili video izletirim. Video daha sonra karışık olarak oynatılır ve öğrencilere hangi kelimeler olduğu sorulur. Dersime bunun gibi farklı etkinlikler yaptırıp ölçebilirdim...”* şeklinde cevabı yapılandırma örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“yansıtıcı düşünme ile ilgili aldığımız etkinlik uygulamaları benim dersimi monotonluktan kurtardı. Dersim daha eğlenceli ve verimli geçiyor. Ben de gelişimimi görebiliyordum.”* şeklinde ifadeleri yargıya varma varlığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel ve uygulama düzeyinde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *nedensellik oluşturma* şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“tutarlıydı çünkü desen ölçme araçları ile ilgili bir sıkıntı yaşamadı ...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 154.

V. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
		2 Yargıya varma	... olmadı			x
		3 Nedensellik oluşturma	...yaşamadım		x	
		4 Yapılandırma	...yapmazdım			x
	İçerik	1 Yargıya varma	...düşünüyorum			x
		2 Nedensellik oluşturma	...yapmazdım çünkü		x	
		3 Yargıya varma	...yaşamadım			x
		4 Öneri	...kullanırdım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...ulaşabildim			x
		2 Nedensellik oluşturma	Evet, yeterliydi çünkü		x	
		3 Yargıya varma	...kalabildim			x
		4 Uygulamada yansıtma	...anlattım			x
	İçerik	1 Yargıya varma	... düzenledim			x
		2 Basit tanımlama	Evet sadık kaldım	x		
		3 Yapılandırma	...tutarlıydı			x
		4 Öneri	...yapmazdım			x
Mülakat	Hedef	6 İhtiyaç yansıtması	...olmadığından...yaptım		x	
		7 Yargıya varma	...büyük oranla artırdı.			x
		8 Yargıya varma	... gelmemişti			x
		9 Uygulamada yansıtma	..öğrenci katılımı yoktur.		x	
	İçerik	10 Yargıya varma	...kazandırdı			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...seçebiliyor			x
		2 Yargıya varma	... ulaştı			x
		3 Öneri	...kullanırdım			x
	İçerik	4 Nedensellik oluşturma	... tutarlıydı çünkü		x	
		5 Öneri	...yapardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının yargıya varmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...hedef planlama sürecinde yaşadığım en önemli problem heyecanlanmamdı. Aslında tecrübeli dahi olsam derste heyecanlandığım zamanlar oluyor. Bunun dışında herhangi bir sorun olmadı.” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde yargıya varmanın yoğun olduğu görülmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “...bugünkü derste hedefim konumu anlatabilmek ve kişilerin anlayabilmesini sağlamaktı. Hedeflerime ulaşabildiğimi düşünüyorum. Konumu anlattıktan sonra sorulan sorulara doğru cevaplar aldım. Hedeflerime ulaşabildim.” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir. Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “...hedeflere ulaşamama sorununu öğrencide bulabilirdim. Öğrenci derse hazırlıklı gelmemişti.” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...ben dersi anlatacak olsaydım içerik sunumuma biraz daha görsel materyal eklerdim. Dersi daha hazır hâle getirmek için beyin fırtınası kullanırdım.” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 155.

V. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...etkiliydi		x	
	2	Öneri	...yararlanabilirim			x
	3	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
	4	Öneri	...eklemeler yapardım			x
	5	Yargıya varma	...değişiyor			x
	6	Nedensellik oluşturma	...katmıştır çünkü		x	
	7	Nedensellik oluşturma	...öğrencileri zorluyor		x	
	8	Öneri	...isterdim			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...faydalandım			x
	2	Yapılandırma	...yapmadım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	...kaynaklandı			x
	5	Nedensellik oluşturma	... yoktu çünkü		x	
	11	Öneri	...daha iyi olurdu			x
	12	Yargıya varma	...uygulayabiliyorum			x
	13	Öneri	...gücüne göre olmalı			x
	14	Nedensellik oluşturma	... düzensizlik çünkü		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... olmadı	x		
	16	Yargıya varma	...kullandım			x
Akran Değ.	17	Öneri	...yarayabilirdi			x
	6	Uygulamada yansıtma	...gayet uygun		x	
	7	Sorgulama	...değerlendirirdim			x
	8	Öneri	...faydalanırdım			x
	9	Nedensellik oluşturma	...yaptı çünkü		x	
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	10	Öneri	...yapmalıyım			x
	1	Yargıya varma	...pekiştirici			x
	2	Yargıya varma	...zorluklar			x
	3	Yargıya varma	...aktarabilmesi			x
	4	Yargıya varma	... tutumlar olabilir			x
	1	Yargıya varma	...olacaktır			x
	2	Yargıya varma	... kavrayabiliyor			x
	3	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...çabuklaşıyor			x
	5	Yargıya varma	...olabilir			x
	6	Yargıya varma	...verilmeli.			x
	7	Yargıya varma	...kolaylaştırıyor			x
	8	Yargıya varma	...fırsat verilmesidir			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel

alandanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneri ve yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“hedeflerimi tekrar gözden geçirecek olsam daha fazla etkinlik ve materyal hazırlamayı isterdim...”* şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alandanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak *“Öğrencilerim için materyaller hazırladım. Materyalleri etkili kullanabildik. Materyallerimiz iyiydi. Başta gösteri ya da tiyatro gibi bir etkinlik yapabilirdim. Ancak vakit yetmez diye yapmadım.”* şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alandanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma ve öneri kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“...dersimin zayıf yönü öğrencilerimin materyallerimin seviyesine uygun olduğunu ancak tam olarak konuya hazırbulunuşluk düzeylerinin olmamasından kaynaklandı.”* şeklinde ifadeleri yargıya varma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri ve sorgulama şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“sadece düz anlatım yönteminden yetinmezdim. Farklı yöntem ve tekniklerden faydalanırdım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak *“Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin zayıf yönleri; deyim, atasözü ve mecaz anlamlarının verilmesindeki zorluklar.”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi biliyorum işitsel ve görsel araçlarla yabancılara Türkçe öğretmek daha kalıcı ve etkili olacaktır...”* şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 156.

V. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	2	Nedensellik oluşturma	...etkili oldu çünkü		x	
	3	Öneri	...olabilirdi			x
	4	Yeniden yapılandırma	...düzenlerdim			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...yanıdır	x		
	6	Öneri	...isterdim			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...olmuştur			x
	18	Nedensellik oluşturma	...olumluydu çünkü		x	
Mülakat	19	Öneri	...sağlayabilirdim			x
	20	Yargıya varma	...getirdi			x
	21	Yargıya varma	...sağladı			x
	22	Yapılandırma	...artırdı, bu yüzden			x
	23	Yargıya varma	... görebildim			x
	24	Yargıya varma	... düşünüyorum			x
	11	Nedensellik oluşturma	...başarılıdır ancak		x	
Akran	12	Yargıya varma	...tutarlılığı artmıştır			x
	13	Öneri	... kullanmalı			x
	14	Yapılandırma	...hazırladı			x
	15	Nedensellik oluşturma	...kullanıyor çünkü		x	
	16	Öneri	...yapardım			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirme yönelik sorulara vermiş olduğu “...yeniden

yapılandırarak olsam slaytlarla değil öğrenci etkinlikleri düzenlerdim.” şeklindeki ifadesi *yeniden yapılandırma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “... *Ölçme değerlendirme yöntemlerinden soru cevap yöntemini tercih ettim. Etkili olduğunu düşünüyorum. Konuların daha iyi anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmek için yaptım. ...*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*aldığım eğitim sayesinde ölçme ve değerlendirmeyi nerelerde kullanacağımı öğrenciyi derse nasıl katabileceğimi gördüm*” şeklinde ifadeleri yargıya varma vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*yansıtıcı düşünmeye yönelik olarak ben eleştirel ve tartışmacı faaliyetlerde bulunur Beyin fırtınası yapardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 157.

V. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ...düşünüyorum			x
		2	Nedensellik oluşturma ... Düşünüyorum çünkü		x	
		3	Yargıya varma ...anlaşıldı			x
		4	Yeniden yapılandırma ...ihtiyaç... yapıldı			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... olduğunu düşünüyorum			x
		2	Yeniden yapılandırma ... dikkate alarak yapardım			x
		3	Nedensellik oluşturma ...yaşamadım çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma ...yapmazdım çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ...ulaştım			x
		2	Yargıya varma ... yeterliydi			x
		3	Yargıya varma Sadık kaldım			x
		4	Yargıya varma ... telaffuz etti			x
	İçerik	1	Yargıya varma ...sağlamaktadır			x
		2	Nedensellik oluşturma Sadık kaldım çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma Evet tutarlıydı çünkü		x	
		4	Yeniden yapılandırma ...yapılandırırdım			x
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ...olmuştur çünkü		x	
		7	Sorgulama ...tamamladım.			x
		8	Yargıya varma ...öğrendim			x
	İçerik	9	Nedensellik oluşturma ...olabilir ancak		x	
		10	Yargıya varma ...kazandırdı			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Sorgulama ...yerinde kullanıyor			x
		2	Nedensellik oluşturma ... ulaştı çünkü		x	
		3	Öneri ...oluştururdum			x
	İçerik	4	Yargıya varma ... gördüm			x
		5	Öneri ...düzenlerdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı eleştirel alanda yansıtma düzeyine

yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının yargıya varmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“hazırladığım içerik hedeflerle tutarlıydı. Hedefin izleyenlerin anlattıklarını anlamasaydı bunu belli ederlerdi. Bunun için içerik uzun değildi. Kısa, net ve anlaşılırdı.”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde yargıya varmanın yoğun olduğu görünmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“içeriği yeniden düzenleyecek olsaydım biraz daha görsel eklerdim konuyla ilgili. Görseller öğrencilerin daha iyi anlamasını ve akılda kalıcı olmasını sağlamaktadır..”* şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“aldığım yansıtıcı düşünme eğitimi ile neyi nasıl ve kime, ne şekilde uygulayacağımı daha iyi anlıyorum ve öğrencilerime nasıl iyi anlatacağımı öğrendim..”* şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“ben olsaydım içeriğe biraz daha dikkat ederdim. Yaş grubuna dikkat ederek farklı etkinlikler düzenlerdim...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 158.

V. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...etkiliydi çünkü		x	
	2	Karşılaştırma	...olumlu... yaptı			x
	3	Nedensellik oluşturma	...etkiliydi çünkü		x	
	4	Nedensellik oluşturma	...kullandım çünkü		x	
	5	Yargıya varma	...yapardım			x
	6	Sorgulama	...çalışıyorum			x
	7	Sorgulama	...dönüşler aldım			x
	8	Yargıya varma	...yaşamadım			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...yüksek...tuttum			x
	2	Yargıya varma	... kullandım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... öğrendiler			x
	5	Nedensellik oluşturma	... yoktu çünkü		x	
	11	Gerekçesiz öneri	...yapmalıydım			x
	12	Yargıya varma	...uygulayabiliyorum			x
	13	Öneri	...isterdim			x
	14	Uygulamada yansıtma	...dersin umursanmaması		x	
	15	Nedensellik oluşturma	... yaşamadım çünkü		x	
	16	Sorgulama	...kullanarak çözdüm			x
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...yaramadı çünkü			x
	6	Yargıya varma	...çok uygun kullandı			x
	7	Gerekçesiz sonuç	...kullanarak.	x		
	8	Yapılandırma	...gerekirdi			x
	9	Yargıya varma	...gözlemleyebildim			x
	10	Öneri	...yapılmalı			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...atılım yapılması			x
	2	Yargıya varma	...ortak program olmaması			x
	3	Yargıya varma	...dizi ve film izlemesi			x
	4	Yargıya varma	... açabilir			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...gerekıyor			x
	2	Yargıya varma	... duruyorum			x
	3	Yargıya varma	...söyleyebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...zorladığıdır			x
	5	Yargıya varma	...kullanmalıdır			x
	6	Yargıya varma	...olduğudur			x
	7	Yargıya varma	...kavratmak			x
	8	Yargıya varma	... öğretebileceğimdir			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel

alandanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₅ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *sorgulama ve yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₅ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*dersi yeniden işleyecek olsaydım kesinlikle yeniden bir plan yapardım. Çünkü öğrencilerim bu planda biraz zorlandı. Zorlanmamalarını sağlayacak hedefler ve içerikler belirler, bunlara göre etkinlikler yapardım...*” şeklindeki ifadesi yargılama kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*strateji olarak sunuş yolunu kullandım. <yöntem olarak da anlatım yöntemini kullandım ama beyin fırtınası ile öğrencilerimin derse katılımını yüksek tuttum. ..*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma, sorgulama ve öneri , kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*derslere girmeden önce aldığımız yansıtıcı düşünme eğitiminin çok olumlu tarafı var. Bunun yanında farklı düşünme becerileri de öğrenmek isterdim.*” şeklinde ifadeleri öneri göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*arkadaşımız tekdüze bir şekilde konuyu anlattı. Ses tonu olarak vurgulu değildi. Önemli yerleri vurgulayarak daha sesli söylemesi gerekirdi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak” *Mecaz anlamlar tam verilmezse anlaşılmayabilir. Yanlış anlamalara yol açabilir..*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *bir önceki dersle karşılaştırdığımda kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey*

istediğim zaman dersi daha güzel ve verimli anlatıp bir şeyler öğretebileceğimdir...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 159.

V. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...yeterliydi			x
	2	Öneri	...tasarlanabilirdi			x
	3	İhtiyaç yansıtması	...dönütler aldım		x	
	4	Öneri	...uygun olabilirdi			x
	5	Nedensellik oluşturma	...yoktu çünkü		x	
	6	Yapılandırma	... yaptırdım			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...tasarladım			x
Mülakat	18	Yargıya varma	...sağladı			x
	19	Nedensellik oluşturma	...kolaylaştırdı çünkü		x	
	20	Sorgulama	...düşünüyorum			x
	21	Nedensellik oluşturma	...başarımı artırdı çünkü		x	
	22	Yargıya varma	...doğruyu bulabiliyorum			x
	23	Gerekçesiz sonuç	... kazandırdı			x
	24	Sorgulama	... düşünüyorum			x
	11	Yargıya varma	...iyi durumdadır			x
Akran	12	Yargıya varma	...yaptığı için tutarlıdır.			x
	13	Öneri	... kullanmalı			x
	14	Uygulamada yansıtma	...hazırladı			x
	15	Nedensellik oluşturma	...kullanıyor çünkü		x	
	16	Öneri	...olurdum			x

Ö₅ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Bu duruma Ö₅ kodlu

öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “Ölçme değerlendirme sürecini yeniden yapılandıracak olsaydım biraz daha farklı yapmaya çalışırdım. Soruların üzerinde biraz daha beyin fırtınası yaptırırdım....” şeklindeki ifadesi yapılandırma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “... Konum hazırlıklı konuşma bağlamındaydı. Bir konu hakkında bilgilendirmektir. Ve bu durumu kısa bir süre içerisinde sergilemeliydim. Bu bağlamda güzel bir ölçme yaptım. Sunumumu güzel hazırladım. Hedef ve içeriğimi güzel yaptım. Her şeyi güzel tasarladım. ...” şeklinde cevabı yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “aldığım yansıtıcı düşünme eğitimindeki farklı araçlar benim bilinçli bir şekilde derse girmemi sağladı...” şeklinde ifadeleri yargıya varma varlığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “Gerçek hayata uygunluk ilkesine bağlı kalır ve eleştirilere açık olurdum. Öğrenciyi aktif kılarak dâhil olmalarını sağladım. Onların da fikir ve düşüncelerine açık olurdum...” şeklindeki yansıtma verilebilir. Aşağıda Ö5 birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 159’da verilmiştir.

Tablo 160.

V.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	21	81	3	11	2	8	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	28	78	0	0	8	22	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	18	90	0	0	2	10	20	100
Toplam	67	82	3	4	12	14	82	100

Tablo 160 incelendiğinde Ö₅'in birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %82 (f=67), UAY düzeyinde %4 (f=3) ve EAY düzeyinde %14 (f=12) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 161'de verilmiştir.

Tablo 161.

V.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	18	69	5	19	3	12	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	17	47	3	8	16	45	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	13	65	2	10	5	25	20	100
Toplam	48	59	10	12	24	29	82	100

Tablo 161 incelendiğinde Ö₅'in ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %59 (f=48), UAY düzeyinde %12 (f=10) ve EAY düzeyinde %29 (f=24) gelişim sağladığı görülmektedir.

Aşağıda Ö₅ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 162’de verilmiştir.

Tablo 162.

V.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	16	62	4	15	6	23	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	12	33	7	20	17	47	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	10	50	3	15	7	35	20	100
Toplam	38	46	14	17	30	37	82	100

Tablo 162 incelendiğinde Ö₅’in üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %46 (f=38), UAY düzeyinde %17 (f=14) ve EAY düzeyinde %37 (f=30) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 163’te verilmiştir.

Tablo 163.

V.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	13	50	6	23	7	27	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	11	31	8	22	17	47	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	10	50	5	25	5	25	20	100
Toplam	34	42	19	23	29	35	82	100

Tablo 163 incelendiğinde Ö₅'in dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %42 (f=34), UAY düzeyinde %23 (f=19) ve EAY düzeyinde %35 (f=29) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 164'te verilmiştir.

Tablo 164.

V.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	F	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	5	19	12	46	9	35	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	7	20	7	19	22	61	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	6	30	4	20	10	50	20	100
Toplam	18	22	23	28	41	50	82	100

Tablo 164 incelendiğinde Ö₅'in beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %22 (f=18), UAY düzeyinde %28 (f=23) ve EAY düzeyinde %50 (f=41) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 165'te verilmiştir.

Tablo 165.V.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	5		8		13		26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	5		7		24		36	100
Ölçme ve Değerlendirme	3		5		12		20	100
Toplam	13	16	20	24	49	60	82	100

Tablo 165 incelendiğinde Ö₅'in altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %16 (f=13), UAY düzeyinde %24 (f=20) ve EAY düzeyinde %60 (f=49) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 166'da verilmiştir.

Tablo 166.

V.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	1	4	7	27	18	69	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	1	3	7	19	28	78	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	1	5	4	20	15	75	20	100
Toplam	3	4	18	22	61	74	82	100

Tablo 166 incelendiğinde Ö₅'in yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %4 (f=3), UAY düzeyinde %22 (f=18) ve EAY düzeyinde %74 (f=61) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 167'de verilmiştir.

Tablo 167.

V.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	8	31	18	69	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	1	3	6	17	29	80	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	5	25	15	75	20	100
Toplam	1	1	19	23	62	76	82	100

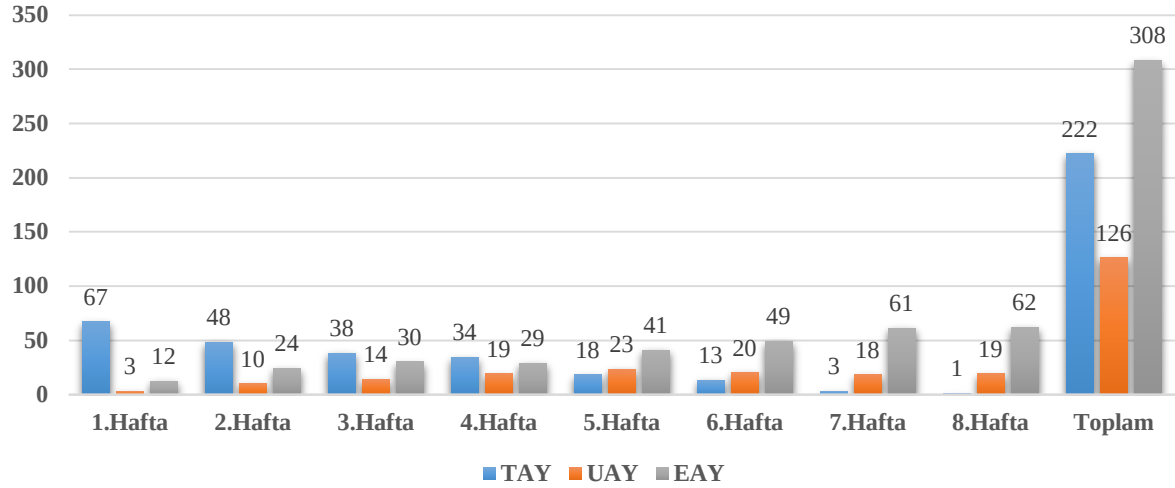
Tablo 167 incelendiğinde Ö₅'in sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %1 (f=1), UAY düzeyinde %23 (f=19) ve EAY düzeyinde %76 (f=62) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅'in sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 168'de verilmiştir.

Tablo 168.

V.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	79	38	53	25	76	37	208	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	82	28	45	16	161	56	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	61	38	28	18	71	44	160	100
Toplam	222	34	126	19	308	47	656	100

Tablo 168 incelendiğinde Ö₅'in sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %34 (f=222), UAY düzeyinde %19 (f=126) ve EAY düzeyinde %47 (f=308) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅'in toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak *Şekil 6.*'da sunulmuştur.

Şekil 6. Ö₅ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği

Şekil 6. incelendiğinde Ö₅'in sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %34 (f=222), UAY düzeyinde %19 (f=126) ve EAY düzeyinde %47 (f=308) gelişim sağladığı görülmektedir.

Dersin hedef ve içerik aşaması ile ilgili bulgulara bakıldığında, öğretmenin çoğunlukla, birinci uygulamasında teknik alanda yansıtma bulunurken, sekizinci haftaya doğru yaptığı uygulamalarda eleştirel alanda yansıtma düzeyi gösterdiği görülmektedir. İlk haftalarda teknik alanda yansıtma beklenen bir durumdur. Mülakatlarında verdiği cevaplara bakıldığında uygulama üzerine daha önce hiç düşünmemiş olmaları bunda etkili olmuştur.. Ancak sekizinci haftaya doğru yapılan uygulamalarda derinlemesine anlatım söz konusu olmuştur.. Bu durum daha önce yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Ekiz, 2006; Yeşilbursa, 2011).

Öğretmen öğrenme ve öğretme sürecindeki uygulamalarında ağırlıklı olarak; yaratıcı drama, tartışma, beyin fırtınası ,tümevarım, tümdengelim, tartışma, sunuş , slayt , kavram haritası gibi öğrenciye odaklanan öğretim strateji/yöntemlerini ve materyallerini kullanmışlardır. Öğretmen birinci haftada daha az ve derinliği olmayan yorumlar yaparken ilerleyen haftalarda konu derinlemesine aktarılmıştır. Benzer bulgulara Batman (2017) tarafından yapılan çalışmada da ulaşılmıştır.

Öğretmen uygulamalarının hepsinde ölçme ve değerlendirme sürecindeki deneyimlerini anlatırken genellikle olumlu ve olumsuz durumları anlattıkları belirlenmiştir. Öğretmenin cevaplarında birinci haftadan sekizinci haftaya doğru derinlik kazandığı ortaya çıkmıştır.. Öğretmenin birinci haftadaki çalışmasında, teknik alanda yansıtmanın ortaya çıkmasında öğretmenin daha önce ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik tecrübesinin bulunmaması ve daha önce ölçme ve değerlendirme süreci ile ilgili etkinlik yapamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.6.Altıncı Öğretmene Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 169.

VI. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... hedeflendi	x		
		2	Gereksiz sonuç ... etkili oldu	x		
		3	Gereksiz sonuç ... oluşmadı	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ... yapmazdım	x		
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ... uygundur	x		
		2	Gerekçesiz Sonuç ... yapmazdım	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... problem oluşmadı	x		
		4	Gereksiz sonuç ... yapardım	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... ulaştım	x		
		2	Basit tanımlama ...Evet	x		
		3	Basit Tanımlama ...Evet	x		
		4	Teorik uygulama bağlantısı ...işleyişi..yürüttüm		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ...ihtiyaca göre düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama ...Evet	x		
		3	Basit tanımlama ..Evet	x		
		4	Nedensellik oluşturma ...değiştirdim çünkü		x	
Mülakat	Hedef	6	Gerekçesiz sonuç ...etkili olmuştur	x		
		7	Gerekçesiz sonuç ... inanıyorum	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... ulaştım	x		
		9	Gerekçesiz sonuç ... ulaştım	x		
	İçerik	10	Yargıya varma ...yardımcı olmuştur			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama ... uygun	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... ulaşılmıştır	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... yapmazdım	x		
		4	Basit tanımlama ... yoktu	x		
	İçerik	5	Basit tanımlama ... verirdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların tamamı *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *herhangi bir problem oluşmadı...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hedeflerime ulaştım..*” şeklinde cevabı *gerekçesiz sonuca* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik alandaki* cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflere ulaştığımı inanıyorum...*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *teknik* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Teknik* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *basit tanımlama* şeklindedir. *Basit tanımlama* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...*hedefe uygundu...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 170.

VI. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	... etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... kullanmazdım	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...etkili olmuştur	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	...değişiklik yapmazdım	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... öğretiyorum	x		
	6	Basit tanımlama	... olumludur	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzdur	x		
	8	Öneri	... yapardım			x
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...anlattım	x		
	2	Yeniden yapılandırma	...kullandım			x
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	...etkili olmuştur	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...bulunmamaktır	x		
	11	Gerekçesiz sonuç	... etki etmiştir.	x		
	12	Yargıya varma	... uygulayabiliyorum			x
	13	Gerekçesiz sonuç	... uygundur	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	...yapıldı	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... olmadı	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... yaptım	x		
Akran Değ.	17	Basit tanımlama	...yaradı	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...uygulanmıştır	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...göstermektedir	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...yer verirdim	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	...olmadı	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...yaşanmamıştır	x		
SWOT Analizi	1	Gerekçesiz sonuç	...olması	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	...olmaması	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	... tanıtabilmesi	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... çalışmaları	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya Varma	... materyal tasarımı yapabiliyor	x		
	2	Yargıya varma	...güvenilir ölçmeler yapabiliyorum			x
	3	İhtiyaç yansıtma	... en etkili nasıl olması		x	
	4	Gerekçesiz sonuç	...meraklı olmaları	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... özetleyebilecek nitelikte	x		
	6	Yapılandırma	...eşit olarak geliştiremediği			x
	7	Gerekçesiz sonuç	... basite inmenin bir yolu var	x		
	8	Gerekçesiz sonuç	...kendimi geliştirebildiğim	x		

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin , ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₁ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*başka bir ley kullanmadım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve *teknik* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *teknik* alanında yansıtma yönelik olarak “*belirlediğim stratejilere uygun olarak anlattım..*” şeklindeki cevabı *gerekçesiz sonuca* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alana* uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...evet etkili olmuştur...*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç* yaptığını göstermektedir..

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *doğru uygulanmıştır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına teknik alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuç olarak “*başarılı olması...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların büyük bir çoğunluğuna teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *kendimi geliştirebildiğimdir...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 171.

VI. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... etkili olmuştur	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	...olmuştur	x		
	5	Basit tanımlama	...yoktu	x		
	6	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...gerekiyor			x
	18	Basit tanımlama	...olumluydu	x		
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	...yaptım	x		
	20	Yargıya varma	...ulaşabildim			x
	21	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	22	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	23	Gerekçesiz sonuç	...keşfettim	x		
	24	Yeniden yapılandırma	...düzenledim			x
Akran	11	Basit tanımlama	... yerindedir	x		
	12	Basit tanımlama	...tutarlıdır	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	...yapmazdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	...yapmışlardır	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	...kullanabildi	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...yer verirdim	x		

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “Kullandığım ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olmuştur...” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*öğrencilerime soru cevap tekniğini kullanarak ölçme yapmaya çalıştım. Konuyu pekiştirmek için bunu yaptım. Etkili bir yöntemdi. Daha etkili de olabilirdi. Biraz daha bu konuda yapılandırmalar yapmam gerekiyor...*” şeklindeki ifade yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır.. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*daha iyi olduğumu keşfettim...*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*etkinliklere yer verirdim...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 172.

VI. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ...düzeydeydi	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ...olabilir	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ...gerekiyordu	x		
		4	Nedensellik oluşturma ...yapardım çünkü		x	
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ...tasarlanmıştır	x		
		2	Yapılandırma ...yapabilirim			x
		3	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		4	Nedensellik oluşturma ...yapardım çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...ulaşıldı			x
		2	Nedensellik oluşturma ...evet çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama ...evet	x		
		4	Teorik uygulama bağlantısı ...dâhil edildi		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... düzenledim		x	
		2	Basit tanımlama ...evet	x		
		3	Basit tanımlama ... evet	x		
		4	Nedensellik oluşturma ...değiştirirdi çünkü		x	
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ...olumlu etkilemiştir			x
		7	Gerekçesiz sonuç ... etki etmiştir	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ...ulaştım	x		
		9	Nedensellik oluşturma ...ulaştım çünkü		x	
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ... olmuştur	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... göstermiştir	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... yaşanmıştır	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... hazırladım	x		
		4	Nedensellik oluşturma ... tutarlıdır		x	
	İçerik	5	Öneri ... zengin kıladım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların tamamına yakınına *teknik alanda* yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *içeriğin uygun olduğunu düşünüyorum ...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı yansıtmaya “...evet kalabildim...” şeklindeki cevap verilebilir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik alandaki* cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaştım..*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *teknik* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Teknik* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...*daha etkili bir yöntem hazırladım.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 173.

VI. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... dâhil ettim	x		
	2	Nedensellik oluşturma	... olurdu çünkü		x	
	3	Basit tanımlama	... etkiliydi	x		
	4	Gerekçesiz öneri	... edebilirdim	x		
	5	Yapılandırma	... geliştiremiyoruz			x
	6	Gerekçesiz sonuç	... görüldü	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzluk yoktu	x		
	8	Nedensellik oluşturma	... yapardım çünkü		x	
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	... kullandım	x		
	2	Yeniden yapılandırma	... yaptım			x
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... etki etmiştir	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... etki etmemiştir	x		
	11	Yargıya varma	... belirlememde etkili olmuştur			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... uygulayabildim	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... değerlendiririm	x		
	14	Basit tanımlama	... ortaya koymadık	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... yaptım	x		
Akran Değ.	17	Yargıya varma	... yaradı			x
	6	Gerekçesiz sonuç	... kullanılmıştır	x		
	7	Uygulamada yansıtma	... uygun seçilmiştir		x	
	8	Gerekçesiz öneri	... yapardım	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... değildi	x		
SWOT Analizi	10	Öneri	... tasarladım			x
	1	Gerekçesiz sonuç	... eğlenceli	x		
	2	Yargıya varma	... biraz zor			x
	3	Nedensellik oluşturma	... sağlar çünkü		x	
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Gerekçesiz sonuç	... tanışmak	x		
	1	Yargıya Varma	... gerekliliğidir.			x
	2	Teori uygulama bağlantısı	... katılımın arttığını düşünüyorum		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	... ders anlatımı yapabileceğini	x		
	4	Sorgulama	... farklılıklara saygı duyduklarıdır			x
	5	Öneri	... özetleyici nitelikte olmalıdır			x
	6	Gerekçesiz sonuç	... eşit oranda geliştirilemediği	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... ilerlemesi gerektiği	x		
	8	Yargıya Varma	... düzeye inebiliyorum			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin , ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*bir olumsuzluk yoktu...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel ve teknik* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *teknik* alanında yansıtma yönelik olarak “*her materyali kullandım...*” şeklindeki cevabı *gerekçesiz sonuca* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alana* uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...Bir etki etmemiştir...*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuç* yaptığını göstermektedir..

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *strateji uygun kullanılmıştır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen genel olarak *teknik alanda* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuca olarak “*dille tanışmak*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların büyük bir çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *Geçmiş derste ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli derse gelirken mutlaka plan yapma gerekliliğimidir...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 174.

VI. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... uyguladım	x		
	2	Nedensellik oluşturma	... oluştururdum çünkü		x	
	3	Gerekçesiz Sonuç	...tartmaktır	x		
	4	Nedensellik oluşturma	...dâhil olmasıydı çünkü		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yapılmamasıydı	x		
	6	Gerekçesiz öneri	... katardım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...dikkat edeceğim			x
	18	Basit tanımlama	...olumlu etkiledi	x		
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	...yönünü geliştirdi	x		
	20	Gerekçesiz sonuç	...yaptım	x		
	21	Gerekçesiz sonuç	...dönmemi sağladı	x		
	22	Uygulamada yansıtma	...uygulamayı..açıkladım		x	
	23	Sorgulama	...görmemi sağladı			x
	24	Yapılandırma	...görüldü			x
Akran	11	Öneri	...sayısı artırılabilirdi			x
	12	Gerekçesiz sonuç	...eksik kalmıştır	x		
	13	Öneri	...daha iyi ölçerdim			x
	14	Gerekçesiz sonuç	...becerilerini yansıtmıştır	x		
	15	Sorgulama	...olanak sağlanmıştır			x
	16	Gerekçesiz öneri	...yer verirdim	x		

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların birçoğuna teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “Kullandığım ölçme değerlendirme etkili kullandım...” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe

yönelik kullandığı “*öğrencilerimden geri dönütler almak, ölçme açısından olumlu olduğunu düşünüyorum. Daha dikkatli olarak ölçme yapabilirdim. Eksikliklerim vardı. Bunlara daha çok dikkat edeceğim....*” şeklindeki ifade yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır.. Öğretmenin “*bakış yönümü değiştirdi...*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorulara ağırlıklı olarak *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*ben olsam slayta daha az yer verirdim...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 175.

VI. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yapılandırma ...kullanıldı			x
		2	Nedensellik oluşturma ...olabilirdi çünkü		x	
		3	Gerekçesiz sonuç ...kullanmalıydım	x		
		4	Gerekçesiz öneri ...kullanırdım	x		
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ...düşünüyorum	x		
		2	Nedensellik oluşturma ...olumluydu çünkü		x	
		3	Gerekçesiz sonuç ...kabul ettim	x		
		4	Öneri ...katardım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...hedeflerime ulaştım			x
		2	Basit tanımlama ...Evet	x		
		3	Basit Tanımlama ...Evet	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ...tanıttım		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... görseller kullandım			x
		2	Basit tanımlama ...evet	x		
		3	İhtiyaç yansıtma ... tanıtmaktı		x	
		4	Öneri ...değişmesi gerekir			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ...katkı sağlamıştır			x
		7	Yargıya varma ... çok faydalıdır			x
		8	Gerekçesiz sonuç ...ulaştım	x		
		9	Gerekçesiz sonuç ...ulaştım	x		
	İçerik	10	Sorgulama ...bolca faydalandım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... seçilmiştir	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... ulaşıldı	x		
		3	Öneri ... hazırlardım			x
		4	Gerekçesiz sonuç ... olmadı	x		
	İçerik	5	Öneri ... zenginleştirebilirdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki

gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların tamamı *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *gereksiz sonuca yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... sıkıntıları kabul ettim...” şeklindeki ifadesi *gereksiz sonuç kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *teknik alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “evet kalabildim..” şeklinde cevabı *basit tanımlama örnek* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alandaki* cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime doğrudan ulaşabildim. Hedeflerime ulaşmamda yansıtıcı düşünme çok faydalıdır...*” şeklinde ifadeleri *yargıya vardığını göstermektedir*.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *teknik* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Teknik* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gereksiz sonuç ve gereksiz öneri* şeklindedir. Gereksiz öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...daha fazla etkinlik hazırlardım...” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 176.

VI. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Nedensellik oluşturma	...olabilirdi çünkü		x	
	3	Gerekçesiz öneri	...kullanmalıydım	x		
	4	Uygulamada Yansıtma	...uygulamada kullandım		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	6	Nedensellik oluşturma	...olumluydu çünkü		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	...kabul ettim	x		
	8	Öneri	...katardım			x
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...kullandım	x		
	2	Yeniden yapılandırma	...öğelerden yararlandım			x
Mülakat	4	Nedensellik oluşturma	...güçlüdür çünkü		x	
	5	Basit tanımlama	...olumsuz etkilemedi	x		
	11	Sorgulama	... nasıl uygulanacağını gördüm			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... verimli olmuştur	x		
	13	Nedensellik oluşturma	...değildi çünkü		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	...çözüldü	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... gözlemledim	x		
	16	Yargıya varma	...büyümeden çözdüm			x
	17	Sorgulama	...yapmamı sağladı			x
	6	Öneri	...daha çok kullanılabilirdi			x
Akran Değ.	7	Gerekçesiz Sonuç	...çelişki olmamıştır	x		
	8	Yapılandırma	...kalıcılığı sağladı			x
	9	Gerekçesiz sonuç	...olumsuzluk doğurmuştur	x		
	10	Gerekçesiz öneri	...verimliliği arttırdım	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...zevklidir			x
	2	Yargıya varma	...ilerlenmemesi			x
	3	Yargıya varma	...imkân sağlar			x
	4	Yargıya varma	... yoktur			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...artık yaşamayacaklar			x
	2	Yargıya varma	...slaytlar hazırlayabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... nasıl yönetmesi gerektiği			x
	4	Yargıya varma	...fazla meraklı olmaları			x
	5	Yargıya varma	... görsellerin etkileyici			x
	6	Yargıya varma	...arasında bağ oldu			x
	7	Yargıya varma	... anlatımlar yapabileceğim			x
	8	Yargıya varma	...yaşamadığımdır			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *teknik* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin , ifadelerinin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca *uygulama ve eleştirel* alanda yansıtma yapmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*kullandığım stratejilerin etkili olduğunu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel ve teknik* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *teknik alanda* yansıtma yönelik olarak “*her materyali kullandım...*” şeklindeki cevabı *gerekçesiz sonuç* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alana* uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra *eleştirel ve uygulama* alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...beni olumsuz etkilemedi...*” şeklinde ifadeleri *basit tanımlama* yaptığını göstermektedir..

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç ve gerekçesiz öneri* şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*ders içi verimi arttırdım...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanında* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elamanı olarak yabancı dil olarak Türkçe derslerinin zayıf olması; günlük hayatla bağdaşık olarak ilerlenmemesi..*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey öğrenme ortamında plan ve programım sağlam olduğunda işleyiş esnasında sıkıntı yaşamadığımdır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 177.

VI. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... koşmaktır	x		
	2	Nedensellik oluşturma	... düşündüm çünkü		x	
	3	Basit tanımlama	...orantılı	x		
	4	Nedensellik oluşturma	...katıldı çünkü		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	6	Öneri	... yapabilirim			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...yapılabilirdi			x
	18	Gerekçesiz sonuç	...etkiledi	x		
Mülakat	19	Sorgulama	...görmemi sağladı			x
	20	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x		
	21	Gerekçesiz sonuç	...etkilemiştir	x		
	22	Nedensellik oluşturma	...faydalıydı çünkü		x	
	23	Yargıya varma	...değerlendirdim			x
	24	Gerekçesiz sonuç	...yapılmasıydı	x		
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	...çalışırdım	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	...tutarlıdır	x		
	13	Öneri	...yapardım			x
	14	Yargıya	...değerlendirme yapmıştır	x		
	15	Yargıya varma	...yansıtabilmiştir			x
	16	Öneri	...yaptırırdım			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “hiçbir problem yoktu...” şeklindeki ifadesi *basit tanımlama kategorisine* örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*açıkçası bir ölçme değerlendirme ölçütü kullandım. Hızlı dönütler aldım. Bilgileri taze iken pekiştirdim. Daha geniş bir ölçme değerlendirme yapılabilirdi...*” şeklindeki ifade *yapılandırma* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*dersimin akışını etkiledi*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorulara genel olarak *teknik ve eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç*, şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*farklı etkinlikler yaparak çözmeye çalışırdım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 178.

VI. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ...uygundu	x		
		2	Nedensellik oluşturma ...etkili olmuştur çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma ...problemle karşılaşmadım çünkü		x	
		4	Öneri ...hazırlardım			x
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ...uygun	x		
		2	Gerekçesiz Sonuç ...değiştiririm	x		
		3	Nedensellik oluşturma ...yaşadım çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma ...olurdu çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...hedeflere ulaştım			x
		2	Basit tanımlama ...Evet	x		
		3	Nedensellik oluşturma ...Evet çünkü		x	
		4	Teorik uygulama bağlantısı ...saatleri tanıttım		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... karşılaştırarak verdim		x	
		2	Basit tanımlama ...Evet	x		
		3	Basit tanımlama ...Evet	x		
		4	Öneri ...yaptırırdım			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ...fikir vermektedir			x
		7	Uygulamada yansıtma ... kaynaklık ..etmiştir		x	
		8	Gerekçesiz sonuç ...kazandırıldı	x		
		9	Gerekçesiz sonuç ... olmuştur		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ...yol göstericidir	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ...anlattı	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... ulaşamadı	x		
		3	Öneri ... ortaya ..sağlardım			x
		4	Nedensellik oluşturma ... tutarlıdır ancak...		x	
	İçerik	5	Öneri ... paylaştım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların çoğu uygulama *alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturmaya yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*içeriğin konu ile*

bütünleştirmesinde sıkıntı yaşadım çünkü çok hazırlıklı değildim...” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama alanında* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*yeterliydi çünkü hazırladığım planda birtakım eksiklikler vardı ancak konunun ana hatları ile anlatılması ve kazandırılması için yeterli düzeydeydi.*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik ve uygulama alanında* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik alandaki* cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedefler öğrencilere kazandırıldı.*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.*

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *teknik ve eleştirel* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Teknik* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*...içeriğe uygun konu anlattı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 179.

VI. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... uygundu çünkü		x	
	2	Teori uygulama bağlantısı	...stratejiler...etkiliydi		x	
	3	Basit tanımlama	...nitelikte	x		
	4	Uygulamada yansıtma	...animasyon izlettirirdim		x	
	5	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	6	Yargıya varma	...yaptı			x
	7	Nedensellik oluşturma	...yapılmadı çünkü		x	
	8	Öneri	...değiştirdim			x
Öz Değ.	1	Öneri	...tekniki kullanabilirdim			x
	2	Yeniden yapılandırma	...göstermiş oldum			x
Mülakat	4	Yargıya varma	...aktif katılım sağlanmış			x
	5	Nedensellik oluşturma	...zayıf yönleri olabilir çünkü		x	
	11	Uygulamada yansıtma	... ortam ... elverişli		x	
	12	Gerekçesiz sonuç	... başvurdum	x		
	13	Nedensellik oluşturma	...olmuştur çünkü		x	
	14	Basit tanımlama	...olumludur	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... verilmedi	x		
	16	Nedensellik oluşturma	...çalıştım çünkü		x	
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	...işe yaradı	x		
	6	Nedensellik oluşturma	...olmamıştır çünkü		x	
	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygunluk göstermemiştir	x		
	8	Gerekçesiz sonuç	... anlaşılacaktır	x		
	9	Yargıya varma	...anlaşılmasına yol açtı			x
SWOT Analizi	10	Öneri	... çalışırdım			x
	1	Yargıya varma	...olmasıdır			x
	2	Yargıya varma	...tanıtılmasındaki yetersizlikler			x
	3	Yargıya varma	...karşılar			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya varma	...karşılaşılır			x
	1	Yargıya varma	...olması			x
	2	Yargıya varma	...daha iyi bir değerlendirme			x
	3	Yargıya varma	... nasıl hazırlanması gerektiği			x
	4	Yargıya varma	...tuttuğudur			x
	5	Yargıya varma	... özetleyecek nitelikte olmalı			x
	6	Yargıya varma	...eşit oranda gelişmediği			x
	7	Yargıya varma	... öğrencinin seviyesine inebilmek			x
	8	Yargıya varma	...her şeyi anlatabilirim			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *uygulama* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin , ifadelerinin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*seçtiğim yöntem uygundu çünkü örnekler yolu ile tümevarım yöntemini kullandım ve somut olaylar ile öğrenmeyi kolaylaştırdığımı düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturmaya* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Kukla materyali kullandım. İlk olarak evet materyali ben hazırladım. Sınıftan rastgele kaldırdığım öğrencilere kukla oynattım. İkinci olarak yüz ifadelerini kağıtlara çizerek onları konuşturdum. Burada da duyguların insanlar üzerindeki etkisini göstermiş oldum ...*” şeklindeki cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama alanına* uygun ifadeler kullanmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen *eleştirel* ve *teknik* alanında yansıtma yaptığı da görülmektedir. Öğretmenin *uygulama* alandaki cevaplarına bakıldığında *nedensellik oluşturma kategorisinde* ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...zayıf yönleri olabilir çünkü her dersin güçlü ve eksik yönleri bulunabilir...*” şeklinde ifadeleri *nedensellik oluşturma* yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların çoğuna *teknik ve eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gereksiz sonuç* şeklindedir. Gereksiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*yöntemler uygunluk göstermemiştir...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanına* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alanındaki* yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin tehditleri; telaffuzdaki yanlışlıklardan dolayı bazı ortamlarda yanlış anlaşılabilme riski olması...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Eleştirel alandaki* yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek

olarak” Geçmiş derste öğrencilerim hakkında öğrendiğim en önemli şey materyal kullanımının dikkati daha diri tuttuğudur...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 180.

VI. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... yaptım çünkü		x	
	2	Nedensellik oluşturma	... etkili olmuştur çünkü		x	
	3	Yargıya varma	...ölçebildim			x
	4	Yargıya varma	...ortaya koyabildi			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...olumsuz olmuştur	x		
	6	Gerekçesiz öneri	... oluşturdum	x		
Öz Değ.	1	Sorgulama	...verimli olabilirdi			x
	18	Basit tanımlama	...oldu	x		
	19	Nedensellik oluşturma	...yaptım çünkü		x	
Mülakat	20	Yargıya varma	...uygunluk göstermiştir			x
	21	Uygulamada yansıtma	...yapmayı sağladı		x	
	22	Gerekçesiz sonuç	...faydası olmuştur	x		
	23	Nedensellik oluşturma	...oldu çünkü		x	
	24	Yargıya varma	...uygulayabildim			x
	11	Nedensellik oluşturma	... doğrudur fakat		x	
	12	Gerekçesiz sonuç	...çalışması bakımından tutarlıydı	x		
Akran	13	Nedensellik oluşturma	...için bu şekilde tasarladım		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	...özellikliğini kazanmıştır	x		
	15	Nedensellik oluşturma	...kullandım çünkü		x	
	16	Öneri	...öğrenmelerini sağladım			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların geneline eşit

şekilde yansıtmalara yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, uygulama alanda nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“kullandığım ölçme değerlendirmeler uygundu. Onlara uygun ölçmeler yaptım çünkü dersimin içeriği ile uyumluydu...”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Öğrencilerimin de eski bilgilerini test edebilecek bir ölçme değerlendirme yapmayı düşündüm. Ancak ders esnasında bundan ziyade anlık derste işlediğim konuyla alakalı birebir ölçme değerlendirme yaptım. Eğer daha süreç odaklı bir değerlendirme yolu işleseydim. Daha verimli olabilirdi...”* şeklindeki ifade sorgulamaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır.. Öğretmenin *uygulama* alandaki cevaplarına bakıldığında *nedensellik oluşturma* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“evet. Çünkü belirlediğim strateji ve yöntemler ilgili ve dikkat çekiciydi...”* şeklinde ifadeleri *basit tanımlamaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna uygulama düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler *nedensellik oluşturma* şeklindedir. *Nedensellik oluşturma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“ben de aynılarını kullanırdım çünkü hedefe ulaşmada fazla bir sıkıntı yaşamadı...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 181.

VI. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ...belirledim			x
		2	Nedensellik oluşturma ...düşünüyorum çünkü		x	
		3	Karşılaştırma ...karşılaşmadım			x
		4	Öneri ...düzenlerdim			x
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ...hazırlandı çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ...oluşturdum fakat		x	
		3	Nedensellik oluşturma ...belirtmek çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma ...getirdim çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...hedeflere ulaştım			x
		2	Nedensellik oluşturma ...Evet çünkü		x	
		3	Basit tanımlama ...Evet	x		
		4	Teori uygulama bağlantısı ...aile...tanıttım		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... ilişkilerine göre düzenledim		x	
		2	Nedensellik oluşturma Evet çünkü		x	
		3	Basit tanımlama Evet	x		
		4	Yapılandırma ...değiştirdim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ...uygulanmasında yardımcı olur			x
		7	Uygulamada yansıtma ...yapılması ...açıklar		x	
		8	İhtiyaç yansıtma ...analiz ...edebildim		x	
		9	Nedensellik oluşturma ...ancak zenginleştirilebilir		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ...kaynaklık etmiştir			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... yapıldı	x		
		2	Yargıya varma ...büyük oranda ulaşılmıştır			x
		3	Öneri ... yapılabilirdi			x
		4	Gerekçesiz sonuç ... süreci olumlu etkilemiştir	x		
	İçerik	5	Öneri ... tercih ederdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların büyük bir çoğunluğu *uygulama alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... hedeflerimin etkili olduğunu düşünüyorum çünkü hedeflerim istenilen niteliklere ulaştı...” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*planın yeterli olduğunu düşünüyorum çünkü konuyu anlatırken zamanım yeterli oldu...*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *uygulama alandaki* cevaplarına bakıldığında *uygulamada yansıtma*, *nedensellik oluşturma* ve *ihtiyaç yansıtma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*evet ulaşabildim. Çünkü kendimi iyi bir şekilde geliştirebildim...*” şeklinde ifadeleri *nedensellik oluşturmaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna verilen cevaplar *eleştirel* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Eleştirel* alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. *Öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...ben olsaydım içeriği tasarlarlarken daha fazla materyal kullanmayı tercih ederdim..” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 182.

VI. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... kullanıldı fakat		x	
	2	Nedensellik oluşturma	...olabilirdi çünkü		x	
	3	Yargıya varma	...yönettim			x
	4	Öneri	...oynatırdım			x
	5	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	6	Basit tanımlama	...vardı	x		
	7	Nedensellik oluşturma	...kabul ettim çünkü		x	
	8	Yargıya varma	...düşünmedim			x
Öz Değ.	1	Uygulamaya yansıtma	...uyguladım...sağladım		x	
	2	Yapılandırma	...materyali etkili kullandım			x
	4	Yargıya varma	...motivasyon sağlanmıştı			x
	5	Uygulamada yansıtma	...yönleri geliştirilebilir		x	
	11	Yargıya varma	...yolunu açar			x
	12	Nedensellik oluşturma	... olduğunu gördüm çünkü		x	
	13	Basit tanımlama	...değildi	x		
	14	Yeniden yapılandırma	...problemler...çözüldü			x
Mülakat	15	Yargıya varma	... gözlemledim			x
	16	Gerekçesiz sonuç	...çözdüm	x		
	17	Yargıya varma	...yapmamı sağladı			x
	6	Nedensellik oluşturma	...yaptırılmıştır fakat		x	
	7	Yargıya varma	...yapılması...olmuştur			x
	8	Nedensellik oluşturma	...yapmaya çalışırdım çünkü		x	
	9	Gerekçesiz sonuç	...sorun olmuştur	x		
	10	Uygulamada yansıtma	...daha aktif ...kılmıştır		x	
Akran Değ.	1	Yargıya varma	...kültürün zengin olması			x
	2	Yargıya varma	...konusunda yetersiz kalınması			x
	3	Yargıya varma	...yetisinin kazandırılması			x
	4	Yargıya varma	... sorun oluşturabilir			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...problemi kalmadı			x
	2	Yargıya varma	...daha etkili ders yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...çok fazla merak ettiğidir			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	5	Yargıya varma	... konuyu özetlemelidir			x
	6	Yargıya varma	...eşit oranda gelişmiyor			x
	7	Yargıya varma	... somutlaştırmanın önemidir			x
	8	Yargıya varma	... en iyisini yapabilmeyi istememdir			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak

uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin , ifadelerinin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturmaya* olduğu ortaya çıkmıştır.. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“Etkinliğimde dört temel dil beceriye hitap ettiğimi düşünüyorum çünkü görsel araçları daha iyi aktarabildiğimi ve bununla bağlantılı olarak konuşma becerisini daha iyi öğrettim...”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturmaya* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* ve *uygulama* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *uygulama* alanında yansıtma yönelik olarak *“bugün buluş yoluyla öğretim stratejisi kullanarak öğrencilerde konuya karşı bir merak oluşturdum. Basitten karmaşığa giderek öğrencinin merakını iyice artırarak istekli olmalarını sağladım.”* şeklindeki cevabı uygulamada yansıtma örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel* alana uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma kategorisinde* ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“...bilgilerin daha kalıcı olmasını sağlar daha kolay anlamının yolunu açar...”* şeklinde ifadeleri *yargıya varma* yaptığını göstermektedir..

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların çoğuna *uygulama* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler *nedensellik oluşturma* şeklindedir. Nedensellik oluşturma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“ben de aynı yöntemi yapmaya çalışırdım çünkü aynı dersleri beraber aldık. Ayı başarı ortaya çıkar...”* şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak *“Öğretim elamanı olarak YDOT derslerinin fırsatları; Türkçe öğrenerek iletişim kurabilme yetisinin kazandırılması...”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların büyük bir çoğunluğuna *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Eleştirel* alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“Geçmiş derste karşılaştırdığımda şimdi bir meslektaşına nasıl konuşma*

becerisinin kazandırılması gerektiği hakkında bilgilerimi öğretebiliyorum...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 183.

VI. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	...oldu	x		
	2	Nedensellik oluşturma	...kullanırdım çünkü		x	
	3	Yargıya varma	...ortaya çıkarıldı			x
	4	Yapılandırma	...olanağı sağladım			x
	5	Uygulamada yansıtma	...kavratılmakta zorlanması		x	
	6	Öneri	...planlardım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...istedim			x
	18	Yargıya varma	...katkı sağladı			x
Mülakat	19	İhtiyaç yansıtma	...yönünden önemlidir		x	
	20	Nedensellik oluşturma	...hazırlık yaptım çünkü		x	
	21	Uygulamada yansıtma	...uygulamasını... yaptım		x	
	22	Gerekçesiz sonuç	...oldu	x		
	23	İhtiyaç yansıtması	...ortaya konmasını sağladı		x	
	24	Yapılandırma	...yapmamı sağladı			x
Akran	11	Yargıya varma	...ölçülmesi bakımından uygundur			x
	12	Gerekçesiz sonuç	...tutarlıdır	x		
	13	Öneri	...düzeyini artırmaya çalışırdım			x
	14	yapılandırma	...özellliği ortaya konulmuştur			x
	15	Uygulamada yansıtma	...ortamına uyarlanmıştır		x	
	16	Öneri	...konusuna yer verirdim			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına

yakınına eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirme yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*daha geniş kapsamlı bir ölçme değerlendirme ölçütü planlardım...*” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*derse ilişkin kısa sorular sordum. dersin sonunda aile bireylerinden birini tarif etmelerini istedim. ...*” şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *uygulama* alandaki cevaplarına bakıldığında *ihtiyaç yansıtma kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*uygulamam esnasında yaşadığım problemlere direk önlem almam dersi kurtarmam yönüyle önemlidir...*” şeklinde ifadeleri *ihtiyaç yansıtma yaptığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *eleştirel* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *öneri* şeklindedir. *Öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Özgüven bağlamında konuyu somutlar ve yansıtıcı düşünme becerilerini etkin kılmayı amaçlardım..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 184.

VI. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ...başarılı oldum			x
		2	Yargıya varma ...düşünüyorum			x
		3	Nedensellik oluşturma ...karşılaşmadım çünkü		x	
		4	Öneri ...düzenlerdim			x
	İçerik	1	Gerekçesiz Sonuç ...hazırlandı	x		
		2	Öneri ...oluştururdum			x
		3	Nedensellik oluşturma ...belirtmek çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma ...getirdim çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...hedeflere ulaştım			x
		2	Nedensellik oluşturma ...evet çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama ...evet	x		
		4	Teorik uygulama bağlantısı ... tanıttım		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... ilişkilerine göre düzenledim		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... evet çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma ...evet çünkü		x	
		4	Nedensellik oluşturma ...değiştirdim çünkü		x	
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ...uygulanmasında ...olur			x
		7	Yargıya varma ...yapılması... açıklar			x
		8	Yargıya varma ...iyi analiz edebildim			x
		9	Nedensellik oluşturma ...ancak zenginleştirilebilir		x	
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ... etmiştir	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yapılandırma ... yapıldı			x
		2	Yargıya varma ...büyük oranda ulaşılmıştır			x
		3	Öneri ... yapardım			x
	İçerik	4	Gerekçesiz sonuç ... etkilemiştir	x		
		5	Gerekçesiz sonuç ... dikkat ederdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların birçoğuna eleştirel *alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varmaya yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *Hedefle ilişkili olarak öğrencilere çevrelerinden gördükleri olayları anlatmalarını ve bu konu hakkında konuşmalarını istedim. çünkü öğretmen yakın çevreden başlayarak anlatmalıdır. Doğru bir yöntem kullandım başarılı oldum...*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*içerik hedef ile tutarlıydı çünkü içerik ile hedef birbiri ile örtüşmektedir...*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel* *alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alandaki* cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedefleri belirlemede aldığımız eğitimin olumlu yönde etki ettiğine inanıyorum. Bu eğitimin etkinliği yaşam boyu kullanarak değerlendirebilirim...*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* *vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *eleştirel* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Eleştirel* *alandaki* yansıtıcı ifadelerdeki yansıtmaya örnek olarak “...*Düz anlatım yerine öğrencileri daha aktif edecek sorgulayıcı etkinliklerle sunum yapardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 185.

VI. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... belirledim			x
	2	Yargıya varma	...etkisi olduğuna inanıyorum			x
	3	Basit tanımlama	...güzellikleriydi	x		
	4	Nedensellik oluşturma	...etkinlikleri artırdım çünkü		x	
	5	Basit tanımlama	...orantılı	x		
	6	Uygulamada yansıtma	...etkin ... çalıştım		x	
	7	Nedensellik oluşturma	...karşılaştım çünkü		x	
	8	Öneri	...yapabilirdim			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...video...izlettim			x
	2	Yargıya varma	...etkili kullandım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	...uygulamalarla kazandırabildim			x
	5	Öneri	...kullanılarak zenginleştirilebilir			x
	11	Yargıya varma	...keşfetmeye başladım			x
	12	Yargıya varma	... sağladım			x
	13	Gerekçesiz sonuç	...olumlu olmuştur	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	...etkisiz kaldı	x		
	15	Nedensellik oluşturma	... etkili olamadı çünkü		x	
	16	Yargıya varma	...hazırlıksız yakalandım			x
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	...işe yaramadı	x		
	6	Uygulamada yansıtma	...yapabilmesi ...önemliydi		x	
	7	Nedensellik oluşturma	...çünkü ortaya konmadı		x	
	8	Öneri	...yer verirdim			x
	9	Yargıya varma	...durum teşkil etmiştir			x
	10	Öneri	...çalışırdım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...tanıtımını yapması			x
	2	Yargıya varma	...yeterli düzeyde olmaması			x
	3	Yargıya varma	...iletişim ağını artırır			x
	4	Yargıya varma	...çalışılmıştır			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...tanıma fırsatı bulmuştur			x
	2	Yargıya varma	...görsellerim daha iyiydi			x
	3	Yargıya varma	... alanında görsel kullanımı öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...çok merak ettikleridir			x
	5	Yargıya varma	... görsellerin etkileyici olmasıdır			x
	6	Yargıya varma	...becerilere hitap etmediği			x
	7	Yargıya varma	... öğretmektir			x
	8	Yargıya varma	... beklentilerinin farkına varabildiğimdir			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *uygulama* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu

öğretmenin, ifadelerinin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*dersi yeniden işleyecek olsaydım eğer etkinliklerin sayısını arttıırırdım çünkü dersi aktif hâle bu şekilde getirebilirdim...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturmaya* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtmaya yönelik olarak “*sunuş yoluyla öğrenme stratejilerini kullandım. Yöntem olarak da bilgisayar destekli eğitimini kullandım. Önce konuya giriş yaptım ardından öğrencilerin fikirlerini aldım. Konuyu somutlaştırmaya çalıştım. Konuyu pekiştirmek için video izlettim...*” şeklindeki cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel* alana uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma ve öneri* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...bu tür öğrenmelerde öğrencilerde merak uyandıracak sonucuna ulaştım. Öğrencinin aktif olarak bilgiyi aktif olarak bulmasını sağladım...*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* yaptığıını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz soruların tamamına yakınına *eleştirel* düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. *eleştirel* alandaki yansıtıcı ifadeler *öneri* şeklindedir. *Öneri* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*sınıfın tümüne ulaşabilecek şekilde ses tonumu ayarlamaya çalışırdım...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin tehditleri; ana dilimizin yapısı bozulmaya çalışılmıştır...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına *eleştirel* düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. *Eleştirel* alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*Geçmiş derste ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey somuttan soyuta ilkesini kullanarak öğretmektir.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 186.

VI. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Uygulamada yansıtma	...ziyaret edeceklerini sorduk		x	
	2	Yargıya varma	... olmadığını düşünmüyorum			x
	3	Karşılaştırma	...ortaya çıktı			x
	4	Yargıya varma	...sağlandı			x
	5	Uygulamada yansıtma	...konuların anlaşılması		x	
	6	Yapılandırma	... daha etkili teknikleri kullanırdım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...etkili...düşünüyorum			x
Mülakat	18	Nedensellik oluşturma	...yaptım çünkü		x	
	19	Yargıya varma	...bakımından katkı yaptı			x
	20	Uygulamada yansıtma	...uygunluk göstermiştir		x	
	21	Gerekçesiz sonuç	... döndüm	x		
	22	Nedensellik oluşturma	...uygulayabilirdim çünkü		x	
	23	Nedensellik oluşturma	... yapmıştır çünkü		x	
	24	Gerekçesiz sonuç	...yapılamadı	x		
	11	Nedensellik oluşturma	...çünkü yapılamamıştır		x	
Akran	12	Öneri	...dikkat çekerdim			x
	13	Uygulamada yansıtma	...bu şekilde tasarlardım		x	
	14	Yargıya varma	...ortaya konmuştur			x
	15	Gerekçesiz sonuç	...kullanılmıştır	x		
	16	Nedensellik oluşturma	...nedeniyle bunu yapardım		x	

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların çoğunluğuna eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda yargıya varma yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“Etkinliğime uygun en etkili yöntem soru cevap sunum yöntemiydi.. Materyallerin desteği ile kalıcı öğrenmeler sağlandı...”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Sor cevap değerlendirme tekniğini kullandım. Konu bağlamında öğrencilere soru sorarak bilgilerini pekiştirmeyi sağladım. Kullanmış olduğum ölçme değerlendirme yönteminin etkili olduğunu düşünüyorum.”* şeklindeki ifade *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *uygulama alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Uygulama alanında nedensellik oluşturma ve uygulamada yansıtma kategorilerinde yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin *“katkı sağladı çünkü etkinlik yaparken bu soruları göz önünde bulundurarak plan yapacağım...”* şeklinde ifadeleri *nedensellik oluşturmaya* göstermektedir. Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde sorulara ağırlıklı olarak *uygulama düzeyde* yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler *uygulamada yansıtma ve nedensellik oluşturma* şeklindedir. *Nedensellik oluşturma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“ben olsaydım dersi daha etkili anlatmak nedeniyle daha fazla etkinlik yapardım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 187.

VI. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ...anlatıldı			x
		2	Yargıya varma ...olduğunu düşünüyorum			x
		3	Nedensellik oluşturma ...farklılıklardır çünkü		x	
		4	Öneri ...yapmayı düşünebilirdim			x
	İçerik	1	Uygulamada yansıtma ...öğrenebilme ...buldu		x	
		2	Yapılandırma ...yeniden düzenleyebilirdim			x
		3	Nedensellik oluşturma ...çeşitli sorunlar yaşandı çünkü		x	
		4	Öneri ...hareketli görseller kullanırdım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya Varma ...hedeflere ulaşıldı			x
		2	Nedensellik oluşturma ...çünkü ...oldu		x	
		3	Basit Tanımlama ...plana ... kaldım	x		
		4	Teorik uygulama bağlantısı ...fonksiyonlarını tanıttım		x	
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... fonksiyonel yapısına göre düzenledim		x	
		2	Nedensellik oluşturma ...evet çünkü		x	
		3	İhtiyaç yansıtma ... yönelme hareketlerini gösterdim		x	
		4	Öneri ...değiştirmedim			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ...olduğunu düşünüyorum			x
		7	yapılandırma ...uygulanmıştır			x
		8	Öneri ...uygulayabilirdim			x
		9	Yargıya varma ...olumsuzluk yaratmıştır			x
	İçerik	10	Gerekçesiz Öneri ... dururdum	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ...göstermiştir	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... yapılmıştır	x		
	İçerik	3	Öneri ...daha uygun olurdu			x
		4	Yargıya varma ...ortaya konmuştur			x
		5	Öneri ...yapılıysaydı daha etkili olabilirdi			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların çoğu eleştirel *alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *dersi doğrudan materyaller kullanarak aktarırdım. Böylece zamandan tasarruf yapardım. Ayrıca öğrencilerin seviyesine uygun olarak konu anlatıldı...*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama alanında* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*tutarlıydı çünkü bu kullandığım yöntemle hedefime ulaştığımı düşünüyorum...*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir. *Hedef ve içeriğe* yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel* *alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* *alandaki* cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedefimi gerçekleştirmek için bu yolda doğru yolda öğrenmeler sağlamak için bu konuda aldığım eğitimin çok yararlı olduğunu düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *yargıya vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına verilen cevaplar *eleştirel* düzeyde yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Eleştirel* *alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. *Öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*kısa ve öz olarak ders anlatılsaydı daha iyi olurdu.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 188.

VI. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Uygulamada Yansıtma	... yöntemini kullandım		x	
	2	Yargıya varma	... uygunluk ... hazırlanmıştır			x
	3	Yargıya varma	... somutlaştırabildim			x
	4	Öneri	... yapabildim			x
	5	Nedensellik oluşturma	... etkili oldum çünkü		x	
	6	Yargıya varma	... aktif oldu			x
	7	Nedensellik oluşturma	... seçilmesi idi çünkü		x	
	8	Öneri	... seçerdim			x
Öz Değ.	1	Sorgulama	... canlandırma ... yapılabiliirdi			x
	2	Yeniden yapılandırma	... bütün süreçte kullandım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... motivasyon artmıştır			x
	5	Uygulamada yansıtma	... ortamına uygun olmayabilir.		x	
	11	Yargıya varma	... bıraktığını düşünüyorum			x
	12	Yargıya varma	... bilgiler edinmeyi başarmışlardır			x
	13	Gerekçesiz sonuç	... yapıldı	x		
	14	İhtiyaç yansıtma	... ortaya koydum		x	
	15	Yapılandırma	... yaşandı			x
	16	Nedensellik oluşturma	... ortaya çıktı çünkü		x	
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	... işe yaramadı	x		
	6	İhtiyaç yansıtma	... ihtiyacını gidermiştir		x	
	7	Yapılandırma	... uygulanmıştır			x
	8	Öneri	... tercih ederdim			x
	9	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzluk yaratmıştır	x		
SWOT Analizi	10	Yargıya varma	... üstünde durmadım			x
	1	Yargıya varma	... gösterilmişti			x
	2	Yargıya varma	... elverişsiz olması			x
	3	Yargıya varma	... çalışma fırsatları			x
	4	Yargıya varma	... Türkçe öğretimine dönmesi			x
	1	Yargıya varma	... daha aktif kullanacak			x
	2	Yargıya varma	... tercih edebiliyorum ve yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... metod kullanması gerektiği			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya varma	... çok fazla sorguladığıdır			x
	5	Yargıya varma	... ulaşılmasıdır			x
	6	Yargıya varma	... bütün becerilerini geliştiremediği			x
	7	Yargıya varma	... yaşama dönük olmalıdır			x
	8	Yargıya varma	... eksiklerimi görebilmem			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin , ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*kullandığım materyaller konu ile birebir uygundu yeterli olduğunu da düşünüyorum. Materyallerim dersin içerik ve hedeflerine uygun olarak hazırlanmıştır...*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtma yönelik olarak “*Görsel materyaller kullandım ve ben tasarladım. Hedefe uygun olarak materyali etkili kullandım. Başka materyal olarak canlandırma yapılabilirdi. ...*” şeklindeki cevabı *sorgulamaya* örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel* alana uygun ifadeler kullanmıştır.. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...Olumlu etki ettiğini düşünüyorum. Öğrenmeler daha planlı ve belleklerde daha kalıcı etkiler bıraktığını düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz sorulara ağırlıklı olarak *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*konuyla ilgili zengin örnekler konuyu açıklayıcı farklı materyaller tercih ederdim...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin güçlü yönleri; ana dilimizin korunmasını sağlamıştır. Dilimiz zengin olduğu için diğer milletlere etkili bir şekilde göstermiştir...*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek

olarak” Geçmiş derste materyal kullanma hakkında öğrendiğim en önemli şey somut verilerden yola çıkarak soyuta ulaşılması...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 189.

VI. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...hazırladım			x
	2	Öneri	... oluştururdum			x
	3	Uygulamada yansıtma	...ortaya çıkardık		x	
	4	Yargıya varma	...fonksiyonunu kavradı			x
	5	İhtiyaç yansıtma	...konusunun zor olması		x	
	6	Yapılandırma	...ölçme araçları kullandım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...fark ettim			x
	18	Nedensellik oluşturma	...göstermiştir çünkü	x		
Mülakat	19	Yargıya varma	...değerlendirebildim			x
	20	Yargıya varma	...uygunluk gösterdi			x
	21	Yargıya varma	...görmemi sağladı			x
	22	Yargıya varma	...gayret gösterdim			x
	23	Yeniden yapılandırma	...kavrandığını gösterdi			x
	24	Sorgulama	...ortaya koymamı sağladı			x
Akran	11	Nedensellik oluşturma	... kalmıştır ancak		x	
	12	Yargıya varma	...eksik kalmıştır			x
	13	Öneri	...yapardım			x
	14	Yapılandırma	...kullanmıştır			x
	15	Uygulamada yansıtma	...sınıfta uygulanmıştır		x	
	16	Öneri	...amaçlardım			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda yargıya varma yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“hazırlamış olduğum sorular konuya paralel ilerlediğini düşünüyorum. Kısa sürececek bir paylaşım yaptım. Sorularımı da belirli çerçeveye metnine uygun hazırladım...”* şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“sözlü olarak sorular yöneltmeyi tasarlamıştım. Yapamadım. Etkili kısa sorular yönelttim. Belge ile sunabilirdim. Çok daha etkili olabilirdi. Bazı eksiklikleri fark ettim...”* şeklindeki ifade yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *“konuşmacının eksik yönlerini bizzat gözlemleyip bu yanlışlara düşmemeye gayret gösterdim...”* şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“Özgüven bağlamında konuyu açıklar ve somutlar yaratıcı düşünme becerilerini etkin kullanmayı amaçladım..”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 190.

VI. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ...planlar.. hazırlandı			x
		2	Yargıya varma ... olduğunu düşünüyorum			x
		3	Uygulamada Yansıtma ...sahip olduğu farklılıklar	x		
		4	Öneri ...aktiviteler yaptırırdım			x
	İçerik	1	Sorgulama ...kazanımlarla ..orantılıdır			x
		2	Yapılandırma ...yapıp gösterirdim			x
		3	Nedensellik oluşturma ...oluşmadı çünkü	x		
		4	Yargıya varma ...kültür aktarım sürecidir			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	İhtiyaç Yansıtma ...kabiliyeti yeterliydi	x		
		2	Sorgulama ...yakın çevreyi tanıtmaktı			x
		3	Yargıya varma ... kaldım			x
		4	Teorik uygulama bağlantısı ...günlük hayatı kolaylaştırdım	x		
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... ihtiyaçlarına göre düzenledim	x		
		2	Yapılandırma ...yapılırdı			x
		3	İhtiyaç yansıtma ...yakın çevreyi tanıttım	x		
		4	Nedensellik oluşturma ...değiştirdim çünkü	x		
Mülakat	Hedef	6	Yargıya Varma ...dikkat ederek içerik hazırlarım			x
		7	Yargıya varma ...niteliği artmaktadır			x
		8	Sorgulama ...hedeflere ulaştığımı göstermektedir			x
		9	Yeniden yapılandırma ...olacak şekilde tasarladım			x
	İçerik	10	Yargıya varma ...içerik tasarladım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ...uygundur			x
		2	Yargıya varma ...konusunda ulaşmıştır			x
		3	Öneri ... uygulayabilirdim			x
	İçerik	4	Öneri ... hazırlanabilirdi			x
		5	Öneri ... yapmaya çalışırdım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan *hedef ve içeriğe* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin verdiği cevapların çoğu *eleştirel alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma yönelik* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *yalın anlaşılır ve akıcı şekilde yapmayı düşünüyorum bunun için hedefler belirlendi ve hedefler için örnek planlamalar hazırlandı...*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma kategorisine* örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda *hedef ve içeriğe* yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla olarak *uygulama alanda* yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*içerikte bazı yerleri değiştirdim çünkü ders esnasında bazı değişikliklere gitmek zorunda kaldım..*” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya örnek* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına *eleştirel alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel alandaki* cevaplarına bakıldığında *yargıya varma kategorisinde* ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*içerik hazırlarken öğrencilerimin ne yapacağını bazen göremiyorum bu yüzden öğrencilerimin dersteki durumuna dikkat eder içeriği yeniden hazırlardım...*” şeklinde ifadeleri *yargıya vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına verilen cevaplar *eleştirel düzeyde* yansıtma olduğunu ortaya çıkarmıştır. *Eleştirel alandaki* yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. *Öneri kategorisindeki* yansıtma örnek olarak “...*daha etkili bir içerik sunumu hazırlardım ki öğrencilerim daha rahat anlasınlar*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 191.

VI. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Uygulamada yansıtma	...hareketle soru-cevap yöntemi kullanıldı		x	
	2	Nedensellik oluşturma	...etkili olabilirdi çünkü		x	
	3	Öneri	...süreci somutlaştırabilirdim			x
	4	Öneri	...tercih edebilirdim			x
	5	Yargıya varma	...daha etkili oluyorum			x
	6	Yargıya varma	...daha aktif oldu			x
	7	Teori Uygulama Bağlantısı	...harflerin sesletimleri		x	
Öz Değ.	8	Yargıya varma	...değişiklik yapmazdım			x
	1	Karşılaştırma	...mesleklerimizi tanıttım			x
	2	Sorgulama	...kullanabilirdim...kullanmadım			
	4	Yargıya varma	...düzeylerini artırır			x
	5	Öneri	...uygulamalarla giderilebilir			x
	11	Yargıya varma	...verimli hâle getirdim			x
	12	Nedensellik oluşturma	... uygulamak zor olabilir çünkü		x	
Mülakat	13	Yargıya varma	...etkili...düşünüyorum			x
	14	Gerekçesiz sonuç	...oldu	x		
	15	Yargıya varma	...problem... yaşamadım			x
	16	Nedensellik oluşturma	...çıktım çünkü		x	
	17	Nedensellik oluşturma	...yaramıştır çünkü		x	
	6	Yargıya varma	...ihtiyacını gidermiştir			x
	7	Yargıya varma	...uygulanmıştır			x
Akran Değ.	8	Öneri	...uygulayabilirdim			x
	9	Yargıya varma	...olumsuzluk yaratmıştır			x
	10	Öneri	...geliştirdim			x
	1	Yargıya varma	...artış göstermesi			x
SWOT Analizi	2	Yargıya varma	...meydana gelmiştir.			x
	3	Yargıya varma	...geniş bir alan			x
	4	Yargıya varma	...ortaya çıkabiliyor			x
	1	Yargıya varma	...daha rahat hissedecek			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	2	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	3	Yargıya varma	...öğretilmesi gerektiği noktasıdır			x
	4	Yargıya varma	...sorulmayı soran kişidir			x
	5	Yargıya varma	... özetleyecek niteliktedir			x
	6	Yargıya varma	...sürece çekmektir			x
	7	Yargıya varma	...yaşama dönük olmalıdır			x
	8	Yargıya varma	... daha basitini yapabilirim			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak *eleştirel* alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ,

ifadelerinin büyük bir kısmının *yargıya varma* olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*etkili olduğunu düşünüyorum çünkü bireysel farklılıkların olmasından dolayı derse farklı içerik planları ile geldim. Bu dersleri bu şekilde işlediğim zaman daha etkili olduğumu düşünüyorum..*” şeklindeki ifadesi *yargıya varma* örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen *eleştirel* alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde *eleştirel* alanında yansıtmaya yönelik olarak “*Dersimde materyal olarak slayt gösterisi kullandım. Kendim tasarladım. Materyali etkili bir şekilde kullanabildim. Çünkü olumlu dönütler aldım. Daha somut materyaller kalabilirdim. Zaman kısıtlı olduğu için kullanmadım. ...*” şeklindeki cevabı sorgulamaya örnek teşkil etmektedir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel* alana uygun ifadeler kullanmıştır.. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında *yargıya varma* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...Aldığımız eğitim bilgiyi çeşitli biçimlerde kullanmaları, bazı sonuçları önceden görmeleri gibi konularda etkili oldu. Verimli hâle getirdim...*” şeklinde ifadeleri *yargıya varma* yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz sorulara ağırlıklı olarak *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Konuşma şeklimi değiştirip geliştirdim. Bu da önceden hazırlık gerektiren bir durum...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen tamamına *eleştirel* alanında yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varmaya* olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT zayıf yönleri ; kolay öğrenmeler sağlamak için dilin yapısında bozulmalar meydana gelmiştir....*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *yargıya varma* şeklindedir. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *Geçmiş derste karşılaştırdığımda yansıtıcı düşünme becerilerini deste daha etkili bir şekilde öğretebiliyorum...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 192.

VI. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... odaklı ... oldu			x
	2	Öneri	... yapardım			x
	3	Yargıya varma	...kullanarak ... çıkardı			x
	4	Yargıya varma	...kendini ifade edebilme olanağı buldu			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olumsuzluk olmamıştır çünkü		x	
	6	Öneri	...sağladım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...için uygun olmuştur			x
	18	Basit tanımlama	...olumluydu	x		
Mülakat	19	Yargıya varma	...etki etmiştir			x
	20	Nedensellik oluşturma	...katkı sağlamıştır çünkü		x	
	21	Yargıya varma	...göstermiştir			x
	22	Sorgulama	...belirlemede etkilidir			x
	23	Yargıya varma	...ortam hazırladı			x
	24	Yeniden yapılandırma	...yapmamı sağladı			x
	11	Yargıya varma	...yeterlidir			x
Akran	12	Yargıya varma	...konusunda ulaşmıştır			x
	13	Öneri	...analiz ederdim			x
	14	yapılandırma	...uygulamıştır			x
	15	Öneri	...yapılıydı daha etkili olurdu			x
	16	Öneri	...anlatırdım			x

Ö₆ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına eleştirel düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₆ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda yargıya varma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₆ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “Dersi öğrencilerin aktif olarak katılabileceği bir süreç hâline getirirdim.

Böylece öğrencilerin dikkatini derse yoğunlaştırıp daha kalıcı öğrencilerin oluşmasını sağladım...” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Ders sonunda değerlendirme yapmak için öğrencilere sorular yönelttim. Varsa eksik bilgilerini tamamladım daha sonra ölçme değerlendirme yöntemi olarak sınıfta konu değerlendirme soruları dağıttım. Bu da ölçmeye uygun olmuştur....” şeklindeki ifade yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin “daha iyi bir uygulama yapmayı sağladı. Öğrenme ortamını kolaylaştıracak etkinlikleri rahatlıkla tasarlama imkânı sağladı....” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “Konumu bir plan dâhilinde anlatır. konuyu daha etkili anlattırdım.” şeklindeki yansıtma verilebilir. Aşağıda Ö6 birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 192’de verilmiştir.

Tablo 193.

VI.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda Yansıtma		Uygulama Alanında Yansıtma		Eleştirel Alanda Yansıtma		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	22	85	3	11	1	4	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	30	83	1	3	5	14	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	17	85	0	0	3	15	20	100
Toplam	69	84	4	5	9	11	82	100

Tablo 193 incelendiğinde Ö₆'nın birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %84 (f=69), UAY düzeyinde %5 (f=4) ve EAY düzeyinde %11 (f=9) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₆ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 194'te verilmiştir.

Tablo 194.

VI.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	14	54	8	31	4	15	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	21	58	5	14	10	28	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	11	55	3	15	6	30	20	100
Toplam	46	56	16	20	20	24	82	100

Tablo 194 incelendiğinde Ö₆'nın ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %56 (f=46), UAY düzeyinde %20 (f=16) ve EAY düzeyinde %24 (f=20) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₆ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 195'te verilmiştir.

Tablo 195.

VI.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	12	46	4	15	10	39	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	12	33	5	14	19	53	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	10	50	3	15	7	35	20	100
Toplam	34	41	12	16	36	44	82	100

Tablo 195 incelendiğinde Ö₆'nın üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %41 (f=34), UAY düzeyinde %16 (f=12) ve EAY düzeyinde %44 (f=36) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₆ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 196'da verilmiştir.

Tablo 196.

VI.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	10	38	10	38	6	23	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	21	58	9	25	6	17	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	6	30	8	40	6	30	20	100
Toplam	37	45	27	33	18	22	82	100

Tablo 196 incelendiğinde Ö₆'nın dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %45 (f=37), UAY düzeyinde %33 (f=27) ve EAY düzeyinde %22 (f=18) gelişim sağladığı görülmektedir.

Aşağıda Ö₆ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 197’de verilmiştir.

Tablo 197.

VI.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	4	15	12	46	10	39	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	4	11	10	28	22	61	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	3	15	7	35	10	50	20	100
Toplam	11	14	29	35	42	51	82	100

Tablo 197 incelendiğinde Ö₆’ın beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %14 (f=11), UAY düzeyinde %35 (f=29) ve EAY düzeyinde %51 (f=42) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₆ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 198’de verilmiştir.

Tablo 198.

VI.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	F	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	5	19	10	39	11	42	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	5	14	6	17	25	69	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	3	15	9	45	8	40	20	100
Toplam	13	16	25	30	44	54	82	100

Tablo 198 incelendiğinde Ö₆'nın altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %16 (f=13), UAY düzeyinde %30 (f=25) ve EAY düzeyinde %54 (f=44) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₆ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 199'de verilmiştir.

Tablo 199.

VI.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	3	11	8	31	15	58	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	3	8	7	20	26	72	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	1	5	4	20	15	75	20	100
Toplam	7	9	19	23	56	68	82	100

Tablo 199 incelendiğinde Ö₆'nın yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %9 (f=7), UAY düzeyinde %23 (f=19) ve EAY düzeyinde %68 (f=56) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₅ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 200'de verilmiştir.

Tablo 200.

VI.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	7	27	19	73	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	1	3	6	17	29	80	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	1	5	2	10	17	85	20	100
Toplam	2	3	15	18	65	79	82	100

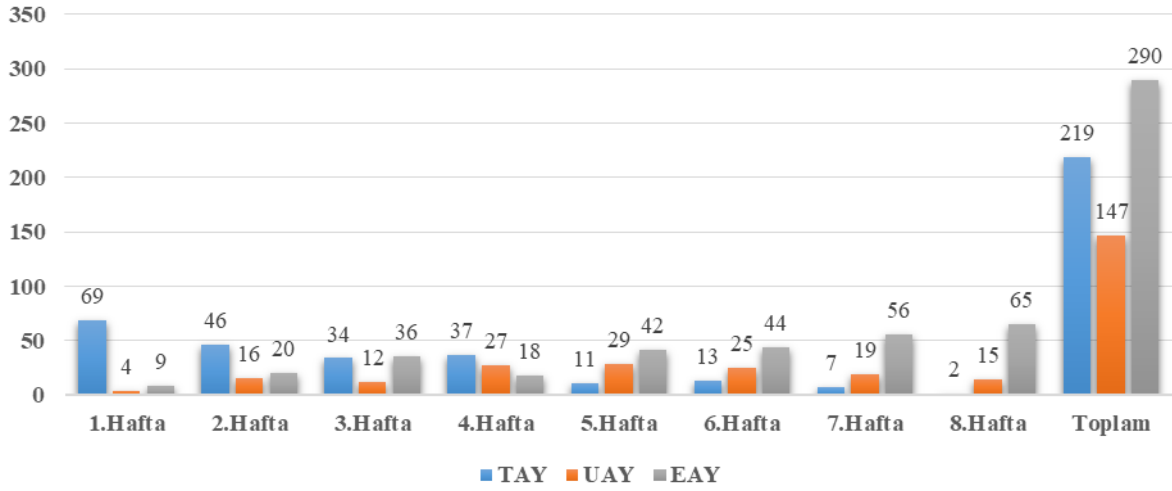
Tablo 200 incelendiğinde Ö₆'nın sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %3 (f=2), UAY düzeyinde %18 (f=15) ve EAY düzeyinde %79 (f=65) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₆'nın sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 201'de verilmiştir.

Tablo 201.

VI.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	F	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	70	34	62	30	76	36	208	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	97	34	49	17	142	49	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	52	32	36	23	72	45	160	100
Toplam	219	33	147	23	290	44	656	100

Tablo 201 incelendiğinde Ö₆'nın sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %33 (f=219), UAY düzeyinde %23 (f=147) ve EAY düzeyinde %44 (f=290) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₆'nın toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak Şekil 7.'de sunulmuştur

Şekil 7.Ö6 Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği

Şekil 7 incelendiğinde Ö₆'nın sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %33 (f=219), UAY düzeyinde %23 (f=147) ve EAY düzeyinde %44 (f=290) gelişim sağladığı görülmektedir. Öğretmenin dersin hedef ve içeriğine yönelik yansıtıcı düşünme düzeylerine bağlı olarak, birinci haftadan son haftaya doğru gidildikçe teknik düzeyden eleştirel düzeye doğru arttığı görülmüştür.. Daha önce yapılan çalışmalarda da yansıtıcı düşünme uygulamalarına bağlı olarak zamanla, teknik seviyedeki yansıtımalarında azalma, uygulama ve eleştirel alanlardaki yansıtımalarında ise bir yükseliş olduğu görülmüştür. (Lee, 2005; Öcal, 2018).

Öğretmenin öğrenme-öğretme sürecine yönelik yapılan yansıtıcı uygulamalarda öğretmenin verdiği cevaplardan yola çıkarak, öğretmenin mesleki gelişimine katkı yaptığı ortaya çıkmaktadır. Bunun dışında bu eğitimin en önemli sonucu ise öğretmende var olan yansıtıcı düşünme becerisinin ortaya çıkmasıdır. Elde edilen bu bulgu, Evans (2009) çalışmalarında ulaştıkları verilerle paralellik göstermektedir.

Öğretmen ilk haftalarında ölçme değerlendirme uygulamalarından bahsetmiş yalın ve basit tanımlamalar yapmış ama nerde nasıl ne amaçla kullanacağını söylememiştir. Öğretmen ilerleyen haftalarda nedensellik oluşturmuş, nedenleri ile ölçme ve değerlendirme araçlarını anlatmaya çalışmıştır. Öğretmen son haftaya doğru ise , yorum yapmaya, yapılandırmaya ve sorgulamaya yönelik ifadeler kullanmışlardır. Benzer bulgulara Erdoğan (2018) tarafından yapılan çalışmada da ulaşılmıştır.

4.7.Yedinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 202.

VII. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Basit tanımlama ... Olması gereken şekilde.	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... düşünmüyorum.	x		
		3	Nedensellik oluşturma ...çünkü... hiç istemiyorum.	x		
		4	Nedensellik oluşturma ...çünkü. Yapmazdım		x	
	İçerik	1	Basit tanımlama ... hedef ve plana uygun	x		
		2	Basit tanımlama uygun	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... problem yoktu	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ...değişiklik yapmazdım	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ...ulaştım çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliydi çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama ...evet kaldım	x		
		4	Yargıya varma ... uyguladım			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... düzenledim			x
		2	Basit tanımlama Evet kaldım.	x		
		3	Basit tanımlama Evet tutarlıydı.	x		
		4	Gerekçesiz öneri Değiştirmedim	x		
Mülakat	Hedef	6	Gerekçesiz sonuç ... çok etki etti	x		
		7	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		9	Gerekçesiz sonuç ...ulaştım	x		
	İçerik	10	Yargıya varma ...yardımcı olduğunu düşünüyorum.			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama ... uygundur	x		
		2	Basit tanımlama ... ulaşabildi	x		
		3	Gerekçesiz öneri ... aynen uygulardım	x		
		4	Basit Tanımlama ... tutarlıydı	x		
	İçerik	5	Gerekçesiz öneri ... artırabilirdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının basit tanımlamaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*hedefe plana uygundu.*” şeklindeki ifadesi *basit tanımlama* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturmanın ve basit tanımlamanın yoğun olduğu görünmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Evet tutarlıydı.*” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*çok etki etti.*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir. Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*tutarlıydı.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 203.

VII. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	Evet etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... etkili oldu	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Basit tanımlama	...eğlenceli ve işlevsel	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... destekleyici uygulamalar	x		
	6	Yargıya varma	... düşünebiliyorum			x
	7	Gerekçesiz sonuç	... Olumsuzluk yoktu	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Öneri	...alabilirdim			x
	2	Yargıya varma	...tercih ettim			x
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... faydalı oldu	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...yoktu	x		
	11	Yargıya varma	... yararlı oldu			x
	12	Yargıya varma	... uygulayabildim.			x
	13	Basit tanımlama	... uygundu	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... olabilir	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadık	x		
	17	Gerekçesiz sonuç	...çoğunlukla yarar.	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...buluyorum	x		
Akran Değ.	7	Gerekçesiz Sonuç	...uygundur	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...kullanırdım	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... giderdi	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	...gelirdim	x		
SWOT Analizi	1	Basit tanımlama	...yapıcı, birleştirici	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	...zor olabilir	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	... dil öğrenmek	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	...olumsuz tutumlar.	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Basit tanımlama	... çok önemli	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... çözebiliyorum	x		
	3	Yargıya varma	... öğretebilirim			x
	4	Yargıya varma	...kavrayabiliyor			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... çok önemli	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...desteklenmeli	x		
	7	Yargıya varma	... daha iyi oluyorum			x
	8	Gerekçesiz sonuç	...seviyorum	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik

alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin öğretim-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Olumsuzluk yoktu*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretim-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtmaya yönelik olarak “*Sunuş yoluyla öğretim stratejisine göre tasarladım. Örneklemeler yaptım. Öğrenciler daha fazla örnek alabilirdim ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretim-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...çoğunlukla yarar.*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*içerik uygundur...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretim öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Buna örnek olarak “*...gücü; yönü birleştirici.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*... bir önceki derste sonra ders anlatmayı seviyorum.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 204.

VII. Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	... uygundur	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... hissedilmez	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... karşılaşmadım	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... gerek duymadım	x		
Öz Değ.	1	Öneri	Evet etkiliydi.... yapabilirdim.			x
Mülakat	18	Basit tanımlama	... yardımcı oluyor	x		
	19	Basit tanımlama	... kolaylık sağlıyor	x		
	20	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x		
	21	Basit sonuç	...olumlu etkiledi	x		
	22	Basit tanımlama	... kendimi yansıtıyorum	x		
	23	Gerekçesiz sonuç	... olumlu olduğunu düşünüyorum	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... olumlu katkı sağladı	x		
Akran	11	Yargıya varma	... eksik buluyorum			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... tutarlıydı.	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... kullanırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... getirmiştir	x		
	15	Basit tanımlama	Evet	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...oluşturdum	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... gerek duymadım.” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Evet etkiliydi. İyi bir ölçme yapmak için daha fazla ölçme aracı kullanıp

dersi verimli hâle getirebilirdim. Bunların hepsini yapabilirdim.” şeklindeki ifade öneriye örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *basit tanımlama kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “...kolaylık sağlıyor” şeklinde ifadeleri *basit tanımlamaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...evet tutarlıydı.” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 205.

VII. Öğretmenin 2. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Basit tanımlama ... etkili	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... düşünmüyorum.	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ...tercih etmem	x		
		4	Gerekçesiz öneri ...tercih etmezdim	x		
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... gösteririm	x		
		2	Gerekçesiz sonuç düşünmüyorum	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... yaşamadım	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ...düşünmem	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	İhtiyaç yansıtması ...öğretmekti		x	
		2	Basit tanımlama Evet yeterliydi	x		
		3	Basit Tanımlama Evet kaldım	x		
		4	Yargıya varma ... olumlu sonuçlandı			x
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... düzenledim	x		
		2	Basit tanımlama Evet kaldım.	x		
		3	Basit tanımlama Evet tutarlıydı.	x		
		4	Gerekçesiz sonuç Değiştirmedim	x		
Mülakat	Hedef	6	Gerekçesiz sonuç ... inanıyorum	x		
		7	Gerekçesiz sonuç ... etkililiği fazladır.	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... ulaştığımı düşünüyorum	x		
		9	Basit tanımlama ...ulaştım	x		
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum.	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ...iyi bir yolda	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... daha iyiye gidiyor	x		
		3	Gerekçesiz öneri ... geliştirmeye çalışırdım	x		
		4	Basit Tanımlama ... tutarlıydı	x		
	İçerik	5	Gerekçesiz öneri ... çeşitlendirirdim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö7 kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...tercih etmem” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Evet yeterliydi” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Geliştirdiğine inanıyorum*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “... *daha iyiye gidiyor.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 206.

VII. Öğretmenin 2. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	Etkili	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... problem yok	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü ders akıcıydı		x	
	4	Gerekçesiz öneri	... seçerdim	x		
	5	Gerekçesiz öneri	... daha iyi olabilir	x		
	6	Nedensellik oluşturma	... çünkü...iyi geliyor		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzluk yoktu	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... denerdim	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...planımı yaptım			x
	2	Nedensellik oluşturma	Kullandım çünkü		x	
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... eğlenceliydi	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... zorlandı	x		
	11	Yargıya varma	... yararı olduğunu düşünüyorum			x
	12	Yargıya varma	... uygulayabildim.			x
	13	Gerekçesiz sonuç	... amaçlara uygundu	x		
	14	Sorgulama	Okumada ... olumsuzdur			x
	15	Basit tanımlama	... yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	Bir problem oluşmadı	x		
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	...büyük ölçüde yaradı.	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	 buluyorum	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...dersteki aktifliğiyle	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...kullandım	x		
	9	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzluk göremedim	x		
	10	Gerekçesiz sonuç	... olumsuzluk göremedim	x		
	1	Basit tanımlama	...eğlenceli,bilgilendirici	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	...kolay olmaması	x		
SWOT Analizi	3	Basit tanımlama	kültür aktarımı	x		
	4	Basit tanımlama	milliyetçi tutumlar	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Basit tanımlama	...daha iyiyim	x		
	2	Yargıya varma	... getirebiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebilirim			x
	4	Yargıya varma	...hevesli olmaları			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... önemlidir	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...desteklenmeli	x		
	7	Yargıya varma	... daha aktif oluyorum			x
	8	Gerekçesiz sonuç	...sabırlı olduğumdur.	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik

alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz öneri* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*farklı bir yol denerdim*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde uygulama alanda yansıtmaya yönelik olarak “*Görsel şekilli materyaller kullandım. Evet ben tasarladım. İçeriğe uygun bir şekilde tasarladım. Video destekli materyaller kullandım. Çünkü dersin süresini aşabilirdi ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...bir problem oluşmadı.” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*çoğu kez uygun buluyorum...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *basit tanımlama* şeklindedir. Buna örnek olarak “...*milliyetçi tutumlar tehdittir.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “...*derste materyal önemlidir..*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 207.

VII. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... planladım	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...hedeflerle örtüşüyor	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	Bir sorun çıkmaması	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	Olumsuzluk yaşanmadı	x		
	6	Basit tanımlama	...uğraşırdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...daha iyi...kavranabilir			x
	18	Gerekçesiz sonuç	... kolaylık sağlıyor	x		
Mülakat	19	Yargıya varma	Doğru karar vermemi sağladı			x
	20	Basit tanımlama	Deneyerek	x		
	21	Gerekçesiz sonuç	...olumlu etkiledi	x		
	22	Gerekçesiz sonuç	...sağladı	x		
	23	Gerekçesiz sonuç	... olumlu olduğunu düşünüyorum	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... aradaki farkı görmemi sağladı	x		
Akran	11	Yargıya varma	... iyileşme görülmekte			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... tutarlıdır	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... kullanırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... getirmiştir	x		
	15	Basit tanımlama	Evet	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...yapardım.	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... etkili olduğunu düşünüyorum.” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe

yönelik kullandığı “*farklı yöntemlerle öğrencilerin ne düzeyde olduklarını tespit ettim. Öğrencilerin dersi anlamaları için çalışmalar yaptım çünkü uygulama ile birlikte bilgiler zihinde daha iyi kavranabilir..*” şeklindeki ifade yargıya varma örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Düzen sağladı*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*çoğu zaman tutarlıdır.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 208.

VII. Öğretmenin 3. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Basit tanımlama	... etkilidir	x		
		2 Gereksiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
		3 Basit tanımlama	...fiilleri bulmak	x		
		4 Gereksiz öneri	...farklı yöntemler kullanırdım	x		
	İçerik	1 Basit tanımlama	Uygundur	x		
		2 Gereksiz sonuç	...düşünmüyorum	x		
		3 Basit tanımlama	Kelime öğretimi	x		
		4 Gereksiz sonuç	...kullanabilirdim	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1 Basit tanımlama	Evet ulaştım	x		
		2 Basit tanımlama	..yeterliydi	x		
		3 Basit Tanımlama	Evet kaldım	x		
		4 Basit tanımlama	Planımı yaptım	x		
	İçerik	1 Gereksiz sonuç	... düzenledim	x		
		2 Basit tanımlama	Evet kaldım.	x		
		3 Basit tanımlama	Evet tutarlıydı.	x		
		4 Gereksiz öneri	...sorabilirdim	x		
Mülakat	Hedef	6 Gereksiz sonuç	...sağlıyor	x		
		7 Nedensellik oluşturma	... çünkü...etkili oluyor		x	
		8 Yargıya varma	Eksiklerim ... düşünüyorum			x
		9 Gereksiz sonuç	...hedefe ulaşıyorum	x		
	İçerik	10 Gereksiz sonuç	... kazandırıyor	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1 Gereksiz öneri	...olabilir	x		
		2 Gereksiz sonuç	... çoğunlukla ulaşıyor	x		
		3 Gereksiz öneri	... yapardım	x		
		4 Öneri	... daha özverili olmalı			x
	İçerik	5 Gereksiz öneri	... yapabilirim	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...*uygun olmadığını düşünmüyorum.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Evet yeterliydi*” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Yaratıcı fikirler kazandırıyor*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... *daha iyi bir program yapardım..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 209.

VII. Öğretmenin 3. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	Evet etkiliydi.	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	...yoktur	x		
	3	Basit tanımlama	...eğlenceli ve verimli	x		
	4	Nedensellik oluşturma	...kullandım çünkü ...getiriyor		x	
	5	Basit tanımlama	...var	x		
	6	Nedensellik oluşturma	... çünkü...gerçekleşti		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...artırdım	x		
Öz Değ.	1	Yapılandırma	...etkinlikle yaptım			x
	2	Teori – Uygulama bağlantısı	...Akıllı tahta ..kullandım		x	
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... anlaşılmadı	x		
	11	Yargıya varma	... olduğunu düşünüyorum			x
	12	Nedensellik oluşturma	... uygulayabildim çünkü... seçtim		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... değerlendiririm	x		
	14	Sorgulama	Öğrencilerin erken sıkılması olumsuzdur			x
	15	Basit tanımlama	... yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	...oluşmadı	x		
Akran Değ.	17	Basit tanımlama	Evet	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...ağır basmakta	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...öğrencilerin sıkılmamasıyla	x		
	8	Nedensellik oluşturma	...kullandım çünkü...etkili		x	
	9	Gerekçesiz sonuç	 kalmadı	x		
SWOT Analizi	10	Yeniden yapılandırma	... kullanarak geldim.			x
	1	Basit tanımlama	...yapıcı, eğlendirici	x		
	2	Yapılandırma	...yetersizliği...bunun için...yapılması gerekir			x
	3	Basit tanımlama	... gözlemlenmekte	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Nedensellik oluşturma	... tehdit oluşturmaktadır çünkü...bilinmekte		x	
	1	Basit tanımlama	...materyal önemli	x		
	2	Yargıya varma	... etkili olabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...birlikte olmalı			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... materyal olmalı	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...materyalle desteklenmeli	x		
	7	Yargıya varma	... mesafe kat ettiğimdir			x
	8	Gerekçesiz sonuç	...çabuk sinirleniyorum	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik

alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gereksiz sonuç* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*evet etkiliydi*” şeklindeki ifadesi *gereksiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde uygulama alanda yansıtma yönelik olarak “*akıllı tahtayı kullandım. Öğrencilerin dikkatini toplayacağı ve güldürürken aslında düşündürecek etkinlikler yapmaya çalıştım...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gereksiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...bir problem oluşmadı.” şeklinde ifadeleri *gereksiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gereksiz sonuç* şeklindedir.. *Gereksiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*plana sadık kalmadı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *basit tanımlama* şeklindedir. Buna örnek olarak “...iyi durumu gözlenmektedir.” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... bir önceki derste karşılaştırdığımda 4 temel dil becerisini anlatırken hepsini aynı anda anlatacağımı öğretebilmemdir..” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 210.

VII. Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Sorgulama	... örnekler verdiler.			x
	2	Gerekçesiz sonuç	... etkili oldu	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...uygundur çünkü...ölçmüştür		x	
	4	Gerekçesiz sonuç	...öğrenmiş olmaları	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	Olumsuzluk yoktu	x		
	6	Öneri	...bulmalıyım			x
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...yaptım	x		
	18	Gerekçesiz sonuç	... yardımcı oluyor	x		
Mülakat	19	Yargıya varma	...görmemi sağladı			x
	20	Nedensellik oluşturma	...uyguluyorum çünkü ...bilemem		x	
	21	Nedensellik oluşturma	...tutmamıştım ancak...tutacağım		x	
	22	Gerekçesiz sonuç	...bilinçlendim.	x		
	23	Gerekçesiz sonuç	... farklılıkları gördüm	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
Akran	11	Sorgulama	... daha iyiye gittiğini görüyorum			x
	12	Gerekçesiz sonuç	... başladı	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	... kullanırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... olmasıdır	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	...kullanabiliyor.	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...yapardım.	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... etkili oldu.” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *teknik alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe

yönelik kullandığı “ölçme değerlendirme uygulaması yaptım..” şeklindeki ifade *gerekçesiz sonuca* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Farklılıkları gördüm*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...*tutarlı hâle gelemeye başladı..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 211.

VII. Öğretmenin 4. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... düşünmüyorum	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... yapamadım	x		
		4	Gerekçesiz öneri ... olurdu	x		
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ... düşünüyorum çünkü...		x	
		2	Gerekçesiz öneri ... yapabilirim	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... oluştu çünkü		x	
		4	Gerekçesiz öneri ... yapılabilirdi	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Basit tanımlama Ulaşabildim.	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... uygundu	x		
		3	Basit Tanımlama Evet, kaldım	x		
		4	Basit tanımlama ... verimli oldu	x		
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... etkili oldu	x		
		2	Basit tanımlama Evet kaldım.	x		
		3	Basit tanımlama Evet tutarlardı.	x		
		4	Gerekçesiz öneri ... sorabilirdim	x		
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ... olmuştur çünkü...		x	
		7	Öneri ... etkili olurdu			x
		8	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		9	Basit tanımlama Yoktur.	x		
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ... açıktır.	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesi sonuç ... geliştirmeye gayretli.	x		
		2	Nedensellik oluşturma ... kısmen... çünkü...		x	
		3	Gerekçesiz öneri ... yapardım	x		
		4	Gerekçesiz sonuç ... tutarsızlıkları vardı	x		
	İçerik	5	Gerekçesiz öneri ... yapardım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin

hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...*uygun olduğunu düşünmüyorum.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. *Öz değerlendirme* formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Evet kaldım.*” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Etkili olduğunu düşünüyorum.*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... *farklı bir etkinlik yapardım..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 212.

VII. Öğretmenin 4. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	Etkili buluyorum.	x		
	2	Nedensellik oluşturma	...olabilirdi çünkü...		x	
	3	Basit tanımlama	Etkiliydi	x		
	4	İhtiyaç yansıtması	...yönelik olurdu		x	
	5	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	6	Nedensellik oluşturma	... kabul ettim çünkü...		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...yapabilirdim	x		
Öz Değ.	1	Gerekçesiz öneri	...istedim	x		
	2	Teori – Uygulama bağlantısı	Kukla kullandım		x	
Mülakat	4	Gerekçesiz sonuç	... uygundu	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	... yoktu	x		
	11	Gerekçesiz sonuç	...gösterdi.	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	...uyguladım	x		
	13	Gerekçesiz sonuç	...Geri dönütlere bakarak	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	... sevgisi	x		
	15	Sorgulama	... yaşadım			x
	16	Gerekçesiz sonuç	Bir problem oluşmadı	x		
Akran Değ.	17	Basit tanımlama	Evet	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...uygun görünüyor	x		
	7	Nedensellik oluşturma	...dersin akışıyla çünkü...		x	
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	... görmedim	x		
	10	Nedensellik oluşturma	... yaparak çünkü		x	
	1	Gerekçesiz sonuç	...motive edici	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	...aynı olmaması	x		
SWOT Analizi	3	Gerekçesiz sonuç	...hakkın verilmesi	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... gösterme	x		
	1	Gerekçesiz sonuç	...seviyor	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... etkiliyor	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	3	Yargıya varma	... biliyorum			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...seviyorlar	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...hissediyorum	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...desteklenmeli	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	...kullanmaktadır	x		
	8	Yargıya varma	...eğlendirerek öğretebiliyorum			x

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*etkili buluyorum*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen teknik ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde teknik alanda yansıtma yönelik olarak “*farklı teknikler kullanmayı istedim...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...fayda gösterdi.” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara ağırlıklı olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*uygun görünüyor...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *basit tanımlama* şeklindedir. Buna örnek olarak “...*öğrenciler motive oluyor..*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... *bir önceki derste karşılaştırdığımda eğlendirerek öğretebiliyorum..*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 213.

VII. Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... etkili olmuştur çünkü		x	
	2	Gerekçesiz öneri	... düşünmüyorum	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	4	Gerekçesiz sonuç	...yapmış olmamızı	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	Olumsuzluk yoktu	x		
	6	Öneri	...yapmalıyım			x
Öz Değ.	1	Öneri	...getirebilirdim			x
	18	Gerekçesiz sonuç	... bilgimi artırdı	x		
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	...kolaylık sağlıyor	x		
	20	Gerekçesiz öneri	...Geri dönütlere bakarım	x		
	21	Gerekçesiz sonuç	Etki yapmadı	x		
	22	Gerekçesiz sonuç	...sağladı	x		
	23	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
Akran	11	Sorgulama	... uyguluyor.			x
	12	Gerekçesiz sonuç	...arttı.	x		
	13	Nedensellik oluşturma	... kullanırdım çünkü		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	... uyguladı	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	...kullanabiliyor.	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...yapabilirdim.	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *olumsuzluk yoktu.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrencilerimin ne seviyede olduklarını görmek istedim bu yüzden konuya girmeden bilgilerini ölçtüm. Daha sonra konuyu anlatırken de uygulamalarla ile pekiştirdim. Bunların yanında görseller de getirebilirdim...*” şeklindeki ifade öneri örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*... Otokontrol sağladı.*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* ve *gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*...tutarlılığı arttı..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 214.

VII. Öğretmenin 5. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Düşünüyorum çünkü		x	
		2	Gerekçesiz sonuç ... düşünmüyorum	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ...olabiliyor.	x		
		4	Gerekçesiz Öneri ...yapabilirdim	x		
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ...buluyorum çünkü...		x	
		2	Gerekçesiz sonuç ...düşünüyorum	x		
		3	Yargıya varma ...söyleyebilirim			x
		4	Nedensellik oluşturma ...yapardım çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Basit tanımlama ...hedefimdi.	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ...olmadı	x		
		3	Basit Tanımlama Evet, kaldım	x		
		4	Basit tanımlama ...sonuçlandı	x		
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... düzenledim	x		
		2	Basit tanımlama Evet kaldım.	x		
		3	Basit tanımlama Evet tutarlıydı.	x		
		4	Gerekçesiz öneri ...oluşturamadık	x		
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma ...olmuştur çünkü...		x	
		7	Nedensellik oluşturma ... etkili olur çünkü		x	
		8	Gerekçesiz sonuç ...kısmen olmuştur.			x
		9	Sorgulama Sınıf düzeni olabilir.			x
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ...yaratıcı içerikler bulur	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Sorgulama ...geliştiğini görüyorum.			x
		2	Sorgulama ... çoğu zaman ulaştı.			x
		3	Nedensellik oluşturma ...yapardım çünkü...		x	
	İçerik	4	Gerekçesiz sonuç ... tutarlıydı.	x		
		5	Nedensellik oluşturma ...yapardım çünkü		x	

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı

görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...*uygun olmadığını düşünmüyorum.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. *Öz değerlendirme* formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Evet tutarlıydım..*” şeklinde cevabı *basit tanımlama* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Etkili olduğunu düşünüyorum çünkü derste kendimi daha rahat hissettim. Bu da öğrencilerime yansıdı.*” şeklinde ifadeleri göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara genel olarak uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak nedensellik oluşturma şeklindedir. Nedensellik oluşturma kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “... *güzel bir sunum tasarımı yapardım çünkü öğrencilerin derse ilgisini arttırırdım..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 215.

VII. Öğretmenin 5. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	Etkili olmuştur.	x		
	2	Nedensellik oluşturma	...olurdu çünkü...		x	
	3	Basit tanımlama	Etkiliydi	x		
	4	Sorgulama	...olabilirdi			x
	5	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	6	Nedensellik oluşturma	... diyebilirim çünkü		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	...kabul ediyorum		x	
	8	Yapılandırma	...yapabilirdim...yapmalıyım			x
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...sağladım	x		
	2	Teori – Uygulama bağlantısı	...mahâlle oluşturdum			x
Mülakat	4	Nedensellik oluşturma	... başarılı buluyorum çünkü		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... materyal eksikliğidir.	x		
	11	Nedensellik oluşturma	Faydalı oldu çünkü		x	
	12	Yargıya varma	...uygulayabiliyorum			x
	13	Nedensellik oluşturma	Seviyeye göre çünkü		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	katılmalarıdır	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... oldu	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	...sağlayarak	x		
Akran Değ.	17	Gerekçesiz sonuç	Çoğu zaman yaradı	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...uygun bir hâldedir	x		
	7	Öneri	...yapardım			x
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	... gördü.	x		
SWOT Analizi	10	Nedensellik oluşturma	... çalışırdım çünkü		x	
	1	Gerekçesiz öneri	...motive edici	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	...aynı olmaması	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...hakkın verilmesi	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Nedensellik oluşturma	... göstermesi çünkü		x	
	1	Gerekçesiz sonuç	...gereklidir	x		
	2	Yargıya varma	... edebiliyorum			x
	3	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...sorgulamalarıdır	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...gereklidir	x		
	6	Öneri	...düzenlenmelidir			x
	7	Gerekçesiz sonuç	...gerekliğidir	x		
	8	Gerekçesiz sonuç	...panik olmamdır.	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*etkili olmuştur.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen teknik ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde teknik alanda yansıtma yönelik olarak “*öğrencilerin anlayabileceği materyaller sağladım...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*...derse katılmalarıdır.*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara ağırlıklı olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*uygun bir hâldedir.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *basit tanımlama* şeklindedir. Buna örnek olarak “*...hakkın verilmesidir fırsatlarında.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*... bir önceki derste karşılaştırdığımda sorgulayabiliyorum.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 216.

VII. Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... buluyorum	x		
	2	Öneri	... yapabilirdim			x
	3	Sorgumla	...olabilirdi			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...öğrenilmiş olması	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...oluşmadı	x		
	6	Uygulamada yansıtma	...yaptırırdım		x	
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	...yapabilirdim			x
	18	Yargıya varma	...yapabiliyorum			x
Mülakat	19	Nedensellik oluşturma	...güvenilir oluyor çünkü		x	
	20	Gerekçesiz öneri	...değerlendiririm	x		
	21	Gerekçesiz sonuç	... oldu	x		
	22	Yargıya varma	...Kendimi tanıyabildim			x
	23	Gerekçesiz sonuç	... oluşturdu	x		
	24	Gerekçesiz sonuç	... sağladı	x		
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	...düzeltti	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	...tutarlıydı	x		
	13	Öneri	... kullanabilirdim			x
	14	Yargıya varma	... yapabiliyor			x
	15	Yargıya varma	...kullanabiliyor.			x
	16	Gerekçesiz sonuç	...uygulardım	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... herhangi bir sorun oluşmadı.” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe

yönelik kullandığı “Çeşitli ölçme araçları hazırladım. Daha farklı etkinliklere de yer verebilirdim. Etkin katılımı sağlayıp doğru ölçme yapabilirdim...” şeklindeki ifade öneri örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç kategorisinde* kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... Olumlu yönleri oldu..” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonuca vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına *teknik* düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...tutarlıydı. şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 217.

VII. Öğretmenin 6. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Basit tanımlama	... etkilidir	x		
		2 Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
		3 Sorgulama	...biraz zorladı			x
		4 Sorgulama	...çalışırdım			x
	İçerik	1 Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü...		x	
		2 Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
		3 Gerekçesiz sonuç	...yaratabiliyor	x		
		4 Öneri	...uygun hâle getiririm			x
Öz değerlendirme	Hedef	1 Gerekçesiz sonu	...düşünüyorum	x		
		2 Gerekçesiz sonuç	...kalabildim	x		
		3 Gerekçesiz sonuç	...sağlayabiliyorum	x		
		4 Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	İçerik	1 Basit tanımlama	... etkendi	x		
		2 Basit tanımlama	... ilerler	x		
		3 Gerekçesiz öneri	...ilerlemelidir.	x		
		4 Gerekçesiz öneri	...türetebiliyor	x		
Mülakat	Hedef	6 Nedensellik oluşturma	...olumlu çünkü...		x	
		7 Gerekçesiz sonuç	... farkındalığımı artırdı.	x		
		8 Gerekçesiz sonuç	...kısmen olmuştur.			x
		9 Gerekçesiz sonuç	...olabilir.	x		
	İçerik	10 Gerekçesiz sonuç	...düzeni sağlar.	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1 Sorgulama	...gelişimi belirgindir			x
		2 Öneri	... yapmalıydı			x
		3 Gerekçesiz öneri	...yapabilirdim	x		
	İçerik	4 Nedensellik oluşturma	... tutarlıydı çünkü		x	
		5 Uygulamada yansıtma	...kullanırdım		x	

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...*uygun olmadığını düşünmüyorum.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir. *Öz değerlendirme* formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde gerekçesiz sonuç yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Evet kalabildim..*” şeklinde cevabı *gerekçesiz sonuca* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “...*Hastalıklar olabilir.*” şeklinde ifadeleri göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara genel olarak uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak nedensellik oluşturma şeklindedir. Nedensellik oluşturma kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “...*içerik ile plan uyumluydu çünkü dersin sonunda hedeflerine ulaştı..*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 218.

VII. Öğretmenin 6. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum.	x		
	2	Sorgulama	...sağlayabilirdim			x
	3	Nedensellik oluşturma	...oldu çünkü		x	
	4	Gerekçesiz Öneri	...film izletebilirdim	x		
	5	Yargıya varma	...kazandırabiliyorum			x
	6	Gerekçesiz sonuç	... kabul ettim	x		
	7	Nedensellik oluşturma	...diyebilirim çünkü		x	
	8	Gerekçesiz öneri	...kullanırdım	x		
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...tercih ettim	x		
	2	Öneri	...yapabilirdim			x
Mülakat	4	İhtiyaç yansıtması	... yaparak yaşayarak öğrendiler		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... dikkat sorunudur.	x		
	11	Yargıya varma	tamamlayabiliyorum			x
	12	Yargıya varma	...uygulayabiliyorum			x
	13	Öneri	...yaşa uygun olmalı			x
	14	Gerekçesiz sonuç	... derse katılmamalarıdır	x		
	15	Nedensellik oluşturma	... oldu ancak düzelttim		x	
	16	Nedensellik oluşturma	...yaptım çünkü		x	
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...Hayır çünkü...		x	
	6	Gerekçesiz sonuç	...uygunlaştı	x		
	7	Basit tanımlama	...karşılmasıyla	x		
	8	Öneri	...kullanırdım			x
	9	Gerekçesiz sonuç	... çalıştı	x		
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz sonuç	...gelebilirdim	x		
	1	Gerekçesiz sonuç	...olmasıdır	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	...hissi	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...olması	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Nedensellik oluşturma	... zayıflatması çünkü		x	
	1	Gerekçesiz sonuç	...oluyor	x		
	2	Yargıya varma	... sağlayabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...dikkatli olmalarıdır	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...olmasıdır	x		
	6	Öneri	...yapılmalıdır			x
	7	Gerekçesiz sonuç	...gerektiğidir	x		
	8	Gerekçesiz sonuç	...üretebilir olmamdır	x		

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik

alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz öneri* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*film izletebilirdim..*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen teknik ve eleştiri alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde teknik alanda yansıtma yönelik olarak “*farlı stratejiler tercih ettim...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak uygulama alanında yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorisinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “...uygulamam esnasında herhangi bir problem yaşamadım çünkü strateji ve hedeflerime ulaştım.” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturduğunu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara ağırlıklı olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*bir şeyler düzenlemeye çalıştı.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *basit tanımlama* şeklindedir. Buna örnek olarak “...zorluklar olmasıdır..” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... bir önceki derste karşılaştırdığımda daha iyi öğretebiliyorum.” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 219.

VII. Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...olmuştur çünkü		x	
	2	Nedensellik oluşturma	...artırırdım çünkü		x	
	3	Sorgumla	...kullanabilirdim			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...yönüdür	x		
	5	Basit tanımlama	..Yoktur.	x		
	6	Yapılandırma	...kullanabilirdim			x
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...yapmalıydım	x		
	18	Nedensellik oluşturma	...olumluydu çünkü		x	
Mülakat	19	Sorgulama	...adil puanlama sağlıyor			x
	20	Gerekçesiz öneri	...değerlendiririm	x		
	21	Yargıya varma	...Gelişimimi görebiliyorum.			x
	22	Yapılandırma	...Bilinçlenmemi sağladı			x
	23	Sorgulama	... farklı görüş kazandırdı.			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	...başarılıdır	x		
	12	Nedensellik oluşturma	...tutarlıydı çünkü		x	
	13	Öneri	...kullanırdım			x
	14	Yargıya varma	... yapabiliyor			x
	15	Yargıya varma	...kullanabilir			x
	16	Nedensellik oluşturma	...uygulardım çünkü		x	

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına uygulama düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... öğrencilerin bilgilerini ne derece öğrendiklerini sunar çünkü ölçmede

kullanılan araçlar etkilidir.” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *teknik alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“klasik ders anlatımını yanında başka şeyler de yapmalıydım... ..”* şeklindeki ifade *gereksiz sonuç* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *eleştirel alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *eleştirel* alandaki cevaplarına bakıldığında, Öğretmenin *“... Öz değerlendirme etkinlikleri bizim gelişimimiz açısından bilinçlendirmemi sağladı..”* şeklinde ifadeleri *yapılandırma* *vardığını* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *öneri* şeklindedir. *öneri* kategorisindeki yansıtıma örnek olarak *“...eğer ben olsaydım dersimin daha verimli geçmesi için etkin materyaller kullanırdım.”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 220.

VII. Öğretmenin 7. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ...çıkamamıştır	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ... düşünmüyorum	x		
		3	Nedensellik oluşturma ...çıkabiliyor çünkü		x	
		4	Yapılandırma ...hazırlarım			x
	İçerik	1	Yargıya varma ...hazırladım			x
		2	Gerekçesiz sonuç ...belirlerim	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ...zorlanabiliyorum	x		
		4	Nedensellik oluşturma ...hazırlarım çünkü		x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç ...istedim	x		
		2	Gerekçesiz sonuç ...sağlıyor	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ...kaldım	x		
		4	Uygulamada yansıtma ...sağladım			x
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... düzenledim	x		
		2	Basit tanımlama Evet kaldım	x		
		3	Yapılandırma ...düzenliyorum			x
		4	Öneri ...getirebilirdim			x
Mülakat	Hedef	6	İhtiyaç yansıtması ...olmadığından...yaptım			x
		7	Gerekçesiz sonuç ... artırdı.		x	
		8	Gerekçesiz sonuç ...kısmen olmuştur.			x
		9	Gerekçesiz sonuç ..öğrenci katılımı yoktur.	x		
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç ...kazandırdı	x		
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ...seçebiliyor			x
		2	Gerekçesiz sonuç ... ulaştı	x		
		3	Gerekçesiz öneri ...yapardım	x		
	İçerik	4	Nedensellik oluşturma ... tutarlıydı çünkü		x	
		5	Gerekçesiz öneri ...yapardım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...bazen derslerde zorlanıyorum.” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde gerekçesiz sonuç yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*planımı ona göre hazırladım..*” şeklinde cevabı *gerekçesiz sonuca* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Büyük oranda arttırdı..*” şeklinde ifadeleri göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara genel olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç ve gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... *ben olsaydım hedef ile içerik uyumu yapardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 221.

VII. Öğretmenin 7. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	...etkiliydi.	x		
	2	Öneri	...yararlanabilirim			x
	3	Gerekçesiz sonuç	...zayıf kaldı	x		
	4	Öneri	...tercih ederdim			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...oluyor	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...katmıştı	x		
	7	Nedensellik oluşturma	...unsur oldu çünkü		x	
	8	Nedensellik oluşturma	...isterdim çünkü		x	
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...gerçekleştirdim	x		
	2	İhtiyaç yansıtması	...tercih ettim		x	
Mülakat	4	İhtiyaç yansıtması	... öğrendiler		x	
	5	Nedensellik oluşturma	... yoktu çünkü		x	
	11	Öneri	...daha iyi olurdu			x
	12	Yargıya varma	...gerçekleştirebiliyorum			x
	13	Yargıya varma	...gücüne göre olmalı			x
	14	Nedensellik oluşturma	... düzensizlik çünkü		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... olmadı	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	...kullandım	x		
Akran Değ.	17	Öneri	...yarayabilirdi			x
	6	Gerekçesiz sonuç	...uygundu.	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	...değerlendirirdim	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...kullanabilirdim	x		
	9	Nedensellik oluşturma	...yaptı çünkü		x	
	10	Öneri	...yapmalıyım			x
SWOT Analizi	1	Gerekçesiz sonuç	...pekiştirici	x		
	2	Nedensellik oluşturma	...eksikliği çünkü		x	
	3	Gerekçesiz sonuç	...aktarabilmesi	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... tutumlar olabilir	x		
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	...tanınmalıyız			x
	2	Gerekçesiz sonuç	... daha iyi	x		
	3	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...öğrenebiliyorlar			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...gereklidir	x		
	6	Öneri	...verilmeli.			x
	7	Yargıya varma	...getirebiliyorum			x
	8	Nedensellik oluşturma	...seviyorum çünkü		x	

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*evet etkiliydi..*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen teknik ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde teknik alanda yansıtmaya yönelik olarak “*stratejilerimi gerçekleştirdim....*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında Öğretmenin “...uygulamama esnasında etkili bir öğrenme yaptığımı düşünüyorum. Bu yüzden derslerden önce belirli stratejiler yapmam gerekiyor. Böylece güzel bir ders gerçekleştirebiliyorum.” şeklinde ifadeleri yargıya varmayı göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara ağırlıklı olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*gayet uygundu.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *basit tanımlama* şeklindedir. Buna örnek olarak “...*tehdit; tutumlar olabilir..*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. *yargıya varma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “... *bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi biliyorum ki öğrenciye söz hakkı daha fazla tanımalıyız.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 222.

VII. Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum ancak		x	
	2	Basit tanımlama	...etkili oldu	x		
	3	Öneri	...söyleyebilirim			x
	4	Yargıya varma	...görebildim			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...yanıdır	x		
	6	Gerekçesiz öneri	...isterdim	x		
Öz Değ.	1	yapılandırma	...düzelttim			x
	18	Nedensellik oluşturma	...olumluydu çünkü		x	
Mülakat	19	Gerekçesiz sonu	...sağlayabilir	x		
	20	Nedensellik oluşturma	...getirdi çünkü		x	
	21	Gerekçesiz sonuç	...sağladı	x		
	22	Yapılandırma	...artırdı, bu yüzden			x
	23	Yargıya varma	... görebildim			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
Akran	11	Nedensellik oluşturma	...başarılıdır ancak		x	
	12	Gerekçesiz sonuç	...tutarlılığı artmıştır	x		
	13	Öneri	... çalışırdım			x
	14	yapılandırma	...hazırladı			x
	15	Nedensellik oluşturma	...kullanıyor çünkü		x	
	16	Yargıya varma	...uygulayabilirim			x

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... evet, etkili oldu.” şeklindeki ifadesi *basit tanımlama* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen *eleştirel alanda* yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“soru cevap yöntemini kullanmayı düşünmüştüm. Yapamadım. Bunun yerine beyin fırtınası yöntemini kullandım. Bazı eksikliklerim vardı. Bunları düzelttim... ..”* şeklindeki ifade *yapılandırma* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak *teknik alanda* yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *teknik* alandaki cevaplarına bakıldığında, Öğretmenin *“... Çok önemli şeyler sağlayabilir.”* şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına *eleştirel* düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler *öneri* şeklindedir. *öneri* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“...Eksik ve yanlışlarımı düzeltmeye çalışırdım. Bunları yapmamdaki amaç öncede yaptığım yanlışları tekrarlamamaktı.”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 223.

VII. Öğretmenin 8. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç	Etkili buluyorum	x	
		2	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x	
		3	Nedensellik oluşturma	... olması çünkü	x	
		4	Yeniden yapılandırma	... geliştirdim		x
	İçerik	1	Basit tanımlama	... etkilidir	x	
		2	İhtiyaç yansıtması	... dikkate alarak yapardım	x	
		3	Nedensellik oluşturma	... olmuştur çünkü	x	
		4	Teori uygulama bağlantısı	... birlikte yürüttümdü	x	
Öz değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç	... sıralamaları	x	
		2	Basit tanımlama	Evet yeterliydi	x	
		3	Basit Tanımlama	Evet kaldım	x	
		4	Gerekçesiz sonuç	... yaptım.	x	
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç	... belirledim	x	
		2	Nedensellik oluşturma	Evet kaldım ancak...	x	
		3	Nedensellik oluşturma	... tutarlıydı çünkü	x	
		4	Yeniden yapılandırma	... çalışırdım		x
Mülakat	Hedef	6	Nedensellik oluşturma	... olmuştur çünkü	x	
		7	Sorgulama	... tamamladım.		x
		8	Yargıya varma	... ulaşabiliyorum		x
		9	Nedensellik oluşturma	... olabilir ancak	x	
	İçerik	10	Gerekçesiz sonuç	... kazandırdı	x	
Akran değerlendirme	Hedef	1	Gerekçesiz sonuç	... kullanıyor	x	
		2	Nedensellik oluşturma	... ulaştı çünkü		x
		3	Gerekçesiz öneri	... oluşturdum	x	
		4	Gerekçesiz sonuç	... gördüm	x	
	İçerik	5	Yeniden yapılandırma	... sunmalıyım		x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar

incelendiğinde öğretmenin uygulama alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “...*materyal tasarlarken bazı sıkıntılar olmuştur çünkü her materyal öğrenciyle uyumlu olmayabilir..*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde gerekçesiz sonuç yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hepsini yaptım..*” şeklinde cevabı *gerekçesiz sonuca* teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “... *Olabilir çünkü bu konuda daha fazla çalışma yapmam gerekiyor..*” şeklinde ifadeleri göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara genel olarak teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz sonuç ve gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... *hedefler oluşturdum...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 224.

VII. Öğretmenin 8. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...etkili oldu çünkü		x	
	2	İhtiyaç yansıtması	...istediklerini kullanırdım			x
	3	Nedensellik oluşturma	...dönütler olmuyordu çünkü	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
	5	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	6	Gerekçesiz sonuç	ettim	x		
	7	Sorgulama	...yaşadım			x
	8	Gerekçesiz sonuç	...düşünüyorum	x		
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...etkiliydi	x		
	2	Teori-uygulama bağlantısı	...kullandım		x	
Mülakat	4	Nedensellik oluşturma	... öğrendiler ancak		x	
	5	Nedensellik oluşturma	... yoktu çünkü		x	
	11	Gerekçesiz öneri	...yapmalıydım	x		
	12	Yargıya varma	...uygulayabiliyorum			x
	13	Öneri	...derecesine göre olmalı			x
	14	Basit tanımlama	...dersin umursanmaması	x		
	15	Nedensellik oluşturma	... etkiliydi çünkü		x	
	16	Sorgulama	...kullanarak çözdüm			x
Akran Değ.	17	Nedensellik oluşturma	...yaramadı çünkü		x	
	6	Gerekçesiz sonuç	...çok uygun kullandı	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	...kullanarak.	x		
	8	Gerekçesiz sonuç	...yararlandım	x		
	9	Yargıya varma	...gözlemleyebildim			x
	10	Öneri	...yapılmalı			x
SWOT Analizi	1	Basit tanımlama	Yapıcı, öğretici	x		
	2	Nedensellik oluşturma	Eşit imkân verir çünkü		x	
	3	Basit tanımlama	...aktarabilmesi	x		
	4	Nedensellik oluşturma	... çatışmalar çünkü		x	
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Gerekçesiz sonuç	...etkilidir	x		
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	...öğretebiliyorum			x
	4	Gerekçesiz sonuç	...öğrendiğidir.			x
	5	Gerekçesiz sonuç	...kullandığımdır.	x		
	6	Öneri	...desteklenmeli			x
	7	Yargıya varma	...fark ettiğimdir			x
	8	Nedensellik oluşturma	... azimle çalışmamdır çünkü		x	

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₇ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuç* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*istediklerimi kabul ettim..*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen teknik ve uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde teknik alanda yansıtma yönelik olarak “*stratejilerim ve yöntemlerim etkiliydi...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak uygulama alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında Öğretmenin “...uygulamam esnasında etkilidim çünkü derse hazırlıklı gelmiştim.” şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde sorulara ağırlıklı olarak teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir.. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*gayet uygundu.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına öğretmen çoğunlukla *teknik düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin teknik alanındaki yansıtıcı ifadeleri *basit tanımlama* şeklindedir. Buna örnek olarak “...*güçlü yönü; yapıcı..*” şeklindeki ifadesi örnek olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların genel olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. *yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “... *bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi biliyorum ki bazı eksikliklerim olduğunu fark ettiğimdir.*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 225.

VII. Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	2	Gerekçesiz öneri	...yapabilirdim	x		
	3	İhtiyaç yansıtması	...düşünebiliriz		x	
	4	Gerekçesiz öneri	...gösterilebilir	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	...yanıdır	x		
	6	Öneri	...pratik yaptırırdım			x
Öz Değ.	1	Gerekçesiz sonuç	...zorladı	x		
	18	Gerekçesiz sonuç	...sağladı	x		
Mülakat	19	Nedensellik oluşturma	...kolaylaştırdı çünkü		x	
	20	Sorgulama	...düşünüyorum			x
	21	Gerekçesiz sonuç	...başarımı artırdı	x		
	22	Yargıya varma	...doğruyu bulabiliyorum			x
	23	Gerekçesiz sonuç	... kazandırdı	x		
	24	Sorgulama	... düşünüyorum			x
Akran	11	Gerekçesiz sonuç	...iyi durumdadır	x		
	12	Yeniden yapılandırma	...yaptığı için tutarlıdır.			x
	13	Öneri	... hazırlardım			x
	14	Uygulamada yansıtma	...hazırladı		x	
	15	Nedensellik oluşturma	...kullanıyor çünkü		x	
	16	Yargıya varma	...uygulayabilirim			x

Ö₇ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına yakınına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bu duruma Ö₇ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “... *farklı ölçme araçları yapabilirdim.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz öneri* kategorisine örnek olarak verilebilir. ..

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “beni bunlar zorladı ..” şeklindeki ifade gerekçesiz sonuç örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında, Öğretmenin “... Çok şeyler kazandırdı.” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonucu göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler öneri şeklindedir. öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “...ben olsaydım farklı ölçme araçları kullanırdım. Dersimi de buna göre şekillendirip hazırlardım.” şeklindeki yansıtma verilebilir. Aşağıda Ö₇ birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 226’da verilmiştir.

Tablo 226.

VII.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	20	77	3	12	3	11	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	31	86	0	0	5	14	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	18	90	0	0	2	10	20	100
Toplam	69	84	3	4	10	12	82	100

Tablo 226 incelendiğinde Ö₇’nin birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %84 (f=69), UAY düzeyinde %4 (f=3) ve EAY düzeyinde %12 (f=10) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₇ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 227’de verilmiştir.

Tablo 227.

VII.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	24	92	1	4	1	4	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	26	72	3	8	7	20	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	17	85	0	0	3	15	20	100
Toplam	67	82	4	5	11	13	82	100

Tablo 227 incelendiğinde Ö₇'nin ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %82 (f=67), UAY düzeyinde %5 (f=4) ve EAY düzeyinde %13 (f=11) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₇ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 228'de verilmiştir.

Tablo 228.VII.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	23	88	1	4	2	8	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	22	61	6	17	8	22	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	13	15	3	15	4	20	20	100
Toplam	58	71	10	12	14	17	82	100

Tablo 228 incelendiğinde Ö₇'nin üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %71 (f=58), UAY düzeyinde %12 (f=10) ve EAY düzeyinde %17 (f=14) gelişim sağladığı görülmektedir.Aşağıda Ö₇ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme

düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 229’da verilmiştir.

Tablo 229.

VII.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	21	81	4	15	1	4	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	26	72	6	17	4	11	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	14	70	3	15	3	15	20	100
Toplam	61	74	13	16	8	10	82	100

Tablo 229 incelendiğinde Ö₇’nin dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %74 (f=61), UAY düzeyinde %16 (f=13) ve EAY düzeyinde %10 (f=8) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₇ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 230’da verilmiştir.

Tablo 230.

VII.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	14	54	7	27	5	19	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	20	56	8	22	8	22	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	10	50	2	10	8	40	20	100
Toplam	44	54	17	21	21	25	82	100

Tablo 230 incelendiğinde Ö₇'nin beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %54 (f=44), UAY düzeyinde %21 (f=17) ve EAY düzeyinde %25 (f=21) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₇ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 231'da verilmiştir.

Tablo 231.

VII.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	16	62	4	15	6	23	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	20	56	7	19	9	25	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	6	30	5	25	9	45	20	100
Toplam	42	51	16	20	24	29	82	100

Tablo 231 incelendiğinde Ö₇'nin altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %51 (f=42), UAY düzeyinde %20 (f=16) ve EAY düzeyinde %29 (f=24) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₇ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 232'de verilmiştir.

Tablo 232.

VII.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	F	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	14	54	4	15	8	31	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	18	50	8	22	10	28	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	7	35	5	25	8	40	20	100
Toplam	39	47	17	21	26	32	82	100

Tablo 232 incelendiğinde Ö₇'nin yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %47 (f=39), UAY düzeyinde %21 (f=17) ve EAY düzeyinde %32 (f=26) gelişim sağladığı görülmektedir.

Aşağıda Ö₇ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 233'te verilmiştir.

Tablo 233.

VII.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	12	46	9	35	5	19	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	17	47	8	22	11	31	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	8	40	5	25	7	35	20	100
Toplam	37	45	22	27	23	28	82	100

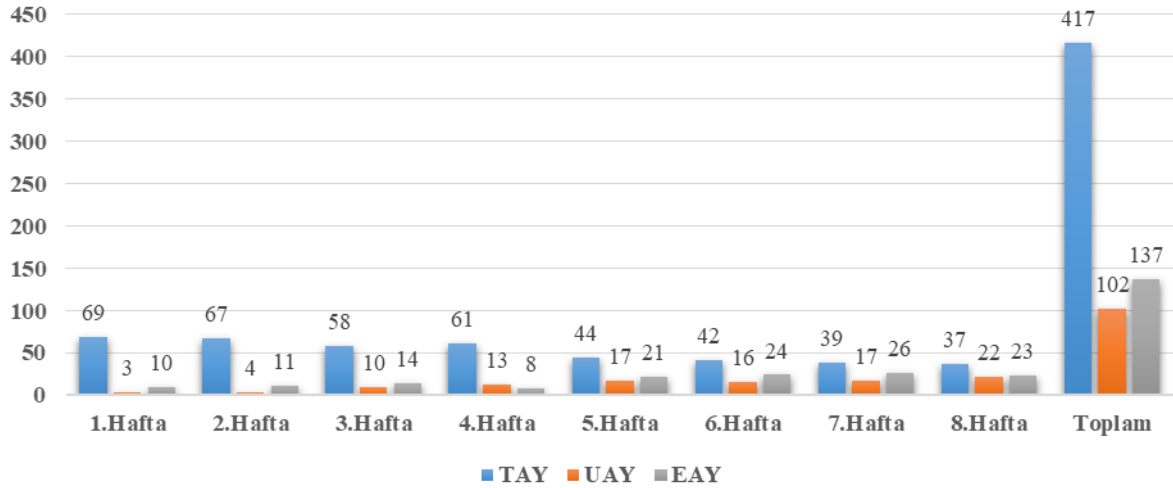
Tablo 233 incelendiğinde Ö₇'nin sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %45 (f=37), UAY düzeyinde %27 (f=22) ve EAY düzeyinde %28 (f=23) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₇'nin sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 234'te verilmiştir.

Tablo 234.

VII.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	144	69	33	16	31	15	208	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	180	62	46	16	62	22	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	93	58	23	14	44	28	160	100
Toplam	417	64	102	15	137	21	656	100

Tablo 234 incelendiğinde Ö₇'nin sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %64 (f=417), UAY düzeyinde %15 (f=102) ve EAY düzeyinde %21(f=137) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₇'nin toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak *Şekil 8*'de sunulmuştur

Şekil 8.Ö₇ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği

Şekil 8 incelendiğinde Ö₇'nin sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %64 (f=417), UAY düzeyinde %15 (f=102) ve EAY düzeyinde %21(f=137) gelişim sağladığı görülmektedir. Yansıtıcı günlük, öz değerlendirme ve yarı yapılandırılmış görüşmelerde öğretmenin tanımlayıcı ve çözümleyici yanıtlar vermemesinin öğretmenin yansıtma becerilerinin gelişmemesinde etkili olduğu söylenebilir. Yansıtıcı günlük, öz değerlendirme ve yarı yapılandırılmış görüşmelerin birbirinin tamamlayıcısı şeklinde kullanılmaması sınıf yönetimi, zaman yönetimi, planlama, değerlendirme yöntemleri, öğretim yöntemleri ve öğretim materyalleri gibi konularda gelişim sağlamasında yeterince etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenin, bu uygulamalar neticesinde öğretim yaklaşımlarını, öğretim yöntem ve tekniklerini, öğretim materyallerini ve değerlendirme yöntemlerini öğrencilerin özelliklerine göre şekillendirmemesi, onların derse olan ilgilerini etkin bir şekilde arttırmadığını ortaya koymuştur. Benzer bulgulara, Gencer (2008)' in öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada da ulaşılmıştır. Öğretmenin öğretim sürecine yönelik yeterince deneyimler oluşturmamasında kendi uygulamalarını mikro öğretim yolu ile gözden yeterince geçirmemelerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

4.8. Sekizinci Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 235.

VIII. Öğretmenin 1. Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

		Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Basit tanımlama	... etkiliydi	x		
		2	Gereksiz sonuç	... düşünüyorum.	x		
		3	Gereksiz sonuç	... yaşamadım	x		
		4	Gerekçesiz sonuç	 Yapmazdım	x		
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç	... uygundur	x		
		2	Gerekçesiz Sonuç	 aktarabilir	x		
		3	Gerekçesiz sonuç	... problem yaşamadım	x		
		4	Gerekçesiz sonuç	... değiştirmedim	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yapılandırma	... tümü gerçekleşti			x
		2	Nedensellik oluşturma	... yeterliydi çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama	... evet kalabildim	x		
		4	Yargıya varma	... iyi sonuçlandı			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma	... olumlu sonuçlandı		x	
		2	Basit tanımlama	... evet	x		
		3	Basit tanımlama	... evet tutarlıydı	x		
		4	Gerekçesiz öneri	 ihtiyaç duymuyorum	x		
Mülakat	Hedef	6	Basit tanımlama	... olumluydu	x		
		7	Basit tanımlama	... etkiliydi	x		
		8	Gerekçesiz sonuç	... ulaştım	x		
		9	Gerekçesiz sonuç	... sebep olmadı	x		
	İçerik	10	Yargıya varma	... yaptık... anladım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Basit Tanımlama	... çalıştı	x		
		2	Basit tanımlama	... ulaşılabildi	x		
		3	Gerekçesiz öneri	... çalışırdım	x		
		4	Basit Tanımlama	... uygundu	x		
	İçerik	5	Gerekçesiz öneri	... tasarlamaya çalışırdım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin

yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*yeterince etkili olduğunu düşünüyorum.*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde gerekçesiz sonuç ve basit tanımlamanın yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca eleştirel alanda da yargıya varma bulunmaktadır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*-arak zarf fiil ekinin temel işlevini sezdirmek. Olumsuz yapıyı kavratmak. (giderek, olarak kullanımının temel kullanımını farkını ayır etmek) Öğrendiklerini işlevsel olarak kullanılabilmek. Hedeflerime ulaşılabilirdim. Tümünü gerçekleştirdi.*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir. Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşmada bir problem yaşamadım.*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “*içerik hedefle uygundu...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 236.

VIII. Öğretmenin 1. Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	... etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... etkili oldu	x		
	3	Gerekçesiz sonuç	...etkiliydi	x		
	4	Öneri	...tercih ederdim			x
	5	Nedensellik oluşturma	... geliştirilebilir çünkü		x	
	6	Gerekçesiz sonuç	... verebildiler	x		
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...yaptım			x
	2	İhtiyaç yansıtma	...ihtiyaç duymadım		x	
	4	Sorgulama	... ederdim			x
Mülakat	5	Gerekçesiz sonuç	...düşünmüyorum	x		
	11	Basit tanımlama	... olumlu	x		
	12	Nedensellik oluşturma	... uyguladım çünkü		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... uygundur	x		
	14	Basit tanımlama	... olumsuzdu	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... bitirdik	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadık	x		
	17	Yeniden yapılandırma	...çalışırdım			x
Akran Değ.	6	Gerekçesiz sonuç	...kullanıldı	x		
	7	Gerekçesiz Sonuç	...çalıştı	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...kullanırdım	x		
	9	Uygulamada yansıtma	... düzeltti... sayılmaz		x	
	10	Gerekçesiz sonuç	...çalışırdım	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...güzel olur			x
	2	Yargıya varma	... gerekiyor			x
	3	Yargıya varma	... yapıyoruz			x
	4	Yargıya Varma	... olabiliyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...dikkat etmemdir			x
	5	Yargıya varma	... yapmasıdır			x
	6	Yargıya varma	...biliyorum			x
	7	Yargıya varma	... etmemdir			x
	8	Yargıya Varma	...olmasıdır			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*amacıma ulaşmada etkiliydi...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtmaya yönelik olarak “*seçmeli yöntem, soru cevap yöntemi ve beyin fırtınası hepsini yaptım. Kendi tasarladığım materyallerle birlikte ders kitabını da kullandım ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*konuyu rahatlıkla anlatabildik.*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Bunun yanı sıra *gerekçesiz öneri* kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*hedeflere uymaya çalıştı...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak” Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin tehditleri; *dersin içeriği Müslüman ya da Hristiyan unsurlar arasında bazen problem olabiliyor*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *bir önceki dersle karşılaştırdığımda dersin plan ve içeriğini daha doğru hazırlamam gerektiğini biliyorum.*” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 237.

VIII.Öğretmenin 1.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygundur	x		
	4	İhtiyaç yansıtma	... dönütler vermesi		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yok	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...yapmam	x		
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... Etkili olabilirdi			x
	18	Yargıya varma	... çok iyiydi			x
Mülakat	19	Gerekçesiz sonuç	... faydalıydı	x		
	20	Gerekçesiz sonuç	...amacıma ulaştım	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oldu	x		
	22	Gerekçesiz sonuç	...faydalıydı	x		
	23	Yargıya varma	... ulaşmamızı sağladı			x
	24	Gerekçesiz sonuç	... bildik	x		
Akran	11	Basit tanımlama	... yöntemdi	x		
	12	Gerekçesiz sonuç	... iyiydi	x		
	13	Gerekçesiz öneri	... çoğaltırdım	x		
	14	Basit tanımlama	...vardı	x		
	15	Basit tanımlama	...kullanabildi	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...uygulardım	x		

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra uygulama alanda yansıtmaya da bir cevap vermiştir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*değişiklik yapmazdım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Ölçme değerlendirme soru cevap ve beyin fırtınası yöntemleriyle aynı zamanda ölçme yapmayı planladım. Beyin fırtınasını bu şekilde kullanmasam daha etkili olabilirdi...*” şeklinde cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan da bir tane eleştirel yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*faydalı olduğunu düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuç varlığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve basit tanımlama* şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*yaptığım planları daha iyi uygulardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 238.

VIII.Öğretmenin 2.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... gerçekleştirilmiştir			x
		2	Basit tanımlama ... güzeldi	x		
		3	Gereksiz sonuç ... yaşamadım	x		
		4	Öneri ... ayrıntılandırırdım			x
	İçerik	1	Gerekçesiz sonuç ... düşünüyorum	x		
		2	Gerekçesiz Sonuç aktarabilir	x		
		3	Gerekçesiz sonuç ... yaşamadım	x		
		4	Yapılandırma ... hedeflerdim			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yeniden Yapılandırma ...kullandılar			x
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliydi çünkü		x	
		3	Basit Tanımlama ...kaldım	x		
		4	Yargıya varma ... sonuçlandı			x
	İçerik	1	İhtiyaç yansıtma ... içerik hazırladım		x	
		2	Basit tanımlama ...evet kalabildim	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... tutarlıydı çünkü		x	
		4	Basit tanımlama yoktur	x		
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... inanıyorum			x
		7	Basit tanımlama ... olumluydu	x		
		8	Gerekçesiz sonuç ... ulaşabildim	x		
		9	Gerekçesiz sonuç ...sebebi olmadı	x		
		10	Yargıya varma ... anladım			x
	İçerik					
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... değinilmiştir			x
		2	Gerekçesiz sonuç ... ulaşamamıştır	x		
		3	Gerekçesiz öneri ... uygun durdu	x		
	İçerik	4	Uygulamada yansıtma ... konulmuştur		x	
		5	Gerekçesiz öneri ... çalıştım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*uygun olduğunu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde gerekçesiz sonuç ve basit tanımlamanın yoğun olduğu görünmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı evet tutarlıydı çünkü hedefimin ve amacımın dışına çıkmadım.” şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *teknik* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*hedeflerime ulaşabildim...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak basit tanımlama şeklindedir. Basit tanımlama kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*hedeflere tam anlamıyla ulaşamamıştır...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 239.

VIII.Öğretmenin 2.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	... evet	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... etkili oldu	x		
	3	Gerekçesiz öneri	...geliştirebilirdim	x		
	4	Öneri	...tercih ederdim			x
	5	Nedensellik oluşturma	... geliştirilebilir çünkü		x	
	6	Uygulamada yansıtma	... katılımı		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz öneri	... getirilebilirdi	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...yaptım			x
	2	İhtiyaç yansıtma	...öğrencilere dağıttım		x	
	4	Yapılandırma	... yansıttım			x
Mülakat	5	Gerekçesiz sonuç	...olmadı	x		
	11	İhtiyaç yansıtma	... ihtiyacı... oldu		x	
	12	Nedensellik oluşturma	... uyguladım çünkü		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... çalıştırmalıyım	x		
	14	Basit tanımlama	... Gayet başarılıydım	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... yaptık	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... olmadı	x		
	17	Yargıya varma	...kolaylaştırdı			x
Akran Değ.	6	Sorgulama	...konulmuştur			x
	7	Gerekçesiz Sonuç	...çalıştı	x		
	8	Gerekçesiz öneri	...çalışırdım	x		
	9	Uygulamada yansıtma	... aktarılamaması.. olmuştur		x	
	10	Gerekçesiz sonuç	...çalışırdım	x		
	1	Yargıya varma	... yapmasıdır			x
SWOT Analizi	2	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	3	Yargıya varma	... yapıyoruz			x
	4	Yargıya Varma	... kalabilir			x
	1	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...etkilenmemdir			x
	5	Yargıya varma	... olmasıdır			x
	6	Yargıya varma	...biliyorum			x
	7	Yargıya varma	... etmemdir			x
	8	Yargıya Varma	...olmasıdır			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*amacıma ulaşmada etkiliydi...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtmaya yönelik olarak “*bugünkü dersimin konusu taşınma olduğu için fiilleri öğretme amaçlı bir etkinlik planladım. Öğrenciler taklit yoluyla fiilleri arkadaşlarına anlatmaya çalıştılar. Sıraları u şekline getirdik. Bu bizim dersimizden bir beş dakika çalmış oldu. Bunu ders başlamadan önce yapmış olsaydım, böyle bir sorunla karşılaşmayacaktım. Bunun haricinde tekniği uygularken bir problem yaşamadım. Her öğrenciye yazılı kağıt verdim ve öğrencilerden kimseye göstermemesini, tahtaya çıkarak arkadaşlarına anlatmasını istedim. Hepsi çok eğlenerek etkinliğe dâhil oldular ...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve *basit tanımlama* kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*gayet başarılıydım*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Bunun yanı sıra *gerekçesiz öneri* kategorisine yönelik teknik yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. *Gerekçesiz sonuç* kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*hedefe uygun bir şekilde oluşturulmuştur...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin fırsatları; hayatımızdaki en önemli iş imkânlarından biri olmasıdır.*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” bir önceki dersle karşılaştırdığımda meslektaşına bir dersi nasıl iyi bir şekilde anlatabileceğimi biliyorum.” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 240.

VIII. Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...uygundur çünkü		x	
	4	İhtiyaç yansıtma	... dönütler vermesi		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yönü yok	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...değişiklik yapmam	x		
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	... tasarladım			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... yaptım			x
	19	Nedensellik oluşturma	... Faydalıydı çünkü		x	
	20	Gerekçesiz sonuç	...ulaştım	x		
	21	Basit tanımlama	...günlükler... iyiydi	x		
	22	Gerekçesiz sonuç	...faydalıdır	x		
	23	Yargıya varma	... ulaşmamızı sağladı			x
	24	Gerekçesiz sonuç	...anladım	x		
Akran	11	Basit tanımlama	... yöntemdi	x		
	12	Sorgulama	...söyleyebiliriz			x
	13	Gerekçesiz öneri	... çalışırdım	x		
	14	Gerekçesiz sonuç	...bulunmamıştır	x		
	15	Teori uygulama bağlantısı	...sınıf ortamına... yetersiz kaldı		x	
	16	Gerekçesiz öneri	...çalışırdım	x		

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik ve uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*olumsuz yönü yoktur...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Ölçme değerlendirmede öğrencinin kelimeleri tutarlı bir şekilde kullanmasını tasarladım. Bu planı gerçekleştirmek için yoğun bir şekilde düşündüm. Etkili olduğunu düşünüyorum...*” şeklinde cevabı *yeniden yapılandırmaya* örnek teşkil etmektedir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan da bir tane eleştirel yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*ölçme değerlendirme etkinlikleri faydalıdır...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuç varlığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “*özeleştiride bulunmamıştır...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 241.

VIII.Öğretmenin 3.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Yargıya varma	... Ulaştığımı... düşünüyorum			x
		2 Basit tanımlama	... yoktu	x		
		3 Nedensellik oluşturma	...problem olmadı çünkü		x	
		4 Öneri	... yapardım			x
	İçerik	1 Yargıya varma	... oldukça... düşünüyorum			x
		2 Gereksiz sonuç	 uygundur	x		
		3 Gereksiz sonuç	... yaşamadım	x		
		4 Gereksiz sonuç	... yapmam	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...ulaştım... gerçekleştirdim			x
		2 Nedensellik oluşturma	...evet çünkü		x	
		3 Basit Tanımlama	...evet	x		
		4 Yargıya varma	... sonuçlandı			x
	İçerik	1 Uygulamada yansıtma	... dersin anlatılması		x	
		2 Basit tanımlama	...evet	x		
		3 Nedensellik oluşturma	... tutarlıydı çünkü		x	
		4 Gereksiz sonuç	 yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6 Yapılandırma	... yapabiliyorum			x
		7 Nedensellik oluşturma	... etkiliydi çünkü		x	
		8 Gereksiz sonuç	... Evet ulaşabildim	x		
		9 Gereksiz sonuç	...ulaştım	x		
	İçerik	10 Yargıya varma	... sağladı			x
		1 Yargıya varma	... buluyorum			x
Akran değerlendirme	Hedef	2 Basit tanımlama	... evet	x		
		3 Gereksiz öneri	... kurardım	x		
		4 Uygulamada yansıtma	... içeriğe...sunmuştur		x	
	İçerik	5 Gereksiz öneri	... hazırlardım	x		

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*değişiklik yapmam, uygundur...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde gerekçesiz sonucun yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*içerikte değişiklik yapmazdım.*” şeklinde cevabı *gerekçesiz sonuca* örnek teşkil etmektedir. Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *teknik ve eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*bir problem yaşamadım. Hedefime ulaşabilirdim...*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz sonuca vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*anlattığım kişilerle soru cevap yoluyla ilişki kurardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 242.

VIII.Öğretmenin 3.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Basit tanımlama	... evet, etkiliydi	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... yeterince etkili oldu	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...-dığı için		x	
	4	Öneri	...tercih edebilirdim			x
	5	Nedensellik oluşturma	... düşünüyorum çünkü		x	
	6	İhtiyaç yansıtma	...dönütler vermesi		x	
	7	Gerekçesiz sonuç	... yaşamadım	x		
	8	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
Öz Değ.	1	Yeniden yapılandırma	...yönlendirdim			x
	2	Uygulamada yansıtma	...uyarlardım		x	
Mülakat	4	Öneri	... yapardım			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olmadı çünkü		x	
	11	Uygulamada yansıtma	... derslerde ... yaptım		x	
	12	Nedensellik oluşturma	... uyguladım çünkü		x	
	13	Gerekçesiz sonuç	... yapmalıyım	x		
	14	Basit tanımlama	... başarılıydım	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... kullandık	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... olmadı	x		
Akran Değ.	17	Yargıya varma	...vizyon kattı			x
	6	Yargıya varma	...vakıftı			x
	7	Nedensellik oluşturma	...-dan dolayı		x	
	8	Gerekçesiz öneri	...öğrenme	x		
	9	Uygulamada yansıtma	... heyecanlandı		x	
	10	Gerekçesiz öneri	...gibi düşünürdüm	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...olması			x
	2	Yargıya varma	... korkutması			x
	3	Yargıya varma	... yaşamaları			x
	4	Yargıya Varma	... karşılaştırmaları			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... şarttır			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...olduklarıdır			x
	5	Yargıya varma	... gerektiğidir			x
	6	Yargıya varma	...biliyorum			x
	7	Yargıya varma	... etmemdir			x
	8	Yargıya Varma	...yapabilmemdir			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*değişiklik yapmazdım...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*teknik olarak yönlendirilmiş imgelem gücü tekniğini kullandım. Öğrencilere müzik eşliğimde bir metin okudum. Onlar da gözleri kapalı beni dinlediler. Müzik ve metin bittikten sonra gözlerini açtılar ve ben onlara sorular yönlendirdim...*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında *gerekçesiz sonuç* ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*uygundu ve ben bunu yapabildim*” şeklinde ifadeleri *gerekçesiz sonucu* göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve uygulama düzeyinde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri* şeklindedir. *Gerekçesiz öneri* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*kendimi öğretmen gibi dinleyicileri öğrencim gibi düşünürdüm...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak “*bazı eklerin çok üst üste gelerek kelime öğrenimi bazında öğrencinin gözünü korkutması*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. *Yargıya varma* kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*bir önceki dersle karşılaştığımda öğrencilerim hakkında öğrendiğim en önemli şey çok farklı karakterlere sahip olduklarıdır...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 243.

VIII.Öğretmenin 3.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	...ölçme.. düşünüyorum çünkü		x	
	2	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...uygundur çünkü		x	
	4	İhtiyaç yansıtma	... süreç...dönütler vermesi		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	...yönü yok	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	...değişiklik yapmam	x		
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... Tespit edebildim			x
	18	Yapılandırma	... dikkat ettim			x
Mülakat	19	Nedensellik oluşturma	... sağladı çünkü		x	
	20	Nedensellik oluşturma	...--dığı için		x	
	21	Basit tanımlama	...günlükler... iyiydi	x		
	22	Gerekçesiz sonuç	...faydalıydı	x		
	23	Yargıya varma	... öğrenmiş oldum			x
	24	Yargıya varma	...değiştirebiliyorum			x
Akran	11	Uygulamada yansıtma	... hazırlamıştı... düşünüyorum		x	
	12	Sorgulama	...söyleyebiliriz			x
	13	İhtiyaç yansıtma	... Ortam. Oluştururdum		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	...bulunmamıştır	x		
	15	Basit tanımlama	...evet	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...kolaylaştırdım	x		

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik ve uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *gerekçesiz sonuca* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye

yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*değişiklik yapmam...*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuca* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “derste hazırlanan yazının dil bilgisi yapısına ve bağlama uygun olup olmadığına bakarak bir ölçme değerlendirme yapmayı planladım. Etkili olduğunu düşünüyorum. Bu konuda eksikleri olan öğrencileri tespit edebildim...” şeklinde cevabı *yargıya varmaya* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan da bir tane eleştirel yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*derslerde yaptığım akran değerlendirme bana kendi eksikliklerimi de görüp onları nasıl kapatabileceğimi gösteriyor. Yani ben de olan bir şeyi arkadaşım da gördüğüm zaman onu alıp değiştirebiliyorum....*” şeklinde ifadeleri *yargıya varmaya* vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*kavran haritası yaparak öğrenimi kolaylaştırırdım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 244.

VIII.Öğretmenin 4.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1 Nedensellik oluşturma	... Etkiliydi çünkü		x	
		2 Basit tanımlama	... Problem yaşamadım	x		
		3 Nedensellik oluşturma	...problem karşılaşmadım çünkü		x	
		4 Öneri	... önerirdim			x
	İçerik	1 Yargıya varma	... uygun... düşünüyorum			x
		2 Yapılandırma	 yapardım			x
		3 Gereksiz sonuç	... yaşamadım	x		
		4 Gereksiz sonuç	... yapmazdım	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1 Yargıya varma	...ulaştım... dönütü aldım			x
		2 Nedensellik oluşturma	...yeterliyi çünkü		x	
		3 Gereksiz sonuç	...evet kalabildim	x		
		4 Sorgulama	... yapmalıydım			x
	İçerik	1 Uygulamada yansıtma	... içeriğe...düzenledim		x	
		2 Basit tanımlama	...evet	x		
		3 Nedensellik oluşturma	... evet çünkü		x	
		4 Gereksiz sonuç	 yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6 Yargıya varma	... Başarılı... düşünüyorum			x
		7 Nedensellik oluşturma	... etkiliydi çünkü			x
		8 Basit tanımlama	... Evet ulaşabildim	x		
		9 Nedensellik oluşturma	...çünkü olmalıydı		x	
	İçerik	10 Yargıya varma	... başarılı oldum			x
Akran değerlendirme	Hedef	1 Yapılandırma	... mahiyetidir			x
		2 Yargıya varma	... uygun olmuştur			x
		3 Basit tanımlama	... Sunuş yoluyla	x		
		4 Nedensellik oluşturma	...çünkü yendi		x	
	İçerik	5 Yargıya varma	... yenerdim			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı teknik ve eleştirel alanda yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*değişiklik yapmazdım..*” şeklindeki ifadesi *gerekçesiz sonuç* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla teknik ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde gerekçesiz sonucun yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca yargıya varma kategorisinde de yansıtma yapmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hedeflerim; yeterlilik fiilinin diğer işlevlerinin kavranması, ihtimal anlamı veren olumsuz yapıyla kesinlik anlamı veren arasındaki işlevsel ve biçim farkının anlaşılması, öğrencinin öğrendiği yapıyı işlevsel olarak kullanabilmesi hedeflerimdi. Ulaştım. Gerekli dönütleri aldım .*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*aldığımız yansıtıcı düşünme eğitimi içerik hazırlamamızda önemli katkılar sağladı. İçerik hazırlarken dersin planını ona uyumlu olarak yaptım. Dersimin işleyişinde birden aklıma öz değerlendirme ve akran değerlendirme ölçütlere geldi. Hata yaptığım noktaları düzelterek başarılı oldum..*” şeklinde ifadeleri yargıya varmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*bilgilerin aktarımını kolaylaştırıcı akıllı tahta kullanımı araştırma-inceleme yoluyla hazırlanan sunum konunun içeriğini aydınlatıcı mahiyettedir...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 245.

VIII.Öğretmenin 4.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... evet, etkiliydi çünkü		x	
	2	Gerekçesiz sonuç	... yeterince etkili oldu	x		
	3	Yargıya varma	...amaca ulaştırdı			x
	4	Öneri	...tercih edebildim			x
	5	Nedensellik oluşturma	... başarılıydım çünkü		x	
	6	İhtiyaç yansıtma	...işlevsel farkı		x	
	7	Uygulamada yansıtma	... Olumsuz yapı karıştırması		x	
	8	Öneri	... durabilirdim			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...hepsini.. gerçekleştirdim			x
	2	İhtiyaç yansıtma	...yetersiz kalmadı		x	
Mülakat	4	Yargıya varma	... dikkat ettim			x
	5	Nedensellik oluşturma	...olmadı sebebi		x	
	11	Nedensellik oluşturma	... olumluydu çünkü		x	
	12	Yargıya varma	... başardım			x
	13	Uygulamada yansıtma	... amacıma... ulaştım		x	
	14	Basit tanımlama	... yoktu	x		
	15	Gerekçesiz sonuç	... problem yaşamadım	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... olmadı	x		
Akran Değ.	17	Gerekçesiz öneri	...çalışabilirdim	x		
	6	Yargıya varma	...vakıftı			x
	7	Nedensellik oluşturma	...-dan dolayı		x	
	8	Gerekçesiz öneri	...öğrenme	x		
	9	Uygulamada yansıtma	... heyecanlandı		x	
SWOT Analizi	10	Gerekçesiz öneri	...gibi düşünürdüm	x		
	1	Yargıya varma	...olması			x
	2	Yargıya varma	... Zaman zaman sıkılabilmesi			x
	3	Yargıya varma	... yaşamaları			x
	4	Yargıya Varma	... karıştırabiliyorlar			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... fazladır			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...olabileceğidir			x
	5	Yargıya varma	... işlevselliktir			x
	6	Yargıya varma	...biliyorum			x
	7	Yargıya varma	... etmemdir			x
	8	Yargıya Varma	...tasarlıyorumdur			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmeninin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneriye* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*dersi tekrar işleyecek olsam olumsuz yapının üstünde daha çok durabilirdim. Bunun sebebi i edesi bazı öğrencilerim anlamadılar. Dersi daha iyi anlamaları için durabilirdim...*” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda *öğretme-öğrenme* yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak “*seçmeli yöntem, soru cevap, iletişimsel yöntem ve beyin fırtınası ile tasarladım. Sunum ve tahta kullandım. Öğrencilerimden bir diyalog hazırlamalarını istedim ve hazırladıkları diyalogları yeterlilik fiiline uygun olarak canlandırmalarını istedim. Hepsini gerçekleştirdim..*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen tamamına yakınına teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri ve basit tanımlama kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*derslerimde çözüm yolu bulmaya çalışabilirdim*” şeklinde ifadeleri gerekçesiz öneriyi göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve uygulama düzeyinde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*kendimi öğretmen gibi dinleyicileri öğrencim gibi düşünür heyecanımı yenerdim...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan *SWOT analizi* sorularına tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri *yargıya varma* şeklindedir. Buna örnek olarak” *pek çok dilden farklı oldukları için öğrenciler ana dilleriyle karşılaştırma yaptıklarında karıştırabiliyorlar*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak” *bir önceki dersle karşılaştırdığımda öğrencilerim hakkında*

öğrendiğim en önemli şey çalışma disiplinlerinin çok farklı olacağıdır...” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 246.

VIII.Öğretmenin 4.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...olmuştur			x
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...uygundur çünkü		x	
	4	Teori uygulama bağlantısı	... tüm öğrencileri ölçebilmesi		x	
	5	Gerekçesiz sonuç	... yok	x		
	6	Nedensellik oluşturma	...değişiklik yapmam çünkü		x	
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... yapabilirdim			x
	18	Yapılandırma	... yapılandırımdım			x
Mülakat	19	Nedensellik oluşturma	... sağladı çünkü		x	
	20	Yargıya varma	...--amacıma ulaştı			x
	21	Yargıya varma	... sağlıyor			x
	22	Nedensellik oluşturma	...yararlı çünkü		x	
	23	Yargıya varma	... yapıyorum			x
	24	Yapılandırma	...düzeltebiliyorum			x
Akran	11	Uygulamada yansıtma	... hazırlamıştı... düşünüyorum		x	
	12	Yargıya varma	...pekiştirmesini sağladı			x
	13	Uygulamada yansıtma	... Yorumlama. Oluştururdum		x	
	14	Gerekçesiz sonuç	...kullanmıştır	x		
	15	Basit tanımlama	...evet	x		
	16	Gerekçesiz öneri	...kolaylaştırdım	x		

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik ve uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*ölçme değerlendirme sürecini yeniden yapılandırmada değişiklik yapmazdım çünkü süreç sağlıklı bir şekilde olmuştur...*” şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturmaya* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz *değerlendirme* formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*soru cevap yöntemi, alıştırmalar yardımıyla ölçme değerlendirmeyi yapmayı tasarladım. Bu ikisini de yaptım. Etkiliydi. Zaman kısıtlıydı daha geniş bir zamanda daha ayrıntılı bir ölçme değerlendirme yapabilirdim...*” şeklinde cevabı *yapılandırma* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*dersten sonra yazdığım yansıtıcı günlüklerimi eve gelince kontrol ediyorum. Her dersin sonunda yazıyorum. Bunlar benim daha iyi olmamı sağlıyor....*” şeklinde ifadeleri yargıya varma varlığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına teknik ve eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *gerekçesiz öneri ve gerekçesiz sonuç* şeklindedir. Gerekçesiz öneri kategorisindeki yansıtıma örnek olarak “*değişik öğretim yaparak öğrenimi kolaylaştırdım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 247.

VIII.Öğretmenin 5.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Etkiliydi sebebi ise		x	
		2	Basit tanımlama ... Problem yoktu	x		
		3	Nedensellik oluşturma ...problem karşılaşmadım çünkü		x	
		4	Öneri ... yapardım			x
	İçerik	1	Yargıya varma ... içerik... düşünüyorum			x
		2	Yapılandırma yapardım			x
		3	Nedensellik oluşturma ... Yaşamadım çünkü		x	
		4	Gerekçesiz sonuç ... yapmam	x		
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ...bu yönde ... dönüt aldım			x
		2	Nedensellik oluşturma ...yeterliydi çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma ...evet kalabildiğim için		x	
		4	Yargıya varma ... başarılı sonuçlandı			x
	İçerik	1	Uygulamada yansıtma ... dilbilgisi...sağlaması		x	
		2	Basit tanımlama ...evet	x		
		3	Nedensellik oluşturma ... evet gerçekleştirebildim çünkü		x	
		4	Gerekçesiz sonuç yapmazdım	x		
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... oluşturdum			x
		7	Uygulamada yansıtma ... uygulamada etkiliydi		x	
		8	Nedensellik oluşturma ... Evet ulaşabildim çünkü		x	
		9	Nedensellik oluşturma ...çünkü olmalıydı		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ... yapabildim			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... başardı			x
		2	Basit tanımlama ... hedefine ulaştı	x		
		3	Öneri ... yapardım			x
	İçerik	4	Nedensellik oluşturma ...ilerlemiştir çünkü		x	
		5	öneri ...slayt.. katardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı uygulama ve eleştirel alanda yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“hedeflerim etkiliydi sebebi ise içerik açısından kendimi hazırlamış, öğrencilerimi oraya motive etmiştim.”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde nedensellik oluşturma yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca yargıya varma kategorisinde de yansıtma yapmıştır. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“hazırladığım plan yeterliydi çünkü dersin sonunda konunun içeriğinde eksik bir yer kalmadı.”* şeklinde cevabı *nedensellik oluşturmaya* örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *uygulama* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“hedeflerime ulaşabildim çünkü derse hazırlıklı gelmiştim.”* şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“ben olsaydım içerik sunumu hazırlarken film ve masallardan da eklemeler yapardım. Bu dersi daha verimli hâle getirebilirdi. Ayrıca slaytla görsellik katardım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 248.

VIII.Öğretmenin 5.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Nedensellik oluşturma	... evet, çünkü		x	
	2	Gerekçesiz sonuç	... etkili oldu	x		
	3	Yargıya varma	...amacıma ulaştırdı			x
	4	Öneri	...tercih ederdim			x
	5	Yargıya varma	... hepsini öğretebildim			x
	6	Teori uygulama bağlantısı	...kavraması...örnek		x	
	7	Uygulamada yansıtma	... Olumsuz değildi çünkü		x	
	8	Öneri	...yapabilirdim			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...tümünü yaptım			x
	2	Uygulamada yansıtma	...resimleri...hazırladım		x	
Mülakat	4	Yargıya varma	... fark ettim			x
	5	Basit tanımlama	...yoktu	x		
	11	Yeniden yapılandırma	... fazlasıyla etkili oldu			x
	12	Yargıya varma	... kazandırdım			x
	13	Yapılandırma	... motivasyonunu arttırdım			x
	14	Nedensellik oluşturma	... Yoktu çünkü		x	
	15	Gerekçesiz sonuç	... problem olmadı	x		
	16	Gerekçesiz sonuç	... olmadı	x		
Akran Değ.	17	Gerekçesiz öneri	...olabilirdi	x		
	6	Yargıya varma	...uygun ilerledi			x
	7	Yargıya varma	...hedefine ulaştı			x
	8	Uygulamada yansıtma	...soru... getirme		x	
	9	Uygulamada yansıtma	... stresliydi		x	
	10	Gerekçesiz öneri	...devam ederdim	x		
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...olması			x
	2	Yargıya varma	... Yol açması			x
	3	Yargıya varma	... konuşulması			x
	4	Yargıya Varma	... yaşaması			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... aktif olmalıdır			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	... olduğudur			x
	5	Yargıya varma	... işlevselliktir			x
	6	Yargıya varma	... ayrılamazlar			x
	7	Yargıya varma	... kalmadır			x
	8	Yargıya Varma	...tasarlıyordumdur			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*dersi yeniden işleyecek olsaydım materyallerimi değiştirir miydim, atam bilmiyorum ancak ben değişik materyaller tercih ederdim...*” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel ve uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtmaya yönelik olarak “*seçmeci yöntem, soru-cevap tekniği ve iletişimsel yönetime göre tasarladım. Hayvan kuklaları ve resimleri kullandım. Bunları da ben tasarladım. Tümünü yaptım.*” şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma yeniden yapılandırma ve yapılandırma, kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin “*amacıma ulaşmada soru cevap vb. yöntem ve teknikleri kullandım. Dersin sürecinde aklıma başka yöntem ve teknikler de gelmiştir. Ancak yapmadım. Bunun yerine öğrencilerimin motivasyonunu arttırdım.*” şeklinde ifadeleri yapılandırmaya göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel ve uygulama düzeyinde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak uygulamada yansıtma şeklindedir. Uygulamada yansıtma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*ben derste olsaydım dinleyiciye soru yöneterek aktif hâle gelmesini sağlardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir. Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak” *Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin zayıf yönü; kuralların fazlalığının öğrenciyi zaman zaman sıkmasına yol açması*” şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi bir meslektaşına nasıl bir konunun özünü bulabileceğini öğretebiliyorum...*” Şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 249.

VIII.Öğretmenin 5.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...yaptım			x
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünmüyorum	x		
	3	Nedensellik oluşturma	...gerekıyor çünkü		x	
	4	Teori uygulama bağlantısı	... sonuca sürece dair		x	
	5	Öneri	... yapabilirdim			x
	6	Nedensellik oluşturma	... bir şey değiştirmem çünkü		x	
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... İçin yaptım			x
	18	Yargıya varma	... karar verdim			x
Mülakat	19	Nedensellik oluşturma	... Katkı verdi çünkü		x	
	20	Yargıya varma	...çok iyi oldu.			x
	21	Yargıya varma	... sağlıyor			x
	22	Nedensellik oluşturma	...yararlı çünkü		x	
	23	Yargıya varma	... görebiliyorum			x
	24	Yapılandırma	...yapıyorum			x
Akran	11	Uygulamada yansıtma	... röportaj.. görünüyor		x	
	12	Yargıya varma	...izlenmiştir			x
	13	Teori uygulama bağlantısı	... Testi... tespit ettim		x	
	14	Uygulamada yansıtma	...planı.. uygulaması		x	
	15	Basit tanımlama	...evet çünkü		x	
	16	Gerekçesiz öneri	...ilerledim	x		

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak teknik ve uygulama alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu

öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *nedensellik oluşturma* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“ölçme değerlendirme sürecini olumlu görmemiz gerekiyor çünkü soru cevap ile derste öğrencilerimi etkin kıldım...”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturmaya* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“soru cevap ve öğrencilerin derste öğretilen yapıyı uygun şekilde kullanıp kullanamayacaklarını ölçmeyi planladım. Doğru olduğunu düşündüğüm için yaptım.. Etkili olduğunu düşünüyorum...”* şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“derslerden sonra kendimizi değerlendirdiğimiz akran değerlendirme bize büyük katkılar sağlıyor. Kendimizi yeniden yapılandırmamız açısından büyük öneme sahip olduğunu düşünüyorum. Eleştirel düşünmenin en önemli kısmı bence burası. Bu sayede daha rahat hatalarımı görebiliyorum....”* şeklinde ifadeleri yargıya varma varlığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına uygulama düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *uygulamada yansıtma* şeklindedir. Uygulamada yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“sınıfa röportaj örneği getirilerek görüşme yöntemi kullanıldığı gözüküyor...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 250.

VIII.Öğretmenin 6.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Nedensellik oluşturma ... Düşünüyorum çünkü		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... Olmadı bunun sebebi		x	
		3	Uygulamada yansıtma ... korkularım... vardı		x	
		4	Öneri ... tercih ederdim			x
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ... çünkü konu ile		x	
		2	Yapılandırma odaklanabilirdim			x
		3	Nedensellik oluşturma ... Zorladı çünkü		x	
		4	Öneri ... faydalanırdım			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... kullanılmıştır			x
		2	Öneri ... yapabiliirdim			x
		3	Yargıya varma ... sapmadım			x
		4	Öneri ... güzel sonuçlandı			x
	İçerik	1	Uygulamada yansıtma ... konular...belirledim		x	
		2	Nedensellik oluşturma ... sapmadım çünkü		x	
		3	Nedensellik oluşturma ... hissettim çünkü		x	
		4	Öneri verilmelidir			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... Sağladı... gördüm			x
		7	Uygulamada yansıtma ... eğitim... kolaylaştırdı		x	
		8	Nedensellik oluşturma ... Ulaştım çünkü		x	
		9	Nedensellik oluşturma ... sebebiyet vermiştir		x	
	İçerik	10	Yargıya varma ... olmamı sağladı			x
		1	Yargıya varma ... başardı			x
		2	Basit tanımlama ... hâkimiyeti yoktu	x		
		3	Öneri ... hazırlanırdım			x
Akran değerlendirme	Hedef	4	Uygulamada yansıtma ... konusu olmuştur		x	
	İçerik	5	öneri ...tasarlardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı uygulama ve eleştirel alanda yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“düzenlemiş olduğum içeriğin uygun olduğunu düşünüyorum çünkü konu ile içerik arasında bir tutarsızlık yoktu.”* şeklindeki ifadesi *nedensellik oluşturma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde önerinin yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“yeterli olduğunu düşünüyorum. Ancak tam anlamıyla bir yeterlilik söz konusu değildi. Daha kapsamlı bir araştırma yapıp daha kıs, öz bir şekilde aktarım yapabilirdim. Hem öğrenci sıkılmaz hem de ders daha da akıcı hâle getirebilir..”* şeklinde cevabı öneriye örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan *mülakat* sorularına öğretmen genel olarak *uygulama* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin *uygulama* alandaki cevaplarına bakıldığında nedensellik oluşturma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“hedeflerime ulaştım çünkü plan, program dâhilinde ilerlemem bu süreci daha kolay hâle getirdi.”* şeklinde ifadeleri nedensellik oluşturmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“ben olsaydım içerik sunumunda konu anlatımını çok uzun tutmazdım. Görsellerden de daha çok faydalanarak sunumumu tasarlardım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 251.

VIII.Öğretmenin 6.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... olduğunu düşünüyorum			x
	2	Öneri	... Tercih ederdim			x
	3	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		x	
	4	Öneri	...gösterirdim			x
	5	Yargıya varma	... hepsini öğretebildim			x
	6	Teori uygulama bağlantısı	...yazma okuma...örnek		x	
	7	Yargıya varma	... En olumsuz olaydır			x
	8	Öneri	...sağlardım			x
Öz Değ.	1	Sorgulama	...aktarabilirdi			x
	2	Sorgulama	...fikirler bulamadım			x
	4	Yargıya varma	... bu yönü güçlüdür			x
Mülakat	5	Nedensellik oluşturma	...eğer... müdahâle ederdim		x	
	11	Yapılandırma	... kapatırız			x
	12	Uygulamada yansıtma	... destekleyerek uyguladım		x	
	13	Öneri	... düşünebilirdi			x
	14	Uygulamada yansıtma	... Geri dönütler aldım		x	
	15	Nedensellik oluşturma	... yaşamadım çünkü		x	
	16	Yargıya varma	...aktardım... çalıştım			x
	17	Öneri	...yapılabilirdi			x
Akran Değ.	6	Yargıya varma	...kullanılmıştır			x
	7	Yargıya varma	...söz konusudur			x
	8	Uygulamada yansıtma	...soru... getirme		x	
	9	Uygulamada yansıtma	... stresliydi		x	
	10	Öneri	...hazırlanırdım			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...kazandırır			x
	2	Yargıya varma	... çıkartabilirler			x
	3	Yargıya varma	... sağlar			x
	4	Yargıya Varma	... meydana gelir			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... ifade edebiliyorum			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...gerektiğidir			x
	5	Yargıya varma	... gerektiğidir			x
	6	Yargıya varma	...tamamlayıcıdır			x
	7	Yargıya varma	... kaldıramazdır			x
	8	Yargıya Varma	...gerektiğidir			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“ben yine düz anlatım tekniğini kullanırdım. Ancak bu anlatım tekniğini materyallerde desteklemeye çalışırdım. Daha fazla ve konuya uygun materyaller tercih ederdim...”* şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtmaya yönelik olarak *“öğrencilerin gelişimine katkı sağlayacak materyaller kullanmayı tercih ettim. Materyalleri tasarlarken internetten, kitaplardan çevremdeki insanların bilgilerinden faydalandım. Bu materyalleri tasarlarken renk, görünüş gibi unsurlara dikkat ettim. Çünkü hitap ettiğim kitle genç öğrenci olduğu için bu unsurlar çok önemlidir. Ama nitelikli daha evrensel hitap edebilecek materyaller tercih ederdim. Ancak bunu sağlayabileceğim uygun fikirler bulamadım...”* şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma yeniden yapılandırma, öneri ve yapılandırma, kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“kriz yönetimini iyi yönettim. Karşı tarafa bunu yansıtmamaya çalıştım. Kendi eksikliklerimi aktarmadım. Bunları kapatmaya çalıştım”* şeklinde ifadeleri yargıya varma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel ve uygulama düzeyinde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak uygulamada yansıtma şeklindedir. Uygulamada yansıtma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“ben derste olsaydım dinleyiciye soru yöneterek aktif hâle gelmesini sağlardım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir. Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak *“Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin tehditleri; belki kültür karmaşası yaşayabiliriz. Çünkü kendi kültürümüz ve karşı tarafın kültürü birbirinden farklıdır. Konuştukça bunlar ortaya çıkar. Eğer karşı tarafın motivasyonu da düşükse siz ne kadar çabalarsanız çabalayın öğretmezsiniz. Öğrenildiği takdirde de kendi dil alışkanlıklarından vazgeçilmemesi gerekir. Diğer türlü bu bir tehdittir. Yozlaşma meydana gelir.”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” geçmiş derste kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey her zaman eleştiriye hem kendim hem başka insanlar açısından açık olmam gerektiğidir...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 252.

VIII.Öğretmenin 6.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...hitap eder			x
	2	Yapılandırma	... yapardım			x
	3	Nedensellik oluşturma	...düşünüyorum çünkü		X	
	4	Teori uygulama bağlantısı	... süreci olumlu		X	
	5	Öneri	... üretebilirdim			x
	6	Yeniden yapılandırma	... birleştirdim			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... Yapmış olurum			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... ilerlememi sağladı			x
	19	Yargıya varma	... Tekdüzelikten kurtardı			x
	20	Yargıya varma	...yaratılmasını sağladı			x
	21	Yargıya varma	... sağlamıştır			x
	22	Nedensellik oluşturma	...yararlı çünkü		X	
	23	Yargıya varma	... görebiliyorum			x
	24	Yargıya varma	...yardım etti			x
	11	Uygulamada yansıtma	... kavramamızı sağlamıştır		X	
Akran	12	Yargıya varma	...izlenmiştir			x
	13	Teori uygulama bağlantısı	... Soru.. yönlendirdim		X	
	14	yapılandırma	...çalışılmıştır			x
	15	Uygulamada yansıtma	...tam... kullanmamıştır		X	
	16	Öneri	...yararlanırdım			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“kullandığım ölçme değerlendirme yöntemi sınıfın seviyesine uygundur. Kitleye hitap ediyordu. Çünkü bu seviye grubu test tekniği değil soru cevap, eğlenceli etkinlikler sınıfa daha çok hitap eder...”* şeklindeki ifadesi *yargıya varma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“... mesela performans ödevleri, anlatılan konuya ilişkin makale yazdırma, akran değerlendirme, projeler gibi yöntemler kullanılabilir. Ancak bunlar bu yaş grubuna uygun değildir. Bu yaş grubu için daha basit doğrultuda ilerlemek gerekir. Eğer bu doğrultuda ilerlenirse etkili ve geçerli bir ölçme değerlendirme yapmış olurum...”* şeklinde cevabı *yapılandırma* örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“...daha özel değil , genel bir bakış açısıyla bakmamı sağladı. Tek taraflı değil iki tarafında fikirleri doğrultusunda ilerlememi sağladı.”* şeklinde ifadeleri yargıya varma varlığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel ve uygulama düzeyinde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama alanındaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *uygulamada yansıtma* şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak *“...konu araştırması yapıp daha çok yaratıcı düşünmenin özelliklerinden yararlanırdım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 253.

VIII.Öğretmenin 7.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... Uygundu...tutarlıydı			X
		2	Uygulamada yansıtma ... Anlatabilecek...hedeflerdi		x	
		3	Uygulamada yansıtma ...problemler... oldu		x	
		4	Öneri ... tercih ederdim			X
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ... çünkü içerisinde		x	
		2	Yapılandırma bulmaya çalışırdım			X
		3	Teori uygulama bağlantısı ... Plan ...olmalı		x	
		4	Öneri ... gerekir			X
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ...öğretebildiğimi düşünüyorum			X
		2	Yargıya varma ...en iyi şekilde sundum			X
		3	Yapılandırma ...ilerleyip ve sonlandırdım			X
		4	Yeniden yapılandırma ... güzel sonuçlandı			X
	İçerik	1	Teori uygulama bağlantısı ... yol...izledim		x	
		2	Nedensellik oluşturma ...evet çünkü		x	
		3	Yargıya varma ... dışına çıkmadım			X
		4	Öneri yapardım			X
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... Etki. Düşünüyorum			X
		7	Uygulamada yansıtma ... eksik.. değerlendiririm		x	
		8	Yapılandırma ... Ulaşmaya çalışırdım			X
		9	Nedensellik oluşturma ...çünkü ilişkilendirirdim		x	
	İçerik	10	Yapılandırma ... düşünmeyi öğretti			X
		1	Yargıya varma ... Uygun davrandı			X
		2	Nedensellik oluşturma ... çoğaltabilirim sebebi		x	
		3	Öneri ... hazırlanırdım			X
Akran değerlendirme	Hedef	4	Uygulamada yansıtma ...konusu tutarlıydı		x	
		5	Öneri ...zenginleştirdim			X

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı uygulama ve eleştirel alanda yansıtma

düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“Süre ile ilgili sıkıntılar yaşamamak adına daha kısa tutulması gerekir. Ben böyle bir problemle karşılaşmadım. Süre sıkıntısı çekmedim. Olduğu sürede anlatabildim”* şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde yargıya varmanın yoğun olduğu görülmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Ben belirlediğim hedeflere ulaşabilmek için konu hakkında bilgi sahibi olup uygun etkili bir sunum ve slayt hazırladım. Konuyu bu şekilde anlatmayı tercih ettim. Konuya uygun olarak materyaller kullanarak etkili hâle getirdim. Eksik olarak gördüğüm ilgili bir video kullanmamak odu. Ama bu eksikliği diğer materyallerle kapattım. Güzel olumlu sonuçlandı.”* şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yapılandırmaya kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“hedeflere ulaşamama sorununu kendi anlatımım ile ilişkilendirirdim. Bu durumu dersi anlatan kişiye yani kendime bağlardım..”* şeklinde ifadeleri yapılandırmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“ben dersi anlatacak olsaydım içerik sunumuna biraz daha fazla katkı yapacak öğeler ile derse gelirdim. Örneklerle ve eğitsel oyunlarla zenginleştirirdim...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 254.

VIII.Öğretmenin 7.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	... açık...anlaşılabilir			x
	2	Öneri	... yararlanabilirdim			x
	3	Uygulamada yansıtma	...materyaller sunuldu		x	
	4	Öneri	...sunardım			x
	5	Yargıya varma	... dinleme olmuştur			x
	6	Teori uygulama bağlantısı	...aktarabilmiş olmam		x	
	7	Yargıya varma	... Olursa... düşünüyorum			x
	8	Öneri	...kullanırdım			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...hâle getirdim			x
	2	Yapılandırma	...kullanamazdım			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... savunurdum			x
	5	Yargıya varma	...ifade ederdim			x
	11	Yapılandırma	...plan. Çalışırdım			x
	12	Uygulamada yansıtma	... uygulamaya çalıştım		x	
	13	Öneri	... olabilirdi			x
	14	Uygulamada yansıtma	... Farklı... tepkiler aldım		x	
	15	Nedensellik oluşturma	... olmadı çünkü		x	
	16	Yargıya varma	...problem taşımadım			x
Akran Değ.	17	Öneri	...düzeltilebilirdi			x
	6	Yargıya varma	...kullandı			x
	7	Yargıya varma	...uygundu... ulaşıldı			x
	8	Öneri	...yararlanabilirdi			x
	9	Uygulamada yansıtma	... heyecanı yüksekti		x	
	10	Öneri	...oluşturdum			x
SWOT Analizi	1	Yargıya varma	...kazandırır			x
	2	Yargıya varma	... çıkartabilirler			x
	3	Yargıya varma	... sağlar			x
	4	Yargıya Varma	... meydana gelir			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	1	Yargıya varma	... aktarabiliriz			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...öğrendim			x
	5	Yargıya varma	... gördüm			x
	6	Yargıya varma	...oldum			x
	7	Yargıya varma	... yardımını aldım			x
	8	Yargıya Varma	...öğrendiğimdir			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *öğretme-öğrenme* sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin

ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneri ve yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin öğretim-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“olumsuz bir durumla karşılaşmadım. Olumsuz bir durum olursa bu bilgimi aktaramam olurdu. Bu olumsuz olurdu benim için. Ben bunu başarabildiğimi düşünüyorum...”* şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretim-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanında yansıtma yönelik olarak *“konuyu anlatırken önceden hazırlamış olduğum sunumdan yararlandım. Sunumda önemli noktaları vurgulayarak özet şeklinde slaytlar oluşturdum. Bunun dışında birçok materyal hazırlayarak onlara nasıl faydalı olabileceğimi düşündüm. Görşellik katarak kalıcılığı sağladım. Dikkat çekici hâle getirdim..”* şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretim-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma yeniden yapılandırma, öneri ve yapılandırma, kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“dersimin zayıf yönleri öğrencilerin konuya henüz hazır olmamasından kaynaklanmaktadır. Ben bu konuda daha hazırlıklı olmayı öğrencileri daha iyi anlamaları için çalışıp kendimi ifade ederdim. ”* şeklinde ifadeleri yargıya varma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri ve yargıya varma şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“derimde eksik yönleri bulurdum. Yöntem ve stratejilerimde neler eksikse onun üzerine giderdim. Buluş ve araştırma yoluyla öğretimden yararlanabilirdim...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretim öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına tamamına eleştirel düzeyde yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak *“Öğretim elemanı olarak YDOT derslerinin güçlü yönleri; güzel konuşabilmemizi sağlaması, dil becerimizi arttırmamızı sağlar, sosyalliği artırır, kelime dağarcığımızı geliştirir. Türkçe hakkında bilgi edinmemizi sağlar. .”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeler analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *yargıya varma* şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak” *bir önceki dersle karşılaştırdığımda şimdi biliyorum kendimi geliştirdiğimi ileri seviyeye taşıdığımı düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 255.

VIII.Öğretmenin 7.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...olmamız... etkiliydi			x
	2	Yapılandırma	... yapabilirdim			x
	3	Yargıya varma	...olduğumuzu gösterir			x
	4	Teori uygulama bağlantısı	... yöntem olumlu		x	
	5	Sorgulama	... durumla karşılaştık			x
	6	Yeniden yapılandırma	... çeşitlendirdim			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	... Kaldığımı düşünüyorum			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... aşamasını seçtim			x
	19	Yargıya varma	... Net görebiliyorum			x
	20	Yargıya varma	...yaratılmasını sağladı			x
	21	Yapılandırma	... plan gerekliydi			x
	22	Nedensellik oluşturma	...etkiliydi sebebi ise		x	
	23	Yargıya varma	... farkındalık yarattı			x
	24	Yargıya varma	...düşünüyorum			x
Akran	11	Yargıya varma	... değerlendirme yaptı			x
	12	Yargıya varma	...durumu gözlemledim			x
	13	Teori uygulama bağlantısı	... Soru.. şeklini		x	
	14	Yapılandırma	...planı uyguladı			x
	15	Uygulamada yansıtma	...ortamda... olmadı		x	
	16	Öneri	...kullanırdım			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin *yansıtıcı günlüklerde* yer alan *ölçme ve değerlendirmeye* yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel

alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*yeniden yapılandırarak olsam dersi soru cevap yöntemi ile değil dersimi daha çok materyal ve ölçme araçları ile çeşitlendirirdim...*” şeklindeki ifadesi *yeniden yapılandırma* kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “... *konunun anlaşılıp anlaşılmadığını test etmek adına soru-cevap yöntemini kullandım. Daha fazla ölçme değerlendirme yapabiliyordum. Bu konuda eksik kaldığımı düşünüyorum. ...*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*aldığım eğitim sayesinde ölçme ve değerlendirmeyi nasıl kullanacağımı nasıl onlardan faydalanacağımı öğrendim. Dersimin sonucunu onlar sayesinde net görebiliyorum.*” şeklinde ifadeleri yargıya varma vardığını göstermektedir.

Öğretmenin *akran değerlendirmesindeki* ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtmalarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak *öneri* şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtmaya örnek olarak “*konuyu belli bir plan dâhilinde hazırlar ve sunardım. En sonda da bir öz eleştiri yapabiliirdi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 256.

VIII.Öğretmenin 8.Haftada Hedef-İçerik Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No	Kategori	Kod	TAY	UAY	EAY
Günlük	Hedef	1	Yargıya varma ... Yönelik ulaştım			x
		2	Sorgulama ... Teşkil ediyordu			x
		3	Uygulamada yansıtma ... zaman... sıkıntı		x	
		4	Öneri ... gösterirdim			x
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ... çünkü elverişli değildi		x	
		2	Yargıya varma görmedim			x
		3	Teori uygulama bağlantısı ... slayt ... sorun		x	
		4	Öneri ... Fazla tutulmalıydı			x
Öz değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... fark ettim			x
		2	Yargıya varma ...olduğunu düşünüyorum			x
		3	Yargıya varma ... kaldığımı düşünüyorum			x
		4	Yeniden yapılandırma ... davranmaya çalıştım			x
	İçerik	1	Nedensellik oluşturma ... çünkü...düşünüyorum		x	
		2	Nedensellik oluşturma ...evet çünkü		x	
		3	Yargıya varma ... ulaştığımı düşünüyorum			x
		4	Öneri yararlanırdım			x
Mülakat	Hedef	6	Yargıya varma ... Olduğunu düşünüyorum			x
		7	Teori uygulama bağlantısı ... hakim.. olamadım		x	
		8	Yargıya varma ... Fark ettim			x
		9	Yargıya varma ...olduğunu düşünüyorum		x	
	İçerik	10	Yapılandırma ... yararlandım			x
Akran değerlendirme	Hedef	1	Yargıya varma ... Olduğunu düşünüyorum			x
		2	Nedensellik oluşturma ... çünkü düşünüyorum		x	
		3	Öneri ... faydalanırdım			x
		4	Yargıya varma ...olduğunu düşünüyorum			x
	İçerik	5	Öneri ...materyaller sunardım			x

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünmeyi öğretip mesleki gelişimlerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin her aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmada Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan hedef ve içeriğe yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların büyük bir kısmı eleştirel alanda yansıtma düzeyine

yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin hedeflerin etkililiğine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*projeksiyonun olduğu bir sınıf olsaydı benim için daha avantaj olurdu. Slaytta örnekler bölümü fazla tutulmalıydı*” şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda hedef ve içeriğe yönelik sorulan sorulara öğretmen çoğunlukla eleştirel alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde yargıya varmanın yoğun olduğu görülmektedir.. Öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*hedeflerim öğrenciye ‘dır’ eki öğretimi. Hedeflerime ulaştığımı düşünüyorum. Çünkü ölçme değerlendirme yaparken öğrencilere bir şeyler kattığımı fark ettim..*” şeklinde cevabı yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Hedef ve içeriğe yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak *eleştirel* alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yapılandırmaya kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Aldığım yansıtıcı düşünme eğitiminin içeriğime yardımcı olduğunu düşünüyorum. Konumu anlatırken yansıtıcı düşünmeden yararlandım..*” şeklinde ifadeleri yapılandırmaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*ben olsaydım bol görsellerden faydalanırdım. Konuyla alakalı çeşitli materyaller sunardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tablo 257.

VIII.Öğretmenin 8.Haftada Öğretme-Öğrenme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Soru No.	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	... gösteri... kullandım			x
	2	Yargıya varma	... Olduğunu düşünüyorum			x
	3	Uygulamada yansıtma	...etkinlik... yapıldı		x	
	4	Öneri	...tercih ederdim			x
	5	Yapılandırma	... bunu kullandım			x
	6	Uygulamada yansıtma	...sesim...yüksekti		x	
	7	Yargıya varma	... Sıkıntı oldu			x
	8	Öneri	...yapabilirdim			x
Öz Değ.	1	Yargıya varma	...yaptığımı düşünüyorum			x
	2	Yapılandırma	...materyaller hazırlayabilirdim			x
Mülakat	4	Yargıya varma	... olduğunu düşünüyorum			x
	5	Yargıya varma	...hakim olamadım			x
	11	Yeniden yapılandırma	...yardımcı oldu			x
	12	Uygulamada yansıtma	... hedeflerimi...uyguladım		x	
	13	Öneri	... yapılabildi			x
	14	Uygulamada yansıtma	... düzensizlik... yaşandı		x	
	15	Nedensellik oluşturma	... olmadı çünkü		x	
	16	Yargıya varma	...problem yaşamadım			x
Akran Değ.	17	Öneri	...yapılabildi			x
	6	Yargıya varma	...uygun olduğunu düşünüyorum			x
	7	Yargıya varma	...uygundu düşünüyorum			x
	8	Öneri	...etkinlikler yapardım			x
	9	Yargıya varma	... olumsuzluk göremedim			x
SWOT Analizi	10	Öneri	...yapardım			x
	1	Yargıya varma	...kanıttır			x
	2	Yargıya varma	... zorlaştırıyor			x
	3	Yargıya varma	... artıyor			x
Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları	4	Yargıya Varma	... karşı karşıyayız			x
	1	Yargıya varma	... yapabilirdim			x
	2	Yargıya varma	... yapabiliyorum			x
	3	Yargıya varma	... öğretebiliyorum			x
	4	Yargıya varma	...kullanmalıyız			x
	5	Yargıya varma	... araçtır			x
	6	Yargıya varma	...gerekir			x
	7	Yargıya varma	... gerektiriyor			x
	8	Yargıya Varma	...yapabilmek lazımdır			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel

alandaki yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö₈ kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının *öneri ve yargıya varmaya* yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö₈ kodlu öğretmenin öğretme-öğrenme sürecine yönelik sorulan soruya vermiş olduğu *“dersi yeniden işleyecek olsaydım öğrencilerin dikkatini çekecek materyaller tercih ederdim ki derse motivasyonları artardı...”* şeklindeki ifadesi öneri kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda öğretme-öğrenme yönelik sorulan sorulara öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifadeler incelendiğinde eleştirel alanda yansıtma yönelik olarak *“bugünkü dersimi anlatırken; strateji olarak buluş yolunu yöntem olarak gösterip yaptırma yöntemini, teknik olarak ise gösteri tekniğini kullandım Çoğunlukla yaptığımı düşünüyorum. Farklı strateji yöntem ve tekniklerini de kullanabildim. Her şeyi yaptığımı düşünüyorum.”* şeklindeki cevap verilebilir.

Öğretme-öğrenmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen genel olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma yeniden yapılandırma, öneri ve yapılandırma, kategorilerinde ifadeler kullandığı ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin *“derslere girmeden önce aldığımız yansıtıcı düşünme eğitiminin faydalı olduğunu düşünüyorum. Bu eğitim sayesinde amaçlarıma ulaştığımı düşünüyorum . ”* şeklinde ifadeleri yargıya varma göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri ve yargıya varma şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“düz anlatım yöntemini kullanmıştır. Ben de olsam aynı yöntemi tercih ederdim. Ancak daha etkili kılmak için değişik etkinlikler yapardım...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretme öğrenmeye yönelik sorulan SWOT analizi sorularına tamamına *eleştirel düzeyde* yansıtma ifadeleri kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alanındaki yansıtıcı ifadeleri yargıya varma şeklindedir. Buna örnek olarak *“Türkçemizi artık doğru kullanmıyoruz. Çok bozuk kullanıyoruz gerçekten. kullanırken bozukluklar var. Bu yüzden yozlaşma tehdidi ile karşı karşıyayız.”* şeklindeki ifadesi yansıtma örneği olarak verilebilir.

Öğretmen öğrenme denetim sorularındaki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına olarak eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir.. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtma örnek olarak” bir önceki dersle karşılaştırdığımda materyal kullanımı hakkında öğrendiğim en önemli şey öğrencinin o konuyu daha da pekiştirmesi açısından önemli bir araçtır...” şeklindeki ifadesi örnek olarak aktarılabilir.

Tablo 258.

VIII.Öğretmenin 8.Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya varma	...pekişmesini sağladım			x
	2	Yargıya varma	... olduğunu düşünüyorum			x
	3	Yargıya varma	...olduğumuzu biliyoruz			x
	4	Teori uygulama bağlantısı	... sorular.. olumlu		x	
	5	Sorgulama	...sorgulama yaptık			x
	6	Yeniden yapılandırma	... doğru buluyorum			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma	... Etkili...olabilirdi			x
Mülakat	18	Yargıya varma	... olumlu... etkiledi			x
	19	Yargıya varma	... Bakış...sağladı			x
	20	Yargıya varma	...amacıma...uygundu			x
	21	Yapılandırma	... sorumluluk... güçlendirdi			x
	22	Nedensellik oluşturma	...çünkü yardımcı oldu		x	
	23	Yapılandırma	... yorum gücümü geliştirdi			x
	24	Yargıya varma	...geliştirmemi sağladı			x
Akran	11	Yargıya varma	... aydınlattığını düşünüyorum			x
	12	Yargıya varma	...olduğunu düşünüyorum			x
	13	Teori uygulama bağlantısı	... Plan... sunum		x	
	14	Yapılandırma	...planı uyguladı			x
	15	Yargıya varma	...kullandığımı düşünüyorum			x
	16	Öneri	...etkinlikler yapardım			x

Ö₈ kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin genel olarak eleştirel alanında yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir.. Bu duruma Ö₈ kodlu

öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Öğrencilere anlattığım konunun ardından soru-cevap yöntemini kullandım.ve bilgilerin pekişmesini sağladım...*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*...Soru-cevap yöntemini kullandım. Her konu sonunda öğrencilere sorular yönlendirdim. Çocukların seviyesini ölçmek istedim. Etkili olduğunu düşünüyorum. Biraz daha etkili ve dikkat çekici olabilirdi...*” şeklinde cevabı yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*aldığım yansıtıcı düşünme eğitiminde günlükler benim sorumluluk duygumu güçlendirdi...*” şeklinde ifadeleri yargıya varma varlığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına yakınına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak öneri şeklindedir. Eleştirel yansıtma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*hedefime ve konuma uygun dinleyicilerin dikkatini çekecek etkinlikler yapardım...*” şeklindeki yansıtma verilebilir. Aşağıda Ö₈ birinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 258’de verilmiştir.

Tablo 259.

VIII.Öğretmenin Birinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	21	81	2	8	3	11	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	16	45	4	11	16	44	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	15	75	2	10	3	15	20	100
Toplam	52	63	8	10	22	27	82	100

Tablo 259 incelendiğinde Ö₈'in birinci hafta sonunda TAY düzeyinde %63 (f=52), UAY düzeyinde %10 (f=8) ve EAY düzeyinde %27 (f=22) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈ ikinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 260'ta verilmiştir.

Tablo 260.

VIII.Öğretmenin İkinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hedef-içerik	14	54	4	15	8	31	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	13	36	6	17	17	47	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	11	55	5	25	4	20	20	100
Toplam	38	46	15	18	29	36	82	100

Tablo 260 incelendiğinde Ö₈'in ikinci hafta sonunda TAY düzeyinde %46 (f=38), UAY düzeyinde %18 (f=15) ve EAY düzeyinde %36 (f=29) gelişim sağladığı görülmektedir.

Aşağıda Ö₈ üçüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 261’de verilmiştir.

Tablo 261.

VIII.Öğretmenin Üçüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	12	46	6	23	8	31	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	10	28	9	25	17	47	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	8	40	7	35	5	25	20	100
Toplam	30	36	22	27	30	37	82	100

Tablo 261 incelendiğinde Ö₈’in üçüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %36 (f=30), UAY düzeyinde %27 (f=22) ve EAY düzeyinde %37 (f=30) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈ dördüncü hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 262’de verilmiştir.

Tablo 262.

VIII.Öğretmenin Dördüncü Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	8	31	7	27	11	42	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	7	19	10	28	19	53	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	5	25	7	35	8	40	20	100
Toplam	20	25	24	29	38	46	82	100

Tablo 262 incelendiğinde Ö₈'in dördüncü hafta sonunda TAY düzeyinde %25 (f=20), UAY düzeyinde %29 (f=24) ve EAY düzeyinde %46 (f=38) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈ beşinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 263'te verilmiştir.

Tablo 263.

VIII.Öğretmenin Beşinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	5	19	11	42	10	39	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	6	17	7	19	23	64	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	2	10	9	45	9	45	20	100
Toplam	13	16	27	33	42	51	82	100

Tablo 263 incelendiğinde Ö₈'in beşinci hafta sonunda TAY düzeyinde %16 (f=13), UAY düzeyinde %33 (f=42) ve EAY düzeyinde %51 (f=42) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈ altıncı hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 264'te verilmiştir.

Tablo 264.

VIII.Öğretmenin Altıncı Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama Alanında		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	1	4	12	46	13	50	26	100
Öğretme-Öğrenme Süreci	0	0	8	22	28	78	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	6	30	14	70	20	100
Toplam	1	1	26	32	55	67	82	100

Tablo 264 incelendiğinde Ö₈'in altıncı hafta sonunda TAY düzeyinde %1 (f=1), UAY düzeyinde %32 (f=26) ve EAY düzeyinde %67 (f=55) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈ yedinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 265'te verilmiştir.

Tablo 265.

VIII.Öğretmenin Yedinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	10	38	16	62	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	0	0	6	17	30	83	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	4	20	16	80	20	100
Toplam	0	0	20	24	62	76	82	100

Tablo 265 incelendiğinde Ö₈'in yedinci hafta sonunda TAY düzeyinde %0 (f=0), UAY düzeyinde %24 (f=20) ve EAY düzeyinde %76 (f=82) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈ sekizinci hafta için gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 266'da verilmiştir.

Tablo 266.

VIII.Öğretmenin Sekizinci Hafta Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	0	0	8	31	18	69	26	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	0	0	5	14	31	86	36	100
Ölçme ve Değerlendirme	0	0	3	15	17	85	20	100
Toplam	0	0	16	20	66	80	82	100

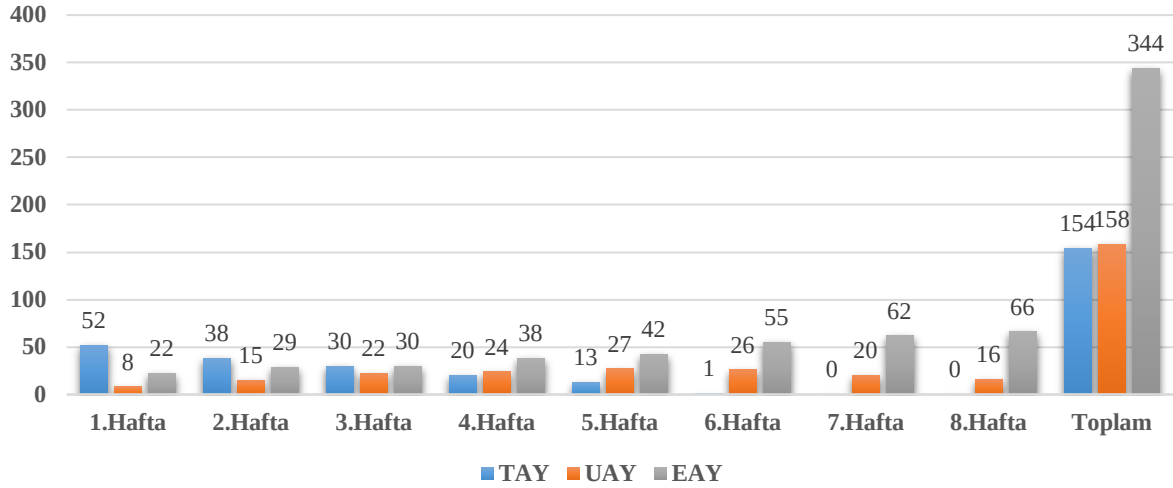
Tablo 266 incelendiğinde Ö₈'in sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %0 (f=0), UAY düzeyinde %20 (f=16) ve EAY düzeyinde %80 (f=66) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈'in sekiz haftalık toplam gelişim alanları ile yansıtıcı düşünme düzeylerine ilişkin elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 267'da verilmiştir.

Tablo 267.

VIII.Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	F	%	f	%	f	%
Hedef-içerik	61	29	60	29	87	42	208	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	52	18	55	19	181	63	288	100
Ölçme ve Değerlendirme	41	26	43	27	76	47	160	100
Toplam	154	24	158	24	344	52	656	100

Tablo 267 incelendiğinde Ö₈'in sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %24 (f=154), UAY düzeyinde %24 (f=158) ve EAY düzeyinde %52 (f=344) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda Ö₈'in toplam sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen veriler grafik olarak Şekil 9'da sunulmuştur

Şekil 9. Ö₈ Sekiz Haftalık Gelişim Grafiği

Şekil 9 incelendiğinde Ö₈'in sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %24 (f=154), UAY düzeyinde %24 (f=158) ve EAY düzeyinde %52 (f=344) gelişim sağladığı görülmektedir. Öğretmen çalışmasının hedef ve içeriğine ile ilgili olarak basit ve gerekçesiz ifadeler kullanmıştır. Bu durum daha önce yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Şahin, 2009; Yeşilbursa, 2011). Dindar (2018) yaptığı çalışmada öğretmenler, çoğunlukla yansıtıcı düşüncelerinde sınıfı kontrol altında tutmak, dersi zamanında bitirebilmek gibi dersi teknik yönleri ile ilgili tanımsal ifadeler kullandıklarını belirtmiştir. Bu çalışmada da benzer bir durum söz konusu iken daha sonra öğretmen eleştirel uygulamalar yapmıştır..

Öğretmen derinlemesine düşünmediğinden dolayı ilk haftalardaki uygulamalarında basit ve gerekçesiz cümleler kullanmışlardır. İlerleyen haftalarda öğretim ilke ve yöntemleri, stratejiler ve materyaller üzerinde derinlemesine cevaplar verdiği ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi ise aldıkları eğitimin yavaş yavaş kendilerine sağladığı fayda olduğu düşünülebilir.

Öğretmenin yansıtıcı günlüklerinde, öz değerlendirmelerinde, akran değerlendirmelerinde ve mülakatlarındaki cevapları incelendiğinde, birinci haftadan sekizinci haftanın sonuna kadar, dersi ölçme ve değerlendirilmesinde; seviye, kur, süre, öğrenci hâl ve hareketleri, hedef ve içerikler, materyaller ve alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Öğretmen, birinci uygulamadan sekizinci haftadaki son uygulamasına kadar ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle bağlantı kurduğu ve yaptığı

açıklamaları ile analiz edip detaylandırdığı ortaya çıkmaktadır. Erdoğan (2017) tarafından yapılan araştırmada benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

4.9. Sekiz Öğretmene Dair Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

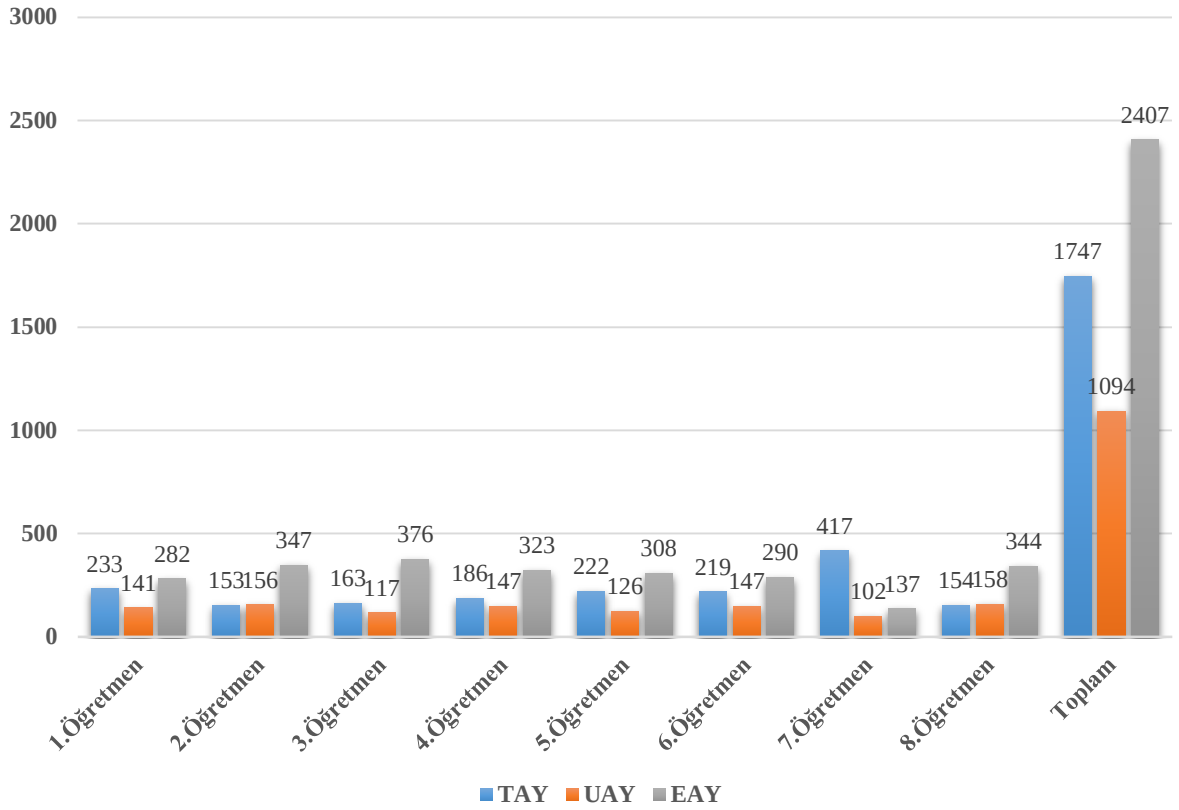
Araştırmada sekiz öğretmenin sekiz haftalık toplam gelişimleri araştırma konu edinilmiştir. Bu bağlamda 8 sekiz öğretmenin sekiz haftalık toplam gelişimlerini gösteren analizler Tablo 268’de sunulmuştur.

Tablo 268.

VIII Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Gelişim Alanları İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri

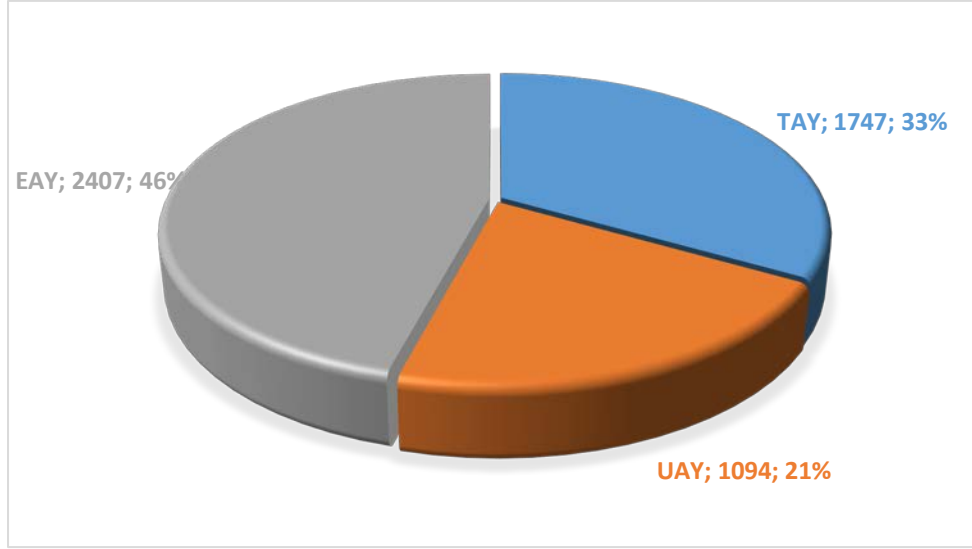
Gelişim Alanları	Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri							
	Teknik Alanda		Uygulama		Eleştirel Alanda		Toplam	
	Yansıtma		Alanında Yansıtma		Yansıtma			
	f	%	f	%	f	%	F	%
Hedef-içerik	605	36	452	27	607	37	1664	100
Öğretme- Öğrenme Süreci	681	29	406	18	1217	53	2307	100
Ölçme ve Değerlendirme	461	36	236	18	583	46	1280	100
Toplam	1747	33	1094	21	2407	46	5248	100

Tablo 268 incelendiğinde Ö₇’nin sekizinci hafta sonunda TAY düzeyinde %33 (f=1747), UAY düzeyinde %21 (f=1094) ve EAY düzeyinde %46 (f=2407) gelişim sağladığı görülmektedir. Aşağıda sekiz öğretmenin sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme düzeyine ilişkin elde edilen grafik *Şekil 10*’da olarak sunulmuştur.

Şekil 10. Sekiz Öğretmenin Gelişim Grafiği

Şekil 10. incelendiğinde Ö₁'in sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %36 (f=233), UAY düzeyinde %21 (f=141) ve EAY düzeyinde %43 (f=282); Ö₂'nin sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %23 (f=153), UAY düzeyinde %24 (f=156) ve EAY düzeyinde %53 (f=347); Ö₃'ün sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %25 (f=163), UAY düzeyinde %18 (f=117) ve EAY düzeyinde %57 (f=376); Ö₄'ün sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %28 (f=186), UAY düzeyinde %23 (f=147) ve EAY düzeyinde %49 (f=323); Ö₅'in sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %34 (f=222), UAY düzeyinde %19 (f=126) ve EAY düzeyinde %47 (f=308); Ö₆'nın sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %33 (f=219), UAY düzeyinde %23 (f=147) ve EAY düzeyinde %44 (f=290); Ö₇'nin sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %64 (f=417), UAY düzeyinde %15 (f=102) ve EAY düzeyinde %21 (f=137) ve Ö₈'in sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %24 (f=154), UAY düzeyinde %24 (f=158) ve EAY düzeyinde %52 (f=344) gelişim sağladığı görülmektedir. Grafiğe göre EAY düzeyinde en az Ö₇'nin (f=137), en çok Ö₃'ün (f=376) gelişim gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca sekiz öğretmenin sekiz haftalık toplam yansıtıcı düşünme alanlarını gösteren pasta grafik Şekil 11. 'de sunulmuştur.

Şekil 11. Sekiz Öğretmenin Toplam Sekiz Haftalık Yansıtıcı Düşünme Gelişim Grafiği

Şekil 11’de görüleceği üzere sekiz öğretmen birlikte sekiz hafta sonunda TAY düzeyinde %33 (f=1747), UAY düzeyinde %21 (f=1094) ve EAY düzeyinde %46 (f=2407) gelişim sağlamıştır. Buna göre çalışma grubunun daha çok EAY düzeyinde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, kendi uygulamalarına yönelik yaptıkları yansıtıcılarla öğretim yöntem, teknik, materyal, değerlendirme yöntemleri, öğrenci davranışı ve yaklaşımlarını sorguladıkları belirlenmiştir. Öğretmenlere yansıtıcı düşünmeyi geliştirici uygulamalarla öğretmenler sorgulamaya yöneltmiştir. Öğretmenlere uygulamalarına yönelik sorulan sorularla öğretmenlerin daha bilinçli düşünebilmeleri sağlanmıştır. Bunun dışında yansıtıcı düşünmeyi geliştirmeye yönelik yapılan çalışmaların ilerleyen süreçlerinde, öğretmenlerin yaptıkları öğretim uygulamalarını sorgulayıcı soruları kendilerine yönelttikleri ve çözüm yollarını bulmak için çaba harcadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerde yansıtıcı uygulama süreci sonunda yansıtma düzeyinde ilerlemenin ortaya çıkmasında, öğretim elemanının sürecin en başından itibaren özellikle yansıtıcı günlük, akran değerlendirmesi, SWOT analizi, öğretme-öğrenme denetim soruları, mülakat, ders planı ve öz değerlendirmelerin etkili olduğu düşünülmektedir. Öğretim elemanının yansıtıcı düşünmeyi geliştiren uygulamalara yönelik dönütler vermesinin yansıtma becerilerinin gelişmesinde etkisinin olduğu söylenebilir. Benzer bulgular, Erginel (2006) ve Gencer (2008) tarafından yapılan çalışmalarında da ortaya çıkmıştır. Her iki araştırmada da yansıtıcı düşünmeyi geliştiren yöntemlerin, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı belirlenmiştir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan öğretmenlerden elde edilen bulgu, yorum ve tartışmalara ait sonuç ve öneriler ele alınacaktır.

5.1. Sonuçlar

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmeni yetiştirme programları sadece sertifika programları üzerinden gerçekleşmektedir. Bir lisans programı olmadığından Türkçe eğitimi lisans programları içerisinde tek dönem verilen bir ders görünümündedir. YDOTÖ öğretmenleri genellikle Türkçe öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri, Halk Bilimi, yabancı dil öğretmenleri vb. arasından oluşmaktadır. Öğretmenlerin genellikle kendi çabaları ile bu alanda bir şeyler yapmaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Bu kendi gayretleri ile bir şeyler yapmak istemeleri bu öğretmenlerin yansıtıcı düşünme araçlarına açık olduklarını da ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada, yansıtıcı düşünme becerisi, öğretmenin ya da uygulayıcının rehberliği doğru ve planlı bir şekilde yaptığı zaman geliştirilebilir bir beceri olduğu ve öğrencilerde ve öğrencilerde çok olumlu sonuçlar ortaya çıktığı görülmüştür. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenin, yansıtıcı düşünmenin; teorik ders anlatımı hariç, sekiz hafta uygulaması süren ve yansıtıcı günlük, öz değerlendirme, mikro öğretim, mülakat, SWOT analizi, öğretmen öğrenme denetim soruları ve ders planı uygulamalarıyla yansıtıcı düşünme düzeylerinin belirgin bir şekilde , arttığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bu seviyelerindeki yükselişini, derslerindeki başarılarını da arttırdığı sonucuna verilen cevaplarda da açıkça görmektediriz.

Öğretmenler haftalar geçtikçe -bir öğretmen hariç- öğretmenlik yetenekleri noktasında üst düzey yansıtıcı düşünme becerisine sahip oldukları sonucuna ulaşmaktayız. Ayrıca bu

öğretmenlerin devamlı olarak gelişme göstermelerinde öğretim elemanının düzenli bir şekilde öğretmenlere dönütler verip onlara konuları anlatmasının da etkisi çok büyüktür. Bunun yanında birbirlerini tamamlayıcı yansıtıcı günlük, öz değerlendirme, akran değerlendirme, mülakatların birlikte kullanılması yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerinin gelişmesinde etkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Bir öğretmenin yansıtıcı düşünme becerisi, diğer öğretmenlere oranla geride kalmasında, öğretim sürecine yönelik yeterince deneyimler oluşturmamasında, kendi uygulamalarını mikro öğretim yolu ile gözden yeterince geçirmemesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

YDOTÖ öğretmenlerinin yaptığı yansıtıcı düşünme etkinlikleri; öğretmenlerin kendi inançlarını, bilgi ve birikimlerini eleştirmiş ve onlara kendilerini sorgulamaları konusunda cesaret vermiştir. Öğretmenlerimiz ders planı yaparken de sınıfın seviye, sosyal- kültürel yapısını önemseyip dikkate almışlar, sınıfta öğrencilere kazandırmak istedikleri amaç ve kazanımlara uygun bir ders hazırlamaya çalışmışlardır.

Öğretmenlerin cevaplarında en çok üzerinde yoğunlaştığı konu, öğrencilerin derse katılımını sağlamaları görülmektedir. Daha sonra kalıcılık, yaşamdan örnekler, yaşamla ilişkilendirmeleri, ihtiyaçları, öğrenci hazır bulunuşlukları, öğrenci seviyesini dikkate alma, motivasyon sağlama, soyuttan somuta gitme sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öğretmenler öğrenciyi aktif kılmayı, öğrenci merkezli bir eğitim yapmayı hedeflediği görülürken bir yandan da çoğunlukla sunuş ve slayt yoluyla öğretim yapmaktadırlar. Genel olarak soru-cevap tekniğine yoğunlaşırsalar da beyin fırtınası ve drama ile de öğrenciyi aktif kılmaya çalıştıkları görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin en fazla kullandıkları araç-gereçler video, yazı tahtası, slayt, akıllı tahta, ders kitabı ve etkinlik defteridir. Öğrenme sürecinde teknolojiden yeterli ölçüde yararlandıkları sonucuna varılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin sınıf içi yönetimi konusunda en çok zorlandıkları konular; ders planına uyamamak, zaman problemi yaşamak, dil öğretim sınıflarındaki motivasyon eksiklikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde öğretmenler öğretimin değerlendirilmesinde sonuçtan çok süreç değerlendirmesini önemsemektedirler. Süreç boyunca öğrencilerin durumları ihtiyaçları dikkate alınmıştır. Sürecin sağlıklı bir şekilde sürmesi için sık sık öğrencilerden dönüt almaya çalışılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin, kendi akranlarının eleştirisine ve kendilerini özgürce ifade etmelerine fırsat vermiş, kendi eksikliklerini görmesinde büyük katkı sağladığı söylenebilir.

Öğretmenlerin derslerde aktif konumda olması onların pasiflikten çıktığını göstermektedir. Öğretmenler yansıtıcı düşünmeyi kendilerine kabul ettirmişler. Öğrencilerin başarılarını arttırmışlardır. Onların öğrencilere; neyi, nasıl, ne kadar ve niçin öğreteceklerini bildiklerini düşünmekteyiz. Yansıtıcı düşünme sürecinin sonunda; kalıplaşmış bilgilerden çıkmış, üreten, eleştiren ve rol model olmayı isteyen öğretmenler ortaya çıkmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, öğrencilerden gelen soru ve önerilere açık olmuşlardır. Gerektiği zaman derse ara verdikleri dersteki motivasyon kaybının önüne geçmek için farklı etkinlikler yaptıkları belirlenmiştir.

Mülakatlarda, öğretmenler meslektaşlarıyla görüş alışverişinde bulunmanın etkili bir yol olduğunu belirtmişler, aldıkları eğitimin derslerinde öğrencilere faydalı olduğunu, derslerinin daha verimli geçtiğini belirtmişlerdir.

SWOT analizi sorularında öğretmenler yabancı dil olarak Türkçe derslerinin güçlü, zayıf, tehditlerini ve fırsatlarını örnek cümlelerle anlatmışlardır. SWOT analizinde öğretmenler kendilerini daha derinlemesine anlatmışlardır. Burada hem kendi durumlarını hem de öğrencilerin analizlerini yorumlayarak, eleştirel alanda yansıtma yaparak ortaya koymuşlardır.

Öğretmen, öğrenme denetim soruları ile bir meslektaşına nasıl daha etkili bir öğretim yapabileceğini, öğrenciler hakkında neleri öğrendiğini, materyal kullanımını, dört temel dil becerisini nasıl ve ne şekilde etkili öğretebileceği hakkında önemli cevaplar vermişlerdir. Öğretmenler, bu konuları ayrıntılı bir şekilde anlattıkları için yansıtıcı düşünme becerileri devamlı olarak gelişmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme dersinden sonra mesleki alanlarında yeni bir bakış açısı kazandıkları ortaya çıkmıştır. Yapılan uygulamalar sonunda öğretmenler nelerin önemli olduğunun farkına varmışlardır. Ayrıca süreç içinde yaptığımız uygulamaları derslerine entegre etmek istedikleri sonucuna varılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere uygulanan yansıtıcı günlüklerde; hedef-içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme bir bütün olarak ele alındığı için öğretmenlerin yaşadıkları sorunlara günlüklerden bakarak çözüm önerileri ürettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, yansıtıcı düşünmeyi geliştiren etkinlikler sayesinde hem kendilerinin hem de öğrencilerinin gelişim seviyelerini göz önünde bulundurmuşlar, içerik seçimi ve planlamalarının düzenlenmesinde yansıtıcı düşünme becerilerinin etkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmışlardır.

Yansıtıcı düşünme araçları ile öğretmenler; yöntem ve teknikler, motivasyon, dersteki öğrenci katılımı, uygulama ve materyaller, süre yönetimi, sınıfın idaresi, beklenmeyen olayların üstesinden gelme, dönüt verme gibi durumların üstesinden gelmeyi öğrenmişlerdir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler üzerine yapılan araştırma sonuçlarına göre yapılan yansıtıcı düşünme uygulamaları ile yansıtıcı günlük, öz değerlendirme, mülakat, akran değerlendirme, SWOT analizi, öğretmen öğreneme denetim soruları, plan ile yapıcı yansıtıcı düşünmenin gelişiminde önemli olduğu belirlenmiştir.

Yapılan araştırmanın sonucunda her ders öncesinde hazırlanan plan, öğretmenlerin mesleki becerilerinin ilerleyip gelişmesinde önemli olduğu ortaya çıkarmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin uygulamalar boyunca bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştiğini, özgür ve eleştirel düşünme ortamında süreçleri analiz ederken daha rahat hissettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada, öğretmenler uygulamalar esnasında süreçleri değerlendirdikleri, bir sonraki dersin planlamasına yönelik kararlar aldıkları, hatalarını, eksikliklerini fark edip düzeltmeye çalıştıkları, kendilerini tarafsız bir şekilde eleştirme fırsatı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere yapılan bu yansıtıcı günlük uygulaması ile öğretmenlik becerilerinin arttığını, kendileri ile ilgili farkındalık oluşturmaya başladıkları, dersin başlangıcından sonucuna kadar yaptıkları her şeyi sorgulama, yapılandırma, karşılaştırma ve değerlendirme fırsatı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada yaptığımız mikro öğretim tekniği ile öğretmenlerin dersleri video ile kayıt altına alınmıştır. Bu videoların incelenmesi öğretmenlerin yansıtıcı düşünmesine katkı sağlamıştır. Öğretmenler sınıfta kendilerinin o anda göremedikleri hatalarını görmüş, sınıf içi düzendeki eksikliklerini fark etmişlerdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler üzerinde yaptığımız akran değerlendirmesi ile öğretmenler birbirlerine yapıcı eleştiriler getirmişlerdir. Yapılan eleştirilerde öğretmenler akranlarının ders sürecinde yaptıkları hataları söylemiş ve bunların çözümünde yapılması gerekenleri önermişlerdir.

Araştırmada dersin planlanması aynı zamanda öğretim sürecinin, etkinliklerinin düzenlenmesidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler dersin planını anlaşılır bir şekilde yazabilme özelliği kazanmışlardır. Öğretmenler uygulamalar ile derslerinde yöntem ve teknikleri uygun olarak seçmeye özen göstermişler, gerektiği zaman yöntem değişikliği yapmışlardır.

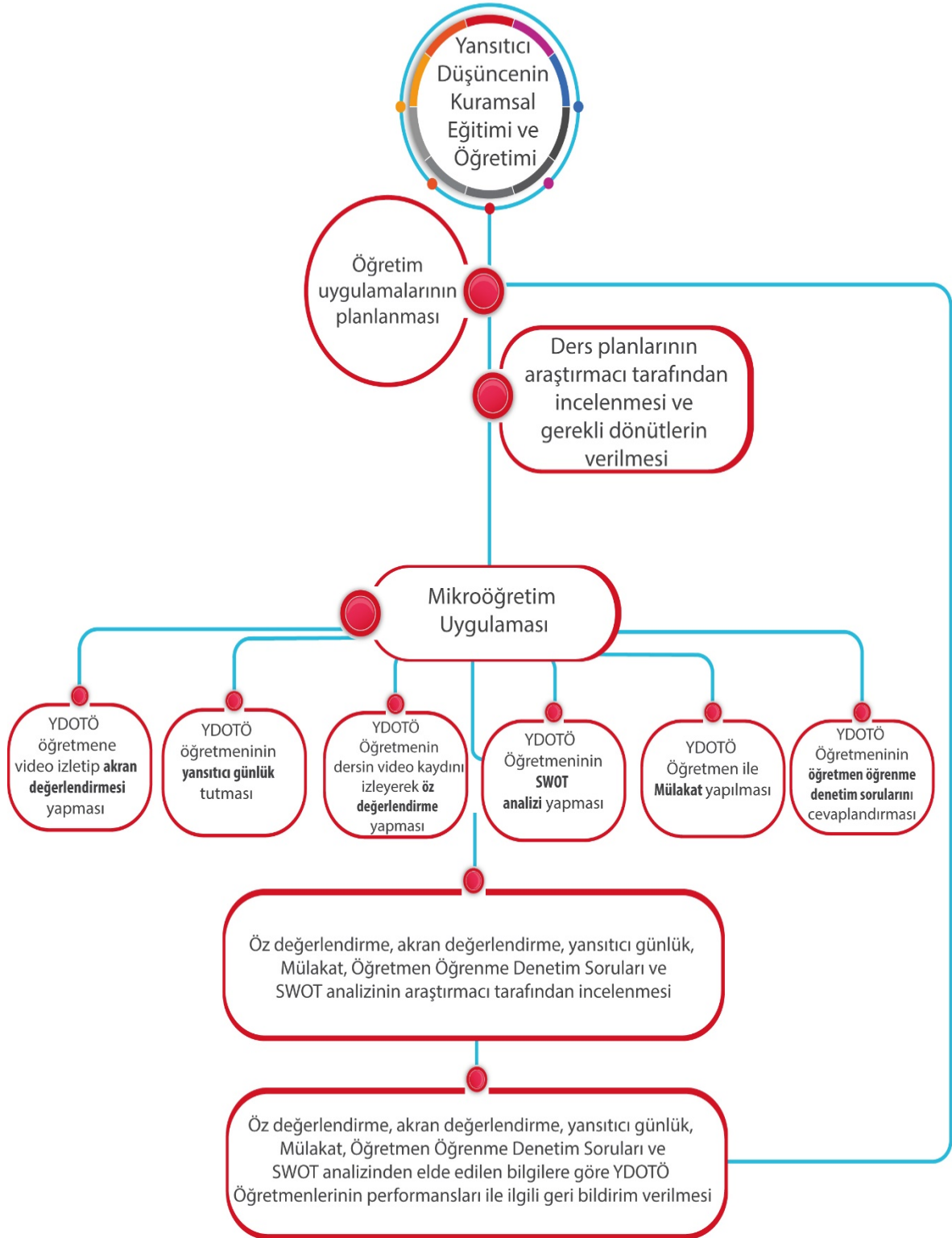
Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler üzerinde yaptığımız uygulamalar ile öğretmenler üst düzey düşünme becerisi kazanmışlardır.. Bu üst düzey beceriler; eleştirel, yaratıcı, üst biliş ve yansıtıcı düşünme becerisidir.

Öğretmenlerin cevaplarına bakıldığında öğrencilere dersin süreci hakkında bilgi vermelerinin olumlu olarak yansıdığı sonucuna varılmıştır. Öğretmenler derse başlamadan öğrencilere hangi konuyu nasıl ve niçin öğrenmeleri gerektiğini, dersin süresini belirterek onlardan da dönüt almışlardır. Bu yansıtıcı düşünmenin geliştiğini göstermektedir.

Yansıtıcı düşünme eğitimi yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin Türkçe öğretimi üzerinde de büyük katkılar sağladığını görmekteyiz. Öğretmenler yansıtıcı düşünme ile yabancılara Türkçe öğretimi derslerinin daha keyifli hâle getirdiğini, farklı yöntem ve stratejiler denediklerini, ölçme ve değerlendirme araçlarını daha verimli kullandıklarını görmekteyiz.

Araştırmanın sonucunda aşağıda, hem öğretim elemanının hem de öğretmenlerle yapılan istişareler sonucunda yansıtıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilecek etkili bir model sunulmaya çalışılmıştır. Bu modelde yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirme sürecinde izlenen basamaklar adım adım gösterilmiştir.

YDOTÖ Öğretmenlere Yansıtıcı Düşünme Öğretim Modeli

Şekil 12. YDOTÖ Öğretmenlere Yansıtıcı Düşünme Öğretim Modeli

5.2. Öneriler

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmek amacıyla yapılan bu çalışmanın sonucu olarak öğretmenler, yansıtma becerilerini geliştirebileceklerini ortaya koymuşlardır. Bu nedenle bu alana uygun “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi” alanında mutlaka lisans programı koyulmalı yansıtıcı düşünme bu lisans programına entegre edilmelidir.
- Dil öğretmeni eğitimi parçalara ayrılmış durumda; çoğu zaman dil öğretmeni eğitiminin odağında yan alanlar olan uygulamalı dilbilim, yöntembilim ve dil edinimi olmuştur. Bu yüzden de öğretme işi çoğu zaman göz ardı edilmiştir. Uygulamalı dilbilim, yöntembilim ve dil edinimi gibi konular öğretmen yetiştirmede eğitimsel bir temel oluştursa da öğretmeyi öğrenmenin üzerini kapatmaktadır. “Teacher Training, Development, and Decision Making” yani öğretmen eğitimine yeniden odaklanırken öğretme üzerine iki şema önermekteyiz: a) öğretmeyi bilgi, beceriler, tutum ve farkındalık kategorilerinde temele alan bir karar verme süreci/işlemi olarak tanımlayan betimsel bir model b) öğretmeyi öğretmek için iki eğitim stratejisi olan “eğitme ve gelişim”le ilgili bir çerçeve. Asıl mesele dil öğretimini bir bütün olarak, entegre edilmiş bir aktivite olarak tanımlamaktır ki daha sonra bu tanımın, dil öğretmenlerinin öğretmeyi nasıl öğrendiklerine ne şekilde ettiğini ya da dil öğretmenlerince bu tanımın nasıl yansıtıldığını bilebilelim. Bowers (1986)’ın da dediği gibi, “pratiğin teorisi” gerekiyor ki bize göre pratiğin teorisi öğretmenin tanımlanmasıdır. Tabi bu sorunun sadece yarısını teşkil ediyor. Bize aynı zamanda insanların nasıl öğrettiğini ve öğretmeyi nasıl öğrendiğini; öğretme tanımını uygulamaya nasıl döktüklerini anlamamızı sağlayan teorik ve uygulamalı bir anlayış gerekiyor.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin bir lisans programı olmadığı için öğretmenlerin pek çoğu derslerdeki tecrübelerinden yola çıkarak ilerlemektedir. Bu nedenle öğretmenlerin çoğuna hizmet içi eğitim verilmeli, ders anlatım tecrübeleri arttırılmalıdır. Yansıtıcı düşünme araçlarından biri olan “profesyonel koç” uygulaması yapılabilir. Öğretmenler kendilerine rol model öğretmenler belirleyerek onların derslerini takip edebilirler.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, kendi derslerinin kayıt altına alındığı video kayıtlarını izlerken kullandıkları öğretim ilke ve yöntemlerini, hedef-içeriğini,

öğretim materyaller ve tasarımlarını, ölçme ve değerlendirme yöntemlerini görmektedirler. Bu videolar yeni başlayan öğretmenlerimizin gelişiminde de büyük katkı sağlayacağı ortadadır. Bu yüzden mikro öğretim uygulamalarına sıklıkla yer verilmelidir.

- Yansıtıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesinde birden fazla aracın kullanılması gerekmektedir. Yansıtıcı günlük, öz değerlendirme, akran değerlendirme, ders planı, mikro öğretim, video kayıtları, mülakat, SWOT analizi, öğretmen öğrenme soruları ve geribildirimler öğretmenlerin gelişiminde etkili olacaktır. Düşünme alışkanlığı kazandırılması açısından bu uygulamaların dersin en başından başlanmalı ve alışkanlık hâline getirilmelidir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerinin; düşüncelerinin, tutumlarının, hâl ve hareketlerinin gelişmesini görmek için yabancı dil olarak Türkçe öğreten sertifika programlarına, yansıtıcı günlük, öz değerlendirme, akran değerlendirme, ders planı, mikro öğretim, video kayıtları, mülakat, SWOT analizi, öğretmen öğrenme soruları eklenmelidir.
- TÖMER müdürleri ve yabancı dil olarak Türkçe öğreten kurum ve kuruluşların idarecileri öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerinin gelişimi için bu konuya dikkat çekmeli ve öğretmenlerinin bu konuyu uygulamaları konusunda teşvik etmelidir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler kendilerini en çok değerlendirdikleri yer olarak sınavları görmektedirler. Kur sonlarında yaptıkları sınavlarda kendilerinin de ne kadar öğretebildiklerini düşünmektedirler. Mesleki bilgi, beceri ve tutumlarını iletirmek amacıyla öğretmenlere yansıtıcı günlük tutma, akran değerlendirme ve öz değerlendirme uygulamaları sıklıkla yapılmalıdır.
- Yansıtıcı düşünme becerilerinin en önemli unsurlarından biri olan kendini ifade etme ortamını öğretmen, sınıfta mutlaka sağlamalıdır. Öğrenci daha üst seviyede yansıtma yapabilmesi için eleştirel yorumları rahatlıkla konuşabilmelidir. Öğretmen-öğrenci arasında güven ortamı sağlanmalıdır.
- Öğretmenler hazırladıkları sorularla öğrencilerin üst düzey becerilerini ölçmelidirler. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere sorulan test soruları, üst düzey becerileri ölçmemektedir. Bu yüzden soruların öğrenci bilgi ve becerilerine göre tekrar yapılandırılması gerekmektedir.

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan öğretmenler kendilerini sürekli yenilemeli, kendilerini geliştirmesi için farklı, ilgi çekici etkinlikler hazırlamalıdır.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler sürekli yayınları takip etmelidir. Teknolojik gelişmelere de ayak uydurmaları gerekmektedir.
- Sınıf içinde etkili olmak isteyen öğretmen öğrencileri ile daha sık ilişkilere sahip olmalılar çünkü dil öğretiminin başarılı olması için öğretmeni sevmek temel nedenlerden biridir.
- Öğretmen, sınıfta öğrenciler arasında farklı yaş ve seviye grubundan yabancı öğrenci olduğunu unutmamalıdır. Bu yüzden ders anlatımını yaparken farklı öğretim ilke ve yöntemlerini kullanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Adams, E. (2001). A proposed causal model of vocational teacher stress. *Journal of Vocational Education and Training*, 53 (2), 223 - 246.
- Adıgüzel, M. S. (2001). Yabancılar Türkçe öğretimi ve gramer-tercüme metodu. *Bilig*, 16, 25-43.
- Ağaçsapan, K. (2002). *Dil üzerine*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Ağar, M. E. (2004). Türkçe öğretiminin tarihçesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1, 1-10.
- Ağıldere T. S. “18. yy. Avrupa’ında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Önemi: Osmanlı İmparatorluğunda İstanbul Fransız Dil Oğlanları Okulu (1669- 1873)” *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Dergisi*, Cilt 5, Sayı 3, 2010, s.693–704.
- Akar, C. (2007). İlköğretim öğrencilerinde eleştirel düşünme becerileri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akarsu, B. (t.y.) *Felsefe terimleri sözlüğü*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, b.t.y., s. 64.
- Aksan, D. (1979). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*, Ankara: TDK.
- Aksan, D. (1975). Ana dili, *Türk Dili Dergisi*, Haziran, Ankara
- Aksan, D. (2003). *Her yönüyle dil (Ana Çizgileri ile Dilbilim)*. (2. Baskı), Ankara:TDK
- Aksan, D. (1994), Ana Dili, *Dil Dergisi/ Doğan Aksan Özel Sayısı*, S.16, Şubat 1994, Ankara, s. 63-71.
- Aktan, C. C. (1999). *2000’li yıllarda yeni yönetim teknikleri 2 (Stratejik yönetim)*. Simge
- Akyüz, Y. (1989), *Türk eğitim tarihi*, Ankara: AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi
- Allen, D. W. (1980). Micro-teaching: Personal review. *Britisch Journal of Teacher Education*, 6(2), 147-151.
- Alp, S. ve Taşkın, Ç. Ş. (2008). Eğitimde yansıtıcı düşüncenin önemi ve yansıtıcı düşünceyi geliştirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 178, 311-320.
- Alyılmaz, C. (2005). *Orhun yazıtlarının bugünkü durumu*. Ankara: Kurmay

- Avcı, Y. (22-25 Haziran 2002). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin kültür ve yöntem boyutu. I. Uluslararası Truva - Çanakkale Dil Eğitimi ve Okul Gelişimi Sempozyumu'nda sunuldu, Çanakkale.
- Ayas, A., Çepni, S. ve Ayvacı, S. H. (2008). “ Fen ve Teknoloji Derslerinde Öğrencileri Aktif Kılan Yöntem, Teknik ve Modellemeler”. Kuramdan Uygulamaya Fen ve Teknoloji Öğretimi. 7. Baskı (Edit. Salih ÇEPNİ). Ankara: Pegem Akademi.
- Aykaç, N. (2005), “Aktif Öğretim Yöntemleri”, Ankara:Naturel
- Bağcıoğlu, G. (2000). Öğretmen Adaylarında Yansıtıcı Düşünmeyi Geliştirici Etkinlikler. VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (1–3 Eylül 1999), Cilt 1., Trabzon.
- Banguoğlu, T. (2007). Türkçenin Grameri. Ankara: Türk Dil Kurumu
- Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. (2014). Eğitimcilerde yansıtıcı düşünme. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.
- Baron, R. M. ve Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 1173–1182.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 1, 19-30.
- Barın, E., Demir, C. (2006). Türk Dil Bilgisi 1-Ses Bilgisi. İstanbul: Öncü Kitap.
- Barın, E. (2008). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Nasreddin Hoca Fıkralarının Yeri, *Türk Yurdu* S. 255, s.61-63.
- Başaran, İbrahim Ethem Eğitim Psikolojisi, Özkan Matbaası, Ankara, 1997, s. 94-95.
- Baykuzu, T. D. (2008). Hunların Kayıp Kitapları ve Sutralar. *Bilig*, 44, 195-210.
- Bayraktar, N. (2002, Haziran). Yabancılar Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi. I. Uluslararası Çanakkale-Truva Dil Eğitimi ve Okul Gelişimi Sempozyumu'nda sunuldu, Çanakkale
- Baymur, Feriha Genel Psikoloji, İstanbul, 1990, s. 12.
- Beyer, B.K. (1998). Developing a Scope and Sequence for Thinking Skills Instruction. *Educational Leadership*, 45(7),26-30.
- Bingham, A. (2004). Çocuklarda problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi (Çev: A. F. Oğuzkan). İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı
- Boyd E ve Fales A (1983): Reflective Learning: The Key to Learning From Experience. *Journal of Humanistic Psychology* 23 (2), pp99-117
- Bolay, Süleyman Hayri (1997). *Felsefî doktrinler ve terimler sözlüğü*, Ankara Akçağ

- Boud, D.(1995). Enhancing Learning Through Self Assessment. London and Philadelphia, Kogan Page
- Benveniste, É. (1995). Genel Dilbilim Sorunları. (Çeviren: E. Öztokat). İstanbul: Yapı Kredi
- Bilgin, N. (2014). Sosyal bilimlerde içerik analizi: teknikler ve örnekler çalışmaları. (3.b.), Ankara: Siyasal.
- Brookfield, S. D. (1995). Becoming a critically reflective teacher. San Francisco: Jossey Bass.
- Burgess, J. M. C. (1999). Reflections of studentteachers: comparisons among five models of reflective thought. Doctoral dissertation, University of North Carolina.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve F. Demirel. (2010). Bilimsel araştırma yöntemleri. (5. b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Calp, Mehrali; Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi, Eğitim Kitabevi, Konya 2005
- Cemiloğlu, M. (2001). *İlköğretim okullarında türkçe öğretimi*, İstanbul: Alfa
- Cebecioğlu, C. (2006). SWOT Analizi ve Bir İşletme Üzerine Uygulama. Gebze: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Clarke, A. (1995). Professional development in practicum settings: Reflective practice under scrutiny. *Teaching and Teacher Education*, 11(3), 243–246.
- Chuska, K.R. (1986). Teaching the process of thinking-K-12. Bloomington, Indiana: Phi Delta Kappa Educational Foundation. ERIC Number: ED 274 998.
- Çifçi, M. (2006). Türkçe Öğretiminin Sorunları. Gülsevin, G. ve Boz, E. (Ed.). *Türkçenin çağdaş sorunları*. Ankara: Gazi, s. 77-134.
- Chomsky, N. (1965). Aspects of the Theory of Syntax. Cambridge, MA: MIT Press.
- Clifford, T. Morgan (1980), (çev. Hüsnü Arıcı ve diğerleri) *Psikolojiye Giriş*, Ankara:Meteksan
- Coladarcı, T. (1992). Teachers' Sense of Efficacy and Commitment to Teaching. *Journal of Experimental Education*, 60, 323 - 337.
- Crookall, D. (1998). A quarter century of Ken Jones. *Simulation & Gaming*, 29(3), 293.
- Çetinkaya, P. ve Erkin, E. (Assessment of Metacognition and Its Relationship with Reading Comprehension, Achievement, and Aptitude. *Boğaziçi University Journal of Education*, 19 (1), 1- 11.
- Dağabakan, Davut (2007), *Dil ve Çocukta Dil Gelişim Kuramları*, Erzurum
- Demircan, Ö.(2002). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*, İstanbul: Remzi
- Demircan, Ö. (1988). *Dünden bugüne Türkiye’de yabancı dil* İstanbul:Remzi

- Demircan, Ö. (2002). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Der
- Demircan, Ö. (2013). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Der
- Demirci, C. (2000). Elestirel düşünme. *Eğitim ve Bilim*. 25 (115), 1-9.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında türkçe öğretimi*. Ankara.
- Demirel, Ö. (2007), *Yabancı dil öğretimi, dil pasaportu, dil biyografisi, dil dosyası*. Ankara: Pegem.
- Danielson, L. M. (2009). Fostering reflection. *Educational Leadership*, 66(5).
- Dart, B. C., Boulton-Lewis, G. M., Brownlee, J. M. and McCrindle, A. R. (1998). Change in knowledge of learning and teaching through journal writing. *Research Papers in Education*, 13(3), 291-318.
- Dervent, F. (2012). Yansıtıcı Düşünmenin Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Mesleki Uygulamalarına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dewey, J. (1910). *How We Think*. Lexington Massachusetts D.C.:Heath
- Dey, I. (1993). *Qualitative data analysis: A user friendly guide for social scientist*. London: Routledge.
- Dewey, J. (1933). *How We Think*. A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process, Boston: D. C. Heath.
- Dewey, J. (1966). *Tecrübe ve eğitim*. (Çev. Fatma Basaran ve Fatma Varis).
- Dewey, J. (1930). *The School and Society*. (Çev. B. Avni). İstanbul: Devlet
- Dilidüzgün, Ş. (1995). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinler*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, Candemir, *SistematiK Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımı ve Yöntemleri*. Ensar İstanbul, 2012.
- Doğan, N. (2007). Yaratıcı düşünme ve yaratıcılık. Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler* (s. 167-192). Ankara: Pegem A
- Dönmez Baykoç, N, Arı M (1987), 12-30 Aylık Türk Çocuklarında Dilin Kazanılması. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi* 2, S: 36-58.
- Duke, R. D. (1989). Gaming/simulation: A gestalt communications form. In D. Crookall & D. Saunders (Eds.), *Communication and simulation: From two fields to one theme* (pp. 33-52). Clevedon: Multilingual Matters. Retrieved November 18,
- Duman, B. (2007). Öğretim ilke ve yöntemleri. G.Ocak (Ed.), *Eğitimde çağdaş yaklaşımlar içinde*, (ss.267-385). Ankara: PegemA

- Drmrod, J. E. (1990). Human Learning. New York: Macmillan P. Company.
- EKER, Süer (2006), “Kâşgarlı Mahmut, “Divanü Lügâti’t-Türk” (1077)”, Türk Edebiyatı Tarihi 1, Kültür Bakanlığı, İstanbul.
- Eker, S. (2010). Orhon Yazıtları: İran dilleri ile ilk temaslar ve benzer birkaç öge üzerine. Orhon Yazıtlarının Bulunuşundan, 120, 26-29.
- Ellington, Henry (1997) Making effective use of self assessment The Robert Gordon University,
- Emer, A. (2007). “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Düşünme Becerileri Öğretimine İlişkin Görüşleri”. (İzmir İli Örneği). Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ercilasun, A. (2004), Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Akçağ Yayınevi, Ankara
- Ergin, M. (2004). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak
- Erkman-Akerson, F. (2007). Dile Genel Bir Bakış Genişletilmiş Yeni Basım. İstanbul: Multilingual.
- Ertmer, P. A. and Newby, T. J. (1996). The expert learner: Strategic, self-regulated, and reflective. *Instructional Science*, 24(1), 1-24.
- Ekmekçi, Özden. (1991). Türkçe Ediniminde Çekim Eklerinin Rolü. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 1(6):22-44.
- Ekiz, D. (2006). Self-Observation and Peer-Observation: Reflective Diaries of Primary Student-Teachers, Elementary Education Online, 5(1), 45-57.
- Esirgen, R, 1997. “Eğitim Sorunlarının Çözümünde Teknolojiden Yararlanma”
- Falchikov, N. (2001), Learning together; peer tutoring in higher education, London, Routledge-Falmer
- Farra, H. (1988). The reflective thought process. john dewey revisited. The Journal of Creative Behavior, 22(1), 1-8.
- Ferraro, J. M. (2000). Reflective practice and professional development. ERIC Digest ED449120.
- Fichtner, (2005). Reflective learning - Problems and Questions Concerning a Current Contextualization of the Vygotskian Approach. In (Eds.) Hoffmann, M. H.G., Lenhard, J. and Seeger, F. Activity and Sign Grounding Mathematics Education (179-190). US: Springer.

- Fisher, A. (2001). Critical thinking an introduction. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fisher, R. (2008). Teaching thinking: Philosophical enquiry in the classroom. London: Continuum.
- Fisher, R. (1995). Teaching children to think. United Kingdom: Stanley Thornes
- Fogarty, R. (1994). How to teach for metacognitive reflection. Palatine, III: IRI/Skylight
- Gairns, Ruth (1986), Working with Words: A Guide to Teaching and Learning Vocabulary. London Cambridge University Press.
- Genç, Eyüp. “Rus Kaynaklarında Türkçe”. (18/06/2010) .
- Göğüş, B. (1978), Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi, Gül Yayınevi, Ankara.
- Göğüş, B. (1988), “Uluslararası Ana Dili Eğitimi Örgütü”, Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ., Ankara, s. 15-20.
- Gökçe, O. (2006). İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler. Ankara: Siyasal.
- Göçer, A. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Görevlendirilecek Öğretim Elemanlarının Göreve Hazır Bulunuşluk Durumlarının Değerlendirilmesi. The Juarnal of Academic Social Science, 6 (5), 309-326.
- Glinz, Hans (1970), Deutsche Syntax, Metzlersche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart.
- Gutek, G. L. (2001). Egitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar. (Çev. Nesrin Kale). Ankara: Ütopya
- Gülveren, H. (2007). Eğitim fakültesi öğrencilerinin eleştirel düşünme becerileri ve bu becerileri etkileyen eleştirel düşünme faktörleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Gür, H., & Gür, A. K. (1995). Dil öğretim yöntemleri (3): 1. İşitsel-görsel yöntem, 2. Bilişsel yöntem, 3. Seçmecî yöntem. Dil Degisi(35), 72-79.
- Gürkan, Yrd. Doç. Dr. Tanju (1986), “Çocuğun Dil Gelişimi ve Eğitiminde Ailenin Rolü” Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı, AÜ EBF. Ankara, s.27-41.
- Güven, M. ve Kürüm, D. (2006). Öğrenme stilleri ve eleştirel düşünme arasındaki ilişkiye genel bir bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 75–90.
- Güven, M. ve Kürüm, D. (2006). Öğrenme stilleri ve eleştirel düşünme arasındaki ilişkiye genel bir bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 75–90.

- Güven, M. ve Kürüm, D. (2008). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişki (Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma). *Elementary Education Online*, 7(1), 53-70. <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Hacker, D. J. ; Dunlosky, J. (2003). Not all metacognition is created equal. *New Directions for Teaching and Learning*, 95, 73- 80.
- Hartman, H. J. (1998). Metacognition in teaching and learning: An introduction. *Instructional Science*, 26(1), 1-3.
- Hatton, N. and Smith, D. (1995). Reflection in teacher education: Towards definition and implementation. *Teaching & Teacher Education*, 11(1), 33-49.
- Hengirmen, M. (1998). *Türkçe dilbilgisi*: Ankara: Engin
- Hengirmen, M. (2006). *Yabancı dil öğretim yöntemleri ve tömer yöntemi*. Ankara: Engin
- Howatt, A. P. R. (2000). *A history of English language teaching*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Huerta-Macias, A. (1995). Alternative Assessment: Responses to commonly asked questions. *TESOL Journal*, sayı:5, ss. 8-11.
- İLHAN, N. (2006), *Çocukların dil edinimi, gelişimi ve dile katkıları*.
- İŞCAN, Adem, *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Suggestopedia'nın (Telkin Yöntemi) Kullanımı, Turkish Studies*, 2011, Vol.6/1 Winter, p.1281-1286.
- Johns, C. (2009). *Becoming a Reflective Practitioner*. West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Jones, K. (1982). *Simulations in language teaching*. Cambridge: Cambridge University
- Johnson, B. E. (1998). *Stirring up thinking*. Boston: Houghton Mifflin.
- Johnson, A. P. (2015). *Eylem araştırması el kitabı*. (Y. Uzuner ve M.Ö. Anay, Çev.Ed.), Ankara: Anı.
- Johnson, B., ve Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları*. (Çev. Ed. S.B. Demir), Ankara: Eğiten Kitap.
- Kane , J.S. and Lawler III, E.E. (1978) *Methods of peer assessment*, *Psychological Bulletin*, sayı:85, ss. 555-586
- Kablan, Z. (2012). Öğretmen adaylarının ders planı hazırlama ve uygulama becerilerine bilişsel öğrenme ve somut yaşantı düzeylerinin etkisi. *Eğitim ve Bilim*, (37)163, 239-253. <http://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/1210/351> adresinden erişildi.
- Kaplan, M.. (1985). *Kültür ve dil*. Ankara: Dergâh
- Kaplan, M. (2005). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh

- Karadağ, M. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Düzeylerinin İncelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karakuş, İ. (1997), Çocukta Dil Gelişimi. *Türk Dili Dergisi*, Nisan.
- Karahan, L. (2011). Türk dili üzerine incelemeler. Ankara: Akçağ
- Kaya, C. (2009, Mayıs). Divanü lügati't-Türk Araplara Türkçeyi öğretmek için mi yazıldı. Ahmet Yesevi Üniversitesi III. Türkoloji Kongresi'nde sunuldu, Kazakistan.
- Kazancı, O. (1989). Eğitimde eleştirel düşünme ve öğretimi. İstanbul: Kazancı Kitap A.Ş.
- Korkmaz, Z. (1992), Gramer Terimleri Sözlüğü. Ankara: TDK , 575.
- Kavcar, Cahit ve diğerleri; Türkçe Öğretimi, Engin Yayınevi, Ankara 1997
- Kazancı, O. (1989). Eğitimde Eleştirici Düşünme ve Öğretimi. Kazancı Hukuk . Ankara.
- Kırnık, D. (2010). İlköğretim 5.sınıf Türkçe dersinde yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerin öğrenci başarısına etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Keaten, J. A., ve Richardson, M. E. (1993) A field investigation of peer assessment as part of the student group grading process. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 361753)
- Kellum, K. E. H. (2009). Structured reflecting teams in group supervision: a qualitative study with school counseling interns. Doctoral dissertation, Graduate College of The University of Iowa, Iowa.
- Kinchin, I. M. (2000). Concept mapping in biology. *Journal of Biology Education*, 34 (2), 41-46.
- King, P. M. and Kitchener, K. S. (1994). Developing reflective judgment: Understanding and promoting intellectual growth and critical thinking in adolescents and adults. San Francisco: Jossey-Bass.
- Koç, C. (2011). Aktif öğrenmenin okuduğunu anlama ve eleştirel düşünme üzerindeki etkileri, *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 35 (1), 28-37.
- Korthagen, F. A. J. (2001b). A reflection on reflection. In F. A. J. Korthagen, J. Kessels, B. Koster, B. Lagerwerf and T. Wubbels (Eds.), *Linking practice and theory: The pedagogy of realistic teacher education* (51-68). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Kökdemir, D. (2000). Deniz Yıldızlarını Kurtarmaya Çalışanların Öyküsü. Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme. XI. Ulusal Psikoloji Kongresi. 19-22 Eylül, Ege Üniversitesi, İzmir.

- Köksal, N. ve Demirel, Ö. (2008). Yansıtıcı düşünmenin öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarına katkıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 189–203.
- Köksal, D. & Varışoğlu, B. (2012). Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlke ve Kavramlar. Kılınç, A., ve Şahin, A. (Ed). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.(2. baskı). (ss.49-64).Ankara: Pegem A Yayınları.
- Köstekçi Engin (2016) Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Özellikleri İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi. Bartın Üniversitesi
- Krashen, S.D. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition, Oxford University.
- Lankshear, C., ve Knobel, M. (2004). A hand book for teacher research: from design to implemetation. *Berkshire: Open University*
- Larsen-Freeman, L. D., (1986). Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University, Oxford,
- Lipman, M. (1991). Thinking in Education. Oakleigh: Cambridge University
- Loughran, J. J. (1996). Developing Reflective Practice: Learning about Teaching and Learning Through Modelling. London: The Falmer
- Malthouse, R. and Roffey-Barentsen, J. (2013). Reflective practice in education and training (2nd ed.). London: Sage
- Marcos, J. J. M., Sanchez, E. and Tilemma, H. (2008). Teachers reflecting on their work: articulating what is said about what is done. *Teachers and Teaching: theory and practice*, 14(2), 95–116.
- Martinet, A. (1998). İşlevsel Genel Dilbilim, Çev. Berke Vardar, Multilingual, İstanbul.
- Merriam, S.B. (2013). Nitel araştırma-desen ve uygulama için bir rehber-Qualitative research a guide to desing and implementation. (Selahattin Turan, Çev. Ed.), Ankara: Nobel.
- Malthouse, R. ve Roffey-Barentsen, J. (2013). Reflective practice in education and training (2nd ed.). London: Sage
- Mayer, R. E. (1992). Thinking, Problem Solving, Cognition. W. H. Freeman and Company. New York. USA.
- Mete, F. ve Gürsoy, Ü. (2013). yabancı dil olarak türkçe öğretiminde öğretmen yeterliklerine ilişkin görüşler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 343 - 356.

- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(9), 297-318.
- Minott, M. A. (2008). The impact of a course in reflective teaching on student teachers at a local university college. *Canadian Journal of Education*, 34(2) 131-147.
- Moon, J. A. (2004). A handbook of reflective and experiential learning theory and practice. London: Routledge Falmer.
- Miles, M.B., ve Huberman, A.M. (2015). Nitel veri analizi. (Çev. S. Akbaba Altun ve A. Ersoy) Ankara: Pegem Akademi .
- Milli Eğitim Bakanlığı (2010). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Bu Alan İçin Öğretmen Yetiştirmenin Önemi ve Gereği. Marmaris: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı Kitabı.
- Moseley, D., Baumfield, V., Elliot, J., Gregson, M., Higgins, S., Miller, J., ve Newton, D. (2005). Frameworks for thinking: A handbook for teaching and learning. New York, NY: Cambridge University Press.
- Muijs, D. (2004). Doing quantitative research in education. London: Sage
- Norton, J. L. (1994). Creative Thinking and Reflective Practitioner. *Journal of Instructional Psychology*. 21 (2), 139-148.
- Norton, J. L. (1996). Locus of control and reflective thinking in preservice teacher. *Education*, 117(3), 401-408.
- Nottingham, J. E. (1998). Using Self-Reflection for Personal and Professional Development in Student Affairs. *New Directions for Student Services*, 84, 71- 81.
- Onan, Bilginer(2011), Anlama Sürecinde Türkçenin Yapısal İşlevleri, Nobel Kitapevi, Ankara
- Osterman, K.F. ve Kottkamp, R.B. (1993). Reflective practice for educators: Improving schooling through professional development. Newbury Park, CA: Corwin Press.
- Özan, S. (2008). Öz ve akran değerlendirmenin temel iletişim becerileri üzerindeki etkileri. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Özbek Gülnur(2014) Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Becerileri: Bir Eylem Araştırması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi
- Özden, Y. (2005). Öğrenme ve Öğretme. Ankara Pegem A Yayıncılık.

- Özden, B. (2012). Yansıtıcı düşünme uygulamalarının sınıf öğretmeni adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama becerilerine etkisi. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özkan, M. (2003). Yenileşme Sürecinde Türk Dili.İstanbul: *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*,XXX ,359-385.
- Özçam, Ç. “Türkiye Türkçesi İle İlgili Gramer Çalışmaları – Bibliyografya Denemesi. *Türk Dünyası Araştırmaları*. Ekim. S. 110.s.121–163: 1997
- Öncü, T. (1989). Torrance yaratıcı düşünme testleri ve Wartegg-Biedma kişilik testi aracıyla 7–11 yaş çocuklarının yaratıcılığı ve kişilik yapıları arasındaki ilişkinin incelenmesi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Peters, W., 1952, Psikolog ve Filozof Olarak John Dewey. Pedagoji Enstitüsü Psikoloji ve Pedagoji Çalışmaları. (Cilt 2). Çev.: Suat Tavlân. İstanbul: Pulhan Matbaası.
- Riley,S.M. (1995) Peer responses in an ESL writing class: Student interaction and subsequent draft revision. *Dissertation Abstracts International* sayı53,s. 2722.
- Porzig, Walter (1985). Dil Denen Mucize, Çev. Vural Ülkü, Kültür ve Turizm Bakanlığı : 631, Ankara.
- Prabhu, N., Second Language Pedagogy. Oxford University Press, New York, 1987.
- Richards, J. C. ve Rodgers, T. S. (1986). Approaches and methods in language teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
- Saban, A. (2002). Öğrenme ve Öğretme Süreci. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Saban, A. (2002). Öğrenme Öğretme Süreci, Yeni Teori ve Yaklaşımlar, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Saussure, F.D. (1998). Genel Dilbilim Dersleri. (çev: Berke Vardar). İstanbul: Multilingual Yabancı Dil .
- Schön, D. A. (1983). The reflective practitioner: How professionals think in action. Aldershot: Avebury.
- Schön, D. A. (1987). Educating the reflective practitioner. San Francisco: Jossey-Bass.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Yeterlikleri ve Meslekî Gelişim. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, sayı 58.
- Semerci, N. (1999). Kritik Düşünmenin Mikro Öğretim Dersinde Eleştiri Becerisini Geliştirmeye Etkisi (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elâzığ.
- Sever, S. (2004), Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme, Anı Yayıncılık, Ankara.

- Smith, C. B. (1991). A Commitment to Critical Thinling. Indiana: Grayson Bernard
- Smith, M. K. (2001) Donald Schön: learning, reflection and change, the encyclopedia of informal education.
- Sluijsmans, D., Dochy, F. ve Moerkerke, G. (1999). Creating a learning environment by using self-, peer- and co-assessment. Learning Environment Research. 1:293–319.
- Somervell, H. (1993) Issues in assessment, enterprise and higher education: the case for self, peer and collaborative assessment, Assessment and evaluation in higher education. Sayı:18, ss.221-233
- Stern, H. H. (1991). Fundamental concepts of language teaching. (Seventh impression). Oxford: Oxford University Press.
- Sungur, N. (1997). Yaratıcı Düşünce, 2. Baskı, İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Şahin Abdullah, Yeşilyurt Erhan(2015) Osmanlı Döneminde İngilizlere Türkçe Öğretiminde Deyimler ve Atasözleri, International Journal of Languages' Education and Teaching December 2015, Volume 3, Issue 3, p. 172-194
- Şirin, A. (2008). Oluşturmacılığın kuramsal temelleri. Marmara Coğrafya Dergisi, 17, 196-207.
- Taggart, G.L., ve Wilson, A.P. (2005). Promoting reflective thinking in teachers: 50 action strategies. California: Corwin Press,
- Tarcan, Ahmet, Yabancı Dil Öğretim Teknikleri. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2004..
- Türk Dil Kurumu. (2005). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu .
- Tekin, T. (1993). Hunların Dili. Ankara: Doruk .
- Tekin, T. (1997). Tarih Boyunca Türkçenin Yazımı. Ankara: Simurg .
- Temizkan, M. (2009). Akran Değerlendirmenin Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi Üzerindeki Etkisi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 6 (12), 90-112.
- Ten Dam, G., Volman, M. (2004). Critical thinking as a citizenship competence: teaching strategies. Learning and Instruction, 14: 4, 359-379.
- Timurtaş, F. K. (1962). Ali Şir Nevai'nin Türk Diline Hizmetleri Ali Şir Nevai – Hayatı ve Eserleri. İstanbul: Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti
- Tican, C. (2013). Yansıtıcı düşünmeye dayalı öğretim etkinliklerinin öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine, eleştirel düşünme becerilerine, demokratik tutumlarına ve akademik başarılarına etkisi. (Yayımlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Tok, S. (2008). Yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına, performanslarına ve yansıtmalarına etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(149), 104-117.
- Torun, N. (2011). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Toparlı, R. ve Vural, H. (2004). Kıpçak Türkçesi. Sivas: Dilek Matbaa.
- Toparlı, R., Çögenli, M. S., Yanık, N. H. (1999). El-kavânînü'l-küllîyye li-zabtî'l-lügati't-Türkiyye. Ankara: Türk Dil Kurumu .
- Toparlı, R., Çögenli, M. S., Yanık, N. H. (2000). Kitâb-ı mecmû-ı tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî. Ankara: Türk Dil Kurumu .
- Topping, K.J. (2009). Peer assessment. *Theory into Practice*, 48, 20-27.
- Tosun, C. (2006). Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış. Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, *Journal of Arts and Sciences* Sayı: 5, Mayıs
- Töman, U. ve Çimer, O. S. (2014a). Investigation by skills of pre-service science teachers' reflective thinking from journals. *Journal of Computer and Education Research (JCER)*, 2 (4), 166-190.
- Töman, U. and Çimer, O. S. (2014b). Investigation by level of pre-service science teachers' reflective thinking. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(2), 116-125.
- Töman, U., Çimer, O. S. and Çimer, A. (2014). Analysis of pre-service science teachers' views about the methods which develop reflective thinking, *International Journal on New Trends in Education and Their Implications (IJONTE)*, 5 (4), 162-172.
- Turan, G. (2014). Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sınıf Atmosferi Algıları İle Eleştirel Düşünmeye Karşı Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Tschannen - moran, m. Ve woolfolk hoy, a. (2001). Teacher Efficacy: Capturing an Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783 - 805.
- Ungan, S. (2006). Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 217-226.
- Ustabulut, M. Y. (2014) İki dilli Türk çocuklarının sesli okuma hataları üzerine tespit ve öneriler romanya örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

- Uzun, N.E. (2000). Ana Çizgileriyle Evrensel Dilbilgisi ve Türkçe. İstanbul: Multilingual.
- Uysal, K. (2008). Öğrencilerin ölçme değerlendirme sürecine katılması: akran değerlendirme ve öz değerlendirme. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Ünver, G. (2003). Yansıtıcı Düşünme, Ankara: PegemA
- Ünalın, Ş. (2005). Dil ve Kültür. Ankara: Nobel
- Üstünoğlu, E. (2006). Üst düzey düşünme becerilerini geliştirmede bilişsel soruların rolü. Çağdaş Eğitim Dergisi, 331, 17-24.
- Vagle, M. D. (2010). Re-framing Schön's call for a phenomenology of practice: A post-intentional approach. Reflective Practice: International and Multidisciplinary Perspectives, 11(3), 393-407.
- Vardar, B. (1988), Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, ABC kitabevi, İstanbul
- Vardar, B. (2002). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil .
- Weber, S. (2013). Can preservice teachers be taught to become reflective thinkers during their first internship experience. Doctoral Dissertation, Liberty University, Lynchburg, VA.
- Wilson, J. and Jan, W. L. (1993). Thinking for themselves developing strategies for reflective learning. Australia: Eleanor Curtin
- Williams, R. and Grudnoff, L. (2011). Making sense of reflection: A comparison of beginning and experienced teachers' perceptions of reflection for practice. Reflective Practice: International and Multidisciplinary Perspectives, 12(3), 281-291.
- Yağcı, R. (2008). Sosyal bilgiler öğretiminde eleştirel düşünme: ilköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde öğretmenlerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için uyguladıkları etkinliklerin değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yaylı, D. ve Yaylı, D. (2011). Yabancı dil öğretimi yaklaşımları ve yöntemleri., Yaylı, D. ve Bayyurt, Y. (Editörler). Yabancılar Türkçe öğretimi politika, yöntem ve beceriler. Ankara: Anı Yayıncılık, s. 7-28.
- Yunus Emre Enstitüsü www.yee.org.tr
- Yenilmez, K. (2010). İlköğretim öğrencilerinin problem türlerini belirleme düzeyleri. The Journal of SAU Education Faculty, 19, 124-137.

- Yesil, R. (2008). “Sosyal Bilgiler Derslerinde Öğretmen ve Öğrenci Soruları”. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD). Cilt:9, Sayı:1, 59-72
- Yeşilyurt, Erhan(2015) Osmanlı Döneminde İngilizlere Türkçe Öğretimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çanakkale Üniversitesi
- Yeşilbursa, A. (2011). Reflection at the interface of theory and practice: An analysis of preservice English language teachers’ written reflections. Australian Journal of Teacher Education, 36, 104-116.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, G. (2010). İlköğretim 7. Sınıf öğrencilerinin matematik başarıları, bilişüstü stratejileri, düşünme stilleri ve matematik özkavramları arasındaki ilişkiler. doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldız, C. (2003), Türkçe Öğretiminde Alternatif Yöntemler, Anı Yayıncılık, Ankara.
- York-Barr, J., Sommers, W.A, Ghere, G.S. ve Monthie J. (2006). Reflective practice to improve schools: An action guide for educators. California: Corwin Press.
- Yorulmaz, M. (2006). İlköğretim I. Kademesinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünmeye İlişkin Görüş ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- YÖK, (2007). www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/aciklama_programlar/aa7bd091-9328-4df7-aafa-2b99edb6872f adresinden 17.02.2016 tarihinde edinilmiştir.

EKLER

EK 1. Öğretim Elemanı Yansıtıcı Günlüğü

Ad-Soyadı:

Sınıf:

Tarih:

Konu:

Ders:

Hedef	1. Hedeflerinizin etkililiği hususunda ne düşünüyorsunuz? 2. Eğer hedeflerinizin etkili olmadığını düşünüyorsanız bunun sebebini açıklayınız? 3. Planlama sürecinde karşılaştığınız en önemli problem/problemler nelerdi? Neden? 4. Aynı planlamayı yeniden yapacak olsanız ne tür değişiklikler yapardınız? Neden?
İçerik	1. Düzenlediğiniz içeriğin uygunluğu hakkında ne düşünüyorsunuz? 2. İçeriğin uygun olmadığını düşünüyorsanız içeriği uygun hâle getirmek için ne gibi değişiklikler yaparsınız? 3. İçerik düzenlemede karşılaştığınız en önemli problem/problemler nelerdi? Neden? 4. İçeriği yeniden düzenleyecek olsanız ne tür değişiklikler yapardınız? Neden?

Öğrenme-Öğretme Süreci	1. Seçtiğiniz strateji/yöntem ve teknikler etkili miydi? 2. Seçtiğiniz strateji/yöntem ve teknikler etkili olmadıysa hangi strateji/yöntem ve teknikler daha etkili olabilirdi? Neden? 3. Kullandığınız materyallerin etkililiği hususunda ne düşünüyorsunuz? Neden? 4. Dersi yeniden işleyecek olsaydınız ne tür materyaller tercih ederdiniz? 5. 4 temel dil becerisinin öğretimindeki başarınız hakkında ne düşünüyorsunuz? Hangilerini daha iyi öğretiyorsunuz? 6. Öğrenme-öğretme sürecinde yaşadığınız olumlu şeyler nelerdi? Bunları niçin olumlu kabul ettiniz? 7. Öğrenme-öğretme sürecinde yaşadığınız olumsuz şeyler nelerdi? Bunları niçin olumsuz kabul ettiniz? 8. Dersi yeniden işleyecek olsaydınız ne tür değişiklikler yapardınız? Neden?

Ölçme/Değerlendirme	1. Kullandığınız ölçme-değerlendirme yöntemlerinin etkililiği hususunda ne düşünüyorsunuz? Niçin? 2. Kullandığınız ölçme-değerlendirme yöntemlerinin etkili olmadığını düşünüyorsanız ne tür değişiklikler yapardınız? Niçin? 3. Kullandığınız ölçme/değerlendirme yöntemlerinin hedeflerinizle uygunluğu hususunda ne düşünüyorsunuz? 4. Ölçme/değerlendirme sürecinizin olumlu yönleri nelerdi? 5. Ölçme/değerlendirme sürecinizin olumsuz yönleri nelerdi? 6. Ölçme/değerlendirme sürecini yeniden yapılandıracak olsaydınız neler yapardınız?

EK 2. Öz Değerlendirme Formu

Hedef

1. Bugünkü işlediğim derste hedef/hedeflerim nelerdi? Hedeflerime ulaşabildim mi? Neden?
2. Hazırladığım plan yeterli miydi? Niçin?
3. Hazırladığım plana sadık kalabildim mi?
4. Hedeflerle ilişkili olarak neler yaptım? Neler yapmalıydım? Niçin yaptım? Nasıl sonuçlandı?

İçerik

1. Bugünkü dersimde içeriğimi nasıl düzenledim?
2. Hazırladığım içeriğe sadık kalabildim mi?
3. Hazırladığım içerik hedeflerle tutarlı mıydı? Neden?
4. İçeriği yeniden düzenleyecek olsaydım neleri değiştirirdim? Niçin?

Öğrenme-Öğretme Süreci

1. Bugünkü dersimi hangi strateji/yöntem ve tekniklere göre tasarlamıştım? Ne kadar yaptım? Neler yapabilirdim? Neleri yapamadım?
2. Bugünkü dersimde hangi tür materyalleri kullandım? Materyalleri ben mi tasarladım? Nasıl tasarladım? Materyali etkili kullanabildim mi? Neden? Başka ne tür materyaller kullanabilirdim? Neden kullanmadım?

Ölçme-Değerlendirme

1. Bugünkü dersimde nasıl bir ölçme-değerlendirme yapmayı tasarlamıştım? Ne yaptım? Neden yaptım? Kullandığım ölçme-değerlendirme yöntemleri etkili miydi? Nasıl yapsam daha etkili ve geçerli bir ölçme-değerlendirme yapmış olurdum?

EK 3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Merhaba,

Yansıtıcı düşünmenin yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere ve Türkçe öğretimine etkisi üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu konuyla ilgili olarak senin de fikirlerini almak istiyorum. Bana görüşme süresince söyleyeceğin tüm bilgiler gizli kalacaktır. Senin ismin veya söyleyeceğin herhangi bir şahsın ismi araştırma raporuna kesinlikle yazılmayacaktır. En sonunda değiştirmek istediğin bir şey olursa sana bu imkânı tanıyacağım. Bu görüşmenin yaklaşık 30-40 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Görüşmeyi kaydetmemin sence bir sakıncası var mı? Görüşmeye başlamadan önce belirtmek istediğin bir düşünce veya sormak istediğin bir soru var mı? Araştırmaya katılmayı kabul ettiğin için şimdiden teşekkür ederim. Ayrıca uygulama sürecinin her aşamasında gösterdiğin gayret ve sorularıma vereceğin samimi cevaplar için teşekkür ederim.

1. Kaç yaşındasınız?
2. Hangi bölüm mezunusunuz?
3. Daha önceden yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yaptınız mı? Deneyiminiz neler? Kaç yıl yaptınız?
4. Yaptığınız uygulamaların güçlü yönlerini nasıl ifade edersiniz?
5. Yaptığınız uygulamaların zayıf yönlerini nasıl ifade edersiniz?
6. Hedefleri belirlemede aldığınız eğitimin nasıl etki ettiğine inanıyorsunuz?
7. Belirlediğiniz hedeflere ulaşmada aldığınız eğitimin etkililiğini nasıl değerlendirirsiniz?
8. Hedeflerinize ulaşabildiniz mi? Neden?
9. Hedeflerinize ulaşamadıysanız bunun sebebi neydi?
10. Aldığınız yansıtıcı düşünme eğitiminin içerik tasarlama hususunda size nasıl etki ettiğini düşünüyorsunuz? Neden?
11. Öğretim strateji/yöntem ve teknik seçiminde aldığınız eğitimin nasıl bir etkisi oldu? Neden?
12. Belirlediğiniz strateji/yöntem ve tekniği uygulayabildiniz mi? Neden?
13. Amaçlara ulaşmada belirlediğiniz strateji/yöntem ve tekniğin uygunluğunu nasıl değerlendirirsiniz?
14. Uygulama esnasında yaşadığınız olumlu/olumsuz durumları açıklar mısınız?
15. Uygulama esnasında herhangi bir problem yaşadınız mı? Neler yaşadınız?
16. Yaşadığınız problemleri nasıl çözdünüz?
17. Seçtiğiniz çözüm yolu işe yaradı mı?
18. Aldığınız eğitim ölçme-değerlendirme yaklaşımlarınızı nasıl etkiledi?
19. Aldığınız eğitim ölçme-değerlendirme hususunda size ne gibi katkılar sağladı? Neden?
20. Yaptığınız ölçme-değerlendirme etkinliklerinin uygunluğunu nasıl değerlendirirsiniz? Amacınıza ulaşabildiniz mi?
21. Tuttuğunuz günlükler uygulama sürecinize nasıl bir etki yaptı? Neden?
22. Yaptığınız öz değerlendirme etkinliklerinin size olan faydalarını nasıl değerlendirirsiniz?
23. Yaptığınız akran değerlendirme etkinliklerinin size nasıl fayda sağladığını düşünüyorsunuz?
24. Yaptığınız öğrenme denetimi etkinliklerinin size ne tür faydalar sağladığını düşünüyorsunuz?

EK 4. Yansıtıcı Düşünme Rubriği

Yansıtma Seviyeleri	Yansıtma Özellikleri
Teknik Alanda Yansıtma	Gözlemlerinin basitçe açıklar.
	Alternatifleri değerlendirmeden geçmiş deneyimler ya da derslerden edindiği teorik bilgilerden kazanılan davranış, bağlam ve beceriler üzerine odaklanır.
	Görev yönelimlidir. Öğretmen yeterliliğini belirlenen hedeflere ulaşmak olarak kabul eder.
	O anki beceriler ve pedagojik seviyeyle bağlantılı uygun eğitsel dil kullanır.
Uygulama Alanında Yansıtma	Öğrencilerin öğrenmesini etkileyen uygulamalar üzerine yansıtma yapar.
	Durum ile ilgili kararlar üzerine yansıtma yapar.
	Öğrenci ihtiyaçlarının ile ilişkili kapsam üzerine yansıtma yapar.
	Teori ve uygulama arasında bağlantı kurar.
	Eylem üzerine odaklanır.
	Bilgiler ve kişisel değerler temelli uygulamalarla ilgili alternatif arayışındadır.
	Sağlam öğretim yapılarını temel alarak uygulamalarını analiz eder, aydınlatır ve onaylar.
	Eylemleri ve inançlarının sonuçları ve dolaylı etkilerini değerlendirir.
	Uygulamalar ve sonuçların varsayımları ve eğilimlerini aydınlatır.
	Uygulamalarını sistemli olarak sorgular.
	Alternatif ve çekişen teoriler önerir.

Eleştirel Alanda Yansıtma	Dersteeki eylemler esnasındaki kararlar ve sonuçlar üzerine yansıtma yapar.
	Planlama ve uygulamalarla ilişkili konuları ahlaki, etik ve sistemsal açıdan inceler.
	Kendisini hem sözel olarak hem yazınsal olarak etkin ve özgüvenle ifade eder.
	Eylemlerini bir öğretmen olarak kendini denetlemek için yeniden yapılandırır.
	Çıktıları çözümlemek için çelişkileri ve sistematik denemeleri sorgular.
	Disiplinli sorgulama, özdenetim, kendini anlama ve kendini gerçekleştirme konularında başarı gösterir.

**Yukarıdaki yansıtıcı düşünme rubriği hazırlanırken Taggart ve Wilson (2005)' nin yaptığı çalışmadan yararlanılmıştır.*

EK 5. Akran Değerlendirme

1. İzlediğiniz kişinin belirlediği hedeflerin uygunluğu hususunda neler düşünüyorsunuz?
2. Sizce hedeflere ulaşabildi mi?
3. Siz olsaydınız ne yapardınız?
4. İzlediğiniz kişinin içeriklerinin hedeflerle olan tutarlılığı hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. Siz olsaydınız içerik sunumunu nasıl tasarlardınız?
6. İzlediğiniz kişinin seçtiği strateji/yöntem ve tekniklerin uygunluğu hususunda neler düşünüyorsunuz?
7. Strateji/yöntem ve tekniklerin hedeflerle uygunluğunu nasıl değerlendirirsiniz?
8. Siz olsaydınız hangi strateji/yöntem ve tekniklerden yararlanırdınız?
9. Süreçte ne tür olumsuzluklar gözlemlediniz? İlgili kişi bu olumsuzlukları giderebildi mi? Nasıl?
10. Siz olsaydınız bu olumsuzlukların üstesinden nasıl gelirdiniz?
11. İzlediğiniz kişinin ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Neden?
12. Seçilen ölçme-değerlendirme yöntemlerinin hedeflerle tutarlılığı hakkında ne düşünüyorsunuz?
13. Siz olsaydınız hangi ölçme-değerlendirme yöntemlerini kullanırdınız?
14. İzlediğiniz kişinin süreçte sergilediği yansıtıcı düşünme becerileri nelerdir?
15. Sizce kişi yansıtıcı düşünmeyi sınıf ortamında etkili kullanabildi mi?
16. Siz olsaydınız yansıtıcı düşünmeye yönelik ne tür etkinlikler yapardınız?

EK 6. Öğretmen Öğrenme Denetim Soruları

Öğretmen olarak geçirdiğiniz dersi düşünerek samimi bir şekilde cümleleri tamamlayınız.

1. Bir önceki dersle/derslerle karşılaştırdığımda şimdi biliyorum
ki.....
.....
2. Bir önceki dersle/derslerle karşılaştırdığımda şimdi
.....
.....
yapabiliyorum.
3. Bir önceki dersle/derslerle karşılaştırdığımda şimdi bir meslektaşına nasıl
.....
.....nı
öğretebiliyorum.
4. Geçmiş derste/derslerde öğrencilerim hakkında öğrendiğim en önemli şey
.....
.....dır
/dir.
5. Geçmiş derste/derslerde materyal kullanma hakkında öğrendiğim en önemli şey
.....
.....dır
/dir.
6. Geçmiş derste/derslerde dört temel dil becerisinin öğretimi hakkında öğrendiğim en önemli şey
.....
.....dır
/dir.
7. Geçmiş derste/derslerde ders işleyişim hakkında öğrendiğim en önemli şey
.....
.....dır
/dir.
8. Geçmiş derste/derslerde kendim ile ilgili öğrendiğim en önemli şey
.....
.....dır
/dir.

“Brookfield, (1995) yararlanılmıştır.”

Ek 7. SWOT Analizi

Öğretim elamanı olarak yabancı dil olarak Türkçe derslerinin;

1. Güçlü Yönleri;

2. Zayıf Yönleri;

3. Fırsatları;

4. Tehditleri;

EK 8. İzin Yazısı

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

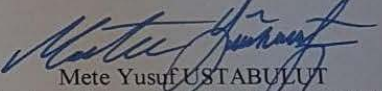
Sayı : 20852668-
Konu : Doktora Tez Çalışma İzni

03.01.2018

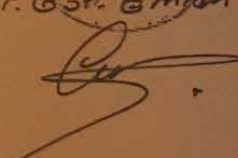
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(TÖMER Müdürlüğü)

Bayburt Üniversitesi Özel Kalem ve TÖMER Müdürü olarak görev yapmaktayım. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi bilim dalında “Yansıtıcı Düşünme Becerileri Eğitiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenler ve Türkçe Öğretimi Üzerindeki Etkisi” başlıklı tez çalışmam kapsamında gerekli iznin verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mete Yusuf USTABULUT
Bayburt Üniversitesi Özel Kalem Müdürü
TÖMER Müdürü

EK 9. İzin Yazısı/Cevap

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ		THE REPUBLIC OF TURKEY ISTANBUL AYDIN UNIVERSITY
T.C. İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ TÜRKÇE ÖĞRETİMİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ		
Sayı : B.30.2.AYD.0.A10.00/500-2670		23.01.2018
Konu : Mete Yusuf Ustabulut'un Doktora Tez Çalışma İzni Hk.		
İLGİLİ MAKAMA		
Bayburt Üniversitesi Özel Kalem ve TÖMER Müdürü Mete Yusuf USTABULUT'un talebi doğrultusunda Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi bilim dalında "Yansıtıcı Düşünme Becerileri Eğitiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenler ve Türkçe Öğretimi Üzerindeki Etkisi" başlıklı tez çalışmasını İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın TÖMER'de uygulaması uygun görülmüştür.		
Bilgilerinize arz ederim.		
Selman ARSLANBAŞ Aydın TÖMER Müdürü V.y. Öğr. Gör. Emrah BOYLU 		
Beşyol Mah. İnönü Cad. No 38 Sefaköy, 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL		
www.aydin.edu.tr 444 1 428		

EK 10. Sınıf Fotoğrafi 1.

EK 11. Sınıf Fotoğrafi 2

EK 12. Örnek Uygulama Kağıtları 1

Ek Ders Planı	
Ad-Soyadı: <u>[Redacted]</u>	Sınıf: <u>A2</u>
Tarih: <u>20.09.2018</u>	Konu: <u>Bağlar</u>
Ders: <u>Türkçe</u>	(Hem..hem, ya..ya, ne..ne)
Süre: <u>12 saat</u>	
Kazanım: * İnsanları tanıtabilir. * onlar hakkında bilgiler verir.	* Tercih etme, olumsuzluk eşitlik, birliktelik, koruyuculuk onlarınla kullanabilir.
Zaman Planlama:	* 10 dakika fotoğrafları konuştuk. 10 dakika beyin fırtınası yaptık. 25 dakika onlardan olaylar yaratmalarını istedik.
Kullanılan Materyal: * Dilmer k. * Hiltit * İstanbul * Fotoğraf	
Düşünceler: * Slayt * Bu ders tartışma durumunu yaratmak çok faydalı oldu.	

+

EK 13. Örnek Uygulama Kağıtları 2

08.11.2018

Eleştirel

Ek.5 Akran Değerlendirme

1. İzlediğiniz kişinin belirlediği hedeflerin uygunluğu hususunda neler düşünüyorsunuz?
 - Öğretimin etkili olması için belirlendiği konu hakkında slayt, görseller ve örnek materyaller ile desteklenmiştir.
 - Grupsal bir paylaşımın konunun detaylarında birleşik fikir, fikir ortamları sunulmuş, farklı bakış açılarıyla konu hakkında daha geniş bilgi vermesi amaçlı yapılmıştır.
2. Sizce hedeflere ulaşabildi mi?
 - Hedeflere kısmen de olsa ulaşabilmektedir. Örneklerle anlatım geliştirilmiştir, sunumun öğretimsel değeri yüksektir.
 - Ezbere değil, bir yöntemle bir şeyler konandırılmak istenmiştir. Sunumun tamamıyla amaçlarına ulaşamamış, bazı noktalar anlatılmamıştır. Görsel öğretimle desteklenerek konu kavratılabilmektedir.
3. Siz olsaydınız ne yapardınız?
 - Belirtilen hedeflere ulaşırken aile, sade ve öz bir yöntemle verilmesi isteneni tam anlamıyla bir şekilde konu dışını kavratılmadığını. Kullandığım sunum yanı anlatım tekniklerine daha hakim bir bakış açısıyla konunun etrafını kavratılmam yeterli olurdu diye düşünüyorum.
4. İzlediğiniz kişinin içeriklerinin hedeflerle olan tutarlılığı hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Sunumda konu içeriği dengeli bir anlatımla (konu başlıkları, sayfalar yanı metinler arası tutarlılık, görsellik, tartışma soruları vb.) belirlenen hedeflere (görsel hafızaya hitap etme, kısımdaki kişi veya kişilerin konuya olan etkisini artırma, kişinin gelişmişlik düzeyine, yaş, sınıf ortamındaki öğrenme ortamı gelişmişlik düzeyine göre tutarlı cümlelerle paragraf oluşturma ve sonuna) uygunluk hedeflerle birebir tutarlıdır.
5. Siz olsaydınız içerik sunumunu nasıl tasarlardınız?
 - Sadece sunum yapmakla ~~her şeyi~~ her bireyin fikir ve ideolojisini de hesaba katarak içeriğe öğretici bir ortamda bulundururum. Böylece içerik hem yararlı görünür hem de bir fikir ve ideoloji taşıdığından sınıfsal olarak bir genelleştirici bakış açısıyla konu her felden fikre uygun gösterir. Yabancılık duygusu sevilmezdi diye düşünüyorum.
6. İzlediğiniz kişinin seçtiği strateji/yöntem ve tekniklerin uygunluğu hususunda neler düşünüyorsunuz?
 - Sunumun olarak konu anlatılması ve örneklerle somutlaştırılmıştır. Ama biliniyor ki öğretimde sunumun anlatım kısa ve öz olması, dinleyici kitleye sıkıntı vermeden akıcılık sağlanmalıdır.
7. Strateji/yöntem ve tekniklerin hedeflerle uygunluğunu nasıl değerlendirirsiniz?
 - Sunum yoluyla öğretimde bazı eksiklikler vardır. Konuyu tam olarak hükmiyet söz konusu değildir. Ama konu anlatılmış ve sınıfta detaylı bir şekilde incelenmiştir.
8. Siz olsaydınız hangi strateji/yöntem ve tekniklerden yararlanırdınız?
 - Sunumun konusunu kavattırdıktan sonra uygulama aşamasıyla örnek bir birey sorup (görselli), anlatımın seviyesi hakkında bireyde yaptığım uygulamalarla bilgi sahibi olurum.
 - Çünkü sınıftaki uygulamalı anlatım kalıcılığı artırır.
9. Süreçte ne tür olumsuzluklar gözlemlediniz? İlgili kişi bu olumsuzlukları giderebildi mi? Nasıl?
 - Uygularına hakim olamama ve sürekli anlatımda kesinti, hatırlıksız konuşmadan dolayı sunuma ayak aya duramama gibi sorunlar vardır. Dinleyicilerden yardım alınarak giderilebilmiştir.
10. Siz olsaydınız bu olumsuzlukların üstesinden nasıl gelirdiniz?
 - Ne olursa olsun konuyu hiçbir şekilde olumsuzlukla kesmemesi, kesintiye uğratmaması ve dinleyici kitleye hissettirilmemesi yöntemleriyle.

EK 14. Örnek Uygulama Kağıtları 3

1) Hedeflerimin etkililiğini düşünüyorum. Yine eski konulara kısa bir dönüş yapmalıyım. → istek

2) Karşılaştırmalı yöntemi kullanıyorum. Etkili olduğunu pratik olmadığını düşünüyorum.

3) Her zaman sıkıntı olmuyor. Geriye dönüşler biraz uzun olabiliyor.

4) Daha dengeli yapıyorum.

1) İçerik olarak da uygun. Çünkü "-yor" ve "-di" zamanları biliyorlar. Geleceğin de —di —yor —erek şeklinde hissettirme yapıyorum. → deneyim

2) Dedğim gibi geriye dönüşleri kullanırım.

3) "Gibi, kadar" konusunda;

1. si iki de bazen aynı örnekte iki şekilde de kullanımları öğrenci de bir anlamsızlık oldu.

2. si bu öğrenciler örneğin; keşinin inatçılığını bilen o benzetmeyi anlamıyor. Önce izah ettim.

4) Daha da örnekleri gösterdim.